

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**  
**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**BABUR-NĀME'NİN [184a-244b] ARASINDAKİ BÖLÜMÜ**  
**(METİN, GRAMATİKAL DİZİN VE SÖZLÜK)**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**GÖKHAN ÇEVİK**

**KOCAELİ 2014**

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ  
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ  
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**BABUR-NĀME'NİN [184a-244b] ARASINDAKİ BÖLÜMÜ  
(METİN, GRAMATİKAL DİZİN VE SÖZLÜK)**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**GÖKHAN ÇEVİK**

**DANIŞMAN: PROF. DR. MÜNEVVER TEKCAN**

**KOCAELİ 2014**

**T.C. KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ**  
**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**  
**TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI**

**BABUR-NĀME'NİN [184a-244b] ARASINDAKİ BÖLÜMÜ**  
**(METİN, GRAMATİKAL DİZİN VE SÖZLÜK)**

**YÜKSEK LİSANS TEZİ**

**Tezi Hazırlayan: Gökhan Çevik**

**Tezin Kabul Edildiği Enstitü Yönetim Kurulu Karar ve No: 16.07.2014**  
**2014/14**

**Jüri Başkanı: Prof. Dr. Münevver Tekcan** 

**Jüri Üyesi: Doç. Dr. Adnan Rüştü Karabeyoğlu** 

**Jüri Üyesi: Doç Dr. Kenan Acar** 

## ÖNSÖZ

Türk tarihinin önde gelen şahsiyetlerinden biri olan Babur, tarihi kişiliğinin yanında kaleme aldığı eserlerle de Türk dili ve edebiyatı için büyük öneme sahiptir. Şiirde Ali Şir Nevâyî ile klasik şeklini bulan Çağatay edebiyatı, nesir alanında ise Babur ile zirveye ulaşmıştır. Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışmada Babur'un ve Doğu Türkçesinin en önemli eserlerinden biri olan *Babur-nâme*'nin [184a-244b] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu metni verilmiş, sözlüğü ve gramatikal dizini hazırlanmıştır. Bu çalışmanın amacı *Babur-nâme*'nin dil özelliklerini ve söz varlığını ortaya koymaktır.

Çalışma dört bölümden oluşmaktadır. Çalışmanın giriş bölümünde Babur'un hayatı, kişiliği ve eserleri ile Babur Devleti'nin tarihi hakkında bilgiler verilmiştir.

Çalışmanın ikinci bölümünde çalışmamıza konu olan eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metin kurulurken *Babur-nâme*'nin Haydarâbâd nüshası esas alınmıştır. Transkripsiyonlu metinde metnin daha iyi anlaşılması için noktalama işaretleri kullanılmıştır.

Üçüncü bölümde metinde geçen sözcüklerin gramatikal dizini ve sözlüğü hazırlanmıştır. Gramatikal dizin R. Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* adlı eserindeki yöntemine göre hazırlanmıştır. Türkçe kelimelerin Eski Türkçedeki karşılıkları verilirken Clauson'un *An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Century Turkish* adlı sözlüğü esas alınmıştır. Hazırladığımız sözlük bu yönüyle karşılaştırmalı sözlük özelliği de taşımaktadır. Çalışmamızda kişi ve yer adları dizini ayrı bir bölümde verilmiştir. Kişi ve yer adlarının yazımında R. Rahmeti Arat'ın *Vekayi* adlı çalışması esas alınmıştır.

Dördüncü bölümde ise sonuç ve metnin söz varlığını gösteren istatistiksel bilgiler ve tablolar, metnin tıpkıbasımından örnekler, Babur'un şeceresi ile ilgili tablolar ve Babur Devleti'nin sınırlarını gösteren harita verilmiştir.

Çalışmam süresince yardımlarını esirgemeyen aileme ve arkadaşım Tufan Eren'e; pek çok konuda yardımını gördüğüm Yrd. Doç. Dr. Şenel Gerçek ve Ar. Gör. Serpil Yazıcı Şahin'e; çalışmamın başından sonuna kadar yardımcı olan, yol gösteren, kaynaklara ulaşmamı sağlayan, engin bilgisinden yararlandığım değerli hocam Prof. Dr. Münevver Tekcan'a teşekkürlerimi sunarım.

**Gökhan Çevik**

**Kocaeli 2014**

## İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	4
ÖZET.....	2
ABSTRACT.....	3
KISALTMALAR .....	4
1. GİRİŞ .....	5
1. 1. BABUR.....	5
1. 1. 1. Hayatı.....	5
1. 1. 2. Kişiliği .....	8
1. 1. 3. Eserleri .....	9
1. 2. BABUR DEVLETİ.....	11
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	16
2. METİN .....	17
2. 1. Arapça ve Farsça İbareler .....	112
3. DİZİN SÖZLÜK .....	115
3.1. Özel Adlar Dizini .....	325
3. 1. 1. Kişi ve Boy Adları Dizini .....	325
3. 1. 2. Yer Adları Dizini.....	351
4. SONUÇ.....	367
5. KAYNAKÇA .....	371
6. EKLER.....	379
6. 1. METNİN TIPKIBASIMINDAN ÖRNEK .....	380
6. 2. BABUR'UN ŞECERESEİNE DAİR TABLOLAR .....	395
6. 3. HARİTA .....	400
ÖZGEÇMİŞ.....	401

## ÖZET

Yüksek lisans tezi olarak hazırlanan bu çalışma, klasik Çağatay edebî dilinin nesir alanındaki en önemli verimlerinden biri olan *Babur-nâme*'nin [184a-244b] arasındaki bölümü ile ilgilidir. Çalışma dört bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde, Babur'un hayatı, kişiliği ve eserlerinden kısaca söz edilmiş ve Babur Devleti'nin tarihi hakkında temel bilgiler verilmiştir. İkinci bölümde, çalışmamıza konu olan eserin transkripsiyonlu metni verilmiştir. Metin kurulurken eserin Haydarâbâd nüshası esas alınmıştır. Üçüncü bölümde metnin sözlüğü ve dizini hazırlanmıştır. Dizin hazırlanırken R. Rahmeti Arat'ın *Kutadgu Bilig* adlı çalışmasındaki dilbilgisi sıralaması esas alınmıştır. Metinde geçen özel adlar, kişi adları ve yer adları olarak ayrı başlıklar altında incelenmiştir. Dördüncü bölümde ise metnin tıpkıbasımından örnekler, Babur'un şeceresi ve Babur Devleti'nin sınırlarını gösteren haritalar verilmiştir.

**Anahtar Sözcükler:** *Babur, dizin, Çağatay Türkçesi, Babur Devleti.*

## ABSTRACT

This study, which has been prepared as a master thesis, concerns with the pages [between 184a-244b] of Baburname that is known as one of the most beneficial works in the field of prose of Chagatai Language. The study consists of four chapters. In the first chapter, Babur's life and personality, and his works are mentioned, and basic information about the history of the Babur State is given. In the second chapter, the text with transcription of the pages is studied. The text has been prepared according to the copy of Haydarabad. Index and dictionary of the text are studied in the third chapter. Index has been prepared with the help of grammatical sequence of *Kutadgu Bilig* by R. Rahmeti Arat. Proper names, identity and place names in the text have respectively been studied. In the fourth chapter, In the fourth chapter, some examples from the original text, Babur's family and some maps which display the boundries of the State of Babur are given.

**Key Words:** *Babur, index, Chagatai Turkish, Babur State.*

## KISALTMALAR

Ar. : Arapça

bkz. : Bakınız

c. : Cilt

çev. : Çeviren

EDPT: *An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Century Turkish*

ET. : Eski Türkçe

Far. : Farsça

haz. : Hazırlayan

İA : İslam Ansiklopedisi

MK. : Mahmut Kaşgarlı

Moğ. : Moğolca

s. : Sayfa

S. : Sayı

Soğd. : Soğdca

TDK : Türk Dil Kurumu

TDVİA: Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi

TDTEA: Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi

TTK : Türk Tarih Kurumu

Yay. : Yayınları



## 1. GİRİŞ

1483-1530 yılları arasında yaşayan ve Babur Devleti'nin kurucusu olan Babur<sup>1</sup>, kurduğu devlet ve tarihte oynadığı rol bakımından Türk tarihinin en önde gelen şahsiyetlerinden biridir. Güney Asya'da kendi adıyla anılan büyük bir devlet kurmasıyla tarih bilimi için önemli bir yere sahiptir. Şair ve edebiyat nazariyatçısı olmasının yanında, bestekar ve yazı (hat) mucidi de olan Babur, diğer taraftan mimarlık, peyzaj mimarisi, astronomi, zooloji, botanik, fıkıh gibi birçok konuyla ilgilenen çok yönlü bir insandır.

Babur, tarih bilimi için olduğu kadar güçlü edebî yönüyle dil ve edebiyat araştırmalarının da konusu olmaktadır. Ali Şir Nevâyî'den sonra Çağatay Edebiyatı'nın en büyük şairi kabul edilen Babur, *Babur-nâme* adlı eseriyle de sadece Çağatay edebiyatının değil, bütün Türk edebiyatının en güzel mensur örneklerinden birini ortaya koymuştur.

Bu çalışmada öncelikle Babur ve Babur Devleti hakkında temel bilgiler verilmiştir. Daha sonra *Babur-nâme*'nin [184a-244b] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu metni verilmiş, gramatikal dizini ve sözlüğü hazırlanmıştır. Çağatay edebiyatının en önemli verimlerinden biri olan bu eserin gramatikal dizini verilerek eserin dil özelliklerinin ortaya koyulması amaçlanmıştır. Sözlük çalışmasıyla ise eserin söz varlığının incelenmesi amaçlanmıştır.

### 1. 1. BABUR

#### 1. 1. 1. Hayatı

Babur'un doğum yeri edebiyat ve tarih kaynaklarının bazılarında Fergana, bazılarında Endican, bazılarında ise Ahsi olarak gösterilmiştir. Babur, ne *Babur-nâme*'de ne de başka bir eserinde doğum yeriyle ilgili bir bilgi vermemiştir. Kabul gören genel görüş ise Fergana'da doğduğu yönündedir. Baba tarafından Timur'un dördüncü kuşaktan, anne tarafından Çingiz'in on beşinci kuşaktan torunu olarak 5

---

<sup>1</sup> Babur'un adının Bâbü, Babür, Bâbur, Babur gibi çeşitli kullanımları mevcuttur. Biz Babur olarak kullanmayı tercih ettik.

Şubat 1483'te dünyaya gelmiştir. Babası Ömer Şeyh Mirza, annesi Kutluğ Nigâr Hanım (Yunus Han'ın kızı)'dır. Hoca Nasrüddin Ubeydullah'ın İslam geleneğine göre koyduğu Zâhîrî'd-dîn Muhammed adının yanına, eski Türk geleneğine uygun olarak "babr" kökünden türemiş bir kelime olan ve "kaplan veya panter" anlamına gelen "Babur" adı eklenir.

Timur İmparatorluğu, Babur'un büyük babası Ebu Said'in Uzun Hasan tarafından öldürülmesi (1469) üzerine parçalanmış ve bu yüzden şehzadeler arasında çıkan taht kavgalarıyla zayıflamıştı. Ayrıca daha önceleri Babur'un amcası Sultan Ahmet Mirza'nın hizmetinde bulunan Özbek hanı Muhammed Şaybak'ın (Şeybanî, Şibanî) Moğolları tutması ve böylece Türkistan'da kuvvetli bir Özbek egemenliği kurması dolayısıyla Timur'un mirasçılarına karşı başka bir kuvvetli rakip daha türemişti.

Babur, eğitim amacıyla Endican'a vali olarak gönderilir fakat babasının bir kaza sonucu vefat etmesi üzerine 10 Haziran 1494'te henüz 12 yaşındayken Fergana'da tahta çıkar. 10 yaşındaki kardeşi Cihangir Mirza Ahsi'de, 8 yaşındaki Nâsır ise Kâsan'da vali sıfatıyla bulunmaktadır.

Babur'un siyasî mücadeleleri üç ana bölümde ele alınabilir: Fergana hakimiyeti (1494-1504), Kâbil hakimiyeti (1504-1526) ve Hindistan hakimiyeti (1526-1530). (Konukçu, 1991: s. 395)

Babur, 1494 yılında Fergana'da tahta oturmasından sonra ona karşı bir çok suikast düzenlenmiştir. Fakat o, hakimiyetini sağlamlaştırmış ve 1497 yılında Semerkant'ı ele geçirmiştir. O yıllarda Babur'un hastalığa yakalanmasından faydalanan Uzun Hasan, Endican'ı ele geçirmiştir (Babur, babası ölünce başkenti Ahsi'den Endican'a taşımıştı). Babur, Semerkant'tan çıkmış ve Andican'ı da alamamıştır. 1500 yılında Semerkant'tan Şeybanileri kovarak şehri ikinci defa ele geçirmiştir. Şeybani Han, Semerkant'ı beş ay kuşatma altında tutarak Babur'u buradan çıkmak zorunda bırakmıştır. Şeybani Han, 1503 yılında Endican'ı da ele geçirmiş ve Babur buradan da çıkmak zorunda kalmıştır. Babur, 1504 yılında Hisar'a gitmiş ve oradan Kâbil'e geçerek orayı ele geçirmiştir. Gülbeden Begim'in *Hümayun-nâme*'de yazdığına göre; Babur yurttan çıktığında onun yanında sadece iki

yüz adamı vardır. Babur büyük bir devlet adamı olarak, Kâbil'den başlayıp kurulacak olan Baburlular saltanatının temelini atmıştır. Babur, 1508 yılında padişahlığını ilan ederek 1510 yılında Semerkant'ın üstüne tekrar yürüyerek (o devirde Muhammed Şeybani Han ölmüştü) Semerkant'ı ele geçirmiştir. Fakat, Babur'un Şii'lere uygun işler yapması ve Şii İranlılar ile sıkı ilişkileri, etrafında kendisine karşı olanları güçlendirmiştir. Ubeydullah Sultan (meşhur tasavvuf şairi Kul Ubeydi) ile 1512 yılında yaptığı savaşta yenilmiş ve aynı yıl tekrar Kâbil'e dönmüştür. Kâbil'de 1504-1526 yıllarında Babur, sonra oğlu Kamran Mirza hükümdarlık yapmıştır. (TDTEA, s. 70)

Babur, 1522 yılında Kandehar'ı ele geçirmiştir. 1526 yılında Hindistan'a yaptığı hücumda, Delhi yakınlarındaki Panipat savaşında on iki bin askeriyile, yüz bin askeri ve iki bin fili olan Hint hükümdarı İbrahim Lûdî'yi yenmiştir. Babur, bu zaferiyile Baburlular İmparatorluğu'nu kurmuştur. Bu imparatorluk 1858 yılına kadar yaşamıştır. Timur ve oğullarının saltanatının 1370'te başladığı kabul edilirse, Baburlular bunu devam ettirerek saltanatı beş yüz yıl yaşatmıştır. (TDTEA, s. 71)

Gençliğinden beri çok sık hastalanan, özellikle bataklık hummasından zaman zaman ölümle pençeleşen, bu arada birkaç defa zehirlenen Babur, İbrahim Lûdî'nin annesi tarafından çeşnigir Ahmed aracılığıyla verilen ve uzun vadede etkisini gösteren zehir yüzünden yatağa düşer; gün geçtikçe hastalığı ağırlaşır. Çocuklarını (Hümayun, Askerî, ve Hindal Mirzalar; Gülteng, Gültihre ve Gülteden Bigimler), bey ve komutanlarını yanına çağırarak büyük oğlu Hümayun'u padişah ilân eder; aynı gün, 48 yaşını doldurmadan hayata gözlerini yumar (26.12.1530 Pazartesi). (Yücel, 1995: s. 12)

Naaşı Cemne nehri kenarındaki Nûr-Efşân bahçesinde toprağa verildi. Vasiyeti gereğince de altı ay sonra Kâbil'e taşınarak Bâğ-ı Babur'da yakınlarının yanına gömüldü. Şah Cihan 1646'da Babur için muhteşem bir türbe inşa ettirdi. (Konukçu, 1991: s. 396)

## 1. 1. 2. Kişiliği

Babur, üstün bir komutan, mahir bir diplomat ve büyük bir devlet kurucusu olarak, Türk ve dünya tarihinin önde gelen şahsiyetleri arasındadır. İngiliz şarkiyatçı Edward Golden, yaşadığı dönemin özelliklerini göz önünde bulundurarak onu, hükümdar ve edip sıfatıyla Sezar ile aynı safta ve fakat karakter bakımından Sezar'a göre daha çok sevilen, saygı duyulan bir şahsiyet olarak görmektedir. Şair, edebiyat nazariyatçısı, bestekar, yazı (hat) mucidi olan Babur, aynı zamanda mimarlık, peyzaj mimarisi, botanik, zooloji, astronomi, İslam fıkıhı gibi birçok konuyla ilgilenen çok yönlü bir insandır. (Yücel, 1995: s. 12)

Babur, kısa süren ve bunun büyük bir kısmı da savaşlarla geçmiş olan egemenliği esnasında Hindistan'da büyük çapta kültürel eserler meydana getirmiştir. Agra-Kâbil yolu ile Agra ve Firuzabad'da yaptırdığı bayındırlık işleri bu alandaki çalışmalarının başında gelir. Babur, Hindistan'da tarım işlerine de büyük ölçüde önem vermiştir.

Bir romana benzeyen hayatı harikulade ve çeşitli maceralarla örülen Babur'un kendine büyük bir güveni vardı; insan ruhuna hitap etmesini ve onları sevgi, saygı ile kendine bağlayarak idare etmesini bilmişti. Cesaretli, aynı zamanda merhametli idi. Saltanat ve hayatını tehlikeye düşüren birçok akraba ve rakibini affetmişti. Hanefî mezhebine mensup samimi bir Müslüman olmakla beraber asla müteassıp değildi.

Aynı zamanda Babur Türklüğüyle övünmüştür, kendisiyle ordusuna ve devletine Türk demiştir. Babur, hatıratında Hindistan'a yaptığı seferleri anlatarak bu durumu ispatlayacak sözlere yer vermiştir. Hikmet Bayur'un eserinde verdiği aşağıdaki beyitle Babur'un Türklüğü ne kadar önemseydiğini ispatlamıştır. O, Biyana'da kendisine kafa tutan Afgan beyine verilmesi için fermanlar göndermiştir, ona bir de Farsça şu beyiti yollamıştır:

*Ey Biyana Miri Türk'le kavgaya girme*

*Türk'ün çevikliği ve kahramanlığı bilinir* (Bayur, 1943, s. 3)

Kılıç kullanmada, ok atmada, ata binmede bütün rakiplerini yenen Babur, savaş meydanında askeriyle omuz omuza çarpışan yiğit bir cengâver; üstün komuta

yeteneği sayesinde, kendi birliklerinden birkaç kat fazla orduları dize getiren cihangir bir hükümdardır. Bu büyüklüğün sebebini, Türklerdeki, hükümdara bağlılık felsefesi yanında biraz da O'nun karakterinde aramak gerekir. (Yücel, 1995: s.12-13)

Babur'un kusuru, 28 yaşından sonra başlayıp gittikçe miktarını artırdığı içki alışkanlığıdır. Öyle ki, yirmi dört saatte dört kere içki hazırlattığı olur. Hatta, çok zararlı olduğu halde, içkiyle birlikte afyon macunu da kullanır. Daha sonra, söz verdiği tarihte tövbe edip içkiyi bırakır. Dostlarla bir arada bulunmak, şiir konusunda sohbet etmek ve mûsikî meşk etmek, Babur'un en büyük zevkidir. Müzik bilgisi yanısıra hem saz çalar, hem söyler, hem de irticalen beste yapar. (Yücel, 1995: s. 14)

### 1. 1. 3. Eserleri

**Babur-nâme:** Babur'un en önemli eseri şüphesiz hayatının geniş bir hikayesini verdiği *Babur-nâme* adlı hatıratıdır. Siyasi yönüyle ızdıraplı bir dönemin içinden gelmiş olmasına rağmen, edebi geleneğin hüküm sürdüğü bir ailenin içinde yetişen, üstelik de atası Timur'un hatıratı olan *Tüzükât-ı Timur'u* muhakkak okuması gereken Babur'un bu sanat dolu ortamdan etkilenmemesi mümkün değildi. Nitekim eserini henüz çocuk denilebilecek bir yaşta yazmağa başladığını görüyoruz. (Şen, 1997: s. 399)

Nevâyi ile şiir alanında klasik şeklini bulan Çağatayca, Babur'un *Vekayi'i* ile nesir alanında en yüksek seviyesine ulaşmıştır. Sadece Çağataycanın değil, bütün Türk edebiyatının en güzel mensur örnekleri arasında sayabileceğimiz bu eser, otobiyografik özelliğinin yanısıra, on beşinci yüzyıl sonu ile on altıncı yüzyıl başlarındaki Orta-Asya, Afganistan ve Hindistan hakkında son derece önemli bilgilerin kaynağı niteliğindedir. (Yücel, 1995: s. 16)

Şimdiye kadar Babur'un adına bağlanarak *Babur-nâme* olarak tanınan *Vekayi*, Babur'un 12 yaşında iken Fergana tahtına çıktığı 10 Haziran 1494 tarihinde başlar ve ölümünden 16 ay öncesine kadar devam eder. Eserin başlıca özelliklerinden biri başka hatıra kitaplarında olduğu gibi yazarın kendini temize çıkarmaya çalıştığının sezilmemesi ve olayların elinden geldiği kadar doğru ve tarafsız yazılmış olmasıdır. Babur, eserinde bunu kendisi de açıkça söylemektedir. Babur, hatıratında gördüğü

yerlerin coğrafi durumunu, hayvan ve bitkilerini, anıtlarını, oralandaki halkın siyasi, idari ve askeri teşkilatını; tanıdığı kimselerin düşünce ve hareketlerini açık ve sade bir dil, yapmacıksız, samimi bir üslupla yazmıştır. Bu bakımdan *Vekayi*, Çağatay nesrinin en güzel örneklerinden biri sayılmaktadır. *Vekayi*'nin ilk olarak 1589'da Farsça'ya, daha sonra Latince, Flemenkçe, Fransızca, Almanca, İngilizce, Rusça, Urduca ve Hintçeye çevrilmesi, bu eserin önemini, bilim dünyasındaki yerini, şöhretini ortaya koymaktadır. (Yücel, 1995: s. 16)

Haydarâbâd ve Kazan olmak üzere iki nüshası vardır. Eserin Kazan nüshası N. İlminskiy tarafından (İlminskiy, 1857), Haydarâbâd nüshası da A. S. Beveridge tarafından tıpkıbasım hâlinde yayımlanmıştır. (Beveridge, 1905) Eserin Türkçe metne dayanılarak ve bütün yayınlarla araştırmalar göz önünde bulundurularak yapılan en mükemmel çevirisi de Beveridge tarafından yayımlanmıştır. (Beveridge, 1922) Eserin günümüz Türkçesine çevirisini de Reşit Rahmeti Arat yapmıştır. (Arat, 1987)

**Dîvân:** Aşk, tabiat, güzellik şiirlerinin yanısıra ictimâî, ahlakî ve tasavvufî şiirlerin yer aldığı Dîvân, Babur'un hayat görüşünü, karakterini ve sanat gücünü göstermesi bakımından son derece önemlidir. Devlet idaresinden günlük işlere, kendi kusurlarından hizmetçilerinin beğendiği vasıflarına kadar akla gelebilecek her konuda şiir yazan Babur, *Vekayi*'deki samimi ve sade üslûbu, Dîvân'ında da devam ettirmiştir. (Yücel, 1995: s. 19)

Gazel, mesnevi, kıta, rubai, tuyuğ, muamma, müfred ve bazı Farsça manzumelerden meydana gelen eserin içerisinde *Risale-i Vâlidîyye Tercümesi* adlı bölüm de bulunmaktadır. Eser klasik divanlarda olduğu gibi alfabetik olarak düzenlenmiştir. Bazı şiirlerinde XV. yüzyıl Çağatay şairlerinin ve özellikle Ali Şir Nevâyî'nin etkileri görülmekle beraber, kendi şiir üslûbunu oluşturan Babur, Çağatay alanının Ali Şir Nevâyî'den sonraki en büyük şairi kabul edilir.

Dîvân'ın Paris, Rampur, Üniversite, Topkapı, Muallim Cevdet ve Tahran nüshaları vardır. Eser üzerine Bilâl Yücel'in çalışması vardır. (Yücel, 1995)

**Aruz Risalesi:** Aruz hakkındaki mümasil Farsça eserlerden pek farklı değildir; eserin başlıca ehemmiyeti, aruz ile yazılan, Türklere mahsus bazı nazım şekilleri bazı

malumatı ihtiva etmesindedir ki, bu malumat, Nevâî'nin Mizân-el Evzânî'ndakinden daha geniştir. Babur bu eserinde, o zamana kadar kullanılan vezinlere kendisinden ve başkalarından Türkçe ve Farsça misaller getirmiş, yeni ihtira ettiği vezinlere ise yalnız Türkçe misaller yazmakla iktifa etmiştir. (Köprülü, 1979: s. 185)

Hacı Muhammed Semerkandî tarafından 1533'te istinsah edilen ve Bibliotheque Nationale Supplement Turc 1308'de kayıtlı bulunan *Aruz Risâlesi*'nin tıpkıbasımı, Stebleva tarafından yayımlanmıştır. (Stebleva, 1972)

**Mübeyyen:** Babur'un Hanefî fıkhıyla ilgili bazı konuları mesnevi tarzında yazdığı eseridir. Bir sanat değeri taşmamasıyla birlikte, Babur'un fıkıh meseleleriyle de uğraştığını göstermesi bakımından önemlidir. Berezin tarafından yayımlanan tıpkıbasımın (Berezin, 1857) “Kitâb Nazmının Sebebi” bölümünden, eserin 928 (1521)'de Hümayun ve Kâmrân'a öğüt vermek amacıyla yazıldığı anlaşılmaktadır. Eser üzerinde Tanju Oral Seyhan'ın bir çalışması vardır. (Seyhan, 2004)

**Risâle-i Vâlidîyye Tercümesi:** Eser, Hoca Ubeydullah'ın tasavvuf ahlâkı konusunda Farsça olarak kaleme aldığı “Vâlidîyye” risâlesinin manzum çevirisidir. Eser, Dîvân'ın Rampur ve Üniversite nüshalarının başında yer almaktadır. Manzum olarak ve mesnevi şeklinde yazılmış olup, beş bölümden oluşmaktadır. Eserle ilgili Ali Fuat Bilkan'ın çalışması vardır. (Bilkan, 2001)

Babur'un bunlardan başka var olduğu söylenen biri mûsiki hakkında, diğeri harp sanatına dair iki eseri şimdiye kadar ele geçmemiştir. Babur'a bir de oğlu için yazdığı bir “Vesâyânâme” atfedilmiştir.

## 1. 2. BABUR DEVLETİ

Baburlu devletini Babur kurmuştur, fakat devletin adı belli değildir. Baburlulara verilen isimler şunlardır: Bazı tarihçiler “Devlet-i Küreganiye”, “Devlet-i Aliye-i Küreganiye” şeklini benimsemişlerdir. Fakat ne Babur'de ne de haleflerinde Küreganiyeliğin olmadığı kaynaklarda geçmektedir. Yusuf Hikmet Bayur, “Küregen” hanedanı adını “Gurkanlı” diye okumuş ve eserlerinde bu ismi kullanmıştır. Haydar Mirza Düglhat Babur'un yakın akrabasıdır. O ise Baburluları

“Çağatai-Çağataylı” diye yazmıştır. Avrupalı tarihçiler, Bernier, Guerreriro, Manucci, T. Roe ve Thevenot ise “Mogor”, “Mughal”, “Mani Mogolis” adını kullanmışlardır. F. Köprülü tercüme yolu ile “Büyük Moğollar, Timurlular, Baburlular, Türk-Moğol İmparatorluğu, Hind-Türk İmparatorluğu” isimlerini kullanmıştır. Zamanımızda ise Hindistan ve Pakistan’da yazılan eserlerde “Büyük Moğollar”, “Mugal” daha çok hükümdar isimleri ile “Baburlu”, “Hümayun Padişah”, “Ekber Padişah” şeklinde kullanmışlardır. Şu an en yaygını “Baburlular ve Türk-Hint İmparatorluğu”dur. (Konukçu, 2001: s. 745)

1494 yılında Babur Fergana’da tahta çıkmıştır. 1496 yılında 14 yaşında olan padişah Babur, o sırada egemen güç durumunda olan Buhara padişahı Sultan Ali ve Hisar Şadıman padişahı Mesut Mirza ile mücadelelere başlamıştır. Bu mücadelelerin ardından 1497’de ilk olarak Semerkand’ı alır. Kısa bir zaman sonra Semerkad’ı kaybeden Babur (1500) 1501’de tekrar faaliyetlere başlayarak bölgeyi kuşatmıştır fakat başarı sağlayamamıştır. Bu arada 1504 yılında Kâbil ve Gazne’yi ele geçirmiştir. 1507’de Özbek ve Safevilere bağlı Timur prensliklerinin liderliğini üstlenir ve “padişah” ünvanını alır. (Bıyıktay, 1989: s. 9-10)

Sh. Rashid kitabında Babur’un o güne kadar halkın Timur Bey’in soyundan gelenleri mirza diye adlandırdığını, kendi isteği doğrultusunda herkesin padişah ünvanını kullanmasını istediğini belirtmiştir. Bu olay Babur’un saltanatında bir dönüm noktası olmuştur. (Rashid, 1967: s. 18) 1507’de güçlerini artıran Özbeklere karşı destek sağlamak için Herat’ta akrabalarından yardım ister, çok fazla sıkıntılarla karşılaşır. 1511’de İran Şahı’nın desteğiyle Semerkant’ı üçüncü kez kuşatır fakat yine başarısız olur. Bu dönemde Babur’un Kuzey Hindistan’ı fethi düşüncesi şekillenmiştir. 1517’de Kuzey Hindistan’da Afgan Sultanı İbrahim Lûdî ile karşılaşır. 1520 yılında üçüncü kez Hindistan seferine çıkmış bulunmaktadır. Babur için yine o dönemde fetihler için en uygun yer konumunda bulunan Kandahar’dır. 1517’de Kandahar’a yürüyen Babur bu kaleyi fethedememiştir ancak 1522 yılında Kandahar fethedilmiştir. Bu sırada Lahor’u da ele geçirir. (Bıyıktay, 1989: s. 27-28) Bu dönemde Babur Afganistan’ın en büyük kısmını ve Pencab’a kadar kuzey Hindistan bölgesini ele geçirmiş bulunmaktadır. Bu arada devlet ekonomik ve idari açıdan güçlü konumdadır. Yine o dönemlerde Afgan beyleri arasında karışıklıklar



başlamıştır. Babur 17 Kasım 1525 Cuma günü kendi tabiriyle beşinci ve sonuncu Hindistan seferine çıkmıştır. (Galip, 1990: s. 40)

1525'te Afganlarla Türkler arasında Panipat savaşı olur. 7-8 gün süren mücadelenin ardından Delhi ve Agra alınmıştır. Panipat Meydan Savaşı'yla Afgan Devleti yıkılmış, Hindistan'da Türk Devleti kurulmuş olur. Artık Kuzey Hindistan hâkimiyeti Türklere geçmiştir. Panipat yenilgisi Afgan ordusunu bitirmiş olsa da halk ve beyler farklı topraklarda isyanlar çıkarmışlardır. (Bayur, 1989: s. 29)

Babur'un hükümdarlığı beş yıldan daha az sürmüştür. Babur, Hümayun'un hükümdarlığını kabul ettikten kısa bir süre sonra 25 Aralık 1530 yılında Agra'da vefat etmiştir. Cenazesi toprağa verildikten 3 gün sonra Hümayun Babur Devleti'nin ikinci padişahı olarak tahta oturdu. Kendi adına hutbe okuttu ve sikke kestirdi.

Hümayun, babasının ölümüyle 30 Aralık 1530'da Delhi'de Kuzey Hindistan padişahı olarak 23 yaşında tahta çıkmıştır. Babur halefleri için muhteşem bir imparatorluğun temellerini atmıştır. (İA, 1941: s. 628) Hümayun'un saltanatı süresince kardeşleri sırayla hükümdarlıklarını ilan etmişlerdir. Askeri'den sonra Hindal da Agra'da hükümdarlığını ilan etmiştir. Kamran da harekete geçmiş, Agra'yı alarak burada hakimiyet kurmuştur. Hümayun ise tehlike ve kargaşa içinde kalmıştır. Bu sırada Sir Han da Hümayun'a karşı ayaklanmıştır. (Merçil, 1991: s. 356)

Bu olaylar karşısında daha fazla dayanamayan Hümayun, İran'a sığınmak zorunda kalmıştır. Kardeşler arasındaki iktidar kavgası Baburluların on beş yıl Hindistan'ın hakimiyetini kaybetmelerine neden olmuştur. (Merçil, 1997: s. 356-357) Safevi hükümdarının askeri desteğiyle Hümayun tekrar Hindistan'a yönelerek Kandahar, Kâbil ve Bedahşan'ı almıştır. Kardeşlerinden Kamran'ın gözlerine mil çekerek kör ettirmiş ve Askeri'yi yakalatarak Mekke'ye sürmüştür. Diğer kardeşi Hindal ise Moğollar tarafından öldürülmüştür. Hümayun, 1555'te Delhi'ye girerek burada Baburlular Devleti'ni tekrar kurmuştur. (Rashid, 1967: s. 35) Hümayun 25 Ocak 1556'da kütüphanesinin merdivenlerinden düşerek hayatını kaybetmiştir. Osmanlı padişahları için yapıldığı gibi oğlu Ekber'e haber gidip biat edilmesine kadar ölüsü bir aydan çok gizli tutulmuştur. (Merçil, 1997: s. 356)

Hümayun'dan sonra tahta Babur Devleti'nin en büyük sultanlarından biri olan Ekber geçti. Tahta çıktığında henüz 13 yaşında olan Ekber Şah, babasının kıymet verdiği adamlardan Bayram Han'ın rehberliğinde devlet yönetiminde büyük başarı gösterdi ve hızlı bir şekilde topraklarını genişletmeye başladı. Yüzyılın sonlarına doğru Babur Devleti, Hindistan alt kıtasının güneyde Bijapur'a kadar olan bütün bölgelerin hakimiyetini ele geçirmişti. Ekber, uzun süren saltanatının sonunda 1606'da vefat ettiği zaman geriye büyük bir imparatorluk bırakmıştı. Bu bakımdan Babur Devleti'nin hem fiziki anlamda hem de müessese anlamında gerçek temellerini ortaya koyan kişi Ekber Şah olarak görülmüştür.

Ekber'den sonra Baburlu tahtına sırasıyla Cihangir (1605-1627), Şah Cihan ve son büyük sultan Evrengzib geçmiştir. Evrengzib'in 1707'de vuku bulan vefatıyla birlikte Baburlu Devleti bir kriz dönemine girmiştir. Bir taraftan Afgan Nadir Şah'ın baskısı, diğer taraftan baş gösteren taht kavgaları ve nihayet Avrupalıların Hindistan'a göz dikmeleri neticesinde hızla dağılma sürecine giren devlet XIX. yüzyılın ortasında 1857'de son bulmuştur. (Özcan, 2002: s. 1346)

Babur'un Hindistan'da kurduğu devlet ve bu devletin önemi ile ilgili tarihçiler bir çok eser ortaya koymuştur. Jean-Paul Roux *Babur* adlı kitabında devletin akıbetiyle ilgili şunları ekler: "1736 yılında İngiliz Doğu Hindistan şirketi bu imparatorluğun fiili gücünü elinden alsa da 1857'deki Sepoy (Sipahi) İsyanı'na kadar kağıt üzerinde varlığını sürdürmüştür. Daha sonra görülmedik bir biçimde bu hükümdarlığın tacı 1877 yılında Kraliçe Viktoria tarafından sahiplenilmiştir. Kraliçe tacı takmış ve imparatoriçe ünvanıyla Babur'un halefi olmuştur. Dolayısıyla Babur'un kurduğu imparatorluk varlığını sürdürmüştür. Sadece yasal sahibi değişir; çünkü Hindistan'ın bağımsızlığının ilan edilmesinden ve toprakların paylaşımından sonra ancak 1947 yılında tam olarak yıkılmıştır." (Roux, 2008, s. 23)

Babur'un etkisiyle İslamiyet ve Türk medeniyeti Hindistan'a yayılmış ve buralarda güçlenmiştir. Türk-İslam mimarisi de Babur Devleti'nin etkisiyle Hindistan'da yayılarak günümüze kadar gelmiştir. Babur'un ordusu ile gelenler bu ülkede Urdu dilinin temelini atmışlardır ve bugünkü Pakistan Devleti, beş yüz yıllık

Timur ve oğulları ile Babur imparatorluğunun medeniyetinin devamı olarak yaşamıştır.

## TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

أ	a, ā, e	ش	ş
آ	a, ā	ص	ş
ء	'	ض	ž, đ
ب	b, p	ط	t
پ	p	ظ	z
ة	t	ع	'
ت	t	غ	ğ
ث	ṣ	ف	f
ج	c, ç	ق	q
چ	ç	ك	g, k, ñ
ح	ḥ	ل	l
خ	ḫ	م	m
د	d	ن	n
ذ	z	و	o, ō, ö, ü, ū, v
ر	r	ه	a, e, h
ز	z	ی	ı, i, ĩ, y
س	s		

## 2. METİN

[184a]

- 1) [...] édiler. Egerçi burunraq niqār u küdüretleri bar édi, Kişmniñ
- 2) ayağıda Şāhdānda Kişm Suyınıñ şarqī tarafıda çeriglep oturup édiler
- 3) kim bu Özbekler tañ başıda şeb-hün kélip Kişm Suyını ötüp Nāşır Mīrzāniñ
- 4) üstige yürüdi.
- 5) Nāşır Mīrzā fi'l-hāl özini püşteğa tarttı. Püştedin élini yığıştırup
- 6) nafır çaldurup yürügen bile Özbeklerni alğan bile oq tépredi. Kişm Suyı
- 7) uluğ édi. Bu sudın kéçip kélip édiler. Qalın kişisi oqqa qılıçqa
- 8) barıp galebe kişisi éligge tüşti. Suda hem köp kişisi öldi.
- 9) Mübārek Şāh ve Zübeyr Mīrzādın yoqqarıraq Kişm sarı édiler. Alarnıñ üstige
- 10) ayrılğan Özbekler alarnı püşteğa qaçurdı. Nāşır Mīrzā yağısını qaçurganda
- 11) munı habar tapıp bu cemā'atniñ üstige yürüdi. Yoqqarıdın Kūhistān bégleri
- 12) hem atlıq yayağını yığıp yürügen bile turuş bére almadılar, qaçtılar. Bu cemā'attın
- 13) hem qalın kişi éligge tüşüp köp kişi oqqa ve qılıçqa ve suğa
- 14) bardı. Şāyed kim miñ miñ bés yüz Özbek öldi ékin. Nāşır Mīrzāniñ bir
- 15) yahşı fethi bu édi.
- 16) Bu habarnı Kāhmerd cölgeside ékende Nāşır Mīrzā kişisi kélürdi. Bu
- 17) nevāhīde ékende biziñ çerig barıp Ğūrī ve Dehānedin aşlıq kélürdiler.

[184b]

- 1) Uşbu nevāhīde Seyyid Efzal bile Sulţān Muḥammed Duldaydın, kim
- 2) Ḥorāsānga yiberilip édi, haţtlar kélidi. Sulţān Ḥüseyn Mīrzāniñ fevtiniñ
- 3) habarı édi. Bā-vucūd bu ḥāne-i va'deniñ nāmūsını qaralap Ḥorāsān cānibiğa müteveccih
- 4) bolduk. Egerçi bu teveccühde özge ğarażlar hem bar édi.
- 5) Ecer deresiniñ içi bile ötüp Tüp ve Mendağan bile Belḥāb bile

- 6) inip Kūh-ı Şāfqa çıqıldı. Özbekniñ Sān u Çehār-Yek çapqanını h̄abar
- 7) tapıp Qāsım Bégni çerig bile çapqunçınıñ üstige yiberdük. Barıp
- 8) uçratıp yahşı basıp qalın baş kėsip keltürdiler. Cihāngīr Mīrzāğa ve aymaqlarğa
- 9) kişiler yiberdük. Alardın h̄abar alğunça néçe kün Kūh-ı Şāf
- 10) yaylağıda olturduk. Bu nevāhī kényiki asru qalın bolur. Bir mertebe avladuk.
- 11) Bir iki kündin soñ tamām aymaqlar kélip mülāzemet qıldılar. aymaqlarğa
- 12) Cihāngīr Mīrzā bir néçe qatla kişiler yiberdi. Bir nevbet ‘İmāmeddīn
- 13) Mes‘ūdnu yiberdi. Barmadılar. Méniñ qaşımğa keldiler. Āhır Mīrzāğa zarūret
- 14) boldı. Kūh-ı Şāfdın Dere-i Bāyğa tüşkende méni kélip kördi. Çün bizge H̄orāsān
- 15) dağdağası édi, mīrzāğa baqmay aymaqa pervā’ī qılmay Gürzvān ve Elmar ve
- 16) Qayşar ve Çiçektü bile yürüp Faḥruddīn Ölümidin ötüp Bādğīs tevābi‘idin
- 17) Dere-i Bām dégen yerge keldük.

18) Çün

[185a]

- 1) pūr-teferruq ‘ālemi édi, herkim destāndāzlıq qılıp vilāyetdin
- 2) ve éldin néme alur édiler, biz hem bir yaqadın ol nevāhīdağı aymaq ve etrākke
- 3) taḥmīl qılıp néme ala kiriştük. Bu bir ay iki aynıñ içide şāyed kim üç
- 4) yüz tümen képeki alıldı ékin.
- 5) Bizdin bir néçe kün burunraq Özbekniñ çapqunçısını H̄orāsān ılığarı
- 6) ve Zū’l Nūn Bégniñ kişileri Pend-Dih ve Mervçaqta yahşı basıp qalın Özbek
- 7) öltürüptürler. Bedī‘üzzamān Mīrzā, Muẓaffer H̄üseyn Mīrzā ve Muḥammed
- Burunduq
- 8) Barlas, Zū’l Nūn Arğun oğlu Şāh Bég Şıbanī H̄ānnıñ üstige
- 9) kim Belhde Sulṭān Qulançaqnu muḥāşara qılıp édi, yürümekni cezm qılıp cemī’
- 10) Sulṭān H̄üseyn Mīrzāniñ oğlanlarığa kişiler yiberip tilettiler. Dağı bu
- 11) ‘azīmet bile Herīdin çıqtılar.
- 12) Bādğīsqa yétkende Çihil Duḥterānda Ebū’l Muḥsin Mīrzā Mervdin kélip qoşuldu.

- 13) İbn-i Hüseyn Mîrzâ hem andın soñ Tûn ve Qayındın kıldı.
- 14) Képek Mîrzâ kim Meşhedte édi. Her néçe kişiler yiberdiler, nâ-ma‘qûl
- 15) sözler aytıp nâ-merdlıq qılıp kélmedi. Anıñ ta‘aşsubı Mużaffer Mîrzâ bile édi, ya‘nî
- 16) ol pâdişâh bolğanda “Mén néçük anıñ qaşığa bargay mén?” dép mundaq maħallda kim
- 17) cemî‘ ağa ini bir yerde yığılıp
- [185b]
- 1) ittifâq qılıp Şıbânî Hân dék ğanîm
- 2) üstige ‘azm u cezm qılıp yürüydürgende mundaq bî-meze ta‘aşsub qılıp
- 3) kélmedi. Anıñ bu kélmemekini ħâlâ kim ta‘aşsubqa ħaml qılır, belki barça nâ-merdlıqıqa
- 4) ħaml qılğularıdur. Ğaraż kim bu dünyâda kişidin uşmundaq némeler
- 5) qalur. Herkim ‘aqlđın behrever bolsa nége andaq ħâreketğa iqdâm qılğay kim andın
- 6) soñ yaman dégeyler? Ve her kişiğe hüşdın eşeri bolsa, nége andaq emrga
- 7) iqdâm u ihtimâm qılmağay kim qılğandın soñ müstaħsen dégeyler?
- 8) ذكرنا من ايمان عمر تاني كفته اند
- 9) Maña dağı élçiler kıldiler. Soñra Muħammed Burunduq Barlas hem kıldı. Mén
- 10) ħod nége barmağay mén? Yüz iki yüz yıgaç yolı bu maşlaħat üçün ÷ay qılıptur
- 11) mén? Muħammed Bég bile oq müteveccih boldum.
- 12) Ol furşatta mîrzâlar Murgâbqa kélip édiler.
- 13) Dü-şenbe küni Cemâziye’l-âħır ayınıñ sékizide mîrzâlar bile mülâqât
- 14) boldı. Ebû’l Muħsin Mîrzâ yarım kuroh istiqbâl kélip édi. Yavuq yétiştük. Mén bu
- 15) ÷arafdın attın tüştüm. Ebû’l Muħsin Mîrzâ ol ÷arafdın attın tüşti. Yürüp

16) körüşüp atlanıldı. İlgerirek kéle ordunıñ yavugıda Mużaffer Mırzā ve İbn-i Hüseyn

17) Mırzā kældiler. Bular Ebū'l Muḥsin Mırzādın yaşqa kiçik édiler. Kerek kim

18) burunraq istiqbālğa kélseler édi. Ğālibā bu te'ḥır ḥumār

[186a]

1) cihetidin

2) ékendür né tekebbürdin ve bu taqşır 'ayş u 'işret sebebidin ékendür né tekeddürdin.

3) Mużaffer Mırzā mübālağa qıldı. At üstide körüştü. İbn-i Hüseyn Mırzā bile hem

4) uşbu nev' körüşüldi.

5) Kélip Bedī'üzzamān Mırzānıñ eşikige tüştük. Ğarīb izdiḥām u cem'iyet

6) édi. Andaq ğulüvv édi kim tıqlışdın ba'zınıñ üç dört qadem yol ayağı

7) yerge tégmes édi. Ba'zı kim iş küç üçün yanmaq ḥayāl qılsa édi,

8) dört bés qadem yol kéyinge baqa bī-iḥtiyār alıp barurlar édi.

9) Bedī'üzzamān Mırzānıñ dīvānhāne üyige yéttük. Muqarrer andaq édi kim mén

10) üydin kirgeç yüküngey mén. Bedī'üzzamān Mırzā qopup 'ıraqqa kélgey, dağı

11) körüşülgey mén. Üydin kirgeç bir yükündüm. Dağı bī-direng müteveccih

12) boldum. Bedī'üzzamān Mırzā āhesteraq qopup süstraq yürüdi. Qāsım Bég çün

13) devleth'ah édi ve méniñ nāmūsum anıñ nāmūsı édi, bélbağımdın bir tarttı. Vāqıf

14) boldum. Te'enni bile yürüp muqarrer bolğan yerde körüşüldi.

15) Bu uluğ aq üyde dört töşek salıp édiler. Bedī'üzzamān Mırzānıñ aq

16) üyleri elbette yan eşiklig bolur édi. Mırzā dā'im bu eşikniñ yanında

17) oturur édi. Bir töşekni bu eşikniñ yanında salıp édiler. Bedī'üzzamān Mırzā

18) ve

[186b]

1) Mużaffer Mırzā bu töşekde olturdılar. Yana bir töşekni rāst

2) törde salıp édiler. Ebū'l Muḥsin Mırzā ve mén bu töşekde olturduk.



- 3) Bedī‘üzzamān Mīrzānıñ töşekidin qoyı çap yanında yana bir töşek salıp
  - 4) édiler. Qāsım Sulţān Özbek Şıban sulţānlardıñ, kim mīrzānıñ küyevi
  - 5) bolur édi, Qāsım Hüseyn Sulţānnıñ atası bolğay, yana İbn-i Hüseyn Mīrzā bu
  - 6) töşekte olturdılar. Maña salğan töşekdin qoyı oñ qolumda yana bir töşek
  - 7) salıp édiler. Cihāngīr Mīrzā bile ‘Abdul Rezzāq Mīrzā ol töşekde olturdılar.
  - 8) Muħammed Burunduq Bég ve Zü’l Nūn Bég ve Qāsım Bég oñ yanda Qāsım Sulţān
  - 9) bile İbn-i Hüseyn Mīrzādın haylı qoyıraç olturdılar.
  - 10) Aş tartıldı bā-vucūd kim şöhet yoq édi. Aş tartadurğan yerde şire
  - 11) qoyup altun ve kümüş şurāhīlerni şire üstige térdiler. Burunlar biziñ ata
  - 12) ağa Çingiz töresini ğarīb ri‘āyet qılurlar édi. Meclisde ve dīvānda ve toyda
  - 13) ve aşda olturmaqda ve qopmaqda hilāf-ı töre iş qılmaslar édi.
  - 14) Çingiz Hānnıñ töresi naşş-ı qātı‘ émeştür kim elbette kişi anıñ bile ‘amel
  - 15) qılğay. Herkimdin yahşı qā‘ide qalğan bolsa anıñ bile ‘amel qılmaq kérek. Eger
  - ata
  - 16) yaman iş qılğan bolsa yahşı iş bile bedel qılmaq kérek. Aşdın soñ
  - 17) atlanıp tüşken yerge kéldim.
  - 18) Biziñ ordu bile
- [187a]
- 1) mīrzāların ordusınıñ arası
  - 2) bir şer‘ī bolğay édi. İkinçi nevbet kélgende Bedī‘üzzamān Mīrzā burunğı dék
  - 3) ta‘zīm qılmadı. Muħammed Burunduq Bégge ve Zü’l Nūn Bégge ayturdum kim
  - “Egerçi
  - 4) yaşım kiçiktür, velī törüm uluğdur. Ata tahtıda kim Semerqand bolğay, iki
  - 5) nevbet zarb-ı rāst alıp olturuptur mén. Bu hāne-i va‘de üçün yat yağı bile kim
  - 6) munça ceng ü cedel qılıptur kim mén qılıptur mén? Méniñ ta‘zīmimde

- 7) ta‘h̄ir bī-vechdür.” Bu söz mezkūr bolğaç, çün ma‘qūl édi, mu‘tarraf bolup ta‘z̄imni
- 8) h̄ātır-h̄‘āh qıldılar.
- 9) Yana bir nevbet Bedī‘ūzzamān Mīrzā qaşığa barganda namāz-ı pīşindin soñ çağır
- 10) meclisi boldı. Mén ol maħalllar içmes édim. Tavr ārāste meclisi édi,
- 11) h̄‘ānlarda her nev‘ kezekler yasap édiler. Tavuq kebābı ve qaz kebābı ve her cins
- 12) içimadın tarttılar. Bedī‘ūzzamān Mīrzāniñ meclisini h̄aylī ta‘rīf qılurlar édi.
- 13) Fi‘l-vāqi‘ bī- ğıll u ğeş ve ārāmīde meclisi édi.
- 14) Murğāb yaqasında ékende iki üç qatla mīrzāniñ çağır mecliside h̄āzır
- 15) boldum. İçmesimni çün bilürler édi, teklifī qılmadılar. Mużaffer Mīrzāniñ
- 16) mecliside hem bir nevbet bardım Hāsan ‘Alī Celāyir ve Mīr Bedir Mużaffer Mīrzā qaşıda

[187b]

- 1) édiler. Ol meclisde bar édiler. Keyfiyyet bolğanda Mīr Bedir raqş qıldı.
- 2) H̄üb raqş qıldı ğālibā ol nev‘ raqş Mīr Bedirniñ iħtirā‘dur.
- 3) Mīrzālar Herīdin çıqıp ittifāq qılıp yığılıp Murğābqa kélğünçe üç tört
- 4) ay boldı. Sulţān Qulançaq be-teng kélip Belh qal‘asını Özbekke bérdi.
- 5) Özbek Belhni algandın soñ bu cem‘iyyetniñ istimā‘ıdın Semerqandğa mūrāca‘at
- 6) qıldı.
- 7) Bu mīrzālar, egerçi şöhet ve şöhet ārāylıqda ve iħtilāt u āmīzişde tavrī
- 8) édiler, velī sipāhīlıq rīv ü rengidin yıraq ve merdāneliq ceng ü cedeldin
- 9) qıraq édiler. Murğābda olturğan maħalllarda h̄abar kélidi kim Hāqqnazar Çıpa
- 10) tört bés yüz kişi bile kélip Çiçektū nevāhīsini çaptı. Barça mīrzālar
- 11) h̄āzır bolup her néçe qılıp bu çapqunçınıñ üstige ılğar ayıra
- 12) almadılar. Murğāb bile ve Çiçektūniñ arası on yığaç yoldur. Bu işni mén
- 13) tiledim. Nāmūs qılıp maña hem ruħşat bérmediler.
- 14) Çün Şaybaq H̄ān yandı, yıl hem kéc bolup édi, andağ qarār taptı kim bu

- 15) qış mīrzālar her qaysı bir mūnāsib yerde qışlap érte yaz cem'iyet ğanīm
- 16) def'ığa müteveccih bolğaylar. Maña hem Ğorāsān nevāhīside qışlaq teklīfi qıldılar.
- 17) Çün Kābil ve Ğaznī pūr-şer ü şūr yerler édi, Türk ve Moğuldın ve aymaq aḡşāmdın
- 18) ve Afğān ve Hezāredın muḡtelif él u ulus

[188a]

- 1) anda yığılıp édiler, yana
- 2) Ğorāsān bile Kābil arası yavuqraq yoldın kim tağ yolu bolğay, eger qar ve hīç
- 3) néme māni' bolmasa bir ayçılıq yol édi. Tüz bile qırq éllig künlüg yol
- 4) édi. Vilāyet hem henüz yaḡşı köñül basmaydur édi. Devleth'āhlardın hīç
- 5) kim biziñ anda qışlarımıznı şalāḡ körmediler.
- 6) Mīrzālarğa 'özr aytuk. Qabūl qılmadılar. Köprek teklīf qıldılar. Her néçe 'özr
- 7) dédük, teklīfni bī-ciddraq qıldılar. Āḡır Bedī'ūzzamān Mīrzā ve Ebū'l Muḡsin Mīrzā ve
- 8) Muḡaffer Mīrzā atlanıp méniñ üyümge kélip qış turmaq teklīfini qıldılar.
- 9) Mīrzālar yüzige yoq dék almaduk. Mundaq pādişāḡlar özleri kélip turmaq
- 10) teklīfini qıldılar.
- 11) Yana Herīni kim rub'-ı meskūnda andaq şehr yoqtur ve Sultān Ğüseyn Mīrzāniñ
- 12) zamānında mīrzāniñ taşarrufı ve tekellüfidin Herīniñ zīb ü zinātı birge on
- 13) belki yégirme teraqqi qılıp édi körmek ārzūsı ḡaylī bar édi. Bu cihetlerdin
- 14) turmaqñı qabūl qılduk.
- 15) Ebū'l Muḡsin Mīrzā vilāyetığa Mervğa bardı. İbn-i Ğüseyn Mīrzā hem Tūn ve Qayıñğa
- 16) bardı. Bedī'ūzzamān Mīrzā ve Muḡaffer Mīrzā Herīge 'azīmet qıldılar. İki üç kün kéyinrekdin
- 17) Çihil Duhterān ve Taş Ribāḡ yolu bile mén hem Herīge müteveccih boldum.

18) Barça bégimler, méniñ ‘ammım, Pāyende Sulţān Bégim, Һatıce Bégim, Āfāq

19) Bégim yana Sulţān Ebū Sa‘īd Mīrzāniñ qızları ‘amme bégimler barça Sulţān

20) Һüseyn Mīrzāniñ medresesinde yığıldılar. Barça bégimler

[188b]

1) mīrzāniñ

2) maqberesinde édiler kim barıp kördüm.

3) Evvel Pāyende Sulţān Bégim bile yükünüp körüşüm. Andın soñ Āfāq Bégim

4) bile yükünmey körüşüm. Andın kéyin Һatıce Bégim bile yükünüp körüşüm. Bir

5) zamān munda oturup Һāfızlar Qur‘ān oquğandın soñ cenūbī medresede, kim

6) Һatıce Bégimniñ üyini tikip édiler, barduk. Һatıce Bégimniñ aşını

7) tarttılar. Aş tartılğandın kéyin Pāyende Sulţān Bégimniñ üyige bardım. Ol kéçe

8) anda boldum.

9) Evvel maña Bāğ-ı Nevde yurt ta‘yīn qılıp édiler. Tañlası kélip Bāğ-ı Nevde

10) tüştüm. Bāğ-ı Nevde bir kéçe boldum. Anı münāsib körmey ‘Alī Şīr Bégniñ üyelerini

11) ta‘yīn qıldılar. Herīdin çıqqunça ‘Alī Şīr Bégniñ üyeleride édim. Her iki üç

12) künde barıp Bāğ-ı Cihān-ārāda Bedī‘üzzamān Mīrzāğa körünüş qılır édim.

13) Néçe kündin soñ Muẓaffer Mīrzā üyige çarladı. Muẓaffer Mīrzā Bāğ-ı Sefīdde

14) oturur édi. Һatıce Bégim anda édi. Cihāngīr Mīrzā méniñ bile bardı. Һatıce

15) Bégim qaşıda aş u ta‘ām tartılğandın kéyin Muẓaffer Mīrzā bizni Bābur Mīrzā salğan

16) Ƨarabĥāne atlıq ‘imāretqa alıp bardı. Ƨarabĥānede çağır meclisi boldı.

17) Ƨarabĥāne bāğçeniñ ortasında vāqi‘ boluptur. Muĥtaşarraq ‘imārettur. İki

18) āşiyāneliq velī şīrīngına ‘imārettur. Yoqqarığı āşiyānıda tekellūf köprek qılıpturlar.

19) Tört küncide dört ĥücredür. Özge bu dört ĥücreniñ ortası ve

20) mābeynleri tamām bir üy dāĥilidür.

[189a]

- 1) Bir üyidür kim hücrelərinin
- 2) mābeyni tört şehnişin yosunluq boluptur. Bu üynin her zil'i muşavverdür.
- 3) Egerçi bu 'imāretni Bābur Mīrzā qılğandır, velī bu taşvīrləni Sultān Ebū Sa'īd
- 4) Mīrzā buyurğandır. Meşāf ve uruşlarını taşvīr qılıpturlar.
- 5) Şimālī sarığa şehnişinde iki tōşek saldılar. Birbirge rū-be-rū
- 6) tōşeklərinin yanları şimāl sarı édi. Bir tōşekde Muzaffer Mīrzā ve mén
- 7) olturduk. Yana bir tōşekde Sultān Mes'ūd Mīrzā ve Cihāngīr Mīrzā olturdılar.  
Muzaffer
- 8) Mīrzānin üyide çün mihmān éduk, méni Muzaffer Mīrzā özidin yoqqarı aldı.
- 9) 'İşret peymānələrin toldurup sāqīler yürüp meclis ehliğa tuta
- 10) kiriştiler. Mürevvaq çağırlarını meclis ehli hem hayevān suyu dék yuta kiriştiler.
- 11) Meclis qızıqtı. Çağırlar başqa çıqtı. Bu hayālda édiler kim maña içürgeyler, méni
- 12) hem bu dāreğa kirürgeyler. Mén, egerçi bu çaqqaçə neş'e bolğunça çağır
- 13) irtikāb qılmaydur édim, mestliq ve sarhoşluq keyfiyyeti ve hāletini kemā-hū  
haqqa
- 14) bilmeydür édim, velī çağır içmekke meylim bar édi ve bu vādini tay qılmaqqa
- 15) könlüm tartar édi. Kiçiklikte bī-meyl édim. Çağırınin neş'e ve keyfiyyetini
- 16) bilmes édim. Atam gāhī kim çağır teklīfi qılsalar hem 'özrlər aytıp

[189b]

- 1) irtikāb qılmas édim. Atamdın soñ H'āce Qāđīnin yūmn-i qademidin zāhid ü
- 2) muttaqī édim. Şübheliq ta'āmdın ictināb qılır édim. Né cāy ol kim çağır
- 3) irtikāb qılğay mén?
- 4) Soñralar yigitlig hevāsıdın ve nefis teqāzāsıdın kim çağırğa meyl
- 5) peydā boldı, teklīf qılır kişi yoq érdi, belki çağırğa meylimni bilür kişi
- 6) yoq édi. Könlüm egerçi māyil édi, mundaq qılmağan emrni özlük bile qılmaq
- 7) müşkil édi.

- 8) Hâtırğa kéçti kim “Çün munça teklif qıladurlar, yana Herî dék ārāste
- 9) şehriğa kéliptür biz kim cemî‘ ‘ayş u ‘işret esbāb u ālātı mükemmel ü muhayā
- 10) ve barı tekellüf ü tena‘um eşyā u edevātı āmāde u peydā, hālā içmesem, qaçan içer mén?”
- 11) dép içmekke ‘azm qıldım ve bu vādini tay qılmaqnı cezm qıldım.
- 12) Velî hâtırğa kéçti kim Bedî‘üzzamān Mīrzā ağadur. Anıñ éligidin ve anıñ
- 13) üyide içmey inisiniñ éligidin ve inisiniñ üyide içsem, hâtırğa néme
- 14) kélgey dép bu tereddüdümni aytım. Bu ‘özüümni ma‘qül dép bu şöhbette çağır
- 15) teklifi qılmadılar. Muqarrer andağ boldı kim Bedî‘üzzamān Mīrzā bile Mużaffer Mīrzā bir yerde
- 16) bolğanda İkele Mīrzānıñ teklifi bile içilgey.
- 17) Mecliste nağme ehlidin
- [190a]
- 1) Hāfız Hācı édi, Celāleddīn Maḥmūd Nā‘ī
- 2) édi, Ğulām Şādīnıñ inisi Şādī Beçe édi. Çeng çalur édi, Hāfız Hācı
- 3) hūb oqur édi. Herî éli pest ü nāzik ü hem-vār oqurlar. Cihāngīr Mīrzānıñ
- 4) bir h‘ānendesı bar édi, Mīrcān atlıq. Semarqandī édi. Bülend ü dürüş ü nā-hem-vār
- 5) oqur édi. Cihāngīr Mīrzā keyfiyyet maḥallıda buyurdu kim oquğay. Ğarīb bülend ü
- 6) dürüş ü bī-meze oqudı. Ḥorāsān éli pūr-zerāfet tirülür. Él munıñ bu oquşıdın
- 7) birisi qulağın tuta mudur, yana biri çırayın çita mudur. Mīrzā cihetidin hīçkim
- 8) men‘ qıla almaydur.
- 9) Namāz-ı şāmdın soñ Tarabhānedin Mużaffer Mīrzā salğan yanı qışlaqı üyige
- 10) kældük. Uşbu üyge kélgende āḥır mestlığlarda Yūsuf ‘Alī Kōkeldaş qopup
- 11) raqqāşlıq qıldı. Şāḥib-i uşul kişi édi. Yaḥşı raqş qıldı. Bu üyge kélgende

12) şöhbət həylī germ boldı. Muzaffer Mīrzā bir kemer-şemşīr, bir quzı cebe, bir boz topçaq

13) maña bérđi. Bu üyige kélgende Cānik türkī ayttı. Muzaffer Mīrzānıñ Kette Māh ve Kiçik Māh

14) atlıq qulları bar édi. Mestlıq maħalllarında bir pāre bī-meze kerem-hūluqlar

15) qıldılar. Kiçikeçe kerem şöhbət édi. Meclis tarqadı. Mén bu aħşām uşbu üyde

16) oq boldum.

17) Maña çağır teklīfi qılır ħabarını Qāsım Bég eşitip Zū'l Nūn Bégge kişi

18) yiberiptür. Zū'l Nūn Bég mīrzālarğa naşīhat yosunluq qatıq aytıp çağır

19) teklīfini tamām ber-ťaraf qılıpturlar.

[190b]

1) Bedī'üzzamān Mīrzā, Muzaffer Mīrzānıñ miħmāndārlıǵını eşitip Bāğ-ı Cihānārāda

2) Muqavvāħānede meclis tertīb qılıp méni tiledi. Bizini ba'zı içkilerni

3) ve yigitlerni hem tilediler. Méniñ yavuqdaǵılarım méniñ cihetimdin içe

4) almaslar édi. Eger içerleri hem bolsa bir ay qırq künde eşiklerini

5) bağlap yüz daǵdaǵa bile içe édiler. Andaq kişilerni çarladılar munda hem

6) kim kældiler gāhī méni gāfil qılıp gāhī éliglerni penāħ qılıp

7) yüz teşvīşler bile içe édiler, egerçi méndin şöhbetdaǵı kişiğe ruħşat-ı 'āmm

8) bolǵan yosunluq bolup édi, né cihetdin kim bu şöhbət ata aǵamız dék kişiniñ

9) şöhbeti édi.

10) Müvellihlerni kéltürdiler. Bilmen şāħlarınıñ yā 'ameli

11) şāħlarınıñ aralarıǵa kimsenni şāħnıñ uzunluǵı bile inçke

12) inçke kėsip qoyupturlar. Tavrī körünedür.

13) Bu şöhbette méniñ allımǵa qaz kebābı qoydılar. Çün quş buzmaǵını ve

14) torǵamaǵını qılǵan émes édim, élig élitmedim. Bedī'üzzamān Mīrzā dédi kim

“Nége

15) meyl qılmas siz?” Mén dédim, “Torgamaqdın ‘ācizdür mén.” Fi’l-ḥāl  
Bedī‘üzzamān

16) Mīrzā méniñ allımdağı qaznı buzup torğap allımda qoydı. Mundaq

[191a]

1) işlerde Bedī‘üzzamān Mīrzā bī-naẓīr kişi édi. Āḥır-i şoḥbette bir muraşşā‘ kemer-  
ḥançer

2) çarqap topçaq maña bérđi.

3) Yégirme kün kim Herīde édim, her künde körmegen yerlerni atlanıp seyr qılır

4) édim. ‘Aczçımız bu seyrlerde Yūsuf ‘Alī Kökeldaş édi. Her qaysı seyrğāḥqa

5) tüşüp édi. Yūsuf ‘Alī Kökeldaş bir nev‘ aş tartar édi. Bu yégirme künde

6) meşhūr seyrğāḥlardın bir Sulṭān Ḥüseyn Mīrzāniñ ḥānqāḥıdın özge yer

7) körülmegen şāyed qalmadı ékin. Gāzürgāḥ ve ‘Alī Şīr Bégniñ bāğçesi ve

8) Cevāz Kāğaz ve Taḥt-ı Astāne ve Pülgāḥ ve Kehdistān ve Bāğ-ı Naẓargāḥ ve  
Ni‘metābād ve

9) Gāzürgāḥniñ ḥıyābānı ve Sulṭān Aḥmed Mīrzāniñ ḥazīresi ve Taḥt-ı Sefer ve  
Taḥt-ı Nevā’ī

10) ve Taḥt-ı Berker ve Taḥt-ı Ḥācı Bég ve Şeyḥ Bahā’eddīn ‘Ömer ve Şeyḥ  
Zeynüddīn

11) ve Mevlānā ‘Abdul Raḥmān Cāmīniñ mezārāt ve maqābirini ve Namāzgāḥ-ı  
Muḥtār ve

12) Ḥavz-ı Māhiyān ve Sāq-ı Selmān ve Belūrī kim aşlı Ebū’l Velīd ékendür ve  
İmām Faḥr ve

13) Bāğ-ı Ḥıyābān ve Mīrzāniñ medāris ü maqābirini ve Güherşād Bégimniñ  
medrese ü maqberesini

14) ve Mescid-i Cāmi‘ini ve Bāğ-ı Zāğān ve Bāğ-ı Nev ve Bāğ-ı Zübeyde ve Sulṭān  
Ebū Sa‘īd

15) Mīrzā salğan Dervāze-i ‘Irāqniñ başıda Aqsaray



[191b]

- 1) ve Pürân ve Şuffa-ı Tîrendâzân
- 2) ve Çergâlang ve Emîr Vâhid ve Pül-i Mâlân ve H̱âce Ṯaq ve Bâg-ı
- 3) Sefîd ve Ṯarabhâne ve Bâg-ı Cihân-Ârâ ve Köşk ve Muqavvâhâne ve Sûsenihâne ve Düvâzde
- 4) Burc ve Cihân-Ârânın şimâl tarafıdaki uluğ havz ve dört tarafıdaki dört
- 5) ‘imâret ve qal‘anın beş dervâzesi ve Dervâze-i Melik ve Dervâze-i ‘Irâq ve Dervâze-i Pîrüzâbâd
- 6) ve Dervâze-i Hoş ve Dervâze-i Qıpçaq ve Bâzâr-ı Melik ve Çârsü ve Şeyhü’l-islâmın
- 7) medresesi ve mülklernin mescid-i câmi‘ini ve Bâg-ı Şehr ve Bedî‘üzzamân
- 8) Mîrzânın Cüy-ı Encîl yaqasındaki medresesi ve ‘Alî Şîr Bégimni
- 9) oturur üyleri kim Unsiye déler, maqbere u mescid-i câmi‘ini kim Qudsiye déler,
- 10) medresesi ve hânqâhını kim Hâlâşiye ve İhlâşiye déler hammâm ve dâr’ül-şifâsını
- 11) kim Şafâ’iye ve Şifâ’iye déler, barını andaq fırsatta seyr qıldım.
- 12) Sulţân Aĥmed Mîrzânın kiçik qızını Ma‘şüme Sulţân Bégimni anası
- 13) Hâbibe Sulţân Bégim bu fıtratların burunraq Hôrâsân alıp kélgen ékendür. Bir
- 14) kün mén ekemni köre kélgende anası bile kélip méni kördi. Körgeç oq maña
- 15) hayli meyl peydâ boldı. Maĥfî kişiler yiberip ekem bile yéngé bile Pâyende Sulţân
- 16) Bégimni

[192a]

- 1) eke dér édim, Hâbibe Sulţân Bégimni yéngé dér édim. Sözleşip
- 2) andaq muqarrer qıldı kim méniñ kéyiniñçe yéngé qızını alıp Kâbilğa kélgey.
- 3) Méni qışlañ dép Muĥammed Burunduq Bég ve Zü’l Nün Bég be-cidd sa‘ylar qıladurlar

- 4) édi, velī qışlaq yeri ve qışlamaq esbābını yaǵşı sāmān bérmezdürler
- 5) édi. Qış boldı ve aradaǵı taǵlarda qarlar yaǵdı. Kābil ıarafıdın henüz daǵdaǵa
- 6) köprek boldı. Bular né qışlaqlıq yer, né sāmān bérédür, né sāmānlıq yerde qışlaq.
- 7) Āǵır zārüret boldı. Şarīh ayta almaduk.
- 8) Qışlaq bahānesi bile Herīdin Şa‘bān ayınıñ yétiside ııqıp Bādǵıs
- 9) nevāhīsıde her yurtta birer kün ikirer kün tevaqquf qıla qıla köç qılır
- 10) édük. Tā vilāyetlerǵa taǵşıl ve iş küç üçün barganlar kélip qoşulǵaylar.
- 11) Ol mikdār meks ü direng boldı kim Lenger-i Mīr Ğıyāşdın iki üç köç
- 12) ötkende Ramazān ayı körüldi. Vilāyetlerǵa iş küç üçün bargan yigit yalañdın
- 13) ba‘zısı kélip qatıldı. Ba‘zısı yégirme kün bir aydın soñ Kābilde
- 14) kældiler. Ba‘zısı qalıp mīrzālarǵa nöker boldılar.
- 15) Bu cümledin bir Seydim ‘Alī Derbān édi. Qalıp Bedī‘üzzamān Mīrzāǵa nöker
- 16) boldı. Hüsrev Şāhnıñ nökerleridin hıçkimni ança ri‘āyet qılmaydur
- 17) édim. Cihāngīr Mīrzā Ğaznīni taşlap ııqqanda Ğaznīni Seydimge bérilip édi.

Öziniñ

- 18) qaym inisi Dost

[192b]

- 1) Engü Şeyhni Ğaznīǵa qoyup özi çerigge
- 2) kélip édi. Fi‘l-vāqi‘ Hüsrev Şāhnıñ nökerleriniñ arasında bu iki kişidin
- 3) kim Seydim ‘Alī Derbān bile Muħıbb ‘Alī Qurçı bolǵay, yaǵşıraq kişi yoq édi.
- 4) Seydim yaǵşı ahlāq u eıvārlıq kişi édi. Qılıçqa merdāne kişi édi. Üyide bī-meclis
- 5) ü şoħbeti émes édi. Haylī saħāveti bar édi. ‘Aceb kifāyetliq ve sāmānlıq
- 6) kişi édi. Zērāfet ü leıāfeti rengin, iħtilāı u ħikāyeti şirin, hoş-ħuluq u ħurāf
- 7) u hüzāl kişi édi. ‘Aybı bu édi kim güzerā fāsıq u muǵlim édi. Mezhebide inħirāfi
- 8) bar ékendür. Bir néme münāfiq şiveraq kişi édi. Ba‘zı nifāqını hezlǵa ħaml
- 9) qılurlar édi, veli bī-ıızı émes ékendür. Bedī‘üzzamān Mīrzā Herini Şaybaqqa
- 10) aldurup Şāh Bégge kélgende mīrzā bile Şāh Bégniñ arasında nifāq-āmız söz

11) aytqan üçün mīrzā öltürüp Hermend suyuğa taşlatur. Muḥibb ‘Alīniñ ḥikāyeti

12) veqāyi‘ zeylide kélgüsidür.

13) Lenger-i Mīr Ğiyāsdın ötüp Ğarcistānnıñ yaqa kəntlerini basturup

14) Çahçerānga kélildi. Lengerdin ötüp Ğarcistān nevāḥīside yétkende peyveste

15) qar édi. Bargan sayı qar uluğraq bolur édi. Çahçerān nevāḥīside ḥod qar

16) atnıñ tizdin yoqqarraq édi. Çahçerān Zü’l Nūn Bégge ta‘alluq édi.

17) Mīrek Cān érdi atlıq nökeri anda édi. Zü’l Nūn Bégniñ aşıqlarını tamām

18) bahā bérıp alduk.

19) Caḥçarāndın iki üç köç ötkəç qar asru uluğ boldı. Üzengüdin

20) yoqqarraq

[193a]

1) édi. Belki ekşer yerde atnıñ ayağı yerge

2) yétmes édi. Yana qar dāīm yağar édi. Çerāgdāndın ötkəç hem qar köp uluğ

3) boldı. Hem yol nā-ma‘lūm boldı.

4) Lenger-i Mīr Ğiyāş nevāḥīside Kābilğa né yol bile barurumızın kəneştük. Mén ve

5) ekşer barın édük kim qışdur, tağ yolıda köp dağdağa u tereddüdtür. Qandahār yolu

6) egerçi bir néme yıraqraqtur, velī bī-tereddüd ü bī-dağdağa barılır. Qāsım Bég “Ol yolnı

7) yıraqdur. Bu yol bile barur biz” dép köp cehl qıldı. Bu yolğa bolduk.

8) Pīr Sulṭān atlıq Peşā’ī başçı édi Qarılığdın mu, yā aldarağanıdın mu, yā qarnıñ

9) uluğluğdın mu, yolnı yoqattı. Başlay almadı. Çün Qāsım Bégniñ sa‘yı bile bu

10) yolğa bolup édük, Qāsım Bég nāmūsqa tüşüp özi ve oğlanları oq qar

11) tépip yol tapıp ilgeri yürürler édi.

12) Bir kün hem qar asru uluğ boldı, hem yol nā-müşahḥaş. Her néçe sa‘ylar

13) qıldıuk. Bara almaduk. Çäre tapa almay yanıp bir otunluq yerge tüşüp yétmiş

14) séksen ābdān yigitlerni ta‘yīn qıldıuk kim izimiz bile yanıp qul qoyıda

15) qışlağan hezāredın tapıp yol başlağalı kéltürgeyler. Ordu barganlar

16) kélgünçe üç tört kün bu yurttin köçülmedi. Barğanlar hem ābdān yol

17) başlar kişi kéltürmediler.

[193b]

1) Tevekkül qılıp Sultān Peşā'ını ilgeri

2) salıp uşbu yolğa oq kim yol tapa almay yanılıp édi bolduk. Ol néçe kün

3) bisyār teşvış ü meşaaqqatlar tartıldı, andaq kim müddetü'l 'ömr munça meşaaqqat kemraq

4) tartılıp édi. Bu maṭla'nı uşol fırsatıta aytıldı:

5) *Çarhınıñ mén körmegen cevri ü cefāsı qaldı mu?*

6) *Haste köñlüm çekmegen derd ü belāsı qaldı mu?*

7) Bir haftağa yavuuq qar tépip künde bir şer'ī, bir yarım şer'īdin artuuq

8) köçülmes édi. Qar téper kişi mén édim. On on bés içki bile ve Qāsım

9) Bég édi. İki oğlu Téñri Bérđi ve Qanber 'Alī bile yana iki üç

10) nökeri hem bar édi. Uşbu mezkūr bolğanlar yayaq yürüp qar téper édük. Her kişi

11) yéti sékiz on qarı ilgeri yürüp qar téper édi. Her qadem qoyğanda béliğeçe

12) kögsigeçe bata bata qar téper édi. Bir néçe qadem bargandın soñ ilgeriki kişiniñ

13) ḥamlı küyüp turar édi. Yana bir kişi ilgeri öter édi.

14) Bu on on bés yégirme kişi yayaq qarını kim téper édi, ança bolur édi

15) kim boş atnı tartsa bolur édi. Boş atnı tartılır édi, üzengüsiğaça

16) qabtalığaça köpköp bata bata bu boş at hem on on bés qademçe yol

17) yürüp talıqur édi. Bu atnı yaqağa tartıp yana bir boş atnı ilgeri tartılır

18) édi. Uşbu destūr bile biz on on bés yégirme

[194a]

1) kişi oq téptük.

2) Uşbu on on bés yégirme kişiniñ atları oq ilgeri tartıldı. Özge tamām

3) ābdān ābdān yigitler ve bég atanğanlar atlarıdın hem tüşmey ṭayyār tépilgen ve

4) basılğan yolğa kirip başların qoyı salıp kélürler édi. Maḥall ol émes

- 5) édi kim kişige teklîf ü zevrî qılılgay. Herkimniñ himmet ü cür‘eti bolsa
- 6) mundaq işlerni özi tilep qılır.
- 7) Uşbu ƚarıq bile qar tépip yol qılıp encüken<sup>2</sup> yerdin üç tört künde Köteli-i Zirrîniñ
- 8) tüpige Havâl Qutî dégen havâlğa keldük. Uşbu kün ğarîb ƚapqun
- 9) bile qar yaĝar édi. Andaq kim barƚaĝa ölüm vehmi boldı. Ol él taĝdaĝı
- 10) ğar ve kâvâkîlerni “havâl” dérler. Bu havâlğa yétkende ƚapqun bî-ħadd téz boldı.
- 11) Uşbu havâl qaşıda oq tüşüldi.
- 12) Qar uluĝ yol tégirme tépilgen basılğan yol bile hem at be-ħîle baradur.
- 13) Künler ĝâyet qısqaılıqqa ilgeriki kişi yaruqta havâl allıĝa keldiler. Namâz-ı şâm
- 14) namâz-ı huftenĝaĝa él kéle qaldı. Andın soñra turğan turğan yerde oq
- 15) tüşti. Köp él atnıñ üstide oq tañ éttürdi.
- 16) Havâl tarraq köründi. Mén havâlnıñ aĝzıda kürek alıp qar kürep
- 17) özümge bir tekye-nemed ornı yer yasadım. Qarnı köĝüskeçe qazdım. Henüz

[194b]

- 1) yerge yétmeydür édi. Bir néme yélge penâh boldı. Uşanda oq olturdum. Her
- 2) néçe dédiler kim “Havâlğa barıñ” barmadım. Köñülge kéçti kim barƚa él qarda ve
- 3) ƚapqunda, mén ısıq üyde ve istirâhat bile munda barƚa ulus teşvîş bile meşaqqatta
- 4) mén munda uyqu bile ferâĝatta mürüvvetin yıraq ve hem-cihetlıqtın qıraq iştür. Mén
- 5) her teşvîş ü meşaqqat bolsa köreyin. Her néçük él ƚâqat qılıp tursa turayın.
- 6) Bir Fârsî meşel bar: بارمرك نيارا سور است
- 7) Uşandaq ƚapqunda qazğan yasaĝan ƚuqurda olturdum. Namâz-ı huftenĝaĝa qar
- 8) anƚa ƚapqudap<sup>3</sup> yaĝdı kim mén inişip olturup édim. Arqamĝa ve başımĝa ve
- 9) qulaĝlarımniñ üstige tört élig qar bar édi. Uşol kéçe qulaĝımĝa
- 10) savuq te’sîr qıldı. Namâz-ı huftende ĝârını yaĝşı mülâħaza qılğanlar qıçqırıştılar

<sup>2</sup> “encüken” sözcüĝünün sözlüklerde anlamı bulunamamıştır. Biz metnin bütününü göz önünde bulundurarak “inilen yer” anlamını verdik.

<sup>3</sup> “ƚapqunda-” fiilinın sözlüklerde anlamı bulunamamıştır. Biz metnin bütününü göz önünde bulundurarak “karın serpiştirerek yaĝması” anlamını verdik.

11) kim “Havāl asru kén havāldur. Bu élge tamām yer bar.” Munı ki eşittim, üstümdeki

12) qar barnı silkip havālğa kélđim. Havāl nevāhīsidağı yigitlerni hem

13) tiledim. Qırq éllig kişige ferāgat bile yer peydā boldı. Azuq ve yaĥnı ve qavurdaq

14) ve her néme kim ĥāzır édi. Her kimniñ kim bar édi kélťürdiler. Mundaq savuq

15) ve qar ve çapqunda ‘aceb ısıq ve emn ü ferāgatlıq yerge kélđük.

16) Tañlasıǵa qar ve çapqun turdı. Érte köçüp uşol destūr bile qar tépip

17) yol yasap

#### [195a]

1) daban üstige çıqtuk. Yol ĥod qırlap yoqqarı çıqar

2) ékendür. Köteli Zirrın dır émişler. Biz yoqqarı çıqmay dere qoyı oq indük.

3) Dabandın tüpige yétkünçe kün kéç boldı. Dere aǵzıda oq qonduk. Ol aĥşām

4) bisyār zarb savuq édi. Asru köp meşaqat u şu‘übet bile ol aĥşāmı

5) ötkerdük. Köp kişiniñ élig ayaǵın savuq éltti. Kepeniñ ayaǵın, Süyündük

6) Türkmenniñ éligin, yana Aĥıniñ ayaǵın uşol kéçe savuq éltti.

7) Értesiǵe dere qoyıǵa oq yürüdük. Bā-vucūd yol émes ékenini bilip

8) körüp tevekkül qılıp dere qoyı oq yürüldi. Yaman uçma ségritme

9) yerlerdin tüşüldi. Kéç namāz-ı şām édi kim dereniñ aǵzıǵa çıqtuk. Hıç

10) qarı uluǵ yād bilmes kim bu kötelniñ mundaq uluǵ qarı bar érgende kişi

11) ‘ubūr étmiş bolǵay, belki bu faşlda ma‘lüm émes kim bu köteldin ‘ubūr étmek

12) kişiniñ köñlige yétmiş bolǵay. Egerçi uluǵ qardın néçe kün ĥaylı

13) teşviş kördük, veli āĥır uşbu uluǵ qar sebebidin özümizni menzilǵa

14) yétkürdük, né üçün kim eger mundaq uluǵ qar bolmasa, andaq bī-reh uçma ve

15) ségritmedin kim öte alǵay

#### [195b]

1) édi? Belki eger uluǵ qar bolmasa, evvelǵı

2) uçmada oq élniñ at ve tévesi tamām qalǵay édi.

- 3) هر تيك و بدى كه در شمار است      تادر نكرى صلاح كار است
- 4) Namāz-ı huften bolup édi kim Yeke ölenge kélip tüştük. Yeke öleñ éli
- 5) biz kélip tüşkende oq habar taptılar. Isıq üyler, sémiz qoylar atqa ot ve
- 6) borsu bī-nihāyet ot yaqmaqqa otun ve tézekke bī-ḥadd bī-gāyet. Andaq
- 7) savuq ve qardın qutulup mundaq ként ve ısıq üyler tapmaq, andaq meşaqat u
- 8) belādın ḥalāş bolup mundaq qalın nān ve sémiz qoylar tapmaq ḥuzūrīdür kim
- 9) mundaq meşaqatlarını körgenler bilür. Ferāğatīdür kim mundaq belālar kécürgenler
- 10) fehm qılır. Hātır cem‘ ve köñül tinç bir kün Yeke ölenge tevaqquf
- 11) qılduk.
- 12) Yeke ölenğdin köçüp iki yığaç yol kélip tüşüldi. Tanılası Ramazān
- 13) ‘ıdı boldı. Bāmiyān bile yürüp Şibertū Köteldin aşıp Cenglikke yétmey
- 14) tüşüldi.
- 15) Türkmen hezāresi köçleri ve mälları bile yolumızınñ üstide oq
- 16) qışlağan ékendür. Bizdin aşla habarları yoq. Tanılası köçüp kélürde bularnıñ
- 17) ağıl ve alaçuqlarınıñ arasığa kéle tüştük. İki üç bölek ağıl
- 18) tālān u tārācğa bardı. Özgeleri üy ve rüzgārın salıp oğlan uşağın

[196a]

- 1) alıp taqqa tarttılar. İlgeridin habar kélidi kim bir néçe hezāre
- 2) çerig éliniñ allını bir tengīde tusup oqlaşıp kişini
- 3) ötkeli qoymaydurlar. Bu habar kélgeç ıldam oq yürüdüm. Yétip kördüm érse
- 4) tengī hem émes. Bir néçe hezāre bir tumşuqdın kélip oq qoyadurlar. Partal
- 5) yığılıp turuptur, ābdān ābdān yigitler dék
- 6) *Qarasın yağınıñ körüptürler*  
*Deng ü ḥayrān bolup turupturlar*
- 7) *Mén yétip téz ol sarı yürüdüm*  
*Yürü yürü dép ilgeri yürüdüm*

- 8) *Ġarażım élni téz qılmaq édi*  
*Yağı birle sitiz qılmaq édi*
- 9) *Téz étip élni, tartım özni*  
*Hıçkim hem éşitmedi sözni*
- 10) *Yoq édi cébe ü kiçim ü yaraq*  
*Ménde bar érdi nék oq ve sadaq*
- 11) *Yürüdüm érse tamām él turdı*  
*Yağı gūyā bularnı öltürdi*
- 12) *Sén nöker kim qılır sén anıñ üçün*  
*Yarağı bir maħallda cānıñ üçün*
- 13) *Yoq ki nöker turup bégi yürügey*  
*Nöker āsūde ü bégi çürügey*
- 14) *Nökeri kim bu tavrdur né asıq*  
*Né işiñge yarar né aşqa qatıq*
- 15) *Āhır at saldım ilgeri yürüdüm*  
*Sürüben taqqa yoqqarı yürüdüm*

[196b]

- 1) *Méni körüp yürüdi él dağı*  
*Qaldı éldin kéyinge qorqağı*
- 2) *Yétiben téz taqqa yarmaştuk*  
*Oqıǵa baqmayın yürüp aştuk*
- 3) *Gāhī attın tüşüp gāhī atlıq*  
*Yürüben ilgerige cür‘etliq*
- 4) *Yağı hem taǵdın oq qoyar érdi*  
*Zor körgeç salıp yürüy bérdi*
- 5) *Taqqa çıqtuk hezāreni qavlap*  
*Qır u qolda kéyik kibi avlap*



6) *Darıǵannı k yik d k atquladuk*

*Talaban m l u qoyını buladuk*

7) *Qırıban T rkmen hez resini*

* yled k bend kişi qarasını*

8) * r ataǵlıqını dest-g r  tt k*

*Ehl   evl dını es r  tt k*

9) Hez re m lıdın m n hem bir p re qoy yıǵısturdum. Y rek Taǵayıǵa tapşurup

10)  z m ilgeri  tt m. Qırlar bile qollar bile y r p hez relerin 

11) at ve qoyları s r p T m r B g Lengeriǵa k lt r p t şt k. T rkmen hez resinin 

12) on t rt on b ş serkeşi ve rahzen uluǵlarının  ligge t ş p  di.

13) H y limde bu  di kim t şken yurtta t rl g t rl g ‘az b u ‘uq bet bile

14)  lt rgeyler kim cem ‘ rahzen   serkeşlerge ‘ibret bolǵay. Yolda Q sım B gge

[197a]

1) yoluqup b -mevqi‘ terah um qılıp h l ş qılıptur.

2) *زمین سورہ سنیل بر نیارد* *درو تخم عمل ضایع مکر دان*

3) *نیگوی با بدان کردن چنان است* *که بد کردن بجای نیکمران*

4) Es rlerni hem terah um qılıp  z d qılıldı.

5) Uşbu T rkmen hez resini  apqanda  şitildi kim Mu ammed H seyin M rz 

6) Duǵlat yana Sult n Sencer Barlas ve cem ‘ K bilde qalǵan Moǵullarnı  zlerige

7) tartıp M rz  H nnı p diş h qılıp K bilni qapapturlar.  l arasıda bu h barnı

8) salıpturlar kim Bed ‘ zzam n M rz  ve Mu affer M rz  p diş hnı tutup Her nin 

9) Qal‘a-ı İhtiy rudd niǵa kim h l  Ala Qurǵanǵa meşh rdur  ıqarıpturlar.

10) K bil Qurǵanıda Moll  B b -yı Peş gar , H l fe ve Mu hibb ‘Al  Qur ı ve A med Y suf ve

11) A med Q sım başlıqlar  di. Bular yahşı bardılar. Qurǵannı mazb t u m stahkem

12) qılıp asradılar.

13) Témür Bég Lengeridin Muḥammed Endicānī atlıq Qāsım Bégniñ nökeri  
Toqbāydın

14) Kābildağı béglerge bu yerge kélgenimizniñ keyfiyyetini bitip yiberdük. Andaq  
muqarrer

15) boldı kim “Ġürbend tengīsidin çıqıp alarnıñ üstige ılğağımızdur. Nişāne bu

16) bolsun kim Menār tağıdın ötker ot yandurgımızdur. Sizler hem erkte

17) éski köşknıñ üstide kim ḥālā ḥazīnedür uluğ ot yanduruñız tā

18) bilgey biz kim

[197b]

1) biziñ kélgenimizni bilip sizler. Biz bu

2) sarıdın yétkeç siz içkeridin çıqıp éligiñizdin kélürini taqşır qılmañ.”

3) Bu sözlerni butturup Muḥammed Endicānīni yiberildi.

4) Tañlası Lengerdin atlanıp Üştür şehr toğrısığa tüşüldi.

5) Andın érte atlanıp tüşke yavuq Ġavrbend tengīsidin çıqıp köprüg başıda

6) tüştü. At suğarıp atnı tindürüp namāz-ı pīşīn köprüg başıdın atlanduk.

7) Tutqavulğaça qar yoq édi. Tutqavuldın öte bargan sayı qar uluğraq boldı. Zemme

8) Yaḥşı bile Menār arasında andaq savuq édi kim müddetü'l ‘ömr ança savuq kem

9) körülüp édi.

10) Aḥmed Yasavul bile Qara Aḥmed Yurtçını dağı Kābildağı béglerge yiberildi

11) kim “Uşol mī‘ād bile kældük. Vāqıf u merdāne boluñ.” Menār tağıdın ötüp  
dāmenede

12) tüşüp savuqdın bī-ḥāqat bolup otlar yandurup ısıduk. Egerçi ot

13) yandurur maḥall émes édi, savuq zarbıdın bī-ḥāqat bolup ot yanduruldı.

14) Tañ ata yavuşup édi kim Menār tağıniñ dāmenesidin atlanduk. Menār bile

15) Kābilniñ arasında qar atnıñ tizide bar érdi. Qatqan bolup édi.

16) Yoldın çıqqan kişi teşvīş bile yürür érdi. Bu aralıqni tamām çuburup kældük. Bu

17) cihetdin farz vaqtıda Kābilğa

[198a]

- 1) bī-ḥīle yéttük. Bibi Mährüyğa yéterdin burunraq
- 2) erkdin uluğ ot çıqtı. Ma‘lüm boldı kim ḥabardār bolmışlar.
- 3) Seyyid Qāsımınñ köprügige yéte Şirim Tağayı bile baranğar kişisini Mollā Bābānıñ
- 4) köprügi sarı yiberildi. Cavanğar ve göl Bābā Lülī yolu bile bolduk. Ol
- 5) maḥall Ḥalīfe bāğınñ ornıda bir kiçikrek bāğçe édi. Uluğ Bég Mīrzā
- 6) salıp édi, lenger yosunluq. Egerçi dirahıt u yığaçı qalmaydur édi, velī muḥavveṭesi
- 7) bar édi. Mīrzā Ḥān anda oturup édi. Muḥammed Ḥüseyn Mīrzā, Uluğ Bég Mīrzā
- 8) salğan Bāğ-ı Bihiştte édi.
- 9) Mén Mollā Bābānıñ bāğınñ kūçe ṭarafıdağı gūristānğa yétip édim kim
- 10) tézlik qılıp ilgeri barganlarnı urup yandurup bizge tıqtılar. İlgeri
- 11) barıp Mīrzā Ḥān oturup ḥavālīga kirgenler tört kişi édi. Bir Seyyid
- 12) Qāsım Éşik Aqa édi. Yana Qanber ‘Alī Qāsım Bég édi, yana bir Şır Qulı
- 13) Qaravul Moğul édi, yana bir Sulṭān Aḥmed Moğul édi. Şır Qulınñ cemā‘atıdın
- 14) édi. Bu dört kişi yétken bile bī-teḥāşī oq Mīrzā Ḥān olturğan ḥavālīga
- 15) kirerler; ğavğa bolur. Mīrzā Ḥān bir atğa miñip qaçıp çıqar. Ebū’l Ḥasan Qurbéginıñ
- 16) inisi Muḥammed Ḥüseyn hem Mīrzā Ḥānğa

[198b]

- 1) nöker bolup édi. Bu
- 2) dört kişidin Şır Qulını çapıp yıqar. Başını késer maḥallda ḥalāş bolur. Bu
- 3) dört kişi qılıç yép oq yép yaralıq bolup mezkūr bolğan yerde bizge tıqılıp
- 4) kældiler.
- 5) Tar kūçede atlıq él tııldılar turdılar. Né ilgeri yürüy aladurlar, né
- 6) kéyinge yāne aladurlar. Mén yavugumdağı yigitlerge dédim kim “Tüşüp zorlañ!”

- 7) Dost Nāşır, H̄āce Muḥammed ‘Alī Kitābdār, Bābā Şīrzād, Şāh Maḥmūd ve yana bir néçe
- 8) yigit tüşüp yürüp oq qoydılar. Yağı qaça bérdi.
- 9) Qurğandağılarını galebe köz tuttuk. İş vaqtıda yétişe almadılar. Yağını
- 10) tépretkendin soñ birin ikin çapışıp kéle başladılar. Henüz Mīrzā H̄ān
- 11) olturğan çārbāğqa kirmeydür édim kim qurğandağı éldin Aḥmed Yūsuf-ı Seyyid Yūsuf
- 12) kélđi. Méniñ bile hem-rāh oq Mīrzā H̄ān olturğan bāğqa kirdük.
- 13) Kördüm Mīrzā H̄ān yoqtur. Qaçıp çıqıptur. Téz oq yandım. Aḥmed Yūsuf méniñ
- 14) soñumça édi.
- 15) Çārbāğnıñ éşikidin Dost Serpūlī piyāde kim Kābilde merdāneliği
- 16) cihetidin ri‘āyet qılıp kütvallıq manşıbını bérıp Kābilde qoyulup édi, yalañaç
- 17) qılıç éligide kirip kélđi. Maña oq tégilip kéledür. Mén cébe keyip édim;
- 18) ğarбіçı<sup>4</sup> bağlamaydur

[199a]

- 1) édim; dulğa hem kéymeydür édim. Bir néçe
- 2) qıçqırdım: “Hey Dost! Hey Dost!” dép Aḥmed Yūsuf hem qıçqırdı. Mén
- 3) savuqqa ve qarğa küngenimdin mü méni tanımadı, yā uruş ıztırābıdın mu
- 4) édi, bī-teḥāşī yalañ bāzūmğa oq qılıç saldı. Téñri ‘ināyeti édi ser-mūy
- 5) kār qılmadı.
- 6) اکرتیغ عالم بجنیدز جای نبرد یرک تا نخواهد خدای
- 7) Mén bu du‘ānı oqup édim. Anıñ ḥāşiyetidin édi kim Téñri te‘ālā bu
- 8) ma‘zeretni def‘ qıldı ve bu müteveccih bolğan belānı ref‘ qıldı. Ol du‘ā budur:
- 9) بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اللّٰهُمَّ اَنْتَ رَبِّیْ لَا اِلٰهَ اِلَّا اَنْتَ عَلَیْكَ تَوَكَّلْتُ وَاَنْتَ

<sup>4</sup> “ğarбіçı” sözcüğünün sözlüklerde anlamı bulunamamıştır. Biz metnin bütününe göz önünde bulundurarak “bir çeşit savaş zırhı” anlamını verdik.

- 10) رب العرش العظيم ما شاء الله كان و ما لم يسء له من شئ الا  
 11) بالله العلي العظيم و اعلم ان الله على كل شئ قدير اللهم قد احاط بكل شئ  
 12) بالله العلي العظيم و اعلم ان الله على كل شئ قدير اللهم قد احاط بكل شئ  
 13) من سر كل ذي سر و من سر كل دابة انت آخذ بناصيتها انك رب العرش العظيم

14) Andın çıqıp Muḥammed Ḥüseyn Mīrzā olturğan Bāğ-ı Bihiştqa kældim.  
 Muḥammed Ḥüseyn

15) Mīrzā qaçıp çıqıp yaşulğandır. Muḥammed Ḥüseyn Mīrzā olturğan bāğçeniñ  
 raḥneside

16) yéti sékiz oqluq yaylıq kişi turuptur. Mén bu kişilerniñ üstige

17) atımnı pāşne

[199b]

1) qıldım. Tohtay almadılar. Qaçá bérđiler. Mén yétip birige

2) qılıç saldım. Andaq yumalanıp bardı kim taşavvur qıldım kim meger başı uçup

3) kitti. Öte çıqtım. Mén qılıç salğan kişi Mīrzā Ḥänniñ kökeldaşı Tülek

4) Kökeldaş ékendür. Qılıç éginige tüşken ékendür.

5) Muḥammed Ḥüseyn Mīrzā olturğan üylerniñ éşikige yétkende tam üstidin bir

6) Moğul, kim méniñ nökerim édi, mén anı tanır édim, éşiklig törlüg yerdin

7) tartı oqnı yüzümge ol tarafđın bu tarafđın “Hey hey, pādişāhdur” dép déyiştiler.

8) Oqnı yandurup salıp qaçtı. Oq atmaqđın hem iş ötüp édi. Mīrzāsı

9) ve serdārları qaçtı. Giriftār boldı. Kim üçün oq atar?

10) Uşbu yerde Sulţān Sencer Barlasnı kim ri‘āyet qılıp Nigenhār tümenini aña

11) ‘ināyet qılıp édim, ol hem bu fitnede bular bile şerĭk édi tutup boynını

12) bağlap kélťürdiler. Mużtarib bolup qıçqıradur kim “Hey, ménde né günāh?”

Günāh

13) mundın artuq bolur kim bu cem‘ bile hem-cihet ü hem-meşveretlerdin bir

14) uluğrağı sén? Çün ḥān dedemniñ vālidesi Şāh Béğim ḥāher-zādesi bolur

15) édi, buyurdum kim “Mundaq bī-‘izzetāne kirdürmeñ. Ölüm yoqtur.” Mundin çıqıp Aḥmed

16) Qāsım Kūhberni, kim qurgandağı béglerdin biri ol édi,

[200a]

1) bir pāre

2) yigitler bile Mīrzā Ḥānnıñ soñıça yiberdim.

3) Uşbu Bāğ-ı Bihiştniñ Şāh Bégim ve ḥānım üyler yasap oturup

4) édiler. Bu bāğdın çıqıp Şāh Bégimni ve ḥānımni köre bardım.

5) Şehr éli ve qara tayaq hücüm qılıpturlar. Kūşe ü kenārda él tutmaqqa māl

6) talamaqqa élig qoyupturlar. Kişiler qoyup barça élni urup sürüp

7) çıqıldı. Şāh Bégim ve ḥānım bir üyde oturup édiler. Dāīmğı yerde

8) tüşüp kélip burunğı dék edeb ü ta‘zīm bile yürüp körüşüm. Şāh Bégim ve

9) ḥānım bī-ḥadd u bī-qiyās mużtarib u münfa‘il ser-efgende ü ḥacil bolupturlar. Né

10) ma‘qūl ‘özr ayta aladurlar, né müşfiqāne sormaq tarḥın sala aladurlar. Bulardın

11) ṭama‘ım mundaq émes édi. Bu cem‘ her bedbaḥtlıq maqāmıda bolsalar édi, andağ

12) émes édi kim bégimniñ ḥānımniñ sözlerige qulaq salmağaylar édi. Mīrzā

13) Ḥān ḥod Şāh Bégimniñ tuqqan nebīresi kéçe ve kündüz bégim qaşıda. Bular

14) sözlerige kirmese Mīrzā Ḥānnı qoymay özleriniñ qaşıda saqlasa ḥod

15) bolur édi.

16) Néçe qatla hem kim zamāne nā-hem-vārılığdın ve devrān nā-sāzgārılığdın taḥt u

17) mülk ü nöker ü süderdin ayrılıp alarğa

[200b]

1) ilticā élttim, anam hem bardı, hıç

2) nev‘ ri‘āyeti ve şefaqtı körmedük. Méniñ inim Mīrzā Ḥānnıñ ve anası Sulṭān

3) Nigār Ḥānımniñ ‘ayn u ma‘mūr vilāyetleri bar édi. Mén ve anam vilāyet ḥod

4) tursun bir ként ve bir néçe qoş igesi bola almaduk. Méniñ anam Yūnus

- 5) Hān qızı ve mēn nebīresi émes mü édim?
  - 6) Ol t̄abaqadın herkim ki mēniñ ser vaqtımğa tüşti. Éligimdin kélgençe
  - 7) tuqqanlıqını ve yaǵşılıǵını becā kélitürdüm. Néçük kim Şāh Bégim kéldiler, Pamǵānnı
  - 8) kim Kābilniñ a‘lā yerleridindür, bérdim. Yana her nev‘ ferzendliq ve
  - 9) hizmetkārliqta taqşır qılmadım.
  - 10) Sulţān Sa‘īd Hān Kāşǵar hāni bēş altı yayaǵ yalañ bile kél-di: tuqqan inilerim
  - 11) dék körüp Lemǵān tümenleridin Mendrāver tümenini bérdim. Şāh İsmā‘il
  - 12) Şıbanī Hānnı Mervde algānda Qunduzǵa kim öttüm Endicān vilāyeti mēniñ sarı baqıp
  - 13) ba‘zı daruǵalarını qavlap ba‘zı yerlerini bérkitip maña kişi yiberdiler, mēn
  - 14) Sulţān Sa‘īd Hānǵa barı nökerlerimni tapşurup kömek qoşup zād u būd
  - 15) Endicān vilāyetini baǵıñlap hān qılıp yiberdim.
  - 16) Bu tāriħqaça hem ol t̄abaqadın herkim ki kél-di öz tuqqanlarım-dın özge
  - 17) körmedim. Néçük kim Çın Témür Sulţān ve Ésen Témür Sulţān ve Toħta
- [201a]
- 1) Buǵa Sulţān ve Bābā Sulţān bu tāriħde mēniñ qaşımdadurlar barçanı
  - 2) öz tuqqanlarım-dın yaǵşıraǵ körüp ri‘āyet ü şefaqaat qılıptur mēn.
  - 3) Bu bitilgenlerdin ğaraż şikāyet émes. Rāst hikāyettür kim bitiptür
  - 4) mēn. Bu meşūr bolǵanlardın maqşūd özniñ ta‘rifi émes. Beyān-ı vāqi‘i bu édi
  - 5) kim taħrīr étiptür mēn. Çün bu tāriħde andaǵ iltizām qılılıptur kim her sözniñ
  - 6) rāstını bitilgey ve her işniñ beyān-ı vāqi‘ini taħrīr étilgey,
  - 7) lā-cürm ata aǵadın her yaǵşılıq ve yamanlıǵ kim şāyi‘ édi taqrīr qıldım, ve havīş ü
  - 8) biǵānedin her ‘ayb u hüner kim beyān-ı vāqi‘ édi, taħrīr éyledim. Oquǵunçı ma‘zūr
  - 9) tutsun; éşitkünçi ta‘arruz maqāmıdın ötsün.
  - 10) Mundın qopup Mīrzā Hān olturǵan çārbāǵqa kélip vilāyetlerǵa ve aymaq ve

11) aḥṣāmğa fetḥ-nāmeler yiberildi. Andın soñ atlanıp erkke kélđim. Muḥammed Hüseyn

12) Mīrzā hānımnıñ Töşekhānesıǵa qorquñdın qaçıp kirip töşekniñ

13) boǵcamasıǵa özini baǵlatıptur. Qurǵandaǵılardıñ Mīrim Dīvānnı ve yana ba‘zını

14) qoyduk kim bu üylerni ahtarıp Muḥammed Hüseyn Mīrzānı tapıp kéltürgeyler.

15) Hānımnıñ eşikige kélip dürüştraq bī-edebāneraq

[201b]

1) sözler aytıptur.

2) Barı behr ḥāl Muḥammed Hüseyn Mīrzānı hānımnıñ Töşekhānesidın tapıp

3) erkte méniñ qaşımǵa kéltürdiler.

4) Mén burunǵı dék oq ta‘zīm qılıp qoptum. Haylī hem dürüşť yüzige kélmedi.

5) Muḥammed Hüseyn Mīrzā kim mundaq zişt ü şeni‘ ḥarekātqa iqdām qıldı ve bu nev‘ şūr

6) u fitne-engīz ü bünyādıǵa ihtimām éyledi, eger pāre pāre qılsam yeri bar édi.

Törlüg

7) törlüg ‘azāb u ‘uqūbet bile ölmekke sezā-vār édi. Çün arada bir nev‘ uruǵluq

8) bolup édi, méniñ tuqqan ḥālam Hüb-Nigār Hānımdın oǵlanları ve qızları bar

9) édi, bu ḥuqūqnı yād qılıp Muḥammed Hüseyn Mīrzānı āzād qıldım. Ḥorāsān sarı

10) ruḥşat bérildi. Bu bī-mürüvvet ü ḥaqq nā-şinās kişi méniñ mundaq yahşılıǵımnı

11) kim cānını baǵışladım. Bi‘l-kül unutup Şaybaq Hān qaşıda méndin ğıybetler ve

12) şikāyetler qılıptur. Az furşat ötmedi kim Şaybaq Hān oq öltürüp cezāsıǵa

13) yétkürdi.

14) توبد كنده خود را يروزگار سيار كه روزگار ترا چاكريست كينه گذار

15) Aḥmed Qāsım Kūhber ve yana ba‘zı bir néçe yigitni kim Mīrzā Hānıñ

16) soñıça yiberilip édi, Qarǵa Bulaq püşteleride Mīrzā Hānǵa yéterler. Qaça hem

17) almas. Élig tépretgünçe quvvet ü cür‘eti hem yoq édi. Alıp kélđiler.

[202a]



- 1) M n  ski d v nh neniņ  arq  im li sarığı eyv nida oturup  dim. M n
- 2) d dim “K l, k r şeliņ.” Aldarağandın y k n p k lg n e iki qatla yıqıldı.
- 3) K r şkendiņ soņ yanımda oturęuzup k ņ l b rdim. Şerbet k lt rdiler.
- 4) M rz  H nniņ def‘-i tevehh miğa Őerbetni evvel  z m i ip aņa b rdim.
- 5)  n M rz  H nęa kirgen sip h    ra‘iyyet   Moğul u  ağatay m tevehhim   m zebzeb
- 6)  diler, ne e k n i tiy t n  mer‘ i tutup M rz  H nn  eęeęisiniņ  yide oğ
- 7) buyurduk kim bolęay. Bu mezk r bolęan  l   ulusdın  n hen z dağdağa u
- 8) teredd d bar  di, M rz  H nniņ K bilde bolmağını Őal h k rmey bir ne e k ndin
- 9) soņ H r s n sar  ru şat b rildi.
- 10) Bularęa ru şat b rgendiņ soņ B r n ve  eşt be ve G lbah r d menesi
- 11) seyrige barduk. Bah rlar B r n yazısı ve  eşt be deşt  ve G lbah r d menesi
- 12) bisy r h b bolur. Sebzesi K bil vil yetiniņ  zge yerlerige bağa h yl  ya şı
- 13) bolur. T rl g t rl g l leler a ılır. Bir qatla l le env ‘ini buyurdum kim
- 14) sanadılar. Otuz d rt nev‘ l le  ıqtı, ne uk kim bu yerlenniņ ta‘r fide bir beyti
- 15) aytılıp  di:
- 16) Sebze   g ller bile cennet bolur K bil bah r
- 17) H şşa bu mevsimde B r n yazısı   G lbah r
- 18) U bu seyr k lgende bu ęazelni t kettim:
- 19) M niņ k nl m ki g lniņ ęoncası dek

[202b]

- 1) teh-be-teh qandur
- 2) Eger y z miņ bah r olsa a ılmağı ne imk ndur?
- 3) Fi‘l-v qi‘ bah rlar seyr qılmağqa ve quş salmağqa ve quş atmağqa bu yerler e
- 4) yer kem oğ bolęay ne uk kim K bil ve  azn  vil yetiniņ ta‘r f   tav ifide Şemme
- 5) mezk r u me t r boldı.
- 6) U bu yıl N şir M rz niņ ve terbiyet-kerdeleriniņ i til t   ma‘ şıdın

- 7) Bedaḥşān bégleri, kim Muḥammed Qurçı ve Mübārek Şāh ve Zübeyr ve Cihāngīr bolğay, rencīde
- 8) belki yağı boldılar. Barça ittifāq qılıp çerig tartıp Kōkçe Suyının Yeftel ve
- 9) Rāğ sarı tūzi bile atlıq yayağnı yığıp yasap pūşteler bile Ḥamçannı
- 10) yavuşığığa kéldiler. Nāşır Mīrzā ve qaşıdağı bī-tecrūbe yigitler endīşe ü mülāhaza
- 11) qılmay bular bile uruşqa pūştelerde kélip uruşurlar.
- 12) Yeri burtağ, yayağı qalın, bir iki qatla at salğanda tohtap urup ki
- 13) yandururlar boldura almaslar. Qaçā bérürler. Bedaḥşānīler Nāşır Mīrzānı
- 14) basıp bolğan tevābi‘ ü levāhiqini tālān u tārāc qıldılar. Nāşır Mīrzā yavuşığıdağları
- 15) bile basturup talatıp İşkemiş ve Nārīn bile Kilāgāhī kélip Qızıl Su
- 16) yoqqarı oq yürüp Āb Dere yolığa kirip Şibertū kötelidin aşıp Kābilğa
- 17) yétmiş séksen talatqan aldurğan aç yalañaç nöker süderi bile kélidi.
- 18) ‘Aceb qaderidür: iki üç yıl mundın burun Nāşır Mīrzā tamām él ve ulusnı
- 19) köçürüp sürüp Kābildin yağıqıp çıqıp

[203a]

- 1) Bedaḥşānga yétip dere ve
- 2) qurğanlarını bérkitip né ḥayāllar bile yürür édi? Burunğı qılğanlarıdın
- 3) ser-efgende ü ḥacil ol nev‘ ayrılğanlarıdın şermende ü münfa‘il boluptur. Mén dağı hīç nev‘
- 4) yüzige kélmedim. Yaḥşı sorup istep infi‘aldın çıqardım.

### Veqāyi‘-i Sene-i 913

- 5) Ğılcını çapmaq dağdağası bile Kābildin atlanıldı. Serdihke tūşkende
- 6) ḥabar kéltürdiler kim Meşt ve Sihkānede kim Serdihdin bir yıgaç bolğay, qalın
- 7) Mehmend gāfil olturuptur. Bolğan bégler ve yigitler barın boldılar kim Mehmendni

8) çapmaq kérek. Mén dedim kim “Revā bolğay mu? Né ‘azīmet bile atlanğay biz?

Maqşadqa

9) yétmey öz ra‘iyyetimizni oq çapıp yangay biz? Bu iş mümkin émes.”

10) Serdihdin atlanıp Kettevāz tüzini kéçe bile qaranğuda tay qılduk. Qapqarangı

11) kéçe tüptüz yer né tağ u püşte körünedür, né yol ve iz ma‘lüm boladur. Hıçkim

12) başlay almadı. Āhır mén oq başladım. Bir iki qatla bu nevāhğa yétip édim.

13) Uşol qıyās bile quṭbnı oñ yağrınımğa alıp tépredim. Téñri rāst kéltürdi.

14) Rāst Qayaqtū ve Ulabatū rüdiğa oq kélildi kim Ğılcı olturğan yerge kim

15) H`āce İsmā‘ıl şerbeti bolğay, uşbu rüdtin yol çıqar.

16) Ol rüdtā tüşüp özümüz ve

[203b]

1) atımız bir zamān uyuhlap dem

2) alıp tañ atqanda andın tépredük. Āftāb çıqıp édi kim bu püştelerdin ve qullardın

3) tüzge çıqtuk. Uşbu yerdin Ğılcı olturğan yer bir yahşısı yığaç yol

4) bar tüzge çıqqaç Ğılcıniñ qarası mu, yā tütüni mü köründi. Yā hūd

5) delmege<sup>5</sup> yā be-tāz çerig éli tamām çapqun qoydılar. Bir iki kurohgeçe

6) çapıp kişini atnı oqlap élni tıydım. Mundaq cilav-rız bés altı miñ

7) çapqun qoyğan çerigniñ tıymağınınñ haylı işğali bar. Téñri rāst

8) kéltürdi. Çerig tıyıldı. Yana bir şer‘īğa yavuş yol kélip Afğānnıñ qarasını

9) körüp çapqun qoyıldı. Qalın qoy bu çapqunda tüşti. Hıç çapqunda munça qalın

10) qoy tüşken émes édi.

11) Mālnı yandurup tüşkendin soñ her tarafdın bölek bölek kélip tüzge

12) tüşüp uruş-engizi qıldılar. Bir bölekni ba‘zı bégler ve içkiler barıp arıq

13) alıp tamām öltürdiler. Yana bir bölekini Nāşır Mırzā atlanıp barısını qırdı. Ölgen

14) Afğānlarnıñ başıdın kele mināre qoparıldı. Dost Piyāde Kütvālniñ kim atı

15) mezkūr bolup édi, ayağığa oq tégdi. Kābilğa kélgende öldi.

<sup>5</sup> “delme+ge” sözcüğünün anlamı sözlüklerde tespit edilememiştir.

16) H̄`ace İsmā`ildin köçüp Ulabatūğa kélip tüştük. Munda fermān

17) boldı kim ba`zı bégler ve içkiler yürüp ihtimām qılıp bu ğanāimniñ ħumsını

18) alğaylar. Qāsım Bég ve ba`zılardıñ ri`āyet qılıp ħumsın almaduk.

[204a]

1) Qalmağa kélgen ħums on altı miñ qoy çıqtı, kim séksen miñdin ħumsı

2) bolğay. Telef bolğan ve ri`āyet qılğan bile birlik qoyda h̄ıç söz yoq édi.

3) Ol yurttıñ érte bile atlanıp Küttevāz tüzide av üçün çerge

4) qoyuldı. Bu deştñiñ hemīşe kényik ve qulanı sémiz bolur ve köp bolur.

5) Çerge arasığa qulan ve kényik qalın kirdi. Qalın qulan ve kényik öltürdiler. Av

6) ešnāsıda bir qulannıñ sonıça çaptım. Yavuqraq yétip bir oq urdum. Yana bir

7) oq hem urdum, velī bu zahımlar yıqılğuşa ğārī émes édi. Bu iki zahımnıñ

8) zarbıdın burunğı yügürüşidin āhesteraq boldı. Pāşne qıldım. Yaqın

9) sığınıp kélip iki qulağıdın kényinki çekesige oq çaptım. Kégirteki oq

10) alınıp qaldı. Mu`allaq aşıp bardı. Kéyin ayağı üzengümge tége yazıp qaldı.

Qılıçım

11) ħaylī yahşısı késti. Ğarīb sémiz qulan édi. Qazısı kişiniñ bir

12) qarışıdın cüz`ī kemreq bolğay édi. Şirim Tağayı ve ba`zı Moğulistān kényikini

13) körgenler ta`accüb qılıp dédiler kim “Moğulistānda hem munça sémiz kényik

14) kem körüptür biz. Bu kün hem yana bir qulan atım uşbu avda tüşken qulan ve

15) kényik ekşeri sémiz édi, velī h̄ıç qaysısı mén öltürgen qulança sémiz

16) émes édi. Bu çapqundın yanıp kélip Kābil tüştük.

17) Ötken yılñıñ ayağıda Şaybaq H̄ān Semerqanddın Ĥorāsān dā`iyesi bile

18) çerig

[204b]

1) atlandı. Şāh Manşūr Bahşı köt bérğüçi nemek-ħarām, kim Endeħūd

2) anda édi, Şaybaq H̄ānga kişiler yiberip Şaybaq H̄ānnı atlanmaqqa tézrek qılıptur.

3) Endeħūd nevāħisiğa kélgende bu köt bérğüçi “Özbekke kişi yiberiptür mén” dép

- 4) i'timād qılıp yasatıp başıǵa otaǵǵa sançıp pīşkeş tartıq alıp çıqarda
  - 5) başsız Özbek tuş tuşdın rız qılıp bu kendeni ve tartıq ve pīşkeş ve kişi
  - 6) qarasını tart part qılıpturlar.
  - 7) Bedī'üzzamān Mīrzā ve Muẓaffer Mīrzā ve Muḥammed Burunduq Barlas ve Zü'l Nūn Arǵun
  - 8) barı Bābā Ḥākī nevāḥīside çerig bile oturup édiler né uruşmaqqa 'āzim
  - 9) édiler, né qurǵan bérkitmekke cāzim. Hīç işni müşahḥış qılmay hīç işniñ
  - 10) qılurın muḥaqqaq bilmey serāsīme-vār oturup édiler.
  - 11) Muḥammed Burunduq Bég ḥisāb bilür kişi édi. Ol dégendür kim "Muẓaffer Mīrzā ve
  - 12) mén Herīniñ qurǵanını bir kiteliñ. Bedī'üzzamān Mīrzā bile Zü'l Nūn Bég
  - 13) Herīniñ eṭrāf u nevāḥīsideǵı taǵlarǵa barıp Sīstāndın Sulṭān 'Alī Arǵunı
  - 14) Qandahār ve Zemīndāverdin Şāh Bégni ve Muqimni çerigleri bile özlerige
  - 15) qoşşunlar. Né kim bolǵan hezāre ve Nekderī çeriglerini yǵıp müsta'idd ve mükemmel
  - 16) yürüsünler. Ğanīmniñ ḥod taǵqa barmaǵı müşkildür. Taşqarıǵı çerigniñ
  - 17) daǵdaǵasıdın qurǵan üstige hem kéle almas." Ḥüb aytıptur. Ḥisāblıq
- [205a]
- 1) rey ḥāṭırıǵa yétiptür.
  - 2) Zü'l Nūn Arǵun egerçi merdāne kişi érdi, velī ḥasīs u māl-dost, ve rey
  - 3) ü ḥisābdın yıraqraq ve gülrek ve télberek kişi édi. Bu furşatlarda kim Herīde
  - 4) aǵa ini şirket bile pādişāh édiler, Bedī'üzzamān Mīrzā qaşıda bu şāhib-i iḥtiyār
  - 5) édi, néçük kim mezkūr boldı. Māl dostlıǵı cihetidin Muḥammed Burunduqniñ şehrde
  - 6) turmaǵıǵa rāzı bolmadı. Özi şehrde turar ḥayāl qıldı. Anı hem oḥşata almadı.
  - 7) Anıñ güllük ve télbelikige hīç néme mundın yaḥşıraq delīl bolur mu kim zerrāq
  - 8) u ṭammā' élniñ yalǵan ve ḥoş-āmeddin qabūl qılıp özini faẓīḥet ü rüsvā

- 9) qıldı? Tafşīli budur kim Herīde mundaq kim i‘tibār u ihtiyār boldı, bir néçe şeyh
- 10) ü mollā aña kélip dérler kim “Quṭb biziñ bile ihtilāṭ qıladur. Saña hizbrullāh
- 11) laqab boldı. Sén Özbekni alğundur.” Bu sözge inanıp boynıǵa fūṭa salıp
- 12) şükrler qılıptur. Uşbu cihetlerdin Muḥammed Burunduqniñ ma‘qūl rāyı bile ‘amel
- 13) qılmay né qurǵan işini mazbūṭ qılıptur, né uruş yaraǵını merbūṭ, né
- 14) qaravul né çaǵdavul kim yaǵı kélüridin āǵāh qılǵay, né yasalda tertīb ü nasaq kim
- 15) yaǵı kélse uruş ḥāṭırh‘āh qılǵay.
- 16) Şaybaq Ḥān Muḥarrem ayıda Murgābdın ötüp Sīr Kāy nevāḥisiǵa
- [205b]
- 1) yavuuq
- 2) yétkende oq ḥabardār bolurlar. Serāsīme bolup hīç iş qıla almaslar, né él yıǵa
- 3) alurlar, né yasal qıla alurlar. Tuşluq tuşıdın yürüy bérürler. Zū‘l Nūn Argun
- 4) uşbu hoş-āmedǵa ğurre bolup qırq éllig miñ Özbekniñ utrusıda yüz
- 5) yüz élligçe kişisi bile Qara Ribāṭta turar. Qalın kişi yétken bile oq alıp
- 6) téperler. Zū‘l Nūnnı alıp öltürüp başını késtiler.
- 7) Mīrzalarınñ ana égeçi siñli ve ḥaremleri ve ḥazāini tamām Qal‘a-ı İhtiyāruddīnde
- 8) édi kim Ala Qurǵanǵa meşhūrdur. Mīrzalar kéc şehrǵa
- 9) yéterler. Yarım kéçegeçe atlarını tindürüp uyuhlarlar. Seḥer vaqtı salıp
- 10) téperler. Qurǵan bérkitürni ḥod ḥayāl qıla almaslar. Munça fırsat u fūrcede ana
- 11) égeçi siñilni ve köç ve oǵlan uşaqını hem alıp çıqmay Özbekniñ
- 12) esirlikige taşlap qaçarlar. Pāyende Sultān Bégim, Ḥatīce Bégim başlıq Sultān
- 13) Ḥüseyn Mīrzāniñ ḥaremleri ve Bedī‘üzzamān Mīrzāniñ ve Muḥaffer Mīrzāniñ
- 14) ḥaremleri ve oǵlan uşaqıları né kim bolǵay mīrzalarınñ ḥazāin ü büyütātı
- 15) tamām Ala Qurǵannıñ içide édi. Qurǵannı ḥāṭır-h‘āh zabṭ u ser-encām

16) qılmaydurlar édi. Qurğan kömeki yigitler hem yétmeydürler édi. ‘Āşiq Muḥammed

17) Arġun Mezīd Bégniñ inisi yayaq çerigdin qaçıp kélip qurğanga

[206a]

1) kirdi, yana ‘Alī Ḥān Emīr ‘Ömerniñ oġlı édi, yana Şeyḥ Muḥammed ‘Abdullāh Bekāvul

2) édi, yana Mīrzā Bég Keyḥüsrevī édi, yana Mīrekī Kūr Dīvān édi.

3) Şaybaq Ḥān kélgeç iki üç kündin soñ şeyḥü’l-islām ve ekābir ‘ahd u

4) şart qılıp taş qurğanniñ kilidlerini alıp bardılar. Qurğanni bu ‘Āşiq Muḥammed

5) on altı on yéti kün saḥladı. Taşqarıdın at bāzārı tarafıdın naqb salıp

6) ot urup bir burcını uçurdılar. Qurğan éli dest-pāçe bolup qurğanni

7) saḥlay almadılar. Aldurdılar.

8) Şaybaq Ḥān Herīni alğaç bu pādişāhlarnıñ zāh u zādı bile yaman ma‘āş

9) qıldı. Né yalguz bu cem‘ bile, barı ḥalāyiq bile, rūstā’ī u nādīde kişi, bés

10) künlüg öter dünyā üçün mundaq yaman at qazġandı. Şaybaq Ḥāndın nā-şāyest

11) ḥarekāt u ef‘āli kim Herīde şādr boldı, evvel bu kim çirk dünyā üçün Ḥatīce

12) Bégimni Şāh Manşūr Baḥşı kötbér köçige tutturup törlüg qınlar

13) qıldurdı. Yana Şeyḥ Pūrān dék velī-i ‘azīz kişini Moġul ‘Abdul Vehhābġa tutturdı.

14) Her oġlını yana bir kişiġe tutturdı. Yana cemī‘ ehl-i şi‘r ü ehl-i ṭab‘nı Mollā Bennā’īġa

15) tutturdı. Ḥorāsān zūrefāsıdın bu māddege bir qıṭ‘a meşhūr boldı:

16) بجز ابدالله کیر خر امروز ندیده هیچ شاعر روی زرا

17) بنائی زر طمع دارد ز شاعر مگر خواهد گرفتن کیر خر را

[206b]

1) Yana Muḥaffer Mīrzāniñ Ḥānzāde Ḥānım atlıq ḥaremini Herīni alğaç oq ‘iddet

- 2) çıxarığa baqmay nikāh qılıp aldı. Yana Qazı İhtiyār bile Muḥammed Mīr Yūsufğa kim
- 3) Herīniñ meşhūr u hoş-ṭab‘ mollālarındın édiler, bā-vucūd-ı ‘ammīlıq tefsīrdin
- 4) sehq étti. Yana Mollā Sulṭān ‘Alī Meşhedī bile Behzād muşavvirniñ haṭṭ u taşvīriğa qalem
- 5) kivürüp ıslāh qıldı. Yana her néçe künde bir bī-meze beyt kim aytur édi. Mınberde
- 6) oqutup çārsūda asturup şehr élidin şıle alur édi. Egerçi seher-ḥız édi,
- 7) ve bés vaqt namāzını terk qılmas édi, qırā’at ‘ilmini ṭavrī bilür édi, velī
- 8) mundaq gülāne ü eblehāne ü üstāhāne ü kāfirāne aqvāl u ef‘āl andın bisyār şādr
- 9) bolur édi.
- 10) Herīni algandın on on bés kündin soñ Kehdistāndın Pül-Sālārga kélip
- 11) bolğan çerigini yegeni Témür Sulṭān bile ‘Ubeyd Sulṭānga başlatıp Ebū’l Muḥsin Mīrzā
- 12) bile Képek Mīrzāniñ üstige, kim Meşhedte gāfil oturup édiler, yiberdi. Bir
- 13) mertebe kelātnı bérkitmek ḥayāl qılıpturlar. Yana bir mertebe bu çerigniñ kéledürgenini
- 14) éşitip özge yol bile Şaybaq Ḥānnıñ üstige ılgamaq bolurlar. Bu
- 15) ‘aceb yahşı ḥayāl ékendür. Hiç işke sözini qarār bére almay olturğanda Témür
- 16) Sulṭān bile ‘Ubeyd Sulṭān çerig bile ılgap yétişür. Mīrzālar hem yasap çıkarlar.
- 17) Ebū’l Muḥsin

[207a]

- 1) Mīrzānı bat oq alıp téperler. Képek Mīrzā azraq kişi
- 2) bile ağasınıñ gānīmiğa çapar. Anı hem köterürler. İkele ağa inini
- 3) tüşürürler. Bir yerde olturguzğanda ağa ini birbirini quçuşup öpüşüp
- 4) vedā‘ qılurlar. Ebū’l Muḥsin Mīrzādın bī-dilliq zāhir bolur. Képek Mīrzāğa çendānī
- 5) tefāvüt qılmas. İkele Mīrzāniñ başlarını Şaybaq Ḥān Pül-Sālār ékende yiberürler.



- 6) Bu eyyāmda Şāh Bég ve inisi Muḥammed Muqim Şaybaq Ḥānnıñ tevehhümidin
- 7) muqarrer élçiler ve ‘arz-dāştlar yiberip izhār-ı yek-cihetliq ve devleth`āhlıqlar
- 8) qıldılar. Muqim ḥod bir ‘arz-dāştıda şarīḥ ménı tilep édi. Özbek vilāyetni
- 9) mundaq bi'l-küllı alğan maḥallda biziñ baqıp turmağımız münāsib körünmedi.
- Çün
- 10) munça élçiler ve ‘arz-dāştlar yiberip bizni tilediler, alarnıñ kélip
- 11) mülāzemet qılmaqlarıda tereddüd kemraq qaldı. Barı bégler ve şāhib-rāy kişiler bile
- 12) meşveret qılıp sözni muña qoyuldı kim çerig atlanılğay, bu Arğun bégleri
- 13) qatılğandın soñ Ḥorāsān üstige yürümekni bā her maşlaḥat bolsa bularnıñ
- 14) şalāḥ u şavābdīde bile qarār bérilgey.
- 15) Bu ‘azīmet bile Qandahār sarı müteveccih bolduk. Ḥabībe Sulṭān Bégim, kim “yenge” dér
- 16) édim. Néçük kim mezkūr boldı, qızı Ma‘şūme Sulṭān Bégimni Herīde muqarrer bolğan
- 17) yosunluq alıp kélđi.
- [207b]
- 1) Ğaznīde mülāqāt qılduk. Ḥüsrev Kókeldaş ve
- 2) Sulṭān Qulı Çanaq ve Gedā`ī Bilāl Herīdin qaçıp İbn-i Ḥüseyn Mīrzāğa barıp
- 3) édiler. Andın Ebū`l Muḥsin Mīrzā qaşığa barurlar. Anda hem tura almay yana bizge
- 4) müteveccih boldılar.
- 5) Bular bile Qılatğa yétkende qalın Hindüstān sevdā-geri, kim Qılatğa sevdā
- 6) qılğalı kélgen ékendürler, qaça almadılar. Çerig éli alarnıñ üstige
- 7) oq yétip bardı. ekşer barın boldılar kim mundaq yağılıq maḥallda yağı vilāyetğa
- 8) kéledürgenni talamaq kérek. Mén rızā bolmadım. Dédim kim “Sevdā-gerniñ né günāhı?”

- 9) Mundaq cüz'ī cüz'ī fāidedin Ténri rızāsını arada körüp kéçsek,
- 10) munıñ muqābeleside küllī küllī fevāid Ténri te'ālā rūzī qılğusıdur, néçük kim
- 11) uşbu néçe künde ğılcını çapa atlanganda Mehmend Afġānī qoy ve māl u ehl ü
- 12) 'iyālī bile çerignıñ bir yıġaçıda ékende ekşer anı çapmaqqa barın
- 13) boldıñız. Uşmunı mülāhaza qılıp mén rızā bolmadım. Tañlasıġa oq Ténri
- 14) te'ālā yaġı Afġānıñ māludın kim ğılcı bolġay ança çerig élige rūzī qıldı
- 15) kim hıç çapqunda munça qoy tüşmeydür édi.” Qılattın ötüp tüşüp bu
- 16) sevdā-gerlerdin pışkeş resmi bile birer néme alındı.
- 17) Mırzā Hānnı, kim Kābilni algandın soñra Hōrāsān sarı ruħşat bérilip édi,
- 18) yana 'Abdul Rezzāq Mırzā, kim mén Hōrāsāndın

[208a]

- 1) çıqqanda qalıp édi, Qılattın
- 2) ötkende bu iki mırzā Qandahārdın qaçıp kéldiler. Bahār Mırzānıñ nebıresi
- 3) Cihāngır Mırzānıñ oġlı Pır Muħammed Mırzā. Bu Pır Muħammed Mırzānıñ anası mırzālar
- 4) bile kélip mülāzemet qıldı.
- 5) Şāh Bég bile Muqimġa kişiler ve haţtlar yiberildi kim “Siziñ sözüñiz bile
- 6) kéldük. Özbek dék yat yaġı Hōrāsānnı aldı. Kéliñ né tavır kim şalāh-ı devlet
- 7) bolsa siziñ ittifaq u şavābdıdeniz bile qarār bérelı.” Haţt yétmektin ve bizni
- 8) tilemekdin münkir bolup rüstā'ıyāne ü dürüşť cevāblar yiberdiler. Ol rüstā'lıqlardın
- 9) biri bu édi kim Şāh Bég maña bitilgen haţtınıñ arqasında bégler béglerge,
- 10) belki uluġraq mertebelıq bégler kiçikrek çerigelig béglerge mühr basar yerde
- 11) kāġaznıñ ortasında mühr basıp yiberiptür. Eger mundaq rüstā'ıyāne harekātlar
- 12) qılmasa érđi ve bu nev' dürüşť cevāblar yibermese édi, iş muña yétmes édi,
- 13) néçük kim:
- 14)

15) Uşbu sitizeleridin ve rüstā'lıqların édi kim hān u mānlarını ve

16) otuz qırq yıl qazğanlarını berbād bérđiler.

17) Şehr-i Şafā nevāhīside érgende bir kün ordu içide ğalaṭ-ı ğavġaī tüşti.

18) Barça çerig éli yaraġlanıp atlandılar. Mén ğusl u ṭahāretġa meşġül

[208b]

1) édim. Béġler ġalebe ıztırāblar qıldılar. Fāriġ bolup atlandım çün ğavġa-ı ğalaṭ

2) édi, bir zāmandın soġ basıldı. Andın küç-ber-küç yürüp kélip Güzerġa

3) tüştük. Munda hem bir néçe sözleşmek ṭarhını salduk, pervā qılmay 'inād u

4) serkeşlik maqāmıda oq édiler. Yer sunı bilür devleth'āhlar 'arz qıldılar kim

5) Qandahārga kélür rüdların başı Bābā Ḥasan Ebdāl ve Ḥalişek ṭarafıdur. Ol

6) yüzge ötüp Qandahārga kélür rüdlarını tamām yıqmaq kérek. Sözni muña qoyup

7) şabāhı cébelenip baranġar cavanġar yasal yasap Ḥalişek sarı

8) köçüldi.

9) Şāh Béġ ve Muqim Qandahār taġınının mén taş 'imāret qazdurġan tumşuġının

10) allıda şamyane tikip oturup édiler. Muqimniñ kişisi tézlik qılıp

11) yıġaç arasında yaqınraq kéldiler. Ṭūfān Arġun kim Şehr-i Şafā nevāhīside

12) ékende qaçıp kélip édi, yalġuz Arġunlarının yasalı sarıraq sıġınıptur.

13) 'Işqullāh dégen yéti sékiz kişi bile ayrılıp tézrek kélür. 'Işqullāh yéti

14) sékiz kişidin ilgerirek ayrılır. Ṭūfān Arġun yalġuz barıp rü-be-rü bolup qılıç

15) alışıp atdın yıqıp başını késip mén Seng-i Laşşek toġrısın otkende

16) kélürdi. Şüġün tuttuk. Çün bu yer maḥallāt ve yıġaç arası édi, mundaq

17) uruşmaqı şalāh körmey dāmene bile ötüp Ḥalişekniñ allıda rüdnin Qandahār

18) ṭarafıdaġı

[209a]

1) öleñde yurt ta'yın qılıp tüşedür édük kim Şir Qulı

2) Qaravul ıldam kélip 'arz qıldı kim yaġı yasap yétişti.

3) Qılattın ötkeli çerig éli ḥaylī açlıq tenqışlıq tartıp édi.

- 4) Halişek nevāhisiğa kélgeç yoqqarı qoyı qoy ve uy ve aşlıq ve sāmān
- 5) cihetidin çerig éliniñ köpreki botrap tarqap édi. Çerigini yığılurığa
- 6) baqmay çapa atlanıldı. Biziñ né kim bolğan kişimiz iki miñge yavuşqay
- 7) édi. Munda tüşer maħallda, néçük kim mezkūr boldı, yoqqarı qoyı çerig élidin
- 8) haylı kişi barıp édi. Uruş vaqtı alar qoşula almadılar. Uruşta hāzır
- 9) kişimiz miñ çağlıq bolğay édi. Egerçi kişimiz az édi, velī haylı
- 10) yaħşı tüzük ve mazbūt yasal ta‘biye ü tertīb qılıp édim. Hiç maħall ança tertīb
- 11) ü nasaq bile yasamaydur édim.
- 12) Hāşşa tabında kim tamām éligidin iş kélür yigitlerni ayrılıp édim,
- 13) tamām on on ve éllig éllig bitilip bitilip on uluğı ve éllig uluğı ta‘yın
- 14) étip édim. Her on ve her éllig oñ qolda ve sol qolda turar yerlerini bilip
- 15) uruş çağı qılır işlerini ma‘lüm qılıp hāzır u nāzır érdiler. Baranğar ve
- 16) cavanğar ve oñ qol ve sol qol, oñ yan ve sol yan, oñ ve sol çapa
- 17) atlanğaç bī-külfet-i yasamaq ve bī-minnet-i tovaçı çerig éli yerlig yeri bile oq
- 18) müteveccih

[209b]

- 1) boldılar.
- 2) Egerçi “baranğar” ve “oñ qol” ve “oñ yan” ve “oñ” bir ma‘nāsı bar, velī elfāz
- 3) tağyiri bile teşhiş üçün muhtelif ma‘ānīğa mén itlāq qıldım, néçük kim meymene ve
- 4) meysere kim baranğar ve cavanğar dérler, yasalda qalbnıñ, kim ğol dérler dāhili
- 5) émes munda bu nev‘ yasalnı uşol şarāfeti bile baranğar ve cavanğar déyildi. Yana ğol
- 6) kim başqa yasaldur, munıñ yemīn ü yesārını imtiyāz üçün oñ qol sol
- 7) qol bitildi. Yana ğolda kim hāşşa tabındur, munıñ yemīn ü yesārını oñ yan ve
- 8) sol yan aytıldı. Yana hāşşa tabında kim boy yigitidür, Türkī lafzıda mücerredni hem

9) boy dérler. Munda ol boy murād émostür, yaqın murādtur. Munıñ yemīn ü yesārını

10) oñ ve sol ataladı.

11) Baraŋar: Mīrzā Hān, Şīrim Tağayı, Yārek Tağayı ağa inileri bile, Çelme Moğul,

12) Eyyüb Bég, Muḥammed Bég, İbrāhīm Bég, ‘Alī Seyyid Moğul Moğulları bile, Sulṭān ‘Alī

13) Çehre, Hūdāy Baḥş, ve Ebū’l Ḥasan ağa inileri bile. Cavaŋar: ‘Abdul Rezzāq Mīrzā,

14) Qāsım Bég, Tēñri Bérđi, Qanber ‘Alī, Aḥmed Élçi Buğa, Ğūrī Barlas, Seyyid Hüseyn

15) Ekber, Mīr Şāh Qoçın.

16) İravul: Nāşır Mīrzā, Seyyid Qāsım Éşik Ağa, Muḥibb ‘Alī Qurçı, Papa Oğlı, Allāh

17) Véren Türkmen, Şīr Qulı Qaravul Moğul ağa inisi bile, Muḥammed ‘Alī.

18) Ğolda méniñ oñ qolumda Qāsım Kökeldaş, Hüsrev Kökeldaş, Sulṭān Muḥammed

19) Dulday, Şāh Maḥmūd Pervānçı, Qul Bāyezīd Bekāvul,

[210a]

1) Kemāl Şerbetçi. Sol

2) qolumda H̄āce Muḥammed ‘Alī, Dost Nāşır, Mīrim Nāşır, Bābā Şīrzād, Hān Qulı, Velī

3) Hāzānçı, Qutluğ Qadem Qaravul, Maqşūd Suçı, Bābā Şeyḥ. Ğolda tamām içkiler édi. Uluğ

4) béglerdin kişi yoq édi. Bu mezkūr bolğanlardın henüz hiçkim béglik mertebesige

5) yétmeydür édi.

6) Bu boyda bitilgen Şīr Bég, Hātem Qur Bégi, Képek Qulı Bābā, Ebū’l Ḥasan

7) Qurçı, Moğullardın Urus ‘Alī, Seyyid Derviş ‘Alī, Seyyid Hoşkéldi, Çelme

8) Dostkéldi, Çelme Tağçı, Damaçı Mendī, Türkmenlerdin Manşūr ve Rüstem

9) ağa inisi bile, Şāh Nazar, Süyündük.

- 10) Ğanīm kişisi iki bölek boldı. Bir bölek Şāh Şücā‘ Argun, kim Şāh Bégge
- 11) meşhürdur mundın soñ Şāh Bég oq bitilgüsidür, yana bir bölek
- 12) inisi Muqim. Bu Argunlarınñ qarasını altı yéti miñ çınārlar édi. Tört béş
- 13) miñ yarağlıq kişiside hod hīç söz yoq édi kim bar édi.
- 14) Ğol bile ve baranğar bile özi rü-be-rü boldı. Muqim cavanğar bile rü-be-rü boldı.
- 15) Muqimniñ çerigi ağasınıñ çerigidin cüz’ī kemraq bolğay édi. Bizniñ
- 16) cavanğarğa kim Qāsım Bég alar bolğay muhkem zor kélđi. Uruş vaqtığaça
- 17) iki üç kişi Qāsım Bégdin kélip kömek tiledi. Çün allımızda biziñ
- 18) Ğanīmimiz hem zor édi, kişi ayıra almaduk. Ğanīm tarafı bī-direng müteveccih bolduk.
- 19) Oq kéle başlağan furşatta
- [210b]
- 1) bir dest biziñ iravulumızni urup
- 2) yandurup ğolğa tıqtılar. Oq qoyup kim yürüdük. Andaq furşat oq
- 3) qoyup tohtağan dék qıldılar. Utrumda bir kişi élni çağırıp attın tüşüp
- 4) oq qoyar hayāl qıldı. Biz bī-tevaqquf yürüp kélgenimiz bile boldura almadı.
- 5) Atlanıp yürüy bérđi. Bu yayaq tüşken Şāh Bég özi ékendür.
- 6) Uruş eşnāsıda Pīrī Bég dört béş ağa inisi bile destārların
- 7) alıp yağdın yüz évürüp bizge kirdiler. Bu Pīrī Bég Türkmen ol Türkmenlerdindür
- 8) kim Şāh İsmā‘īl Bayındır selātinga musallağ bolup ‘İraq memālikiğa mutaşarrıf
- 9) bolğanda ‘Abdul Bāqī Mīrzā ve Murād Bég Bayındır başlıq Türkmen bégleri bile kélip
- 10) édiler.
- 11) Baranğarımız yağını burunraq alıp tépredi. Baranğarımızniñ uçı mén yasağan
- 12) bāğqa sançılıp bardı. Cavanğarımız Bābā Hasan Ebdāldın haylī qoyraq uluq
- 13) aħmıl arıqlarğa tégilip bardı. Biziñ cavanğarımız utrusıda Muqim édi,
- 14) tevābi‘ ü levāhiqi bile. Cavanğar kişisi Ğanīmi Muqimğa baqa asru az édi.

15) Ténri rāst kélťürdi, Qandahārga ve kéntleriğa barur üç tórt uluğ aħmıl  
16) arıqlar biziñ cavanğar bile ġanīm arasıda vāqi‘ boldı. Güzer başını tutup  
17) ótkeli qoymadılar. Cavanğar kişisi bā-vucūd-ı azlıq yahşılar toħtap ayaq  
[211a]

- 1) bérkitti. Arğunlar ƣarafıdın Ĥalvāçı Tarħān su içide Qanber ‘Alī ve Ténri Bérđi
- 2) bile ƣapqulaştılar. Qanber ‘Alī yaralıq boldı. Qāsım Bégniñ pīşānīsığa
- 3) oq tégdi. Ğūrī Barlasniñ qaşınıñ üstige oq tégdi. Qaçarınıñ
- 4) üstidin ƣıqtı.
- 5) Uşbu furşatta yağıni qaçurup bu arıqlardıñ Murğān Tağıniñ tumşuğı
- 6) sarı óttük. Arıqlardıñ óter furşatta bir boz topçaqlıq kişi tağ dāmeneside
- 7) ol sarı bu sarı barmaqqa mütereddid bolup āħır bir sarı baqa tépredi. Şāh Bégge
- 8) oħşattım, ġālibā Şāh Bég ékendür.
- 9) Yağıni basqaç tamām ƣerig kişi tüşürmekke ve yağıni qavlamaqqa bardılar.
- 10) Méniñ bile sanağlıq on bir kişi qalıp édi. Ol on bir kişidin birisi
- 11) ‘Abdullāh Kitābdār édi. Muqim henüz tutup uruşadur édi. Kişimizniñ azığa
- 12) baqmay Ténriğe tevekkül qılıp naqqārelerni qaçıp ġanīm sarı baqıp yürüdük.
- 14) Köp ü azğa Ténridür bérğüçi Bu der-gehde yoqtur kişiniñ küçi
- 15) كَم مَن فِيهِ قَلِيلَةٌ غَابَتْ فِيهِ كَاتِرَةٌ بِلَانِ اللَّهِ

16) Naqqāre ünini istimā‘ qılıp biziñ müteveccih bolğanimızni bilip qarār-ı ƣarīqin  
17) unutup firār yolın tutti. Ténri rāst kélťürüp yağıni qaçurup Qandahār  
18) sarı yürüp Ferruħzād Bégniñ ƣehārbāğıqa, kim bu tārīħde andın eşer qalmaydur  
[211b]

- 1) kélip tüştük. Şāh Bég ve Muqim kim qaçtılar, Qandahār qal‘asığa kire
- 2) almadılar. Şāh Bég Şāl ve Mestung sarı ƣıqtı. Muqim Zemīndāver ƣarafı bardı.
- 3) Qurğān bérkitkünçe kişi qoymaydur édi. Qulı Bég Arğunniñ ağa inisidin
- 4) Aħmed ‘Alī Tarħān ve ba‘zılar kim maña ihlāş u ‘aqıdeleri ma‘lüm bolup
- 5) édi, Qurğanda édiler. Sözleşip ağa inilerininiñ cānığa amān tilediler.

- 6) Mezkūr bolğanlar ‘ināyet bile meşmūl bolup qılğan istid‘āları mebzūl boldı.
  - 7) Qurğanniñ Māşūr dervāzesini açtılar. Élniñ başsızlığını mülāhaza
  - 8) qılıp özge dervāzelerini açılmadı. Uşbu açılğan dervāzede Şirim Bégni ve
  - 9) Yārek Bégni ta‘yīn qılıldı. Özüm bir néçe içkiler bile kirip başsız élni
  - 10) atqulap siyāset üçün bir iki kişini hem buyurdum kim öltürdiler.
  - 11) Evvel Muqimniñ hazīnesiğa yéttim kim taş qurğanda édi. ‘Abdul Rezzāq Mīrzā méndin
  - 12) ilger kélip tüşken ékendür. ‘Abdul Rezzāq Mīrzāğa birer néme hazīnedin
  - 13) ‘ināyet qılıp bu hazīneniñ üstige Dost Nāşır Bégni ve Qul Bāyezīd Bekāvulnı ve
  - 14) bahşılardıñ Muḥammed Bahşını ta‘yīn qıldım. Mundın ötüp erkke bardım. Şāh Bégniñ
  - 15) hazīnesiniñ üstige H‘āce Muḥammed ‘Alīni ve Şāh Maḥmūdın ve bahşılardıñ
  - 16) Tağayī Şāh Bahşını muqarrer qılıldı. Mīr Hān dégen Zū‘l Nūnniñ dīvānınıñ
  - 17) üyige Mīrim Nāşırını ve Maqşūd Suçını yiberildi. Nāşır Mīrzāğa
  - 18) tutturıldı. Mīrzā Hānğa Şeyḥ Ebū Sa‘īd Tarḥānnı tutturıldı. ‘Abdul Rezzāqğa
- [212a]
- 1) tutturıldı.
  - 2) Ol vilāyetlerde mundaq qalın aq yarmaqni hergiz körüngen émes édi,
  - 3) belki munça yarmaq körgen kişidin hem eşitilgen émes édi.
  - 4) Ol kéçesi erkte oq boldum. Şāh Bégniñ Sünbül qulını tutup
  - 5) kéltürdiler. Ol maḥallda egerçi maḥremi édi ve ança ri‘āyet tapmaydur édi.
  - 6) Birevge tapşurdum. Yaḥşı ihtiyāṭ qılmay qaçuruptur. Tañlası Ferruḥzādniñ çehārbāğığa,
  - 7) kim ordu anda édi, kéldim.
  - 8) Qandahār vilāyetini Nāşır Mīrzāğa bérdim. Hizānelemini zabṭ qılıp yüklep
  - 9) çıkar maḥallda erkdağı hizānedin bir qaṭār téve yüki aq tenke Nāşır Mīrzā alıp qalıptur.



- 10) Anı tilemey Nāşır Mīrzāğa oq ‘ināyet qıldım.
- 11) Andın köçüp Quşhāne öleñige tüşüldi. Ordunı köçürüp özüm seyr
- 12) qılıp kéçrek orduğa kéldim. Burunğı ordu émes. Tanıgumuz ordu né boluptur?
- 13) Yahşı topçaq atlar ve qaţār qaţār ner ü māye téveler haçırlar ve qumāş
- 14) rahtlıq harzīnliq māyeler ve sıqarlāt ve muħmel çadırlar ve şamyaneler ve her
- 15) kārḥānede har-vār har-vār şandūqlar. Bu iki ağa ininiñ cihātını başqa başqa
- 16) ḥizāne qılılıp édi. Her ḥizānede şandūq şandūq ve tenk tenk rahtlar ve artmaq
- 17) artmaq ve qap qap aq tenkeler herkimniñ otağıda ve çadırıda her cins olcadın
- 18) bisyār édi. Qoy hem bisyār édi. Qoyğa çendānhem pervā

[212b]

- 1) qılmadılar.
- 2) Qāsım Bégge Qılatnıñ içidekilerni kim Muqimniñ nökerleri édi,
- 3) başlığı Qoç Argun ve Tāceddīn Maḥmūd édi, māl u cihātları bile ‘ināyet
- 4) qıldım. Qāsım Bég çün ḥisāb bilür kişi édi, Qandahār nevāḥīside köp turarımızını
- 5) şalāḥ körmey ayta ayta muḥaşşılıqları bile köçtürdi. Néçük kim mezkūr
- 6) boldı, Qandahārın Nāşır Mīrzāğa ‘ināyet qılıp Nāşır Mīrzāğa ruḥşat bérıp Kābil
- 7) ‘azīmeti qılıldı.
- 8) Qandahār nevāḥīside ḥizāne üleşküçe fırsat bolmadı. Qara Bāğda tört bés kün
- 9) turup ḥizāne üleşildi. Sanamağnıñ işkālī bar édi. Terāzū bile tartılıp
- 10) üleşildi. Bég ü bégāt, nöker ü tabın, har-vār har-vār ve qap qap aq tenkeni
- 11) vech ü ‘ulūfeleriğa yüklep köterip élterler édi. Qalın olca ve māl ve uluğ
- 12) ebrū u nāmūs bile Kābilğa kélildi.
- 13) Sulţān Aḥmed Mīrzānıñ qızı Ma‘şūme Sulţān Bégimni, kim Ḥorāsāndın
- 14) tilep kéltürüp édim, uşbu kélgenimde ‘aqd qıldım. Altı yéti kündin
- 15) soñ Nāşır Mīrzānıñ nökerleridin bir kişi Şaybaq Ḥān kélip Qandahārın
- 16) qapağanınıñ ḥabarını kéltürdi. Burun mezkūr bolup édi kim Muqim Zemīndāver

17) ʔarafı qaçtı. Barıp Şaybaq Hānı körer. Şāh Bégdin hem mütevātir kişiler barur.

Bularnıñ

18) iğvā u engīzidin

[213a]

1) Şaybaq Hān Herīdin tağ yolu bile mēni Qandahārda

2) hayāl qılıp Qandahār üstige ılğar uşmunı mülāhaza qılıp Qāsım Bég tecrübelıq

3) kişi muhaşşılıqlar bile Qandahārdın bizni köçürdi.

4) هرچه در آئینه جوان بیند      بیر در خشت یخته آن بیند

5) Kélip Nāşır Mīrzānı Qandahārda muhāşara qılır. Bu habar kélgeç béglerni

6) tilep meşveret qılıldı. Bu sözler arağa tüşti kim Özbek ve Şaybaq Hān dék

7) yat él ve qarı düşmen cemī‘ Témür Bégniñ evlādınıñ éligideki vilāyetqa

8) mutaşarrıf boldılar. Türk ve Çağataydın her küşe ü kenārda hem kim qalıp édiler,

9) ba‘zı rağbet bile ba‘zı kerh bile Özbekke peyveste boldılar. Bir mēn Kābilde qalıp

10) édim. Düşmen bisyār qavī, biz köp za‘īf. Né maşlahat qılmaqqa ihtimāl, né

11) muqāvemet qılmaqqa mecāl. Munça quvvet ü qudret özümüzge bir yer fikrini

12) qılğuluqtur ve bu miqdār fürce u furşatta qavī düşmendın yıraqlıq ayrılğuluqtur.

Yā

13) Bedaḡşān cānibi yā Hindūstān sarı ‘azm qılmaq kérek. Bu iki ʔarafdın bir ʔarafqa

14) barmaqñı cezm qılmaq kérek.

15) Qāsım Bég ve Şīrim Bég tevābi‘i bile Bedaḡşān barmaqqa barın édiler. Ol furşatta

16) Bedaḡşānda baş kötergenler Bedaḡşānılerdin Mübārekşāh ve Zübeyr édi. Yana Cihāngīr

17) Türkmen ve Muḡammed Qurçı édi. Nāşır Mīrzānı ıııarıp édiler. Özbekke

[213b]

1) hem kirmeydürler édi. Mēn ve ba‘zı içki béglar Hindūstān ʔarafı barmaqñı

2) tercīh qılıp Lemğāngā müteveccih bolduk.

- 3) Qandahār fetħhidin soñ Qılat ve Ternük vilāyetini ‘Abdul Rezzāq Mīrzāğa ‘ināyet
- 4) qılıp ‘Abdul Rezzāq Mīrzānı Qılatta qoyulup édi. Özbek Qandahārın kélip
- 5) qapağaç ‘Abdul Rezzāq Mīrzā Qılatta tura almadı. Qılatnı salıp çıqtı. Biz Kābildin
- 6) köçken fursatta kélidi. Kābilde ‘Abdul Rezzāq Mīrzānı qoyuldu.
- 7) Bedaħşānda çün pādişāh u pādişāhzādedin kişi yoq édi, Şāh Bégimniñ
- 8) münāsebeti bile yā şavābdīde bile Mīrzā Hān Bedaħşān cānibiğa meyl qıldı. Mīrzā Hānğa
- 9) Bedaħşān sarı ruħşat bérildi. Şāh Bégim hem Mīrzā Hān bile müteveccih boldılar.
- 10) Méniñ hālam Mihr Nigār Hānım hem Bedaħşān barmaq boldılar. Méniñ bile bolmağlarınıñ
- 11) münāsebeti köprek édi. Tuqqanları édim. Her néçe men‘ qılıldı, memnū‘
- 12) bolmadılar. Alar hem téprediler.
- 13) Cemāziye’l-evvel ayı Kābildin Hindūstān ‘azīmeti bile köçuldi. Hurd Kābil bile
- 14) yürüp Surħ Ribāţ bile Quruq Sayğa inildi. Kābil bile Lemğān arasıdağı Afğānlar
- 15) amānlıqta hem düzd ü düzd afşardurlar. Mundaq veqāyi’ni ħod tilep tapa almaslar.
- 16) Méni Kābilni taşlap Hindūstānğa baradur dép bir yamanlıqları on boldı; yaħşıları
- 17) hem yamanlıqqa évrüldi.

[214a]

- 1) Aña yétti kim Cigdeliktin köçken
- 2) şabāhı aralıqdağı Afğānları meşel Hızır Hıyl ve Hemū Hıyl ve Hırılıcı ve Hūgiyānı
- 3) Afğānları Cigdelik köteline tusmaq ħayāl qılıp şimāl tarafıdağı tağqa
- 4) yasap kélip dōhller çalıp qılıçlar oynap tike qıla başladılar.
- 5) Atlangān bile buyurdum kim çerig éli tuşluq tuşıdın taqqa yürügeyler.

6) Çerig éli her qol ve her qangşar<sup>6</sup> bile çapqan bile müteveccih boldılar. Afğānlar bir

7) zamān tohtap bir oq hem qoya almadılar. Qaçā bērdiler. Afğānlarını qavlap taqqa

8) çıqtım. Bir Afğān qoyı yanımdın yanlap qaçıp baradur. Qolıǵa oqladım bu oq

9) tēggen Afğānnı yana bir néçe Afğānnı tutup kēltürdiler. Siyāset üçün ba‘zısını

10) sīhqa olturguzuldı. Nigenhār tümenige Ādīnepūr qurǵanınıñ allıǵa

11) tüşüldi.

12) Burunraqdın dūr-endīşlik qılıp hīç bir yurt fikrini qılılmaydur édi, né

13) barmaqqa yeri muqarrer, né turmaqqa yurtı mu‘ayyen. Yoqqarı qoyı yana bir habar alǵunça

14) tört ta‘yīn qılıp köçülür édi. Kēç küz édi. Şalını tüzlerde ekşer

15) köterip édiler. Yer su bilür kişiler ‘arzǵa yétkürdiler kim ‘Alīşek tümeniniñ

16) rüdi yoqqarı meyl küffārı şalını qalın ékerler. Çerigge qışlıq

17) aşlıq ihtimāli bar kim andın hāşıl bolǵay.

18) Nigenhār cölgesidin atlanıp ıldam kēlip Saygildin ötüp Pūr Emīn deresigāça

[214b]

1) barıldı. Qalın şalı çerig éli aldılar. Şalı-zārları taǵınıñ

2) tüpide édi. Éli qaçıp çıqtı. Bir néçe qāfir qatlǵa bardı.

3) Pūr Emīn deresiniñ tumşuǵıdın bir néçe yigitni ser-kübqa çıkarılıp édi.

4) Yanar maħallda kāfirler taǵ üstidin ıldam kēlip oq qoydılar. Qāsım Bēginiñ

5) küyevi Pūrānnı yétip bile baltu çapıp alur maħallda yana yigitler yanıp zorlap

6) qaçurup Pūrānnı ayırıp aldılar. Küffārniñ şalı-zārıda bir kēçe qonup qalın

7) aşlıq alıp orduǵa kēlildi.

8) Uşbu eyyāmda Mendrāver tümeni nevāhīsıde Muqimniñ qızı Māh Çüçükni

9) kim hālā bu tāriħde Şāh Ĥasanniñ nikāhıdadur. Qāsım Kōkeldaşqa ‘aqd qılıldı.

10) Çün Hindüstān cānibi barmaq şalāhı tapılmadı, Mollā Bābā Peşāǵarını bir néçe

---

<sup>6</sup> “qangşar” sözcüğünün anlamı sözlüklerde tespit edilememiştir.

11) yigitler bile Kābilğa yiberildi. Mendrāver nevāḥīsidin köçüp Eter ve Şiveğa kældük.

12) Bir néçe kün ol nevāḥīde olturuldı. Eterdin Küner Nürgilni barıp seyr qıldım.

13) Künerdin cāleğa olturup orduğa kældim. Andın burun cāleğa olturğan

14) émes édim. Ḥaylī hoş yaqtı. Mundın soñ cāle şāyī‘ boldı.

15) Uşbu eyyāmda Mollā Mīrek Ferketī, Nāşır Mīrzā qaşıdın keldi. Şaybaq Ḥān Qandahārniñ

16) taş qurğanını alıp erkini alay almay yanganını ve Şaybaq Ḥān

17) yangandın soñ ba‘zı cihetlerdin Nāşır Mīrzā Qandahārni salıp

[215a]

1) Ğaznīğa

2) kélgeniniñ habarını meşrūḥ-ı ‘arz qıldı. Bir néçe kündin soñ Şaybaq Ḥān

3) Qandahār üstige ğāfillıqta kélür. Taş Qurğanını bérkite almaslar, qoyarlar. Erkininiñ

4) gerdide néçe yerde naqb salurlar. Néçe qatla uruş keltürürler. Nāşır Mīrzāniñ

5) boynığa oq téger ala yavuşqan ékendürler. Uşmundaq ıztırāb ḥāletide

6) Ḥāce Muḥammed Emīn, Ḥāce Dost Ḥāvend, Muḥammed ‘Alī Piyāde, Sākī qurğandın

7) taşlap çıkarlar. Qurğan éli mey’ūs bolup aldurur maḥallda Şaybaq Ḥān şulḥ

8) sözini arağa salıp Qandahār üstidin qopar. Qopmağınıñ ciheti bu bolur kim

9) Qandahār üstige kélürde ḥaremlerini Nirehtüğe yiberip ékendür. Nirehtüda bir

10) kişi baş köterip qurğanğa mutaşarrıf bolur. Bu cihetdin şulḥ-güne qılıp yanar.

11) Bir néçe kündin soñ bā-vucūd kim qış ortası édi, Bādīc

12) yolu bile Kābilğa kældük. Bādīcniñ üstide bir taşda buyurdum kim bu ‘ubūr

13) u mürürniñ tārīhini qazğaylar. Ḥāfız Mīrek bitidi. Üstād Şāh Muḥammed seng-trāşlıq

14) qıldı. Şitāb üçün ābādān qazılmadı.

15) Ğaznini Nāşır Mīrzāğa ‘ināyet qıldım. ‘Abdul Rezzāq Mīrzāğa Nigenhār tümeni ve

16) Mendrāver ve Dere-i Nūr ve Küner ve Nūrgilni bérildi.

17) Uşbu tārīhqaça Témür Bégniñ evlādını bā-vucūd salţanat mīrzā dérler

18) édi. Uşbu nevbet buyurdum kim méni pādişāh dégeyler.

19) Uşbu yılınıñ āhırıda se-şenbe kéçesi Zī’lqa‘de ayınıñ

[215b]

1) törtide āftāb Hūt burcıda édi. Kābilniñ erkide Humāyūn mütevellid boldı. Tārīh-i vilādetini

2) Mevlānā Mesnedī şā‘ir Sultān Humāyūn Hān tapıp édi. Kābil şā‘irçeleridin

3) birev “Şāh Fīrūz Qadr” tapıp édi. Üç tört kündin soñ Humāyūn ismi

4) bile mevsüm boldı. Humāyūnniñ vilādetidin bés altı kün soñ çārbāğqa

5) çıqıp Humāyūnniñ vilādetiniñ ıoyı boldı. Bég ü bégāt uluğ

6) kiçik saçıq kéltdürdiler. Qalın aq tenke üküldi. Andın burun ança qalın aq

7) yarmaqını bir yerde körülmezdür édi. Hāylī yahşı ıoy boldı.

#### Veqāyi‘-i Sene-i 914

8) Bu yaz Muqur nevāhīside Mehmend Afğānniñ bir bölekni çapıldı.

9) Çapqundın kélip tüşkendin néçe kündin kéyin Qoç Bég ve Faqır ‘Alī Kerīmdād

10) ve Bābā Çehre qaçar hayālī qılıpturlar. Hābar tapıp kişi yiberildi. İsterğaçniñ

11) ayağıdın alıp keldiler. Cihāngīr Mīrzāniñ tirigide hem bulardın ba‘zı yaramas

12) sözler ‘arzğa yétip édi. Buyurdum kim barçanı bāzār başıda yasaqqa

13) yétkürgeyler. Dervāzeğa éltip ip salıp āşār maħallda Hālıfeni Qāsım Bég

14) yiberip mübālağalar bile günāhlarını tiledi. Bégniñ hātırı cihetidin qanların

15) bağışladım. Zindānga buyurdum kim salgaylar.

16) Hişārī Qunduzī nékim

[216a]

1) Hüsrev Şāh nökeri Moğullar uluğları Çelme,

- 2) ‘Alī Seyyid, Semke, Şīr Qulı, İkü Salīm, yana Hüsrev Şāhnıñ Çağataydın ri‘āyet qılğan
- 3) nökerleri Sulţān ‘Alī Çehre, Hudā Başş başlıq yana Türkmendın Süyündük ve Şāh Nazar
- 4) başlıq iki üç miñ ābādān yigitler bu müddette birbirleri bile sözleşip sözni
- 5) bir yerde qoyup yamanlıq maqāmıda bolupturlar.
- 6) Bu mezkūr bolğanlar H̄āce Rivācnıñ allıda Soñ Qurğan öleñidin Çālāk
- 7) öleñigeçe oturup édiler. ‘Abdul Rezzāq Mīrzā, Nigenhārdın kélip Dih Afgānda
- 8) oturur édi.
- 9) Bir iki nevbet bularnıñ mundaq térseneni Muħıbb ‘Alī Qurçı Halīfe bile
- 10) Mollā Bābāğa aytur. Maña hem imā’ qıldılar. İnangu dék söz émes édi, pervā
- 11) qılılmadı.
- 12) Bir aħşām çārbāğda dīvānhānede oturup édim kim kéc namāz-ı huftende
- 13) yandın Mūsā H̄āce yana bir kişi bile ıldam kélip qulağımğa ayttı kim
- 14) Moğullar taħqıq yağıqmaqçı boldılar. ‘Abdul Rezzāq Mīrzānı özlerige qoşarnı
- 15) taħqıq bilmedük. Bularnıñ hem uşbu aħşām yağıgurı cezm émes édi.
- 16) Teğāfül qılıp bir laħzadın soñ harem sarı müteveccih boldum. Ol maħallda
- 17) haremle Bāğ-ı Halvette ve Bāğ-ı Yurunçqada otururlar édi. Haremğa yavuq yétkende
- 18) çehre-çürpe<sup>7</sup> ve yatış éli yandılar. Él yangandın

[216b]

- 1) soñ mén ve
- 2) server qul şehr sarı yürüdük. Hendeq bile Āhenīn dervāzesiğa yétip
- 3) édim kim ol tarafdın bāzār yolu bile H̄āce Muħammed ‘Alī kélidi. Béyle kélip
- 4) mén hāmamnıñ t̄aqınıñ [...]

### Veqāyi‘-i Sene-i 925

<sup>7</sup> “çehre-çürpe” sözcüğünün anlamı sözlüklerde tespit edilememiştir.

- 5) Dü-şenbe küni Muħarrem ayının ğurreside Çendāvel cölgesinin ayağıda
- 6) qatıq zelzele boldı, andaq kim imtidādı yarım sā‘at-ı nücūmığa yaqınlaştı.
- 7) Tañlasıda bu yurttın köçüp Becūr qurğanığa zorlamaq dā‘iyesi bile
- 8) Becūr qurğanının yaqınığa tüşüp Dilezāk Afġānıdın bir mu‘teber kişini Becūrge
- 9) yiberdük kim Becūr sultānığa ve élige naşīhat qılġay kim qulluq maqāmıda bolup
- 10) qal‘anı tapşurġaylar . Ol cem‘-i bī-sa‘ādet-i cāhil naşīhatnı qabūl qılmay
- 11) perīşān cevāblar yiberdiler. Fermān boldı kim çerig éli tura ve şatu Qurġan
- 12) almaq esbābı tayyār qılġaylar. Bu maşlahat üçün bir kün uşol yurtta olturuldı.
- 13) Penc-şenbe küni Muħarrem ayının törtide buyuruldı kim çerig éli cébe kéyip
- 14) yaraġlanıp atlanġaylar. Cavanġar ilgeri yürüp Becūr qurğanının yoqqarı
- 15) yanıda su kirişide sudın ötüp qurğanının şimāl tarafıda tuşġay ğol
- 16) kişisi

[217a]

- 1) qurġannın ġarb şimālside sunı kéçmey nā-hem-vār bülendliq ve
- 2) pestliq yerde tüşkey. Baranġar qoyıġı dervāzenin ġarbıda tüşkey
- 3) Dost Bég başlıġ cavanġar bégleri sudın ötüp tüşer maħallda qurġandın yüz
- 4) yüz élligçe yayaq çıqıp oq qoydılar. Bu bégler daġı yürüp atqulaşıp
- 5) yayaqlarını qurġanġa tıqıp faşıl tüpige yétkürdiler. Mollā Abdūlmelik H‘āstī
- 6) dīvāne-vār at bile faşılınin tüpige kirip yürüp érdi. Eger şatu ve tura
- 7) tayyār bolup kün kéç bolmasa édi, uşol sā‘at qurġan alılır érdi.
- 8) Mollā Türk ‘Alī ve Téñri Bérđinin nökeri yaġı bile çapqulaşıp ġanīmni
- 9) alıp başını késip kéltürdiler. Her qaysıġa culdu va‘de boldı. Becūr éli çün
- 10) tüfekni körmeydür édiler. Ol tüfek ünidin hīç pervā qılmadılar.
- 11) Belki tüfek ünini éşitkeç temeshur qılıp muqābelede şenī‘ ġareketler qılurlar
- 12) édi. Uşol küni üstād ‘Alī Qulı bés kişini tüfek bile atıp yıqtı. Velī Hāzin
- 13) hem iki kişini tüfenk bile yıqtı özge tüfenk-endāzlar hem tüfek atmaqta bisyār
- 14) celādet körsetip yaħşılar attılar. Qalqandın cébedin ġāvserdin



15) ötkere ötkere yıqıta yıqıta attılar. Aħşāmğaça şāyed kim yéti sékiz on

16) Becūrī tüfek zərbı

[217b]

1) bile yıqıldı. Andın soñra andağ boldı kim tüfekniñ

2) zərbıdın baş çıqara almaslar édi. Fermān boldı kim aħşām boluptur

3) çerig esbābnı tayyār qılıp seher qurğanğa yapışsunlar.

4) Ādīne küni Muħarrem ayınıñ bēside farz vaqtıda fermān boldı kim uruş naqqāresi

5) çalıp her qaysı yerlig yeridin yürüp qurğanğa yapışqaylar. Cavanğar bile ğol

6) öz molcarlarıdın yek-dest tura kivürüp şatu qoyup yapıştılar. Ĥalīfe Şāh

7) Ĥasan Argun ve Aħmed Yūsuf başlıq tamām ğolnıñ sol qolığa fermān boldı kim

8) cavanğarğa kömek bolğaylar.

9) Qurğannıñ şarq şimāli burcınıñ tüpige Dost Bég kişisi kirip

10) qazmaqqa ve yıqmaqqa meşğül boldılar. Üstād ‘Alī Qulı hem anda édi. Ol kün hem

11) yaħşılar tüfek attı. İki qatla frengī attı. Velī Ĥāzin hem bir kişini

12) tüfek bile yıqtı. Ğolnıñ sol qolıdın Melik ‘Alī Quṭbī şatuğa burun

13) çıqıp müddetī ĥarb u zərbqa meşğül édi. Ğol molcarıda Muħammed ‘Alī Ceng

14) Ceng ve inisi Nevruz her qaysı birer şatuğa çıqıp nīze ü qılıç yétkürdiler.

15) Yana bir şatuğa Bābā Yasavul çıqıp baltu bile qurğannıñ tamını yıqmaq ve

16) buzmaqqa meşğül édi. Ekşer yigitler anda yaħşı yürüp qalın şıbe

[218a]

1) urup ğanīmni baş çıqarğalı qoymadılar. Yana ba‘zı yigitler yağınıñ ĥarb

2) u zərbıdın hīç pervā qılmay oqı bile taşını zerre közge ılmay qurğan

3) teşmek bile buzmaqqa meşğül u meş‘ūf édiler.

4) Çāşt bar édi kim şarq şimāli burc kim Dost Bégniñ kişisi

5) qazadur édi, teşilip Dost Bégniñ kişisi ğanīmni qaçurup burc üstige

6) çıqtılar. Uşol zamān ğol kişisi hem şatudın qal‘ağa çıqtılar. Ğoldın

- 7) evvel qurğanga çıqtı. Téñri Te‘ālāniñ luḡf u ‘ināyetidin mundaq mazbūḡ u
- 8) müstaḡkem qurğan iki üç sâ‘at nücümıda fetḡ boldı. Yigit yalaḡ olca
- 9) imkān-ı cidd ü ihtimām édi. Zāhir éttiler ve bahadurluḡ étti ve neng ü nām ḡāşıl
- 10) éylediler.
- 11) Becūr éli çün yaḡı édiler, İslām éli bile yaḡı édiler. Bā-vucūd-ı baḡy
- 12) baḡy ü düşmenliḡ küffār rüsümü bu él içide şāyi‘ édi ve İslām atı ol
- 13) ḡayl arasında zāyi‘ qatl-ı ‘ammḡa barıp ehl ü ‘iyālları tamām esİR boldı.
- 14) Taḡmīnen üç miñdin köprek kişi qatlḡa barıptur. Çün şarḡ sarı
- 15) uruş tüşmeydür édi, azraqça kişi ol ḡarafdın qaçıp çıqtılar.
- 16) Qurğan fetḡ bolḡandın soḡ kirip qurğannı seyr qılıldı. Tamlarda ve üy
- 17) ve küçelerde ve küylarda bī-nihāyet ölüḡ yatıp édi. Ötküçi
- 18) kitḡüçi ölüḡlerniñ üstidin ‘ubūr u mürūr qılurlar édi. Seyrdin
- 19) yanıp sulḡānlarınıḡ

[218b]

- 1) üyide oturup Becūr vilāyetini Ḥāce Kelānḡa
- 2) ‘ināyet qılduk. Kömek üçün ābdān yigitlerdin qalın kişi ta‘yīn
- 3) qılıp namāz-ı şām orduḡa kélildi.
- 4) Taḡlası köçüp Becūrniñ cölgeside Bābā Qara çeşmesiḡa tüşüldi.
- 5) Bir néçe bendī kim qalıp édi. Ḥāce Kelānniñ şefā‘atı bile günāhlarnı
- 6) baḡışlap ehl ü ‘iyāllarını alarḡa qatıp ruḡşat bérildi. Ba‘zı sulḡānları
- 7) ve serkeşleri kim éligge tüşüp édi, yasaqqa yétti. Sulḡānlarınıḡ başı
- 8) bile bir néçe baş bu fetḡ ḡabarı bile Kābilḡa yiberildi. Bedaḡşān ve Qunduz ve Belḡqa
- 9) hem fetḡ-nāmeler bile başlar yiberildi.
- 10) Şāḡ Manşūr Yūsuf Ze‘ī kim Yūsuf Ze‘idin kélip édi, bu fetḡde ve bu qatl-ı ‘āmma
- 11) bar édi. Ton kéydürüp Yūsuf Ze‘iḡe siyāsetler bile fermānlar bitip

- 12) ruḥṣat bérildi.
- 13) Becūr qurğannıñ mühimmâtıdın hâṭır-cem‘ qılıp se-şenbe küni aynıñ
- 14) toquzıda köçüp bir kuroh qoyıraq uşbu Becūr cölgeside oq tüşüp bir
- 15) bülendide kele mināre buyuruldı.
- 16) Çehār-şenbe küni Muḥarrem aynıñ onıda seyr qıla atlanıp Becūr qal‘asığa
- 17) barıp H̄āce Kelānnıñ üyide şırb meclisi boldı. Becūr nevāḥısideağı
- 18) kāfirler bir néçe tulumda çağırlar kélitirdiler. Becūrniñ çağır ve meyvesi
- 19) tamām nevāḥısideağı Kāfiristāndın kélür.

[219a]

- 1) Kéce anda bolup şabāḥı qurğannıñ burc ve bāresini mülāḥaza
- 2) qılıp atlanıp ordu kélдим.
- 3) Tañlası köçüp H̄āce Hızır rüdi yaqasığa tüşüldi.
- 4) Andın köçüp Çendāvel rüdinıñ yaqasığa tüşük. Fermān boldı kim Becūr
- 5) qurğanığa kömek bitilgen élini bī-bāqī Becūrğa bargaylar. Yek-şenbe küni aynıñ
- 6) on törtide H̄āce Kelānğa tuğ ‘ināyet qılıp Becūr qurğanığa ruḥṣat
- 7) bérildi.
- 8) H̄āce Kelānğa ruḥṣat bérgeñdin bir iki kün soñ buğına qıt‘a hâṭırğa
- 9) kélди. H̄āce Kelānğa bitip yiberildi:

10) كزید هجر و مرا کرد بيقرار آخر قرار و عهد بيار اينجنين نبود مرا

11) كزید هجر و مرا کرد بيقرار آخر قرار و عهد بيار اينجنين نبود مرا

- 12) Çehār-şenbe küni Muḥarrem aynıñ on yétiside Sulṭān ‘Alā’eddīn Sevādī
- 13) Sulṭān Veys Sevādīniñ mu‘āritı kélip mülāzemet qıldı.
- 14) Penc-şenbe küni aynıñ on sékizide Becūr bile Çendāvel arasıdağı
- 15) tağni avladuk. Bu tağniñ buğı maralı qapqara renglig boladur,
- 16) quyruğı yana bir özgeçe renglig. Ğalībā mundın qoyı Hindüstān buğı maralı
- 17) tamām qapqara bolur. Uşbu kün yana bir sarıq quş tüşti. Ol dağı qara édi.
- 18) Kózleri hem qara édi. Uşbu kün bürküt bir kényik aldı. Çerig élide aşlıq kemraq

19) bolup édi. Kehrâc deresiğa

[219b]

- 1) barıp aşlıq alıp Sevâdqa Yûsuf Ze'î
- 2) Afğânının üstige yürümek 'azîmeti bile âdîne küni köçüp Çendâvel suyu bile
- 3) Becür suyunıñ qatılışı bile Penc Kûre suyunıñ aralıǵıǵa tüşüldi. Şâh
- 4) Manşûr Yûsuf Ze'î bir néçe hoş-hür u pür-keyfiyyet kemâli keltürüp édi. Bir
- 5) kemâlini üç bolup bir hişşeni mén yédim, birini Gedâ'î Tağayı yana birini 'Abdullâh
- 6) Kitâbdâr ğarîb güzerâ keyfiyyet qıldı. Ol mertebede kim namâz-ı şâmda bégler
- 7) yığılganda kênşeke çıqa almadım. 'Aceb némedür. İmdiler eger uşal cins
- 8) kemâlidin birni dürüst yéyilse ma'lûm émes kim anıñ yarımıça keyfiyyet qılǵay.
- 9) Andın köçüp Kehrâc deresiniñ ve Pîşgrâm deresiniñ aǵzıǵa yavuq
- 10) Penc Kûreniñ allıǵa tüşüldi. Uşbu yurtta ékende qar uş oqdın yaǵdı. Bu
- 11) arada ihyâne qar yaǵar ékendür. Ol él ta'accüb qıldılar. Sulţân Veys Sevâdiniñ
- 12) ittifaqı bile çerig maşlahatı cihetidin Kehrâc élige tört miñ ğar-vâr
- 13) aşlıq taħmîl boldı. Bu aşlıq taħşîliǵa Sulţân Veysni yiberildi.
- 14) Rüstâ'î kühî él hergiz mundaq taħmîllerni tartqan émesler. Aşlıq bére
- 15) almay buzuldılar.
- 16) Se-şenbe küni ayınıñ yégirme üçide çerigni Hindü Bégge başlatıp Penc Kûreǵa
- 17) çapqun yiberildi.

[220a]

- 1) Penc-Kûre taǵınıñ ortasidin yoqqarıraq
- 2) vâqi' boluptur. Bir kurohqa yavuq daban çıqmaq kérek tâ Penc Kûreniñ kéntlerige
- 3) kişi yétkey. Éli qaçıp çıqıp édiler. Bir pâre kele
- 4) qaralarını ve uylarının qalın aşlıqlarını keltürdiler.
- 5) Tañlası çerigni Qoç Bégge başlatıp çapqun yiberildi.
- 6) Penc-şenbe küni aynıñ yégirme béşide çerig éli aşlıq alur maşlahatı cihetidin

- 7) Kehrâcniñ deresiniñ içige Mândiř kéntlerige tüşüldi. Humâyüdüñ
- 8) soñra Humâyün bile bir tuqqan néçe ferzend boldı. Turmadı. Hindâl henüz
- 9) tuğmaydur édi. Bu nevâhilerde ékende Mâhîmdin haññ kélđi. Bitiptür kim
- 10) “H`âhî oğul bolsun, h`âhî qız méniñ baht u ÷alı‘im. Maña bériñ. Mén
- 11) ferzend çılay sañlay.”
- 12) Ādîne küni aynıñ yéğirme altısıda uşbu yurttā ékende Hindâlnı Mâhîmğa
- 13) bérip haññlar bitip Yūsuf ‘Alî Rikâbdârını Kâbilğa yiberildi. Henüz Hindâl
- 14) tuğmaydur édi.
- 15) Bu sözniñ tafşîli budur kim çün anıñ bile tuqqanlardın ol zamângaça
- 16) bir oğul kim bar édi. Andın kiçik özge barıdın uluğ yana üç qız bir
- 17) Mihr-i Cân yana ikisi kiçiklikte turmadılar ve bir tuqqan hevesi haylî bar
- 18) érđi. Ol zamânda Dildâr Ağaçanı boyı ağız érđi. Mén dér édim kim “Né bolğay
- 19) édi aña bir tuqqan bolsa édi. Hañret-i Vâlide dédiler kim eger Dildâr Ağaça
- 20) oğul tuğsa alıp esresem\_néçükdür” mén dédim. Bisyâr hûbtur.
- 21) Ğâlibâ zu‘afâ arasında fâlî resmdür kim oğul bolur mu yâ qız bolur mu ékin
- 22) dép iki kâğazda biride ‘Alî yâ Ğasan bitip yana biride Fâñma bitip iki gulüle
- 23) balçıq içide qoyup ol balçıqlarını bir ayağ su içide qoyarlar. Her qaysı
- 24) burna içilse andın istidlâl qılurlar. Ér kélse ér bolur, qız kélse qız bolur
- 25) dérler. Fâl qıldılar. Ér kélđi. Çün müjde boldı. Anıñ yüzdin oq haññ
- 26) bitip yiberdük. Néçe küñdin soñra ér oğul Téñri kerem qıldı.
- 27) Ğabardın burna üç küñ tuqqandın soñra anası élidin h`âhî ü nâ-h`âhî
- 28) alıp üymizge kélürüp sañlapturlar. Çün vilâdetiniñ hañarnı yiberdük. Bihreni
- 29) alğanda bu hañar yéter teyemmünen ve tefe’ül atını Hindâl qoydılar. Bu
- münâsiblerdin
- 30) maña hem inidür hem ferzend.
- 31) Uşbu yurttā ékende Mândiř vilâyetide dereniñ ortasıda bir bülendniñ
- 32) üstide bir uluq şuffe taş bile yasaldı kim aq üy beş hânesi bile sığdı.

33) Bu şuffeniñ taşlarını tamām içkiler ve sipāhīler taşıdılar.

34) Yūsuf Ze'ī uğandın Melik Şāh Manşūr Melik Süleymān Şāhniñ oğlu

35) kélip édi. Devleth'āhlıq

[220b]

1) maqāmıda édi. Yūsuf Ze'ī ulusınıñ

2) maşlahatıǵa anıñ qızını tiletip édi. Bu yurtta h̄abar kélđi kim Şāh Manşūrniñ

3) qızı bile Yūsuf Ze'īniñ mālı kéledür. Namāz-ı şāmda çağır şöḥbeti boldı.

4) Şoḥbette Suṭlān 'Alā'eddīnni çarlap olturğuzup h̄aşşa ḥil'at 'ināyet

5) boldı.

6) Yek-şenbe aynıñ yégirme sékizide köçüp Kehrāc deresidin çıqıp

7) tüştük. Ṭāvus Ḥān, Yūsuf Ze'ī, Şāh Manşūrniñ inisi mezkūr bolǵan

8) birāder-zādesini bu yurtta kéltürdi. Bīsūt éliniñ Becūr qurǵanıda münāsebeti

9) bar cihetidin bu yurttın Yūsuf 'Alī Bekāvulnı yiberildi kim köçürüp Becūr

10) qurǵanıǵa kéltürgey. Kābilde qalǵan çerigge fermānlar bitip yiberildi kim

11) kélgeyler.

12) Ādīne küni Şafer aynıñ üçide Penc Küre suyu bile Becūr suynıñ

13) qatılışıǵa tüşüldi.

14) Yek-şenbe küni aynıñ béşide bu yurttın Becūr barıp Ḥ'āce Kelān üyide

15) çağır şöḥbeti tutuldı.

16) Se-şenbe küni aynıñ yétiside béglerni ve Dilezāk Afǵānları uluqlarını

17) tilep kéñeşip sözni muña qoyuldı kim yıl āḥır boluptur. Ḥūtqa

18) bir iki kün qalıptur. Tüzdeki aşlıqnı tamām köteriptürler. Bu furşatta

19) Sevādqa barsak çerig éli aşlıq tapmay tenqışlıq bolǵusıdur.

[221a]

1) Enbāher

2) ve Pānī Yālī yolu bile yürüp Heşnegārniñ yoqqarı yanı bile Sevād suynı

3) ötüp Yūsuf Ze'īniñ Sengür-Māhūra toǵrısı tüzdeki olturǵan

- 4) Afġānlarnı kim Yūsuf Ze'ī ve Muḥammed Ze'ī bolġay, ılgap çapmaq kerek. Yana  l
- 5)  rterek aŖlıq vaqtıda k lip bu Afġānlarnıġ fikrini ber-aŖl qılmaq kerek.
- 6) S zni maġa qoyup taġlası eh r-Ŗenbe k ni Sult n Veys ve Sult n
- 7) 'Al 'edd nġa atlar ve ġil'atlar 'in yet qılıp istim letler bile ruŖŖat b rip
- 8) k  p Bec r toġrısı t Ŗ ldi. Ŗ h ManŖ rnıġ qızını çerigdin m r ca'at
- 9) qılġuna Bec r qurġanıda qoyuldu.
- 10) Taġlası k  p H ' ce Hızırđın  t p t Ŗt k. H ' ce Kel nġa bu yurttın
- 11) ruŖŖat b rildi. Uruq atlıq bile artuqsı erig muŖ liġini ve aġır partalnı
- 12) K ner yolu bile Lemġ nġa yiberildi.
- 13) Taġlası k  p partal   t veni H ' ce M r M r nġa baŖlatıp
- 14) Curg t  ve Derv ze yolu bile ve Qara K be k teli bile yiberip  z miz cer de atlıq
- 15) bile ılgap Enb her k teli bile aŖıp yana bir uluġ k teldin hem aŖıp nam z-ı d gerdin
- 16)  rterek P n  Y l ġa t Ŗ ldi. Uġan B rdini bir n e kiŖi bile til
- 17) alġalı ilgerirek yiberildi.
- 18)  n Afġ nlar bile aramız yavuq  di,  rte k med k.  Ŗt bar  di kim
- 19) Uġan B rdi k ldi. Bir Afġ nnı alıp baŖını k sipt r.

[221b]

- 1) K l rde
- 2) baŖını yolda t Ŗ r pt r. K n l tileġ  d k taġqıq ġabar k lt rmey t Ŗ
- 3) bola k  p Sev d suyını  t p nam z-ı d gerdin  rterek t Ŗ ldi. Nam z-ı ġuftende
- 4) atlanıp ıldam y r d k.
- 5)  ft b bir n ze boynı ıqqanda R stem T rkmenni kim qaravulluqqa yiberilip
- 6)  di, ġabar k lt rdi kim Afġ nlar ġabard r bolup qozġalıŖıpturlar. Bir p re Afġ n
- 7) taġ yolu bile baradur. Munı  Ŗitke ıldamraq y r p apqunını ilgerirek
- 8) ayırduk. Barıp bir n e Afġ nnı  lt r p baŖlarını k sip bir p re es r ve uy

- 9) ve keleslerini kéltürdiler. Dilezāk Afġānları hem bir néçe baş késip
- 10) kéltürdiler. Yanıp Kātleng neváġisiġa tüşüldi. Uruqı kim H̄āce M̄ir
- 11) M̄irān başlap kéledür édi, utrusıġa başçı yiberildi kim Maqāmıda
- 12) kélip bizge qoşulġay.
- 13) Tañlası köçüp Kātleng bile Maqāmınñ arasıġa tüşüldi. Şāh Manşürnıñ
- 14) kişisi kéldi. H̄üsrev Kókeldaş ve Aġmedī Pervānçını bir pāre kişi bile
- 15) uruq utrusıġa yiberildi.
- 16) Se-şenbe küni aynıñ on törtide Maqāmġa tüşkende uruq kélip qoşuldı.
- 17) Uşbu otuz qırq yılda Şehbāz Qalender atlıq bir mülhid bar ékendür. Yūsuf Ze’ınıñ
- 18) bir cemā’atını ve Dilezākınñ bir cemā’atını mülhid qılğan uşbu qalender
- 19) ékendür. Maqāmınñ taġınıñ tumşuġıda bir pārçe pestraq taġ
- [222a]
- 1) vāqi’
- 2) boluptur, tamām deştlerġa müşrif. H̄aylī pür-fezā ve medd-i nazarlıq bülendī vāqi’
- 3) boluptur. Şehbāz Qalendernıñ qabri anda édi. Seyr qılıp kélip mülāhaza qılıldı.
- 4) H̄atırġa kéçti kim mundaq hevālıq yerde mülhid qalenderinıñ qabri bī-taqrībdur.
- 5) Buyurdum kim buzup yer bile hem-vār qıldılar. Çün h̄aylī şafālıq ve hevālıq yer
- 6) édi. Ma’cün ihtiyār qılıp bir zamān anda olturuldı.
- 7) Becürdım kim yanıldı. Bihre h̄ayālı bile yanılıp édi. Tā Kābilġa kélip édük. Hemişe
- 8) Hindüstān yürüşü h̄ayālıda édük. Ba’zı mevāni’ cihetidin müyesser bolmas
- 9) édi. Becür çerigni kim üç tört ay çerigledük. Çerig éliniñ éligige
- 10) mu’tedd-bih néme tüşmedi. Çün Hindüstānnıñ ser-ġaddī Bihre yavuuq édi, h̄atırġa
- 11) kéçti kim fi’l-hāl cerīde kirsek, çerig éliniñ éligige bir néme tüşse.
- 12) Bu h̄ayāl bile yanıp Afġānlarnı çapıp Maqāmġa tüşkende ba’zı devleth̄āhlar
- 13) ‘arzġa yétkürdiler kim Hindüstānġa kirilür bolsa biz bünyādılıq kirilse. Ba’zı
- 14) çerig Kābilde qaldı. Bir pāre ābdān yigitlerni Becürda qoyuldı. Lemġānġa hem



- 15) atları aruğluğıdın qalın çerig yandı. Munda kélgenlerniñ hem atları andaq  
16) ħarābtur kim bir kün qatrar mecāli qalmaydur. Egerçi bu sözler ma‘qül édi,  
17) çün ‘azīmet qılılıp édi. Bu ħisāblarğa baqmay érte bile

[222b]

- 1) köçüp  
2) Sind suyınıñ güzeri sarı müteveccih bolduk. Sind deryāsınıñ  
3) güzerini körgeli Mīr Muħammed Cālebānnı ağa inisi bile yana bir néçe yigitlerni  
4) bularğa qoşup yoqqarı qoyı güzer körgeli yiberildi.  
5) Ordunu deryā sarı yürütüp mén Sevātī ħarafı kim Kürkhāne hem dérler  
6) kürk avlağalı bardım. Bir néçe kürk peydā boldı. Velī cengeli qalın édi. Cengeldin  
7) çıqmadı. Bir buzavlıq kürk tüzge çıqıp qaça bérdi. ħaylī oq uruldı.  
8) Cengeli yavuq édi. Özini cengelğa saldı. Cengelğa ot saldılar. Ol  
9) kürk ħod tapılmadı. Yana bir kürk buzavı otqa küyüp téprecilep yatadur  
10) boğuzlap her kişi şıralğa aldı. Sevātīdın yanıp ħaylī ser-gerdānlıq  
11) tartıp namāz-ı ħuften orduğa kéldük. Güzer köre barđanlar güzer körüp  
kéliptürler.  
12) Tañlası penc-şenbe küni aynıñ on altısıda at ve téve bile ve partal  
13) bile kéçittin kéçildi. Ordu bāzārı ve yayaq ve eşekni cālebānlar cāle  
14) bile kéçürdiler. Uşbu kün güzer başıda ékende Nilābīler kélip bir kiçimlig  
15) at ve üç yüz şāhruĥī pīşkeş qılıp kördiler. Él tamām kéçkeç uşal namāz-ı pīşīn  
16) oq köçüp kéçeniñ bir pāsığaça yürüp kéçe Kéçekūt suyınıñ  
17) yavuşığa tüşüldi.  
18) Andın érte köçüp Kéçekūt suyını ötüp tüş qatıla Sengdākī kötelini  
19) aşıp

[223a]

- 1) tüşüldi. Seyyid Qāsım Éşik Ağa çağdavul édi. Kéyindin  
2) ordu kéyinçe kéledürgen Gücūrlarnı tutup bir néçe baş késip

- 3) kltrdi.
- 4) Sengdkdin seer kp k namz-ı pn Shn suyını tp
- 5) tldi. Ordunn kyini tn yarımaa kle qaldı. Mukem uzaq k di.
- 6) Atnn b-mecllı ve aruqluı mahall di. Bisyr zor boldı. Hyl
- 7) at qaldı.
- 8) Bihredin yti kuroh iml sarı bir ta tptr. Bu tan Zfer-nmede ve
- 9) ba'zı kitblarda Kh-ı Cd bitiptrler. Vech-i tesmyesi ma'lm mes di.
- 10) Soralar ma'lm boldı. Bu tada bir ata neslidin iki hyl l bar birini
- 11) Cd drler, birini Cenche. Bu tadaı ve Nilb bile Bihre arasıdaı
- 12) l ve ulusqa bular qadmdin hkim ve fermn rev bola klgendrler, vel yrne
- 13)  birderne hkmet qıla. Her n hırları tilese ala almas, bir ksim yosunluq
- 14) qadmdin her nme kim muqarrer qılıpturlar. Bularnn alı ve alarnn
- 15) brii bu muqarreridin artuq ve ksk bolmas. Muqarrerleri budur kim qo
- 16) baıdın bir hru brrler. Ked-hdlda yti hru brrler. eriglerige
- 17) hem barurlar.
- 18) Cd hem ne u'be boluptur, Cenche hem bu ta kim Bihrenn yti kurohıda
- 19) vqi' boluptur, Kemr talardın kim Hindiku taı ubu

[223b]

- 1) talar
- 2) birle peyveste talardur, ayrılıp arb cenb sarı tartıp barıp
- 3) Dinktnn ayaıda Sind derysıa mnteh boluptur. Ubu tann yarımıda
- 4) Cddur ve yarımıda Cenche. Bu tan Cdqa mensb qılıp Kh-i Cd dptrler.
- 5) Bulardın bir mu'teber uluı ry hb tapar; zge ini olun melik drler.
- 6) Bu Cenche Lenger Hnnnn taayıları bolur. Shn suyınn nevhsidedı
- 7) l ve ulusnn hkiminn atı Melik Hest di. Al atı Eseddr.
- 8) Hindistnler mundaq hareketlerni gh skin oqurlar, nk kim hbarnı
- 9) hbar drler. Esedni "esd" dptrler. Bara bara hest boluptur.

- 10) Lenger Hännı Melik Hest Cencüheğa tüşkeç oq yiberildi. Qatrap barıp
- 11) ‘ināyet ve şefqatımızdın ümīd-vār qılıp namāz-ı huftende alıp kélđi. Bir kiçimlig
- 12) at pīşkeş kélťürüp mülāzemet qıldı. Yégirme iki yégirme üç yaşda bolğay
- 13) éđi. Bularnıñ kele qaraları ordunıñ gird ü nevāhīsıde bisyār éđi. Çün
- 14) hemīşe Hindistān almaq hātırda éđi, bu bir néçe vilāyetler kim Bihre ve Hoşāb
- 15) ve Çānāb ve Cenyūt bolğay, néçe maħall Türk taşarrufıda éđi. Bularnı ħod mülkimiz
- 16) dék taşavvur qılır éđük. Zor bile yā şulħ bile özümüzniñ mutaşarrıf bolurımızğa
- 17) müteyaqqın éđük. Bu cihettin bu tağ éli bile yahşı ma‘āş qılmaq vācib ve lāzım
- 18) éđi.

[224a]

- 1) Fermān boldı kim hīçkim bularnıñ kele qaralarığa belki
- 2) ip uçı igne sınığlarığa zarar u noqsān yétkürmesün.
- 3) Andın érte köçüp namāz-ı pīşin Kelde Kehārga kélip tüştük. Etrāf u nevāhıde
- 4) qalın havīd-zār éđi. Bu Kelde Kehār tavr yeri vāqi‘ boluptur. Bihreniñ on
- 5) kurohıda Cūd tağınıñ arasıda hem-vār yeri tüşüptür. Bu hem-vār yerniñ ortasıda
- 6) bir uluq köldür. Etrāfıdağı tağlardın yamğur suları yığılıp bu
- 7) köl boluptur. Gerdāgirdi üç kurohqa yavuşqay. Şimālide yahşı öleñ vāqi‘
- 8) boluptur. Ğarbıda tağ dāmeneside çeşmedür. Bu çeşme suyu bülendilerğa kim bu
- 9) kölke müşrifdür olturur. Çün kābil yer éđi, bāğı saldım. Bāğ-ı Şafāğa mevsüm
- 10) ħaylı hoş hevā ü şafā yer vāqi‘ boluptur, néçük kim şerħi kélğüsıdür.
- 11) Kelde Kehārdın seħer atlanıldı. Hemtātü köteliniñ başıda bir néçe yerlig
- 12) él muħaqqar pīşkeş bile kélip mülāzemet qıldılar. ‘Abdul Raħım Şıgavulğa kélgen kişini
- 13) qoşup Bihre yiberildi kim Bihre élige istimālet bérıp dégey kim “Bu vilāyetler
- 14) qadīmdin Türkke ta‘alluq bola kélgendür. Zinhār tevehhüm ü dağdağa özlerige
- 15) yol bérıp élni buzulğalı qoymasunlar kim bu vilāyet ve él bile baqımız bardur.

16) Tālān u tārāc bolmağusıdur.

17) Çāşt kötel tüpige tüşüp

[224b]

1) Qurbān Çarhī, ‘Abdul Mülük Mestī başlığ

2) yéti sékiz kişini ilgeri hābar alğalı yiberildi. İlgeri bargānlardın Mīr

3) Muḥammed Mehdī H̄āce bir kişi kélitürdi. Bu eşnāda Afğānlarnıñ uluqlarındın

4) bir néçesi pīşkeş bile kélip mülāzemet qıldı. Lenger H̄ānga qoşup istimālet

5) cihetidin Bihre élige yiberildi.

6) Köteldin aşıp cengeldin çıqıp barāngar cavaḡar gól yasal bile Bihre

7) sarı müteveccih bolduk. Bihreğa yavuuq yétken maḡallda Devlet H̄ān Yūsuf-Haylnıñ

8) oğlı ‘Alī H̄ānnıñ nökerleridin Dīve Hindū yana Siktūnıñ oğlı Bihrenıñ

9) erbābları bile kélip bir bir at, téve pīşkeş qılıp mülāzemet qıldılar.

10) Namāz-ı pīşīn bola Bihre élige zarar u zaḡmet yétkürmey. Bihrenıñ

11) şarqıda Bihre suyınıñ yaqasında bir bīrzārda tüşüldi.

12) Témür Béğ Hindistānga kirip çıqqalı beri bu néçe vilāyet kim Bihre ve

13) Hoşāb ve Cānāb ve Cenyüt bolğay, Témür Béğniñ evlādınıñ ve tevābi‘ ve

14) levāḡiqiniñ taşarrufıda édi. Şāhruḡ Mīrzānıñ nebīresi Suyurgatmış Mīrzānıñ

15) oğlı Sulṭān Mes‘ūd Mīrzānıñ kim Kābil ve Zābil ‘iyālet ve ḡükümeti ol

16) furşatta aḡa ta‘alluq üçün Sulṭān Mes‘ūd Kābilī dérlér édi. Terbiyet-kerdeleridin Mīr

17) ‘Alī Béğniñ oğlanları Bābā Kābilī ve Deryā H̄ān

[225a]

1) ve Apaḡ H̄ān kim

2) soḡra Ġāzī H̄ān dérlér édi. Sulṭān Mes‘ūd Mīrzā ve oğlı ‘Alī Aşğar Mīrzādın

3) soḡ mütağallıblıq bile Kābil ve Zābil ve bu mezkūr bolğān Hindistāndağı vilāyet

4) ve pergenelerğa mutaşarrıf bolup édiler.

- 5) Sulţān Ebū Sa‘īd Mīrzā zamānıda Kābil ve Ġaznī bularnıñ taşarrufıdın çıqtı.
  - 6) Hindüstāndağı vilāyetler bularnıñ taşarrufıda édi. Tārīḥ toquz yüz onda Kābilğa
  - 7) evvel kélgen yılı kim Hindistānga kirmek dā‘ıyesi bile Ḥayberdin ötüp
  - 8) Perşādūr kélgende Bāqī Cağanyānıñ sa‘yı bile qoyıǵı Benges sarı kim
  - 9) Kühet bolǵay, yürüp qalın Afğānistānnı çapıp qırıp Bennū ve Deştıni talap
  - 10) tārāc qılıp Dükī bile çıqıldı.
  - 11) Ol fursat Bihre ve Ḥoşāb ve Cānāb ḥükümeti Mīr ‘Alī Ġāzī
  - 12) Ḥānnıñ oǵlı Seyyid ‘Alī Ḥānga ta‘alluq édi. Sikender Behlülñ atıǵa ḥuṭbe
  - 13) oqup anıñ itā‘atıda édi. Ol çerig çeriglegendin mütevehhim bolup Bihreni
  - 14) taşlap Behet suydın ötüp Bihre kəntleridin Şirkūtnı olturur yer
  - 15) yasap édi. Bir iki yıldın soñ biziñ cihetimizdin Seyyid ‘Alī Ḥān bile
  - 16) Afğān bed-gümān boldı. Ol hem bu sebebdin daǵdaǵa ve tevehhüm özige yol bérıp bu
  - 17) vilāyetlerni Devlet Ḥān Tatar Ḥān Yūsuf Ḥaylǵa kim Lāhūr ḥākimi ol vaqt ol
- [225b]
- 1) édi, tapşurdı. Devlet Ḥān uluq oǵlı ‘Alī Ḥānga Bihreni bérıp
  - 2) édi. Ol çağ Bihre ‘Alī Ḥānnıñ taşarrufıda édi.
  - 3) Devlet Ḥānnıñ atası Tatar Ḥān ol altı yéti serdārdın birisidür kim
  - 4) ḥurūc qılıp Hindüstānga mutaşarrıf bolup Behlülñ pādişāh qıldılar. Sihrind ve Setluc
  - 5) deryāsınñ şimālī vilāyetleri tamām bu Tatar Ḥānda édi. Bu vilāyetlernıñ
  - 6) cem‘ī üç kürürdın köprek bolur. Tatar Ḥān ölgendın soñ Sulţān
  - 7) Sikender pādişāhlıǵıda bu vilāyetni Tatar Ḥānnıñ evlādıdın alıp édi. Mén
  - 8) Kābil vilāyetiǵa kélgen tārīḥdin bir iki yıl burunraq bir Lāhūrñ oq
  - 9) Devlet Ḥānga bérıp édi.
  - 10) Tañlası ba‘zı münāsib yerlerge çapquñçı yiberildi. Uşbu kün Bihreni
  - 11) seyr qıldım. Senger Ḥān Cencūhe uşbu kün kélip at pīşkeş qılıp mülāzemet

12) qıldı.

13) Çār-şenbe küni aynıñ yégirme ikiside Bihreniñ uluqlarını ve

14) çavdarilerni tilep tört yüz miñ şāhruḥī māl-ı amān qarār bérilip muḥaşşılar

15) ta‘yīn qılıldı. Dağı atlanıp seyr qılıp kēmege kirip ma‘cūn yédük. Bihre ve

16) Hoşāb olturuşluq Belūclarğa Ḥaydar ‘Alemdārı yiberilip édi.

17) Penc-şenbe şabāḥı bir gül-i bādām topçaq pīşkeş qılıp mülāzemet qıldılar. ‘Arzğa

18) yétti kim çerig éli Bihre élige bī-serlıq ve dest-endāzlıqlar qıladurlar.

[226a]

1) Kişiler yiberip bī-serlıq qılğan élniñ ba‘zısını yasaqqa

2) yétkürüp ba‘zısınıñ burnını téşip ordudın évürdiler.

3) Ādīne küni Hoşāb élidin ‘arz-dāşt kélđi. Şāh Ḥasan Şāh Şücā‘

4) Arğunı ta‘yīn boldı kim Hoşābqa bargay.

5) Şenbe küni aynıñ yégirme béşide Şāh Ḥasanı Hoşābqa yiberildi.

6) Yek-şenbe küni andaq yamğur yağıdı kim tamām tūzlerni su tuttu. Bihre bile

7) ordu tūşken bāğlar arasında azğına şūr su érđi. Namāz-ı pīşīn kéçe

8) ‘arzi bir uluq deryāça boldı. Bihreniñ yavuğıda bir tūr-i gez atımı yerdin köpraq

9) güzer yoq édi. Üzdürüp öter édiler. İki namāz arasında kirgen sularnı seyr

10) qıla atlandım. Yağın ve çapqun andaq boldı kim yana yanıp orduğa kēlmekke

11) tevehhüm boldı. İki namāz arasında uşol kirgen sunı üzdürüp öttüm.

12) Çerig élige hem bisyār tevehhüm boldı. Ekşer él otaqlarını ve ağır partallarını

13) taşlap cébe ve kiçim ve yarağlarını ékinlerige alıp at yalañaçlap

14) üzdürüp öttiler. Tūzlerni ekşer su tutup érđi.

15) Şabāḥı deryādın kēmelerni kēltürüp ekşer çerig éli çadırlarını ve

16) partallarını kēme bile ötkerdiler. Tūşke yavuq Qoç Bégniñ kişisi bir

17) şer‘ī su yoqqarı barıp güzer taptılar. Qalğan él güzer bile öttiler. Bihreniñ

18) qurğanınıñ içide kim cihān-nümā

[226b]

- 1) dérler, bir kün turup se-şenbe
- 2) şabāhı köçüp yamğur ve seyl tereddüdidin Bihreniñ şimāl sarı yanındağı
- 3) bülendilerniñ üstige tüşüldi. Teqabbel yarmağıda ihmāl qıladurlar édi. Tört
- 4) ser-kār qılıp béglerge buyuruldı kim ihtimām qılıp bütkergeyley. Bir ser-kār halifeğa
- 5) ta'yīn boldı, yana bir ser-kār Qoç Bégqa yana bir ser-kār Dost Nāşırğa
- 6) yana bir ser-kār Seyyid Qāsım bile Muħıbb 'Alīğa. Çün Türk olturuşluq vilāyetlerni
- 7) özümizniñ taşavvur qılıp édük, ol cihettin tālān ve tārāc bolmadı. Hemīşe
- 8) élniñ sözi bu édi kim eger muşālaħa cihetidin élçi barsa Türkke ta'alluq
- 9) vilāyetlerge müzāyaqa qılmağularıdır.
- 10) Penc-şenbe küni Rebī'ü'l-evvel ayınıñ ğurreside bu cihettin Mollā Mürşidni
- 11) Sulţān İbrāhīmğa kim atası Sulţān Sikender uşol bés altı ayda ölüp Hind
- 12) salţanatı muħa tégip édi, élçilikke ta'yīn qılıp bir qarçığıy yiberip
- 13) Qadīmī Türkke ta'alluq vilāyetlerni tiledük. Devlet Hānğa yiberilgen ħaţtlarnı ve
- 14) Sulţān İbrāhīmğa bitilgen ħaţtlarnı tapşurup ağız sözleri dağı aytıp Mollā
- 15) Mürşidqa ruħşat bérildi.
- 16) Bu Hindüstān éli 'ale'l-ħuşuş Afğānlar 'aceb hūş u ħıreddin yıraq u
- 17) rāy u tedbīrdin qıraq éller bolur émiş. Né yağılıq yürüş ve turuşın qıla
- 18) aldılar, né dostluq rāh

[227a]

- 1) u revişin bile aldılar. Barğan kişimizni
- 2) Devlet Hān néçe kün Lāhūrda saħlatıp né özi kördi né İbrāhīmğa
- 3) yiberdi. Néçe aydın soñ barğan kişimiz hiç cevāb tapmay Kābilğa kélđi.
- 4) Ādīne küni aynıñ ikiside Şaybaq Piyāde bile Derviş 'Alī Piyāde kim ħālā
- 5) tüfek-endāzdur, Kābildin 'arz-dāştlar keltürüp Hindālnıñ tuqqan ħabarını
- 6) hem keltürdiler. Hindniñ teshīri zamānıda bu ħabar kélgen üçün şügün tutup

- 7) Hindāl at qoydım. Qanber Bég hem Belh̄din Muḥammed-Zamān Mīrzānıñ ‘arz-dāştlarını
- 8) kél türdi.
- 9) Tañlası dīvān tarqağandın soñ seyrğa atlanıp kémege kirip ‘araq
- 10) içildi. Meclis ehli H̄‘āce Dost H̄āvend, H̄üsrev, Mīrim, Mīrzā Qulı Muḥammedī,
- 11) Aḥmedī Gedā’ī, Nu‘mān, Lenger H̄ān, Rūḥ Dem, Qāsım ‘Alī Tiryākī, Yūsuf ‘Alī, Téñri
- 12) Qulı. Kémeniñ başı sarı tālār yapılıp édi. Üstini hem-vār mén bir néçe
- 13) kişi bile munda oturup édim. Yana bir néçe tālārınñ astıda oturup édiler.
- 14) Kémeniñ quyuğı sarı hem oturur yer bar édi. Muḥammedī ve Gedā’ī ve Nu‘mān
- 15) anda oturup édiler. Namāz-ı dīgergeçe ‘araq içildi. ‘Araqnıñ bed-h̄‘ārlıǵıdın
- 16) müteneffir bolup bu yüzdekilernıñ ittifāqı bile ma‘cūn ihtiyār qılduk. Kémeniñ
- 17) ol uçıdaǵılar ma‘cūn yégenimizni

[227b]

- 1) bilmediler. ‘Araq oq içtiler.
- 2) Kémedin namāz-ı huftende atlanıp kéç orduǵa keldük. Muḥammedī bile Gedā’ī
- 3) ménni ‘araq içedürgen hayāl qılıp şāyeste h̄ızmeti qılalıñ dép ‘araq kúzesini
- 4) at üstide nevbet bile köterişip ğarīb neş’e ü beşāşet bile kirip
- 5) keldiler. Hemīn déydürler kim “Mundaq qaranǵu kéçede kúzeni özümüz nevbet
- 6) bile köterip keldük.” Soñra ma‘lūm qıldılar kim şoḥbet özgeçe émiş ve
- 7) keyfiyyet özgeçe cem‘ī ma‘cūnı ve cem‘ī mest. Çün hergiz ma‘cūn şoḥbeti bile
- 8) çağır şoḥbeti rāst kélmes, bisyār münfa‘il boldılar. Mén dédim kim “Şoḥbetni
- 9) berhem urmañ. ‘Araq içerge köñüllüǵ kişi ‘araq içsün. Ma‘cūn
- 10) yerge köñüllüǵ kişi ma‘cūn yésün. Hīç kim birbirge ta‘arruz bile güft ü
- 11) gū qılmasun.” Ba‘zı ‘araq içtiler, ba‘zı ma‘cūn yédiler. Bir zamān tekellūf bile
- 12) şoḥbeti tutuldı.
- 13) Bābā Cān Qanbūzī kim şoḥbetide yoq édi, aq üyge kélgende anı



- 14) tiledük. ‘Araq içmek istid‘ā qıldı. Terdi Muḥammed Qıpçaqı hem tilep mestler  
 15) bile hem şöhet qılduk. Çün ma‘cün şöheti bile hergiz ‘araq u çağır şöheti  
 16) rāst kélmes, mestler her tarafdın perīşān güft ü gü qıla kiriştiler. Ekşer  
 17) ta‘arruzları ma‘cün u ma‘cüniler bile édi. Bābā Cān hem mest bolup galebe  
 18) perīşānlar étti. Terdi Muḥammedqa hem mestler tola tola ayaqları pey-der-pey  
 19) bérıp az furşatta mest-i lā-ya‘qıl qıldılar. Her néçe sa‘y u ıslāḥ

[228a]

- 1) maqāmıda bolduk behem yétmedi. Şalayınlıq ḥaylī boldı. Şöhet bī-meze boldı.  
 Her  
 2) sarığa tarqaştılar.  
 3) Dü-şenbe küni aynıñ béşide Bihre vilāyetini Hindū Bégge bérildi.  
 4) Se-şenbe küni Cānāb vilāyetini Ḥüseyn Ékrekke ‘ināyet qılıp Ḥüseyn Ékrekke  
 5) ve Cānāb élige ruḥşat bérdük. Bu furşatta Seyyid ‘Alī Ḥānnıñ Minūçıhr Ḥān  
 6) atlıq oğlu kim Hindüstāndın bizni dép yoqqarığı yol bile kéledürgenide  
 7) Tatar Kekerge yoluqur, munı qoymay saḥlap qızını bérıp küyev qılır, néçe maḥall  
 8) anıñ bile édi. Kélip mülāzemet qıldı.  
 9) Nilāb bile Bihre tağları aralığıda Cūd ve Cencūheniñ ḥalāyıqıdın başqa  
 10) Keşmīr tağlarığa peyveste Cet ve Gücür ve ol tavāifdin yana qalın éllerdür  
 11) kim her qolda her püştede kéntler yasap olturupturlar. Bularniñ ḥākim ü  
 12) uluğı Keker qabīlesidür. Bularniñ uluqluğı hem Cūd ve Cencūheniñ  
 13) uluqluğı déktür. Bu tağ dāmenesidağı ḥalāyıqıñ uluqluğı ol tārıḥde  
 14) bir ata oğlu Tatar Keker bile Hātī Kekerde édi. ‘Amm-zādeler édi. Bularniñ bérk  
 15) yerleri ābkendler ve cerler boladur. Tatarniñ yeriniñ atı Pirhāle édi.  
 16) Qarlıq tağdın ḥaylī qoyıraç édi. Hātīniñ vilāyeti tağqa peyvestdür  
 17) ve Kālencerni kim Bābū Ḥān

[228b]

- 1) Bīsūtqa ta‘alluq édi. Anı hem Hātī

- 2) öziğe baqturup édi.
- 3) Tatar Keker Devlet Hänni körür édi. Fi'l-cümle itā'at-güne qılır édi. Hātini
- 4) körmeydür édi. Fitne ü fesād maqāmında édi. Tatar Hindistān bégleriniñ sözi
- 5) ve ittifāqı bile kélip yıraqraqtın Hātini qapağan yosunluq qılıp olturup
- 6) édi. Uşbu fırsatlarda kim biz Bihrede édük, av bahānesi bile gāfillıqta
- 7) Hātī Tatarınıñ üstige yürüp öltürüp vilāyetni ve haremelerini
- 8) bolğanını éligledi.
- 9) Namāz-ı pīşin seyrğa atlanıp kémege kirip 'araq içildi. Ehl-i meclis: Dost
- 10) Bég, Mīrzā Qulı, Aḥmedī, Gedā'ī, Muḥammed 'Alī Ceng Ceng, 'Ases, UğanBérđi, Moğul,
- 11) ehl-i nağme: Rūḥ Dem, Bābā Cān, Qāsım 'Alī, Yūsuf 'Alī, Ténri Qulı, Ebū'l Qāsım, Ramazān
- 12) Lülī namāz-ı ḥuftenğaça kémede içip namāzı-ı ḥuften kémedin mest-i ṭāfiḥ çıqıp
- 13) atlanıp meş'alını éligimge alıp deryā yaqasıdın orduğaça geh atnıñ bu
- 14) yüzige égilip geh ol yüzige égilip yek-cilav çapıp kéliptür mén. Ğarīb
- 15) mest ékendür mén. Tañlasığa mundaq meş'al alıp orduğaça yek-cilav
- 16) kélgenimni şerḥ qıldılar. Aşlā ḥāṭırımğa kélmedi. Üyge kélgende ḥaylī istifrāğ
- 17) qılıptur mén.
- 18) Ādīne küni seyr qılıp atlanıp kéme bile sudın öttük. Ol yüzdağı
- 19) bāğāt u şüküfelemini ve ney-şeker ékken yerlerini teferrüc qılıp delv u çarḥlarını
- 20) körüp su tartıp çıqarmaq keyfiyyetini sorup

[229a]

- 1) belki mükerrer sular
- 2) tartturduk. Seyr eşnāsıda ma'cün ihtiyār qılıldı. Andın yanıp kélip kémege
- 3) kirildi. Minūçihir Hānğa dağı ma'cün bérilip édi. Andaq ma'cünī bolup
- 4) édi kim iki kişi qoldap turğuzup édiler. Bir zamān sunıñ ortasında
- 5) kémege lenger salıp turuldu. Andın soñ su qoyı ḥaylī barıldı. Müddettin

- 6) soñ yana kémeni yoqqarı baqa tartturduk. Ol aḡşām kémede oq uyqulap
  - 7) seḡerğa yavuq orduğa kældük.
  - 8) Şenbe küni Rebī'ü'l-evvel ayınıñ onıda āftāb Ḥamelğa taḡvīl qıldı. Uşbu
  - 9) kün namāz-ı pīşīn seyr qıla atlanıp kémege kirip 'araq içildi. Ehl-i meclis:
  - 10) Ḥ'āce Dost Ḥāvend, Dost Bég, Mīrim, Mīrzā Qulı, Muḡammedī, Aḡmedī, Yūnus 'Alī,
  - 11) Muḡammed 'Alī Ceng Ceng, Gedā'ī Ṭağayı, Mīr Ḥurd, 'Ases; ehl-i nağme: Rūḡ Dem, Bābā Cān,
  - 12) Qāsım 'Alī, Yūsuf 'Alī, Ténri Qulı ve Ramazān. Bir şāḡābqa kirip
  - 13) müddetī su qoyı barıldı. Bihre toğrısındın ḡaylī qoyıraqdın çıqıp kéc
  - 14) orduğa kældük. Uşbu kün Şāḡ Ḥüseyn Ḥoşābdın kélđi. Çün élçi yiberip
  - 15) qadīmdin Türkke ta'alluq vilāyetlerni tilep muşālaḡa arağa salılıp édi, tevcīḡ
  - 16) qılğan yarmaqlar bir néme éligge tüşti. Isıq hem yavuştı. Hindū
  - 17) Bégge kömek Şāḡ Muḡammed Mühürdārını ve inisi Dost Mühürdārını yana ba'zı
  - 18) münāsıblıq yigitlerni ta'yīn qılıp her qaysığa ferāḡ-ver ḡāllarığa yaraşa
- [229b]
- 1) vech-i istiḡāmet muqarrer u mu'ayyen boldı. Lenger Ḥānğa kim bu yürüşlerge
  - 2) sā'ī ü bā'ış ol édi, Ḥoşābnı 'ināyet qılıp tuğ bérıp munı hem Hindū
  - 3) Bégge kömek muqarrer qılduk. Bihrede bolğan Türk ve yerlig sipāḡīlerniñ dağı
  - 4) vech ü 'ulūfelerini artturup Hindū Bégge kömek qoyduk. Bu cümledin bir
  - 5) Minūçihir Ḥān édi kim atı mezkūr boldı. Yana Nazar 'Alī Türk édi. Minūçihir Ḥānnıñ
  - 6) uruq qayaşı bolur édi. Yana Senger Ḥān Cencūhe ve Melik Hest Cencūhe
  - 7) édi.
  - 8) Vilāyet işini muşālaḡa ümīdi bile bir nev'ī qarār bérıp yek-şenbe küni
  - 9) Rebī'ü'l-evvel ayınıñ on biride Bihredin köçüp Kābilğa mūrāca'at qılduk. Kelde
  - 10) Kehārga kélip tüşüldi. Ol kün hem ḡarīb yamğur édi. Képeneklig képeneksiz

- 11) kişi berāber édi. Ordunıñ kényini kéç namāz-ı huftengāça kéle qaldı. Bu yer ve
- 12) mülknıñ āb u tābını bilür kiřiler ‘ale’l-huřūs Cencūhe, kim Kekernıñ
- 13) qadīmī dūřmeni édi, ‘arz qıldılar kim “Hātī Keker aralıqta yaman kiři vāqi’
- 14) boluptur. Yolnı ol urar, élni ol buzar. Andaq qılmaq kérek kim bu aradın
- 15) kitkey, yā aña gūřmāl-ı belīgī yétkey.”
- 16) Bu ittifāq bile tañlasıǵa H`āce Mīrmīrānnı Mīrim Nāřırnı ordu bile
- 17) ta`yīn qılıp uluq çāřtta ordudın ayrılıp Hātī Kekernıñ üstige kim
- 18) uşal néçe künide Tatarnı óltürüp vilāyeti Pirhāleǵa mutaşarrıf bolup
- 19) Pirhālede édi.

[230a]

- 1) Néçük kim mezkūr boldı, ılgaduk. Namāz-ı dīgerde
- 2) tüşüp atqa boǵuz bérıp namāz-ı huftende ol yerdin atlanıldı. Başçı
- 3) Melik Hestnıñ Sürpā atlıq Gücūr nökeri édi. Kéçe yolnı arıtıp seşerga
- 4) yavuq tüşüldi. Béğ Muřammed Moǵulnı orduǵa yanduruldı. Yaruq bolǵanda
- 5) atlanıldı. Çāřt cébe kényip ıldam yürüdük. Bir şer`ī qalǵanda Pirhālenıñ
- 6) sevādı köründi. Çapqun qoyuldı. Barańgar Pirhālenıñ řarqī řarafı
- 7) bardı. Qoç Béğ kim barańgar édi, barańgarnıñ arqasıǵa kömek yiberildi. Cavańgar
- 8) kişisi ve ğol kişisi Pirālenıñ üstige oq tégilip bardı.
- 9) Dost Bégni cavańgarnıñ Pirālenıñ üstige barǵan kiřinıñ arqasıǵa
- 10) kömek yiberildi.
- 11) Pirāle cerlernıñ arasıda vāqi’ boluptur. İki yolı bar. Biri şarq
- 12) cenūb řarafı kim biz bu yol bile keldük. Cerlernıñ üsti bile kélür. İki
- 13) şarafı āb-kend cerler vāqi’ boluptur. Pirālenıñ yarım kurohıdın yol andaq bolur  
kim
- 14) dervāzesıǵa yétkünçe tört béř yerde iki şarafdın cer qılıp yek-reh
- 15) boluptur kim bir tūr-i gez atımı çuburup barmaq kérek. Yana bir yolı ğarb řimāl
- 16) şarafıdır kim bir kén qolnıñ içi bile kélip Pirāleǵa çıkar. Bu hem

17) yek-rehdür. Özge hîç tarafdın yolu yoqtur. Egerçi faşîli ve küngüresi yoqtur,

18) velî zor keltürgü dék yeri hem yoqtur. Etrâfı yéti sékiz on qarı

[230b]

1) yek-endâz cerdür.

2) İlgerirek cavanğar kişisi tengîlerdin ötüp dervâzeğa tıqılıp bardı.

3) Hâtî otuz qırqça atlıq cébelig kiçimlig kişi bile qalın yayağı bile

4) çapqunçını yandurup saldı. Dost Bég kim çapqunçınıñ arqasığa

5) kömek érdi, yétişip yaǵşı zorlap köp kişisin tüşürüp yaǵını

6) bastı. Hâtî Keker ol arada merdâneliq bile meşhürdur. Her néçe cedel qıldı,

7) boldura almadı, qaçtı. Çün bu tengîlerde tohtay almadı, qurğanığa yétkeç

8) qurğanını hem bérkite almadı. Çapqunçı kényiniçe oq qurğangâ kirdiler. Bu

9) Pirhâle qurğanınıñ tengîsi ve ceridin ğarb şimâli sarıdın yügürdiler.

10) Hâtî ceride qaçıp çıqtı. Munda hem Dost Bég yaǵşı bardı. Culdu

11) Dost Bégniñ atığa boldı.

12) Mén uşol zamân Pirâle qurğanığa kirip Tatarınıñ üyleriğa tüşüm. Çapqun

13) qoyar maǵallda méniñ bile turarğa muqarrer bolğan kişilerdin ba‘zı çapqunğa

14) barıp édiler. Ol cümledin Emîn Muhammed Tarhân Arğunni ve Qaracanı bu cürmâne

15) cihetidin Sürpâ atlıq Gücürni başçı qoşup orduniñ utrusığa

16) bî-ser ü pâ şahrâ u beyâbânğa yiberildi.

17) Tañlasığa ğarb şimâli cerdin ötüp havîd-zârgâ tüşüldi. Velî Hazâneçiğa

18) bir néçe âbdân yigitni qoşup ordu allığa yiberildi.

19) Penc-şenbe küni aynıñ on béşide köçüp Enderâneğa kim Sühân suyınıñ

20) yaqasıdadur, tüşüldi.

[231a]

1) Bu Ederâne qurğanı Melik Hestniñ atasığa

2) qadîmdin ta‘alluq ékendür. Hâtî Keker Melik Hestniñ atasını

- 3) öltürgendin soñ buzuluptur. Ol fursatta buzuq édi. Uşbu namāz-ı huften
- 4) Kelde Kehārdın ayrılğan ordu kişisi kélip qoşuldı. Hātī Tatarnı alganda
- 5) Perpet atlıq uruğını kiçimlig at ve pīşkeş bile maña yibergendür. Uçramay
- 6) kéyin qalğan ordu élige yoluqup uruq bile bile kélip pīşkeşlerin
- 7) tartıp mülāzemet qıldı. Lenger Hān kim ba‘zı mühimler üçün Bihredin kéyin
- 8) qalğan uruq bile kélip édi, mühimlerini rāst qılıp ba‘zı yerlig él bile
- 9) Bihrege ruşşat bérildi.
- 10) Dağı köçüp Sūhān suydın ötüp bir püşte üstige tüşüldi. Hātīniñ
- 11) uruğı Perpetqa hil‘at kéydürüp Hātīga istimālet fermānlar bitip
- 12) Muḥammed ‘Alī Ceng Cengniñ nökerini yiberildi. Bābā Dost ve Helāhil başlıq
- 13) Humāyūnniñ néçe nökeri Nilābqa ve Qarluq hezāresiğa kim Humāyūnga bérilip
- 14) édi, daruğalıqqa kélip édiler. Senger Qarluq ve Mīrzā Melvī Qarluq başlıq
- 15) otuz qırqça kişi Qarluq uluqlarını alıp keldiler. Bir kiçimlig at
- 16) pīşkeş qılıp mülāzemet qıldılar. Dilezāk Afğānıniñ hem çerigi keldi.
- 17) Értesi andın köçüp iki şer‘ī kélip tüşüldi. Bir bülendīga
- 18) çıqıp ordunu mülāhaza qılıp buyurduk

[231b]

- 1) kim ordu tévesini
- 2) sanağaylar. Béş yüz yétmiş téve çıqtı.
- 3) Sünbül dırahtınıñ ta‘rifi éşitilip édi. Bu yurtta kördük. Bu tağ dāmeneside
- 4) Sünbül dırahtı azraqtur. Birer birer boladur. İlgerirek Hindūstān Kūh dāmeneside
- 5) Sünbül dırahtı bisyār boladur. Uluq boladur. Hindūstānniñ ḥayvānāt u
- 6) nebātātını zıkr qılğanda mezkūr bolğusıdır.
- 7) Bu yurttıñ naqqāre vaqtı köçüp çāşt bola Sengdākī köteliniñ tüpige
- 8) tüşüp namāz-ı pīşīn andın köçüp köteldin ve rūdtın ötüp bir bülendīga
- 9) tüşüldi. Andın yarım kéçe köçüp Bihre barurda ötken güzerni seyr qıla
- 10) barılıp édi. Uşol ötken güzerde bir uluq aşlıq cālesi lāylaptur.

- 11) İlgeri her néçe qılıp cāleni téprete almaydurlar. Bu aşlıqı alıp biziñ bile
- 12) bolğanlarğa üleşildi. Asru der-maħall aşlıq édi.
- 13) Tüşke yavuq kélip Kābil suyu bile Sind suyınıñ qatılışdın qoyıraq
- 14) köhne Nilābdın yoqqarıraq iki sunıñ arasığa tüşüldi. Nilābdın
- 15) altı kéme keltürüp baranğar cavanğar gólğa qısmet qılıldı. Bī-cidd su ötmekke
- 16) meşğül boldılar. Biz kélgen dü-şenbe küni ve se-şenbe aħşāmı ve se-şenbe
- 17) küni ve çehār-şenbe aħşāmı çehār-şenbe küniğeçe su kéçe qaldılar.
- 18) Penc-şenbe küni hem azağlaq kişi su kéçti. Hātiniñ Perpet atlıq uruğını kim
- 19) Enderāne nevāħīsidiñ Muħammed ‘Alī

[232a]

- 1) Ceng Cengniñ nökerini qoşup
- 2) Hātığa yiberilip édi, su yaqasında kélip Hātidiñ bir kiçimlig at pīşkeş
- 3) keltürdi. Nilāb éli hem bir kiçimlig at pīşkeş keltürüp mülāzemet qıldılar.
- 4) Muħammed ‘Alī Ceng Cengniñ Bihrede turmaqqa hevesi bar édi. Bihre çün Hindū
- 5) Bégge ‘ināyet boldı, Bihre bile Sind deryāsınıñ arasıdağı vilāyetlerni ve
- 6) éllerni Mişl-i Qarluq hezāre ve Hātī ve Ğıyās ve Al ve Kīb Muħammed
- 7) ‘Alī Ceng Cengğa ‘ināyet boldı. Ra‘iyyetlıqqa boyun qoyğan ra‘iyyetlıq qılğay;
- 8) her yer ve her vilāyet boyun qoymasa:
- 9) Herkim ki boyun qoymasa anı yétkey
- 10) Çapqay talağay muṭī‘ ve münqād étkey
- 11) Bu ‘ināyetlerdin soñ Muħammed ‘Alī Ceng Cengğa hāşşa qara maħmil
- 12) başlıq Qalmaqī cébeni bérdim. Tuğ hem ‘ināyet boldı. Hātiniñ
- 13) uruğığa ruħşat bérıp Hātığa qılıç ve baş ayaq ve istimālet fermānları
- 14) yiberildi.
- 15) Penc-şenbe küni āftāb çıqa su yaqasından köçüldi. Bu kün ma‘cün yéyildi.
- 16) Ğarīb gül-zārlar ma‘cün-nāklikte teferrüc qılduk. Sarıg ve ergüvānī pārçe pārçe
- 17) yerlerde yek-dest sarıg güller açılıptur. Yana pārçe pārçe yerlerde yek-dest

18) ergüvānī güller açılıptur. Yana ba‘zı yerlerde efşān qılğan dék derhem açılıptur.

19) Ordu yavugıda bir bülendī üstide oturup gül-zār teferrüci

[232b]

1) qılduk.

2) Tarrāhlıq qılğan dék bu tépeniñ altı tarafığa bir def‘a sarıq gül ve bir def‘a

3) ergüvānī gül haţţ haţţ müseddes şeklide açılıptur. İki tarafda gül azraq édi.

4) Kóz kār qılğunça uşmundaq gül-zār édi. Perşāverniñ nevāhīside bahār vaqtı

5) yaǵşı gül-zārlar boladur.

6) Seher evvel yurttın köçtü. Kélürde deryā yaqasıdın bir bebr

7) ğır-qarab çıqtı. Atlar bebr ünini éşitkeç bī-İhtiyār her sarığa élni alıp

8) téprep cer ü çuqurqa özini taşladı. Yanıp yana cengelğa kirdi. Buyurduk kim

9) gāvmiş keltürüp cengelğa salıp bebrni çıkarǵaylar. Yana ğır-qarap

10) çıqtı. Her tarafdın oqladılar. Mén hem oqladım. Hālvi Piyāde nīze bile sancarda

11) nīzeniñ sinānniñ uşata tişledi. Bebr qalın oq yép butağa sıqınıp

12) turup édi. Bābā Yasavul qılıç suǵurup yaqın yürüp édi. Bebr hamle qılurda

13) başığa çaptı. Andın soñ ‘Alī Sīstānī bélige çaptı. Bebr özini deryāğa

14) saldı. Su içide oq öltürdiler. Sudın çıkarıp térisin buyurduk kim

15) ilǵaylar.

16) Értesige köçüp Bigrāmğa yétip Küre Ketrīni teferrüc qılduk. Bir şavma‘a

17) yosunluq tarraq ve qarangu üykinedür. Éşikidin kirgeç iki üç zine qoyı

18) tüşkeç öz alıp yatıp kirmek kérek. Şem‘siz kirip bolmas. Bu üyniñ

19) gird ü nevāhīside saç ve saqal kim qırqıpturlar. Bī-nihāyet yatıptur. Bu Küre

[233a]

1) Ketrīniñ eţrafıda bir medrese ve ribāţ hücreleri dék haylī hücreler

2) bardur. Kābilğa evvel kélgen yılı kim Kūhet ve Bennū ve Deştıni

3) çapıldı. Bigrāmda uluq bir yıǵaçını seyr qılıp Küre Ketrīni

4) körmegenge te‘essüf yer édük. Haylī te‘essüf yégü dék yer émes émes.



- 5) Uşbu kün méniñ bir yahşı baħrım yétti. Şeyħim Mırşıkār saħlap édi.
  - 6) Turnanı ve leklekni asru ħūblar alıp édi. İki üç tülep édi. Andaqlar
  - 7) alıp édi kim mén dék hevessiz kişini quşçı qılıp édi.
  - 8) Melik Bū Ĥān ve Melik Mūsā başlıq Dilezāk Afġānları uluqlarıġa altı
  - 9) kişige yüzer mişqāl kümüş birer tonluq, üçer uy, birer gāvmiş Hindüstān
  - 10) savġatıdın bérıp özgelerige hem ferāħ-ver ħālları yarmaq ve pārçe ve gāv u
  - 11) gāvmiş ‘ināyet boldı.
  - 12) ‘Alī Mescidqa tüşkende Ma‘rūf atlıq Dilezāk Ya‘kūb Ĥayl on qoy, iki
  - 13) ħar-vār kerinç, sékiz uluq penīr pīškeş kéltürdi.
  - 14) ‘Alī Mescidtin Yede Bīr tüşüldi. Yede Bīrdin Cūy-i Şāhīġa namāz-ı pīşīn
  - 15) yétip tüşüldi. Uşbu kün Dost Bégge muħarriq ısıtma boldı.
  - 16) Cūy-i Şāhīdin seħer köçüp Bāġ-ı Vefāda tüşlenip namāz-ı pīşīn Bāġ-ı Vefādın
  - 17) tépredük. Gendemekniñ Siyāh Ābıdın ötüp kéç namāz-ı şāmda bir ħavīd-zārda atlarını
  - 18) toyġarıp bir iki geridin soñ atlanduk. Surħ Ābdın ötüp
- [233b]
- 1) Kerkde tüşüp uyquladuk.
  - 2) Tañ atmasdın burun Kerkdin atlanıp Quratūniñ yolu ayrılışıdın
  - 3) mén béş altı kişi bile Quratūda salġan baġnı teferrüc köre bardım. Ĥalīfe ve Şāh
  - 4) Ĥasan Bégni ve özge élni toġrı yol bile yiberildi kim Quruq Sayda maña
  - 5) tevaqquf qılġaylar. Quratūġa yétkende Şāh Bég Arġunniñ Qızıl atlıq tovaçısı
  - 6) Şāh Bégniñ Kāhānnı alıp talap yangān ħabarını kéltürdi. Fermān andaq édi
  - 7) kim hīçkim ilgeri ħabar éltmegey.
  - 8) Namāz-ı pīşīn bar édi kim Kābilġa yéttük. Qutluq Qademniñ köprüġige yétkünçe hīç
  - 9) kim ħabardār bolmadı. Andın soñra Humāyūn bile Kāmrān ħabar tapıp at miñünçe
  - 10) fırsat bolmadı. Çehreleriġa kötertip şehri dervāze bile erk dervāzesiniñ

- 11) aralıǵıda kélip mülázemet qıldılar. Namāz-ı dīgerde Qāsım Bég ve şehr
- 12) qāđısı ve Kābilde qalǵan mülāzımlar ve erbāblar kélip mülázemet qıldılar.
- 13) Ādīne küni Rebī‘ü’l-āhır ayınıñ ğurreside namāz-ı dīgerde çağır meclisi
- 14) boldı. Şāh Hāsaǵa hāşşa baş ayaq ‘ināyet qıldım.
- 15) Şenbe seheri kémege kirip şabūhī qılduk. Nūr Bég bu şöhbette ‘ūd
- 16) çalur édi. Ol vaqt tāīb émes édi. Namāz-ı pīşīn kémedin çıqıp Kūlkine
- 17) bile taǵınıñ arasıdaǵı baǵnı seyr qıldım. Namāz-ı dīger Bāǵ-ı Benefşeǵa kélip
- 18) içildi. Namāz-ı şām Kūlkine ıarafıdın faşıldın çıqıp erkke kélidim.
- 19) Se-şenbe kéçesi aynıñ béşide Dost Bég kim yolda

[234a]

- 1) tünd
- 2) ısıtıp édi, Téjri raḥmetiǵa bardı. Besī mūte’eşşir ve mūte’ellim bolduk. Dost Bégniñ
- 3) na‘aşını Ğaznīǵa éltip sulıānnıñ ravzasınıñ eşikiniñ allıda
- 4) qoydılar.
- 5) Dost Bég ḥaylī yahşı yigit édi. Béglikide henüz teraqı qılır édi.
- 6) Béglikidin burun içkilikleride néçe qatla yahşılar bardı. Ol cümledin
- 7) bir mertebe Endicānnıñ bir yıǵaçı Ribāı-ı Zevraqta Sulıān Aḥmed Tenbel şebıhın
- 8) kélgende mén on on béş kişi bile yürüp çapqunçısını urup
- 9) yandurup ğolıǵa yétkende yüzçe kişi bile turup édi. Ol furşatta üç
- 10) kişi qaldı kim meniñ bile tórt bolǵay. Ol üç kişidin birisi Dost
- 11) Nāşır édi. Yana biri Mīrzā Qulı Kókeldaş, yana biri Kerīmdād.
- 12) Mén oq cébelep édim. Tenbel yana bir kişi bile yasalıdın eşiklig törlüg
- 13) ilgerirek turup édi. Mén Tenbel bile rū-be-rū boldum. Bir oq dobulǵasıǵa
- 14) urdum. Yana bir oq qalqanını ğarbiçısı bile kükley urdum. Bir oq butumǵa
- 15) ötkere attılar. Tenbel başımǵa çaptı. ‘Acebtür kim başımda dobulǵa
- 16) bórki édi. Bir tārı késilmedi, velī başımǵa ḥaylī yara boldı. Yana hīç kömek

17) yétmedi. Méniñ bile hıçkim qalması. Zārüret bolup cilav yandurdum. Méndin

18) kéyinrek Dost Béğ édi. Méndin ötüp anı çapıptur.

19) Yana Aħside

[234b]

1) ıqar maħallda Bāqı Hız bile kim egeri hız

2) dérlér édi, velı qılııǵa muħkem érklig édi, apqulatı. Aħsidin

3) ıqqanda mén sékiz kii bile qalǵanda hem béyle édi. İki kiidın soǵ

4) Dost Béğni tüşürdiler.

5) Béğlikleride Süyüncük Hān sulānlar bile kélip Takendte Aħmed

6) Qāsımın qapaǵanda aların basturup kirdi. Qabalda yahı cānlar tarttı. Aħmed

7) Qāsım bularǵa ħabar qılmay salıp ıqtı. Anda hem hānlar sulānlarını basturup

8) Takenddin yahı ıqtı.

9) Yana soǵra ırim Taǵayı ve Mezıd ve alar yaǵıqqanda Ğaznıdın iki üç yüz

10) kii bile ılıǵap kéledürgenide bu Moǵullar üç tórt yüz ābādān yigitlerini

11) Dost Béğniñ allıǵa yiberdiler. ırūkān nevāħıside allıǵa bargānlarını yahı

12) basıp qalın kii tüşürüp galebe ba késip kéltürdi.

13) Becür qurǵanını hem Dost Béğniñ kiisi éldin burunraq yétiip

14) faılǵa ıqtı. Pirhālede hem Dost Béğ yürüp Hātını basıp qaurdı.

15) Pirāle fetħ boldı.

16) Dost Béğniñ fevtidin soǵ vilāyetini inisi Mırim Nāırǵa ‘ināyet

17) qıldım.

18) Ādine küni Rebi‘ü’l-āħır ayınıñ sékizide qurǵandın ārbāǵqa ıqıldı.

19) Se-enbe küni aynını on ikisinde Sulān Ĥasan Mırzānınıñ uluq qızı

20) Muħammed Sulān Mırzānınıñ anası, Sulān Béğim kim bu fetretlerde Ĥārezmǵa

21) tüşüp édi, Yılbars

[235a]

1) Sulānınıñ inisi Ésen Qulı Sulān Sulānım

- 2) Bégimniñ qızını alıp édi. Kābilğa kældiler. Olturğalı Bāğ-ı Hālvat ta'yın boldı.
  - 3) Ol bāğda tüşkendin soñ mēn barıp kördüm. Çün égeçi édiler, ta'zīm ü
  - 4) ihtirāmları cihetidin yükündüm. Alar hem yükündiler. Yürüp arada
  - 5) körüşüldi. Soñralar dāīm bu qā'ideni mer'ī tutarlar édi.
  - 6) Yek-şenbe küni aynıñ on yétisinde Bābā Şeyh hārām-nemekni kim haylī müddet
  - 7) édi, bendte édi. Günāhın 'afv qılıp bendtin çıkarıp hil'at in'ām boldı.
  - 8) Se-şenbe küni aynıñ on toquzıda tüş qatıla H'āce Seyārān
  - 9) seyriğa atlanıldı. Bu kün rūze édim. Yūsuf 'Alī ve alar ta'accüb qılıp
  - 10) dédiler kim "Se-şenbe küni ve siz ve rūze? Bu ğarībtür." Bihzādīğa kélip
  - 11) qāđısınıñ üyige tüşüldi. Kéçesi şöhet-engīzi boldı. Qāđī 'arzğa
  - 12) yétkürdi kim "Méniñ üyümde mundaqlar bolğan émes. Pādişāh hākimdürler."
- Bā-vucūd
- 13) kim meclis esbābı müheyyā bolup érđi. Qāđınıñ istirzā-yı hāıırı üçün
  - 14) içkü ber-ıaraf boldı.
  - 15) Çehār-şenbe küni H'āce Seyārānğa barıldı.
  - 16) Penc-şenbe küni aynıñ yégirme biride bāğ salğan tağnıñ tumşuğıda uluğ
  - 17) gird şuffe saldurduk.
  - 18) Āđine küni köprügdin cāleğa olturduk. Şayyādlarınıñ üyeleriniñ
  - 19) toğrısığa yétkende şayyādlar bir dīk dégen quşnı tutup ékendürler.
  - 20) Kéltürdiler. Mundın burun dīkni körülgen

[235b]

- 1) émes édi. Ğarīb
- 2) hey'etliq quştur. Şerhi Hindistān hayvānātını zıkr qılğanda kélgüsidür.
- 3) Şenbe küni aynıñ yégirme üçide bu gird şuffeniñ üstige çınār nihāli ve
- 4) tal nihāli derhem tikildi. Namāz-ı pīşin çağır şöhet boldı. Seheri uşbu
- 5) yañı gird şuffeniñ üstide şabūhī qılduk. Tüşdin soñra atlanıp
- 6) Kābilğa müteveccih bolduk. H'āce Hāsanğa kele mestlığda yétip lahza uyquladuk.

- 7) H̄āce Ḥasandın atlanıp yarım kéçe çārbāğqa kélildi. H̄āce Ḥasanda mestliq
- 8) ḥāletide ‘Abdullāh ton ofrağı bile özini suğa saldı. Atlanğanda kéçrek bola
- 9) savuqğa tonup kéle almay kéçesi Qutluq H̄āceniñ tuyulıda bolup tañlası
- 10) ötken künniñ bī-i‘tidādlığdın mütenebbih bolup tāīb kélidi. Mén dédim
- 11) “Fi’l-ḥāl ol nev‘ tevbe müyesser bolğay yā yoq? Bārī fi’l-ḥāl mundaq tevbe qıl kim
- 12) méniñ şoḥbetimdin özge yerde içmegey sén. Qabūl qıldı. Bir néçe ay bu qā‘ideni
- 13) mer‘ī tuttı. Özge boldura almadı.
- 14) Dü-şenbe küni aynıñ yégirme béşide Hindū Bégniñ kim Bihre ve ol vilāyetlerde
- 15) şulḥ ümīdi bile bī-isti‘dādraq qoyulup édi, kélidi. Şulḥ ve işlāḥ
- 16) sözlerige qulaq salmay bizni ve sözlerimizni közge ılmay qulaqqa
- 17) almay biz yanğaç oq qalın Afğān ve Hindūstānīni yığıp Hindū Bégniñ
- 18) üstige Bihrege yürüdi. Yerlig él hem Afğānlar sarı évrüldi. Hindū Bég
- 19) Bihrede tura almay Ḥoşāb kélip Dinkūt vilāyetiniñ arası bile Nilāb
- 20) kélip

[236a]

- 1) Kābilğa kélidi. Dīve Hindū ve Siktūniñ oğlı ve yana bir Hindū
- 2) kim Bihredin bend qılıp kélürölüp édi, mühimlerini birer néme bérıp qat‘
- 3) qıldılar. Bu Hindūlarğa atlar baş ayaqlar in‘ām qılıp ruḥşat bérildi.
- 4) Ādīne küni aynıñ yégirme toquzıda bedenimde ısıtma ḥarāreti zāhir boldı.
- 5) Faşd qıldım. Kün aluş gāhī iki kün aşa, gāhī üç kün aşa ısıtur édim.
- 6) Her ısıtqanda ġarq ġarq bolmağunça ısıtma qoymas édi. On on iki kündin
- 7) kéyin Mollā H̄ācege memzūc çağırını nergis bile bérdi. Bir iki qatla içtim. Fāide
- 8) hem qılmadı.
- 9) Yek-şenbe küni Cemāzīye’l-evvel ayınıñ on béşide H̄āce Muḥammed ‘Alī H̄āsttın
- 10) kélidi. Bir égerlig at pīşkeş qılıp taşadduqqa yarmaq hem kélürdi. Muḥammed

- 11) Şerîf Münecim ve H̄āst mîrzâdeleri hem H̄āce Muḥammed ‘Alî bile kélip
- 12) mülâzemet qıldılar.
- 13) Tañlası dü-şenbe küni Mollâ Kebîr Kâşğardın kélidi. Endicân vilâyetidin Kâşğar
- 14) bile évrülüp Kâbilğa kéliptür.
- 15) Dü-şenbe küni aynıñ yégirme üçide Melik Şâh Manşür Yūsuf Ze’î, altı yéti
- 16) Yūsuf Ze’îniñ uluqları bile Sevâddın kélip mülâzemet qıldı.
- 17) Dü-şenbe küni Cemâziye’l-âhır ayınıñ ğurreside Şâh Manşür başlığ Yūsuf Ze’î
- 18) Afġānınıñ uluqlarığa hil‘atlar kéydürüldi. Şâh Manşürğa qumâş ton cébe ve
- 19) tügmesi bile yana birige biliklig qumâş ton yana altı kişige qumâş tonlar
- 20) kéydürüp ruḥşat bérildi. Andaq muqarrer boldı kim Ebūhedin yoqqarı Sevâd vilâyetige

21) daḥl qılmağaylar ve cemî‘ ra‘iyyetlerni

[236b]

- 1) içleridin çıqarğaylar. Yana
- 2) Becūr ve Sevâdta ékken Afġānlar altı miñ ḥar-vār aşlığ dīvānga
- 3) tüşürgeyler.
- 4) Çehâr-şenbe küni aynıñ üçide cüllâb içtim. Yana iki kün cüllâb içtim.
- 5) Şenbe küni aynıñ altısında dârū-ı kâr içtim.
- 6) Dü-şenbe küni aynıñ sékizide Ḥalîfeniñ uluq qızığa Qāsım Bégniñ
- 7) kiçik oġlı Ḥamzanıñ saçıġı kirdi. Miñ şāhruḥî édi. Bir égerlig at
- 8) hem tarttı.
- 9) Se-şenbe Şâh Ḥasan-ı Şâh Bég çağır şoḥbetige ruḥşat tilep H̄āce
- 10) Muḥammed ‘Alî başlığ ba‘zı bégler bile içkilerni üyige éltti. Yūnus ‘Alî ve
- 11) Gedā’î Tağayı méniñ qaşımnda édiler. Mén henüz çağırdın perhîz qıladur édim.
- 12) Dédim kim “Hîç andaq bolmaydur kim mén huşyār oturup cem‘î çağır irtikâb
- 13) qılğaylar ve mén sapsağ turup bir bölek özini mest-i şarâb qılğaylar.
- 14) Kéliñ, méniñ qaşımnda içiñler. Zamānî teferrüc qılay ḥuşyārılar bile mestlerniñ

15) iħtilāť u āmīziř néçük bolurın biley.”

16) Çınār Bāğnıñ éřikide salğın řūrethāneniñ řarq cenūb sarı

17) yanıda kiçikrek aqqına üy tikilip édi. Gāhī anda olturur édim. Anda meclis

18) boldı. Soñra Ğıyāř Mashāra Keydī hem kélđi. Néçe qatla meclisdin muťāyebe

19) tarıqı bile buyuruldı kim iħrāc qıldılar. Āhır şalayın bolup mashāralıq bile

20) mecliste yol taptı. Terdi Muħammed Qıpçaq bile Mollā Kitābdārını hem meclisqa tiledük.

21) řāh Ğasağa

[237a]

1) ve üyideki meclis ehliğa bu ruba‘īni bedīhe aytıp

2) yiberildi:

3) *Aħbāb ki bezmide gülistān Ğastur*

4) *Yoq lık alar bezmide bizge derstur*

5) *Ol cem‘de ger Ğuzūr u cem‘ıyyet bar*

6) *Yüz řükř bu cem‘ bī-Ğuzūr érmestür*

7) İbrāhīm Çehredin yiberildi. İki namāz arasığa yaqın bu meclis ehli mest

8) bolup tarqaştılar.

9) Bu bī-Ğuzūrлуq müddetide taħt-ı revān bile kötertip yürüp édim. Bir néçe kün

10) burunraq memzüc çağır içilip édi. Yana fāide qılmağandın içilmeydür édi.

11) Neqāhet eyyāmınıñ āhırıda tālār cemeniniñ Ğarb cenūb tarafıda alma tūpide meclis

12) tartıp qılıp memzüc çağır içtim.

13) Ādīne küni aynıñ on ikisinde Aħmed Bég ve Sultān Muħammed Dulday kim

14) Becūrda kömek qoyulup édi, kéldiler.

15) Çehār-şenbe küni aynıñ on yétisinde Ğaydar Taqīniñ bāğıda Ténři Bérđi

16) ba‘zı béglerge ve yigitlerge řoħbet béredür édi. Mén hem ol řoħbetqa

17) barıp içtim. Kéç namāz-ı Ğuften andın qopup kélip uluq aq üyde hem içildi.

18) Penc-şenbe küni aynıñ yégirme béşide Mollā Maǵmūd qaşıda fıqh sebaqı oqumaq

19) ta'yın boldı.

20) Se-şenbe küni aynıñ selhıde Şāh Şücā' Argunnıñ qaşıdın Ebū Müslim

21) Kökeldaş élçilikke kélđi. Bir topçaq pıškeş keltürdi. Uşbu kün Yūsuf

22) 'Alı Rikābdār Çınār Bāğıdağı havzıñı üzüp qol salıp yüz nevbet évrıldı.

23) Baş, ayaq ve égerlig at ve yarmaq in'am boldı.

24) Çehār-şenbe küni Receb aynıñ sékizide Şāh Hāsannıñ üyige

[237b]

1) barıp içtim. Ekşer bégler ve içkiler bara édiler.

2) Şenbe küni aynıñ on biride meclis édi. Namāz-ı dıger bile namāz-ı şāmnıñ arasında

3) uluq kebüterhānenıñ tamınıñ üstige çıqıp içildi. Kéçrek bir

4) néçe atlıq Dih Afğān sarıdın yol bile şehr sarı ötüp baradur. Taḥqıq qılıldı.

5) Dervış Muḥammed Sārbān ékendür kim Mırzā Hān qaşıdın élçilikke kéledür

6) ékendür. Tam üstidin çarluduk. Déyildi kim "Tura ve toqqa bile élçilik qılurnı

7) qoyıl! Bı-tekellüfāne kélgil!" Dervış Muḥammed kélip tartıq pıškeş

8) tartıp şöhbette olturđı. Ol furşatta tāib édi; içmes édi. Ğāyet-i şebqaça

9) mundaq içilmedi. Tañlası dıvān olturganda rüsüm ve qā'ide bile

10) kélip Mırzā Hān yibergen pıškeşlerni tarttı.

11) Öteken yıl yüz teşvış ve köp va'de ve va'ıd bile tamām ol yüzdeki aymaqlarnı

12) köçürüp Kābil keltürüp édük. Kābil tar yerdür. aymaq ve etrāknıñ kele

13) qarasığa ferāgat bile qışlaq ve yaylaq bérmes. Şahrā-nişin élni öz köñlige

14) qoysa hergiz Kābilni heves qılmas. Qāsım Bégge hizmet qılıp ol yüzge öter

15) üçün arağa saldılar. Qāsım Bég köp mübālağa qıldı. Āhır aymaqlarğa Qunduz ve

16) Baǵlān sarı ötmek üçün ruḥşat aldı.

17) Hāfız Cübır Kātipniñ aǵası Semerqanddın kélip édi. Bu furşatta



18) Semerqandğa ruḥṣat béríp Pūlād Sulṭānğa Dīvānımnı yiberdim. Dīvānnıñ arqasında

19) buğına qıṭ‘anı bitidim:

[238a]

1) *Ol servniñ ḥarīmiğa ger yétseñ ey sabā*

2) *Bérgil bu hecr ḥastesidin yād köñlige*

3) *Raḥm éyleben sağınmadı Bāburnı bar ümīd*

4) *Salğay Ḥūdāy raḥmnı pūlād köñlige*

5) Ādīne küni aynıñ on yétiside Şāh Mezīd Kōkeldaş Muḥammed Zamān Mīrzā

6) qaşıdın taşadduq ve pīşkeş at kélürüp mülāzemet qıldı.

7) Uşbu kün Şāh Bégniñ élçisi Ebū Müslim Kōkeldaşqa ḥil‘at

8) kéydürüp in‘ām qılıp ruḥṣat bérildi. Ḥāce Muḥammed ‘Alī bile Téñri Bérdirge

9) hem vilāyetlerige Ḥāst bile Enderābqa barmaqqa uşbu kün ruḥṣat boldı.

10) Penc-şenbe küni aynıñ yégirme üçide Muḥammed ‘Alī Ceng Ceng kim Kéçe Kūt

11) ve Qarluq nevāḥīside qoyup ol vilāyetlerni aña ‘uhde qılılıp édi. Mīrzā-yı Melvī Qarluqnıñ

12) oğlı Şāh Ḥüseyn yana Hātīniñ kişisi hem bile

13) kældiler. Uşbu kün Molla ‘Alī Ḥān kim Semerqandğa köçini kélürgeli barıp

14) édi. Kélip mülāzemet qıldı.

15) ‘Abdul Raḥmanī Afğān Gerdīz ser-ḥaddīde oltururlar édi. Māl u mu‘āmelede

16) rāyic émes édiler. Barur kélür kārwanīler hem bulardın mutazarrır édiler.

17) Çehār-şenbe küni Receb ayınıñ yégirme toquzıda bu Afğānlarnı çapa atlanıldı.

18) Teng-i Vağçān nevāḥīside tüşüp aş yép kéç namāz-ı pīşīn andın atlanduk. Kéçesi

19) yol azıqıp Pāncāb-Şaḥneniñ şarq cenūbı sarı püştelerde ve deştlerde

20) ḥaylī ser-gerdānlıq

[238b]

1) tartıldı. Müddettin soñra yolğa kélip

- 2) kirdük. Çeşme Tereniñ qotlıdın aşıp Gerdiz sarı başlıq qulıdın farz
- 3) vaqıtı tüzge çıqıp çapqun yiberildi.
- 4) Bir bölek çerig éli Kermâş tağı sarığa kim Gerdizniñ şarq cenübıdır,
- 5) çapqun bardılar. Ol çapqunçınıñ arqasığa Hüsrev Mîrzâ Qulı ve Seyyid ‘Alî
- 6) başlıq ğolnıñ oñ qolını yiberildi. Köprek çerig éli Gerdizniñ
- 7) şarqı tarafı cölge yoqqarı baqa çapqun bardılar. Bu çapqunçınıñ arqasığa
- 8) Seyyid Qāsım Êşik Aqa, Mîr Şāh Qoçın, Qayyām, Hindū Bég, Qutluq Qadem Hüseyn başlıqlarını
- 9) yiberildi. Çün çerig éliniñ köpreki cölge yoqqarı baqa çapqun
- 10) barıp édiler. Bularını uzatğandın soñ mén hem bularniñ kényiniçe oq
- 11) yürüdüm.
- 12) Bu cölge yoqqarı él yıraqraq ékendür. Cölge yoqqarı bargan çerig
- 13) éliniñ atları boldurdı. Ança néme çerig élige tüşmedi. Qırq élligçe
- 14) Afgān yayağı tüzde körünür. Bu çerig arqasığa barganlar alar sarı müteveccih
- 15) bolup maña kişi çapturdılar. Mén dağı ıldamraq yürüdüm. Mén yétkünçe
- 16) Hüseyn Hasan bî-taqrîb ve bî-hisâb yalguz at salıptur. Afgānlarnıñ içige
- 17) kirip qılıç salur maħallda atını oqlap yıqarlar. Qopğaç ayağığa çapıp yıqıturlar.
- 18) Tuş tuşıdın bıçağlap çapqulap päre pärelediler. Bu yigitler baqıp
- 19) turup kömek yétmesler.
- 20) Bu ħabar kélgeç Gedā’î Tağayı, Pāyende Muħammed

[239a]

- 1) Qaplan, Ebū’l Hasan Qurçı
- 2) Mümin Ateke başlıq içkilerni ve yigitlerni cilav-rîz ilgeri yiberip
- 3) özüm hem téz yürüdüm. Barıdın burun Mümin Ateke bir Afgānnı nîze bile yıqıp
- 4) başını késip keltürdi. Ebū’l Hasan Qurçı hem yalañaç yahşı yürüp Afgānlarnıñ
- 5) alın tusup at salıp bir Afgānnı çapqulap yıqıp başın késip
- 6) keltürdi. Özige üç yara bolup édi. Atığa bir yara bolup édi. Pāyende Muħammed

- 7) Qaplan hem yaḥşı yürüp bir Afġānnı çapqulap alıp başın kéltürdi. Egerçi Ebū'l Ḥasan
- 8) bile Pāyende Muḥammed Qaplannıñ yigitligleri mundın burun hem ma'lūm
- 9) bolup édi. Bu yürüşte işlerini köprek bildürdiler. Bu qırq élligçe Afġān
- 10) tamāmisi oqqa qılıçqa barıp pārelendiler. Bu Afġānlar qırılğandın soñ bir
- 11) ḥavīd-zārga tüşüp buyurduk kim bu Afġānların başlarını kele
- 12) mināre qıldılar.
- 13) Yolda kéledürgende Ḥüseyn bile bolğan bégler kældiler. Siyāset ü ġāzab bile
- 14) dédim kim “Munça kişi baqıp turup bir néçe yayaq Afġānğa tüptüz yerde mundaq
- 15) yigitni aldurup sizler sizlerni töre möçedin üretilip pergene ve
- 16) vilāyetiniñizdin yıratıp saqallarıñızni qırqıp şehrlerde teşhīr qılmaq kérek. Tā
- 17) herkim mundaq yigitni mundaq ġanīmğa aldursa mundaq tüptüz yerde élig
- 18) tépretmey baqıp

[239b]

- 1) tursa sezāsı bolğay.
- 2) Kermās sarı bargan çerig éli qoy ve olca alıp kældiler. Bābā Qaşqa
- 3) Moġul hem Kermās sarı bargan çerig bile barıp édi. Bābā Qaşqağa bir Afġān
- 4) qılıç yétkürür maḥallda yaḥşı tohtap turup oqını toldurup bu Afġānnı
- 5) urup yıqıptur.
- 6) Şabāḥı köçüp Kābil sarı müteveccih bolduk. Muḥammed Baḥşı ve ‘Abdul ‘Azīz
- 7) Mīrāḥūr ve Mīr Ḥūrd Bekāvulge ḥükm boldı kim Çeşme Terede turup éldin
- 8) ġırğavul alğaylar.
- 9) Özüm bir néçe kişi bile Meydān-ı Rüstem yolu bile kim körülmegen yol
- 10) édi, bardım. Meydān-ı Rüstem taġların arasında vāqi‘ boluptur. Taġnıñ başığa
- 11) yavuqraq ḥayli şafālıq yer émestür. İki taġnıñ arasında kénjrek cölgesi
- 12) tüşüptür. Cenūbī tarafıda püştenin étekide kiçikrek çeşmesi bar. Uluq

- 13) uluq rīm dırahtları hem bar.
- 14) Bu Meydān-ı Rüstemniñ Gerdiz tarafıda çıqıp kélür yolıda çeşmeleri bar.
- 15) Dırahtları hem haylī bar. Bu kiçikrek dırahtlardur. Egerçi cölgesi
- 16) tarraqtur, velī buğına dırahtlarınñ tüpi köpkök yahşığına öleñdür.
- 17) Şafālıqqına cölgedür.
- 18) Meydān-ı Rüstemniñ cenüb tarafıdağı tağqa çıqıldı. Kermās tağları ve
- 19) Benges tağları ayağ astıda körünedür. Kermās tağlarıdın narı bişkāl bulutları
- 20) teh-be-teh körünedür. Ol

[240a]

- 1) vilāyetler sarı kim bişkāl bolmas,
- 2) aşlā bulut körünmeydür. Namāz-ı pīşin Hülīğa kélip tüşüldi.
- 3) Tañlası Muḥammad Ağa kəntiniñ nevāḥiside tüşüp ma‘cün irtikāb qılıp
- 4) balıq dārūsını suğa salıp bir pāre balığ tutıldı.
- 5) Yek-şenbe küni Şa‘bān ayınıñ üçide Kābilğa keldük.
- 6) Se-şenbe küni aynıñ béside Derviş Muḥammed Fazlī bile Hüsrevniñ nökerin
- 7) tilep Hüseyn alılganda qısqalıq qılğanlarınñ keyfiyyetin sorup töre möçeleridin
- 8) hürettük. Namāz-ı pīşin çınār tüpide çağır meclisi boldı. Bābā Qaşqa Moğulğa
- 9) hil‘at in‘ām boldı.
- 10) Ādine küni aynıñ sékizide Kepe, kim Mīrzā Hān qaşığa barıp édi, keldi.
- 11) Penc-şenbe namāz-ı dīger H‘āce Seyārān ve Bārān ve Dāmen Kūhniñ seyriğa atlandım.
- 12) Namāz-ı huften Māmā Hatunğa tüşüldi.
- 13) Tañlası İstālīf kélip tüştü. Ol kün ma‘cün yéyildi.
- 14) Şenbe küni İstālīfde çağır şöḥbeti boldı.
- 15) Şabāhı İstālīfdin atlanıp Sincid Dereniñ arası bile ötüp H‘āce
- 16) Seyārānnıñ yaqınığa yétkende bir uluq yılan, kim yoğanlığı bilekçe ve
- 17) uzunluğı bir qulaç bolğay édi, öltürüldi. Bu uluğ yılanıñ içidin bir

18) inçkerek yılan çıqtı. Ğālibā uşol yaqında yutup ékendür. Barı ā‘zāsı

19) bütün édi. İnçke yılan ol uluğ yilandın cüz’ı qısaraq

[240b]

1) bolğay édi. Bu inçke yılanın içidin bir kete sıçqan çıqtı. Ol hem bütün

2) édi. Hıç yeri hāl bolmaydur édi.

3) Kélip H̄āce Seyārānda çağır meclisi boldı. Uşbu kün Kiçkine Tunqağardın

4) ol yüzdeki béglerge bolcar bile fermānlar bitip yiberildi kim çerig

5) atlanıladur. Muqarrer bolğan molcarğa ihtimām qılıp yétişe kélsünler.

6) Şabāhı atlanıp ma‘cün yép Pervān suyu qatılışıda Pervān suyuğa bu él

7) destürı bile balıq dārūsı salıp qalın balıq tutuldu. Mırşāh Bég aş ve at

8) tarttı. Mundın atlanıp Gülbahār barıldı. Namāz-ı şāmdın soñ çağır şoñbeti boldı.

9) Bu şoñbetlerde Dervīş Muḥammed Sārbān bolur édi. Egerçi yigit édi ve sipāhı

10) édi, velī çağır irtikāb qılmas édi. Tārb édi. Qutluq H̄āce Kōkeldaş müddet-i medīd

11) édi. Sipāhılıqı terk qılıp dervīş bolup édi. Yaşı hem

12) ḥaylī bar édi. Saqalı ḥod apaq aqarıp édi. Hemīşe bu şoñbetlerde ḥerīf-i şarāb

13) édi. Mén Dervīş Muḥammedqa dédim kim “Qutluq H̄ācenin saqalından uyat!  
Dervīş

14) ve qarı ve aq saqallıq hemīşe çağır içer. Sén sipāhı ve yigit ve qapqara saqallıq

15) hergiz içmes sén. Né ma‘nā?” Çün méniñ dāb u ṭarīqim andaq émes édi kim

16) içmes kişige çağır teklīfi qılğay mén, uşmunça bile oq hezl bile ötti.

17) Çağır teklīfi qılılmadı.

18) Şabāhı şabūhı qılduk.

19) Çehār-şenbe

[241a]

1) küni Gülbahārdın atlanıp Ebūnnıñ kéntide tüşüp

2) ṭa‘ām yép atlanıp Bāğāt Ḥummğa barıp tüşüldi. Namāz-ı pīşindın soñ

- 3) çağır şöhbeti boldı.
- 4) Tañlasıǵa andın atlanıp H̄āce H̄ānd Sa‘īdniñ mezārını ʔavāf qılıp
- 5) kélip Çine qurǵanıdın cāleǵa kirdük. Penchīr suyınıñ qatılışıda cāle
- 6) taǵınıñ toqunuşıǵa urunup ğarq bola bardı. Rūh Dem Ténri Qulı Mīr Muḥammed
- 7) Cālebān cāle taǵqa urunǵaç suǵa yıqıldılar. Rūh Dem bile Ténri Qulını
- 8) teşvīşler bile tartıp cāleǵa oq ʔıqardılar. Çīnī piyāle ve qaşuq ve dāire suǵa
- 9) bardı.
- 10) Mundın ötüp Seng-i Berīde toǵrısıǵa yétkende cāle sunıñ ortasında
- 11) şāhqa mu, yā bend üçün qaqqan qazuqqa mu urundi. Şāh Ḥasan-ı Şāh Bég arqanǵa
- 12) oq bardı. Mīrzā Qulı Kōkeldaşnı ala oq yıqıldı. Dervīş Muḥammed Sārbān hem suǵa
- 13) yıqıldı. Mīrzā Qulı ʔavrī bardı. Yıqılur maḥallıda éligideki qavun késedür.
- 14) Bıçaqnı cāleniñ üstideki būriyāǵa sançıp oq yıqıldı. Mīrzā Qulı cāleǵa
- 15) kélmey ton ofraǵı bile üzüp ʔıqtı. Cāledin ʔıqıp ol aḥşām cālebānlarnıñ
- 16) üyide qonduk. Bi‘aynih suǵa barǵan heft-reng piyāle dék piyāle Dervīş
- 17) Muḥammed pīškeş qıldı.
- 18) Ādīne küni su yaqasıdın atlanıldı. İnçkedin qoyıǵa Kūh-i Beçeniñ
- 19) dāmeneside tüşüp öz éligimiz bile

[241b]

- 1) ğalebe misvāk alduk. Andın ötüp
- 2) H̄āce Ḥızrīlerniñ üyide aş yép atlanıldı. Namāz-ı pīşīn Qutluq H̄āceniñ
- 3) tuyulı Lemǵān kéntige tüştük. Qutluq H̄āce mā-ḥazarī ḥāzır qıldı. Tenāvül
- 4) qılıp atlanıp Kābilǵa kélildi.
- 5) Dü-şenbe küni aynıñ yégirme béşide Dervīş Muḥammed Sārbānǵa ḥāşşa ḥil‘at
- 6) ve égerlig at ‘ināyet qılıp nökerlikke yükündürüldi.
- 7) Tört béş ay saçımın qırqmaydur édim.

8) Çehār-şenbe küni aynıñ yégirme yétiside saçımñı qırqtım. Bu kün çağır

9) şöhetini boldı.

10) Ādīne küni aynıñ yégirme toquzıda Mīr Hūrduñı Hindāl atekelikige

11) yükündürüldi. Miñ şāhruḥī saçıq kivürdi.

12) Çehār-şenbe küni Ramazān aynıñ bēşide Tülek Kökeldaşñıñ qaşıdın

13) Barlas Çekī atlıq nökeri ‘arz-dāştıñı kēltürdi. Özbek çapqunçısı ol

14) nevāḥīğa kēlgen ékendür. Tülek çıqıp uruşup basıptur. Bir tirig Özbek

15) bir baş kēltürdi.

16) Şenbe aḥşāmı aynıñ sékizide Qāsım Bégniñ üyige barıp ağız açtuk.

17) Bir égerlig at tarttı.

18) Yek-şenbe aḥşāmı Ḥalīfeniñ üyide ağız açıldı. Bir égerlig at pīşkeş

19) qıldı.

20) Tañlası Ḥāce Muḥammed ‘Alī ve Cān Nāşırñı kim çerig maşlahatığa

21) tilep édi, vilāyetleridin kēldiler.

22) Çehār-şenbe küni aynıñ on ikiside Kāmraññıñ tağayısı Sulṭān ‘Alī

23) Mīrzā

[242a]

1) kim mén Ḥāsttın Kābilğa barur yıl Kāşğargā barıp édi,

2) néçük kim mezkūr boldı, kēldi.

3) Penc-şenbe küni aynıñ on üçide Yūsuf Ze’niñ def‘i ve ref‘iğa

4) ‘azm-ı cezm qılıp atlanıp Dih Ya‘qūb suyınıñ Kābil tarafıdağı öleñge

5) tüşüldi. Atlanur çaq Bābā Cān Aḥtaçı atnı yaramasraq tarttı. Açığımdın bir

6) muşt yüzige urdum. Bunşur barmağım tüpidin sindi. Ol furşatta ḥaylī ağırmadı.

7) Kēlip yurtqa tüşkende ḥaylī teşvīş bérdi. Néçe maḥall ḥaylī riyāzet tarttım.

8) Ḥaṭṭ bitiy almas édim. Āḥır çür bütti.

9) Uşbu sefer qılğan yurtta méniñ ḥalim Devlet Sulṭān Ḥānımñıñ Qutluq Muḥammed

10) atlıq kökeldaşı Kāşğardın Ḥānım qaşıdın ḥaṭṭ u béleg kēltürdi.

- 11) Uşbu kün Dilezāknıñ uluğları Bū Hān ve Mūsā kélip pīşkeşler bile
- 12) mülāzemet qıldılar.
- 13) Yek-şenbe küni aynıñ on altısında Qoç Bég kélđi.
- 14) Çehār-şenbe küni aynıñ on toquzıda köçüp Büt Hākdın ötüp dāīm
- 15) tüşer yerge kim uşbu Büt Hāk rūdınıñ yaqasıdur, tüşüldi. Bāmiyān ve Kāhmerd
- 16) ve Ğūrī Qoç Bégge ta‘alluq vilāyetler Özbekke yaqın cihetidin Qoç Bégni bu
- 17) çerigdin mu‘āf tutup uşbu yurttıñ özüm çıрмаğan mendıl ve baş ayağ
- 18) ‘ināyet qılıp vilāyetğa ruşşat bérildi.
- 19) Ādıne küni aynıñ yégirme biride Bādem Çeşmeğa tüştük.

[242b]

- 1) Tañlası Bārık Āb tüşüldi. Özüm Qaratūnı seyr qılıp kélđim.
- 2) Uşbu yurtta yığaçtıñ ‘asel tapıldı. Küç-ber-küç müteveccih bolduk.
- 3) Çehār-şenbe küni aynıñ yégirme altısında Bāğ-ı Vefāda tüştük.
- 4) Penc-şenbe küni bāğda oq boldum.
- 5) Ādıne küni köçüp Sulţānpürdın ötüp tüşüldi. Bu kün Şāh Mır Hüseyn
- 6) vilāyetidin kélđi. Bū Hān ve Mūsā başlıq Dilezāknıñ uluğları hem bu kün
- 7) kélđiler. Sevādqa Yūsuf Ze‘īnıñ def‘iğa ‘azīmet qılıp édi. Dilezāk melikleri
- 8) ‘arzğa yétkürdiler kim Heşnegarda ulus qalındur. Aşlıq hem köp tapılır.
- 9) Heşnegarğa sa‘y qıldılar. Meşveret qılıp sözni muña qoyıldı kim çün Heşnegarda
- 10) aşlıq qalın émiş, andağı Afgānlarnı çapıp Heşnegar qurğanını yā Perşāver
- 11) qurğanını rāst qılıp bu aşlıqtıñ zañıre salıp Şāh Mır Hüseynni bir pāre
- 12) yigitler bile anda qoyulğay.
- 13) Bu maşlaħat üçün Şāh Mır Hüseynge on bés künlüg bolcar bile ruşşat
- 14) bérildi kim vilāyetiğa barıp yarağını qılıp kélgey.
- 15) Tañlasığa köçüp Cüy-i Şāhığa kélip tüştük. Téñri Bérđi, Sulţān
- 16) Muħammed Dulday keyindin bu yurtta kélđiler. Ĥamza hem Qunduzdın bu kün
- kélđi.



17) Yek-şenbe küni aynıñ selhıde Cüy-i Şāhıdin köçüp Qırq Arıqqa

[243a]

- 1) tüşüldi. Mén bir néçe maşşūşlar bile cāleğa kirip keldim. ‘İd
- 2) hilāli bu yurtta körüldi. Dere-i Nürdın bir néçe ulāğ çağır keltürüp ediler. Namāz-ı şāmdın
- 3) keyin çağır meclisi boldı. Ehl-i meclis: Muhibb ‘Alī Qurçı, H̄āce Muhammed
- 4) ‘Alī Kitābdār, Şāh Ḥasan, Şāh Bég, Sulţān Muhammed Dulday, Dervīş Muhammed Sārbān édi.
- 5) Dervīş Muhammed tāib édi. Kiçiklikdin beri meniñ şartım andaq édi kim
- 6) içmes kişige teklifı qılmağay mén. Dāim şohbetlerde Dervīş Muhammed bolur édi.
- 7) Hiç nev‘ teklifı qılmas édi. H̄āce Muhammed ‘Alī érkige qoymay teklif qıla qıla
- 8) çağır içürdi.
- 9) Dü-şenbe şabāhı ‘İd küni köçtük. Yolda humār def‘iğa ma‘cün yédük. Ma‘cün-nāklıkte
- 10) bir hançal keltürdiler. Dervīş Muhammed hançalnı körgen émes édi.
- 11) Mén dedim kim “Hindüstānnıñ hindūvānesidür.” Bir kirc késip bérdim, rağbet bile
- 12) tişledi. Aşşāmğaça talhlıǵı aǵzıdın kitmedi. Germ Çeşmeniñ bülendıside tüşüp
- 13) yañnı tartıladur édi kim Lenger Ḥān, kim néçe mağall öz yeride édi, kélip at ve
- 14) bir pāre ma‘cün tartıp mülāzemet qıldı. Kélip Yede Bırge tüştük. Namāz-ı dīgerde
- 15) bir néçe maşşūş bile cāleğa kirip bir kurohça qoyı barıp çıqtuk.
- 16) Tañlası andın köçüp Ḥayber köteliniñ tüpige

[243b]

- 1) tüşüldi. Uşbu

2) kün Sulṭān Bāyezīd Nilābdın Pāre yolu bile ötüp biziñ ḥabarımıznı tapıp kényimizçe

3) kélip ‘arz qıldı kim Afrīdī Afġān köç ü mālı bile Bārede olturuptur.

4) Şalı qalın ékiptürler. Şalısı bışıp tamām ayağ astıdadur. Çün Heşnegardağı

5) Yūsuf Ze’ī Afġānlar üstige ‘azīmet qılıp édük. Aña pervā qılmaduk. Namāz-ı pīşīn

6) H̄āce Muḥammed ‘Alīniñ otağıda şirb meclisi boldı. Uşbu mecliste oq

7) Sulṭān Tīrāhīdin bu sarığa kélgen keyfiyyetini meşrūḥ bitip Becūrğa H̄āce Kelānga

8) yiberildi. Fermān ḥāşiyesinde bu beytni bitidim:

9) صبا بلطف بگو آن غزال رعنا را که سر بگو و بیابان تو دادل مارا

10) Andın şabāḥ köçüp köteldin inip Ḥayber tengīsidin ötüp ‘Alī

11) Mescidğa tüşüldi. Andın namāz-ı pīşīn atlanıp partaldın ayrılıp iki pās bolup

12) édi kim Kābil suyınıñ yaqasığa kélip azraqça uyuhladuk.

13) Seḥer güzer tapıp sudın kécildi. Qaravuldın ḥabar kélđi kim Afġānlar ḥabar

14) tapıp qaçqandurlar. Yürüp Sevād suyıdın ötüp Afġānlarınñ ékininiñ arasığa

15) tüşüldi. Ta‘rīf qılğannıñ yarımı belki çār-yekiçe aşlıq tapılmadı.

16) Heşnegarnı bu aşlıq ümīdi

[244a]

1) bile yasamaq ḥisābı tağyīr taptı. Bu yürüşke

2) sa‘y qılğan Dilezāk melikleri bu cihetdin münfa‘il boldılar.

3) Namāz-ı dīger Sevād suyınıñ Kābil ṭarafığa kécip tüşüldi. Tañlası Sevād

4) suyıdın köçüp Kābil suyıdın kécip tüşüldi. Kéneşke kirer béglerni

5) çarlap kéneşip söz muña qarār taptı kim Sulṭān Bāyezīd aytqan Afrīdī Afġānnı

6) çapıp anıñ mālı ve aşlıgınıñ küçi bile Pūrşāvūr qurğanını yasatıp

7) kişi qoyulğay. Hindū Béğ Quçın ve H̄āst mīrzādeleri kényindin bu menzilde

8) kédiler.

- 9) Bu kün ma‘cün yéyildi. Dervîş Muḥammed Sārbān, Muḥāmmedī Kōkeldaş, Gedā’ī Ṭağayı,
- 10) ‘Ases édi. Soñra Şāh Ḥasannı hem tiledük. Aş tartılğandın soñ namāz-ı dīger
- 11) cāleğa kirdük. Lenger Ḥān Nīyāzīni hem cāleğa çarladuk. Namāz-ı şāmda cāledin
- 12) çıqıp orduğa kélildi.
- 13) Uşol qarār bile su yaqasıdın seher köçüp Cāmdın ötüp ‘Alī Mescid
- 14) suyınıñ çıqışıda tüşüldi.
- 15) Ebū’l Hāşim Sulṭān ‘Alī kim kényindin kélip édi, dédi kim “‘Arefe kéçesi
- 16) Cūy-ı Şāhīdin Bedaḥşāndın kélgen kişi bile Cemrūdtın ötüp édim. Ol dédi
- 17) kim Sulṭān Sa‘īd Ḥān cezm Bedaḥşān üstige kélidi. Mén pādişāhqa ḥabar qıla kéledür
- 18) mén.” Béglerni çarlap meşveret qılıp bā-vucūd bu ḥabar qurğan [...]

## 2. 1. Arapça ve Farsça İbareler

*Zikr-i nāmīrā ḥakīmān ‘umr-i sānī gufta and.*

(Bilgeler bir adın yad edilmesine ikinci hayat demişler.) 185b/8

*Bar marg yārān sūr ast.*

(Yoldaşlarla beraber ölümün yükü şölendir.) 194b/6

*Har nek u badī ki dar şumār ast*

*Tā darnigarī šalāḥ-i kār ast*

(Süregelen her iyilik ve kötülük için hayırdır.) 195b/3

*Zamīn-i şora sūnbül bar nayārad*

*Darū tuḥm-i amal dāyi‘ magardān*

*Nikūyī bā badān kardan çunānast*

*Ki bad kardan bacāy-i nekmardān*

(Kötülere ettiğin iyiliğin değeri, iyilere ettiğin kötülük kadardır.) 197a/2

(Tuzlu toprak’ta başak yeşermez. Amelinin tohumunu ziyan etme.) 197a/3

*Agar teḡ-i ‘ālam bicumbad zi cāy*

*Naburrad ragī tā naḥvāhad Ḥudāy*

(Evrenin kılıcı kınından çıksa bile Tanrı istemezse bir damarı kesemez) 199a/6

*Tu badkunanda-i ḥ`udrā ba rozgār sipār*

*Ki rozgār turā çākarīst kīnaguzār*

(Sana kötülük yapanın işini feleğe bırak. Çünkü felek senin öcünü alan hizmetçindir.) 201b/14

*Bismi'l-lāhi'r-raḥmani'r-rāḥim. Allāhümme ente rabbī lā ilāhe illā ente, 'aleyke tevekkeltü ve ente rabbü'l-arş'il-azīm, māşā'allāhü kân ve mā lem yeşe' lem yekün, ve lā ḥavle ve lā quvvete illā b'llāh'il-'alīyy'il-'az-zīm. Ve 'lemü enn'llāhe 'alā külli şey'in kadîrün ve enna'llāhe qad eḥāṭa bi külli şey'in ilmān. Ve aḥşā külli şey'in 'adedan. Allāhümme innī e'üzü bike min şerri nefsi ve min şerri gayri ve min şerri külli zi şerrin ve min şerri külli dâbbetin ente aḥızün bi nāşiyetiḥā. İnneke rabbü'l-'arşi'l-'azim.*

(Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla. Ey Allah'ım sen benim rabbimsin. Senden başka ilah yoktur. Yalnız sana tevekkül ederim. Sen büyük arşın sahibisin. Allah'ın dilediği her şey olur. Dilemediği hiçbir şey olmaz. Büyük ve yüce olan Allah'ın güç ve kuvvetinden başka hiçbir güç ve kuvvet yoktur. Bilin ki; Allah'ın her şeye gücü yeter ve onun ilmi her şeyi kuşatmıştır ve her şeyi sayıp dökmüştür. Ey Allah'ım nefsimin ve onun dışındaki her şeyin, kötülük sahibi her kötünün perçemi senin elinde olan bütün canlı hayvanların kötülüğünden sana sığınırım. Sen büyük arşın sahibi ve rabbisin.) 199a/9-13

*Bacuz 'Abdullah-i kîr-i ḥar imroz*

*Nadīa heç şā'ir rüy-i zarrā*

*Banā'î zar ṭama' dārad zi şā'ir*

*Magar ḥ'āhad giriftan kîr-i ḥarrā*

(Eşek penisli Abdullah'dan başka hiçbir şair altının yüzünü bile görmemiş. Bana'i şairden altın arzuluyor. Meğer eşek penisini alacakmış.) 206a/16-17

*Sîteza ba cā'î rasānad suḥan*

*Ki vîrān kunad ḥānidān-i kuhan*

(Söz çatışmayı o hale getirir ki; kadim saltanatı bile yıkıp mahveder.) 208a/14

*Kem min fi'etin qalīyletin ğalebət fi'etin kesīyraten bi-izni'llah*

(Tanrının izni olmadan küçük büyüğe üstün gelemez.) 211a/15

*Harçi dar āyina cavān bīnad*

*Pīr dar hīşt-i puhta ān bīnad*

(Aynada genç ne görürse yaşlı pişmiş kerpiçte aynısını görür.) 213a/4

*Qarār u 'ahd ba yār īnçunīn nabūd marā*

*Guzīd hacr u marā kard beqarār āhīr*

*Ba 'iřvahā-yi zamāna çī çāra sāzad kas*

*Ba cavr kard cudā yārri zi yār āhīr*

(Yar ile aramdaki söz böyle değildi. O sonunda ayrılığı seçerek beni perişan etti.

Devranın dalga geçmesine kim nasıl bir çare bulur? Zulüm ile yâri yârdan ayırdı

sonunda.) 219a/10-11

*Şabā ba luţf bigū ān ğazāl-i ra'nārā*

*Ki sar ba koh u biyābān tu dādāl mārā*

(Ey saba! İncelikle söyle o nazlı ceylana ki; dağlara ve çöllere düşürdün bizi sen.)

243b/

### 3. DİZİN SÖZLÜK

#### A

**āb** < Far. su

ā. 229b/12

**ābādān** < Far. bayındır → **ābdān**

ā. 215a/14, 216a/4, 234b/10

**ābdān** < Far. bayındır → **ābdān**

ā. 193a/14, 193a/16, 194a/3, 194a/3,  
196a/5, 196a/5, 218b/2, 222a/14,  
230b/18

**ābkend** < Far. su çukuru

ā. 230a/13

ā.+ler 228a/15

‘**aceb** < Ar. acep, şaşma, hayret etme

‘a. 192b/5, 194b/15, 202b/18,  
206b/15, 219b/7, 226b/16

‘a.+tür 234a/15

‘**aczçı** < Ar.+T. ‘acz+çı rehber

‘a.+mız 191a/4

‘**āciz** < Ar. güçsüz, zayıf

‘ā.+dür 190b/15

**aç** < ET aç (EDPT, 17) aç, doymamış

a. 202b/17

**aç-** < ET aç- (EDPT, 18) açmak

a.-tuk 241b/16

a.-tılar 211b/7

**açıġ** < ET açığ (EDPT, 21) açık

a.+ımdın 242a/5

**açıl-** < ET aç-(X)l- (EDPT, 26)

açılmak

a.-ur 202a/13

a.-dı 241b/18

a.-iptur 232a/17, 232a/18, 232a/18,  
232b/3

a.-ğan 211b/8

a.-madı 211b/8

a.-maġı 202b/2

**açlıq** < açlık (EDPT, 26) açlık

a. 209a/3

**ādīne** < Far. cuma

ā. 217b/4, 219b/2, 220a/12,  
220b/12, 226a/3, 227a/4, 228b/18,  
233b/13, 234b/18, 235a/18, 236a/4,  
237a/13,  
238a/5, 240a/10, 241a/18, 241b/10,  
242a/19, 242b/5

**afşar** < avcılıkta iyi

a.+durlar 213b/15

**āftāb** < Far. güneş

ā. 203b/2, 215b/1, 221b/5, 229a/8,  
232a/15

- ‘**afv** < Ar. af  
 ‘**a. qıl-** 235a/7
- ağa** < Moğ. ağabey; efendi  
**a.** 185a/17, 186b/12, 205a/4, 207a/2,  
 207a/3, 209b/11, 209b/13, 209b/17,  
 210a/9, 210b/6, 211b/3, 211b/5,  
 212a/15, 222b/3  
**a.+dur** 189b/12  
**a.+dın** 201/a7  
**a.+mız** 190b/8  
**a.+sı** 237b/17  
**a.+sını** 207a/2, 210a/15
- āgāh** < Far. Bilgili, haberdar  
**ā. qıl-** 205a/14
- ağıl** < ET *ağıl* (EDPT, 83) ağıl  
**a.** 195b/17, 195b/17
- ağır** < ET *ağır* (EDPT, 88), ağır  
**a.** 221a/11, 226a/12
- ağ(1)z** < ET *ağız* (EDPT, 98) ağız  
**a.** 220a/18, 226b/14, 241b/16,  
 241b/18  
**a.+ğa** 195a/9, 219b/9  
**a.+ıda** 194a/16, 195a/3  
**a.+ıdın** 243a/12
- ağrı-** < ET *ağrı-* (EDPT, 91) ağrımak  
**a.-madı** 242a/6
- aḥbāb** < Ar. dostlar, sevdikler  
**a.** 237a/3
- ‘**ahd** < Ar. bir işi üstüne alıp söz verme  
 ‘**a.** 206a/3
- āhesteraq** < Ar.+T. *āheste+rAk* yavaş,  
 usul, ağır  
**ā.** 186a/12  
**ā. bol-** 204a/8
- āḥır** < Ar. son  
**ā.** 188a/7, 190a/10, 192a/7, 195a/13,  
 196a/15, 203a/12, 211a/7, 220b/17,  
 236b/19, 237b/15, 242a/8  
**ā.+ıda** 215a/19, 237a/11  
**ā.-ı şöḥbet+te** 191a/1
- aḥlāq** < Ar. ahlak, huy  
**a.** 192b/4
- aḥmıl** < büyük  
**a.** 210b/13, 210b/15
- aḥşām** < T.+Far. akşam  
**a.** 190a/15, 195a/3, 216a/12,  
 216a/15, 217b/2, 229a/6, 241a/15  
**a.+nı** 195a/4  
**a.+ğa** 201a/11  
**a.+dın** 187b/17  
**a.+ğaça** 217a/15, 243a/12  
**a.+ı** 231b/16, 231b/17, 241b/16,  
 241b/18



**ahtar-** < araştırmak, aramak

**a.-ıp** 201a/14

**al-** < ET *a/-* (EDPT, 124, almak; (y.f)

**a.-ur** 214b/5, 220a/6

**a.-urlar** 205b/3, 205b/3

**a.-dı** 189a/8, 206b/2, 208a/6,

219a/18, 222b/10, 237b/16

**a.-duk** 192b/18, 241b/1

**a.-dılar** 214b/1, 214b/6, 227a/1

**a.-dılar** (qıla aldılar) 226b/18

**a.-ğaylar** 203b/18, 239b/8

**a.-ğundur** 205a/11

**a.-a al-** 223a/13

**a.-ur édi** 185a/2, 206b/6

**a.-ğay édi** 195a/15

**a.-a** (ala kiriştük) 185a/3

**a.-a** (ala yavuşqan ékendürler)

215a/5

**a.-a** (ala oq yıqıldı) 241a/12

**a.-adurlar** 198b/5, 198b/6, 200a/10,

200a/10

**a.-ıp** 186a/8, 187a/5, 188b/16,

191b/13, 192a/2, 194a/16, 196a/1,

201b/17, 203a/13, 203b/2, 203b/13,

204b/4, 205b/5, 205b/6, 205b/11,

206a/4, 207a/1, 207a/17, 210b/7,

210b/11, 212a/9, 214b/7, 214b/16,

215b/11, 217a/9, 219b/1, 220a/20,

220a/28, 221a/19, 223b/11, 225b/7,

226a/13, 228b/13, 228b/15, 231a/15,

231b/11, 232b/7, 232b/18, 233a/6,

233a/7, 233b/6, 235a/2, 239a/7,

239b/2

**a.-ay** 214b/16

**a.-ğaç** 206a/8, 206b/1

**a.-ğalı** 221a/17, 224b/2

**a.-ğan** 184a/6, 207a/9

**a.-ğanda** 200b/12, 220a/29, 231a/4

**a.-ğandın** 187b/5, 206b/10, 207b/17

**a.-ğunça** 184b/9, 214a/13

**a.-mas** 201b/17

**a.-mas** (ala almas) 223a/13

**a.-mas** (bitiy almas ) 242a/8

**a.-mas** (kéle almas) 204b/17

**a.-maslar** (bérkite almaslar) 215a/3

**a.-maslar** (çıqara almaslar) 217b/2

**a.-maslar** (boldura almaslar)

202b/13

**a.-maslar** (içe almaslar )190b/4

**a.-maslar** (qıla almaslar) 205b/2,

205b/10

**a.-maslar** (tapa almaslar) 213b/15

**a.-madım** (çıqa almadım) 219b/7

- a.-madı** (başlay almadı) 193a/9,  
203a/12
- a.-madı** (bérkite almadı) 230b/8
- a.-madı** (boldura almadı) 210b/4,  
230b/7, 235b/13
- a.-madı** (oşşata almadı) 205a/6
- a.-madı** (tura almadı) 213b/5
- a.-maduk** 188a/9, 203b/18
- a.-maduk** (ayıra almaduk) 210a/18
- a.-maduk** (ayta almaduk) 192a/7
- a.-maduk** (bara almaduk) 193a/13
- a.-maduk** (bola almaduk) 200b/4
- a.-madılar** (bére almadılar) 184a/12
- a.-madılar** (ayıra almadılar) 187b/12
- a.-madılar** (qaça almadılar) 207b/6
- a.-madılar** (kire almadılar) 211b/2
- a.-madılar** (qoşula almadılar) 209a/8
- a.-madılar** qoya almadılar) 214a/7
- a.-madılar** (saşlay almadılar) 206a/7
- a.-madılar** (tohtay almadılar) 199b/1
- a.-madılar** (yétişe almadılar) 198b/9
- a.-may** (tapa almay) 193a/13,  
193b/2, 235b/17
- a.-may** (bére almay) 206b/15,  
219b/15
- a.-may** (tura almay) 207b/3,  
235b/19
- a.-may** (alay almay) 214b/16
- a.-may** (kéle almay) 235b/9
- a.-maydur** (qıla almaydur) 190a/8
- a.-maydurlar** (téprete almaydurlar)  
231b/11
- a.-maq** 216b/12, 223b/14
- a'lā** < Ar. en yüce, en yüksek
- a.** 200b/8
- alaçuq** < ET *alaçu* (EDPT, 129) çadır,  
ev
- a.+larnıj** 195b/17
- alar** < ET *olar* onlar
- a.** 209a/8, 210a/16, 213b/12,  
234b/9, 235a/4, 235a/9, 237a/4,  
238b/14
- a.+nıj** 184a/9, 197a/15, 207a/10,  
207b/6, 223a/14
- a.+nı** 184a/10, 234b/6
- a.+ğa** 200a/17, 218b/6
- a.+dın** 184b/9
- ālāt** < Ar. aletler
- ā.+ı** 189b/9
- aldara-** < Moğ. çok sevinmek
- a.-ğandın** 193a/8, 202a/2
- aldur-** < ET *al-tUr-* (EDPT, 133)
- aldırmak
- a.-ur** 215a/7

<b>a.-dılar</b> 206a/7	<b>a.+ığa</b> 194a/13, 214a/10, 219b/10,
<b>a.-sa</b> 239a/17	230b/18, 234b/11, 234b/11
<b>a.-up</b> 192b/10, 239a/15	<b>a.+ıda</b> 208b/10, 208b/17, 216a/6,
<b>a.-ğan</b> 202b/17	234a/3
<b>‘ale’l-ğuşüs</b> < Ar. özellikle	<b>a.+ımızda</b> 210a/17
‘a. 226b/16, 229b/12	<b>alma</b> < ET <i>alma</i> (EDPT, 146) elma
<b>‘ālem</b> < Ar. dünya	<b>a.</b> 237a/11
<b>ā.+i</b> 185a/1	<b>altı</b> < ET <i>alti</i> (EDPT, 130) altı
<b>alıl-</b> < ET <i>alıl-</i> (EDPT, 145) alılmak	<b>a.</b> 200b/10, 203b/6, 204a/1, 206a/5,
<b>a.-dı</b> 185a/4, 207b/16	210a/12, 212b/14, 215b/4, 225b/3,
<b>a.-ur érđi</b> 217a/7	226b/11, 231b/15, 232b/2, 233a/8,
<b>a.-ğanda</b> 240a/7	233b/3, 236a/15, 236a/19, 236b/2
<b>alın</b> < ET <i>alın</i> (EDPT, 147) alın	<b>a.+sıda</b> 220a/12, 222b/12, 236b/5,
<b>a.</b> 239a/5	242a/13, 242b/3
<b>alın-</b> < ET <i>alın-</i> (EDPT, 148) alınmak	<b>altun</b> < ET <i>altun</i> (EDPT, 131) altın
<b>a.-ıp</b> 204a/10	<b>a.</b> 186b/11
<b>alış</b> < ET <i>alış</i> (EDPT, 152) alış	<b>aluş</b> < ET <i>alış</i> (EDPT, 152) alış
<b>a.+ı</b> 223a/14	<b>a.</b> 236a/5
<b>alış-</b> < ET <i>alış-</i> (EDPT, 153) alışmak,	<b>āmāde</b> < Far. hazır
uyum sağlamak	<b>ā.</b> 189b/10
<b>a.-ıp</b> 208b/15	<b>amān</b> < Ar. bağışlama
<b>all</b> < huzur, ön, karşı	<b>a.</b> 211b/5, 225b/14
<b>a.+ğa</b> 190b/13	<b>amānlıq</b> < Ar.+T. <i>amān+IXk</i>
<b>a.+ımda</b> 190b/16	güvenilirlik
<b>a.+ımdağı</b> 190b/16	<b>a.+ta</b> 213b/15
<b>a.+ını</b> 196a/2	<b>‘amel</b> < Ar. iş, davranış
	<b>‘a. qıl-</b> 186b/14, 186b/15, 205a/12

<p>‘a.+i 190b/10</p> <p><b>āmīziş</b> &lt; Far. İnsan arasına girme, haşır neşir olma</p> <p>ā. 236b/15</p> <p>ā.+de 187b/7</p> <p>‘amm &lt; Ar. amca</p> <p>‘a.+ğa 218a/13</p> <p>‘a.+ım 188a/18</p> <p>‘amm-zāde &lt; Ar. amca oğlu</p> <p>‘a.+ler 228a/14</p> <p>‘āmm &lt; Ar. genel, yaygın</p> <p>‘ā. ruḥṣat-ı ‘ā. 190b/7</p> <p>‘ā.+da 218b/11</p> <p>‘amme &lt; Ar. kamuya ait, kamusal</p> <p>‘a. 188a/19</p> <p>‘āmmīlıq &lt; Ar.+T. ‘āmmī+IXk genellik, yaygınlık</p> <p>‘ā. 206b/3</p> <p><b>ana</b> &lt; ET <i>ana</i> (EDPT, 169) anne</p> <p>a. 205b/7, 205b/10</p> <p>a.+m 200b/1, 200b/3, 200b/4</p> <p>a.+sı 191b/12, 191b/14, 200b/2, 208a/3, 220a/27, 234b/20</p> <p><b>aṅa</b> &lt; ona</p> <p>a. 199b/10, 202a/4, 205a/10, 214a/1, 220a/19, 224b/16, 229b/15, 238a/11, 243b/5</p>	<p><b>aṅa</b> &lt; ET <i>aṅa</i> (EDPT, 172) öyle, o şekilde, öylece</p> <p>a. 192a/16, 193b/14, 194b/8, 197b/8, 207b/14, 209a/10, 212a/5, 215b/6, 238b/13</p> <p><b>anda</b> &lt; ET <i>anta</i> (EDPT, 176) orada, o zamanda</p> <p>a. 188a/1, 188a/5, 188b/8, 188b/14, 192b/17, 198a/7, 204b/2, 207b/3, 212a/7, 217b/10, 217b/16, 219a/1, 222a/3, 222a/6, 227a/15, 234b/7, 236b/17, 236b/17, 242b/12</p> <p>a.+ğı 242b/10</p> <p><b>andaq</b> &lt; ET <i>*anda+ok ~ *anı+teg</i> öyle, o şekilde</p> <p>a. 185b/5, 185b/6, 186a/6, 186a/9, 187b/14, 188a/11, 189b/15, 190b/5, 191b/11, 192a/2, 193b/3, 194a/9, 195a/14, 195b/6, 195b/7, 197a/14, 197b/8, 199b/2, 200a/11, 201a/5, 210b/2, 216b/6, 217b/1, 222a/15, 226a/6, 226a/10, 229a/3, 229b/14, 230a/13, 233b/6, 236a/20, 236b/12, 240b/15, 243a/5</p> <p>a.+lar 233a/6</p> <p><b>andın</b> &lt; ET <i>andın</i> (EDPT, 177) ondan</p> <p>a. 185a/13, 185b/5, 188b/3, 188b/4,</p>
--	---

194a/14, 197b/5, 199a/14, 201a/11,  
203b/2, 206b/8, 207b/3, 208b/2,  
211a/18, 212a/11, 214a/17, 214b/13,  
215b/6, 217b/1, 219a/4, 219b/9,  
220a/16, 220a/24, 222b/18, 224a/3,  
229a/2, 229a/5, 231a/17, 231b/8,  
231b/9, 232b/13, 233b/9, 237a/17,  
238a/18, 241a/4, 241b/1, 243a/16,  
243b/10, 243b/11

**anı** < onu

**a.** 188b/10, 199b/6, 205a/6, 207a/2,  
207b/12, 212a/10, 227b/13, 228b/1,  
232a/9, 234a/18

**anıŋ** < ET *anın* (EDPT, 187) onun

**a.** 185a/15, 185a/16, 185b/3,  
186a/13, 186b/14, 186b/15, 189b/12,  
189b/12, 196a/12, 199a/7, 205a/7,  
219b/8, 220a/15, 220a/25, 220b/2,  
225a/13, 228a/8, 244a/6

**aq** < ET *aḳ* (EDPT, 75) ak, beyaz

**a.** 186a/15, 186a/15, 212a/2, 212a/9,  
212a/17, 212b/10, 215b/6, 215b/6,  
220a/32, 227b/13, 237a/17, 240b/14

**a.+qıma** 236b/17

**apaq** < bembeyaz

**a.** 240b/12

**aqar-** < ağarmak

**a.-ip** 240b/12

**‘aqd** < Ar. akit, bağlama

**‘a. qıl-** 212b/14, 214b/9

**‘aqīde** < Ar. inanç, inanış

**‘a.+leri** 211b/4

**‘aql** < Ar. akıl

**‘a.+dın** 185b/5

**aqvāl** < Ar. sözler

**a.** 206b/8

**ara** < ET *ara* (EDPT, 196) ara, aralık,  
mesafe

**a.+ğa** 213a/6, 215a/8, 229a/15,  
237b/15

**a.+da** 201b/7, 207b/9, 219b/11,

230b/6, 235a/4

**a.+dın** 229b/14

**a.+dağı** 192a/5

**a.+sı** 187a/1, 187b/12, 188a/2,

208b/16, 235b/19, 240a/15

**a.+sıda** 192b/2, 192b/10, 197a/7,

197b/8, 197b/15, 208b/11, 210b/16,

218a/13, 220a/21, 224a/5, 226a/7,

226a/9, 226a/11, 230a/11, 237b/2,

239b/10, 239b/11

**a.+sıdağı** 213b/14, 219a/14,

223a/11, 232a/5, 233b/17

**a.+sığa** 195b/17, 204a/5, 221b/13,  
231b/14, 237a/7, 243b/14

**a.+mız** 221a/18

**a.+larığa** 190b/11

**aralığ** < ET *aralık* (EDPT, 230) boşluk,  
aralık → **aralıq**

**a.** 228a/9

**a.+ığa** 219b/3

**a.+ıda** 233b/11

**aralıq** < ET *aralık* (EDPT, 230) boşluk,  
aralık → **aralığ**

**a.+nı** 197b/16

**a.+ta** 229b/13

**a.+dağı** 214a/2

**ārāmīde** < Far. dinlenmiş, istirahat  
etmiş

**ā.** 187a/13

**‘araq** < Ar. rakı

**‘a.** 227a/9, 227a/15, 227b/1, 227b/3,  
227b/3, 227b/9, 227b/9, 227b/11,  
227b/14, 227b/15, 228b/9, 229a/9

**‘a.+nıq** 227a/15

**ārāste** < Far. süslü, bezeli

**ā.** 187a/10, 189b/8

**ārāylıq** < Far.+T. *ārāy+IXk* süslü,  
bezeli

**ā.+da** 187b/7

**‘arefe** < Ar. arife, bayramdan önceki  
gün

**‘a.** 244a/15

**arıq** < ET *arık* (EDPT, 214) su yolu  
**a.** 203b/12

**a.+lar** 210b/16

**a.+larığa** 210b/13

**a.+lardın** 211a/5, 211a/6

**arıt-** < ET *arıt-* (EDPT, 207) arıtmak,  
temizlemek

**a.-ıp** 230a/3

**arqa** < ET *arqa* (EDPT, 215) geri taraf,  
arka

**a.+mğa** 194b/8

**a.+nğa** 241a/11

**a.+sığa** 230a/7, 230a/9, 230b/4,  
238b/5, 238b/7, 238b/14

**a.+sıda** 208a/9, 237b/18

**art-** < ET *art-* (EDPT, 200) artmak,  
fazlaşmak

**a.-maq** 212a/16, 212a/17

**arttur-** < ET *artur-* (EDPT, 209)  
arttırmak

**a.-up** 229b/4

**artuq** < ET *artuq* (EDPT, 204) artık,  
fazla

**a.** 193b/7, 199b/13, 223a/15

**artuqsı** < çoğu, artığı, fazlası

a. 221a/11

**aruğluğ** < ET *aruḡluk* (EDPT, 218)

gerçeklik, doğruluk → **aruqluq**

a.+ıdın 222a/15

**aruqluq** < ET *aruḡluk* (EDPT, 218)

gerçeklik, doğruluk → **aruğluğ**

a.+ı 223a/6

‘**arż** < Ar. anlatmak, ifade etmek

‘a. **qıl-** 208b/4, 209a/2, 215a/2,  
229b/13, 243b/3

‘a.+ğa 214a/15, 215b/12, 222a/13,  
225b/17, 235a/11, 242b/8

‘a.+ı 226a/8

‘**arż-dāšt** < Ar.+Far. dilekçe, mektup

‘a. 226a/3

‘a.+mı 241b/13

‘a.+larımı 227a/7

‘a.+lar 207a/7, 207a/10, 227a/5

**ārzū** < Far. arzu, istek

ā.+sı 188a/13

**āsār** < Ar. eserler, belirtiler

ā. 215b/13

‘**asel** < Ar. bal

‘a. 242b/2

**asıq** < ET *asıḡ* (EDPT, 244) kâr, çıkar

a. 196a/14

**aşl** < Ar. asıl, kök

a.+ı 191a/12

**aşlā** < Ar. asla, hiçbir zaman

a. 195b/16, 228b/16, 240a/2

**aşlī** < Ar. asıl, gerçek

a. 223b/7

**asra-** < ET *asra-* (EDPT, 250) besleyip  
büyütmek

a.-dılar 197a/12

**asru** < ET *asru* (EDPT, 250) çok

a. 184b/10, 192b/19, 193a/12,  
194b/11, 195a/4, 210b/14, 231b/12,  
233a/6

**ast** < ET *ast* (EDPT, 242) alt

a.+ıdadur 243b/4

a.+ıda 227a/13, 239b/19

**astur-** < ET *astur-* (EDPT, 244)

astırmak

a.-up 206b/6

**āsūde** < Far. huzur, rahat

ā. 196a/13

**aş** < ET *aş* (EDPT, 253) yiyecek, azık

a. 186b/10, 186b/10, 188b/7,  
188b/15, 191a/5, 238a/18, 240b/7,  
241b/2, 244a/10

a.+da 186b/13

a.+dın 186b/16

- a.+ını** 188b/6
- aş-** < ET *aş-* (EDPT, 255) aşmak, geçmek
- a.-tuk** 196b/2
- a.-ıp** 195b/13, 202b/16, 204a/10, 221a/15, 221a/15, 222b/19, 224b/6, 238b/2
- a.-a** (aşa ısıtur édim) 236a/5
- āşiyān** < Far. ev; kat
- ā.+ıda** 188b/18
- āşiyāneliq** < Far.+T. *āşiyāne+IXk* katlı
- ā.** 188b/18
- aşlıg** < ET *aşlıg* (EDPT, 261) erzak →
- aşlıq**
- a.** 236b/2
- a.+ınıq** 244a/6
- aşlıq** < ET *aşlıg* (EDPT, 261) erzak →
- aşlıg**
- a.** 184a/17, 209a/4, 214a/17, 214b/7, 219a/18, 219b/1, 219b/13, 219b/13, 219b/14, 220a/6, 220b/19, 221a/5, 231b/10, 231b/12, 242b/8, 242b/10, 243b/15, 243b/16
- a.+ını** 220b/18, 231b/11
- a.+qa** 196a/14
- a.+tın** 242b/11
- a.+larını** 192b/17, 220a/4
- at** < ET *āt* (EDPT, 32) isim, ad
- a.** 227a/7
- at** < ET *at* (EDPT, 33) at
- a.** 186a/3, 193b/16, 194a/12, 195b/2, 196a/15, 196b/11, 197b/6, 202b/12, 206a/5, 206a/10, 217a/6, 222b/12, 222b/15, 223a/7, 223b/12, 224b/9, 225b/11, 226a/13, 227b/4, 231a/5, 231a/15, 232a/2, 232a/3, 233b/9, 236a/10, 236b/7, 237a/23, 238a/6, 238b/16, 239a/5, 240b/7, 241b/6, 241b/17, 241b/18, 243a/13
- a.+ınıq** 192b/16, 193a/1, 194a/15, 197b/15, 223a/6, 228b/13
- a.+ını** 193b/15, 193b/15, 193b/17, 193b/17, 197b/6, 203b/6, 242a/5
- a.+qa** 195b/5, 230a/2
- a.+ga** 198a/15
- a.+dın** 208b/15
- a.+tın** 185b/15, 196b/3, 210b/3
- a.+ım** 204a/14
- a.+ımı** 226a/8, 230a/15
- a.+ımmı** 199a/17
- a.+ı** 203b/14, 218a/12, 223b/7, 223b/7, 228a/15, 229b/5
- a.+ını** 220a/29, 238b/17
- a.+ıga** 225a/12, 230b/11, 239a/6



**a.+ları** 194a/2, 222a/15, 222a/15,  
238b/13

**a.+larıdım** 194a/3

**a.+ımız** 203b/1

**a.+lar** 212a/13, 221a/7, 232b/7,  
236a/3

**a.+larını** 205b/9, 233a/17

**at-** < ET *at-* (EDPT, 36) atmak

**a.-ar** 199b/9

**a.-tı** 217b/11, 217b/11

**a.-tılar** 217a/14, 217a/15, 234a/15

**a.-ip** 217a/12

**a.-qanda** 203b/2

**a.-masdım** 233b/2

**a.-maqđın** 199b/8

**a.-maqqa** 202b/3

**a.-maqta** 217a/13

**ata** < ET *ata* (EDPT, 40) baba

**a.** 186b/11, 186b/15, 187a/4,  
190b/8, 197b/14, 201/a7, 223a/10,  
228a/14

**a.+m** 189a/16

**a.+mdım** 189b/1

**a.+sı** 186b/5, 225b/3, 226b/11

**a.+sığa** 231a/1

**a.+sını** 231a/2

**atağlıq** < atalık

**a.+nı** 196b/8

**atala-** < adlandırmak

**a.-dı** 209b/10

**atan-** < ET *atan-* (EDPT, 61) atanmak,  
çağrılmak

**a.-ğanlar** 194a/3

**atekelik** < *ata+eke+lik* atalık, babalık

**a.+ige** 241b/10

**atlan-** < ET *atlan-* (EDPT, ata binmek;  
harekete geçmek

**a.-ur** 242a/5

**a.-dım** 208b/1, 226a/10, 240a/11

**a.-dı** 204b/1

**a.-duk** 197b/6, 197b/14, 233a/18,  
238a/18

**a.-dılar** 208a/18

**a.-ğay** 203a/8

**a.-ğaylar** 216b/14

**a.-ip** 186b/17, 188a/8, 191a/3,  
197b/4, 197b/5, 201a/11, 203a/10,  
203b/13, 204a/3, 210b/5, 214a/18,  
218b/16, 219a/2, 221b/4, 225b/15,  
227a/9, 227b/2, 228b/9, 228b/13,  
228b/18, 229a/9, 233b/2, 235b/5,  
235b/7, 240a/15, 240b/6, 240b/8,  
241a/1, 241a/2, 241a/4, 241b/4,  
242a/4, 243b/11

- a.-ğaç** 209a/17
- a.-ğan** 214a/5
- a.-ğanda** 207b/11, 235b/8
- atlanıl-** < *atlan-(X)l-* harekete geçirilmek
- a.-dı** 185b/16, 203a/5, 209a/6, 224a/11, 230a/2, 230a/5, 235a/9, 238a/17, 241a/18, 241b/2
- a.-ğay** 207a/12
- a.-adur** 240b/5
- a.-maqqa** 204b/2
- atlıq** < ET *atlıg* (EDPT, 55) atlı
- a.** 184a/12, 192b/17, 196b/3, 198b/5, 202b/9, 221a/11, 221a/14, 230a/3, 230b/3, 231a/5, 237b/4
- atlıq** < ET *atlıg* (EDPT, 54) adlı, isimli
- a.** 188b/16, 190a/4, 190a/14, 193a/8, 197a/13, 206b/1, 221b/17, 228a/6, 230b/15, 231b/18, 233a/12, 233b/5, 241b/13, 242a/10
- atqula-** < savaşmak
- a.-duk** 196b/6
- a.-p** 211b/10
- atqulaş-** < savaşmak
- a.-ıp** 217a/4
- av** < ET *av* (EDPT, 3) vurma veya yakalama yoluyla ele geçirilen hayvan
- a.** 204a/3, 204a/5, 228b/6
- a.+da** 204a/14
- avla-** < ET *avla-* (EDPT, 10) avlamak
- a.-duk** 184b/10, 219a/15
- a.-p** 196b/5
- a.-ğalı** 222b/6
- ay** < ET *ay* (EDPT, 265) ay, otuz gün
- a.** 185a/3, 187b/4, 190b/4, 222a/9, 235b/12, 241b/7
- a.+nıı** 185a/3, 218b/13, 219a/5, 219a/14, 220a/6, 220a/12, 220b/6, 220b/14, 220b/16, 221b/16, 222b/12, 225b/13, 226a/5, 227a/4, 228a/3, 230b/19, 233b/19, 234b/19, 235a/6, 235a/8, 235a/16, 235b/3, 235b/14, 236a/4, 236a/15, 236b/4, 236b/5, 236b/6, 237a/13, 237a/15, 237a/18, 237a/20, 237b/2, 238a/5, 238a/10, 240a/6, 240a/10, 241b/5, 241b/8, 241b/10, 241b/16, 241b/22, 242a/3, 242a/13, 242a/14, 242a/19, 242b/3, 242b/17
- a.+da** 226b/11
- a.+dın** 192a/13, 227a/3
- a.+t1** 192a/12, 213b/13
- a.+ınıı** 185b/13, 192a/8, 215a/19, 216b/5, 216b/13, 217b/4, 218b/16,

219a/12, 219b/16, 220b/12, 226b/10,  
229a/8, 229b/9, 233b/13, 234b/18,  
236a/9, 236a/17, 237a/24, 238a/17,  
240a/5, 241b/12

**a.+ıda** 205a/16

**ayağ** < ET *aḏaḑ* (EDPT, 45) ayak →

**ayaq**

**a.** 220a/23, 239b/19, 242a/17,  
243b/4

**a.+ı** 186a/6, 193a/1, 204a/10

**a.+ığa** 203b/15, 238b/17

**a.+ın** 195a/5, 195a/5, 195a/6

**a.+ıda** 184a/2, 204a/17, 216b/5,  
223b/3

**a.+ıdın** 215b/11

**ayaq** < ET *aḏaḑ* (EDPT, 45) ayak →

**ayağ**

**a.** 210b/17, 232a/13, 233b/14,  
237a/23

**a.+lar** 236a/3

**a.+larını** 227b/18

**‘ayb** < Ar. utanılabak şey, kusur

**‘a.** 201a/8

**‘a.+ı** 192b/7

**ayçılıq** < aylık

**a.** 188a/3

**ay(ı)r-** < ET *adır-* (EDPT, 66) ayırmak

**a.-duk** 221b/8

**a.-a alma-** 187b/11, 210a/18

**a.-ıp** 214b/6

**aymaq** < oymak

**a.** 185a/2, 187b/17, 201a/10,  
237b/12

**a.+qa** 184b/15

**a.+lar** 184b/11

**a.+larını** 237b/11

**a.+largā** 184b/8, 184b/11, 237b/15

**‘ayn** < Ar. kendisi, aynı

**‘a.** 200b/3

**ayrıl-** < ET *aḏrıl-* (EDPT, 68) ayrılmak

**a.-ur** 208b/14

**a.-ıp** 200a/17, 208b/13, 209a/12,  
223b/2, 229b/17, 243b/11

**a.-ğan** 184a/10, 231a/4

**a.-ğanlarıdın** 203a/3

**ayrılğuluq** < ayrılmış

**a.+tur** 213a/12

**ayrılış** < ayrılış

**a.+ıdın** 233b/2

**‘ayş** < Ar. yaşama

**‘a.** 186a/2, 189b/9

**ayt-** < ET *ayıt-* (EDPT, 268) söylemek,  
demek

<b>a.-tım</b> 189b/14	<b>‘azāb</b> < Ar. eziyet, işkence
<b>a.-tı</b> 190a/13, 216a/13	‘a. 196b/13, 201b/7
<b>a.-tuk</b> 188a/6	<b>āzād</b> < Far. özgür, hür
<b>a.-ur édi</b> 206b/5, 216a/10	ā. qıl- 197a/4, 201b/9
<b>a.-a ayt-</b> 212b/5	<b>azağlaq</b> < dere otunun kokusu;
<b>a.-a alma-</b> 192a/7	celcelân
<b>a.-a al-</b> 200a/10	a. 231b/18
<b>a.-ıp</b> 185a/15, 189a/16, 190a/18, 226b/14, 237a/1	<b>azıq-</b> < yolu kaybetmek, şaşırmaq
<b>a.-ıptur</b> 201b/1, 204b/1	<b>a.-ıp</b> 238a/19
<b>a.-qan</b> 192b/11, 244a/5	<b>‘āzim</b> < Ar. kararlı
<b>aytıl-</b> < ET <i>aytı/-</i> (EDPT, 269)	‘ā. édíler 204b/8
söylenmek, arz edilmek	<b>‘azīmet</b> < Ar. yola çıkma, bir yere doğru hareket
<b>a.-dı</b> 193b/4, 209b/8	‘a. 203a/8, 207a/15
<b>a.-ıp édi</b> 202a/15	‘a. qıl- 185a/11, 188a/16, 222a/17, 242b/7, 243b/5
<b>ayttur-</b> < ET <i>aytur-</i> (EDPT, 269)	‘a.+i 212b/7, 213b/13, 219b/2
söyletmek	<b>‘azīz</b> < Ar. değeri yüce, kıymetli
<b>a.-dum</b> 187a/3	‘a. 206a/13
<b>az</b> < ET <i>az</i> (EDPT, 277) az	<b>azlıq</b> < ET <i>azlık</i> (EDPT, 286) azlık
a. 201b/12, 209a/9, 210b/14, 227b/19	a. 210b/17
<b>a.+ğa</b> 211a/14	<b>‘azm</b> < Ar. azim, niyet
<b>a.+ığa</b> 211a/11	‘a. 185b/2
<b>a.+ğma</b> 226a/7	‘a. qıl- 189b/11, 213a/13
<b>ā‘zā</b> < Ar. organlar, uzuvlar	‘a.-ı <b>cezm</b> 242a/4
ā.+sı 240a/18	<b>azraq</b> < <i>az+rAk</i> daha az
	a. 207a/1, 232b/3

<b>a.+tur</b> 231b/4	<b>bağışla-</b> < ET <i>bağışla-</i> (EDPT, 321)
<b>a.+ça</b> 218a/15, 243b/12	bağışlamak; suç ve cezayı affetmek
<b>azuq</b> < ET <i>azuq</i> (EDPT, 283) yiyecek, erzak	<b>b.-dim</b> 201b/11, 215b/15
<b>a.</b> 194b/13	<b>b.-p</b> 200b/15, 218b/6
<b>B</b>	<b>bāgī</b> < Far. aynı bahçede yetişen
<b>bā</b> < Far. ile	<b>b.</b> 224a/9
<b>b.</b> 207a/13	<b>bağla-</b> < ET <i>bağla-</i> (EDPT, 314)
<b>bādām</b> < Far. badem	bağlamak
<b>b.</b> 225b/17	<b>b.-p</b> 190b/5, 199b/12
<b>bāg</b> < Far. bağ, büyük bahçe	<b>b.-maydur édim</b> 198b/18
<b>b.</b> 235a/16	<b>bağlat-</b> < ET <i>bağlat-</i> (EDPT, 315)
<b>b.+nıñ</b> 198a/5, 198a/9, 198b/12, 236b/16	bağlatmak
<b>b.+mı</b> 233b/3, 233b/17	<b>b.-ıptur</b> 201a/13
<b>b.+da</b> 212b/8, 235a/3, 237a/15, 242b/4	<b>bağy</b> < Ar. azgınlık, dik başlılık
<b>b.+dın</b> 200a/4	<b>b.</b> 218a/12
<b>b.+ıdağı</b> 237a/2	<b>bahā</b> < Far. değer, kıymet
<b>b.+lar</b> 226a/7	<b>b.</b> 192b/18
<b>bāgāt</b> < Far. bahçeler	<b>bahāne</b> < Far. sıradan gerekçe
<b>b.</b> 228b/19, 241a/2	<b>b.+si</b> 192a/8, 228b/6
<b>bāgçe</b> < Far.+T. bağ+çe bahçe	<b>bahār</b> < Far. ilkbahar
<b>b.</b> 198a/5	<b>b.</b> 202a/16, 202b/2, 208a/2, 232b/4
<b>b.+nıñ</b> 188b/17, 199a/15	<b>b.+lar</b> 202a/11, 202b/3
<b>b.+si</b> 191a/7	<b>bahrī</b> < Ar. deniz ördeği
	<b>b.+m</b> 233a/5
	<b>bağş</b> < Far. bağış, ihsan
	<b>b.</b> 209b/13, 216a/3
	<b>bağşı</b> < ozan, yazıcı

<b>b.+lardın</b> 211b/14, 211b/15	<b>b.-a</b> (baqa çapqun barıp édiler)
<b>baht</b> < Far. talih	238b/9
<b>b.</b> 220a/10	<b>b.-ıp</b> 200b/12, 207a/9, 211a/12,
<b>bā'is̄</b> < Ar. sebep, neden	238b/18, 239a/14, 239a/18
<b>b.</b> 229b/	<b>b.-may</b> 184b/15, 206b/2, 209a/6,
<b>balçıq</b> < ET <i>balçık</i> (EDPT, 333)	211a/12, 222a/17
çamur, balçık	<b>b.-mayın</b> 196b/2
<b>b.</b> 220a/23	<b>baqtur-</b> < baktırmak
<b>b.+larmı</b> 220a/23	<b>b.-up</b> 228b/2
<b>balıĝ</b> < ET <i>balık</i> (EDPT, 335) balık →	<b>baqı</b> < samimiyet
<b>balıq</b>	<b>b.+mız</b> 224a/15
<b>b.</b> 240a/4	<b>bar</b> < ET <i>bar</i> (EDPT, 353) var, mevcut
<b>balıq</b> < ET <i>balık</i> (EDPT, 335) balık →	<b>b.</b> 184a/1, 184b/4, 187b/1, 188a/13,
<b>balıĝ</b>	189a/14 190a/4, 190a/14, 192b/5,
<b>b.</b> 240a/4, 240b/7, 240b/7	193b/10, 194b/6, 194b/9, 194b/11,
<b>baltu</b> < ET <i>baltu</i> (EDPT, 333) balta	194b/14, 195a/10, 198a/7, 200b/3,
<b>b.</b> 214b/5, 217b/15	201b/6, 201b/8, 202a/8, 203b/4,
<b>baq-</b> < ET <i>bağ-</i> (EDPT, 311) bakmak	203b/7, 209b/2, 210a/13, 212b/9,
<b>b.-a</b> (baqa bī-ihtiyār alıp barurlar	214a/17, 218a/4, 218b/11, 220a/16,
édi) 186a/8	220a/17, 220b/9, 221a/18, 223a/10,
<b>b.-a</b> (baqa hayli yahşı bolur)	227a/14, 230a/11, 232a/4, 233b/8,
202a/12	237a/5, 238a/3, 239b/12, 239b/13,
<b>b.-a</b> (baqa asru az édi) 210b/14	239b/14, 239b/15, 240b/12
<b>b.-a</b> (baqa tépredi) 211a/7	<b>b.+dur</b> 224a/15, 233a/2
<b>b.-a</b> (baqa tartturduk) 229a/6	<b>b. ékendür</b> 192b/8, 221b/17
<b>b.-a</b> (baqa çapqun bardılar) 238b/7	<b>b. érđi</b> 196a/10, 197b/15
	<b>b.+mı</b> 194b/12

**b.+ı** 189b/10, 200b/14, 201b/2,  
204b/8, 206a/9, 207a/11, 240a/18

**b.+ım** 191b/11

**b.+ıdım** 220a/16, 239a/3

**bar-** < ET *bar-* (EDPT, 354) varmak,  
gitmek

**b.-ur** 193a/7, 210b/15, 212b/17,  
238a/16, 242a/1

**b.-urlar** 186a/8, 207b/3, 223a/1

**b.-dım** 187a/16, 188b/7, 200a/4,  
211b/14, 222b/6, 233b/3, 239b/10

**b.-dı** 184a/14, 188a/15, 188a/16,  
188b/14, 188b/16, 195b/18, 199b/2,  
200b/1, 204a/10, 207b/7, 210b/12,  
210b/13, 211b/2, 214b/2, 230a/7,  
230a/8, 230b/2, 230b/10, 234a/2,  
234a/6, 241a/6, 241a/9, 241a/12,  
241a/13

**b.-duk** 188b/6, 202a/11

**b.-dılar** 197a/11, 206a/4, 211a/9,  
238b/5, 238b/7

**b.-ğay** 185a/16, 226a/4

**b.-ğaylar** 219a/5

**b.-ıı** 194b/2

**b.-sa** 226b/8

**b.-sak** 220b/19

**b.-a al-** 193a/13, 223b/9

**b.-a** (bara bara) 223b/9

**b.-a** (bara édiler) 237b/1

**b.-adur** 194a/12, 213b/16, 214a/8,  
221b/7, 237b/4

**b.-ıp** 184a/8, 184a/17, 184b/7,  
188b/2, 188b/12, 198a/11, 203b/12,  
204b/13, 207b/2, 208b/14, 209a/8,  
212b/17, 214b/12, 218a/13, 218b/17,  
219b/1, 220b/14, 221b/8, 223b/2,  
223b/10, 226a/17, 230b/14, 235a/3,  
237a/17, 237b/1, 238a/13, 238b/10,  
239a/10, 239b/3, 240a/10, 241a/2,  
241b/16, 242a/1, 242b/14, 243a/15

**b.-ıptur** 218a/14

**b.-ğan** 192a/12, 192b/15, 197b/7,  
227a/1, 227a/3, 230a/9, 238b/12,  
239b/2, 239b/3, 241a/16

**b.-ğanda** 187a/9

**b.-ğandın** 193b/12

**b.-ğanlar** 192a/10, 193a/15,  
193a/16, 222b/11, 238b/14

**b.-ğanlardın** 224b/2

**b.-ğanlarmı** 198a/10, 234b/11

**b.-urda** 231b/9

**b.-urumızını** 193a/4

**b.-madılar** 184b/13

**b.-madım** 194b/2

<b>b.-mağay</b> 185b/10	<b>b.+nı</b> 201a/1, 215b/12
<b>b.-mağı</b> 204b/16	<b>b.+ğa</b> 194a/9
<b>b.-mağım</b> 242a/6	<b>bāre</b> < Far. hak, konu
<b>b.-maq</b> 213b/10, 214b/10, 230a/15	<b>b.+de</b> 243b/3
<b>b.-maqını</b> 213a/14, 213b/1	<b>b.+sini</b> 219a/1
<b>b.-maqqa</b> 211a/7, 213a/15, 214a/13, 238a/9	<b>bārī</b> < Far. hiç olmazsa, bir kere b. 235b/11
<b>barıl-</b> < ET <i>barıl-</i> (EDPT, 365) varılmak	<b>barın</b> < hepsi b. 193a/5, 203a/7, 207b/7, 207b/12, 213a/15
<b>b.-ur</b> 193a/6	<b>barısı</b> < hepsi, tamamı b.+nı 203b/13
<b>b.-dı</b> 214b/1, 229a/5, 229a/13, 235a/15, 240b/8	<b>bas-</b> < ET <i>bas-</i> (EDPT, 370) baskın yapmak
<b>b.-ıp</b> 231b/10	<b>b.-ar</b> 208a/10
<b>baranğar</b> < ordunun sağ tarafı	<b>b.-tı</b> 230b/6
b. 198a/3, 208b/7, 209a/15, 209b/2, 209b/4, 209b/5, 209b/11, 210a/14, 217a/2, 224b/6, 230a/6, 230a/7, 231b/15	<b>b.-ıp</b> 184b/8, 185a/6, 202b/14, 208a/11, 234b/12, 234b/14
<b>b.+nıñ</b> 230a/7	<b>b.-ıptur</b> 241b/14
<b>b.+ımız</b> 210b/11	<b>b.-qaç</b> 211a/9
<b>b.+ımıznıñ</b> 210b/11	<b>b.-maydur édi</b> 188a/4
<b>barça</b> < ET <i>barça</i> < bar+ça (EDPT, 356) bütün, hepsi	<b>basıl-</b> < basılmak
b. 185b/3, 187b/10, 188a/18, 188a/19, 188a/20, 194b/2, 194b/3, 200a/6, 202b/8, 208a/18	<b>b.-dı</b> 208b/2
	<b>b.-ğan</b> 194a/4, 194a/12
	<b>bastur-</b> < ET <i>bastur-</i> (EDPT, 372) bastırmak



**b.-up** 192b/13, 202b/15, 234b/6,  
234b/7  
**baş** < ET *baş* (EDPT, 375) baş, kafa;  
bir şeyin, bir yerin uçlarından biri  
**b.** 184b/8, 213a/16, 215a/10,  
217b/2, 218a/1, 218b/8, 221b/9,  
223a/2, 232a/13, 233b/14, 234b/12,  
236a/3, 237a/23, 241b/15, 242a/17  
**b.+ımğa** 194b/8, 234a/15, 234a/16  
**b.+ın** 239a/5, 239a/7  
**b.+ı** 199b/2, 208b/5, 218b/7,  
227a/12  
**b.+ımı** 198b/2, 205b/6, 208b/15,  
210b/16, 217a/9, 221a/19, 221b/2,  
239a/4  
**b.+ığa** 204b/4, 232b/13, 239b/10  
**b.+ıda** 184a/3, 191a/15, 197b/5,  
215b/12, 222b/14, 224a/11  
**b.+ıdın** 197b/6, 203b/14, 223a/16  
**b.+ların** 194a/4  
**b.+larını** 207a/5, 221b/8, 239a/11  
**b.+lar** 193a/17, 218b/9  
**başçı** < ET *başçı* (EDPT, 378) lider,  
yönetici  
**b.** 193a/8, 221b/11, 230a/2, 230b/15  
**başla-** < ET *başla-* (EDPT, 381)  
başlamak

**b.-dım** 203a/12  
**b.-dılar** 198b/10, 214a/4  
**b.-p** 221b/11  
**b.-y** 193a/9, 203a/12  
**b.-ğalı** 193a/15  
**b.-ğan** 210a/19  
**başlat-** < ET *başlat-* (EDPT, 382) bir  
şeyin başlamasına yol açmak  
**b.-ıp** 206b/11, 219b/16, 220a/5,  
221a/13  
**başlığ** < ET *başlığ* (EDPT, 381)  
komutan, kumandan → **başlıq**  
**b.** 217a/3, 224b/1, 236a/17,  
236b/10, 238b/6  
**b.+ı** 212b/3  
**başlıq** < ET *başlıq* (EDPT, 381)  
komutan, kumandan → **başlıq**  
**b.** 205b/12, 210b/9, 216a/3, 216a/4,  
217b/7, 231a/12, 231a/14, 232a/12,  
233a/8, 238b/2, 239a/2, 242b/6  
**b.+lar** 197a/11  
**b.+larını** 238b/8  
**başqa** < diğer, gayrı  
**b.** 189a/11, 209b/6, 212a/15,  
212a/15, 228a/9  
**başsız** < tertipsiz, düzensiz, başıbozuk  
**b.** 204b/5, 211b/9

**başsızlıq** < başı boşluk

**b.+ını** 211b/7

**bat-** < ET *bat-* (EDPT, 298) batmak

**b.** 207a/1

**b.-a** (bata bata) 193b/12, 193b/16

**bā-vucūd** < Far+Ar. yine de, bununla birlikte

**b.** 184b/3, 186b/10, 195a/7,

215a/11, 215a/17, 235a/12, 244a/18

**b.-ı ‘āmmīlīq** 206b/3

**b.-ı azlıq** 210b/17<

**b.-ı bağy** 218a/11

**bāzār** < Far. pazar, çarşı

**b.** 215b/12, 216b/3

**b.+ı** 206a/5, 222b/13

**ba‘zı** < Ar. bazı

**b.** 186a/7, 190b/2, 192b/8, 200b/13,

200b/13, 201b/15, 203b/12, 203b/17,

204a/12, 213a/9, 213a/9, 213b/1,

214b/17, 215b/11, 218a/1, 218b/6,

222a/8, 222a/12, 222a/13, 223a/9,

225b/10, 227b/11, 227b/11, 229a/17,

230b/13, 231a/7, 231a/8, 232a/18,

236b/10, 237a/16

**b.+nı** 186a/6

**b.+nı** 201a/13

**b.+sı** 192a/13, 192a/13, 192a/14

**b.+sını** 226a/2

**b.+sını** 214a/9, 226a/1

**b.+lar** 211b/4

**b.+lardın** 203b/18

**bāzū** < pazı, dirsek ile omuz arası

**b.+mğa** 199a/4

**bebr** < Far. yırtıcı bir hayvan; pars

**b.** 232b/6, 232b/7, 232b/11,

232b/12, 232b/13

**b.+ni** 232b/9

**becā** < Far. yerinde; uygun

**b.** 200b/7

**b.** 217a/16

**be-cidd** < Far.+Ar. ciddi olarak, gerçekten

**b.** 192a/4

**be-ḥīle** < Ar. tıknefes olmuş

**b.** 194a/12

**be-tāz** < Far. koşarak

**b.** 203b/5

**be-teng** < Far. sıkıntılı

**b.** 187b/4

**bedbahtlıq** < Far.+T. *bedbaht+IXk*

kötü bahtlılık

**b.** 200a/11

**bedel** < Ar. karşılık

**b.** 186b/16

<b>beden</b> < Ar. gövde, beden, vücut	243b/15
<b>b.+imde</b> 236a/4	
<b>bed-gümān</b> < Far. Kötü zanlı	<b>bend</b> < Far. boğum, eklem, bağ
<b>b. bol-</b> 225a/16	<b>b.</b> 196b/7, 236a/2, 241a/11
<b>bed-h̄'ārīḡ</b> < Far.+T. <i>bed-h̄'ār+IXḡ</i>	<b>b.+te</b> 235a/7
kötü yeme, içme	<b>b.+tin</b> 235a/7
<b>b.+ıdın</b> 227a/15	<b>bendī</b> < Far. tutsak, esir
<b>bedīhe</b> < Ar. düşünülmeden söylenen	<b>b.</b> 218b/5
sözler	<b>berāber</b> < Far. eşit, aynı düzeyde
<b>b.</b> 237a/1	<b>b.</b> 229b/11
<b>behem</b> < Far. birlikte, beraber	<b>ber-aşl</b> < Far.+Ar. aslında
<b>b.</b> 228a/1	<b>b.</b> 221a/5
<b>behr</b> < Ar. uzaklık	<b>berbād</b> < Far. perişan, harap
<b>b.</b> 201b/2	<b>b.</b> 208a/16
<b>behver</b> < Far. pay sahibi, hisse sahibi	<b>berhem</b> < Far. karışık, darmadağınık
<b>b.</b> 185b/5	<b>b.</b> 227b/9
<b>belā</b> < Ar. bela, müsibet	<b>beri</b> < ET <i>berü</i> (EDPT, 355) –den bu
<b>b.+nı</b> 199a/8	yana
<b>b.+dın</b> 195b/8	<b>b.</b> 224b/12, 243a/5
<b>b.+sı</b> 193b/6	<b>ber-ṭaraf</b> < Far.+Ar. bir yana atılan
<b>b.+lar</b> 195b/9	<b>b.</b> 190a/19
<b>belīḡī</b> < Ar. belagat sahibi	<b>b. qıl-</b> 235a/14
<b>b.</b> 229b/15	<b>besī</b> < Far. bir çok, pek çok
<b>belki</b> < Far. şayet, olabilir	<b>b.</b> 234a/2
<b>b.</b> 185b/3, 188a/13, 189b/5, 193a/1,	<b>beşāšet</b> < Ar. güleçlik, güleryüzlülük
195a/11, 195b/1, 202b/8, 208a/10,	<b>b.</b> 227b/4
212a/3, 217a/11, 224a/1, 229a/1,	<b>beyābān</b> < Far. çöl
	<b>b.+ḡa</b> 230b/16

**beyān** < Ar. bildirme, açıklama

**b.-1 vāqi'** 201a/8

**b.-1 vāqi'+i** 201a/4

**b.-1 vāqi'+ini** 201a/6

**beyt** < Ar. beyit

**b.** 206b/5

**b.+ni** 243b/8

**b.+i** 202a/14

**bezm** < Far. eğlence meclisi, içkili

meclis

**b.+ide** 237a/3, 237a/4

**bég** < ET *beg* (EDPT, 322) sözü geçen

adam, bey

**b.** 194a/3, 212b/10, 215b/5, 233b/15

**b.+niñ** 215b/14

**b.+din** 199b/16, 210a/4

**b.+i** 196a/13, 196a/13

**b.+leri** 184a/11, 202b/7, 207a/12,

210b/9, 217a/3

**b.+leriniñ** 228b/4

**b.+ler** 203a/7, 203b/12, 203b/17,

207a/11, 208a/9, 208a/10, 208b/1,

213b/1, 217a/4, 219b/6, 236b/10,

237b/1, 239a/13

**b.+lerni** 213a/5, 220b/16, 244a/4,

244a/18

**b.+lerge** 197a/14, 197b/10, 208a/9,

208a/10, 226b/4, 237a/16, 240b/4

**bégāt** < T.+Ar. *bég+āt* beyler

**b.** 212b/10, 215b/5

**bégim** < hanım, hanımefendi

**b.** 200a/13

**b.+niñ** 200a/12

**b.+ler** 188a/18, 188a/19, 188a/20

**béglük** < ET *beglik* (EDPT, 326)

beylik

**b.** 210a/4

**b.+ide** 234a/5

**b.+idin** 234a/6

**b.+leride** 234b/5

**bél** < ET *bél* (EDPT, 330) bel

**b.+ige** 232b/13

**b.+igeçe** 193b/11

**bélbağı** < belbağı

**b.+mdın** 186a/13

**béleg** < ET *béleg* (EDPT, 338) hediye,

armağan

**b.** 242a/10

**bér-** < ET *bér-* (EDPT, 354) vermek

**b.-ürler** 202b/13, 205b/3, 223a/16,

223a/16

**b.-dim** 200b/8, 200b/11, 202a/3,

202a/4, 212a/8, 232a/12, 243a/11

**b.-di** 187b/4, 190a/13, 191a/2,  
196b/4, 198b/8, 210b/5, 222b/7,  
236a/7, 242a/7, 242b/15

**b.-dük** 228a/5

**b.-diler** 199b/1, 208a/16, 214a/7

**b.-gil** 238a/2

**b.-e al-** 184a/12, 219b/14

**b.-edür** 192a/6, 206b/15, 237a/16

**b.-ip** 192b/18, 198b/16, 212b/6,  
220a/13, 221a/7, 224a/13, 224a/15,  
225a/16, 225b/1, 225b/9, 227b/19,  
228a/7, 229b/2, 229b/8, 230a/2,  
232a/13, 233a/10, 236a/2, 237b/18

**b.-eli** 208a/7

**b.-gendin** 202a/10, 219a/8

**b.-güçi** 204b/1, 204b/3, 211a/14

**b.-mediler** 187b/13

**b.-mes** 237b/13

**b.-meydürler** 192a/4

**béril-** < ET *béril-* (EDPT, 365)  
verilmek

**b.-di** 201b/10, 202a/9, 213b/9,  
215a/16, 218b/6, 218b/12, 219a/7,  
221a/11, 226b/15, 228a/3, 231a/9,  
236a/3, 236a/20, 238a/8, 242a/18,  
242b/14

**b.-gey** 207a/14

**b.-iñ** 220a/10

**b.-ip** 192a/17, 207b/17, 225b/14,  
229a/3, 231a/13

**béřiş** < ET *béřiş* (EDPT, 369) veriş

**b.-ti** 223a/15

**bérk** < ET *bérk* (EDPT, 361) sağlam

**b.** 228a/14

**bérkit-** < ET *bérkit-* (EDPT, 361)  
sağlamlaştırmak

**b.-ti** 211a/1

**b.-e al-** 215a/3, 230b/8

**b.-ip** 200b/13, 203a/2

**b.-künçe** 211b/3

**b.-ürni** 205b/10

**b.-mek** 206b/13

**b.-mekke** 204b/9

**béş** < ET *béş* (EDPT, 376) beş

**b.** 186a/8, 191b/5, 193b/8, 193b/14,  
193b/16, 193b/18, 194a/2, 196b/12,  
200b/10, 203b/6, 206a/9, 206b/7,  
206b/10, 210a/12, 210b/6, 212b/8,  
215b/4, 217a/12, 220a/32, 226b/11,  
230a/14, 233b/3, 234a/8, 241b/7,  
242b/13

**b.+ide** 217b/4, 220a/6, 220b/14,  
226a/5, 228a/3, 230b/19, 233b/19,

235b/14, 236a/9, 237a/18, 240a/6,

241b/5, 241b/12

**béş miñ** < beş bin

b. 210a/12,

**béş yüz** < beş yüz

b. 184a/14, 187b/10,

**béş yüz yétmiş** < beş yüz yetmiş

b. 231b/2

**béyle** < böyle, bunun gibi

b. 216b/3, 234b/3

**bıçağla-** < ET *bıçaqla-* (EDPT, 293)

295) bıçaklamak

b.-p 238b/18

**bıçaq** < ET *bıçaq* (EDPT, 294) bıçak

b.+mı 241a/14

**bış-** < ET *bış-* (EDPT, 376) pişmek

b.-ıp 243b/4

**bi'aynih** < Ar. tıpkı, aynı

b. 241a/16

**bī-bāqī** < Far. korkusuzluk, yüreklilik

b. 219a/5

**bī-cidd** < Far.+Ar. ciddiyetsiz

b. 231b/15

**bī-ciddraq** < Far.+Ar.+T. *bī-cidd+rAk*

daha ciddiyetsiz

b. qıl- 188a/7

**bī-çizi** < Far. değersiz, önemsiz

b. **émes** 192b/9

**bī-dagdağa** < Far. korkusuz, telaşsız

b. 193a/6

**bī-dillıq** < Far.+T. *bī-dil+IXk*

korkaklık, cesaretsizlik

b. 207a/4

**bī-direng** < Far. beklemeksizin,

gecikmeksizin

b. 186a/11, 210a/18

**bī-edebāneraq** < Far.+Ar.+Far.+T. *bī-edeb+āne+rAk* edepsizce, terbiyesizce

b. 201a/15

**bī-gāyet** < Far.+Ar. gayetsiz,

nihayetsiz

b. 195b/6

**bī-ğill** < Far. kinsiz

b. 187/a13

**bī-ḥadd** < Far.+Ar. sınırsız

b. 194a/11, 195b/6, 200a/9

**bī-ḥile** < Far.+Ar. hilesiz, oyunsuz

b. 198a/1

**bī-ḥisāb** < Far.+Ar. hesapsız

b. 238b/16

**bī-ḥuzūr** < Far.+Ar. huzursuz

b. **émestür** 237a/6

**bī-ḥuzūrluq** < Far.+Ar.+T. *bī-*

*ḥuzūr+IXk* huzursuzluk

- b. 237a/9
- bī-ih̄tiyār** < Far.+Ar. elinde olmadan
- b. 186a/8
- bī-isti‘dādraq** < Far.+Ar.+T. *bī-isti‘dād+rAk* daha yeteneksizce
- b. 235b/15
- bī-i‘tidādliġ** < Far.+Ar.+T. *bī-i‘tidād+IXġ* itidalsizlik
- b.+ıdm 235b/10
- bī-‘izzetāne** < Far.+Ar.+Far. *bī+‘izzet+āne* deġersizce
- b. 199b/14
- bī-kūlfet** < Far.+Ar. kulfetsiz, zahmetsiz
- b.-i yasamaq 209a/17
- bī-mecālliġ** < Far.+Ar.+T. *bī-mecāl+IXġ* bitkinlik
- b.+ı 223a/6
- bī-meclis** < Far.+Ar. meclissiz
- b. 192b/4
- bī-mevqi‘** < Far.+Ar. mevkisiz, yersiz
- b. 197a/1
- bī-meyl** < Far.+Ar. meyilsiz
- b. édim 189a/15
- bī-meze** < Far. lezzetsiz, tatsız
- b. 190a/6, 190a/14, 185b/2, 206b/5
- b. bol- 228a/1
- bī-minnet** < Far.+Ar. minnetsiz
- b.-i tovaçı 209a/17
- bī-mürüvvet** < Far.+Ar. duygusuz
- b. 201b/10
- bī-naẓīr** < Far.+Ar. benzersiz
- b. 191a/1
- bī-nihāyet** < Far.+Ar. sonsuz
- b. 195b/6, 218a/17, 232b/19
- bī-qıyās** < Far.+Ar. karşılaştırmasız
- b. 200a/9
- bī-reh** < Far. yolsuz
- b. 195a/14
- bī-ser** < Far. başsız
- b. 230b/16
- bī-serliq** < Far.+T. *bī-ser+IXk* başsızlık
- b. 225b/18
- b. qıl- 226a/1
- bī-ṭāqat** < Far.+Ar. güçsüz
- b. bol- 197b/12 , 197b/13
- bī-taqrīb** < Far.+Ar. tahminsiz
- b. 238b/16
- b.+dur 222a/4
- bī-tecrübe** < Far.+Ar. tecrübesiz
- b. 202b/10
- bī-tehāşī** < Far.+Ar. sakinmadan, çekinmeden

- b. 198a/14, 199a/4
- bī-tekellüfāne** < Far.+Ar.+Far.  
*bī+tekellüf+āne* kefil olmadan,  
üstlenmeden  
b. 237b/7
- bī-tereddüd** < Far.+Ar. tereddütsüz  
b. 193/6
- bī-tevaqquf** < Far.+Ar. beklemesiz,  
beklemeden  
b. 210b/4
- bī-vech** < Far.+Ar. yüzsüz  
b.+dür 187a/7
- bīgāne** < Far. yabancı  
b.+din 201a/8
- bil-** < ET *bil-* (EDPT, 330) bilmek  
b.-ür 189b/5, 195b/9, 204b/11,  
206b/7, 208b/4, 212b/4, 214a/15,  
229b/12  
b.-ürler 187a/15  
b.-gey 197a/18  
b.-ip 195a/7, 197b/1, 209a/14,  
211a/16  
b.-ey 236b/15  
b.-mes 195a/10  
b.-mes édim 189a/16  
b.-mediler 227b/1  
b.-medük 216a/15
- b.-men 190b/10  
b.-mey 204b/10  
b.-meydür édim 189a/14
- bildür-** < bildirmek  
b.-diler 239a/9
- bile** < ET *birle* < *bir+IA* (EDPT, 364)  
ile, birlikte → **birle**  
b. 184a/6, 184a/6, 184a/12, 184b/1,  
184b/5, 184b/5, 184b/5, 184b/7,  
184b/16, 185a/11, 185a/15, 185b/11,  
185b/13, 186a/3, 186a/14, 186b/7,  
186b/9, 186b/14, 186b/15, 186b/16,  
186b/18, 187a/5, 187b/10, 187b/12,  
188a/2, 188a/3, 188a/17, 188b/3,  
188b/4, 188b/4, 188b/14, 189b/6,  
189b/15, 189b/16, 190b/5, 190b/7,  
190b/11, 191b/14, 191b/15, 191b/15,  
192a/8, 192b/3, 192b/10, 193a/4,  
193a/7, 193a/9, 193a/14, 193b/8,  
193b/9, 193b/18, 194a/7, 194a/9,  
194a/12, 194b/3, 194b/3, 194b/4,  
194b/13, 194b/16, 195a/4, 195b/13,  
195b/15, 196b/10, 196b/10, 196b/13,  
197b/8, 197b/10, 197b/11, 197b/14,  
197b/16, 198a/3, 198a/4, 198a/14,  
198b/12, 199b/11, 199b/13, 200a/2,  
200a/8, 200b/10, 201b/7, 202a/16,



202b/9, 202b/9, 202b/11, 202b/15,  
202b/15, 202b/17, 203a/2, 203a/5,  
203a/8, 203a/10, 203a/13, 204a/2,  
204a/3, 204a/17, 204b/8, 204b/12,  
204b/14, 205a/4, 205a/10, 205a/12,  
205b/5, 205b/5, 206a/8, 206a/9,  
206a/9, 206b/2, 206b/4, 206b/11,  
206b/12, 206b/14, 206b/16, 206b/16,  
207a/2, 207a/11, 207a/14, 207a/15,  
207b/5, 207b/12, 207b/16, 208a/4,  
208a/5, 208a/5, 208a/7, 208b/13,  
208b/17, 209a/11, 209a/17, 209b/3,  
209b/5, 209b/11, 209b/12, 209b/13,  
209b/17, 210a/9, 210a/14, 210a/14,  
210a/14, 210b/4, 210b/6, 210b/9,  
210b/14, 210b/16, 211a/2, 211a/10,  
211b/6, 211b/9, 212b/3, 212b/5,  
212b/9, 212b/12, 213a/1, 213a/3,  
213a/9, 213a/9, 213a/15, 213b/8,  
213b/8, 213b/9, 213b/10, 213b/13,  
213b/13, 213b/14, 213b/14, 214a/5,  
214a/6, 214a/6, 214b/5, 214b/11,  
215a/12, 215b/4, 215b/14, 216a/4,  
216a/9, 216a/13, 216b/2, 216b/3,  
216b/7, 217a/6, 217a/8, 217a/12,  
217a/13, 217b/1, 217b/5, 217b/12,  
217b/15, 218a/2, 218a/3, 218a/11,

218b/5, 218b/8, 218b/8, 218b/9,  
218b/11, 219a/14, 219b/2, 219b/2,  
219b/3, 219b/12, 220a/8, 220a/15,  
220a/32, 220a/32, 220b/3, 220b/12,  
221a/2, 221a/2, 221a/7, 221a/11,  
221a/12, 221a/14, 221a/14, 221a/15,  
221a/15, 221a/16, 221a/18, 221b/7,  
221b/13, 221b/14, 222a/5, 222a/7,  
222a/12, 222a/17, 222b/3, 222b/12,  
222b/13, 222b/14, 223a/11, 223b/16,  
223b/16, 223b/17, 224a/12, 224a/15,  
224b/4, 224b/6, 224b/9, 225a/3,  
225a/7, 225a/8, 225a/10, 225a/15,  
226a/6, 226a/16, 226a/17, 226b/6,  
227a/1, 227a/4, 227a/13, 227a/16,  
227b/2, 227b/4, 227b/4, 227b/6,  
227b/7, 227b/10, 227b/11, 227b/15,  
227b/15, 227b/17, 228a/6, 228a/8,  
228a/9, 228a/14, 228b/5, 228b/6,  
228b/18, 229b/8, 229b/16, 229b/16,  
230a/12, 230a/12, 230a/16, 230b/3,  
230b/3, 230b/6, 230b/13, 231a/5,  
231a/6, 231a/6, 231a/8, 231a/8,  
231b/11, 231b/13, 232a/5, 232b/10,  
233b/3, 233b/4, 233b/9, 233b/10,  
233b/17, 234a/8, 234a/9, 234a/10,  
234a/12, 234a/13, 234a/14, 234a/17,

234b/1, 234b/3, 234b/5, 234b/10,  
235b/8, 235b/15, 235b/19, 236a/7,  
236a/11, 236a/14, 236a/16, 236a/19,  
236b/10, 236b/14, 236b/19, 236b/19,  
236b/20, 237a/9, 237b/2, 237b/4,  
237b/6, 237b/9, 237b/11, 237b/13,  
238a/8, 238a/9, 238a/12, 239a/3,  
239a/8, 239a/13, 239a/13, 239b/3,  
239b/9, 239b/9, 240a/6, 240a/15,  
240b/4, 240b/7, 240b/16, 240b/16,  
241a/7, 241a/8, 241a/15, 241a/19,  
242a/11, 242b/12, 242b/13, 243a/1,  
243a/11, 243a/15, 243b/2, 243b/3,  
244a/1, 244a/6, 244a/13, 244a/16  
**bilek** < ET *bilek* (EDPT, 338) bilek  
    **b.+çe** 240a/16  
**biliklig** < ET *biliklik* (EDPT, 341)  
bilgili  
    **b.** 236a/19  
**bi'l-kül** < Ar. tamamıyla  
    **b.** 201b/11  
**bi'l-küllü** < Ar. tamamıyla  
    **b.** 207a/9  
**bir** < ET *bir* (EDPT, 353) bir, bir defa  
    **b.** 184a/14, 184b/10, 184b/11,  
184b/12, 184b/12, 185a/2, 185a/3,  
185a/5, 185a/17, 186a/11, 186a/13,  
186a/17, 186b/1, 186b/3, 186b/6,  
187a/2, 187a/9, 187a/16, 187b/15,  
188a/3, 188b/4, 188b/10, 188b/20,  
189a/1, 189a/6, 189a/7, 189b/15,  
190a/4, 190a/12, 190a/12, 190a/12,  
190a/14, 190b/4, 191a/1, 191a/5,  
191a/6, 191b/13, 192a/13, 192a/15,  
192b/8, 193a/6, 193a/12, 193a/13,  
193b/7, 193b/7, 193b/7, 193b/12,  
193b/13, 193b/17, 194a/17, 194b/1,  
194b/6, 195b/10, 196a/1, 196a/2,  
196a/4, 196a/4, 196a/12, 196b/9,  
198a/5, 198a/11, 198a/12, 198a/13,  
198a/15, 198b/7, 199a/1, 199b/5,  
199b/13, 200a/1, 200a/7, 200b/4,  
200b/4, 201b/7, 201b/15, 202a/8,  
202a/13, 202a/14, 202b/12, 203a/6,  
203a/12, 203b/1, 203b/3, 203b/5,  
203b/8, 203b/12, 203b/13, 204a/6,  
204a/6, 204a/6, 204a/11, 204a/14,  
204b/12, 205a/9, 206a/6, 206a/14,  
206a/15, 206b/5, 206b/12, 206b/13,  
207a/3, 207a/8, 207b/12, 208a/17,  
208b/2, 208b/3, 209b/2, 210a/10,  
210a/11, 210b/1, 210b/3, 211a/6,  
211a/7, 211a/10, 211a/10, 211b/9,  
211b/10, 212a/9, 212b/15, 213a/9,

213a/11, 213a/13, 213b/16, 214a/6,  
 214a/7, 214a/8, 214a/9, 214a/12,  
 214a/13, 214b/2, 214b/3, 214b/6,  
 214b/10, 214b/12, 215a/2, 215a/9,  
 215a/11, 215a/12, 215b/7, 215b/8,  
 216a/5, 216a/9, 216a/12, 216a/13,  
 216a/16, 216b/8, 216b/12, 217b/11,  
 217b/15, 218b/5, 218b/8, 218b/14,  
 218b/14, 218b/18, 219a/8, 219a/16,  
 219a/17, 219a/18, 219b/4, 219b/4,  
 219b/5, 220a/2, 220a/3, 220a/8,  
 220a/16, 220a/16, 220a/17, 220a/19,  
 220a/23, 220a/31, 220a/32, 220b/18,  
 221a/15, 221a/16, 221a/19, 221b/5,  
 221b/6, 221b/8, 221b/8, 221b/9,  
 221b/14, 221b/17, 221b/18, 221b/18,  
 221b/19, 222a/6, 222a/11, 222a/14,  
 222a/16, 222b/3, 222b/6, 222b/7,  
 222b/9, 222b/14, 222b/16, 223a/2,  
 223a/8, 223a/10, 223a/13, 223a/16,  
 223b/5, 223b/11, 223b/14, 224a/6,  
 224a/11, 224b/3, 224b/4, 224b/9,  
 224b/9, 224b/11, 225a/15, 225b/8,  
 225b/8, 225b/17, 226a/8, 226a/8,  
 226a/16, 226b/1, 226b/4, 226b/5,  
 226b/5, 226b/6, 226b/12, 227a/12,  
 227a/13, 227b/11, 228a/14, 229a/4,

229a/12, 229a/16, 229b/4, 229b/8,  
 230a/5, 230a/15, 230a/15, 230a/16,  
 230b/18, 231a/10, 231a/15, 231a/17,  
 231b/8, 231b/10, 232a/2, 232a/3,  
 232a/19, 232b/2, 232b/2, 232b/6,  
 232b/16, 233a/1, 233a/3, 233a/5,  
 233a/17, 233a/18, 234a/7, 234a/7,  
 234a/12, 234a/13, 234a/14, 234a/14,  
 234a/16, 235a/19, 235b/12, 236a/1,  
 236a/7, 236a/10, 236b/7, 236b/13,  
 237a/9, 237a/21, 237b/3, 238b/4,  
 239a/3, 239a/5, 239a/6, 239a/7,  
 239a/10, 239a/14, 239b/3, 239b/9,  
 240a/4, 240a/16, 240a/17, 240a/17,  
 240b/1, 241b/14, 241b/15, 241b/17,  
 241b/18, 242a/5, 242b/11, 243a/1,  
 243a/2, 243a/10, 243a/11, 243a/14,  
 243a/15, 243a/15

**b.+ni** 219b/8

**b.+ge** 188a/12

**b.+in** 198b/10

**b.+i** 190a/7, 199b/16, 208a/9,

230a/11, 234a/11, 234a/11

**b.+ige** 199b/1, 236a/19

**b.+ide** 220a/22, 220a/22, 229b/9,  
 235a/16, 237b/2, 242a/19

**birāderāne** < Far. *birāder+āne*

kardeşçe, dostça

**b.** 223a/13

**birāder-zāde** < Far. kardeş çocuğu

**b.+sini** 220b/8

**birbir** < birbiri

**b.+ge** 189a/5, 227b/10

**b.+ini** 207a/3

**b.+leri** 216a/4

**birer** < ET *birer* (EDPT, 368) tek tek

**b.** 192a/9, 207b/16, 211b/12,

217b/14, 231b/4, 231b/4, 233a/9,

233a/9, 236a/2

**birer** < ET *biregü* (EDPT, 364) *bir+ev*

birisi

**b.** 215b/3

**b.+ge** 212a/6

**bir** < biri

**b.+ni** 219b/5, 219b/5, 223a/10,

223a/11

**b.+si** 190a/7, 211a/10, 234a/10

**b.+sidür** 225b/3

**birle** < ET *birle* < *bir+IA* (EDPT, 364)

ile, birlikte, beraber →**bile**

**b.** 196a/8, 223b/2

**birlik** < birlik, teklik

**b.** 204a/2

**birzār** < Far. otluk

**b.+da** 224b/11

**bisyār** < Far. çok

**b.** 193b/3, 195a/4, 202a/12, 206b/8,

213a/10, 217a/13, 220a/20, 223a/6,

226a/12, 227b/8, 231b/5

**b. édi** 212a/18, 212a/18, 223b/13

**bişkāl** < Far. mevsim yağmuru

**b.** 239b/19, 240a/1

**biti-** < ET *biti-* (EDPT, 299) yazmak

**b.** 215a/13

**b.-dim** 237b/19, 243b/8

**b.-p** 197a/14, 218b/11, 219a/9,

220a/13, 220a/22, 220a/22, 220a/26,

220b/10, 231a/11, 240b/4, 243b/7

**b.-ptür** 201a/3, 220a/9

**b.-ptürler** 223a/9

**b.-y** 242a/8

**bitil-** < yazılmak

**b.** 209b/7

**b.-gey** 201a/6

**b.-güsidür** 210a/11

**b.-ip** 209a/13, 209a/13

**b.-gen** 208a/9, 210a/6, 219a/5,

226b/14

**b.-genlerdin** 201a/3

**biz** < ET *biz* (EDPT, 388) biz

- b.** 185a/2, 189b/9, 193a/7, 193b/18,  
195a/2, 195b/5, 197a/18, 197b/1,  
203a/8, 203a/9, 204a/14, 210b/4,  
213a/10, 213b/5, 222a/13, 228b/6,  
230a/12, 231b/16, 235b/17
- b.+iñ** 184a/17, 186b/11, 186b/18,  
188a/5, 190b/2, 197b/1, 205a/10,  
207a/9, 209a/6, 210a/15, 210a/17,  
210b/1, 210b/13, 210b/16, 211a/16,  
225a/15, 231b/11, 243b/2
- b.+ni** 188b/15, 207a/10, 208a/7,  
213a/3, 228a/6, 235b/16
- b.+ge** 184b/14, 198a/10, 198b/3,  
207b/3, 210b/7, 221b/12, 237a/4
- b.+din** 185a/5, 195b/16
- boğcama** < bohça, büyük sargı
- b.+sığa** 201a/13
- boğuz** < ET *boğuz* (EDPT, 322) boğaz
- b.** 230a/2
- boğuzla-** < ET *boğuzla-* (EDPT, 322)  
boğazlamak
- b.-p** 222b/10
- bol-** < ET *bol-* (EDPT, 331) olmak
- b.-ur** (ğavğa bolur) 198a/15
- b.-ur** (bu bolur) 215a/8
- b.-ur** (mutaşarıf bolur) 215a/10
- b.-ur** (qapqara bolur) 219a/17
- b.-ur** (oğul bolur) 220a/21
- b.-ur** (qız bolur) 220a/21
- b.-ur** (ér bolur) 220a/24
- b.-ur** (qız bolur) 220a/24
- b.-ur** (zor boldı) 223b/6
- b.-ur** (köprek bolur) 225b/6
- b.-ur** (andaq bolur) 230a/13
- b.-ur** (artuq bolur) 199b/13
- b.-ur** (cennet bolur) 202a/16
- b.-ur** (delil bolur) 205a/7
- b.-ur** (éşiklig bolur) 186a/16
- b.-ur** (hālāş bolur) 198b/2
- b.-ur** (hūd bolur) 199b/14, 202a/12
- b.-ur** (köp bolur) 204a/4
- b.-ur** (qalın bolur) 184b/10
- b.-ur** (şādr bolur) 206b/9
- b.-ur** (sémiz bolur) 204a/4
- b.-ur** (tartsa bolur) 193b/15
- b.-ur** (uluğraq bolur) 192b/15
- b.-ur** (yağşı bolur) 202a/13
- b.-ur** (zāhir bolur) 207a/4
- b.-urlar** (hābardār bolurlar) 205b/2
- b.-urlar** ilğamaq bolurlar 206b/14
- b.-mışlar** (hābardār bolmışlar)  
198a/2
- b.-dum** (anda boldum) 188b/8
- b.-dum** (hāzır boldum) 187a/15

- b.-dum** (bir k ee boldum) 188b/10
- b.-dum** (m uteveccih boldum) 185b/11, 186a/12, 188a/17, 216a/16
- b.-dum** (oq boldum )190a/16, 212a/4, 242b/4
- b.-dum** (r -be-r  boldum) 234a/13
- b.-dum** (v aqif boldum) 186a/14
- b.-d ** (ağır meclisi boldı) 187a/10, 188b/16, 233b/14, 240a/8, 240b/3, 243a/3
- b.-d ** (  t rt ay boldı) 187b/4
- b.-d ** (andaq boldı) 189b/15, 197a/15, 217b/1, 226a/10
- b.-d ** (qış boldı) 192a/5
- b.-d ** (k prek boldı) 192a/6
- b.-d ** (uluğ boldı) 192b/19, 193a/3, 193a/12
- b.-d ** ( l m vehmi boldı) 194a/9
- b.-d ** (t z boldı) 194a/10
- b.-d ** (k  boldı) 195a/3
- b.-d ** (Ramaz n  di boldı) 195b/13
- b.-d ** (uluğraq boldı) 197b/7
- b.-d ** (iki b lek boldı) 210a/10
- b.-d ** (yaralıq boldı) 211a/2
- b.-d ** (on boldı) 213b/16
- b.-d ** (t y  boldı) 215b/5
- b.-d ** (ferm n boldı) 216b/6
- b.-d ** (şirb meclisi boldı) 218b/17, 243b/6
- b.-d ** (ağır şoğbeti boldı) 220b/3, 240a/14, 240b/8, 241a/3, 241b/9
- b.-d ** (zor boldı) 223a/6
- b.-d ** (bir uluq dery a boldı) 226a/8
- b.-d ** (đaylı boldı) 228a/1
- b.-d ** (atığa boldı) 230b/11
- b.-d ** ( in yet boldı) 233a/11
- b.-d ** (şoğbet-eng zi boldı) 235a/11
- b.-d ** (z hir boldı) 235b/4
- b.-d ** (meclis boldı) 236b/18
- b.-d ** ( hesteraq boldı) 204a/8
- b.-d ** (bed-g m n boldı) 225a/16
- b.-d ** (ber-şaraf boldı) 235a/14
- b.-d ** (b -meze boldı) 228a/1
- b.-d ** (direng boldı) 192a/11
- b.-d ** (es r boldı) 218a/13
- b.-d ** (ferm n boldı) 203b/17, 216b/11, 217b/2, 217b/4, 217b/7, 219a/4, 224a/1
- b.-d ** (ferzend boldı) 220a/8
- b.-d ** (fetđ boldı) 218a/8, 234b/15
- b.-d ** (germ boldı) 190a/12
- b.-d ** (girift r boldı) 199b/9
- b.-d ** (đ km boldı) 239b/7
- b.-d ** (ısıtma boldı) 233a/15

- b.-dı** (ihtiyyār boldı) 205a/9
- b.-dı** (in‘ām boldı) 235a/7, 237a/23, 240a/9
- b.-dı** (‘ināyet boldı) 220b/5, 232a/5, 232a/7, 232a/12, 233a/11
- b.-dı** (laqab boldı) 205a/11
- b.-dı** (ma‘lūm boldı) 198a/2, 223a/10
- b.-dı** (mebzūl boldı) 211b/6
- b.-dı** (meştūr boldı) 202b/5
- b.-dı** (meşhūr boldı) 206a/15
- b.-dı** (mevsūm boldı) 215b/4
- b.-dı** (mezkr boldı) 205a/5, 207a/16, 209a/7, 212b/6, 229b/5, 230a/1, 242a/2
- b.-dı** (mu‘ayyen boldı) 229b/1
- b.-dı** (muqarrer boldı) 236a/20
- b.-dı** (müjde boldı) 220a/25
- b.-dı** (mülāqāt boldı) 185b/14
- b.-dı** (mütevellid) boldı 215b/1
- b.-dı** (nā-ma‘lūm boldı) 193a/3
- b.-dı** (nöker boldı) 192a/16
- b.-dı** (penāh boldı) 194b/1
- b.-dı** (peydā boldı) 189b/5, 191b/15, 194b/13, 222b/6
- b.-dı** (rū-be-rū boldı) 210a/14
- b.-dı** (ruḥşat boldı) 238a/9
- b.-dı** (şādr boldı) 206a/11
- b.-dı** (sāy‘ boldı) 214b/14
- b.-dı** (taḥmīl boldı) 219b/13
- b.-dı** (ta‘yīn boldı) 226a/4, 226b/5, 235a/2, 237a/19
- b.-dı** (tevehhüm boldı) 226a/11, 226a/12
- b.-dı** (toy boldı) 215b/7
- b.-dı** (va‘de boldı) 217a/9
- b.-dı** (vaqī‘ boldı) 210b/16
- b.-dı** (yara boldı) 234a/16
- b.-dı** (zāhir boldı) 236a/4
- b.-dı** (zarūret boldı) 184b/14, 192a/7
- b.-duk** (bu yolğa bolduk) 193a/7
- b.-duk** 193b/2
- b.-duk** (Bābā Lūlī yolu bile bolduk) 198a/4
- b.-duk** (maqāmıda bolduk) 228a/1
- b.-duk** (müte’ellim bolduk) 234a/2
- b.-duk** (müteveccih bolduk) 184b/4, 207a/15, 210a/18, 213b/2, 222b/2, 224b/7, 235b/6, 239b/6, 242b/2
- b.-dınız** (barın boldınız) 207b/13
- b.-dılar** (yağıqmaqçı boldılar) 216a/14
- b.-dılar** (barın boldılar) 203a/7
- b.-dılar** (barmaq boldılar) 213b/10

<b>b.-dılar</b> (meşğül boldılar) 217b/10, 231b/16	<b>b.-ğay</b> (yégirme üç yaşda bolğay) 223b/12
<b>b.-dılar</b> (münfa‘il boldılar) 227b/8, 244a/2	<b>b.-ğay</b> (Cenyüt bolğay) 223b/15, 224b/13
<b>b.-dılar</b> (müteveccih boldılar) 207b/4, 209b/1, 213b/9, 214a/6	<b>b.-ğay</b> (Kühət bolğay) 225a/9
<b>b.-dılar</b> (mutaşarrıf boldılar) 213a/8	<b>b.-ğay</b> (tört bolğay) 234a/10
<b>b.-dılar</b> (nöker boldılar) 192a/14	<b>b.-ğay</b> (sezāsı bolğay) 239b/1
<b>b.-dılar</b> (peyveste boldılar) 213a/9	<b>b.-ğay</b> (hāşıl bolğay) 214a/17
<b>b.-dılar</b> (yağı boldılar) 202b/8	<b>b.-ğay</b> (‘ibret bolğay) 196b/14
<b>b.-ğay</b> (atası bolğay) 186b/5	<b>b.-ğay</b> (müyesser bolğay) 235b/11
<b>b.-ğay</b> (Semerqand bolğay) 187a/4	<b>b.-ğay</b> (oq bolğay) 202b/4,
<b>b.-ğay</b> (tağ yolu bolğay) 188a/2	<b>b.-ğay</b> (revā bolğay) 203a/8
<b>b.-ğay</b> (Muhibb ‘Alī Qurçı bolğay) 192b/3	<b>b.-ğay</b> (yétmiş bolğay) 195a/12
<b>b.-ğay</b> (‘ubūr étmiş bolğay) 195a/11	<b>b.-ğaylar</b> (kömek bolğaylar) 217b/8
<b>b.-ğay</b> (buyurduk kim bolğay) 202a/7	<b>b.-ğaylar</b> (müteveccih bolğaylar) 187b/16
<b>b.-ğay</b> (Cihāngir bolğay) 202b/7	<b>b.-ğusıdur</b> (mezḳūr bolğusıdur) 231b/6
<b>b.-ğay</b> (şerbeti bolğay) 203a/15	<b>b.-ğusıdur</b> (tenqışlıq bolğusıdur) 220b/19
<b>b.-ğay</b> (hımsı bolğay) 204a/2	<b>b.-sun</b> (bu bolsun) 197a/16
<b>b.-ğay</b> (né kim bolğay) 205b/14	<b>b.-sun</b> (oğul bolsun) 220a/10
<b>b.-ğay</b> (ğılcı bolğay) 207b/14	<b>b.-uñ</b> (merdāne boluñ) 197b/11
<b>b.-ğay</b> (alar bolğay) 210a/16,	<b>b.-sa</b> (eşeri bolsa) 185b/6
<b>b.-ğay</b> (né bolğay) 220a/18	<b>b.-sa</b> (qalğan bolsa) 186b/15
<b>b.-ğay</b> (Muḥammed Ze’ī bolğay) 221a/4	



<b>b.-sa</b> (yaman iş qılğan bolsa)	<b>b.-ğay édi</b> (bir qulaç bolğay édi)
186b/16	240a/17
<b>b.-sa</b> (içerleri hem bolsa) 190b/4	<b>b.-ğay édi</b> (qısqaaraq bolğay édi)
<b>b.-sa</b> (teşvış ü meşaqat bolsa)	240b/1
194b/5	<b>b.-sa édi</b> (tuqğan bolsa édi) 220a/19
<b>b.-sa</b> (şalāh-ı devlet bolsa) 208a/7	<b>b.-a al-</b> 200b/4,
<b>b.-sa</b> (kirilür bolsa) 222a/13	<b>b.-adur</b> (ma‘lūm boladur) 203a/11
<b>b.-sa</b> (behrever bolsa) 185b/5	<b>b.-adur</b> (renglig boladur) 219a/15
<b>b.-sa</b> (meşaqat bolsa) 194a/5	<b>b.-adur</b> (cerler boladur) 228a/15
<b>b.-sa</b> (maşlahat bolsa) 207a/13	<b>b.-adur</b> (Birer birer boladur) 231b/4
<b>b.-salar</b> (bedbahtlıq maqāmıda	<b>b.-adur</b> (bisyār boladur) 231b/5
bolsalar édi) 200a/11	<b>b.-adur</b> (uluq boladur) 231b/5
<b>b.-ur émiş</b> (éller bolur émiş)	<b>b.-adur</b> (gül-zārlar boladur) 232b/5
226b/17	<b>b.-a</b> (bola köçüp) 221b/3
<b>b.-ur édi</b> (küyevi bolur édi) 186b/5	<b>b.-a</b> (revā bola kélgendürler)
<b>b.-ur édi</b> (ança bolur édi) 193b/14	223a/12
<b>b.-ur édi</b> (hūd bolur édi) 200a/15	<b>b.-a</b> (ta‘alluq bola kélgendür)
<b>b.-ur édi</b> (qayaşı bolur édi) 229b/6	224a/14
<b>b.-ur édi</b> (Dervīş Muḥammed	<b>b.-a</b> (namāz-ı pīşīn bola) 224b/10
Sārbān	<b>b.-a</b> (çāşt bola) 231b/7
<b>b.-ur édi</b> (meclisi bolur édi) 243a/6	<b>b.-a</b> (kéçrek bola) 235b/8
bolur édi) 240b/9	<b>b.-a</b> (bola bardı) 241a/6
<b>b.-ğay édi</b> (şer‘ī bolğay édi) 187a/2	<b>b.-up</b> (mu‘tarif bolup) 187a/7
<b>b.-ğay édi</b> (kemreq bolğay édi)	<b>b.-up</b> (hāzır bolup) 187b/11
204a/12, 210a/15	<b>b.-up</b> (kéç bolup) 187b/14
<b>b.-ğay édi</b> (miñ çağlıq bolğay édi)	<b>b.-up</b> (yosunluq bolup) 190b/8
209a/9	<b>b.-up</b> (yolğa bolup) 193a/10

- b.-up** (namāz-ı Һuften bolup) 195b/4
- b.-up** (Һalāş bolup) 195b/8
- b.-up** (Һayrān bolup) 196a/6
- b.-up** (bī-ṭāqat bolup) 197b/12,  
197b/13
- b.-up** (qatqan bolup) 197b/15
- b.-up** (nöker bolup) 198b/1
- b.-up** (yaralıq bolup) 198b/3
- b.-up** (mużtarib bolup) 199b/12
- b.-up** (uruğluq bolup) 201b/8
- b.-up** (mezķür bolup) 203b/15,  
212b/16
- b.-up** (serāsīme bolup) 205b/2
- b.-up** (ğurre bolup) 205b/4
- b.-up** (dest-pāçe bolup) 206a/6
- b.-up** (münkir bolup) 208a/8
- b.-up** (fāriğ bolup) 208b/1
- b.-up** (rū-be-rū bolup) 208b/14
- b.-up** (musallaṭ bolup) 210b/8
- b.-up** (mütereddid bolup) 211a/7
- b.-up** (ma‘lūm bolup) 211b/4,  
239a/9
- b.-up** (meşmül bolup) 211b/6
- b.-up** (mey‘ūs bolup) 215a/7
- b.-up** (qulluq maqāmıda bolup)  
216b/9
- b.-up** (ṭayyār bolup) 217a/7
- b.-up** (anda bolup) 219a/1
- b.-up** (kemraq bolup) 219a/19
- b.-up** (üç bolup) 219b/5
- b.-up** (Һabardār bolup) 221b/6
- b.-up** (mutaşarrıf bolup) 225a/4,  
225b/4, 229b/18
- b.-up** (mütevehhim bolup) 225a/13
- b.-up** (müteneffir bolup) 227a/16
- b.-up** (mest bolup) 227b/17, 237a/8
- b.-up** (ma‘cūnī bolup) 229a/3
- b.-up** (zarūret bolup) 234a/17
- b.-up** (müheyyā bolup) 235a/13
- b.-up** (tuyulıda bolup) 235b/9
- b.-up** (mütenebbih bolup) 235b/10
- b.-up** (şalayın bolup) 236b/19
- b.-up** (müteveccih bolup) 238b/15
- b.-up** (yara bolup) 239a/6
- b.-up** (dervīş bolup) 240b/11
- b.-up** (pās bolup) 243b/11
- b.-uptur** (vāqi‘ boluptur) 188b/17,  
220a/2, 222a/2, 222a/3, 223a/19,  
224a/4, 224a/8, 224a/10, 229b/14,  
230a/11, 230a/13, 239b/10
- b.-uptur** (yosunluq boluptur) 189a/2
- b.-uptur** (şermende ü münfa‘il  
boluptur) 203a/3
- b.-uptur** (né boluptur) 212a/12

<b>b.-uptur</b> (aḥşam boluptur) 217b/2	<b>b.-ġan</b> (mundaqlar bolġan) 235a/12
<b>b.-uptur</b> (āḥir boluptur) 220b/17	<b>b.-ġan</b> (Hüseyn bile bolġan) 239a/13
<b>b.-uptur</b> (şu‘be boluptur) 223a/18	<b>b.-ġanda</b> (pādişāh bolġanda)
<b>b.-uptur</b> (müntehī boluptur) 223b/3	185a/16
<b>b.-uptur</b> (hest boluptur) 223b/9	<b>b.-ġanda</b> (keyfiyyet bolġanda)
<b>b.-uptur</b> (köl boluptur) 224a/7	187b/1
<b>b.-uptur</b> (yek-reh boluptur) 230a/15	<b>b.-ġanda</b> (bir yerde bolġanda)
<b>b.-upturlar</b> (ser-efgende ü ḥacil bolupturlar) 200a/9	189b/16
<b>b.-upturlar</b> (yamanlıq maqāmıda bolupturlar) 216a/5	<b>b.-ġanda</b> (mutaşarrıf bolġanda)
<b>b.-ġunça</b> (neş’e bolġunça) 189a/12	210b/9
<b>b.-ġaç</b> (mezkūr bolġaç) 187a/7	<b>b.-ġanda</b> (yaruq bolġanda) 230a/4
<b>b.-ġan</b> (muqarrer bolġan) 186a/14	<b>b.-ġandın</b> (feth bolġandın) 218a/16
<b>b.-ġan</b> (ruḥşat-ı ‘āmm) 190b/8	<b>b.-ġanımıznı</b> (müteveccih bolġanımıznı) 211a/1
<b>b.-ġan</b> (mezkūr bolġan) 198b/3, 202a/7, 220b/7, 225a/3	<b>b.-ġanını</b> 228b/8
<b>b.-ġan</b> (müteveccih bolġan) 199a/8	<b>b.-ġanlar</b> (mezkūr bolġanlar)
<b>b.-ġan</b> (basıp bolġan) 202b/14	193b/10, 211b/6, 216a/6
<b>b.-ġan</b> (bolġan bégler) 203a/7	<b>b.-ġanlardın</b> (meştūr bolġanlardın)
<b>b.-ġan</b> (telef bolġan) 204a/2	201a/4
<b>b.-ġan</b> (né kim bolġan) 204b/15, 209a/6	<b>b.-ġanlardın</b> (mezkūr bolġanlardın)
<b>b.-ġan</b> (kélip bolġan) 206b/11	210a/4
<b>b.-ġan</b> (muqarrer bolġan) 207a/16, 230b/13, 240b/5	<b>b.-ġanlarġa</b> (biziñ bile bolġanlarġa)
<b>b.-ġan</b> (Bihrede bolġan) 229b/3	231b/12
	<b>b.-urımızġa</b> (mutaşarrıf bolurımızġa) 223b/16
	<b>b.-urn</b> (néçük bolurn) 236b/15
	<b>b.-mas</b> (müyesser bolmas) 222a/8

**b.-mas** (öksük bolmas) 223a/15  
**b.-mas** (kirip bolmas) 232b/18  
**b.-mas** (bişkāl bolmas) 240a/1  
**b.-masa** (māni‘bolmasa) 188a/3  
**b.-masa** (qar bolmasa) 195a/14,  
195b/1  
**b.-masa** (kéc bolmasa) 217a/7  
**b.-madım** (rıżā bolmadım) 207b/8,  
207b/13  
**b.-madı** (rāzī bolmadı) 205a/6  
**b.-madı** (fırşat bolmadı) 212b/8,  
233b/10  
**b.-madı** (tālān ve tārāc bolmadı)  
226b/7  
**b.-madı** (ħabardār bolmadı) 233b/9  
**b.-madılar** (memnū‘ bolmadılar)  
213b/12  
**b.-mağunça** (ğarq bolmağunça)  
236a/6  
**b.-mağusıdur** (tālān u tārāc  
bolmağusıdur) 224a/16  
**b.-maydur** (andaq bolmaydur)  
236b/12  
**b.-maydur** (ħāl bolmaydur) 240b/2  
**b.-mağımı** (Kābilde bolmağımı)  
202a/8  
**b.-mağlarınıñ** 213b/10

**bolcar** < Moğ. toplanma, bir araya  
getirilme; askeri ictima edecek yer →  
**bolcar**  
**b.** 240b/4, 242b/13  
**boldur-** < oldurmak  
**b.-dı** 238b/13  
**b.-a al-** 202b/13 210b/4, 230b/7,  
235b/13  
**borsu** < ney gibi bir bitki  
**b.** 195b/6  
**boş** < ET *boş* (EDPT, 376) boş  
**b.** 193b/15, 193b/15, 193b/16,  
193b/17  
**botra-** < parçalanmak, perişan olmak  
**b.-p** 209a/5  
**boy** < ET *boğ* (EDPT, 296) boy  
**b.** 209b/8, 209b/9, 209b/9  
**b.+mı** 221b/5  
**b.+da** 210a/6  
**b.+ı** 220a/18  
**boy(u)n** < ET *boyın* (EDPT, 386)  
boyun  
**b.** 232a/7, 232a/8, 232a/9  
**b.+ımı** 199b/11  
**b.+ığa** 205a/11, 215a/5  
**boz** < ET *boz* (EDPT, 388) boz, gri  
**b.** 190a/12, 211a/6

**bölek** < ET *bölük* (EDPT, 339) bölüm,  
kısım

**b.** 195b/17, 203b/11, 203b/11,  
210a/10, 210a/10, 210a/11, 236b/13,  
238b/4

**b.+ni** 203b/12, 215b/8

**b.+ini** 203b/13

**börk** < ET *börk* (EDPT, 362) başlık

**b.+i** 234a/16

**bu** < ET *bu* (EDPT, 291) bu

**b.** 184a/3, 184a/7, 184a/11, 184a/12,  
184a/15, 184a/16, 184a/16, 184b/3,  
184b/4, 184b/10, 185a/3, 185a/10,  
185b/3, 185b/4, 185b/10, 185b/14,  
185b/18, 186a/2, 186a/15, 186a/16,  
186a/17, 186b/1, 186b/2, 186b/5,  
187a/5, 187a/7, 187b/5, 187b/7,  
187b/11, 187b/12, 187b/14, 188a/13,  
188b/19, 189a/2, 189a/3, 189a/3,  
189a/11, 189a/12, 189a/12, 189a/14,  
189b/11, 189b/14, 189b/14, 189b/14,  
190a/6, 190a/11, 190a/13, 190a/15,  
190b/8, 190b/13, 191a/4, 191a/5,  
191b/13, 192a/15, 192b/2, 192b/7,  
193a/7, 193a/7, 193a/9, 193a/16,  
193b/4, 193b/14, 193b/16, 193b/17,  
194a/10, 194b/11, 195a/10, 195a/11,

195a/11, 196a/3, 196a/14, 196b/13,  
197a/7, 197a/14, 197a/15, 197b/1,  
197b/3, 197b/16, 197b/16, 198a/14,  
198b/1, 198b/2, 199a/7, 199a/7,  
199a/8, 199a/16, 199b/7, 199b/11,  
199b/13, 200a/4, 200a/11, 200b/16,  
201a/1, 201a/3, 201a/4, 201a/4,  
201a/5, 201a/14, 201b/5, 201b/9,  
201b/10, 202a/7, 202a/14, 202a/17,  
202a/18, 202b/3, 203a/9, 203a/12,  
203b/2, 203b/9, 203b/17, 204a/4,  
204a/7, 204a/7, 204a/14, 204a/16,  
204b/3, 204b/5, 205a/3, 205a/4,  
205a/11, 206a/4, 206a/8, 206a/9,  
206a/11, 206a/15, 206b/13, 206b/14,  
207a/6, 207a/12, 207a/15, 207b/15,  
208a/2, 208a/3, 208a/9, 208a/12,  
208b/16, 209b/5, 210a/4, 210a/6,  
210a/12, 210b/5, 210b/7, 211a/5,  
211a/7, 211a/14, 211a/18, 211b/13,  
212a/15, 213a/5, 213a/6, 213a/12,  
213a/13, 214a/8, 214b/9, 215a/8,  
215a/10, 215a/12, 215b/8, 216a/4,  
216a/6, 216b/7, 216b/12, 217a/4,  
218a/12, 218b/8, 218b/10, 218b/10,  
219a/15, 219b/10, 219b/13, 220a/9,  
220a/15, 220a/29, 220a/29, 220a/33,

220b/2, 220b/8, 220b/9, 220b/14,  
220b/18, 221a/5, 221a/10, 222a/12,  
222a/16, 222a/17, 223a/8, 223a/10,  
223a/11, 223a/15, 223a/18, 223b/4,  
223b/6, 223b/14, 223b/17, 223b/17,  
224a/4, 224a/5, 224a/6, 224a/8,  
224a/8, 224a/13, 224a/15, 224b/3,  
224b/12, 225a/3, 225a/16, 225a/16,  
225b/5, 225b/5, 225b/7, 226b/8,  
226b/10, 226b/16, 227a/6, 227a/16,  
228a/5, 228a/13, 228b/13, 229b/1,  
229b/4, 229b/11, 229b/14, 229b/16,  
230a/12, 230a/16, 230b/7, 230b/8,  
230b/14, 231a/1, 231b/3, 231b/3,  
231b/7, 231b/11, 232a/11, 232a/15,  
232b/2, 232b/18, 232b/19, 233b/15,  
234b/10, 234b/20, 235a/5, 235a/9,  
235a/10, 235b/3, 235b/12, 236a/3,  
237a/1, 237a/6, 237a/7, 237a/9,  
237b/17, 238a/2, 238a/17, 238b/7,  
238b/12, 238b/14, 238b/18, 238b/20,  
239a/9, 239a/9, 239a/10, 239a/11,  
239b/4, 239b/14, 239b/15, 240a/17,  
240b/1, 240b/6, 240b/9, 240b/12,  
241b/8, 242a/16, 242b/5, 242b/6,  
242b/11, 242b/13, 242b/16, 242b/16,  
243a/2, 243b/7, 243b/8, 243b/16,

244a/1, 244a/2, 244a/7, 244a/9,  
244a/18

**b.+dur** 199a/8, 205a/9, 220a/15,  
223a/15

**buğma** < bunun gibi, böylece

**b.** 219a/8, 237b/19, 239b/16

**būd** < Far. varlık

**b.** 200b/14

**buğu** < geyik

**b.** 219a/15, 219a/16

**bula-** < ET *bula-* (EDPT, 333)

bulamak

**b.-duk** 196b/6

**bular** < *bu+lar* bunlar

**b.** 185b/17, 192a/6, 197a/11,  
199b/11, 200a/13, 202b/11, 207b/5,  
223a/12

**b.+nıŋ** 195b/16, 207a/13, 212b/17,  
216a/9, 216a/15, 223a/14, 223b/13,  
224a/1, 225a/5, 225a/6, 228a/11,  
228a/12, 228a/14, 238b/10

**b.+nı** 196a/11, 223b/15, 238b/10

**b.+ğa** 202a/10, 222b/4, 234b/7

**b.+dın** 200a/10, 215b/11, 223b/5,  
238a/16

**bulut** < ET *bulıt* (EDPT, 333) bulut

**b.** 240a/2

<b>b.+ları</b> 239b/19	234b/13, 237a/10
<b>bunşur</b> < Far. yüzük parmağı	<b>b.+dın</b> 214a/12
<b>b.</b> 242a/6	<b>but</b> < ET <i>but</i> (EDPT, 297) but, bacak
<b>burc</b> < Ar. kale, hisar çıkıntısı	<b>b.+umğa</b> 234a/14
<b>b.</b> 218a/4, 218a/5, 219a/1	<b>buta</b> < but, bacak
<b>b.+mıı</b> 217b/9	<b>b.+ğa</b> 232b/11
<b>b.+mı</b> 206a/6	<b>buttur-</b> < yazdırmak
<b>b.+ıda</b> 215b/1	<b>b.-up</b> 197b/3
<b>būriyā</b> < Far. hasır	<b>buyur-</b> < ET <i>buyur-</i> (EDPT, 387)
<b>b.+ğa</b> 241a/14	buyurmak, emretmek
<b>burna</b> < ET <i>burna</i> (EDPT, 367) testi, çömlek	<b>b.-dum</b> 199b/15, 202a/13, 211b/10, 214a/5, 215a/12, 215a/18, 215b/12, 215b/15, 222a/5
<b>b.</b> 220a/24, 220a/27	<b>b.-du</b> 190a/5
<b>burtağ</b> < bozuk, sarp yol	<b>b.-duk</b> 202a/7, 231a/18, 232b/8, 232b/14, 239a/11
<b>b.</b> 202b/12	<b>b.-ğandur</b> 189a/4
<b>burun</b> < ET <i>burun</i> (EDPT, 366) önce	<b>buyurul-</b> < buyurulmak, emredilmek
<b>b.</b> 202b/18, 212b/16, 214b/13, 215b/6, 217b/12, 233b/2, 234a/6, 235a/20, 239a/3, 239a/8	<b>b.-dı</b> 216b/13, 218b/15, 226b/4, 236b/19
<b>b.+mı</b> 226a/2	<b>buz-</b> < ET <i>buz-</i> (EDPT, 389) bozmak
<b>b.+lar</b> 186b/11	<b>b.-ar</b> 229b/14
<b>burunğı</b> < <i>burun+ki</i> önceki	<b>b.-up</b> 190b/16, 222a/5
<b>b.</b> 187a/2, 200a/8, 201b/4, 203a/2, 204a/8, 212a/12	<b>b.-mağımı</b> 190b/13
<b>burunraq</b> < <i>burun+rAk</i> daha önce	<b>b.-maqqa</b> 217b/16, 218a/3
<b>b.</b> 184a/1, 185a/5, 185b/18, 191b/13, 198a/1, 210b/11, 225b/8,	<b>buzav</b> < ET <i>buzağı</i> (EDPT, 391)
	buzacağı

b.+ı 222b/9	b. 222a/13
<b>buzavlıq</b> < buzağılı	<b>bürküt</b> < bir tür büyük av kuşu, kartal
b. 222b/7	b. 219a/18
<b>buzul-</b> < ET <i>buzul-</i> (EDPT, 391)	<b>büt-</b> < ET <i>büt-</i> (EDPT, 298) inanmak
bozulmak	b.-ti 242a/8
b.-dılar 219b/15	<b>bütker-</b> < ET <i>bütgür-</i> (EDPT, 303)
b.-uptur 231a/3	iyileştirmek, sağlamlaştırmak
b.-ğalı 224a/15	b.-geyler 226b/4
<b>buzuq</b> < ET <i>buzuq</i> (EDPT, 390) bozuk	<b>bütün</b> < ET <i>bütün</i> (EDPT, 306) bütün
b. 231a/3	b. 240a/19, 240b/1
<b>bülend</b> < Far. yüksek, yüce	<b>büyütāt</b> < Ar. site, ev grupları
b. 190a/4, 190a/5	b.+ı 205b/14
<b>bülendī</b> < Far. yükseklik	<b>C</b>
b. 222a/2, 232a/19	<b>cāhil</b> < Ar. bilgisiz
b.+niñ 220a/31	c. 216b/10
b.+ğa 231a/17, 231b/8	<b>cāle</b> < Far. sal
b.+de 218b/15	c. 214b/14, 222b/13, 241a/5,
b.+side 243a/12	241a/7, 241a/10
b.+lerniñ 226b/3	c.+niñ 241a/14
b.+lerğa 224a/8	c.+ni 231b/11
<b>bülendlıq</b> < Far.+T. <i>bülend+IXk</i>	c.+ğa 214b/13, 214b/13, 235a/18,
yükseklik	241a/5, 241a/8, 241a/14, 243a/1,
b. 217a/1	243a/15, 244a/11, 244a/11
<b>bünyād</b> < Far. asıl, esas, temel	c.+din 241a/15, 244a/11
b.+ığa 201b/6	c.+si 231b/10
<b>bünyādlıq</b> < Far.+T. <i>bünyād+IXk</i>	<b>cālebān</b> < Far. sal kullanan kişi
esaslık, gerçeklik	



- c. 222b/13
- c.+larnıñ** 241a/15
- cām** < Far. cam
- c.+dm** 244a/13
- cāmi'** < Ar. cami
- c. mescid-i c.+ini** 191b/7, 191b/9
- cān** < Far. can, ruh; hayat
- c.+ıñ** 196a/12
- c.+ını** 201b/11
- c.+ığa** 211b/5
- c.+lar** 234b/6
- cānib** < Ar. taraf, cihet, yan
- c.+i** 213a/13, 214b/10
- c.+ığa** 184b/3, 213b/8
- cavangar** < ordunun sol tarafı
- c.** 198a/4, 208b/7, 209a/16, 209b/4, 209b/5, 209b/13, 210a/14, 210b/14, 210b/16, 210b/17, 216b/14, 217a/3, 217b/5, 224b/6, 230a/7, 230b/2, 231b/15
- c.+nıñ** 230a/9
- c.+ğa** 210a/16, 217b/8
- c.+ımız** 210b/12, 210b/13
- cāy** < Far. yer
- c.** 189b/2
- cāzim** < Ar. kararlı
- c.** 204b/9
- cedel** < Ar. kavga, boğuşma
- c.** 187a/6, 230b/6
- c.+din** 187b/8
- cefā** < Ar. üzme, eziyet etme
- c.+sı** 193b/5
- cehl** < Ar. bilgisizlik, cahillik
- c.** 193a/7
- celādet** < Ar. yiğitlik
- c.** 217a/14
- cem'** < Ar. toplanma
- c.** 195b/10, 199b/13, 200a/11, 206a/9, 237a/6
- c.+de** 237a/5
- c.-i bī-sa'ādet-i cāhil** 216b/10
- cemā'at** < Ar. topluluk
- c.+nıñ** 184a/11
- c.+tın** 184a/12
- c.+ını** 221b/18, 221b/18
- c.+ıdm** 198a/13
- cemāziye'l-āhir** < Ar. Arap aylarının altıncısı
- c.** 185b/13, 236a/17
- cemāziye'l-evvel** < Arap aylarının beşincisi
- c.+236a/9**
- cemen** < Far. çardak
- c.+iniñ** 237a/11

- cemī'** < Ar. tüm, bütün, hepsi  
 c. 185a/9, 185a/17, 189b/9,  
 196b/14, 206a/14, 213a/7, 236a/21
- cem'ī** < Ar. toplulukla ilgili  
 c. 197a/6, 225b/6, 227b/7, 227b/7,  
 236b/12
- cem'ıyyet** < Ar. topluluk  
 c. 186a/5, 187b/15, 237a/5  
 c.+**niñ** 187b/5
- ceng** < Far. savaş  
 c. 187a/6, 187b/8
- cengel** < Far. orman  
 c.+**ğa** 222b/8, 222b/8, 232b/8,  
 232b/9  
 c.+**din** 222b/6, 224b/6  
 c.+**i** 222b/6, 222b/8
- cennet** < Ar. cennet  
 c. 202a/16
- cenüb** < Ar. güney  
 c. 223b/2, 230a/12, 236b/16,  
 237a/11, 239b/18  
 c.+**tı** 238a/19  
 c.+**ıdur** 238b/4
- cenübī** < Ar. güneyde bulunan  
 c. 188b/5, 239b/12
- cer** < Far. uçurum, çukur  
 c. 230a/14, 232b/8
- c.+dür** 230b/1  
**c.+din** 230b/17  
**c.+ide** 230b/10  
**c.+idin** 230b/9  
**c.+ler** 228a/15, 230a/13  
**c.+lerniñ** 230a/11, 230a/12
- cerīde** < Ar. tek başına, yapayalnız  
 c. 221a/14, 222a/11
- cevāb** < Ar. sorulan şeye verilen karşılık  
 c. 227a/3  
**c.+lar** 208a/8, 208a/12, 216b/11
- cevr** < Ar. eziyet, zulüm  
 c. 193b/5
- cezā** < Ar. kötü karşılık, ceza  
 c.+**sığa** 201b/12
- cez̄m** < Ar. kesin karar, niyet  
 c. 185a/9, 185b/2, 189b/11,  
 213a/14, 216a/15, 242a/4, 244a/17
- cébe** < Moğ. cebe, zırh, silah  
 c. 190a/12, 196a/10, 198b/17,  
 216b/13, 226a/13, 230a/5, 236a/18  
 c.+**ni** 232a/12  
 c.+**din** 217a/14
- cébele-** < Moğ.+T. kalkan örtmek, silahlanmak  
 c.-**p** 234a/12

**cébelen-** < Moğ.+T. silahlanmak,  
zırhlanmak

c.-ip 208b/7

**cébelig** < Moğ.+T. silahlı, zırhlı

c. 230b/3

**cidd** < Ar. çalışmaya değer iş

c. 218a/9

**cihān-nümā** < Far. dünya haritası,  
dünya atlası

c. 226a/18

**cihāt** < Ar. taraflar, yönler

c.+mı 212a/15

c.+ları 212b/3

**cihet** < Ar. yan, yön; sebep

c.+din 190b/8, 197b/17, 215a/10,  
244a/2

c.+tin 223b/17, 226b/7, 226b/10

c.+imdin 190b/3

c.+i 215a/8

c.+idin 186a/1, 190a/7, 198b/16,  
205a/5, 209a/5, 215b/14, 219b/12,  
220a/6, 220b/9, 222a/8, 224b/5,  
226b/8, 230b/15, 235a/4, 242a/16

c.+imizdin 225a/15

c.+lerdin 188a/13, 205a/12, 214b/17

**cilav** < Moğ. ileri

c. 234a/17

**cilav-riz** < Moğ.+Far. ileri dökken, ileri  
saçan

c. 203b/6, 239a/2

**cins** < Ar. tür, soy

c. 187a/11, 212a/17, 219b/7

**cölge** < verimli güzel ova

c. 238b/7, 238b/9, 238b/12, 238b/12

c.+dür 239b/17

c.+si 239b/11, 239b/15

c.+siniñ 216b/5

c.+side 184a/16, 218b/4, 218b/14

c.+sidin 214a/18

**culdu** < Far. ödül, ihsan

c. 217a/9, 230b/10

**cüllāb** < Ar.+Far. gülsuyu

c. 236b/4, 236b/4

**cümle** < Ar. tüm, bütün

c.+din 192a/15, 229b/4, 230b/14,  
234a/6

**cürmāne** < Ar.+Far. *cürm+āne* ceza

c. 230b/14

**cür'et** < Ar. cesaret

c.+i 194a/5, 201b/17

**cür'etliq** < Ar.+T. *cür'et+IXk* cesaretli

c. 196b/3

**cüz'ī** < Ar. az, biraz, bir parça

c. 204a/12, 207b/9, 207b/9,  
210a/15, 240a/19

## Ç

**çadır** < çadır

ç.+**ıda** 212a/17

ç.+**larını** 226a/15

ç.+**lar** 212a/14

**çağ** < ET *çağ/çağ* (EDPT, 403) çağ

ç. 225b/2

ç.+**tı** 209a/15

**çağdavul** < Moğ. ordunun arkasından  
giden bölük, artçı

ç. 205a/14, 223a/1

**çağır** < ET *çağır* (EDPT, 409) şarap

ç. 187a/9, 187a/14, 188b/16,

189a/12, 189a/14, 189a/16, 189b/2,

189b/14, 190a/17, 190a/18, 220b/3,

220b/15, 227b/8, 227b/15, 233b/13,

235b/4, 236b/9, 236b/12, 237a/10,

237a/12, 240a/8, 240a/14, 240b/3,

240b/8, 240b/10, 240b/14, 240b/16,

240b/17, 241a/3, 241b/8, 243a/2,

243a/3, 243a/8

ç.+**nı** 189a/15

ç.+**mı** 236a/7

ç.+**ğa** 189b/4, 189b/5

ç.+**dın** 236b/11

ç.+**tı** 218b/18

ç.+**lar** 189a/11, 218b/18

ç.+**larını** 189a/10

**çağlıq** < zaman, zamanlı, vakit, dönem

ç. 209a/9

**çal-** < ET *çal-* (EDPT, 417) bir müziği

dinlemeyi sağlayan aleti çalıştırmak,

çalmak

ç.-**ur** 190a/2, 233b/16

ç.-**ip** 214a/4, 217b/5

**çaldur-** < ET *çaltur-* (EDPT, 419)

çaldırmak

ç.-**up** 184a/6

**çap** < ET *çap* (EDPT, 393) sesin

yankılanması

ç. 186b/3

**çap-** < ET *çap-* (EDPT, 394) dört nala

gitmek; vurmak; akın etmek

ç.-**ar** 207a/2

ç.-**tım** 204a/6, 204a/9

ç.-**tı** 187b/10, 232b/13, 232b/13,

234a/15

ç.-**qay** 232a/10

ç.-**a** (çapa atlanganda) 207b/11

ç.-**a** (çapa atlanıldı) 209a/6

ç.-**a** (çapa atlangaç) 209a/16,

238a/17

<b>ç.-qan</b> 214a/6	220a/5, 226a/10, 230a/6, 230b/12,
<b>ç.-qanda</b> 197a/5	238b/3, 238b/5, 238b/7, 238b/9
<b>ç.-qanımı</b> 184b/6	<b>ç.+ğa</b> 230b/13
<b>ç.-maq</b> 203a/5, 203a/8, 221a/4	<b>ç.+da</b> 194b/3, 194b/7, 194b/15,
<b>ç.-maqqa</b> 207b/12	203b/9, 203b/9, 207b/15
<b>çapıl-</b> < ET <i>çapıl-</i> (EDPT, 397)	<b>ç.+dın</b> 204a/16, 215b/9
vurulmak	<b>çapqunçı</b> < akıncı
<b>ç.-dı</b> 215b/8, 233a/3	<b>ç.</b> 225b/10, 230b/8
<b>ç.-ıp</b> 198b/2, 203a/9, 203b/6,	<b>ç.+nın</b> 184b/7, 187b/11, 230b/4,
214b/5, 222a/12, 225a/9, 228b/14,	238b/5, 238b/7
238b/17, 242b/10, 244a/6	<b>ç.+mı</b> 221b/7, 230b/4
<b>ç.-iptur</b> 234a/18	<b>ç.+sı</b> 241b/13
<b>çapış-</b> < vuruşmak, dövüşmek	<b>ç.+sını</b> 185a/5, 234a/8
<b>ç.-ıp</b> 198b/10	<b>çaptur-</b> < ET <i>çaptur-</i> (EDPT, 395)
<b>çapquda-</b> < karın serpiştirerek	koşturmak, akın yaptırmak
yağması, bkz. [194b/8]	<b>ç.-dılar</b> 238b/15
<b>ç.-p</b> 194b/8	<b>çaq</b> < ET <i>çaq</i> (EDPT, 404) tam olarak,
<b>çapqula-</b> < vuruşmak, dövüşmek	kesin olarak
<b>ç.-p</b> 238b/18, 239a/5, 239a/7	<b>ç.</b> 242a/5
<b>çapqulaş-</b> < dövüşüp vuruşmak	<b>çaq-</b> < ET <i>çaq-</i> (EDPT, 405) çakmak
<b>ç.-tı</b> 234b/2	<b>ç.-qaça</b> 189a/12
<b>ç.-tılar</b> 211a/2	<b>çaqır-</b> < ET <i>çaqır-</i> (EDPT, 410)
<b>ç.-ıp</b> 217a/8	bağırmaq, haykırmak
<b>çapqun</b> < akın	<b>ç.-ıp</b> 210b/3
<b>ç.</b> 194a/8, 194a/10, 194b/16,	<b>çārbāg</b> < Far. dört bahçe, duvar
203b/5, 203b/7, 203b/9, 219b/17,	<b>ç.+nın</b> 198b/15

ç.+qa 198b/11, 201a/10, 215b/4,  
234b/18, 235b/7

ç.+da 216a/12

çāre < Far. yol, yardım, çare

ç. 193a/13

çarḥ < Far. felek, gökyüzü, tekerlek,  
çark

ç.+nıḡ 193b/5

ç.+larını 228b/19

çarla- < ET çarla- (EDPT, 429)

çağırmaq, davet ve teklif etmek

ç.-dı 188b/13

ç.-duk 237b/6, 244a/11

ç.-dılar 190b/5

ç.-p 220b/4, 244a/5, 244a/18

çarqāb < Far. altın sırma işlemeli ipek  
elbise

ç. 191a/2

çārsū < Far. çarşı

ç. 191b/6

ç.+da 206b/6

çār-şenbe < Far. Haftanın dördüncü

günü, çarşamba → çehār-şenbe

ç. 225b/13

çār-yek < Far. çeyrek, dörtte bir →

çehār-yek

ç.+içe 243b/15

çāšt < Far. kuşluk vakti

ç. 218a/4, 221a/18, 224a/17, 230a/5,

231b/7

ç.+ta 229b/17

çavdarī < çavdar satan, tüccar

ç.+lerni 225b/14

çehārbāḡ < dört bahçe

ç.+ıḡa 212a/6

ç.+ıqa 211a/18

çehār-şenbe < Far. Haftanın dördüncü

günü, çarşamba → çār-şenbe

ç. 218b/16, 219a/12, 221a/6,

231b/17, 235a/15, 236b/4, 237a/15,

237a/24, 237b/2, 238a/17, 240b/19,

241b/8, 241b/12, 241b/22, 242a/14,

242b/3

çehār-yek < Far. çeyrek, dörtte bir →

çār-yek

c. 184b/6

çehre < Far. çehre, yüz

ç.+lerıḡa 233b/10

çehre-çürpe < ?

ç. 216a/18

çeke < kum, pek küçük bir şey

ç.+sige 204a/9

çendānhem < Far. o kadar, o denli

ç. 212a/18	ç.+ge 192b/1, 214a/16, 220b/10
çendānī < Far. katlı, misli	ç.+din 205b/17, 221a/8, 242a/17
ç. 207a/4	ç.+i 210a/15, 231a/16
çeng < Far. kanuna benzeyen bir saz	ç.+ini 206b/11, 209a/5
ç. 190a/2	ç.+idin 210a/15
çerge < Moğ. küçük kara kıl çadır	ç.+leri 204b/14
ç. 204a/3, 204a/5	ç.+lerini 204b/15
çergelig < Moğ.+T. çerge+IXg rütbeli, itibarlı	ç.+lerige 223a/16
ç. 208a/10	çerigle- < asker sevk etmek
çerig < ET çerig (EDPT, 428) asker	ç.-dük 222a/9
ç. 184a/17, 184b/7, 196a/2, 202b/8, 203b/5, 203b/8, 204a/18, 204b/8, 206b/16, 207a/12, 207b/6, 207b/14, 208a/18, 209a/3, 209a/5, 209a/7, 209a/17, 211a/9, 214a/5, 214a/6, 214b/1, 216b/11, 216b/13, 217b/3, 219a/18, 219b/12, 220a/6, 220b/19, 221a/11, 222a/9, 222a/11, 222a/14, 222a/15, 225a/13, 225b/18, 226a/12, 226a/15, 238b/4, 238b/6, 238b/9, 238b/12, 238b/13, 238b/14, 239b/2, 239b/3, 240b/4, 241b/20	ç.-p 184a/2
ç.+niç 203b/7, 204b/16, 206b/13, 207b/12	ç.-gendin 225a/13
ç.+ni 219b/16, 220a/5, 222a/9	çeşme < Far. pınar, su kaynağı
	ç. 224a/8
	ç.+dür 224a/8
	ç.+si 239b/12
	ç.+siğa 218b/4
	ç.+leri 239b/14
	çék- < ET çek- (EDPT, 413) çekmek
	ç.-megen 193b/6
	çıla- < ET çıla- (EDPT, 418)
	nemlendirmek, ıslatmak
	ç.-y 220a/11
	çimār < Far. çınar ağacı
	ç. 235b/3, 240a/8
	ç.+lar 210a/12

**çiq-** < MK *çiq-* < ET *taşık-* (EDPT, 562) çıkmak

**ç.-ar** 198a/15, 203a/15, 234b/1, 212a/9, 230a/16

**ç.-arlar** 206b/16, 215a/7

**ç.-tim** 199b/3, 214a/8

**ç.-tı** 189a/11, 198a/2, 202a/14, 204a/1, 211a/4, 211b/2, 213b/5, 214b/2, 218a/7, 225a/5, 230b/10, 231b/2, 232b/7, 232b/10, 234b/7, 234b/8, 234b/14, 240a/18, 240b/1, 241a/15

**ç.-tuk** 195a/1, 195a/9, 196b/5, 203b/3, 243a/15

**ç.-tılar** 185a/11, 218a/6, 218a/6, 218a/15

**ç.-ar ékendür** 195a/1

**ç.-a alma-** 219b/7

**ç.-a** (āftāb çiqā) 232a/15

**ç.-ip** 187b/3, 192a/8, 197a/15, 197b/2, 197b/5, 199a/14, 199a/15, 199b/15, 200a/4, 202b/19, 203b/2, 215b/5, 217a/4, 217b/13, 217b/14, 217b/15, 220a/3, 220b/6, 222b/7, 224b/6, 228b/12, 229a/13, 231a/18, 233b/16, 233b/18, 237b/3, 238b/3, 239b/14, 241a/15, 241b/14, 244a/12

**ç.-iptur** 198b/13

**ç.-madı** 222b/7

**ç.-maq** 220a/2

**çiqar-** < ET *çiqar-* (EDPT, 410) çıkarmak

**ç.-dim** 203a/4

**ç.-dılar** 241a/8

**ç.-ğaylar** 232b/9, 236b/1

**ç.-a al-** 217b/2

**ç.-ip** 213a/17, 232b/14, 235a/7

**ç.-ipturlar** 197a/9

**ç.-ğalı** 218a/1

**ç.-qalı** 224b/12

**ç.-qunça** 188b/11

**ç.-qaç** 203b/4

**ç.-qan** 197b/16

**ç.-qanda** 192a/17, 208a/1, 221b/5, 234b/3

**ç.-may** 195a/2, 205b/11

**ç.-maq** 228b/20

**çiqar** < çiqar

**ç.+da** 204b/4

**ç.+ığa** 206b/2

**çiqarıl-** < çıkarılmak

**ç.-dı** 184b/6, 200a/7, 225a/10, 234b/18, 239b/18

**ç.-ip** 214b/3



**çığış** < ET *çıkış* (EDPT, 412) çıkış

**ç.+ıda** 244a/14

**çır-** < dolanıp seğırtmek

**ç.-mağan** 242a/17

**çırayın** < Özbeklerin bir tür şarkısı

**ç.**190a/7

**çıt-** < çatmak, kaşını çatmak

**ç.-a** 190a/7

**çini** < Far. çini

**ç.** 241a/8

**çirk** < Far. kir, irin, iltihap

**ç.** 206a/11

**çub(u)ru-** < Moğ. bir diğerrinin izince

gitmek, takılmak

**ç.-p** 197b/16, 230a/15

**çuqur** < ET *çukur* (EDPT, 409) çukur

**ç.+qa** 232b/8

**ç.+da** 194b/7

**çün** < Far. *çun* çünkü

**ç.** 184b/14, 184b/18, 186a/12,

187a/7, 187a/15, 187b/14, 187b/17,

189a/8, 189b/8, 190b/13, 193a/9,

199b/14, 201a/5, 201b/7, 202a/5,

202a/7, 207a/9, 208b/1, 208b/16,

210a/17, 212b/4, 213b/7, 214b/10,

217a/9, 218a/11, 218a/14, 220a/15,

220a/25, 220a/28, 221a/18, 222a/5,

222a/10, 222a/17, 223b/13, 224a/9,

226b/6, 227b/7, 227b/15, 229a/14,

230b/7, 232a/4, 235a/3, 238b/9,

240b/15, 242b/9, 243b/4

**çür** < ET *çür* (EDPT, 428) bacak, ayak

**ç.** 242a/8

**çürü-** < çürümek

**ç.-gey** 196a/13

## D

**dāb** < Far. şan

**d.** 240b/15

**daban** < Moğ. dağ, tepe

**d.** 195a/1, 220a/2

**d.+dın** 195a/3

**dağdağa** < Ar. korku, telaş

**d.** 190b/5, 192a/5, 193a/5, 202a/7,

224a/14, 225a/16

**d.+sı** 184b/15, 203a/5

**d.+sıdın** 204b/17

**dağı** < ET *tağı* < *tağ-ı* (EDPT, 466)

dahi

**d.** 185a/10, 185b/9, 186a/10,

186a/11, 196b/1, 197b/10, 203a/3,

217a/4, 219a/17, 225b/15, 226b/14,

229a/3, 229b/3, 231a/10, 238b/15

**dāhil** < Ar. içeri giren; iç, içerisi

**d.+idür** 188b/20

**dāhīlī** < Ar. iç ile ilgili

d. 209b/4

**dāhl** < Ar. girme, karışma

d. 236a/21

**dāīm** < Ar. sürekli, devamlı

d. 186a/16, 193a/2, 235a/5, 242a/14,  
243a/6

d.+ğı 200a/7

**dāire** < Ar. çember, daire

d. 241a/8

d.+ğa 189a/12

**dā'īye** < Ar. istek

d.+si 204a/17, 216b/7, 225a/7

**dāmene** < Far. dağ eteği, çevresi

d. 208b/17

d.+de 197b/11

d.+si 202a/10, 202a/11

d.+side 211a/6, 224a/8, 231b/3,  
231b/4, 241a/19

d.+sidin 197b/14

d.+sidağı 228a/13

**darı-** < görünmek, isabet etmek

d.+gamı 196b/6

**dārū** < Far. ilaç

d.+sı 240b/7

d.+sını 240a/4

d.-ı kār 236b/5

**darūga** < Far. subaşı, şef

d.+larını 200b/13

**darūgaliq** < Far.+T. *darūga+IXk* şeflik,  
subaşılık

d.+qa 231a/14

**dār'ül-şifā** < Ar. şifa yurdu

d.+sını 191b/10

**dede** < ET *dede* (EDPT, 451) dede

d.+mniñ 199b/14

**def'** < Ar. giderme, savma

d. 199a/8

d.+ti 242a/3

d.+iğa 187b/16, 242b/7, 243a/9

d.-i *tevehhüm+iğa* 202a/4

**def'a** < Ar. kez, kere

d. 232b/2, 232b/2

**delīl** < Ar. belge, tanık

d. 205a/7

**delme** < ?

d.+ge 203b/5

**delv** < Ar. kova

d. 228b/19

**dem** < Far. nefes, soluk

d. 203b/1

**deng** < Far. çarpışma sesi

d. 196a/6

**derd** < Far. dert

d. 193b/6

**dere** < Far. *derre* ırmak, çay

d. 195a/2, 195a/3, 195a/7, 195a/8,  
203a/1

d.+**niñ** 195a/9, 220a/31

d.+**siniñ** 184b/5, 214b/3, 219b/9,  
219b/9, 220a/7

d.+**siğa** 219a/19

d.+**siğaça** 214a/18

d.+**sidin** 220b/6

**der-geh** < Far. dergâh

d.+**de** 211a/14

**derhem** < Far. karışık, karmakarışık

d. 232a/18, 235b/4

**der-mağall** < Far.+Ar. tam zamanında

d. 231b/12

**ders** < Ar. öğretmenin verdiği bilgi,

ders

d.+**tur** 237a/4

**dervāze** < Far. kapı, kale kapısı; şehir

kapısı

d. 221a/14, 233b/10

d.+**niñ** 217a/2

d.+**ğa** 215b/13, 230b/2

d.+**de** 211b/8

d.+**si** 191b/5

d.+**siniñ** 233b/10

d.+**sini** 211b/7

d.+**siğa** 216b/2, 230a/14

d.+**lerni** 211b/8

**dervīş** < Far. Allah için

alçakgönüllülüğü ve fıkralığı kabul  
eden veya bir tarikata bağlı bulunan  
kimse

d. 240b/11, 240b/13

**deryā** < Far. deniz

d. 222b/5, 228b/13, 232b/6

d.+**ğa** 232b/13

d.+**dın** 226a/15

d.+**ça** 226a/8

d.+**sınıñ** 222b/2, 225b/5, 232a/5

d.+**sığa** 223b/3

**dest** < Far. el

d. 210b/1

**dest-endāzlıq** < Far.+T. *dest-*

*endāz+IXk* el atıcılık, uzaticılık

d. 185a/1

d.+**lar** 225b/18

**dest-pāçe** < Far. şaşırma

d. **bol-** 206a/6

**destār** < Far. sarık

d.+**ların** 210b/6

**dest-gīr** < Far. elden tutan, yardımcı

<b>d.</b> 196b/8	<b>d.-rler</b> 191b/9, 191b/9, 191b/10,
<b>destür</b> < Far. izin; kanun, töre	191b/11, 194a/10, 205a/10, 209b/4,
<b>d.</b> 193b/18, 194b/16	209b/4, 209b/9, 215a/17, 220a/25,
<b>d.+ı</b> 240b/7	222b/5, 223a/11, 223b/5, 223b/9,
<b>deşt</b> < Far. çöl	224b/16, 225a/2, 226b/1, 234b/2
<b>d.+niñ</b> 204a/4	<b>d.-dim</b> 190b/15, 198b/6, 202a/2,
<b>d.+ni</b> 225a/9, 233a/2	203a/8, 207b/8, 220a/20, 227b/8,
<b>d.+i</b> 202a/11	235b/10, 236b/12, 239a/14, 240b/13,
<b>d.+lerğa</b> 222a/2	243a/11
<b>d.+lerde</b> 238a/19	<b>d.-di</b> 190b/14, 244a/15, 244a/16
<b>devlet</b> < Ar. devlet	<b>d.-dük</b> 188a/7
<b>d.</b> 208a/6	<b>d.-diler</b> 194b/2, 204a/13, 220a/19,
<b>devleth̄ah</b> < Ar.+Far. mevki ve	235a/10
zenginlik düşkünü	<b>d.-gey</b> 224a/13
<b>d.</b> 186a/13	<b>d.-geyler</b> 185b/6, 185b/7, 215a/18
<b>d.+lar</b> 208b/4, 222a/12	<b>d.-p</b> 185a/16, 189b/11, 189b/14,
<b>d.+lardın</b> 188a/4	189b/14, 192a/3, 193a/7, 196a/7,
<b>devleth̄āhliq</b> < Ar.+Far.+T.	199a/2, 199b/7, 204b/3, 213b/16,
<i>devleth̄āh+IXk</i> devlet isteyen	220a/22, 227b/3, 228a/6
<b>d.</b> 220a/35	<b>d.-ptürler</b> 223b/4, 223b/9
<b>d.+lar</b> 207a/7	<b>d.-ydürler</b> 227b/5
<b>devrān</b> < Ar. dönme, dolaşma	<b>d.-gen</b> 184b/17, 194a/8, 208b/13,
<b>d.</b> 200a/16	211b/16, 235a/19
<b>dé-</b> < ET <i>té-</i> (EDPT, 433) demek,	<b>d.-gendür</b> 204b/11
söylemek	<b>dék</b> < ET <i>teg</i> (EDPT, 475) gibi
<b>d.-r</b> 192a/1, 192a/1, 195a/2,	(benzetme edatı)
207a/15, 220a/18	<b>d.</b> 185b/1, 187a/2, 188a/9, 189a/10,

189b/8, 190b/8, 196a/5, 196b/6,  
200a/8, 200b/11, 201b/4, 202a/19,  
206a/13, 208a/6, 210b/3, 213a/6,  
216a/10, 221b/2, 223b/16, 230a/18,  
232a/18, 232b/2, 233a/1, 233a/4,  
233a/7, 241a/16

**d.+tür** 228a/13

**déyil-** < söylenmek

**d.-di** 209b/5, 237b/6

**déyiş-** < karşılıklı söyleşmek

**d.-tiler** 199b/7

**dıraht** < Far. ağaç

**d.** 198a/6

**d.+ı** 231b/4, 231b/5

**d.+ınıñ** 231b/3

**d.+ları** 239b/13, 239b/15

**d.+lardur** 239b/15

**d.+larnıñ** 239b/16

**diger** < Far. tekrar, öbürü

**d.** 233b/17, 237b/2, 240a/11,  
244a/3, 244a/10

**d.+de** 230a/1, 233b/11, 233b/13,

243a/14

**d.+din** 221a/16, 221b/3

**d.+geçe** 227a/15

**dık** < Ar. horoz

**d.** 235a/19

**d.+ni** 235a/20

**direng** < Far. bekleme, gecikme

**d.** 192a/11

**dīvān** < Ar. büyük meclis; şairin tüm  
şiiirlerinin belli bir düzen içinde

bulunduğu toplu eser

**d.** 227a/9, 237b/9

**d.+ınıñ** 237b/18

**d.+ğa** 236b/2

**d.+da** 186b/12

**d.+ımnı** 237b/18

**d.+ınıñ** 211b/16

**dīvāne-vār** < Far. deli gibi

**d.** 217a/6, 240a/11

**dīvānhāne** < Far. salon, divan odası

**d.** 186a/9

**d.+niñ** 202a/1

**d.+de** 216a/12

**dobulğa** < Moğ. savaşçıların başlarına  
taktıkları demirden zırhlı külah

**d.** 234a/15

**d.+sığa** 234a/13

**dost** < Far. sevilen kimse, dost

**d.** 192a/18, 199a/2, 199a/2

**dostlıg** < Far.+T. *dost+l(X)g* dostluk

→ **dostluq**

d.+ı 205a/5  
**dostluq** < Far.+T. *dost+l(X)k* dostluk  
→ **dostlġ**  
d. 226b/18  
**döhl** < davul  
d.+ler 214a/4  
**du‘ā** < Ar. dua  
d. 199a/8  
d.+mı 199a/7  
**dulġa** < Moğ. zırhlı, külah  
d.199a/1  
**dür-endişlik** < Far.+T. *dür-endiş+lXk*  
ileriye düşünme  
d. 214a/12  
**dünyā** < Ar. yerküre, dünya  
d. 206a/10, 206a/11  
d.+da 185b/4  
**dürüst** < Far. dürüst, sağ, salim  
d. 219b/8  
**dürüş** < Far. kaba  
d. 190a/4, 190a/6, 201b/4, 208a/8,  
208a/12  
**dürüştraq** < Far.+T. *dürüşt+rAk* daha  
kaba  
d. 201a/15  
**dü-şenbe** < Far. Pazartesi günü

d. 185b/13, 216b/5, 228a/3,  
231b/16, 235b/14, 236a/13, 236a/15,  
236a/17, 236b/6, 241b/5, 243a/9  
**düşmen** < Far. düşman  
d. 213a/7, 213a/10  
d.+din 213a/12  
d.+i 229b/13  
**düşmenliq** < Far.+T. *düşmen+lXk*  
düşmanlık  
d. 218a/12  
**düzd** < Far. hırsız  
d. 213b/15, 213b/15  
**E**  
**eblehāne** < Ar.+Far. aptalca  
e. 206b/8  
**ebrū** < Far. kaş  
e. 212b/12  
**edeb** < Ar. terbiye, nezaket  
e. 200a/8  
**edevāt** < Ar. araçlar, aletler  
e.+ı 189b/10  
**efşān** < Far. dağıtan, saçan, serpen  
e. 232a/18  
**ef‘āl** < Ar. hareketler  
e. 206b/8  
e.+i 206a/11  
**eger** < Far. eğer

- e. 186b/15, 188a/2, 190b/4,  
195a/14, 195b/1, 201b/6, 202b/2,  
208a/11, 217a/6, 219b/7, 220a/19,  
226b/8
- egerçi** < Far. *eger+çi* her ne kadar...  
e. 184a/1, 184b/4, 187a/3, 187b/7,  
189a/3, 189a/12, 189b/6, 190b/7,  
193a/6, 195a/12, 197b/12, 198a/6,  
205a/2, 206b/6, 209a/9, 209b/2,  
212a/5, 222a/16, 230a/17, 234b/1,  
239a/7, 239b/15, 240b/9
- ehl** < Ar. bir yerde oturan  
e. 196b/8, 207b/11, 218a/13, 218b/6  
e.+i 189a/10, 227a/10, 237a/7  
e.+iğā 189a/9, 237a/1  
e.+idin 189b/17  
e.-i meclis 228b/9, 229a/9  
e.-i nağme 228b/11, 229a/11  
e.-i şî'r 206a/14  
e.-i ṭab'+nı 206a/14
- ekābir** < Ar. rütbece, görgü ve  
faziletçe büyük olanlar  
e. 206a/3
- eke** < ET *eke* (EDPT, 100) büyük kız  
kardeş  
e. 192a/1
- e.+ni 191b/14  
e.+m 191b/15
- ekşer** < Ar. en çok  
e. 193a/1, 193a/5, 207b/7, 207b/12,  
214a/14, 217b/16, 226a/12, 226a/14,  
226a/15, 227b/16, 237b/1  
e.+te 186a/16, 186b/14  
e.+i 204a/15
- elfāz** < Ar. sözler, laflar  
e. 209b/2
- emn** < Ar. güvenlik  
e. 194b/15
- emr** < Ar. buyruk, emir  
e.+ni 189b/6  
e.+ğā 185b/6
- encüken** < inilen yer, bkz. [194a/7]  
e. 194a/7
- endîşe** < Far. düşünce  
e. 202b/10
- engîz** < Far. kışkırtan, hareket ettiren  
e.+idin 212b/18
- envā'** < Ar. türler, çeşitler  
e.+ini 202a/13
- erbāb** < Ar. lider, ileri gelen  
e.+ları 224b/9  
e.+lar 233b/12
- ergüvānī** < Far. erguvanlı, erguvan

rengi	e.+sıda 204a/6, 210b/6, 229a/2
e. 232a/16, 232a/18, 232b/3	
<b>erk</b> < şehir içinde padişaha mahsus	<b>esre-</b> < sarhoş olmak
olan kaleye benzer saray	e.-sem 220a/20
e. 233b/10	<b>eşyā</b> < Ar. nesnelere, eşya
e.+ke 201a/11, 211b/14, 233b/18	e. 189b/10
e.+din 198a/2	<b>eṭrāf</b> < Ar. taraflar, yanlar
e.+te 197a/16, 201b/3, 212a/4	e. 204b/13, 224a/3
e.+dağı 212a/9	e.+t1 230a/18
e.+iniṅ 215a/3	e.+ıda 233a/1
e.+ini 214b/16	e.+ıdağı 224a/6
e.+ide 215b/1	<b>eṭvārliq</b> < Ar.+T. eṭvār+IXk tavrılı
<b>esbāb</b> < Ar. sebepler	e. 192b/4
e. 189b/9	<b>evlād</b> < Ar. çocuklar; soy
e.+n1 217b/3	e.+ınıṅ 213a/7, 224b/13
e.+t1 216b/12, 235a/13	e.+ını 196b/8, 215a/17
e.+n1 192a/4	e.+ıdın 225b/7
<b>eşer</b> < Ar. iz, yapıt	<b>evvel</b> < Ar. önce; ilk
e. 211a/18	e. 188b/3, 188b/9, 202a/4, 206a/11,
e.+i 185b/6	211b/11, 218a/7, 225a/7, 232b/6,
<b>esir</b> < Ar. tutsak, esir	233a/2
e. 196b/8, 218a/13, 221b/8	e.+ğı 195b/1
e.+lerni 197a/4	<b>ey</b> < ey, seylene edatı
<b>esirlik</b> < Ar.+T. esir+IXk esirlik	e. 238a/1
e.+ige 205b/12	<b>eyvān</b> < Far. kemerli salon, köşk
<b>eşnā</b> < Ar. iken	e.+ıda 202a/1
e.+da 224b/3	<b>eyyām</b> < Ar. günler; zaman



<b>e.+da</b> 207a/6, 214b/8, 214b/15	188a/3, 188a/4, 188a/4, 188a/13,
<b>e.+ınıñ</b> 237a/11	188a/13, 188b/14, 188b/14, 189a/6,
<b>é-</b> < ET <i>ér-</i> (EDPT, 193) imek; olmak	189a/14, 189a/15, 189b/6, 189b/6,
<b>→ ér-</b>	189b/7, 190a/1, 190a/2, 190a/2,
<b>é.-dim</b> 187a/10, 188b/11, 188b/12,	190a/2, 190a/3, 190a/4, 190a/4,
189a/13, 189a/14, 189a/15, 189a/16,	190a/5, 190a/11, 190a/14, 190a/15,
189b/1, 189b/2, 189b/2, 190b/14,	190b/4, 190b/8, 190b/9, 191a/1,
191a/3, 191a/4, 192a/1, 192a/1,	191a/4, 191a/5, 191a/5, 192a/4,
192a/17, 193b/8, 194b/8, 198a/9,	192a/5, 192a/15, 192a/17, 192b/2,
198b/11, 198b/17, 199a/1, 199a/1,	192b/3, 192b/4, 192b/4, 192b/5,
199a/7, 199b/6, 199b/11, 200b/5,	192b/5, 192b/6, 192b/7, 192b/7,
202a/1, 203a/12, 207a/16, 208b/1,	192b/7, 192b/8, 192b/9, 192b/15,
209a/10, 209a/11, 209a/12, 209a/14,	192b/15, 192b/16, 192b/16, 192b/17,
212b/14, 213a/10, 213b/11, 214b/14,	193a/1, 193a/2, 193a/2, 193a/8,
216a/12, 216b/3, 220a/18, 227a/13,	193a/11, 193b/2, 193b/4, 193b/8,
234a/12, 235a/9, 236a/5, 236b/11,	193b/9, 193b/10, 193b/11, 193b/12,
236b/17, 237a/9, 241b/7, 242a/8,	193b/13, 193b/13, 193b/14, 193b/14,
244a/16	193b/15, 193b/15, 193b/17, 193b/18,
<b>é.-di</b> 184a/1, 184a/7, 184a/15,	194a/4, 194a/5, 194a/9, 194b/1,
184b/2, 184b/3, 184b/4, 184b/15,	194b/9, 194b/14, 194b/14, 195a/4,
185a/1, 185a/9, 185a/14, 185a/15,	195a/9, 195b/1, 195b/2, 195b/4,
185b/14, 185b/18, 186a/6, 186a/6,	196a/8, 196a/8, 196a/10, 196b/12,
186a/7, 186a/7, 186a/8, 186a/9,	196b/13, 197a/11, 197b/7, 197b/8,
186a/13, 186a/13, 186a/16, 186a/17,	197b/9, 197b/13, 197b/14, 197b/15,
186b/5, 186b/10, 186b/12, 186b/13,	198a/5, 198a/6, 198a/6, 198a/7,
187a/2, 187a/7, 187a/10, 187a/12,	198a/7, 198a/8, 198a/11, 198a/12,
187a/13, 187a/15, 187b/14, 187b/17,	198a/12, 198a/13, 198a/13, 198a/14,

198b/1, 198b/14, 198b/16, 199a/4,  
199a/4, 199a/7, 199b/6, 199b/8,  
199b/11, 199b/15, 199b/16, 200a/11,  
200a/11, 200a/12, 200a/12, 200a/15,  
200b/3, 201a/4, 201a/7, 201a/8,  
201b/6, 201b/7, 201b/8, 201b/9,  
201b/16, 201b/17, 202a/8, 202a/15,  
203a/2, 203b/2, 203b/10, 203b/15,  
204a/2, 204a/7, 204a/11, 204a/12,  
204a/15, 204a/16, 204b/2, 204b/11,  
205a/3, 205a/5, 205b/8, 205b/15,  
205b/16, 205b/16, 206a/1, 206a/2,  
206a/2, 206a/2, 206b/5, 206b/6,  
206b/6, 206b/7, 206b/7, 206b/9,  
207a/8, 207b/15, 207b/17, 208a/1,  
208a/9, 208a/12, 208a/12, 208a/15,  
208b/2, 208b/12, 208b/16, 209a/3,  
209a/5, 209a/7, 209a/8, 209a/9,  
209a/9, 210a/3, 210a/4, 210a/5,  
210a/12, 210a/13, 210a/13, 210a/15,  
210a/18, 210b/13, 210b/14, 211a/10,  
211a/11, 211a/11, 211b/3, 211b/5,  
211b/11, 212a/2, 212a/3, 212a/5,  
212a/5, 212a/7, 212a/16, 212a/18,  
212a/18, 212b/2, 212b/3, 212b/4,  
212b/9, 212b/11, 212b/16, 213a/16,  
213a/17, 213b/1, 213b/4, 213b/7,

213b/11, 214a/12, 214a/14, 214a/14,  
214b/2, 214b/3, 215a/11, 215a/18,  
215b/1, 215b/2, 215b/3, 215b/7,  
215b/12, 216a/8, 216a/10, 216a/15,  
216a/17, 217a/7, 217a/12, 217b/2,  
217b/10, 217b/13, 217b/16, 218a/4,  
218a/5, 218a/9, 218a/12, 218a/15,  
218a/17, 218a/18, 218b/5, 218b/7,  
218b/10, 218b/11, 219a/17, 219a/18,  
219a/19, 219b/4, 220a/9, 220a/14,  
220a/16, 220a/19, 220a/19, 220a/35,  
220b/1, 220b/2, 221a/18, 221a/18,  
221b/6, 221b/11, 222a/3, 222a/6,  
222a/7, 222a/9, 222a/10, 222a/16,  
222a/17, 222b/6, 222b/8, 223a/1,  
223a/5, 223a/6, 223a/9, 223b/7,  
223b/13, 223b/13, 223b/14, 223b/15,  
223b/18, 224a/4, 224a/9, 224b/14,  
224b/16, 225a/2, 225a/6, 225a/12,  
225a/13, 225a/15, 225b/1, 225b/2,  
225b/2, 225b/5, 225b/7, 225b/9,  
225b/16, 226a/9, 226b/3, 226b/8,  
226b/12, 227a/12, 227a/14, 227b/13,  
227b/17, 228a/8, 228a/14, 228a/14,  
228a/15, 228a/16, 228b/1, 228b/2,  
228b/3, 228b/3, 228b/4, 228b/4,  
228b/6, 229a/3, 229a/4, 229a/15,

229b/2, 229b/5, 229b/5, 229b/6,  
229b/7, 229b/10, 229b/11, 229b/13,  
229b/19, 230a/3, 230a/7, 231a/3,  
231a/8, 231a/14, 231b/3, 231b/10,  
231b/12, 232a/2, 232a/4, 232b/3,  
232b/4, 232b/12, 232b/12, 233a/5,  
233a/6, 233a/6, 233a/7, 233a/7,  
233b/6, 233b/8, 233b/16, 233b/16,  
234a/2, 234a/5, 234a/5, 234a/9,  
234a/11, 234a/13, 234a/16, 234a/18,  
234b/2, 234b/2, 234b/3, 234b/21,  
235a/2, 235a/5, 235a/7, 235a/7,  
235b/1, 235b/15, 236a/2, 236a/6,  
236b/7, 236b/17, 237a/10, 237a/10,  
237a/14, 237a/16, 237b/2, 237b/8,  
237b/8, 237b/17, 238a/11, 238a/14,  
238a/15, 239a/6, 239a/6, 239a/9,  
239b/3, 239b/10, 240a/10, 240a/17,  
240a/19, 240b/1, 240b/2, 240b/2,  
240b/9, 240b/9, 240b/10, 240b/10,  
240b/10, 240b/11, 240b/11, 240b/12,  
240b/12, 240b/13, 240b/15, 241b/21,  
242a/1, 242b/7, 243a/4, 243a/5,  
243a/5, 243a/6, 243a/7, 243a/10,  
243a/13, 243a/13, 243b/12, 244a/10,  
244a/15

**é.-dük** 189a/8, 192a/10, 193a/5,  
193a/10, 193b/10, 209a/1, 222a/7,  
222a/8, 223b/16, 223b/17, 226b/7,  
228b/6, 233a/4, 237b/12, 243b/5

**é.-diler** 184a/1, 184a/2, 184a/7,  
184a/9, 185a/2, 185b/12, 185b/17,  
186a/15, 186a/17, 186b/2, 186b/4,  
186b/7, 187a/11, 187b/1, 187b/1,  
187b/8, 187b/9, 188a/1, 188b/2,  
188b/6, 188b/9, 189a/11, 190b/5,  
190b/7, 200a/4, 200a/7, 202a/6,  
204b/8, 204b/9, 204b/10, 205a/4,  
206b/3, 206b/12, 207b/3, 208b/4,  
208b/10, 210b/10, 211b/5, 213a/8,  
213a/15, 213a/17, 214a/15, 216a/7,  
217a/10, 218a/3, 218a/11, 218a/11,  
220a/3, 225a/4, 226a/9, 227a/13,  
227a/15, 229a/4, 230b/14, 231a/14,  
235a/3, 236b/11, 237b/1, 238a/16,  
238a/16, 238b/10, 243a/2

**é.-miş** 226b/17, 227b/6, 242b/10

**é.-mişler** 195a/2

**é.-kende** 184a/16, 184a/17, 187a/14,  
207a/5, 207b/12, 208b/12, 219b/10,  
220a/9, 220a/12, 220a/31, 222b/14

**é.-kendür** 186a/2, 186a/2, 191a/12,  
191b/13, 192b/8, 192b/9, 195a/2,

195b/16, 199b/4, 199b/4, 206b/15,  
210b/5, 211a/8, 211b/12, 215a/9,  
219b/11, 221b/17, 221b/19, 228b/15,  
231a/2, 237b/5, 237b/6, 238b/12,  
240a/18, 241b/14  
**é.-kendürler** 207b/6, 215a/5,  
235a/19  
**é.-kenini** 195a/7  
**é.-mes** 190b/14, 192b/5, 192b/9,  
194a/4, 195a/7, 195a/11, 196a/4,  
197b/13, 200a/11, 200a/12, 200b/5,  
201a/3, 201a/4, 203a/9, 203b/10,  
204a/7, 204a/16, 209b/5, 212a/2,  
212a/3, 212a/12, 214b/14, 216a/10,  
216a/15, 219b/8, 223a/9, 233a/4,  
233a/4, 233b/16, 235a/12, 235b/1,  
240b/15, 243a/10  
**é.-mesler** 219b/14  
**é.-mestür** 186b/14, 209b/9, 239b/11  
**égeçi** < ET *eke* (EDPT, 100) büyük kız  
kardeş, abla  
**é.** 205b/7, 205b/11, 235a/3  
**é.+siniş** 202a/6  
**égerlig** < eyerli  
**é.** 236a/10, 236b/7, 237a/23,  
241b/6, 241b/17, 241b/18  
**égil-** < ET *égil-* (EDPT, 106) eğilmek

**é.-ip** 228b/14, 228b/14  
**égin** < ET *égin* (EDPT, 109) omuz, sırt  
**é.+ige** 199b/4  
**ék-** < ET *ék-* (EDPT, 100) ekmek  
**é.-erler** 214a/16  
**é.-iptürler** 243b/4  
**é.-ken** 228b/19, 236b/2  
**ékin** < *érkin* < *ékin* acaba  
**é.** 184a/14, 185a/4, 191a/7, 220a/21  
**ékin** < ET *ékin* (EDPT, 109) ekin  
**é.+iniş** 243b/14  
**é.+lerige** 226a/13  
**él** < ET *él* (EDPT, 121) halk, insanlar  
**é.** 187b/18, 190a/6, 194a/9, 194a/14,  
194a/15, 194b/2, 194b/5, 196a/11,  
196b/1, 197a/7, 198b/5, 200a/5,  
202a/7, 202b/18, 205b/2, 213a/7,  
216a/18, 218a/12, 219b/11, 219b/14,  
221a/4, 222b/15, 223a/10, 223a/12,  
223b/7, 224a/12, 224a/15, 226a/12,  
226a/17, 231a/8, 235b/18, 238b/12,  
240b/6  
**é.+niş** 195b/2, 205a/8, 211b/7,  
226a/1, 226b/8  
**é.+ni** 196a/8, 196a/9, 200a/6,  
203b/6, 210b/3, 211b/9, 224a/15,  
229b/14, 232b/7, 233b/4, 237b/13

é.+ge 194b/11	é. 237b/6
é.+din 185a/2, 196b/1, 198b/11, 234b/13, 239b/7	é.+ke 226b/12, 237a/21, 237b/5
é.+i 190a/3, 190a/6, 195b/4, 200a/5, 203b/5, 206a/6, 207b/6, 208a/18, 209a/3, 209a/17, 214a/5, 214a/6, 214b/1, 214b/2, 215a/7, 216a/18, 216b/11, 216b/13, 217a/9, 218a/11, 218a/11, 220a/3, 220a/6, 220b/19, 223b/17, 225b/18, 226a/15, 226b/16, 232a/3, 238b/4, 238b/6, 239b/2	é.+si 238a/7
é.+iniñ 196a/2, 209a/5, 220b/8, 222a/9, 222a/11, 238b/9, 238b/13	élig < ET <i>élig</i> (EDPT, 140) el
é.+ini 184a/5, 219a/5	é. 190b/14, 194b/9, 195a/5, 200a/6, 201b/17, 239a/17
é.+ige 207b/14, 216b/9, 219b/12, 224a/13, 224b/5, 224b/10, 225b/18, 226a/12, 228a/5, 231a/6, 238b/13	é.+ge 184a/8, 184a/13, 196b/12, 218b/7, 229a/16
é.+ide 219a/18	é.+imdin 200b/6
é.+idin 206b/6, 209a/7, 220a/27, 226a/3	é.+imge 228b/13
é.+lerdür 228a/10	é.+in 195a/6
é.+ler 226b/17	é.+ideki 213a/7, 241a/13
é.+lerni 232a/6	é.+ige 222a/9, 222a/11
élçi < ET <i>élçi</i> (EDPT, 129) elçi	é.+ide 198b/17
é. 226b/8, 229a/14	é.+idin 189b/12, 189b/13, 209a/12
é.+ler 185b/9, 207a/7, 207a/10	é.+imiz 241a/19
élçilik < <i>élçi+IXk</i> elçilik	é.+inçizdin 197b/2
	é.+lerni 190b/6
	éligle- < ET <i>éligle-</i> (EDPT, 144) tutmak, kavramak
	é.-di 228b/8
	élit- < tutmak
	é.-medim 190b/14
	éllig < ET <i>ellig</i> (EDPT, 141) elli
	é. 188a/3, 194b/13, 205b/4, 209a/13, 209a/13, 209a/13, 209a/14
	é.+çe 238b/13, 239a/9

<b>élt-</b> < ET <i>élt-</i> (EDPT,130) ulaştırmak; göndermek	<b>érte</b> < ET <i>érte</i> (EDPT, 202) erte
<b>é.-erler</b> 212b/11	<b>é.</b> 187b/15, 194b/16, 197b/5,
<b>é.-tim</b> 200b/1	204a/3, 221a/18, 222a/17, 222b/18,
<b>é.-ti</b> 195a/5, 195a/6, 236b/10	224a/3
<b>é.-ip</b> 215b/13, 234a/3	<b>é.+si</b> 231a/17
<b>é.-megey</b> 233b/7	<b>é.+sige</b> 195a/7, 232b/16
	<b>érterek</b> < <i>érte+rAk</i> daha erte
	<b>é.</b> 221a/5, 221a/16, 221b/3
<b>ér</b> < ET <i>er</i> (EDPT, 192) erkek, er	<b>éski</b> < ET <i>eski</i> (EDPT, 246) eski
<b>é.</b> 196b/8, 220a/24, 220a/24,	<b>é.</b> 197a/17, 202a/1
220a/25, 220a/26	<b>eşek</b> < ET <i>eşgek</i> (EDPT, 260) eşek
<b>ér-</b> < ET <i>ér-</i> (EDPT, imek, olmak → <b>é-</b>	<b>é.+ni</b> 222b/13
<b>é.-di</b> 189b/5, 192b/17, 196a/10,	<b>eşik</b> < ET <i>eşik</i> (EDPT, 260) kapı
196b/4, 197b/15, 197b/16, 205a/2,	<b>é.+niñ</b> 186a/16, 186a/17
208a/12, 217a/6, 217a/7, 220a/18,	<b>é.+iniñ</b> 234a/3
220a/18, 226a/7, 226a/14, 230b/5,	<b>é.+ige</b> 186a/5, 199b/5, 201a/15
235a/13	<b>é.+ide</b> 236b/16
<b>é.-diler</b> 209a/15	<b>é.+idin</b> 198b/15, 232b/17
<b>é.-se</b> 196a/3, 196a/11	<b>é.+lerini</b> 190b/4
<b>é.-gende</b> 195a/10, 208a/17	<b>eşiklig</b> < kapılı
<b>é.-mestür</b> 237a/6	<b>é.</b> 186a/16, 199b/6, 234a/12
<b>érk</b> < ET <i>erk</i> (EDPT, 220) irade, güç, kuvvet	<b>eşit-</b> < ET <i>eşid-</i> (EDPT, 257) işitmek, duymak
<b>é.+ige</b> 243a/7	<b>é.-tim</b> 194b/11
<b>érklig</b> < ET <i>erklig</i> (EDPT, 224) güçlü, kuvvetli	<b>é.-ip</b> 190a/17, 190b/1, 206b/14
<b>é.</b> 234b/2	<b>é.-künçi</b> 201a/9
	<b>é.-keç</b> 217a/11, 221b/7, 232b/7

<b>é.-medi</b> 196a/9	evrilmek, dönmek
<b>éşitil-</b> < ET <i>éşidil-</i> (EDPT, 258)	<b>é.-di</b> 213b/17, 235b/18, 237a/22
işitilmek	<b>é.-üp</b> 236a/14
<b>é.-di</b> 197a/5	<b>évür-</b> < ET <i>evir-</i> (EDPT, 14) evirmek,
<b>é.-ip</b> 231b/3	döndürmek
<b>é.-gen</b> 212a/3	<b>é.-diler</b> 226a/2
<b>ét-</b> < ET <i>ét-</i> (EDPT, 36) etmek	<b>é.-üp</b> 210b/7
<b>é.-ti</b> (sebq étte) 206b/4	<b>éyle-</b> < ET <i>eyle-</i> (EDPT, 273) eylemek
<b>é.-ti</b> (zāhir éttiler) 218a/9	<b>e.-dim</b> (tahrīr eyledim) 201a/8
<b>é.-ti</b> (bahadurluq étte) 227b/18	<b>e.-di</b> (ihtimām eyledi) 201b/6
<b>é.-tük</b> (esīr étük) 196b/8	<b>e.-dük</b> 196b/7
<b>é.-tük</b> (dest-gīr étük) 196b/8	<b>e.-diler</b> (hāşıl eylediler) 218a/10
<b>é.-tiler</b> (perīşānlar étte) 218a/9	<b>e.-ben</b> (raḥm éyleben) 238a/3
<b>é.-key</b> (münqād étkey) 232a/10	<b>F</b>
<b>é.-ip</b> (téz étip) 196a/9	<b>fāide</b> < Ar. yarar, fayda
<b>é.-ip</b> 209a/14	<b>f.</b> 236a/7,
<b>é.-iptür mén</b> (tahrīr étiptür mén)	<b>f. qıl-</b> 237a/10
201a/5	<b>f.+din</b> 207b/9
<b>é.-miş</b> (‘ubūr étmiş bolgay) 195a/11	<b>fāl</b> < Ar. fal
<b>é.-mek</b> (‘ubūr étmek) 195a/11	<b>f. qıl-</b> 220a/25
<b>étek</b> < ET <i>étek</i> (EDPT, 50) etek	<b>fālī</b> < Ar. fal ile ilgili
<b>é.+ide</b> 239b/12	<b>f.</b> 220a/21
<b>étil-</b> < ET <i>étıl-</i> (EDPT, 56) edilmek	<b>fāriğ</b> < Ar. rahat, asude
<b>é.-gey</b> (tahrīr étilgey) 201a/6	<b>f. bol-</b> 208b/1
<b>éttür-</b> < ET <i>éttür-</i> (EDPT, 67) ettirmek	<b>farz</b> < Ar. Tanrı'nın kesin emri
<b>é.-di</b> ( tañ éttürdi) 194a/15	<b>f.</b> 197b/17, 217b/4, 238b/2
<b>évrül-</b> < ET <i>evril-</i> (EDPT, 14)	

<b>faşđ</b> < Ar. kan almak	f. 223a/12, 233b/6, 243b/8
f. <b>qıl</b> - 236a/5	f. <b>bol</b> - 203b/16, 216b/11, 217b/2,
<b>fāsiq</b> < Ar. fesat çıkarıcı	217b/4, 217b/7, 219a/4, 224a/1
f. 192b/7	f.+ <b>ları</b> 232a/13
<b>faşıl</b> < Ar. duvar, siper	f.+ <b>lar</b> 218b/11, 220b/10, 231a/11,
f. 217a/5	240b/4
f.+ <b>niş</b> 217a/6	<b>ferzend</b> < Far. oğul, çocuk
f.+ <b>ğa</b> 234b/14	f. 220a/11, 220a/30
f.+ <b>din</b> 233b/18	f. <b>bol</b> - 220a/8
f.+ <b>i</b> 230a/17	<b>ferzendliq</b> < Far.+T. <i>ferzend+IXk</i>
<b>faşl</b> < Ar. bölüm, bâb	evlatlık
f.+ <b>da</b> 195a/11	f. 200b/8
<b>fazihet</b> < Ar. çirkinlik, rezillik, rezalet	<b>fesād</b> < Ar. bozukluk, fenalık
f. 205a/8	f. 228b/4
<b>feh̄m</b> < Ar. anlama, anlayış	<b>feth̄</b> < Ar. bir ülke veya şehri düşman
f. <b>qıl</b> - 195b/10	elinden alma
<b>ferāgat</b> < Ar. bırakma, vazgeçme	f. 218a/8
f. 194b/13, 237b/13	f. <b>bol</b> - 218a/16, 218b/8, 234b/15
f.+ <b>ta</b> 194b/4	f.+ <b>de</b> 218b/10
f.+ <b>idür</b> 195b/9	f.+ <b>i</b> 184a/15
<b>ferāgatlıq</b> < Ar.+T. <i>ferāgat+IXk</i>	f.+ <b>idin</b> 213b/3
bırakış, vazgeçiş	<b>feth̄-nāme</b> < Ar.+Far. fetih için
f. 194b/15	yazılan şiir, risale
<b>ferāh-ver</b> < Far. huzurlu	f.+ <b>ler</b> 201a/11, 218b/9
f. 229a/18, 233a/10	<b>fetret</b> < Ar. duraklama, uyuşukluk
<b>fermān</b> < Far. buyruk, emir, ferman	f.+ <b>lerde</b> 234b/20
	<b>fevāid</b> < Ar. yararlar, faydalar



f. 207b/10	durum, fırsat
<b>fevt</b> < Ar. yitirme; ölüm	f. 201b/12, 205b/10, 210b/2,
f.+ <b>iniñ</b> 184b/2	225a/11
f.+ <b>idin</b> 234b/16	f. <b>bol-</b> 212b/8, 233b/10
<b>fıqh</b> < Ar. şariat bilimi, fıkıh	f.+ <b>ta</b> 185b/12, 191b/11, 193b/4,
f. 237a/18	210a/19, 211a/5, 211a/6, 213a/12,
<b>fıtrat</b> < Ar. yaratılış, mizaç	213a/15, 213b/6, 220b/18, 224b/16,
f.+ <b>lardin</b> 191b/13	227b/19, 228a/5, 231a/3, 234a/9,
<b>fikr</b> < Ar. düşünme	237b/8, 237b/17, 242a/6
f.+ <b>ini</b> 213a/11, 214a/12, 221a/5	f.+ <b>larda</b> 205a/3, 228b/6
<b>fi'l-cümle</b> < Ar. kısacası, sonunda	<b>fūta</b> < Far. peştamal, sarık
f. 228b/3	f. 205a/11
<b>fi'l-hāl</b> < Ar. bu esnada, hemen, şimdi	<b>fürce</b> < Ar. yarık, çatlak, aralık
f. 184a/5, 190b/15, 222a/11,	f. 213a/12
235b/11	f.+ <b>de</b> 205b/10
<b>fi'l-vāqi'</b> < Ar. aslında, gerçekten	<b>G</b>
f. 187a/13, 192b/2, 202b/3	<b>gāfil</b> < Ar. gaflette bulunan, ihmal
<b>firār</b> < Ar. kaçış, kaçma	eden
f. 211a/17	ğ. 203a/7, 206b/12
<b>fitne</b> < Ar. bozgunculuk, nifak, ara	ğ. <b>qıl-</b> 190b/6
bozma	<b>gāfillıq</b> < Ar.+T. <i>gāfil+IXk</i> gafillik
f. 228b/4	ğ.+ <b>ta</b> 215a/3, 228b/6
f.+ <b>de</b> 199b/11	<b>gāhī</b> < Far. bir kere, ara sıra
<b>fitne-engīz</b> < Ar.+Far. fitne koparan,	g. 189a/16, 190b/6, 190b/6, 196b/3,
fitneci, fitne çıkaran	196b/3, 223b/8, 236a/5, 236a/5,
f. 201b/6	236b/17
<b>furşat</b> < Ar. uygun zaman, elverişli	

<b>ġalaṭ</b> < Ar. yanlış, yanlış	<b>ġ.+lar</b> 184b/4
ġ. 208b/2	<b>ġarb</b> < Ar. batı
ġ.-1 <b>ġavġa'ī</b> 208a/17	ġ. 217a/1, 223b/2, 230a/15, 230b/9, 230b/17, 237a/11
<b>ġalebe</b> < Ar. yenme, üstünlük	<b>ġ.+ıda</b> 217a/2, 224a/8
ġ. 184a/8, 198b/9, 208b/1, 227b/17, 234b/12, 241b/1	<b>ġarbiçı</b> < bir çeşit savaş zırhı, bkz. [198b/18]
<b>ġālibā</b> < Ar. kuvvetli bir ihtimalle, belki	ġ. 198b/18
ġ. 185b/18, 187b/2, 211a/8, 219a/16, 220a/21, 240a/18	<b>ġ.+sı</b> 234a/14
<b>ġanāim</b> < Ar. ganimetler	<b>ġārī</b> < Far. sebatsız, kararsız
ġ.+niñ 203b/17	g. 204a/7
<b>ġanīm</b> < Ar. düşman, ganimet alan	<b>ġarīb</b> < Ar. tuhaf, acayip
ġ. 185b/1, 187b/15, 210a/10, 210a/18, 210b/16, 211a/12	ġ. 186a/5, 186b/12, 190a/5, 194a/8, 204a/11, 219b/6, 227b/4, 228b/14, 229b/10, 232a/16, 235b/1
ġ.+niñ 204b/16	ġ.+tür 235a/10
ġ.+ni 217a/8, 218a/1, 218a/5	<b>ġarq</b> < Ar. dalma, batma
ġ.+ġa 239a/17	ġ. 236a/6, 236a/6, 241a/6
ġ.+imiz 210a/18	<b>ġāv</b> < Far. öküz, boğa
ġ.+i 210b/14	g. 233a/10
ġ.+iġa 207a/2	<b>ġavġa</b> < Far. kavga; savaş
<b>ġār</b> < Ar. mağara, in	ġ. 198a/15
ġ. 194a/10	ġ.-1 <b>ġalaṭ</b> 208b/1
ġ.+ni 194b/10	<b>ġavġaī</b> < Far. kavga ile ilgili
<b>ġaraż</b> < Ar. sebep	ġ. 208a/17
ġ. 185b/4, 201a/3	<b>ġāvmiř</b> < Far. su sığırı
ġ.+im 196a/8	g. 232b/9, 233a/9, 233a/11

**gāvser** < Far. gürz

**g.+din** 217a/14

**ġāyet** < Ar. nihayet, son yer

**ġ.** 194a/13

**ġ.-i ŧeb+qaça** 237b/7

**ġāzab** < Ar. gazap, kızgınlık

**ġ.** 239a/13

**ġazel** < Ar. Türk ve Fars edebiyatında

en çok kullanılan ŧiir türü

**ġ.+ni** 202a/18

**geh** < Far. bazen, arasıra

**g.** 228b/13, 228b/14

**ger** < Far. eğer

**g.** 237a/5, 238a/1

**gerdīde** < Far. dönmüş, dolaşmış, hâli

değişmiş

**g.** 215a/4

**geri** < ET *kérü* (EDPT, 736) geri, arka

**g.+din** 233a/18

**germ** < Far. sıcak, canlı

**g.** 190a/12

**ġeş** < Far. güzel, alımlı

**ġ.** 187a/13

**gez** < Far. kısa talim oku; hedef, nişan

tahtası

**g.** 226a/8, 230a/15

**ġill** < Ar. kin

**ġ.** 187a/13

**ġır-qarab** < Far. kükreyerek ortaya

çıkma

**ġ.** 232b/7, 232b/9

**ġırgavul** < yabancı tavuk, sülün

**ġ.** 239b/8

**ġıybet** < Ar. birinin ardından kötü

konuşma, çekiştirme

**ġ.+ler** 201b/11

**gird** < Far. yuvarlak; etraf, çevre

**g.** 223b/13, 232b/19, 235a/17,

235b/3, 235b/5

**giriftār** < Far. tutulmuş, yakalanmış

**g. bol-** 199b/9

**ġol** < Moğ. askerde saf ve alay

**ġ.** 198a/4, 209b/4, 209b/5, 210a/14,

216b/15, 217b/5, 217b/13, 218a/6,

224b/6, 230a/8

**ġ.+nuġ** 217b/7, 217b/12, 238b/6

**ġ.+ġa** 210b/2, 231b/15

**ġ.+da** 209b/7, 209b/18, 210a/3

**ġ.+dın** 218a/6

**ġ.+ıġa** 234a/9

**ġonca** < Far. gonca, tomurcuk,

açılmamış çiçek

**ġ.+sı** 202a/19

- gū** < Far. söyleyen  
**g.** 227b/11, 227b/16
- gulūle** < Far. kağıt  
**g.** 220a/22
- ğulüvv** < Ar. taşkınlık, aşırılık  
**ğ.** 186a/6
- gūristān** < Far. mezarlık, kabristan  
**g.+ğa** 198a/9
- ğurre** < Ar. kameri ayın ilk gecesi ve günü  
**ğ. bol-** 205b/4  
**ğ.+side** 216b/5, 226b/10, 233b/13, 236a/17
- ğusl** < Ar. yıkanma, gusül  
**ğ.** 208a/18
- gūşmāl** < Far. kulak bükme, cezalandırma  
**ğ.-ı belīğī** 229b/15
- gūyā** < Far. sözüm ona, sanki, güya  
**g.** 196a/11
- gūft** < Far. et  
**g.** 227b/10, 227b/16
- gül** < Far. gül çiçeği  
**g.** 232b/2, 232b/3, 232b/3  
**g.+niñ** 202a/19  
**g.+ler** 202a/16, 232a/17, 232a/18
- g.-i bādām** 225b/17
- gülāne** < Far. *gül+āne* gül gibi  
**g.** 206b/8
- gūlistān** < Far. gül bahçesi  
**g.** 237a/3
- güllük** < Far.+T. *gül+IXk* güllü  
**g.** 205a/7
- gūlrek** < Far+T. *gül+rAk* daha güllü  
**g.** 205a/3
- gül-zār** < Far. gül bahçesi  
**g.** 232a/19, 232b/4  
**g.+lar** 232a/16, 232b/5
- günāh** < Far. dini suç  
**g.** 199b/12  
**g.+ı** 207b/8  
**g.+ın** 235a/7  
**g.+ların** 218b/5  
**g.+larını** 215b/14
- gūzer** < Far. geçme, geçiş; yol  
**g.** 210b/16, 222b/4, 222b/11, 222b/11, 222b/14, 226a/9, 226a/17, 226a/17, 243b/13  
**g.+ni** 231b/9  
**g.+ğa** 208b/2  
**g.+de** 231b/10  
**g.+i** 222b/2  
**g.+ini** 222b/3

**güzerā** < Far. geçme, kendinden geçme

g. 192b/7, 219b/6

## H

**ḥabar** < Ar. yeni bilgi, son olarak

duyulan

söz

ḥ. 184a/11, 184b/6, 184b/9, 187b/9,

195b/5, 196a/1, 196a/3, 203a/6,

213a/5, 214a/13, 215b/10, 220a/29,

220b/2, 221b/2, 221b/6, 223b/9,

224b/2, 227a/6, 233b/7, 233b/9,

234b/7, 238b/20, 243b/13, 243b/13,

244a/17, 244a/18

ḥ.+mı 184a/16, 197a/7, 220a/28,

223b/8

ḥ.+dın 220a/27

ḥ.+ı 184b/3, 218b/8

ḥ.+mı 190a/17, 212b/16, 215a/2,

227a/5, 233b/6

ḥ.+ımıznı 243b/2

ḥ.+ları 195b/16

**ḥabardār** < Ar.+Far. haberli, haberi

olan

ḥ. 198a/2, 205b/2, 221b/6, 233b/9

**ḥacil** < Ar. utanan, utangaç

ḥ. 200a/9, 203a/3

ḥ.+lar 212a/13

**ḥaçır** < Far. katır

ḥ.+lar

**ḥāfız** < Ar. koruyan, ezberleyen

ḥ.+lar 188b/5

**hafta** < Far. yedi günlük zaman

h.+ğa 193b/7

**ḥāher-zāde** < Far. yeğen, kızkardeş

çocuğu

ḥ.+si 199b/14

**ḥāhī** < Far. bazen, ister

ḥ. 220a/10, 220a/10, 220a/27

**ḥākım** < Ar. bilge, hikmetli sözler

eden

ḥ. 223a/12, 228a/11

ḥ.+dürler 235a/12

ḥ.+i 225a/17

ḥ.+iniñ 223b/7

**ḥāl** < Ar. durum

ḥ. 201b/2, 240b/2

ḥ.+im 242a/9

ḥ.+ları 233a/10

ḥ.+larığa 229a/18

**ḥālā** < Ar. şimdi, henüz

ḥ. 185b/3, 189b/10, 197a/9,

197a/17, 214b/9, 227a/4

**ḥāla** < Ar. hala, babanın kız kardeşi

ḥ.+m 201b/8, 213b/10

- ḥalās** < Ar. kurtulma, kurtuluş  
**ḥ. bol-** 195b/8, 198b/2  
**ḥ. qıl-** 197a/1
- ḥalāyıq** < Ar. insanlar, mahluklar  
**ḥ.** 206a/9  
**ḥ.+nıñ** 228a/13  
**ḥ.+ıdın** 228a/9
- ḥālet** < Ar. hal, durum, nitelik  
**ḥ.+ini** 189a/13  
**ḥ.+ide** 215a/5, 235b/8
- ḥāmam** < Ar. güvercin, kumru  
**ḥ.+nıñ** 216b/4
- ḥaml** < Ar. taşıma, gebelik  
**ḥ. qıl-** 185b/3, 185b/4, 192b/8  
**ḥ.+ı** 193b/13
- ḥamle** < Ar. saldırı, hamle  
**ḥ.** 232b/12
- ḥammām** < Ar. hamam, banyo  
**ḥ.** 191b/10
- ḥān** < Far. hükümdar  
**ḥ.** 199b/14, 200b/15, 208a/15  
**ḥ.+ı** 200b/10  
**ḥ.+lar** 234b/7
- ḥān** < Far. yemek masası  
**ḥ.+larda** 187a/11
- ḥāne** < Far. ev  
**ḥ.+si** 220a/32
- ḥ.-i va'de** 187a/5  
**ḥ.-i va'de+nıñ** 184b/3
- ḥānende** < Far. şarkıcı, şarkı yorumcusu  
**ḥ.+si** 190a/4
- ḥānım** < hanım, kadın  
**ḥ.** 200a/3, 200a/7, 200a/9, 242a/10  
**ḥ.+nıñ** 200a/12, 201a/12, 201a/15, 201b/2  
**ḥ.+nı** 200a/4
- ḥānqāh** < Far. dervişlerin evi, tekke  
**ḥ.+ını** 191b/10  
**ḥ.+ıdın** 191a/6
- ḥanzal** < Ar. ebucehil karpuzu  
**ḥ.** 243a/10  
**ḥ.+nı** 243a/10
- ḥaqq** < Ar. Allah, Tanrı  
**ḥ.** 201b/10
- ḥaqqā** < Ar. sürekli gelen bela; kıyamet günü  
**ḥ.** 189a/13
- ḥarāb** < Ar. yıkık, viran  
**ḥ.+tur** 222a/16
- ḥarām-nemek** < Ar.+Far. nankör kimse  
**ḥ.+ni** 235a/6
- ḥarāret** < Ar. sıcaklık, ateş  
**ḥ.+i** 236a/4

**ḥarb** < Ar. savaş, harp

**ḥ.** 217b/13, 218a/1

**ḥarekāt** < Ar. hareketler

**ḥ.** 206a/11

**ḥ.+ġa** 185b/5

**ḥ.+qa** 201b/5

**ḥ.+lar** 208a/11

**ḥareket** < Ar. hareket; davranış

**ḥ.+ler** 217a/11

**ḥ.+lerni** 223b/8

**ḥarem** < Ar. girişi herkese açık

olmayan saygın ve kutsal yer

**ḥ.** 216a/16

**ḥ.+ġa** 216a/17

**ḥ.+ini** 206b/1

**ḥ.+leri** 205b/7, 205b/13, 205b/14

**ḥ.+lerini** 215a/9, 228b/7

**ḥ.+ler** 216a/17

**ḥarīm** < Ar. kutsal olan, harem dairesi

**ḥ.+iġa** 238a/1

**ḥar-vār** < Far. eşek yükü

**ḥ.** 212a/15, 212b/10, 219b/12,

233a/13, 236b/2

**ḥarzīnlıq** < Far.+T. *ḥarzīn+IXk* atlı

**ḥ.** 212a/14

**ḥas** < Far. çerçöp

**ḥ.+tur** 237a/3

**ḥāsıl** < Ar. ortaya çıkan, biten,

türeyen; ürün

**ḥ. bol-** 214a/17

**ḥ. éyle-** 218a/9

**ḥasīs** < Ar. pinti, hasis; değersiz

**ḥ.** 205a/2

**ḥāşiyet** < Ar. teşvik etme, kandırıp

ayartma

**ḥ.+idin** 199a/7

**ḥāşşa** < Ar. bir kimseye ya da bir şeye

özel olan nitelik, kuvvet, güç

**ḥ.** 202a/17, 209a/12, 209b/7,

209b/8, 220b/4, 232a/11, 233b/14,

241b/5

**ḥaste** < Far. hasta, yaralı

**ḥ.** 193b/6

**ḥ.+sidin** 238a/2

**ḥāşīye** < Ar. kenar yazısı

**ḥ.+side** 243b/8

**ḥātır** < Ar. gönül, kalp; zihin

**ḥ.** 195b/10

**ḥ.+ġa** 189b/8, 189b/12, 189b/13,

219a/8, 222a/4, 222a/10

**ḥ.+da** 223b/14

**ḥ.+ımġa** 228b/16

- ḥ.+ı** 215b/14, 235a/13  
**ḥ.+ıġa** 205a/1  
**ḥ.+ları** 223a/13  
**ḥāṭır-cem'** < Ar.+Far. razı, hoşnut, memnun  
**ḥ.** 218b/13  
**ḥāṭırḥāh** < Ar.+Far. gönlün arzu ettiği, gönül isteği  
**ḥ.** 187a/8, 205a/15  
**ḥatt** < Ar. yazı  
**ḥ.** 206b/4, 208a/7, 220a/9, 220a/25, 232b/3, 232b/3, 242a/8, 242a/10  
**ḥ.+mıñ** 208a/9  
**ḥ.+lar** 184b/2, 208a/5, 220a/13  
**ḥ.+larmı** 226b/13, 226b/14  
**ḥavāl** < mağara  
**ḥ.** 194a/10, 194a/11, 194a/13, 194a/16, 194b/11, 194b/12  
**ḥ.+dur** 194b/11  
**ḥ.+nıñ** 194a/16  
**ḥ.+ġa** 194a/8, 194a/10, 194b/2, 194b/12  
**ḥ.+ıġa** 198a/11, 198a/14  
**ḥavīd-zār** < Far. otluk  
**ḥ.** 224a/4  
**ḥ.+ġa** 230b/17, 239a/11  
**ḥ.+da** 233a/17  
**ḥavīş** < Far. akraba  
**ḥ.** 201a/7  
**ḥavz** < Ar. havuz  
**ḥ.** 191b/4  
**ḥ.+mı** 237a/22  
**ḥayāl** < Ar. akılda canlanan, hayal  
**ḥ.** 186a/7, 205a/6, 205b/10, 206b/13, 206b/15, 210b/4, 213a/2, 214a/3, 222a/12, 227b/3  
**ḥ.+da** 189a/11  
**ḥ.+ımda** 196b/13  
**ḥ.+ı** 215b/10, 222a/7  
**ḥ.+ıda** 222a/8  
**ḥ.+lar** 203a/2  
**hey'etliq** < Ar.+T. görünüşlü  
**ḥ.** 235b/2  
**ḥayevān** < Ar. canlı  
**ḥ.** 189a/10  
**ḥayl** < Ar. at, at sürüsü; zümre, topluluk  
**ḥ.** 218a/13, 223a/10  
**ḥaylī** < Far. çok pekçok  
**ḥ.** 186b/9, 187a/12, 188a/13, 190a/12, 191b/15, 192b/5, 195a/12, 201b/4, 202a/12, 203b/7, 204a/11, 209a/3, 209a/8, 209a/9, 210b/12,



214b/14, 215b/7, 220a/17, 222a/2,  
222a/5, 222b/7, 222b/10, 223a/6,  
224a/10, 228a/1, 228a/16, 228b/16,  
229a/5, 229a/13, 233a/1, 233a/4,  
234a/5, 234a/16, 235a/6, 238a/20,  
239b/11, 239b/15, 240b/12, 242a/6,  
242a/7, 242a/7

**ḥayrān** < Ar. şaşakalmış, şaşkın

**ḥ. bol-** 196a/6

**ḥayvānāt** < Ar. hayvanlar

**ḥ. 231b/5**

**ḥ.+ımı** 235b/2

**ḥazāin** < Ar. hazineler

**ḥ. 205b/14**

**ḥ.+i** 205b/7

**ḥāzır** < Ar. meydanda, gözönünde  
olan, hazır

**ḥ. 187a/14, 194b/14, 209a/8,  
209a/15**

**ḥ. bol-** 187b/11

**ḥ. qıl-** 241b/3

**ḥazīne** < Ar. devlet malının, devlet  
parasının saklandığı yer

**ḥ.+dür** 197a/17

**ḥ.+niñ** 211b/13

**ḥ.+din** 211b/12

**ḥ.+siniñ** 211b/15

**ḥ.+siğa** 211b/11

**ḥazīre** < Ar. etrafı çevrili mekan veya  
mezarlık

**ḥ.+si** 191a/9

**hecr** < Ar. ayrılık

**h. 238a/2**

**heft-reng** < Far. yedi renk

**h. 240a/16**

**hem** < Far. hem, ve, aynı zamanda

**h. 184a/8, 184a/12, 184a/13,**

**184b/4, 185a/2, 185a/13, 185b/9,**

**186a/3, 187a/16, 187b/13, 187b/14,**

**187b/16, 188a/4, 188a/15, 188a/17,**

**189a/10, 189a/12, 189a/16, 190b/3,**

**190b/4, 190b/5, 193a/2, 193a/3,**

**193a/12, 193a/12, 193a/16, 193b/10,**

**193b/16, 194a/3, 194a/12, 194b/12,**

**196a/4, 196a/9, 196b/4, 196b/9,**

**197a/4, 197a/16, 198a/16, 199a/1,**

**199a/2, 199b/8, 199b/11, 200a/16,**

**200b/1, 200b/16, 201b/4, 201b/16,**

**201b/17, 204a/7, 204a/13, 204a/14,**

**204b/17, 205a/6, 205b/11, 205b/16,**

**206b/16, 207a/2, 207b/3, 208b/3,**

**209b/8, 210a/18, 211b/10, 212a/3,**

**212a/18, 212b/17, 213a/8, 213b/1,**

213b/9, 213b/10, 213b/12, 213b/15,  
213b/17, 214a/7, 215b/11, 216a/10,  
216a/15, 217a/13, 217a/13, 217b/10,  
217b/10, 217b/11, 218a/6, 218b/9,  
219a/18, 220a/30, 220a/30, 221a/15,  
221b/9, 222a/14, 222a/15, 222b/5,  
223a/17, 223a/18, 223a/18, 225a/16,  
226a/12, 227a/6, 227a/7, 227a/14,  
227b/14, 227b/15, 227b/17, 227b/18,  
228a/12, 228b/1, 229a/16, 229b/2,  
229b/10, 230a/16, 230a/18, 230b/8,  
230b/10, 231a/16, 231b/18, 232a/3,  
232a/12, 232b/10, 233a/10, 234b/3,  
234b/7, 234b/13, 234b/14, 235a/4,  
235b/18, 236a/8, 236a/10, 236a/11,  
236b/8, 236b/18, 236b/20, 237a/16,  
237a/17, 238a/9, 238a/12, 238a/16,  
238b/10, 239a/3, 239a/4, 239a/7,  
239a/8, 239b/3, 239b/13, 239b/15,  
240b/1, 240b/11, 241a/12, 242b/6,  
242b/8, 242b/16, 244a/10, 244a/11

**hem-cihet** < Far. aynı yön, aynı taraf

**h.** 199b/13

**hem-cihetliq** < Far.+T. *hem-cihet+IXk*  
yandaşlık

**h.+tın** 194b/4

**hemîşe** < Far. daima, her zaman

**h.** 204a/4, 222a/7, 223b/14, 226b/7,  
240b/12, 240b/14

**hem-meşveret** < Far.+Ar. danışma  
arkadaşı

**h.+lerdin** 199b/13

**hem-râh** < Far. yoldaş, yol arkadaşı

**h.** 198b/12

**hem-vâr** < Far. uygun, düzgün yer;  
daima

**h.** 190a/3, 222a/5, 224a/5, 227a/12

**henüz** < Far. henüz

**h.** 188a/4, 192a/5, 194a/17,  
198b/10, 202a/7, 210a/4, 211a/11,  
220a/8, 220a/13, 234a/5, 236b/11

**her** < Far. her; hep, bütün

**h.** 185a/14, 185b/6, 187a/11,  
187a/11, 187b/11, 187b/15, 188a/6,  
188b/11, 189a/2, 191a/3, 191a/4,  
192a/9, 193a/12, 193b/10, 193b/11,  
194b/1, 194b/5, 194b/5, 194b/14,  
194b/14, 200a/11, 200b/8, 201a/5,  
201a/6, 201a/7, 201a/8, 203b/11,  
206a/14, 206b/5, 207a/13, 209a/14,  
209a/14, 212a/14, 212a/16, 212a/17,  
213a/8, 213b/11, 214a/6, 214a/6,  
217a/9, 217b/5, 217b/14, 220a/23,  
222b/10, 223a/13, 223a/14, 227b/16,

227b/19, 228a/1, 228a/11, 228a/11,  
229a/18, 230b/6, 231b/11, 232a/8,  
232a/8, 232b/7, 232b/10, 236a/6

**hergiz** < Far. asla, katiyyen

**h.** 212a/2, 219b/14, 227b/7,  
227b/15, 237b/14, 240b/15

**herif** < Ar. adam

**h.-i şarāb** 240b/10

**herkim** < Far. herkim

**h.** 185a/1, 185b/5, 200b/6, 200b/16,  
232a/9, 239a/17

**h.+niñ** 194a/5, 212a/17

**h.+din** 186b/15

**hest** < Far. varolma, varlık

**h.** 223b/9

**hevā** < Ar. hava

**h.** 224a/10

**h.+sıdın** 189b/4

**hevālıq** < Ar.+T. *hevā+LXk* havadar

**h.** 222a/4, 222a/5

**heves** < Ar. istek

**h. qıl-** 237b/14

**h.+i** 220a/17, 232a/4

**hevessiz** < Ar.+T. *heves+sXz* isteksiz,

hevessiz

**h.** 233a/7

**hey** < Far. hey, seslenmek için veya

ilgi ve dikkat çekmek için kullanılan  
bir ünlem

**h.** 199a/2, 199a/2, 199b/7, 199b/7,  
199b/12

**hezāre** < Far. tabur, bin kişilik askeri  
birlik

**h.** 196a/1, 196a/4, 196b/9, 204b/15,  
232a/6

**h.+ni** 196b/5

**h.+din** 187b/18, 193a/15

**h.+si** 195b/15

**h.+siniñ** 196b/11

**h.+sini** 196b/7, 197a/5

**h.+siğa** 231a/13

**h.+lerniñ** 196b/10

**hezl** < Ar. şaka, latife

**h.** 240b/16

**h.+ğa** 192b/8

**hured** < Far. akıl, idrak, kavrayış

**h.+din** 226b/16

**hiç** < Far. hiç, önemsiz, değersiz

**h.** 188a/2, 188a/4, 195a/9, 200b/1,  
203a/3, 203b/9, 204a/2, 204a/15,  
204b/9, 204b/9, 205a/7, 205b/2,  
206b/15, 207b/15, 209a/10, 210a/13,  
214a/12, 217a/10, 218a/2, 227a/3,  
227b/10, 230a/17, 233b/8, 234a/16,

236b/12, 240b/2, 243a/7

**hīçkim** < Far.+T. hiç kimse

**h.** 190a/7, 196a/9, 203a/11, 210a/4,  
224a/1, 233b/7, 234a/17

**h.+ni** 192a/16

**hikāyet** < Ar. hikaye

**h.+tür** 201a/3

**h.+i** 192b/6, 192b/11

**hilāf** < Ar. karşı, zıt; yalan

**h.-1 töre** 186b/13

**hilāl** < Ar. yeni ay

**h.+i** 243a/2

**hil'at** < Ar. kaftan, hilat

**h.** 220b/4, 231a/11, 235a/7, 238a/7,  
240a/9, 241b/5

**h.+lar** 221a/7, 236a/18

**himmet** < Ar. çaba, üstün irade

**h.** 194a/5

**hindüvāne** < Far. Hindular gibi; karpuz

**h.+sidür** 243a/11

**hisāb** < Ar. sayma, hesap

**h.** 204b/11, 212b/4

**h.+dın** 205a/3

**h.+ı** 244a/1

**h+largā.** 222a/17

**hisāblıq** < Far.+T. *hisāb+IXk* hesaplı

**h.** 204b/17

**hişşe** < Ar. pay

**h.+ni** 219b/5

**hiṭāb** < Ar. muhatap edinme, konuşma

**h.** 223b/5

**hiyābān** < Ar.+Far. suçlar, kabahatler

**h.+ı** 191a/9

**hiżāne** < Ar. hazine

**h.** 212a/16, 212b/8, 212b/9

**h.+de** 212a/16

**h.+dın** 212a/9

**h.+lerni** 212a/8

**hiżbrullāh** < Ar. Allah taraftarı,  
yandaşı

**h.** 205a/10

**hiżmet** < Ar. hizmet

**h.** 237b/14

**h.+i** 227b/3

**hiżmetkārlıq** < Ar.+Far.+T.

*hiżmet+kār+IXk* hizmetkarlık

**h.+ta** 200b/9

**hod** < Far. kendi, kendisi

**h.** 185b/10, 192b/15, 195a/1,  
200a/13, 200a/14, 200b/3, 203b/4,  
204b/16, 205b/10, 207a/8, 210a/13,  
213b/15, 222b/9, 223b/15, 240b/12

**hoş** < Far. güzel, iyi; tatlı

**h.** 214b/14, 224a/10

**hoş-âmed** < Far. hoş geldiniz

**h.**+din 205a/8

**h.**+ğa 205b/4

**hoş-huluq** < Far.+Ar. iyi huy

**h.** 192b/6

**hoş-hür** < Far. hoş yiyecek

**h.** 219b/4

**hoş-tab'** < Far.+Ar. ahlakı, tabiatı ve huyu güzel

**h.** 206b/3

**hüb** < Far. güzel, hoş, iyi

**h.** 187b/2, 190a/3, 204b/17

**h.** bol- 202a/12

**h.**+tur. 220a/20

**h.**+lar 233a/6

**huften** < Far. uyumak, yatmak

**h.** 222b/11, 228b/12, 231a/3,

237a/17, 240a/12

**h.**+de 216a/12, 221b/3, 223b/11,

227b/2, 230a/2

**h.**+ğaça 194a/14, 194b/7, 228b/12,

229b/11

**h.** namâz-ı **h.** 195b/4

**h.** namâz-ı **h.**+de 194b/10

**humâr** < Ar. mahmurluk, içkiden sonra çöken ağırlık ve baş ağrısı

**h.** 185b/18, 243a/9

**hums** < Ar. beşte bir

**h.** 204a/1, 216b/4

**h.**+ın 203b/18

**h.**+ı 204a/1

**h.**+ını 203b/17

**huqūq** < Ar. haklar

**h.**+nı 201b/9

**hurâf** < Ar. iyi huy

**h.** 192b/6

**hurūc** < Ar. çıkış

**h.** qıl- 225b/4

**hüş** < Far. akıl, bilinç

**h.** 226b/16

**h.**+dın 185b/6

**huşyâr** < Far. akıllı, zeki

**h.** 236b/12

**h.**+lar 236b/14

**huṭbe** < Ar. hatip konuşması,

İslamiyet'te Cuma ve bayram

namazları sırasında imamın verdiği

öğüt ve okuduğu dua

**h.** 225a/12

**huzūr** < Ar. hazır olma, bulunma

**h.** 237a/5

**huzūrī** < Ar. huzur ile ilgili

**h.**+dür 195b/8

**hücre** < Ar. küçük oda, odacık

**h.+dür** 188b/19

**h.+niñ** 188b/19

**h.+leri** 233a/1

**h.+ler** 233a/1

**h.+lerniñ** 189a/1

**hücüm** < Ar. saldırma

**h.** 200a/5

**hüdāy** < Far. Tanrı, Allah

**h.** 238a/4

**hüküm** < Ar. hüküm, emir

**h. bol-** 239b/7

**hükümet** < Ar. bir ülkede hüküm süren

ve onu yöneten güç, devlet

**h.** 223a/13

**h.+i** 224b/15, 225a/11

**hüner** < Far. bilme, marifet; ustalık

**h.** 201a/8

**hüret-** < uzaklaştırmak, sürgün etmek

**u.-tük** 240a/8

**hüzāl** < Ar. bitkinlik, halsizlik

**h.** 192b/7

## I

**ıl-** < ET *ıl-* (EDPT, 125) inmek,

alçalmak

**ı.-ğaylar** 232b/15

**ı.-may** 218a/2, 235b/16

**ıldam** < çabuk, seri, ileri

**ı.** 196a/3, 209a/2, 214a/18, 214b/4,

216a/13, 221b/4, 230a/5

**ıldamraq** < *ıldam+rAk* daha çabuk,

daha seri

**ı.** 221b/7, 238b/15

**ılğa-** < baskın yapmak, saldırmak

**ı.-r** 187b/11, 213a/2

**ı.-duk** 230a/1

**ı.-ğumuzdur** 197a/15

**ı.-p** 206b/16, 221a/4, 221a/15,

234b/10

**ı.-maq** 206b/14

**ılğar** < baskın, hücum

**ı.+ı** 185a/5

**ıravul** < kılavuz; ordunun önünde

giden

**ı.** 209b/16

**ı.+ümizni** 210b/1

**‘ırq** < Ar. kök, damar, soy

**‘ı.+qa** 186a/10

**ısı-** < ısınmak, sıcaklamak

**ı.-duk** 197b/12

**ısıq** < ET *ısığ* (EDPT, 245) sıcaklık,

sıcak

**ı.** 194b/3, 194b/15, 195b/5, 195b/7,

229a/16	i.+ide 185a/3, 205b/15, 208a/17,
<b>ısıt-</b> < sıtma hastalığına yakalanmak	211a/1, 218a/12, 220a/23, 220a/23,
1.-ur 236a/5	226a/18, 232b/14
1.-ıp 234a/2	i.+idin 240a/17, 240b/1
1.-qanda 236a/6	i.+leridin 236b/1
<b>ısıtma</b> < sıtma hastalığı	<b>iç-</b> < ET <i>iç-</i> (EDPT, 19) içmek
1. 233a/15, 236a/4, 236a/6	i.-er 189b/10, 240b/14
<b>ıslāh</b> < Ar. iyileştirme, yeniden	i.-tim 236a/7, 236b/4, 236b/4,
düzenleme	236b/5, 237a/12, 237a/17, 237b/1
1. 227b/19, 235b/15	i.-tiler 227b/1, 227b/11
1. qıl- 206b/5	i.-sün 227b/9
<b>ıtlāq</b> < Ar. bırakma, salıverme	i.-iqler 236b/14
i. qıl- 209b/3	i.-sem 189b/13
<b>ıztırāb</b> < Ar. sıkıntı, büyük acı, eziyet	i.-er <b>édiler</b> 190b/5, 190b/7
1. 215a/5	i.-e al- 190b/3
1.+ıdın 199a/3	i.-edürgen 227b/3
i.+lar 208b/1	i.-ip 202a/4, 228b/12
	i.-erge 227b/9
<b>İ</b>	i.-erleri 190b/4
<b>‘ibret</b> < Ar. çıkarılan ders	i.-mes 240b/15, 240b/16, 243a/6
‘i. bol- 196b/14	i.-mes <b>édim</b> 187a/10
<b>ictināb</b> < Ar. uzak durma, kaçınma	i.-mes <b>édim</b> 237b/8
i. qıl- 189b/2	i.-mesem 189b/10
<b>iç</b> < ET <i>iç</i> (EDPT, 17) iç	i.-mesimni 187a/15
i.+dekilerni 212b/2	i.-megey 235b/12
i.+ti 184b/5, 230a/16	i.-mey 189b/13
i.+ige 220a/7, 238b/16	

<b>i.-mek</b> 227b/14	<b>'iddet</b> < Ar. kocası ölen veya
<b>i.-mekke</b> 189a/14, 189b/11	kocasından boşanan kadının yeniden
<b>içil-</b> < ET <i>içil-</i> (EDPT, 26) içilmek	evlenebilmesi için beklemesi gereken
<b>i.-di</b> 227a/10, 227a/15, 228b/9,	süre
229a/9, 233b/18, 237a/17, 237b/3	<b>'i.</b> 206b/1
<b>i.-gey</b> 189b/16	<b>ige</b> < ET <i>idi</i> (EDPT, 141) sahip
<b>i.-se</b> 220a/24	<b>i.-ge</b> 200b/4
<b>i.-ip</b> 237a/10	<b>igne</b> < ET <i>igne</i> (EDPT, 110) iğne
<b>i.-medi</b> 237b/9	<b>i.</b> 224a/2
<b>i.-meydür</b> 237a/10	<b>iğvā</b> < Ar. azdırma, yoldan çıkarma
<b>içkeri</b> < ET <i>içgerü</i> (EDPT, 25) iç, içeri	<b>i.</b> 212b/18
<b>i.+din</b> 197b/2	<b>ihlāş</b> < Ar. temiz sevgi, içten gelen
<b>içki</b> < saraya mensup olanlar	dostluk
<b>i.</b> 193b/8, 213b/1	<b>i.</b> 211b/4
<b>i.+ler</b> 203b/12, 203b/17, 210a/3,	<b>iḥmāl</b> < Ar. savsaklama, önemsememe
211b/9, 220a/33, 237b/1	<b>i.</b> <b>qıl-</b> 226b/3
<b>i.+lerni</b> 190b/2, 236b/10, 239a/2	<b>iḥrāc</b> < Ar. çıkarma, dışsatım
<b>içkilik</b> < saraya mensupluk	<b>i.</b> <b>qıl-</b> 236b/19
<b>i.+leride</b> 234a/6	<b>iḥtilāt</b> < Ar. karşılaşım görüşme
<b>içkü</b> < içme, içiş; içki alemi	<b>i.</b> 187b/7, 192b/6, 202b/6, 236b/15
<b>i.</b> 235a/14	<b>i.</b> <b>qıl-</b> 205a/10
<b>içür-</b> < ET <i>içür-</i> (EDPT, 30) içirmek	<b>iḥtimāl</b> < Ar. olasılık
<b>i.-di</b> 243a/8	<b>i.</b> 213a/10
<b>i.-geyler</b> 189a/11	<b>i.+i</b> 214a/17
<b>'īd</b> < Ar. bayram	<b>iḥtimām</b> < Ar. özenle iş yapma,
<b>'ī.</b> 243a/1, 243a/9	gayretle çalışma
<b>'ī.+i</b> 195b/13	<b>i.</b> 218a/9



<b>i. éyle-</b> 201b/6	220a/22, 220a/22, 220b/18, 223a/10,
<b>i. qıl-</b> 185b/7, 203b/17, 226b/4,	223b/12, 225a/15, 225b/8, 226a/9,
240b/5	226a/11, 229a/4, 230a/11, 230a/12,
<b>ih̄tirā‘</b> < Ar. buluş yapma icat etme	230a/14, 231a/17, 231b/14, 232b/3,
<b>i.+dur</b> 187b/2	232b/17, 233a/6, 233a/12, 233a/18,
<b>ih̄tirām</b> < Ar. saygı gösterme, hürmet	234b/3, 234b/9, 236a/5, 236a/6,
<b>i.+ları</b> 235a/4	236a/7, 236b/4, 237a/7, 239b/11,
<b>ih̄tiyār</b> < Ar. seçme, tercih etme	243b/11
<b>i.</b> 205a/4	<b>i.+in</b> 198b/10
<b>i. bol-</b> 205a/9	<b>i.+si</b> 220a/17
<b>i. qıl-</b> 222a/6, 227a/16, 229a/2	<b>i.+side</b> 225b/13, 227a/4, 234b/19,
<b>ih̄tiyāt</b> < Ar. tedbirli davranma	237a/13, 241b/22
<b>i. qıl-</b> 212a/6	<b>ikinci</b> < ET <i>ékkinç</i> (EDPT, 110) ikinci
<b>i.+nı</b> 202a/6	<b>i.</b> 187a/2
<b>ih̄yāne</b> < Ar. diriltecek şekilde,	<b>ikirer</b> < ET <i>ékkirer</i> (EDPT, 115) ikişer
canlandıracak şekilde	<b>i.</b> 192a/9
<b>i.</b> 219b/11	<b>iki yüz</b> < iki yüz
<b>iki</b> < ET <i>ékki</i> (EDPT, 100) iki	<b>i.</b> 185b/10,
<b>i.</b> 184b/11, 185a/3, 187a/4, 187a/14,	<b>ilger</b> < ileri → <b>ilgeri</b>
188a/16, 188b/11, 188b/17, 189a/5,	<b>i.</b> 211b/12
192a/11, 192b/2, 192b/19, 193b/9,	<b>ilgeri</b> < ET <i>ilgerü</i> (EDPT, 144) ileri
193b/9, 195b/12, 195b/17, 202a/2,	<b>i.</b> 193a/11, 193b/1, 193b/11,
202b/12, 202b/18, 203a/12, 203b/5,	193b/13, 193b/17, 194a/2, 196a/7,
204a/7, 204a/9, 206a/3, 208a/2,	196a/15, 196b/10, 198a/10, 198a/10,
209a/6, 210a/10, 210a/17, 211b/10,	198b/5, 216b/14, 224b/2, 224b/2,
212a/15, 213a/13, 216a/4, 216a/9,	231b/11, 233b/7, 239a/2
217a/13, 217b/11, 218a/8, 219a/8,	

- i.+ge** 196b/3
- i.+din** 196a/1
- i.+ki** 193b/12, 194a/13
- ilgerirek** < *ilgeri+rAk* daha ileri  
 i. 185b/16, 208b/14, 221a/17,  
 221b/7, 230b/2, 231b/4, 234a/13
- ‘ilm** < Ar. bilme, bilgi  
 ‘i.+ini 206b/7
- ilticā** < Ar. sığınma  
 i. 200b/1
- iltizām** < Ar. gerekli görme  
 i. qıl- 201a/5
- imā’** < Ar. işaret, işaretle anlatma  
 i. qıl- 216a/10
- ‘imāret** < Ar. bina, ev  
 ‘i. 191b/5, 208b/9  
 ‘i.+tür 188b/17, 188b/18  
 ‘i.+ni 189a/3  
 ‘i.+qa 188b/16
- imdi** < ET *amtı* (EDPT,156) şimdi,  
 halen  
 i.+ler 219b/7
- imkān** < Ar. olanak  
 i.+dur 202b/2  
 i.-ı cidd 217b/9
- imtidād** < Ar. sürme, devam etme  
 i.+ı 216b/6
- imtiyāz** < Ar. ayrıcalık  
 i. 209b/6
- in-** < ET *én-* (EDPT, 168) inmek  
 é.-dük 195a/2
- in‘ām** < Ar. nimet verme, iyilik yapma  
 i. bol- 235a/7, 237a/23, 240a/9  
 i. qıl- 236a/3, 238a/8
- ‘inād** < Ar. dediğinde üsteleme, inat  
 ‘i. 208b/3
- inan-** < inanmak  
 i.-ip 205a/11
- ‘ināyet** < Ar. iyilik, lütuf  
 ‘i. 211b/6, 223b/11  
 ‘i. bol- 220b/4, 232a/5, 232a/7,  
 232a/12, 233a/11  
 ‘i. qıl- 199b/11, 211b/13, 212a/10,  
 212b/3, 212b/6, 213b/3, 215a/15,  
 218b/2, 219a/6, 221a/7, 228a/4,  
 229b/2, 233b/14, 234b/16, 241b/6,  
 242a/18  
 ‘i.+i 199a/4  
 ‘i.+idin 218a/7  
 ‘i.+lerdin 232a/11
- inçke** < ET *inçge* (EDPT, 174) ince  
 i. 190b/11, 190b/12, 240a/19,  
 240b/1  
 i.+din 241a/18

**inçkerek** < *inçke+rAk* daha ince

i. 240a/18

**infi‘āl** < Ar. alınma, darılma, gücenme

i.+**dın** 203a/4

**inḥirāf** < Ar. sapma, doğru yoldan

çıkma

i.+**tı** 192b/7

**ini** < ET *ini* (EDPT, 170) küçük erkek

kardeş

i. 185a/17, 205a/4, 207a/3, 223b/5

i.+**dür** 220a/30

i.+**niḡ** 212a/15

i.+**ni** 207a/2

i.+**m** 200b/2

i.+**si** 190a/2, 192a/18, 198a/16,

205b/17, 207a/6, 209b/17, 210a/9,

210a/12, 210b/6, 217b/14, 220b/7,

222b/3, 229a/17, 234b/16, 235a/1

i.+**siniḡ** 189b/13, 189b/13

i.+**sidin** 211b/3

i.+**lerim** 200b/10

i.+**leri** 209b/11, 209b/13

i.+**lerinin** 211b/5

**inil-** < inilmek

é.-**di** 213b/14

é.-**ip** 184b/6, 243b/10

**iniş-** < ET *éniş-* (EDPT, 191) inişmek

é.-**ip** 194b/8

**ip** < ET *yip* (EDPT, 870) ip

i. 215b/13, 224a/2

**iqdām** < Ar. uğraşma

i. 185b/7

i. **qıl-** 185b/5, 201b/5

**irtikāb** < Ar. kötü bir şey yapma, suç

işleme

i. **qıl-** 189a/13, 189b/1, 189b/3,

236b/12, 240a/3, 240b/10

**İslām** < Ar. müslümanlık

i. 218a/11, 218a/12

**ism** < Ar. isim, ad

i.+**i** 215b/3

**iste-** < ET *iste-* (EDPT, 243) istemek

i.-**p** 203a/4

**istidlāl** < Ar. kanıt veya veriye

dayanarak sonuç çıkarma

i. **qıl-** 220a/24

**istid‘ā** < Ar. isteme

i. **qıl-** 227b/14

i.+**ları** 211b/6

**istifrāḡ** < Ar. kusma

i. **qıl-** 228b/16

**istimā‘** < Ar. dinleme, işitme

i. **qıl-** 211a/16

i.+**ıdın** 187b/5

**istimālet** < Ar. teselli etme

i. 224a/13, 224b/4, 231a/11,  
232a/13

i.+ler 221a/7

**istiqāmet** < Ar. doğruluk, dürüstlük

i. 229b/1

**istiqbāl** < Ar. gelecek

i. 185b/14

i.+ğa 185b/18

**istirāhat** < Ar. dinlenme

i. 194b/3

**istirzā** < Ar. rızasını isteme

i. -yī **hāṭır**ı 235a/13

**iş** < ET *iş* (EDPT, 254) iş

i. 186a/7, 186b/13, 186b/16,  
186b/16, 192a/10, 192a/12, 198b/9,  
199b/8, 203a/9, 205b/2, 208a/12,  
209a/12

i.+tür 194b/4

i.+niñ 201a/6, 204b/9

i.+ni 187b/12, 204b/9

i.+ke 206b/15

i.+inçe 196a/14

i.+ini 205a/13, 229b/8

i.+lerini 209a/15, 239a/9

i.+lerini 194a/6

i.+lerde 191a/1

**işgāl** < Ar. meşgul etme, vaktini alma

i.+i 203b/7

**işkāl** < Ar. güçlük çıkarma

i.+i 212b/9

**‘işret** < Ar. içki içme, içki alemi

‘i. 186a/2, 189a/9, 189b/9

**iṭā‘at** < Ar. boyun eğme

i.+ıda 225a/13

**iṭā‘at-güne** < Ar.+Far. itaat eder bir  
şekilde

i. 228b/3

**i‘tibār** < Ar. şeref, haysiyet

i. 205a/9

**iṭ‘ima** < Ar. keskin olmak veya keskin  
hale gelme

i.+dın 187a/12

**i‘timād** < Ar. güvenme; güven

i. qıl- 204b/4

**ittifāq** < Ar. birleşme, uyuşma,  
sözleşme

i. 208a/7

i. qıl- 185b/1, 187b/3, 202b/8,  
229b/16

i.+ı 219b/12, 227a/16, 228b/5

**‘iyāl** < Ar. bir kimsenin geçindirmek  
olduğu kimseler

- ‘i.+ı 207b/12
- ‘i.+ları 218a/13
- ‘i.+larını 218b/6
- ‘iyālet < Ar. valilik
- i. 224b/15
- iz < ET *iz* (EDPT, 277) iz
- i. 203a/11
- i.+imiz 193a/14
- izdiḥām < Ar. aşırı kalabalık
- i. 186a/5
- izhār < Ar. gösterme, meydana çıkarma
- i.-ı yek-cihetliq 207a/7
- K**
- kāfir < Ar. Tanrıtanımaz
- k.+ler 214b/4, 218b/18
- kāfirāne < Ar.+Far. *kāfir+āne* kafirce
- k. 206b/8
- kāğaz < Far. kağıt
- k.+nın 208a/11
- k.+da 220a/22
- kār < Far. iş
- k. 199a/5, 232b/4, 236b/5
- kārḥāne < Far. işlik, işyeri, atölye
- k.+de 212a/15
- kārvānī < Far. bir kervan
- k.+ler 238a/16
- kāvākī < Far. kavakla ilgili
- k.+lerni 194a/10
- kebāb < Ar. ateşte pişirilmiş et
- k.+ı 187a/11, 187a/11, 190b/13
- kebūterḥāne < Far. güvercinlik
- k.+nın 237b/3
- ked-ḥūdālġ < Far.+T. *ked-ḥūdā+IXġ*
- kethūdalık, kahyalık
- k.+da 223a/16
- kelāt < Ar. kasaba; kale
- k.+mı 206b/13
- kele < Moğ. sürü
- k. 203b/14, 218b/15, 220a/3, 223b/13, 224a/1, 235b/6, 237b/12, 239a/11
- k.+lerini 221b/9
- kem < Far. az, eksik
- k. 197b/8, 202b/4, 204a/14
- kemā-hū < Tanrı gibi
- k. 189a/13
- kemāl < Ar. olgunluk
- k.+i 219b/4
- k.+ini 219b/5
- k.+idin 219b/8
- kemer-ḥançer < Far.+Ar. bel hançeri
- k. 191a/1
- kemer-şemsīr < Far. bel kılıcı

<b>k.</b> 190a/12	<b>k.+in</b> 240a/7
<b>kemraq</b> < Far.+T. <i>kem+rAk</i> daha az →	<b>k.+ini</b> 189a/15, 197a/14, 228b/20,
<b>kemreq</b>	243b/7
<b>k.</b> 193b/3, 207a/11, 210a/15,	<b>kezek</b> < meze
219a/18	<b>k.+ler</b> 187a/11
<b>kemreq</b> < Far.+T. <i>kem+rAk</i> daha az →	<b>kéç</b> < ET <i>kéç</i> (EDPT, 692) geç; ikinci
<b>kemraq</b>	<b>k.</b> 195a/9, 205b/8, 214a/14,
<b>k.</b> 204a/12	216a/12, 223a/4, 227b/2, 229a/13,
<b>kenār</b> < Far. kıyı, sahil	229b/11, 233a/17, 237a/17, 238a/18
<b>k.+da</b> 200a/5, 213a/8	<b>k. bol-</b> 187b/14, 195a/3, 217a/7
<b>kende</b> < Far. kazılmış, çukur	<b>k.+rek</b> 212a/12, 235b/8, 237b/3
<b>k.+ni</b> 204b/5	<b>kéç-</b> < ET <i>kéç-</i> (EDPT, 694) geçmek
<b>kerem</b> < Ar. cömertlik, bağış	<b>k.-ti</b> 189b/8, 189b/12, 194b/2,
<b>k.</b> 190a/15, 220a/26	222a/4, 222a/11, 231b/18
<b>kerem-ḥūluq</b> < Ar.+T. <i>kerem-ḥū+IXk</i>	<b>k.-sek</b> 207b/9
Tanrı cömertliği	<b>k.-ip</b> 184a/7, 244a/3, 244a/4
<b>k.+lar</b> 190a/14	<b>k.-keç</b> 222b/15
<b>kerh</b> < Ar. iğrenme, tikslenme	<b>k.-mey</b> 217a/1
<b>k.</b> 213a/9	<b>kéçe</b> < ET <i>kéçe</i> (EDPT, 694) gece
<b>kerinç</b> < Far. pirinç	<b>k.</b> 194b/9, 195a/6, 200a/13,
<b>k.</b> 233a/13	203a/10, 203a/11, 214b/6, 219a/1,
<b>kete</b> < büyük, ulu	222b/16, 226a/7, 230a/3, 231b/9,
<b>k.</b> 240b/1	231b/17, 235b/7
<b>keyfiyyet</b> < Ar. nitelik, keyfiyet	<b>k. bol-</b> 188b/7, 188b/10
<b>k.</b> 187b/1, 190a/5, 219b/6, 219b/8,	<b>k.+niñ</b> 222b/16
227b/7	<b>k.+de</b> 227b/5
<b>k.+ni</b> 189a/13	<b>k.+geçe</b> 205b/9

**k.+si** 212a/4, 215a/19, 233b/19,  
235a/11, 235b/9, 238a/18, 244a/15

**kéçil-** < ET *kéçil-* (EDPT, 697)

geçilmek

**k.-di** 222b/13, 243b/13

**kéçit** < geçit

**k.+tin** 222b/13

**kéçür-** < ET *kéçür-* (EDPT, 698)

geçirmek

**k.-diler** 222b/14

**k.-genler** 195b/9

**kél-** < ET *kél-* (EDPT, 715) gelmek

**k.** 202a/2

**k.-ür** 208b/5, 208b/6, 208b/13,  
209a/12, 215a/3, 218b/19, 230a/12,  
238a/16, 239b/14

**k.-dim** 186b/17, 194b/12, 199a/14,  
201a/11, 212a/7, 212a/12, 214b/13,  
219a/2, 233b/18, 242b/1, 243a/1

**k.-di** 184b/2, 185a/13, 185b/9,  
187b/9, 196a/1, 198b/12, 198b/17,  
200b/10, 200b/16, 202b/17, 207a/17,  
210a/16, 213b/6, 214b/15, 216b/3,  
219a/9, 220a/9, 220a/25, 220b/2,  
221a/19, 221b/14, 223b/11, 226a/3,  
227a/3, 229a/14, 231a/16, 235b/10,  
235b/15, 236a/1, 236a/10, 236a/13,

236b/18, 237a/21, 240a/10, 242a/2,  
242a/13, 242b/6, 242b/16, 243b/13,  
244a/17

**k.-dük** 184b/17, 190a/10, 194a/8,  
194b/15, 197b/11, 197b/16, 208a/6,  
214b/11, 215a/12, 222b/11, 227b/2,  
227b/6, 229a/7, 229a/14, 230a/12,  
240a/5

**k.-diler** 184b/13, 185b/9, 185b/17,  
190b/6, 192a/14, 194a/13, 198b/4,  
200b/7, 201b/17, 202b/10, 208a/2,  
208b/11, 215b/11, 227b/5, 231a/15,  
235a/2, 237a/14, 238a/13, 239a/13,  
239b/2, 241b/21, 242b/7, 242b/16,  
244a/8

**k.-gey** 186a/10, 189b/14, 192a/2,  
242b/14

**k.-geyler** 220b/11

**k.-güsidür** 192b/12, 224a/10, 235b/2

**k.-gil** 237b/7

**k.-iñ** 208a/6, 236b/14

**k.-sünler** 240b/5

**k.-se** 205a/15, 220a/24, 220a/24

**k.-ürler édi** 194a/4

**k.-seler édi** 185b/18

**k.-e al-** (kéle almas) 204b/17

**k.-e al-** (kéle almay) 235b/9

**k.-edür** 198b/17, 220b/3, 244a/17  
**k.-edür édi** 221b/11  
**k.-edür ékendür** 237b/5  
**k.-edürgen** 223a/2  
**k.-edürgende** 239a/13  
**k.-edürgenide** 228a/6, 234b/10  
**k.-edürgenini** 206b/13  
**k.-edürgenni** 207b/8  
**k.-e** 185b/16  
**k.-e** (kéle qaldı) 194a/14, 223a/5  
**k.-e** (kéle tüştük) 195b/17  
**k.-e** (kéle başladılar) 198b/10,  
229b/11  
**k.-e** (kéle başlağan) 210a/19  
**k.-ip** 184a/3, 184a/7, 184b/11,  
184b/14, 185a/12, 185b/12, 185b/14,  
186a/5, 187b/4, 187b/10, 188a/8,  
188a/9, 188b/9, 191b/14, 192a/10,  
192a/13, 192b/2, 195b/4, 195b/5,  
195b/12, 196a/4, 200a/8, 201a/10,  
201a/15, 202b/11, 202b/15, 203b/8,  
203b/11, 203b/16, 204a/9, 204a/16,  
205a/10, 205b/17, 206b/10, 207a/10,  
208a/4, 208b/2, 208b/12, 209a/2,  
210a/17, 210b/9, 211b/1, 211b/12,  
212b/15, 213a/5, 213b/4, 214a/4,  
214a/18, 214b/4, 215b/9, 216a/7,  
216a/13, 216b/3, 218b/10, 219a/13,  
220a/35, 221a/5, 221b/12, 221b/16,  
222a/3, 222a/7, 222b/14, 224a/3,  
224a/12, 224b/4, 224b/9, 225b/11,  
228a/8, 228b/5, 229a/2, 229b/10,  
230a/16, 231a/4, 231a/6, 231a/8,  
231a/14, 231a/17, 231b/13, 232a/2,  
233b/11, 233b/12, 233b/17, 234b/5,  
235a/10, 235b/19, 235b/20, 236a/11,  
236a/16, 237a/17, 237b/7, 237b/10,  
237b/17, 238a/14, 238b/1, 240a/2,  
240a/13, 240b/3, 241a/5, 242a/7,  
242a/11, 242b/15, 243a/13, 243a/14,  
243b/3, 243b/12, 244a/15  
**k.-iptür** 189b/9, 228b/14, 236a/14  
**k.-iptürler** 222b/11  
**k.-günçe** 187b/3, 193a/16, 202a/2  
**k.-geç** 196a/3, 206a/3, 209a/4,  
213a/5, 238b/20  
**k.-gen** 191b/13, 204a/1, 207b/6,  
224a/12, 225a/7, 225b/8, 227a/6,  
231b/16, 233a/2, 241b/14, 243b/7,  
244a/16  
**k.-gençe** 200b/6  
**k.-gende** 187a/2, 190a/10, 190a/11,  
190a/13, 191b/14, 192b/10, 202a/18,  
203b/15, 204b/3, 225a/8, 227b/13,



228b/16, 234a/8	<b>k.-ürler</b> 215a/4
<b>k.-gendür</b> 224a/14	<b>k.-düm</b> 200b/7
<b>k.-gendürler</b> 223a/12	<b>k.-di</b> 184a/16, 203a/13, 203b/8,
<b>k.-genimde</b> 212b/14	208b/16, 210b/15, 212b/16, 220b/8,
<b>k.-genimiz</b> 210b/4	221b/6, 223a/3, 224b/3, 227a/8,
<b>k.-genimizni</b> 197b/1	232a/3, 233a/13, 233b/6, 234b/12,
<b>k.-genimizniñ</b> 197a/14	236a/10, 237a/21, 239a/4, 239a/6,
<b>k.-genimni</b> 228b/16	239a/7, 241b/13, 241b/15, 242a/10
<b>k.-geniniñ</b> 215a/2	<b>k.-diler</b> 184a/17, 184b/8, 190b/10,
<b>k.-genlerniñ</b> 222a/15	194b/14, 199b/12, 201b/3, 202a/3,
<b>k.-ürde</b> 195b/16, 215a/9, 221b/1,	203a/6, 212a/5, 214a/9, 215b/6,
232b/6	217a/9, 218b/18, 220a/4, 221b/9,
<b>k.-üride</b> 205a/14	221b/10, 227a/6, 235a/20, 243a/10
<b>k.-ürini</b> 197b/2	<b>k.-gey</b> 220b/10
<b>k.-mes</b> 227b/8, 227b/16	<b>k.-geyler</b> 193a/15, 201a/14
<b>k.-medi</b> 185a/15, 185b/3, 201b/4,	<b>k.-üp</b> 196b/11, 211a/17, 212b/14,
228b/16	219b/4, 220a/28, 223b/12, 226a/15,
<b>k.-medim</b> 203a/4	227a/5, 231b/15, 232a/3, 232b/9,
<b>k.-mey</b> 241a/15	237b/12, 238a/6, 243a/2
<b>k.-mekke</b> 226a/10	<b>k.-geli</b> 238a/13
<b>k.-memekini</b> 185b/3	<b>k.-gü</b> 230a/18
<b>kélil-</b> < gelinmek	<b>k.-mediler</b> 193a/17
<b>k.-di</b> 192b/14, 203a/14, 212b/12,	<b>k.-mey</b> 221b/2
214b/7, 218b/3, 235b/7, 241b/4,	<b>kéltürül-</b> < getirilmek
244a/12	<b>k.-üp édi</b> 236a/2
<b>kéltür-</b> < ET <i>keltür-</i> (EDPT, 716)	<b>kéme</b> < ET <i>kemi</i> (EDPT, 721) gemi
getirmek	<b>k.</b> 226a/16, 228b/18, 231b/15

<b>k.+niņ</b> 227a/12, 227a/14, 227a/16	<b>k.+leriga</b> 210b/15
<b>k.+ni</b> 229a/6	<b>k.+leridin</b> 225a/14
<b>k.+ge</b> 225b/15, 227a/9, 228b/9, 229a/2, 229a/5, 229a/9, 233b/15	<b>k.+ler</b> 228a/11
<b>k.+de</b> 228b/12, 229a/6	<b>képek</b> < ET <i>kepek</i> (EDPT, 688) kepek
<b>k.+din</b> 227b/2, 228b/12, 233b/16	<b>k.+ti</b> 185a/4
<b>k.+lerni</b> 226a/15	<b>képeneklig</b> < yağmurluklu
<b>kéņ</b> < geniş	<b>k.</b> 229b/10
<b>k.</b> 194b/11, 230a/16	<b>képeneksiz</b> < yağmurluksuz
<b>kéņeş</b> < ET <i>kéņeş</i> (EDPT, 734)	<b>k.</b> 229b/10
danışma, görüşme	<b>kérek</b> < ET <i>kergek</i> (EDPT, 742) gerek, gerekli
<b>k.+ke</b> 219b/7, 244a/4	<b>k.</b> 185b/17, 186b/15, 186b/16, 203a/8, 207b/8, 208b/6, 213a/13, 213a/14, 220a/2, 221a/4, 221a/5, 229b/14, 230a/15, 232b/18, 239a/16
<b>kéņeş-</b> < ET <i>kéņeş</i> (EDPT, 734)	<b>kés-</b> < ET <i>kes-</i> (EDPT, 748) kesmek
danışmak, görüşmek	<b>k.-er</b> 198b/2
<b>k.-tük</b> 193a/4	<b>k.-ti</b> 204a/11
<b>k.-ip</b> 220b/17, 244a/5	<b>k.-tiler</b> 205b/6
<b>kéņrek</b> < <i>kéņ+rAk</i> daha geniş	<b>k.-edür</b> 241a/13
<b>k.</b> 239b/11	<b>k.-ip</b> 184b/8, 190b/12, 208b/15, 217a/9, 221b/8, 221b/9, 223a/2, 234b/12, 239a/4, 239a/5, 243a/11
<b>ként</b> < Soğd. < ET <i>kend</i> (EDPT, 728)	<b>k.-iptür</b> 221a/19
kent, şehir	<b>késil-</b> < ET <i>kesil-</i> (EDPT, 750)
<b>k.</b> 195b/7, 200b/4	kesilmek
<b>k.+iniņ</b> 240a/3	<b>k.-medi</b> 234a/16
<b>k.+ige</b> 241b/3	
<b>k.+ide</b> 241a/1	
<b>k.+lerini</b> 192b/13	
<b>k.+lerige</b> 220a/2, 220a/7	

**késim** < kesim

**k.** 223a/13

**kéy-** < ET *keḡ-* (EDPT, 700) giymek

**k.-ip** 216b/13, 230a/5

**k.-ip édim** 198b/17

**k.-meydür édim** 199a/1

**kéydür-** < giydirmek

**k.-üp** 218b/11, 231a/11, 236a/20,  
238a/8

**kéydürül-** < giydirilmek

**k.-di** 236a/18

**kéyik** < ET *kéyik* (EDPT, 755) geyik

**k.** 196b/5, 196b/6, 204a/4, 204a/5,  
204a/5, 204a/13, 204a/15, 219a/18

**k.+i** 184b/10

**k.+ini** 204a/12

**kéy(i)n** < ET *kédin* (EDPT, 704) arka

**k.** 188b/4, 188b/7, 188b/15,  
204a/10, 215b/9, 231a/6, 231a/7,  
236a/7, 243a/3

**k.+ge** 186a/8, 196b/1, 198b/6

**k.+din** 223a/1, 242b/16, 244a/7,  
244a/15

**k.+ki** 204a/9

**k.+çe** 223a/2

**k.+imçe** 192a/2

**k.+ini** 223a/5, 229b/11

**k.+içe** 230b/8, 238b/10

**k.+imizçe** 243b/2

**kéyinrek** < *kéyin+rAk* daha arka

**k.** 234a/18

**k.+din** 188a/16

**ki** < Far. ki bağlama edatı

**k.** 194b/11, 196a/13, 200b/6,  
200b/16, 202a/19, 202b/12, 232a/9,  
237a/3

**kibi** < ET *kibi* (EDPT, 687) gibi

**k.** 196b/5

**kiçik** < ET *kiçig* (EDPT, 696) küçük

**k.** 185b/17, 191b/12, 215b/6,  
220a/16, 236b/7

**k.+tür** 187a/4

**k.+eçe** 190a/15

**kiçiklik** < küçüklük

**k.+te** 189a/15, 220a/17

**k.+din** 243a/5

**kiçikrek** < *kiçik+rAk* daha küçük

**k.** 198a/5, 208a/10, 236b/17,  
239b/12, 239b/15

**kiçim** < Moğ. ata giydirilen zırh

**k.** 196a/10, 226a/13

**kiçimlig** < Moğ.+T. *kiçim+IXg* zırhlı

**k.** 222b/14, 223b/11, 230b/3,  
231a/5, 231a/15, 232a/2, 232a/3

**kifāyetliq** < Ar.+T. *kifayet+IXk*

kifayetli

**k.** 192b/5

**k.+lerini** 206a/4

**kim** < ET *kim* (EDPT, 720) kimse;

kim (soru zamiri)

**k.** 184a/3, 184a/14, 184b/1, 185a/3, 185a/9, 185a/14, 185a/16, 185b/3, 185b/4, 185b/5, 185b/7, 185b/17, 186a/6, 186a/7, 186a/9, 186b/4, 186b/10, 186b/14, 187a/3, 187a/4, 187a/5, 187a/6, 187b/9, 187b/14, 188a/2, 188a/5, 188a/11, 188b/2, 188b/5, 189a/1, 189a/11, 189a/16, 189b/2, 189b/4, 189b/8, 189b/9, 189b/12, 189b/15, 190a/5, 190b/6, 190b/8, 190b/14, 191a/3, 191a/12, 191b/9, 191b/9, 191b/10, 191b/11, 192a/2, 192a/11, 192b/3, 192b/7, 193a/5, 193a/14, 193b/2, 193b/3, 193b/14, 193b/15, 194a/5, 194a/9, 194b/2, 194b/2, 194b/8, 194b/11, 194b/14, 194b/14, 195a/9, 195a/10, 195a/11, 195a/14, 195a/15, 195b/4, 195b/8, 195b/9, 196a/1, 196a/12, 196a/14, 196b/13, 196b/14, 197a/5, 197a/8, 197a/9, 197a/15, 197a/16,

197a/17, 197a/18, 197b/8, 197b/11, 197b/14, 198a/2, 198a/9, 198b/6, 198b/11, 198b/15, 199a/7, 199b/2, 199b/2, 199b/6, 199b/9, 199b/10, 199b/12, 199b/13, 199b/15, 199b/16, 200a/12, 200a/16, 200b/7, 200b/8, 200b/12, 200b/17, 201a/3, 201a/5, 201a/5, 201a/7, 201a/8, 201a/14, 201b/5, 201b/11, 201b/12, 201b/15, 202a/7, 202a/13, 202a/14, 202b/4, 202b/7, 203a/6, 203a/6, 203a/7, 203a/8, 203a/14, 203a/14, 203b/2, 203b/14, 203b/17, 204a/1, 204a/13, 204b/1, 204b/11, 204b/15, 205a/3, 205a/5, 205a/7, 205a/9, 205a/9, 205a/10, 205a/14, 205a/14, 205b/8, 205b/14, 206a/11, 206a/11, 206b/2, 206b/5, 206b/12, 207a/12, 207a/15, 207a/16, 207b/5, 207b/7, 207b/8, 207b/10, 207b/14, 207b/15, 207b/17, 207b/18, 208a/5, 208a/6, 208a/9, 208a/13, 208a/15, 208b/4, 208b/11, 209a/1, 209a/2, 209a/6, 209a/7, 209a/12, 209b/3, 209b/4, 209b/4, 209b/6, 209b/7, 209b/8, 210a/10, 210a/13, 210a/16, 210b/2, 210b/8, 211a/18, 211b/1, 211b/4, 211b/10,

211b/11, 212a/7, 212b/2, 212b/5,  
212b/13, 212b/16, 213a/6, 213a/8,  
214a/1, 214a/5, 214a/15, 214a/17,  
214b/9, 215a/8, 215a/11, 215a/12,  
215a/18, 215b/12, 215b/15, 216a/12,  
216a/13, 216b/3, 216b/6, 216b/9,  
216b/9, 216b/11, 216b/13, 217a/15,  
217b/1, 217b/2, 217b/4, 217b/7,  
218a/4, 218a/4, 218b/5, 218b/7,  
218b/10, 219a/4, 219b/6, 219b/8,  
220a/9, 220a/15, 220a/16, 220a/18,  
220a/19, 220a/21, 220a/32, 220b/2,  
220b/9, 220b/10, 220b/17, 221a/4,  
221a/18, 221b/5, 221b/6, 221b/10,  
221b/11, 222a/4, 222a/5, 222a/7,  
222a/9, 222a/11, 222a/13, 222a/16,  
222b/5, 223a/14, 223a/15, 223a/18,  
223a/19, 223b/8, 223b/14, 224a/1,  
224a/8, 224a/10, 224a/13, 224a/13,  
224a/15, 224b/12, 224b/15, 225a/1,  
225a/7, 225a/8, 225a/17, 225b/3,  
225b/18, 226a/4, 226a/6, 226a/10,  
226a/18, 226b/4, 226b/8, 226b/11,  
227a/4, 227b/5, 227b/6, 227b/8,  
227b/10, 227b/13, 228a/6, 228a/11,  
228a/17, 228b/6, 229a/4, 229b/1,  
229b/5, 229b/12, 229b/13, 229b/14,

229b/17, 230a/1, 230a/7, 230a/12,  
230a/13, 230a/15, 230a/16, 230b/4,  
230b/19, 231a/7, 231a/13, 231b/1,  
231b/18, 232b/8, 232b/14, 232b/19,  
233a/2, 233a/7, 233b/4, 233b/7,  
233b/8, 233b/9, 233b/19, 234a/10,  
234a/15, 234b/1, 234b/20, 235a/6,  
235a/10, 235a/12, 235a/13, 235b/11,  
235b/14, 236a/2, 236a/20, 236b/12,  
236b/12, 236b/19, 237a/13, 237b/5,  
237b/6, 238a/10, 238a/13, 238b/4,  
239a/11, 239a/14, 239b/7, 239b/9,  
240a/1, 240a/10, 240a/16, 240b/4,  
240b/13, 240b/15, 241b/20, 242a/1,  
242a/2, 242a/15, 242b/8, 242b/9,  
242b/14, 243a/5, 243a/11, 243a/13,  
243a/13, 243b/3, 243b/12, 243b/13,  
244a/5, 244a/15, 244a/15, 244a/17

**k.+niņ** 194b/14

**kimsen** < ET *kimsen* (EDPT, 723)

altın iplik

**k.+ni** 190b/11

**kirc** < dilim, parça

**k.** 243a/11

**kir-** < ET *kir-* (EDPT, 735) girmek

**k.-er** 244a/4

**k.-erler** 198a/15

<b>k.-di</b> 204a/5, 206a/1, 232b/8, 234b/6, 236b/7	<b>k.+ide</b> 216b/15
<b>k.-dük</b> 198b/12, 238b/2, 241a/5, 244a/11	<b>kiriş-</b> < ET <i>kiriş-</i> (EDPT, 747) girişmek
<b>k.-diler</b> 210b/7, 230b/8	<b>k.-tük</b> 185a/3
<b>k.-sek</b> 222a/11	<b>k.-tiler</b> 189a/10, 189a/10, 227b/16
<b>k.-e al-</b> 211b/1	<b>kirür-</b> < sokmak
<b>k.-geç</b> 186a/10, 186a/11, 232b/17	<b>k.-geyler</b> 189a/12
<b>k.-gen</b> 202a/5, 226a/9, 226a/11	<b>kişi</b> < ET <i>kişi</i> (EDPT, 752) kişi, kimse
<b>k.-genler</b> 198a/11	<b>k.</b> 184a/13, 184a/13, 186b/14, 187b/10, 189b/5, 189b/5, 190a/11, 190a/17, 191a/1, 192b/3, 192b/4, 192b/4, 192b/6, 192b/7, 192b/8, 193a/17, 193b/8, 193b/10, 193b/13, 193b/14, 194a/1, 194a/13, 195a/10, 196b/7, 197b/16, 198a/11, 198a/14, 198b/3, 199a/16, 199b/3, 200b/13, 201b/10, 204b/3, 204b/5, 204b/11, 205a/2, 205a/3, 205b/5, 206a/9, 207a/1, 208b/13, 209a/8, 210a/4, 210a/17, 210a/18, 210b/3, 211a/6, 211a/9, 211a/10, 211b/3, 212b/4, 212b/15, 213a/3, 213b/7, 215a/10, 215b/10, 216a/13, 218a/14, 218a/15, 218b/2, 220a/3, 221a/16, 221b/14, 222b/10, 224b/3, 227a/13, 227b/9, 227b/10, 229a/4, 229b/11, 229b/13, 230b/3, 231a/15, 231b/18, 233b/3,
<b>k.-mese</b> 200a/14	
<b>k.-meydür édim</b> 198b/11	
<b>k.-meydürler édi</b> 213b/1	
<b>k.-mek</b> 225a/7, 232b/18	
<b>kirdür-</b> < girdirmek	
<b>k.-meñ</b> 199b/15	
<b>kiril-</b> < ET <i>kiril-</i> (EDPT, 745) girilmek	
<b>k.-ür</b> 222a/13	
<b>k.-di</b> 229a/3	
<b>k.-se</b> 222a/13	
<b>k.-ip</b> 194a/4, 198b/17, 201a/12, 202b/16, 211b/9, 217a/6, 217b/9, 218a/16, 224b/12, 225b/15, 227a/9, 227b/4, 228b/9, 229a/9, 229a/12, 230b/12, 232b/18, 233b/15, 238b/17, 243a/1, 243a/15	
<b>kiriş</b> < ET <i>kiriş</i> (EDPT, 747) giriş	

234a/8, 234a/9, 234a/10, 234a/12,  
234b/3, 234b/10, 234b/12, 238b/15,  
239a/14, 239b/9, 244a/7, 244a/16

**k.+niñ** 190b/8, 193b/12, 194a/2,  
195a/5, 195a/12, 204a/11, 211a/14,  
230a/9

**k.+ni** 196a/2, 203b/6, 206a/13,  
211b/10, 216b/8, 217a/12, 217a/13,  
217b/11, 224a/12, 224b/2, 233a/7

**k.+ge** 185b/6, 190b/7, 194a/5,  
194b/13, 206a/14, 233a/9, 236a/19,  
240b/16, 243a/6

**k.+din** 185b/4, 192b/2, 198b/2,  
208b/14, 211a/10, 212a/3, 234a/10,  
234b/3

**k.+si** 184a/7, 184a/8, 184a/8,  
184a/16, 205b/5, 208b/10, 210a/10,  
210b/14, 210b/17, 216b/16, 217b/9,  
218a/4, 218a/5, 218a/6, 221b/14,  
226a/16, 230a/8, 230a/8, 230b/2,  
231a/4, 234b/13, 238a/12

**k.+sin** 230b/5

**k.+sini** 198a/3

**k.+side** 210a/13

**k.+mizniñ** 211a/11

**k.+mizni** 227a/1

**k.+leri** 185a/6

**k.+ler** 184b/9, 184b/12, 185a/10,  
185a/14, 191b/15, 200a/6, 204b/2,  
207a/11, 208a/5, 212b/17, 214a/15,  
226a/1, 229b/12

**k.+lerniñ** 199a/16

**k.+lerni** 190b/5

**k.+lerdin** 230b/13

**kit-** < ET *két-* (EDPT, 701) gitmek

**k.-ti** 199b/3

**k.-key** 229b/15

**k.-eliñ** 204b/12

**k.-güçi** 218a/18

**k.-medi** 243a/12

**kitāb** < Ar. yazılmış ve basılmış eser,  
kitap

**k.+larda** 223a/9

**kivür-** < içeriye sokmak, koymak

**k.-di** 241b/11

**k.-üp** 206b/5, 217b/6

**köç** < ET *köç* (EDPT, 693) göç

**k.** 192a/9, 192a/11, 192b/19,  
205b/11, 223a/5, 243b/3

**k.+ini** 238a/13

**k.+ige** 206a/12

**k.+leri** 195b/15

**köç-** < ET *köç-* (EDPT, 694) göçmek

<b>k.-tük</b> 232b/6, 243a/9	göğüs
<b>k.-ken</b> 213b/6, 214a/1	<b>k.+igeçe</b> 193b/12
<b>k.-medük</b> 221a/18	<b>k.+keçe</b> 194a/17
<b>köçtür-</b> < göç ettirmek	<b>köhne</b> < Far. eski, eskimiş, modası
<b>k.-di</b> 212b/5	geçmiş
<b>köçül-</b> < göç edilmek	<b>k.</b> 231b/14
<b>k.-ür édi</b> 214a/14	<b>kökeldaş</b> < Moğ. süt kardeş
<b>k.-di</b> 208b/8, 213b/13, 232a/15	<b>k.+ı</b> 199b/3, 242a/10
<b>k.-üp</b> 194b/16, 195b/12, 195b/16,	<b>köl</b> < ET <i>köl</i> (EDPT, 715) göl
203b/16, 212a/11, 214b/11, 216b/7,	<b>k.</b> 224a/7
218b/4, 218b/14, 219a/3, 219a/4,	<b>k.+dür</b> 224a/6
219b/2, 219b/9, 220b/6, 221a/8,	<b>k.+ke</b> 224a/9
221a/10, 221a/13, 221b/3, 221b/13,	<b>kömek</b> < yardım
222b/1, 222b/16, 222b/18, 223a/4,	<b>k.</b> 200b/14, 210a/17, 217b/8,
224a/3, 226b/2, 229b/9, 230b/19,	218b/2, 219a/5, 229a/17, 229b/3,
231a/10, 231a/17, 231b/7, 231b/8,	229b/4, 230a/7, 230a/10, 230b/5,
231b/9, 232b/16, 233a/16, 239b/6,	234a/16, 237a/14, 238b/19
242a/14, 242b/5, 242b/15, 242b/17,	<b>k.+i</b> 205b/16
243a/16, 243b/10, 244a/4, 244a/13	<b>köñ(ül)l</b> < ET <i>köñül</i> (EDPT, 731)
<b>k.-mes édi</b> 193b/8	gönül
<b>k.-medi</b> 193a/16	<b>k.</b> 188a/4, 195b/10, 202a/3, 221b/2
<b>köçür-</b> < ET <i>köçür-</i> (EDPT, 699)	<b>k.+ge</b> 194b/2
göçürmek	<b>k.+üm</b> 189a/15, 189b/6, 193b/6,
<b>k.-di</b> 213a/3	202a/19
<b>k.-üp</b> 202b/19, 212a/11, 220b/9,	<b>k.+ige</b> 195a/12, 237b/13, 238a/2,
237b/12	238a/4
<b>kög(üs)</b> < ET <i>kögüs</i> (EDPT, 714)	<b>köñüllüg</b> < <i>köñül+IXg</i> gönüllü



<b>k.</b> 227b/9, 227b/10	<b>k.-düm</b> 188b/2, 196a/3, 198b/13,
<b>köp</b> < ET <i>köp</i> (EDPT, 686) çok, bol	235a/3
<b>k.</b> 184a/8, 184a/13, 193a/2, 193a/5,	<b>k.-di</b> 184b/14, 191b/14, 227a/2
193a/7, 194a/15, 195a/4, 195a/5,	<b>k.-dük</b> 195a/13, 231b/3
204a/4, 211a/14, 212b/4, 213a/10,	<b>k.-diler</b> 222b/15
230b/5, 237b/11, 237b/15, 242b/8	<b>k.-eyin</b> 194b/5
<b>köpkök</b> < yemyeşil	<b>k.-ür édi</b> 228b/3
<b>k.</b> 239b/16	<b>k.-e</b> (köre kélgende) 191b/14
<b>köpköp</b> < çok fazla	<b>k.-e</b> (köre bardım) 200a/4
<b>k.</b> 193b/16	<b>k.-e</b> (köre barğanlar) 222b/11
<b>köpraq</b> < <i>köp+rAk</i> daha çok → <b>köprek</b>	<b>k.-e</b> (köre bardım) 233b/3
<b>k.</b> 226a/8	<b>k.-üp</b> 195a/8, 196b/1, 200b/11,
<b>köprek</b> < <i>köp+rAk</i> daha çok → <b>köprak</b>	201a/2, 203b/9, 207b/9, 222b/11,
<b>k.</b> 188a/6, 188b/18, 192a/6,	228b/20
213b/11, 218a/14, 225b/6, 238b/6,	<b>k.-üptür</b> 204a/14
239a/9	<b>k.-üptürler</b> 196a/6
<b>k.+i</b> 209a/5, 238b/9	<b>k.-geli</b> 222b/3, 222b/4
<b>köprüg</b> < ET <i>köprüg</i> (EDPT, 960)	<b>k.-geç</b> 191b/14, 196b/4
köprü	<b>k.-gen</b> 212a/3, 243a/10
<b>k.</b> 197b/5, 197b/6	<b>k.-genler</b> 195b/9, 204a/13
<b>k.+din</b> 235a/18	<b>k.-medim</b> 200b/17
<b>k.+i</b> 198a/4	<b>k.-medük</b> 200b/2
<b>k.+ige</b> 198a/3, 233b/8	<b>k.-mediler</b> 188a/5
<b>kör-</b> < ET <i>kör-</i> (EDPT, 736) görmek	<b>k.-megen</b> 191a/3, 193b/5
<b>k.-er</b> 212b/17	<b>k.-megenge</b> 233a/4
	<b>k.-mey</b> 188b/10, 202a/8, 208b/17,
	212b/5

<b>k.-meydür édi</b> 228b/4	<b>k.-tük</b> 186a/3
<b>k.-meydür édiler</b> 217a/10, 228b/4	<b>k.-eliñ</b> 202a/2
<b>k.-mek</b> 188a/13	<b>k.-üp</b> 185b/16
<b>körset-</b> < * kör-(X)g-sA-t göstermek	<b>k.-kendin</b> 202a/3
<b>k.-ip</b> 217a/14	<b>körüşül-</b> < görüşülmek
<b>körül-</b> < ET <i>körül-</i> (EDPT, 745)	<b>k.-di</b> 186a/4, 186a/14, 235a/5
görülmek	<b>k.-gey</b> 186a/11
<b>k.-di</b> 192a/12, 243a/2	<b>köşk</b> < Far. <i>kūşk</i> köşk
<b>k.-üp édi</b> 197b/9	<b>k.+niñ</b> 197a/17
<b>k.-gen</b> 235a/20	<b>köt</b> < ET <i>köt</i> (EDPT, 700) göt
<b>k.-megen</b> 191a/7, 239b/9	<b>k.</b> 204b/1, 204b/3
<b>k.-meydür édi</b> 215b/7	<b>kötbér</b> < götveren, namussuz
<b>körün-</b> < ET <i>körün-</i> (EDPT, 746)	<b>k.</b> 206a/12
görünmek	<b>kötel</b> < yedek at
<b>k.-ür</b> 238b/14	<b>k.</b> 224a/17
<b>k.-di</b> 194a/16, 203b/4, 230a/6	<b>k.+niñ</b> 195a/10
<b>k.-edür</b> 190b/12, 203a/11, 239b/19,	<b>k.+din</b> 195a/11, 221a/15, 224b/6,
239b/20	231b/8, 243b/10
<b>k.-gen</b> 212a/2	<b>k.+i</b> 221a/14, 221a/15
<b>k.-medi</b> 207a/9	<b>k.+iniñ</b> 224a/11, 231b/7, 243a/16
<b>k.-meydür</b> 240a/2	<b>k.+ini</b> 214a/3, 222b/18
<b>körünüş</b> < görünüş	<b>k.+idin</b> 202b/16
<b>k.</b> 188b/12	<b>köter-</b> < ET <i>kötür-</i> (EDPT, 706)
<b>körüş-</b> < ET <i>körüş-</i> (EDPT, 748)	götürmek, yükseltmek
görüşmek	<b>k.-ürler</b> 207a/2
<b>k.-tüm</b> 188b/3, 188b/4, 188b/4,	<b>k.-ip</b> 212b/11, 214a/15, 215a/10,
200a/8	227b/6

<b>k.-iptürler</b> 220b/18	<b>küdüret</b> < Ar. bulanıklık, kaygı
<b>k.-genler</b> 213a/16	<b>k.+leri</b> 184a/1
<b>köteriş-</b> < götürüş	<b>küffār</b> < Ar. kafirler
<b>k.-ip</b> 227b/4	<b>k.</b> 218a/12
<b>kötert-</b> < götürmek	<b>k.+nıj</b> 214b/6
<b>k.-ip</b> 233b/10, 237a/9	<b>k.+ı</b> 214a/16
<b>köz</b> < ET <i>köz</i> (EDPT, 756) göz	<b>kūhī</b> < Far. dağ ile ilgili
<b>k.</b> 198b/9, 232b/4	<b>k.</b> 219b/14
<b>k.+ge</b> 218a/2, 235b/16	<b>kükle-</b> < ET <i>kügle-</i> (EDPT, 711)
<b>k.+leri</b> 219a/18	müzik aleti çalmak, ses çıkarmak
<b>kuroh</b> < Far. yaklaşık iki millik bir	<b>k.-y</b> 234a/14
uzaklık ölçü birimi	<b>küllī</b> < Ar. tamamen
<b>k.</b> 185b/14, 218b/14, 223a/8	<b>k.</b> 207b/10, 207b/10
<b>k.+qa</b> 220a/2, 224a/7	<b>kümüş</b> < ET <i>kümüş</i> (EDPT, 723)
<b>k.+ça</b> 243a/15	gümüş
<b>k.+geçe</b> 203b/5	<b>k.</b> 186b/11, 233a/9
<b>k.+ıda</b> 223a/18, 224a/5	<b>kün</b> < ET <i>kün</i> (EDPT, 725) gün
<b>k.+ıdın</b> 230a/13	<b>k.</b> 184b/9, 185a/5, 188a/16, 191a/3,
<b>küç</b> < ET <i>küç</i> (EDPT, 693) güç	191b/14, 192a/9, 192a/9, 192a/13,
<b>k.</b> 186a/7, 192a/10, 192a/12	193a/12, 193a/16, 193b/2, 194a/8,
<b>k.+i</b> 211a/14, 244a/6	195a/3, 195a/12, 195b/10, 202a/6,
<b>küç-ber-küç</b> < T.+Far.+T. güçlülük	204a/14, 206a/5, 208a/17, 212b/8,
<b>k.</b> 208b/2, 242b/2	214b/12, 215b/4, 216b/12, 217a/7,
<b>kūçe</b> < Far. sokak, çarşı	217b/10, 219a/8, 219a/17, 219a/18,
<b>k.</b> 198a/9	220a/27, 220b/18, 222a/16, 222b/14,
<b>k.+de</b> 198b/5	225b/10, 225b/11, 226b/1, 227a/2,
<b>k.+lerde</b> 218a/17	229a/9, 229a/14, 229b/10, 232a/15,

233a/5, 233a/15, 235a/9, 236a/5,  
236a/5, 236a/5, 236b/4, 237a/9,  
237a/21, 238a/7, 238a/9, 238a/13,  
240a/13, 240b/3, 241b/8, 242a/11,  
242b/5, 242b/6, 242b/16, 243b/2,  
244a/9

**k.+niñ** 235b/10

**k.+de** 188b/12, 190b/4, 191a/3,  
191a/5, 193b/7, 194a/7, 206b/5,  
207b/11

**k.+din** 184b/11, 188b/13, 202a/8,  
206a/3, 206b/10, 212b/14, 215a/2,  
215a/11, 215b/3, 215b/9, 220a/26,  
236a/6

**k.+i** 185b/13, 216b/5, 216b/13,  
217a/12, 217b/4, 218b/13, 218b/16,  
219a/5, 219a/12, 219a/14, 219b/2,  
219b/16, 220a/6, 220a/12, 220b/12,  
220b/14, 220b/16, 221a/6, 221b/16,  
222b/12, 225b/13, 226a/3, 226a/5,  
226a/6, 226b/10, 227a/4, 228a/3,  
228a/4, 228b/18, 229a/8, 229b/8,  
230b/19, 231b/16, 231b/17, 231b/18,  
232a/15, 233b/13, 234b/18, 234b/19,  
235a/6, 235a/8, 235a/10, 235a/15,  
235a/16, 235a/18, 235b/3, 235b/14,  
236a/4, 236a/9, 236a/13, 236a/15,

236a/17, 236b/4, 236b/5, 236b/6,  
237a/13, 237a/15, 237a/18, 237a/20,  
237a/24, 237b/2, 238a/5, 238a/10,  
238a/17, 240a/5, 240a/6, 240a/10,  
240a/14, 241a/1, 241a/18, 241b/5,  
241b/8, 241b/10, 241b/12, 241b/22,  
242a/3, 242a/13, 242a/14, 242a/19,  
242b/3, 242b/4, 242b/5, 242b/17,  
243a/9

**k.+ide** 229b/18

**k.+igeçe** 231b/17

**k.+ler** 194a/13

**künc** < Far. köşe

**k.-ide** 188b/19

**kündüz** < ET *küntüz* (EDPT, 729)

gündüz

**k.** 200a/13

**küngen** < toz

**k.+imdin** 199a/3

**küngüre** < Far. kubbenin tepesi

**k.+si** 230a/17

**künlüg** < ET *künlük* (EDPT, 732)

günlük

**k.** 188a/3, 206a/10, 242b/13

**küre-** < ET *küre-* (EDPT, 737)

küremek

**k.-p** 194a/16

<b>kürek</b> < ET <i>kürek</i> (EDPT, 741) kürek	<b>L</b>
k. 194a/16	
<b>kürk</b> < gergedan	
k. 222b/6, 222b/6, 222b/7, 222b/9, 222b/9	
<b>kürür</b> < Ar. tekrarlanma	
k.+ <b>dın</b> 225b/6	
<b>küşe</b> < Far. köye	
k. 200a/5, 213a/8	
<b>kütavallıq</b> < <i>kütaval+IXk</i> muhafızlık, bekçilik	
k. 198b/16	
<b>küy-</b> < ET <i>küy-</i> (EDPT, 754) bahane aramak	
k.- <b>üp</b> 193b/13, 222b/9	
<b>küy</b> < Far. köy, sokak	
k.+ <b>larda</b> 218a/17	
<b>küyev</b> < ET <i>küdegü</i> (EDPT, 703) güvey	
k. 228a/7	
k.+ <b>i</b> 186b/4, 214b/5	
<b>küz</b> < ET <i>küz</i> (EDPT, 757) güz, sonbahar	
k. 214a/14	
<b>küze</b> < Far. testi	
k.+ <b>ni</b> 227b/5	
k.+ <b>sini</b> 227b/3	
<b>lā-cürm</b> < Ar. suçsuz	
1. 201a/7	
<b>lafz</b> < Ar. söz	
1.+ <b>ıda</b> 209b/8	
<b>lahza</b> < Ar. çok kısa an, göz ucuyla bakacak kadar kısa an	
1. 235b/6	
1.+ <b>dın</b> 216a/16	
<b>lāle</b> < Far. lale	
1. 202a/13, 202a/14	
1.+ <b>ler</b> 202a/13	
<b>laqab</b> < Ar. takma ad, lakap	
1. 205a/11	
<b>lāyla-</b> < Far.+T. <i>lāy+IA-</i> sıvamak, çamurlamak	
1.- <b>ptur</b> 231b/10	
<b>lāzım</b> < Ar. gerekli	
1. 223b/17	
<b>leklek</b> < keklik	
1.+ <b>ni</b> 233a/6	
<b>lenger</b> < Far. gemi demiri, çapa	
1. 229a/5	
t.+ <b>iğa</b> 196b/11	
t.+ <b>idin</b> 197a/13	
<b>leṭāfet</b> < Ar. zariflik, hoşluk	

- l.+i 192b/6
- levāhiq** < Ar. ekler
- l.+i 210b/14
- l.+iniḡ 224b/14
- l.+ini 202b/14
- lik** < Ar. ancak, ama, lakin
- l. 237a/4
- luḡf** < Ar. iyilik, iyi davranış
- l. 218a/7
- M**
- ma‘ānī** < Ar. anlamlar, manalar
- m.+ḡa 209b/3
- ma‘āṣ** < Ar. dirlik, aylık, maaş
- m. q1- 206a/8, 223b/17
- m.+ıdın 202b/6
- mābeyn** < Ar. ara, arası; harem ile selamlık daireleri arasındaki geçiş odası
- m.+de 206a/15
- m.+i 189a/2
- m.+leri 188b/20
- ma‘cūn** < Ar. uyuşturucu maddelerden süzme afyon
- m. 222a/6, 225b/15, 227a/16, 227a/17, 227b/7, 227b/9, 227b/10, 227b/11, 227b/15, 227b/17, 229a/2, 229a/3, 232a/15, 240a/3, 240a/13, 240b/6, 243a/9, 243a/14, 244a/9
- m.+ı 227b/7
- ma‘cūnī** < Ar. macun kullanan
- m. 229a/3
- m.+ler 227b/17
- ma‘cūn-nāklik** < Ar.+Far.+T. *ma‘cūn-nāk+IXk* macun içicilik
- m.+te 232a/16, 243a/9
- maḡall** < Ar. yer, mekan
- m. 194a/4, 197b/13, 198a/5, 209a/10, 223b/15, 228a/7, 242a/7, 243a/13
- m.+da 185a/16, 196a/12, 198b/2, 207a/9, 207b/7, 209a/7, 212a/5, 212a/9, 214b/4, 214b/5, 215a/7, 215b/13, 216a/16, 217a/3, 224b/7, 230b/13, 234b/1, 238b/17, 239b/4, 241a/13
- m.+ıda 190a/5
- m.+larında 190a/14
- m.+lar 187a/10
- m.+larda 187b/9
- maḡallāt** < Ar. mahalleler
- m. 208b/16
- maḡallī** < Ar. yerel
- m. 223a/6
- maḡfī** < Ar. gizli, saklı

- m.** 191b/15
- maḥmil** < Ar. mahfe, hac kafilesiyle  
her yıl Haremeyn'e gönderilen  
hediyeler
- m.** 232a/11
- maḥrem** < Ar. haram
- m.+i** 212a/5
- maḥşūş** < Ar. özel, hususi, özgü
- m.** 243a/15
- m.+lar** 243a/1
- māl** < Ar. varlık; tüccar eşyası
- m.** 196b/6, 200a/5, 205a/5, 207b/11,  
212b/3, 212b/11, 238a/15
- m.+nı** 203b/11
- m.+ı** 220b/3, 243b/3, 244a/6
- m.+ıdın** 196b/9, 207b/14
- m.+ları** 195b/15
- m.-ı amān** 225b/14
- māl-dost** < Ar.+Far. mal seven
- m.** 205a/2
- ma'lūm** < Ar. bilinen; sözü edilen
- m. bol-** 198a/2, 203a/11, 211b/4,  
223a/10
- m. émes** 195a/11, 219b/8, 223a/9,  
239a/8
- m. qıl-** 209a/15, 227b/6
- ma'mūr** < Ar. bayındır
- m.** 200b/3
- ma'nā** < Ar. anlam
- m.** 240b/15
- m.+sı** 209b/2
- maḥa** < bana
- m.** 185b/9, 186b/6, 187b/13,  
187b/16, 188b/9, 189a/11, 190a/13,  
190a/17, 191a/2, 191b/14, 198b/17,  
200b/13, 208a/9, 211b/4, 216a/10,  
220a/10, 220a/30, 221a/6, 231a/5,  
233b/4, 238b/15
- māni'** < Ar. engel
- m. bol-** 188a/3
- mān** < Far. ev, han
- m.+larını** 208a/15
- manşıb** < Ar. devlet görevi
- m.+ını** 198b/16
- maḡābir** < Ar. kabirler, mezarlar
- m.+ini** 191a/11, 191a/13
- maḡām** < Ar. duruların yer, durak;  
büyük memuriyet
- m.+ıda** 200a/11, 208b/4, 216a/5,  
216b/9, 220b/1, 228a/1, 228b/4
- m.+ıdın** 201a/9
- maḡbere** < Ar. mezar, kabir
- m.** 191b/9

- m.+side** 188b/2
- m.+sini** 191a/13
- maçşad** < Ar. amaç, maksat
- m.+qa** 203a/8
- maçşūd** < Ar. istek, kastedilen
- m.** 201a/4
- ma‘qūl** < Ar. akla uygun, akla yatkın
- m.** 189b/14, 200a/10, 205a/12
- m. édi** 187a/7, 222a/16
- maral** < Moğ. dişi geyik, meral
- m.+ı** 219a/15, 219a/16
- masharalıq** < Ar.+T. *mashara+IXk*
- maskaralık
- m.** 236b/19
- maşlahat** < Ar. iş, emir, husus; önemli iş
- m.** 185b/10, 216b/12, 242b/13
- m. bol-** 207a/13
- m. qıl-** 213a/10
- m.+ı** 219b/12, 220a/6
- m.+ığa** 220b/2, 241b/20
- maṭla‘** < doğuş yeri, doğuş; kaside ve gazelin ilk beyti
- m.+mı** 193b/4
- māye** < Far. dişi deve
- m.** 212a/13
- m.+ler** 212a/14
- māyil** < Ar. eğimli, meyilli
- m. édi** 189b/6
- mazbūṭ** < Ar. ele geçirilmiş
- m.** 197a/11, 209a/10, 218a/7
- m. qıl-** 205a/13
- ma‘zeret** < Ar. özür
- m.+ni** 199a/8
- ma‘zūr** < Ar. özürlü, mazur
- m.** 201a/8
- mebzūl** < Ar. bol, çok
- m. bol-** 211b/6
- mecāl** < Ar. güç, kuvvet
- m.** 213a/11
- m.+i** 222a/16
- meclis** < Ar. oturulacak, toplanılacak yer
- m.** 189a/9, 189a/10, 189a/11, 190a/15, 190b/2, 227a/10, 228b/9, 229a/9, 235a/13, 237a/1, 237a/7, 237a/11, 243a/3
- m. bol-** 236b/17
- m. édi** 237b/2
- m.+qa** 236b/20
- m.+de** 186b/12, 187b/1
- m.+te** 189b/17, 236b/20, 243b/6
- m.+din** 236b/18
- m.+i** 187a/10, 187a/10, 187a/13,



188b/16, 218b/17, 233b/13, 240a/8,

240b/3, 243a/3, 243b/6

**m.+ini** 187a/12

**m.+ide** 187a/14, 187a/16

**medd** < Ar. uzatma, sürdürme, çekme

**m.-i nazarlıq** 222a/2

**medāris** < Ar. medreseler

**m.** 191a/13

**medīd** < Ar. uzatılmış, çok uzun süren

**m. édi** 240b/11

**medrese** < Ar. mektep, eğitim kurumu

**m.** 191a/13, 233a/1

**m.+de** 188b/5

**m.+si** 191b/7, 191b/8, 191b/10

**m.+side** 188a/20

**meger** < Far. meğer

**m.** 199b/2

**meks** < Ar. vergi

**m.** 192a/11

**melik** < Ar. hükümdar, padişah

**m.** 223b/5

**m.+leri** 242b/7, 244a/2

**memālik** < Ar. ülkeler, memleketler

**m.+iğa** 210b/8

**memnū'** < Ar. yasak

**m. bol-** 213b/11

**memzūc** < Ar. karıştırılmış

**m.** 236a/7, 237a/10, 237a/12

**men'** < Ar. engelleme, önleme, mani

olma

**m. qıl-** 190a/8, 213b/11

**mendīl** < Ar. mendil

**m.** 242a/17

**mensūb** < Ar. bir şahsa veya kuruma

ait olan, bunlarla ilişkisi olan

**m. qıl-** 223b/4

**menzil** < Ar. konak yeri; mesafe

**m.+ğa** 195a/13

**m.+de** 244a/7

**merbūṭ** < Ar. bağlı, bitişik

**m.** 205a/13

**merdāne** < Far. yiğitçe

**m.** 192b/4, 205a/2

**m. bol-** 197b/11

**merdāneliğ** < Far.+T. *merdāne+IXğ*

yiğitlik → **merdāneliğ**

**m.+ı** 198b/15

**merdāneliğ** < Far.+T. *merdāne+IXk*

yiğitlik → **merdāneliğ**

**m.** 187b/8, 230b/6

**mertebe** < Ar. ölçü, miktar; basamak

**m.** 184b/10, 206b/13, 206b/13,

234a/7

- m.+de** 219b/6
- m.+siğa** 210a/4
- mertebelıq** < Ar.+T. *mertebe+lıq*  
ölçülü, miktarlı
- m.** 208a/10
- mer‘ī** < Ar. görülen, gözle görülen
- m.** 202a/6, 235a/5, 235b/13
- mescid** < Ar. camiden küçük ibadet yeri
- m.-i cāmi‘+ini** 191b/7, 191b/9
- meşel** < Ar. anlamlı ve etkili söz
- m.** 194b/6, 214a/2
- meskūn** < Ar. oturulacak duruma getirilmiş, bayındır
- m. rub‘-ı m.+da** 188a/11
- mest** < Far. sarhoş
- m. bol-** 227b/7, 237a/7
- m. ékendür** 228b/15
- m.+ler** 227b/14, 227b/16, 227b/18
- m.+lerniğ** 236b/14
- m.-i lā-ya‘qıl** 227b/19
- m.-i şarāb** 236b/13
- m.-i tãfiğ** 228b/12
- mestliğ** < Ar.+T. *mest+IXğ* sarhoşluk  
→ **mestliq**
- m.+da** 235b/6
- m.+larda** 190a/10
- mestliq** < Ar.+T. *mest+IXk* sarhoşluk  
→ **mestliğ**
- m.** 189a/13, 190a/14, 235b/7
- meştūr** < Ar. örtülü
- m. bol-** 201a/4, 2 02b/5
- meş‘al** < Ar. aydınlatma aleti, meşale
- m.** 228b/15
- m.+nı** 228b/13
- meşaqqat** < Ar. acı, eziyet, sıkıntı
- m.** 193b/3, 195a/4, 195b/7
- m. bol-** 194b/5
- m.+ta** 194b/3
- m.+lar** 193b/3
- m.+larnı** 195b/9
- meşğül** < Ar. bir işi olan, çalışan
- m.** 218a/3
- m. édim** 208a/18, 217b/13, 217b/16
- m. bol-** 217b/10, 231b/16
- meşhūr** < Ar. tanınmış
- m.** 191a/6, 206b/3
- m. bol-** 206a/15
- m.+dur** 197a/9, 205b/8, 210a/11, 230b/6
- meşmūl** < Ar. içinde bulunan; kaplanmış, sarılmış
- m. bol-** 211b/6
- meşrūh** < Ar. ayrıntılı açıklanmış veya

yorumlanmış	<b>m.+si</b> 218b/18
<b>m.</b> 243b/7	<b>mey'ūs</b> < Ar. ümitsiz
<b>m.-ı 'arz</b> 215a/2	<b>m. bol-</b> 215a/7
<b>meş'ūf</b> < Ar. çılgın aşık, tutkun, düşkün	<b>mezār</b> < Ar. kabir
<b>m. édiler</b> 218a/3	<b>m.+ım</b> 241a/4
<b>meşveret</b> < Ar. danışma	<b>mezārāt</b> < Ar. kabirler
<b>m. qıl-</b> 207a/12, 213a/6, 242b/9, 244a/18	<b>m.</b> 191a/11
<b>mevāni'</b> < Ar. engeller	<b>mezheb</b> < Ar. bir dinin şubelerinden her biri; tutulan yol
<b>m.</b> 222a/8	<b>m.+ide</b> 192b/7
<b>mevsim</b> < Ar. bir yılın üçer aylık dört bölümünden her biri, mevsim	<b>mezkūr</b> < Ar. adı geçmiş, anılmış
<b>m.+de</b> 202a/17	<b>m.</b> 202b/5
<b>mevsüm</b> < Ar. adlandırılmış	<b>m. bol-</b> 187a/7, 193b/10, 198b/3, 202a/7, 203b/15, 205a/5, 207a/16, 209a/7, 210a/4, 211b/6, 212b/5, 212b/16, 216a/6, 220b/7, 225a/3, 229b/5, 230a/1, 231b/6, 242a/2
<b>m.</b> 224a/9	<b>mén</b> < ET <i>ben/men</i> (EDPT, 346) <i>ben</i>
<b>m. bol-</b> 215b/4	<b>m.</b> 185a/16, 185a/16, 185b/9, 185b/10, 185b/11, 185b/14, 186a/9, 186a/10, 186a/11, 186b/2, 187a/5, 187a/6, 187a/6, 187a/10, 187b/12, 188a/17, 189a/6, 189a/12, 189b/3, 189b/10, 190a/15, 190b/15, 190b/15, 191b/14, 193a/4, 193b/5, 193b/8, 194a/16, 194b/3, 194b/4, 194b/4, 194b/8, 196a/7, 196b/9, 198a/9,
<b>meyl</b> < Ar. eğim, eğilim, istek, meyil	
<b>m.</b> 189b/4, 191b/15, 214a/16	
<b>m. qıl-</b> 190b/15, 213b/8	
<b>m.+im</b> 189a/14	
<b>m.+imni</b> 189b/5	
<b>meymene</b> < Ar. sağ kanat	
<b>m.</b> 209b/3	
<b>meysere</b> < Ar. sol kanat	
<b>m.</b> 209b/4	
<b>meyve</b> < Far. meyve	

198b/6, 198b/17, 199a/2, 199a/7,  
199a/16, 199b/1, 199b/3, 199b/6,  
200b/3, 200b/5, 200b/13, 201a/2,  
201a/4, 201a/5, 201b/4, 202a/1,  
202a/1, 203a/3, 203a/8, 203a/12,  
204a/15, 204b/3, 204b/12, 207b/8,  
207b/13, 207b/18, 208a/18, 208b/9,  
208b/15, 209b/3, 210b/11, 213a/9,  
213b/1, 216b/1, 216b/4, 219b/5,  
220a/10, 220a/18, 220a/20, 222b/5,  
225b/7, 227a/12, 227b/8, 228b/14,  
228b/15, 228b/17, 230b/12, 232b/10,  
233a/7, 233b/3, 234a/8, 234a/12,  
234a/13, 234b/3, 235a/3, 235b/10,  
236b/11, 236b/12, 236b/13, 237a/16,  
238b/10, 238b/15, 238b/15, 240b/13,  
240b/16, 242a/1, 243a/1, 243a/6,  
243a/11, 244a/17, 244a/18

**m.+ni** 227b/3

**m.+de** 196a/10, 199b/12

**m.+din** 190b/7, 201b/11, 211b/11,  
234a/17, 234a/18

**m.+i** 184b/14, 189a/8, 189a/11,  
190b/2, 190b/6, 191b/14, 192a/3,  
196b/1, 199a/3, 207a/8, 213a/1,  
213b/16, 215a/18

**méniḡ** < benim

**m.** 184b/13, 186a/13, 187a/6,  
188a/8, 188a/18, 188b/14, 190b/3,  
190b/3, 190b/13, 190b/16, 192a/2,  
198b/12, 198b/13, 199b/6, 200b/2,  
200b/4, 200b/6, 200b/12, 201a/1,  
201b/3, 201b/8, 201b/10, 202a/19,  
209b/18, 211a/10, 213b/10, 213b/10,  
220a/10, 230b/13, 233a/5, 234a/10,  
234a/17, 235a/12, 235b/12, 236b/11,  
236b/14, 240b/15, 242a/9, 243a/5

**mī'ād** < Ar. belirtilen zaman veya yer

**m.** 197b/11

**mihmān** < Far. konuk, misafir

**m. édük** 189a/8

**mihmāndārlıḡ** < *mihmāndār*+*IXḡ*

konuk ağırlamakla görevli

memurmurluk

**m.+mı** 190b/1

**mikdār** < Ar. miktar, parça

**m.** 192a/11

**mināre** < Ar. minare

**m.** 203b/14, 218b/15, 239a/12

**minber** < Ar. hutbe kürsüsü

**m.+de** 206b/5

**miḡ** < ET *biḡ/biḡ* (EDPT, 346) bin

**m.** 184a/14, 202b/2, 203b/6, 204a/1,  
205b/4, 209a/9, 210a/12, 210a/13,

216a/4, 219b/12, 225b/14, 236b/2,

236b/7, 241b/11

**m.+ge** 209a/6

**m.+din** 204a/1, 218a/14

**miñ bés yüz** < bin beş yüz

**m.** 184a/14

**miñ-** < ET *bin-* (EDPT, 348) binmek

**m.-ip** 198a/15

**m.-ünçe** 233b/9

**miqdār** < Ar. miktar

**m.** 213a/12

**mīrzā** < Far. emirzade, beyoğlu,

beyzade → **mīrzāde**

**m.** 186a/16, 186b/2, 187a/16,

190a/7, 192b/10, 192b/11, 208a/2,

215a/17

**m.+nuñ** 186b/4, 187a/14, 188a/12,

188b/1, 191a/13

**m.+ğa** 184b/15

**m.+sı** 199b/8

**m.+lar** 185b/12, 185b/13, 187b/3,

187b/7, 187b/10, 187b/15, 188a/9,

205b/8, 206b/16, 208a/3

**m.+larnuñ** 187a/1, 205b/7, 205b/14

**m.+largā** 188a/6, 190a/18, 192a/14

**mīrzāde** < Far. emirzade, beyoğlu,

beyzade → **mīrzā**

**m.+leri** 236a/11, 244a/7

**mişqāl** < Ar. yirmi dört kırat

ağırlığında bir tartı birimi

**m.** 233a/9

**misvāk** < Ar. misvak, diş fırçası

**m.** 241b/1

**molcar** < Moğ. toplanma, bir araya

getirilmel; askeri ictima edecek yer →

**bolcar**

**m.+ğa** 240b/5

**m.+ıda** 217b/13

**m.+larıdın** 217b/6

**mollā** < Ar. büyük bilgin, hoca

**m.** 205a/10

**m.+larıdın** 206b/3

**möçe** < Moğ. rütbe

**m.+din** 239a/15

**m.+leridin** 240a/7

**mu** < soru edatı

**m.** 193a/8, 193a/8, 193a/9, 193b/5,

193b/6, 199a/3, 203a/8, 203b/4,

205a/7, 220a/21, 220a/21, 241a/11,

241a/11

**m.+dur** 190a/7, 190a/7

**mu‘āf** < Ar. affedilmiş; ayrı tutulmuş

**m.** 242a/17

**mu‘allaq** < Ar. asılı, aşılmış, havada

duran	<b>m.+lar</b> 213a/3
<b>m.</b> 204a/10	<b>m.+ları</b> 212b/5
<b>mu'āmele</b> < Ar. davranış, tavır	<b>muḥavveṭe</b> < Ar. duvar örölmüş, duvar çekilmiş
<b>m.+de</b> 238a/15	<b>m.+si</b> 198a/6
<b>mu'ārız</b> < Ar. karşıt, itiraz eden	<b>muhayā</b> < Ar. nöbetleşe kullanma
<b>m.+ı</b> 219a/13	<b>m.</b> 189b/9
<b>mu'ayyen</b> < Ar. belli, belirli	<b>muḥkem</b> < Ar. sağlam kılınmış, sağlam
<b>m. bol-</b> 214a/13, 229b/1	<b>m.</b> 210a/16, 223a/5, 234b/2
<b>muğlim</b> < Ar. kulampara, oğlangı	<b>muḥmel</b> < Far. kadife
<b>m.</b> 192b/7	<b>m.</b> 212a/14
<b>muḥaqqaq</b> < Ar. mutlaka, kesin olarak	<b>muḥtaşarraq</b> < Ar.+T. <i>muḥtaşar+rAk</i>
<b>m.</b> 204b/10	daha kısa
<b>muḥaqqar</b> < Ar. hakarete uğramış	<b>m.</b> 188b/17
<b>m.</b> 224a/12	<b>muḥtelif</b> < Ar. türlü, çeşitli
<b>muḥarrem</b> < Ar. yasaklanmış; hicri kameri takvimin ilk ayı	<b>m.</b> 187b/18, 209b/3
<b>m.</b> 205a/16, 216b/5, 216b/13, 217b/4, 218b/16, 219a/12	<b>muḥa</b> < buna
<b>muḥarriq</b> < Ar. harekete geçiren, hareket ettiren	<b>m.</b> 207a/12, 208a/12, 208b/6, 220b/17, 226b/12, 242b/9, 244a/5
<b>m.</b> 233a/15	<b>muḥa</b> < ET <i>bunça</i> (EDPT, 349)
<b>muḥāşara</b> < Ar. kuşatma	bunca, bu kadar
<b>m. qıl-</b> 185a/9, 213a/5	<b>m.</b> 187a/6, 189b/8, 193b/3, 203b/9, 204a/13, 205b/10, 207a/10, 207b/15, 212a/3, 213a/11, 239a/14
<b>muḥaşşıl</b> < Ar. meydana getiren	<b>munda</b> < bunda
<b>m.+lar</b> 225b/14	<b>m.</b> 188b/5, 190b/5, 194b/3, 194b/4,
<b>muḥaşşılıq</b> < Ar.+T. <i>muḥaşşıl+IXk</i>	
meydana getirme	

203b/16, 208b/3, 209a/7, 209b/5,  
209b/9, 222a/15, 227a/13, 230b/10

**mundaq** < ET *buntaġ* (EDPT, 349)

bunun gibi, böyle

**m.** 185a/16, 185b/2, 188a/9, 189b/6,  
190b/16, 194a/6, 194b/14, 195a/10,  
195a/14, 195b/7, 195b/8, 195b/9,  
195b/9, 199b/15, 200a/11, 201b/5,  
201b/10, 203b/6, 205a/9, 206a/10,  
206b/8, 207a/9, 207b/7, 207b/9,  
208a/11, 208b/16, 212a/2, 213b/15,  
216a/9, 218a/7, 219b/14, 222a/4,  
223b/8, 227b/5, 228b/15, 235b/11,  
237b/9, 239a/14, 239a/17, 239a/17,  
239a/17

**m.+lar** 235a/12

**mundın** < bundan

**m.** 199b/13, 199b/15, 201a/10,  
202b/18, 205a/7, 210a/11, 211b/14,  
214b/14, 219a/16, 235a/20, 239a/8,  
240b/8, 241a/10

**muni** < bunu

**m.** 184a/11, 194b/11, 221b/7,  
228a/7, 229b/2

**muniġ** < bunun

**m.** 190a/6, 207b/10, 209b/6, 209b/7,  
209b/9

**muqābele** < Ar. karşılık verme

**m.+de** 217a/11

**m.+side** 207b/10

**muqarrer** < Ar. kararlaşmış; şüphesiz

**m.** 186a/9, 189b/15, 207a/7,  
214a/13, 229b/1  
**m. bol-** 186a/14, 197a/14, 207a/16,  
230b/13, 236a/20, 240b/5

**m. qıl-** 192a/2, 211b/16, 223a/14,  
229b/3

**m.+idin** 223a/15

**m.+leri** 223a/15

**muqāvemmet** < Ar. diren., direnme,  
karşı koyma

**m. qıl-** 213a/11

**murād** < Ar. istek, arzu, dilek

**m. émeštür** 209b/9

**m.+tur** 209b/9

**muraşşā'** < Ar. değerli taşlarla süslü

**m.** 191a/1

**muşālaħa** < Ar. barış, barış görüşmesi

**m.** 226b/8, 229a/15, 229b/8

**muşāliħ** < Ar. barış yapan, barışan

**m.+ini** 221a/11

**musallaħ** < Ar. sataşma, ilişme

**m. bol-** 210b/8

**muşavver** < Ar. resimli, tasarlanmış

<b>m.+dür</b> 189a/2	çeken
<b>muşavvir</b> < Ar. ressam, resim yapan	<b>m.</b> 200a/9
<b>m.+niñ</b> 206b/4	<b>m.</b> 199b/12
<b>muşt</b> < Far. yumruk	<b>mü</b> < soru edatı
<b>m.</b> 242a/6	<b>m.</b> 199a/3, 200b/5, 203b/4
<b>mu'tarraf</b> < Ar. itiraf etme	<b>mübālağa</b> < Ar. abartı, abartma
<b>m. bol-</b> 187a/7	<b>m. qıl-</b> 186a/3, 237b/15
<b>mutaşarrıf</b> < Ar. kullanma yetkisine	<b>m.+lar</b> 215b/14
sahip, tasarruf yetkisi olan	<b>mücerred</b> < Ar. soyut; yalnız, tek
<b>m. bol-</b> 210b/8, 213a/8, 215a/10,	<b>m.+ni</b> 209b/8
223b/16, 225a/4, 225b/4, 229b/18	<b>müddet</b> < Ar. zaman, vakit
<b>muṭāyebe</b> < Ar. şakalaşma	<b>m.</b> 235a/6
<b>m.</b> 236b/18	<b>m.+te</b> 216a/4
<b>mutāzarrır</b> < Ar. zarar gören, zarara	<b>m.+tin</b> 229a/5, 238b/1
uğrayan	<b>m.+ide</b> 237a/9
<b>m. édiler</b> 238a/16	<b>m.-i medīd</b> 240b/10
<b>mu'teber</b> < Ar. hatrı sayılır, saygın	<b>müddetī</b> < Ar.+Far. bir süre, bir
<b>m.</b> 216b/8, 223b/5	müddet
<b>mu'tedd-bih</b> < Ar. gerçek değer	<b>m.</b> 217b/13, 229a/13
üstünde gösterilen	<b>müddetü'l 'ömr</b> < Ar. yaşam süresi
<b>m.</b> 222a/10	<b>m.</b> 193b/3, 197b/8
<b>muṭī'</b> < Ar. itaatli, boyun eğen	<b>müheyyā</b> < Ar. hazır
<b>m.</b> 232a/10	<b>m. bol-</b> 235a/13
<b>muttaqī</b> < Ar. sakınan, çekinen; dindar,	<b>mühim</b> < Ar. önemli
sofu	<b>m.+lerini</b> 231a/8, 236a/2
<b>m. édım</b> 189b/2	<b>m.+ler</b> 231a/7
<b>muṣṭarib</b> < Ar. ızdıraplı, sıkıntılı, acı	<b>mühimmāt</b> < Ar. savaş malzemesi



- m.+ıdın** 218b/13
- mühr** < Far. mühür
- m.** 208a/10, 208a/11
- müjde** < Far. sevinç haberi
- m. bol-** 220a/25
- mükemmel** < Ar. olgunlaşmış, kemale ermiş
- m.** 189b/9, 204b/15
- mükerrer** < Ar. tekrarlı, tekrarlanmış
- m.** 229a/1
- mülâhaza** < Ar. dikkatle bakma
- m. qıl-** 194b/10, 202b/10, 207b/13, 211b/7, 213a/2, 219a/1, 222a/3, 231a/18
- mülâqât** < Ar. görüşme, buluşma
- m. bol-** 185b/13
- m. qıl-** 207b/1
- mülâzemet** < Ar. bir yere veya kimseye sıkı sıkı bağlanma
- m. qıl-** 184b/11, 207a/11, 208a/4, 219a/13, 223b/12, 224a/12, 224b/4, 224b/9, 225b/11, 225b/17, 228a/8, 231a/7, 231a/16, 232a/3, 233b/11, 233b/12, 236a/12, 236a/16, 238a/6, 238a/14, 242a/12, 243a/14
- mülâzım** < Ar. bir yere veya kimseye bağlanan, stajyer
- m.+lar** 233b/12
- mülhid** < Ar. Tanrı'yı inkar eden
- m.** 221b/17, 222a/4
- m.** 221b/18
- mülk** < Ar. vakıf olmayıp -doğrudan doğruya- birinin malı olan toprak
- m.** 200a/17
- m.+niñ** 229b/12
- m.+imiz** 223b/15
- m.+lerniñ** 191b/7
- mümkün** < Ar. mümkün, olası
- m. émes** 203a/9
- münâfıq** < Ar. ikiyüzlü, ara bozucu
- m.** 192b/8
- münâsebet** < Ar. yakınlık, bağ; vesile
- m.+i** 213b/8, 213b/11, 220b/8
- münâsib** < Ar. uygun
- m.** 187b/15, 188b/10, 207a/9, 225b/10
- m.+lerdin** 220a/29
- münâsiblıq** < Ar.+T. *münâsib+IXk* uygunluk
- m.** 229a/18
- münfa'ıl** < Ar. kırılmış, gücenmiş, darılmış
- m.** 200a/9

- m. bol-** 203a/3, 227b/8, 244a/2
- münkir** < Ar. kabul etmeyen, inkar eden
- m. bol-** 208a/8
- münqād** < Ar. boyun eğme
- m. 232a/10**
- müntehī** < Ar. sona eren, biten
- m. bol-** 223b/3
- mürāca‘at** < Ar. danışma; yardım isteme
- m. qıl-** 187b/5, 221a/8, 229b/9
- mürevvaq** < Ar. süzölmüş
- m. 189a/10**
- mürür** < Ar. geçme, geçip gitme, geçiş
- m. qıl-** 218a/18
- m.+nııı** 215a/13
- mürüvvet** < Ar. insanlık; cömertlik
- m.+in** 194b/4
- müseddes** < Ar. altılı, altıgen
- m. 232b/3**
- müstaḥkem** < Ar. sağlamlaştırılmış, sağlam
- m. 218a/8**
- m. qıl-** 197a/11
- müstaḥsen** < Ar. güzel görölmüş, beğenilmiş
- m. 185b/7**
- müsta‘idd** < Ar. kabiliyetli
- m. 204b/15**
- müşaḥḥıs** < Ar. tamamlayan, teşhis eden
- m. qıl-** 204b/9
- müşfiqāne** < Ar.+Far. *müşfiq+āne*
- şefkatle
- m. 200a/10**
- müşkil** < Ar. güç, zor
- m. édi** 189b/7
- m.+dür** 204b/16
- müşrif** < Ar. yükselen; ölümlü yaklaşan
- m. 222a/2**
- m.+dür** 224a/9
- mütaḡallıblıq** < Ar.+T. *mütaḡallıb+IXk*
- zorbalık
- m. 225a/3**
- müte‘ellim** < Ar. üzgün, elemli, acı çeken
- m. bol-** 234a/2
- müte‘eşsir** < Ar. üzgün
- m. 234a/2**
- mütenebbih** < Ar. uyanık, akli başına gelen
- m. bol-** 235b/10
- müteneffir** < Ar. nefret eden

- m. bol-** 227a/16
- mütereddid** < Ar. gidip gelen,  
kararsızlık geçiren
- m. bol-** 211a/7
- mütevātir** < Ar. herkesçe bilinip  
onaylanan
- m.** 212b/17
- müteveccih** < Ar. dönük, yönelik;  
birine sevgi besleyen
- m. bol-** 184b/3, 185b/11, 186a/11,  
187b/16, 188a/17, 199a/8, 207a/15,  
207b/4, 209a/18, 210a/18, 211a/16,  
213b/2, 213b/9, 214a/6, 216a/16,  
222b/2, 224b/7, 235b/6, 238b/14,  
239b/6, 242b/2
- mütevehhim** < Ar. kuruntulu, evhamlı
- m.** 202a/5
- m. bol-** 225a/13
- mütevellid** < Ar. doğan; ileri gelen,  
kaynaklanan
- m. bol-** 215b/1
- müteyaqqın** < Ar. kesin olarak bilinen
- m. édük** 223b/17
- müvellih** < Ar. aklı başından giderek  
sersemleşen
- m.+lerni** 190b/10
- müyesser** < Ar. kolaylıkla olan
- m. bol-** 222a/8, 235b/11
- müzāyaqa** < Ar. sıkıntı; yokluk
- m. qıl-** 226b/9
- müzebzeb** < Ar. beceriksiz
- m. édiler** 202a/5
- N**
- na‘aş** < Ar. ölen insanın vücudu, cest
- n.+ımı** 234a/3
- nādīde** < Far. görülmemiş, nadir
- n.** 206a/9
- nā-ḥ‘āhī** < Far. isteksiz
- n.** 220a/27
- nā-hem-vār** < Far. eğri, çarpık
- n.** 190a/4, 217a/1
- nā-hem-vārlıg** < Far.+T. *nā-hem-*  
*vār+IXg* eğrilik, sapkınlık, yanlış  
yolda olma
- n.+ıdın** 200a/16
- nā-ma‘lūm** < Far.+Ar. belli olmayan
- n. bol-** 193a/4
- nā-ma‘qūl** < Far. +Ar. makul olmayan
- n.** 185a/14
- nā-merdlıq** < Far.+T. *nā-merd+IXk*  
alçaklık
- n. qıl-** 185a/15
- n.+ıqa** 185b/3

<b>nā-müşahhaş</b> < Far.+Ar. somut olmayan n. 193a/12	<b>n.-1 huften</b> 219b/6, 220b/3, 233a/17, 244a/11, 195b/4, 222b/11, 228b/12, 231a/3, 237a/17, 240a/12
<b>nā-sāzgārlıġ</b> < Far.+T. <i>nā-sāzgār+IXġ</i> uygun olmama n.+ıdın 200a/16	<b>n.-1 huften+de</b> 194b/10, 216a/12, 221b/3, 223b/11, 227b/2, 230a/2 <b>n.-1 huften+ğaça</b> 194a/14, 194b/7, 228b/12, 229b/11
<b>nā-şāyest</b> < Far. layık olmayan, uygun olmayan n. 206a/10	<b>n.-1 pīşīn</b> 197b/6, 223a/4, 224a/3, 224b/10, 226a/7, 228b/9, 229a/9, 231b/8, 233a/14, 233a/16, 233b/8, 233b/16, 235b/4, 238a/18, 240a/2, 240a/7, 241b/2, 243b/5, 243b/11
<b>nā-şinās</b> < Far. cahil n. 201b/10	<b>n.-1 pīşīn+din</b> 187a/9, 241a/2 <b>n.-1 şām</b> 194a/13, 195a/9, 218b/3, 233b/18
<b>nafīr</b> < Ar. nefret eden n. 184a/6	<b>n.-1 şām+nıñ</b> 237b/2 <b>n.-1 şām+da</b> 219b/6, 220b/3, 233a/17, 244a/11
<b>naġme</b> < Ar. ezgi, melodi n. 189b/17, 228b/11, 229a/11	<b>n.-1 şām+dın</b> 190a/9, 240b/8, 243a/2
<b>nām</b> < Far. ad, nam n. 218a/9	<b>nāmūs</b> < Ar. haya, iffet, ırz n. 212b/12 n. qıl- 187b/13 n.+qa 193a/10 n.+um 186a/13 n.+ı 186a/13 n.+ımı 184b/3
<b>namāz</b> < Far. namaz n. 226a/9, 226a/11, 237a/7 n.+ımı 206b/7 n.-1 dīġer 233b/17, 240a/11, 244a/3, 244a/10 n.-1 dīġer+de 230a/1, 233b/11, 233b/13, 243a/14 n.-1 dīġer+din 221a/15, 221b/3 n.-1 dīġer+geçe 227a/15	<b>nān</b> < Far. ekmek

n. 195b/8	n.+si 200a/13, 200b/5, 208a/2,
<b>naqb</b> < Ar. delme; delik	224b/14
n. 206a/5, 215a/4	<b>nefs</b> < Ar. ruh, can
<b>naqqāre</b> Ar. davul	n. 189b/4
n. 211a/16, 231b/7	<b>nemek-ḥarām</b> < Far.+Ar. nankör, iyilik
n.+si 217b/4	bilmez
n.+lerni 211a/12	n. 204b/1
<b>narı</b> < ET aşaru (EDPT, 190) öte,	<b>neng</b> < Far. şöhret, ün
ötede	n. 218a/9
n. 239b/19	<b>neqāhet</b> < Ar. hastalıktan sonraki
<b>nasaq</b> < Ar. düzen	zayıflık
n. 205a/14, 209a/11	n. 237a/11
<b>naşīhat</b> < Ar. öğüt	<b>ner</b> < Far. erkek, eril
n. 190a/18	n. 212a/13
n. qıl- 216b/9	<b>nergis</b> < Far. nergis
n.+mı 216b/10	n. 236a/7
<b>naşş</b> < Ar. kesinlik, netlik	<b>nesl</b> < Ar. nesil, soy
n.-ı qātı‘ 186b/14	n.+idin 223a/10
<b>nazarlıq</b> < Ar.+T. <i>nazar+IXk</i> nazarlık	<b>neş’e</b> < Ar. sevinç, keyif
n. 222a/2	n. 189a/15, 227b/4
<b>nāzır</b> < Ar. bakan, gören	n. bol- 189a/12
n. érdiler 209a/15	<b>nev’</b> < Ar. çeşit, tür
<b>nāzik</b> < Far. ince	n. 186a/4, 187a/11, 187b/2, 191a/5,
n. 190a/3	200b/2, 200b/8, 201b/5, 201b/7,
<b>nebātāt</b> < Ar. bitkiler	202a/14, 203a/3, 203a/3, 208a/12,
n.+mı 231b/6	209b/5, 235b/11, 243a/7
<b>nebīre</b> < Far. torun	

**nevāhī** < Ar. bölgeler

**n.** 184b/10

**n.+ğa** 203a/12, 241b/14

**n.+de** 184a/17, 184b/1, 214b/12,  
224a/3

**n.+dağı** 185a/2

**n.+sidağı** 194b/12, 204b/13,  
218b/17, 218b/19, 223b/6

**n.+sini** 187b/10

**n.+siğa** 204b/3, 205a/16, 209a/4,  
221b/10

**n.+side** 187b/16, 192a/9, 192b/14,  
192b/15, 193a/4, 204b/8, 208a/17,  
208b/11, 212b/4, 212b/8, 214b/8,  
215b/8, 223b/13, 232b/4, 232b/19,  
234b/11, 238a/11, 238a/18, 240a/3

**n.+sidi** 214b/11, 231b/19

**n.+lerde** 220a/9

**nevbet** < Ar. nöbet, sıra

**n.** 184b/12, 187a/2, 187a/5, 187a/9,  
187a/16, 215a/18, 216a/9, 227b/4,  
227b/5, 237a/22

**nev'ī** < Ar. tür ile ilgili, cins ile ilgili

**n.** 229b/8

**ney-şeker** < Far. şeker kamışı

**n.** 228b/19

**né** < ET *ne* (EDPT, 774) *ne*

**n.** 186a/2, 186a/2, 189b/2, 190b/8,

192a/6, 192a/6, 192a/6, 193a/4,

195a/14, 196a/14, 196a/14, 196a/14,

198b/5, 198b/5, 199b/12, 200a/9,

200a/10, 202b/2, 203a/2, 203a/8,

203a/11, 203a/11, 204b/8, 204b/9,

204b/15, 205a/13, 205a/13, 205a/13,

205a/14, 205a/14, 205b/2, 205b/3,

205b/14, 206a/9, 207b/8, 208a/6,

209a/6, 212a/12, 213a/10, 213a/10,

214a/12, 214a/13, 220a/18, 223a/13,

226b/17, 226b/18, 227a/2, 227a/2,

240b/15

**néçe** < ET *neçe* (EDPT, 775) *nice*;

*nasıl*; *ne kadar*

**n.** 184b/9, 184b/12, 185a/5,

185a/14, 187b/11, 188a/6, 188b/13,

193a/12, 193b/2, 193b/12, 194b/2,

195a/12, 196a/1, 196a/4, 198b/7,

199a/1, 200a/16, 200b/4, 201b/15,

202a/6, 202a/8, 205a/9, 206b/5,

207b/11, 208b/3, 211b/9, 213b/11,

214a/9, 214b/2, 214b/3, 214b/10,

214b/12, 215a/2, 215a/4, 215a/4,

215a/11, 215b/9, 218b/5, 218b/8,

218b/18, 219b/4, 220a/8, 220a/26,

221a/16, 221b/8, 221b/9, 222b/3,

222b/6, 223a/2, 223a/18, 223b/14,  
223b/15, 224a/11, 224b/12, 227a/2,  
227a/3, 227a/12, 227a/13, 227b/19,  
228a/7, 229b/18, 230b/6, 230b/18,  
231a/13, 231b/11, 234a/6, 235b/12,  
236b/18, 237a/9, 237b/4, 239a/14,  
239b/9, 242a/7, 243a/1, 243a/2,  
243a/13, 243a/15

**n.+si** 224b/4

**neçük** < ET *neçük* (EDPT, 775) nasıl

**n.** 185a/16, 194b/5, 200b/7,  
200b/17, 202a/14, 202b/4, 205a/5,  
207a/16, 207b/10, 208a/13, 209a/7,  
209b/3, 212b/5, 223b/8, 224a/10,  
230a/1, 236b/15, 242a/2

**n.+dür** 220a/20

**nege** < niçin

**n.** 185b/5, 185b/6, 185b/10, 190b/14

**nekim** < her kim

**n.** 215b/16

**néme** < ET *neme* (EDPT, 777) ne,

nesne, şey

**n.** 185a/2, 185a/3, 188a/3, 189b/13,  
192b/8, 193a/6, 194b/1, 194b/14,  
205a/7, 207b/16, 211b/12, 222a/10,  
222a/11, 223a/14, 229a/16, 236a/2,  
238b/13

**n.+dür** 219b/7

**n.+ler** 185b/4

**nifāq** < Ar. bozgunculuk, bölücülük

**n.+ımı** 192b/8

**nifāq-āmiz** < Ar.+Far. ara bozan

**n.** 192b/10

**nihāl** < Far. fidan

**n.+i** 235b/3, 235b/4

**nīk** < Far. iyi güzel

**n.** 196a/10

**nikāh** < Ar. yasal evlilik töreni

**n. qıl-** 206b/2

**n.+ıdadur** 214b/9

**niqār** < Ar. kin, hınc

**n.** 184a/1

**nişāne** < Far. nişan, hedefe konulan

cisim

**n.** 197a/15

**nīze** < Far. süngü, mızrak

**n.** 217b/14, 221b/5, 232b/10, 239a/3

**n.+niñ** 232b/11

**noqsān** < Ar. eksiklik

**n.** 224a/2

**nöker** < Moğ. hizmetçi; yoldaş

**n.** 192a/14, 192a/15, 196a/12,  
196a/13, 196a/13, 198b/1, 200a/17,  
202b/17, 212b/10

**n.+im** 199b/6  
**n.+lerimni** 200b/14  
**n.+i** 192b/17, 193b/10, 196a/14,  
197a/13, 216a/1, 217a/8, 230a/3,  
231a/13, 241b/13  
**n.+in** 240a/6  
**n.+ini** 231a/12, 232a/1  
**n.+leri** 212b/2, 216a/3  
**n.+lerinin** 192b/2  
**n.+leridin** 192a/16, 212b/15, 224b/8

**nökerlik** < Moğ.+T. *nöker+IXk*  
hizmetçilik, yardımcılık

**n.+ke** 241b/6

**nücüm** < Ar. yıldızlar

**n.+ıda** 218a/8

**n.+ığa** 216b/6

## O

**ofrağ** < libas, elbise

**o.+ı** 235b/8, 241a/15

**oğ(u)l** < ET *oğul* (EDPT, 83) oğul

**o.** 220a/10, 220a/16, 220a/20,  
220a/21, 220a/26  
**o.+ı** 185a/8, 193b/9, 206a/1, 208a/3,  
220a/34, 224b/8, 224b/8, 224b/15,  
225a/2, 225a/12, 225b/1, 228a/6,  
228a/14, 236a/1, 236b/7, 238a/12  
**o.+ımı** 206a/14, 223b/5

**oğ(u)lan** < ET *oğlan* (EDPT, 85) oğlan

**o.** 195b/18, 205b/11, 205b/14

**o.+ları** 193a/10, 201b/8, 224b/17

**o.+larığa** 185a/10

**ohşat-** < ET *ohşat-* (EDPT, 97)

okşatmak

**o.-tim** 211a/8

**o.-a al-** 205a/6

**ol** < ET *ol* (EDPT, 123) o

**o.** 185a/2, 185a/16, 185b/12,  
185b/15, 186b/7, 187a/10, 187b/1,  
187b/2, 188b/7, 189b/2, 192a/11,  
193a/6, 193b/2, 194a/4, 194a/9,  
195a/3, 195a/4, 196a/7, 198a/4,  
199a/8, 199b/7, 199b/11, 199b/16,  
200b/6, 200b/16, 203a/3, 203a/16,  
204a/3, 204b/11, 208a/8, 208b/5,  
209b/9, 210b/7, 211a/7, 211a/10,  
212a/2, 212a/4, 212a/5, 213a/15,  
214b/12, 216a/16, 216b/3, 216b/10,  
217a/10, 217b/10, 218a/12, 218a/15,  
219a/17, 219b/6, 219b/11, 220a/15,  
220a/18, 220a/23, 222b/8, 224b/15,  
225a/11, 225a/13, 225a/16, 225a/17,  
225a/17, 225b/2, 225b/3, 226b/7,  
227a/17, 228a/10, 228a/13, 228b/14,  
228b/18, 229a/6, 229b/2, 229b/10,



229b/14, 229b/14, 230a/2, 230b/6,  
230b/14, 231a/3, 233b/16, 234a/6,  
234a/9, 234a/10, 235a/3, 235b/11,  
235b/14, 237a/5, 237a/16, 237b/8,  
237b/11, 237b/14, 238a/1, 238a/11,  
238b/5, 239b/20, 240a/13, 240a/19,  
240b/1, 240b/4, 241a/15, 241b/13,  
242a/6, 244a/16

**ol-** < ET *o/-* (EDPT, 125) olmak

**o.-sa** 202b/2

**olca** < ganimet

**o.** 212b/11, 218a/8, 239b/2

**o.+dın** 212a/17

**oltur-** < ET *oltur-* (EDPT, 150)

oturmak; tahta çıkmak

**o.-ur** 191b/9, 224a/9, 225a/14,  
227a/14

**o.-dum** 194b/1, 194b/7

**o.-dı** 237b/8

**o.-duk** 184b/10, 186b/2, 189a/7,  
235a/18

**o.-dılar** 186b/1, 186b/6, 186b/7,  
186b/9, 189a/7

**o.-ur édim** 236b/17

**o.-ur édi** 186a/17, 188b/14, 216a/8

**o.-urlar édi** 216a/17, 238a/15

**o.-up** 188b/5, 198a/11, 200a/3,  
214b/13, 218b/1, 232a/19, 236b/12

**o.-up édim** 194b/8, 202a/1, 216a/12,  
227a/13

**o.-up édi** 184a/2, 198a/7, 228b/5,

**o.-up édiler** 200a/7, 204b/8,  
204b/10, 206b/12, 208b/10, 216a/7,  
227a/13, 227a/15

**o.-uptur** 187a/5, 203a/7, 243b/3

**o.-upturlar** 228a/11

**o.-ğalı** 235a/2

**o.-ğan** 187b/9, 198a/14, 198b/11,  
198b/12, 199a/14, 199a/15, 199b/5,  
201a/10, 203a/14, 203b/3, 214b/13,  
221a/3

**o.-ğanda** 206b/15, 237b/9

**o.-maqda** 186b/13

**olturğuz-** < oturtmak, yerleştirmek,  
iskan etmek

**o.-ğanda** 207a/3

**olturğuzul-** < oturtulmak,  
yerleştirilmek

**o.-dı** 214a/10

**o.-up** 202a/3, 220b/4

**olturul-** < oturulmak

**o.-dı** 214b/12, 216b/12, 222a/6

**olturuşluq** < oturmuş, yerleşmiş,

oturan

o. 225b/16, 226b/6

**on** < ET *on* (EDPT, 166) on

o. 187b/12, 188a/12, 193b/8,  
193b/11, 193b/14, 193b/16, 193b/18,  
194a/2, 206b/10, 209a/13, 209a/13,  
209a/13, 209a/14, 217a/15, 224a/4,  
230a/18, 233a/12, 234a/8, 236a/6

o. **bol-** 213b/16

o. **+da** 225a/6

o. **+ıda** 218b/16, 229a/8

**on altı** < on altı

o. 204a/1, 206a/5, 221b/16

o. **+sıda** 222b/12, 242a/13

**on beş** < on beş

o. 193b/8, 193b/14, 193b/16,  
193b/18, 194a/2, 196b/12, 206b/10,  
234a/8, , 242b/13

o. **+ide** 230b/19, 236a/9

**on bir** < on bir

o. 211a/10

o. **+ide** 229b/9, 237b/2

**on iki** < on iki

o. 236a/6, 237a/13

o. **+side** 234b/19, 241b/22

**on skiz** < on sekiz

o. **+ide** 219a/14

**on toquz** < on dokuz

o. **+ıda** 235a/8, 242a/14

**on trt** < on drt

o. 196b/12

o. **+ide** 219a/6, 221b/16

**on ** < on 

o. **+ide** 242a/3

**on yti** < on yedi

o. 206a/5

o. **+side** 219a/12, 235a/6, 237a/15,  
238a/5

**oŋ** < ET *oŋ* (EDPT, 166) sağ, sağ taraf

o. 186b/6, 186b/8, 203a/13,  
209a/14, 209a/16, 209a/16, 209a/16,  
209b/2, 209b/2, 209b/2, 209b/6,  
209b/7, 209b/10, 209b/18, 238b/6

**oq** < ET *oq* (EDPT, 76)

kuvvetlendirme edatı

o. 184a/6, 185b/11, 191b/14,  
193a/10, 193b/2, 194a/1, 194a/2,  
194a/11, 194a/14, 194a/15, 194b/1,  
195a/2, 195a/3, 195a/7, 195a/8,  
195b/2, 195b/5, 195b/15, 196a/3,  
196a/4, 196a/10, 196b/4, 197a/16,  
198a/14, 198b/8, 198b/12, 198b/13,  
198b/17, 201b/4, 201b/12, 202a/6,  
202b/16, 203a/9, 203a/12, 203a/14,

205b/2, 205b/5, 206b/1, 207a/1,  
207b/7, 207b/13, 208b/4, 209a/17,  
210a/11, 210a/19, 210b/2, 210b/2,  
210b/4, 212a/10, 214b/4, 217a/4,  
218b/14, 220a/25, 222b/16, 223b/10,  
225b/8, 227b/1, 229a/6, 230a/8,  
232b/14, 235b/17, 238b/10, 240b/16,  
241a/8, 241a/12, 241a/12, 241a/14,  
243b/6

**o. bol-** 190a/16, 202b/4, 212a/4,  
242b/4

**oq** < ET *oḳ* (EDPT, 76) ok

**o.** 198b/3, 199a/4, 199b/8, 199b/9,  
203b/15, 204a/6, 204a/7, 204a/9,  
204a/9, 211a/3, 214a/7, 214a/8,  
215a/5, 222b/7, 230b/8, 232b/11,  
234a/12, 234a/13, 234a/14, 234a/14

**o.+nı** 199b/7, 199b/8

**o.+qa** 184a/7, 184a/13, 239a/10

**o.+dın** 219b/10

**o.+ı** 218a/2

**o.+ını** 239b/4

**o.+ıḡa** 196b/2

**oqla-** < oklamak, ok ile vurmak

**o.-dım** 214a/8, 232b/10

**o.-dılar** 232b/10

**o.-p** 203b/6, 238b/17

**oqlaş-** < oklaşmak, ok ile vuruşmak

**o.-ıp** 196a/2

**oqluq** < oklu

**o.** 199a/16

**oqu-** < ET *oḳı-* (EDPT, 79) okumak

**o.-ur** 190a/3, 190a/5

**o.-urlar** 190a/3, 223b/8

**o.-dı** 190a/6

**o.-ḡay** 190a/5

**o.-up** 199a/7, 225a/13

**o.-ḡandın** 188b/5

**o.-maq** 237a/18

**oquḡunçı** < okuyucu, okuyan

**o.** 201a/8

**oquş** < okuyuş

**o.+ıdın** 190a/6

**oqut-** < ET *oḳıt-* (EDPT, 81) okutmak

**o.-up** 206b/6

**ordu** < ET *ordu* (EDPT, 203) ordu

**o.** 186b/18, 193a/15, 208a/17,  
212a/7, 212a/12, 212a/12, 219a/2,

222b/13, 223a/2, 226a/7, 229b/16,

230b/18, 231a/4, 231a/6, 231b/1,

232a/19

**o.+nıḡ** 185b/16, 223a/5, 223b/13,

229b/11, 230b/15

<b>o.+mı</b> 212a/11, 222b/5, 231a/18	→ <b>otağ</b>
<b>o.+ğa</b> 212a/12, 214b/7, 214b/13, 218b/3, 222b/11, 226a/10, 227b/2, 229a/7, 229a/14, 230a/4, 244a/12	<b>o.+larını</b> 226a/12
<b>o.+dın</b> 226a/2, 229b/17	<b>otun</b> < ET <i>otuŋ</i> (EDPT, 60) odun
<b>o.+ğaça</b> 228b/13, 228b/15	<b>o.</b> 195b/6
<b>o.+sınıŋ</b> 187a/1	<b>otunluq</b> < ET <i>otuŋluk</i> (EDPT, 63)
<b>orn</b> < ET <i>orun</i> (EDPT, 233) yer	odunluk
<b>o.+ı</b> 194a/17	<b>o.</b> 193a/13
<b>o.+ıda</b> 198a/5	<b>otuz</b> < ET <i>ottuz</i> (EDPT, 74) otuz
<b>orta</b> < ET <i>ortu</i> (EDPT, 203) orta	<b>o.</b> 208a/16, 221b/17, 230b/3, 231a/15
<b>o.+sı</b> 188b/19, 215a/11	<b>otuz tört</b> < otuz dört
<b>o.+sıda</b> 188b/17, 208a/11, 220a/31, 224a/5, 229a/4, 241a/10	<b>o.</b> 202a/14
<b>o.+sıdın</b> 220a/1	<b>oyna-</b> < ET <i>oyna-</i> (EDPT, 275)
<b>ot</b> < ET <i>ot</i> (EDPT, 34) ot	oynamak
<b>o.</b> 195b/5, 198a/2, 206a/6, 222b/8	<b>o.-p</b> 214a/4
<b>o.+qa</b> 222b/9	<b>Ö</b>
<b>o.+lar</b> 197b/12	<b>öksük</b> < ET <i>egsük</i> (EDPT, 116) eksik
<b>ot</b> < ET <i>od</i> (EDPT, 34) ateş, od	<b>ö.</b> 223a/15
<b>o.</b> 195b/6, 197a/16, 197a/17, 197b/12, 197b/13	<b>öl-</b> < ET <i>öl-</i> (EDPT, 125) ölmek
<b>otağ</b> < ET <i>otağ</i> (EDPT, 46) otağ, çadır	<b>ö.-di</b> 184a/8, 184a/14, 203b/15
→ <b>otaq</b>	<b>ö.-üp</b> 226b/11
<b>o.+ğa</b> 204b/4	<b>ö.-gen</b> 203b/13
<b>o.+ıda</b> 212a/17, 243b/6	<b>ö.-gendın</b> 225b/6
<b>otaq</b> < ET <i>otağ</i> (EDPT, 46) otağ, çadır	<b>ö.-mekke</b> 201b/7
	<b>öleŋ</b> < ET <i>öleŋ</i> (EDPT, 147) çayır
	<b>ö.</b> 195b/4, 224a/7
	<b>ö.+dür</b> 239b/16

ö.+ge 195b/4, 242a/4	ö.-üp 207a/3
ö.+de 195b/10, 209a/1	öt- < ET <i>öt-</i> (EDPT, 39) geçmek
ö.+din 195b/12	ö.-er 206a/10, 211a/6, 237b/14
ö.+ige 212a/11	ö.-tüm 196b/10, 200b/12, 226a/11
ö.+idin 216a/6	ö.-ti 240b/16
ö.+igeçe 216a/7	ö.-tük 211a/6, 228b/18
öltür- < ET <i>öldür-/öltür-</i> (EDPT, 133)	ö.-tiler 226a/14, 226a/17
öldürmek	ö.-sün 201a/9
ö.-di 196a/11	ö.-er édi 193b/13
ö.-diler 203b/13, 204a/5, 211b/10,	ö.-er édiler 226a/9
232b/14	ö.-e al- 195a/15
ö.-geyler 196b/14	ö.-e (öte bargan) 197b/7
ö.-üp 192b/11, 201b/12, 205b/6,	ö.-e (öte çıqtım) 199b/3
221b/8, 228b/7, 229b/18	ö.-üp 184a/3, 184b/5, 184b/16,
ö.-üptürler 185a/7	192b/13, 192b/14, 197b/11, 199b/8,
ö.-gen 204a/15	205a/16, 207b/15, 208b/6, 208b/17,
ö.-gendin 231a/3	211b/14, 214a/18, 216b/15, 217a/3,
öltürül- < öldürülmek	221a/3, 221a/10, 221b/3, 222b/18,
ö.-di 240a/17	223a/4, 225a/7, 225a/14, 230b/2,
ölüg < ET <i>ölüg</i> (EDPT, 142) ölü	230b/17, 231a/10, 231b/8, 233a/17,
ö. 218a/17	233a/18, 234a/18, 237b/4, 240a/15,
ö.+lerniğ 218a/18	241a/10, 241b/1, 242a/14, 242b/5,
ölüm < ET <i>ölüm</i> (EDPT, 146) ölüm	243b/2, 243b/10, 243b/14, 244a/13,
ö. 194a/9, 199b/15	244a/16
‘ömr < Ar. yaşayış, hayat	ö.-keç 192b/19, 193a/2, 197a/16
‘ö. 193b/3, 197b/8	ö.-keli 196a/3, 209a/3, 210b/17
öpüş < ET <i>öpüş</i> (EDPT, 15) öpüş	

**ö.-ken** 204a/17, 231b/9, 231b/10,  
235b/10, 237b/11

**ö.-kende** 192a/12, 208a/2, 208b/15

**ö.-küçi** 218a/17

**ö.-medi** 201b/12

**ö.-mek** 237b/16

**ö.-mekke** 231b/15

**ötker-** < ET *ötgür-* (EDPT, 52)

geçirmek

**ö.-diler** 226a/16

**ö.-dük** 195a/5

**ö.-e** (ötkere ötkere) 217a/15,  
217a/15

**ö.-e** (ötkere attılar) 234a/15

**öz** < ET *öz* (EDPT, 278) öz, kendi

**ö.** 200b/16, 201a/2, 203a/9, 217b/6,  
232b/18, 237b/13, 241a/19, 243a/13

**ö.+niñ** 201a/4

**ö.+ni** 196a/9

**ö.+üm** 196b/10, 202a/4, 211b/9,  
212a/11, 239a/3, 239b/9, 242a/17,  
242b/1

**ö.+ümge** 194a/17

**ö.+i** 192b/1, 193a/10, 194a/6,  
205a/6, 210a/14, 210b/5, 227a/2

**ö.+iniñ** 192a/17

**ö.+ini** 184a/5, 201a/13, 205a/8,  
222b/8, 232b/8, 232b/13, 235b/8,

236b/13

**ö.+ige** 225a/16, 228b/2, 239a/6

**ö.+idin** 189a/8

**ö.+ümüz** 203a/16, 227b/5, 221a/14

**ö.+ümüzniñ** 223b/16, 226b/7

**ö.+ümüzni** 195a/13

**ö.+ümüzge** 213a/11

**ö.+leri** 188a/9

**ö.+lerige** 197a/6, 204b/14, 216a/14,  
224a/14

**ö.+lerniñ** 200a/14

**özge** < *öz+gA* başka

**ö.** 184b/4, 188b/19, 191a/6, 194a/2,  
200b/16, 202a/12, 206b/14, 211b/8,  
217a/13, 220a/16, 223b/5, 230a/17,  
233b/4, 235b/12, 235b/13

**ö.+leri** 195b/18

**ö.+lerige** 233a/10

**özgeçe** < *öz+gA+çA* başkaca

**ö.** 219a/16, 227b/6, 227b/7

**özlük** < ET *özlük* (EDPT, 286) özlü,  
canlı

**ö.** 189b/6

**‘özr** < Ar. özür

**‘ö.** 188a/6, 188a/6, 200a/10

- 'ö.+ümni 189b/14
- 'ö.+ler 189a/16
- P**
- pā** < Far. ayak  
 p. 230b/16
- pādişāh** < Far. padişah  
 p. 185a/16, 197a/7, 205a/4, 213b/7,  
 215a/18, 225b/4, 235a/12  
 p.+dur 199b/7  
 p.+nı 197a/8  
 p.+qa 244a/17  
 p.+lar 188a/9  
 p.+ların 206a/8
- pādişāhlıg** < Far.+T. *pādişāh+IXg*  
 padişahlık  
 p.+ıda 225b/7
- pādişāhzāde** < Far. padişah oğlu  
 p.+din 213b/7
- pārçe** < Far. ufak, parça  
 p. 221b/19, 232a/16, 232a/17,  
 233a/10
- pāre** < Far. parça  
 p. 190a/14, 196b/9, 200a/1, 201b/6,  
 201b/6, 220a/3, 221b/6, 221b/8,  
 221b/14, 222a/14, 238b/18, 240a/4,  
 242b/11, 243a/14
- pārele-** < Far.+T. *pāre+IA-* parçalamak
- p.-diler** 238b/18
- pārelen-** < Far.+T. *pāre+IA-n-*  
 parçalamak  
 p.-diler 239a/10
- part** < Far. dağıtma, yağma  
 p. 204b/6
- partal** < Far. eşya  
 p. 196a/4, 221a/13, 222b/12  
 p.+nı 221a/11  
 p.+dın 243b/11  
 p.+larını 226a/12, 226a/16
- pās** < Far. bekleme, nöbet tutma  
 p. bol- 243b/11  
 p.+ığaça 222b/16
- pāşne** < Far. topuk, ökçe  
 p. qıl- 199a/17, 204a/8
- penāh** < Far. sığınma  
 p. bol- 194b/1  
 p. qıl- 190b/6
- penç-şenbe** < Far. perşembe  
 p. 216b/13, 219a/14, 220a/6,  
 222b/12, 225b/17, 226b/10, 230b/19,  
 231b/18, 232a/15, 235a/16, 237a/18,  
 238a/10, 242a/3, 242b/4
- penİR** < Far. peynir  
 p. 233a/13
- pergene** < Far. kasaba, nahiye

- p. 239a/15
- p.+lerğa 225a/4
- perhiz** < Far. uzak durma, perhiz
- p. qıl- 236b/11
- perişan** < Far. dağınık; bozuk
- p. 216b/11, 227b/16
- p.+lar 227b/18
- pervā** < Far. korku
- p. qıl- 208b/3, 212a/18, 216a/10, 217a/10, 218a/2, 243b/5
- pervā'ī** < Far. korku ile ilgili
- p. qıl- 184b/15
- pest** < Far. aşağı, alçak
- p. 190a/3
- pestliq** < Far.+T. *pest+IXk* aşağılık, alçaklık
- p. 217a/2
- pestraq** < Far.+T. *pest+rAk* daha aşağılık, daha alçak
- p. 221b/19
- peydā** < Far. açık, ortada
- p. 189b/10
- p. bol- 189b/5, 191b/15, 194b/13, 222b/6
- pey-der-pey** < Far. peş peşe, arka arkaya
- p. 227b/18
- peymāne** < Far. kadeh; şarap kadehi
- p.+lerin 189a/9
- peyvest** < Far. ulaşma, katılma, varma
- p.+dür 228a/16
- peyveste** < Far. bitişik
- p. 192b/14, 223b/2, 228a/10
- p. bol- 213a/9
- pīşānī** < Far. alın; yazgı
- p.+sığa 211a/2
- pīşin** < Far. peşin; öndeki, önceki
- p. 222b/16, 223a/4, 224a/3, 224b/10, 226a/7, 228b/9, 229a/9, 231b/8, 233a/14, 233a/16, 233b/8, 233b/16, 235b/4, 238a/18, 240a/2, 240a/8, 241b/2, 243b/6, 243b/11
- p.+din 241a/2
- p. namāz-ı p. 197b/6
- p. namāz-ı p.+din 187a/9
- pīşkeş** < Far. hediye
- p. 204b/4, 204b/5, 207b/16, 222b/15, 223b/12, 224a/12, 224b/4, 224b/9, 225b/11, 225b/17, 231a/5, 231a/16, 232a/2, 232a/3, 233a/13, 236a/10, 237a/21, 237b/7, 238a/6, 241a/17, 241b/18
- p.+lerin 231a/6



**p.+ler** 242a/11  
**p.+lerni** 237b/10  
**piyāde** < Far. yaya  
**p.** 198b/15  
**piyāle** < Far. kadeh  
**p.** 241a/8, 241a/16, 241a/16  
**pūlād** < Far. çelik, polat  
**p.** 238a/4  
**pür-fezā** < Far.+Ar. çok geniş  
**p.** 222a/2  
**pür-keyfiyyet** < Far.+Ar. daha keyifli  
**p.** 219b/4  
**pür-şer** < Far.+Ar. çok kötü  
**p.** 187b/17  
**pür-teferruq** < Far.+Ar. çok ayrılmış,  
çok dağınık  
**p.** 185a/1  
**pür-zerāfet** < Far.+Ar. çok zarif, çok  
ince  
**p.** 190a/6  
**püşte** < Far. tepe  
**p.** 203a/11, 231a/10  
**p.+niñ** 239b/12  
**p.+ğa** 184a/5, 184a/10  
**p.+de** 228a/11  
**p.+din** 184a/5  
**p.+leride** 201b/16

**p.+ler** 202b/9  
**p.+lerde** 202b/11, 238a/19  
**p.+lerdin** 203b/2

## Q

**qabīle** < Ar. aynı soydan olan insan  
topluluğu, kabile  
**q.+sidür** 228a/12  
**qabr** < Ar. mezar  
**q.+i** 222a/3, 222a/4  
**qabtal** < yan, taraf; yakın  
**q.+ığaça** 193b/16  
**qabūl** < Ar. kabul etme, razı olma  
**q. qıl-** 188a/6, 188a/14, 205a/8,  
216b/10, 235b/12  
**qaç-** < ET *kaç-* (EDPT, 589) kaçmak  
**q.-arlar** 205b/12  
**q.-tı** 199b/8, 199b/9, 212b/17,  
230b/7  
**q.-tılar** 184a/12, 211b/1  
**q.-a al-** 201b/16, 207b/6  
**q.-a bér-** (qaça bérdi) 198b/8,  
199b/1, 202b/13, 214a/7, 222b/7  
**q.-ıp** 198a/15, 198b/13, 199a/15,  
201a/12, 205b/17, 207b/2, 208a/2,  
208b/12, 214a/8, 214b/2, 218a/15,  
220a/3, 230b/10

<b>q.-qandurlar</b> 243b/14	229a/15, 231a/2
<b>qaçan</b> < ET <i>kaçan</i> (EDPT, 592) ne zaman	<b>qadīmī</b> < Ar. eski; daimi
<b>q.</b> 189b/10	<b>q.</b> 226b/13, 229b/13
<b>qaçar</b> < arka	<b>qāfir</b> < Ar. Tanrıtanımaz; küfr eden
<b>q.</b> 215b/10	<b>q.</b> 214b/2
<b>q.+mıñ</b> 211a/3	<b>qā'ide</b> < Ar. kural
<b>qaçur-</b> < ET <i>kaçur-</i> (EDPT, 592) kaçırmak	<b>q.</b> 186b/15, 237b/9
<b>q.-dı</b> 184a/10, 234b/14	<b>q.+ni</b> 235a/5, 235b/12
<b>q.-up</b> 211a/5, 211a/17, 214b/6, 218a/5	<b>qal-</b> < ET <i>kal-</i> (EDPT, 615) kalmak
<b>q.-uptur</b> 212a/6	<b>q.-ur</b> 185b/5
<b>q.-ğanda</b> 184a/10	<b>q.-dı</b> 193b/5, 193b/6, 194a/14, 196b/1, 204a/10, 204a/10, 207a/11, 222a/14, 223a/5, 223a/7, 229b/11, 234a/10
<b>qadem</b> < Ar. ayak	<b>q.-dılar</b> 231b/17
<b>q.</b> 186a/6, 186a/8, 193b/11, 193b/12	<b>q.-ğay</b> 195b/2
<b>q.+çe</b> 193b/16	<b>q.-ıp</b> 192a/14, 192a/15
<b>q. yümn-i q.+idin</b> 189b/1	<b>q.-ıp édim</b> 213a/8
<b>qader</b> < Ar. ilahi takdir	<b>q.-ıp édi</b> 208a/1, 211a/10, 218b/5
<b>q.+idür</b> 202b/18	<b>q.-ıp édiler</b> 213a/9
<b>qāđī</b> < Ar. kadı, yargıç	<b>q.-ıptur</b> 212a/9, 220b/18
<b>q.</b> 235a/11	<b>q.-ğan</b> 186b/15, 197a/6, 220b/10, 226a/17, 231a/6, 231a/8, 233b/12
<b>q.+mıñ</b> 235a/13	<b>q.-ğanda</b> 230a/5, 234b/3
<b>q.+sı</b> 233b/12	<b>q.-madı</b> 191a/7, 234a/17
<b>q.+sınıñ</b> 235a/11	<b>q.-maydur</b> 211a/18, 222a/16
<b>qadīm</b> < Ar. eski	<b>q.-maydur édi</b> 198a/6
<b>q.+din</b> 223a/12, 223a/14, 224a/14,	

**qal'a** < Ar. kale

**q.+nıñ** 191b/5

**q.+mı** 216b/10

**q.+ğa** 218a/6

**q.+sını** 187b/4

**q.+sığa** 211b/1, 218b/16

**qalb** < Ar. kalp, gönül

**q.+nıñ** 209b/4

**qalem** < Ar. yazı yazan alet, kalem

**q.** 206b/4

**qalender** < Far. dünyayı umursamaz

derviş

**q.** 221b/18

**q.+iniñ** 222a/4

**qalın** < ET *qalın* (EDPT, 622) çok

**q.** 184a/7, 184a/13, 184b/8, 185a/6,

195b/8, 202b/12, 203a/6, 203b/9,

203b/9, 204a/5, 204a/5, 205b/5,

207b/5, 212a/2, 212b/11, 214a/16,

214b/1, 214b/6, 215b/6, 215b/6,

217b/16, 218b/2, 220a/4, 222a/15,

224a/4, 225a/9, 228a/10, 230b/3,

232b/11, 234b/12, 235b/17, 240b/7,

243b/4

**q. bol-** 184b/10

**q. édi** 222b/6

**q. émiş** 242b/10

**q.+dur** 242b/8

**qalqan** < ET *qalkān* (EDPT, 621)

kalkan

**q.+dın** 217a/14

**q.+ımı** 234a/14

**qan** < ET *qan* (EDPT, 629) kan

**q.+dur** 202b/1

**q.+ların** 215b/14

**qangşar** < ?

**q.** 214a/6

**qap** < ET *qap/kip* (EDPT, 578) kap

**q.** 212a/17, 212a/17, 212b/10,

212b/10

**qapa-** < kuşatmak

**q.-pturlar** 197a/7

**q.-gaç** 213b/5

**q.-ğan** 228b/5

**q.-ğanda** 234b/6

**q.-ğanınıñ** 212b/16

**qapqara** < kapkara

**q.** 219a/15, 219a/17, 240b/14

**qapqarangu** < kapkaranlık

**q.** 203a/10

**qaq-** < ET *qak* (EDPT, 609) kakmak

**q.-ıp** 211a/12

**q.-qan** 241a/11

**qar** < ET *kar* (EDPT, 641) kar

**q.** 188a/2, 192b/15, 192b/15,  
192b/15, 192b/19, 193a/2, 193a/2,  
193a/10, 193a/12, 193b/7, 193b/8,  
193b/10, 193b/11, 193b/12, 194a/7,  
194a/9, 194a/12, 194a/16, 194b/7,  
194b/9, 194b/12, 194b/15, 194b/16,  
194b/16, 195a/13, 195a/14, 195b/1,  
197b/7, 197b/7, 197b/15, 219b/10,  
219b/11

**q.+nın** 193a/8

**q.+nı** 193b/14, 194a/17

**q.+ğa** 199a/3

**q.+da** 194b/2

**q.+dın** 195a/12, 195b/7

**q.+ı** 193b/11, 195a/10, 195a/10,  
213a/7, 230a/18, 240b/14

**q.+lar** 192a/5

**qara** < ET *kara* (EDPT, 643) kara,  
siyah

**q.** 200a/5, 219a/17, 219a/18,  
232a/11

**q.+sı** 203b/4

**q.+sın** 196a/6

**q.+sını** 196b/7, 203b/8, 204b/6,  
210a/12

**q.+sığa** 237b/13

**q.+ları** 223b/13

**q.+larını** 220a/4

**q.+larığa** 224a/1

**qarala-** < ET *karala-* (EDPT, 659)

karalamak

**q.-p** 184b/3

**qarangü** < ET *karangü* (EDPT, 622)

karanlık

**q.** 227b/5, 232b/17

**q.+da** 203a/10

**qarār** < Ar. karar

**q.** 187b/14, 206b/15, 207a/14,  
208a/7, 225b/14, 229b/8, 244a/5,  
244a/13

**q.-ı** *tarīqin* 211a/16

**qaravul** < Moğ. koruyucu

**q.** 205a/14, 209a/2

**q.+dın** 243b/13

**qaravulluq** < Moğ.+T. *qaravul+IXk*

koruyuculuk

**q.+qa** 221b/5

**qarçı-** < kazımak

**q.-ğay** 226b/12

**qarılığ** < ET *karılık* (EDPT, 659)

yaşlılık

**q.+ıdın** 193a/8

**qarış** < ET *karış* (EDPT, 663) karış

<b>q.+ıdın</b> 204a/12	<b>q. naşş-ı q.</b> 186b/14
<b>qarlıq</b> < ET <i>karlıġ</i> (EDPT, 658) karlı	<b>qatıl-</b> < ET <i>katıl-</i> (EDPT, 601)
<b>q.</b> 228a/16	katılmak
<b>qaş</b> < ET <i>kaş</i> (EDPT, 669) ön, huzur	<b>q.-dı</b> 192a/13
<b>q.+ımda</b> 236b/11, 236b/14	<b>q.-a</b> (tüş qatıla) 222b/18, 235a/8
<b>q.+ımdadurlar</b> 201a/1	<b>q.-ġandın</b> 207a/13
<b>q.+ınıı</b> 211a/3	<b>qatılış</b> < katılış
<b>q.+ıġa</b> 185a/16, 187a/9, 207b/3,	<b>q.+ı</b> 219b/3
240a/10	<b>q.+ıġa</b> 220b/13
<b>q.+ıda</b> 187a/16, 188b/15, 194a/11,	<b>q.+ıda</b> 240b/6, 241a/5
200a/13, 200a/14, 201b/11, 205a/4,	<b>q.+ıdın</b> 231b/13
237a/18	<b>qatıq</b> < ET <i>katıġ</i> (EDPT, 597) katı, sıkı
<b>q.+ıdaġı</b> 202b/10	<b>q.</b> 190a/18, 196a/14, 216b/6
<b>q.+ıdın</b> 214b/15, 237a/20, 237b/5,	<b>qatıl</b> < Ar. öldürme
238a/6, 241b/12, 242a/10	<b>q.+ġa</b> 214b/2, 218a/14
<b>qaşuq</b> < ET <i>kaşuq</i> (EDPT, 671) kaşık	<b>q.-ı ‘amm+ġa</b> 218a/13
<b>q.</b> 241a/8	<b>q.-ı ‘amm+da</b> 218b/10
<b>qat-</b> < ET <i>kat-</i> (EDPT, 594) katmak	<b>qatla</b> < defa, kere
<b>q.-ıp</b> 218b/6	<b>q.</b> 184b/12, 187a/14, 200a/16,
<b>q.-qan</b> 197b/15	202a/2, 202a/13, 202b/12, 203a/12,
<b>qaṭ’</b> < Ar. kesme, kesilme	215a/4, 217b/11, 234a/6, 236a/7,
<b>q. qıl-</b> 236a/2	236b/18
<b>qaṭār</b> < Ar. kervan, sürü dizisi	<b>qatra-</b> < meşgul olmak, uğraşmak
<b>q.</b> 212a/9, 212a/13, 212a/13	<b>q.-r</b> 222a/16
<b>qāṭı’</b> < Ar. kesen, kesici	<b>q.-p</b> 223b/10
<b>q. émeštür</b> 186b/14	<b>qavī</b> < Ar. kuvvetli

- q. 213a/10, 213a/12
- qavla-** < kovmak, kovalamak
- q.-p 196b/5, 200b/13, 214a/7
- q.-maqqa 211a/9
- qavun** < kavun
- q. 241a/13
- qavurdaq** < kavurma
- q. 194b/13
- qayaş** < ET *qadaş* (EDPT, 602) akraba
- q.+ı 229b/6
- qaym** < ET *qaym* (EDPT, 678) kayın
- q. 192a/18
- q.+ğa 188a/15
- q.+dın 185a/13
- qaysı** < *qayu+sI* hangi, hangisi
- q. 187b/15, 191a/4, 217b/5,  
217b/14, 220a/23
- q.+ğa 217a/9, 229a/18
- q.+sı 204a/15
- qaz** < ET *qaz* (EDPT, 679) kaz
- q. 187a/11, 190b/13
- q.+nı 190b/16
- qaz-** < ET *qaz-* (EDPT, 680) kazmak
- q.-dım 194a/17
- q.-ğaylar 215a/13
- q.-adur édi 218a/5
- q.-ğan 194b/7
- q.-ğanlarını 208a/16
- q.-maqqa 217b/10
- qazdur-** < kazdırmak
- q.-ğan 208b/9
- qazğan-** < ET *qazğan-* (EDPT, 683)
- q.-dı 206a/10
- qazıl-** < ET *qazıl-* (EDPT, 684)
- kazılmak
- q.-madı 215a/14
- qazı** < ET *qazı* (EDPT, 681) kazı
- q.+sı 204a/11
- qazuq** < ET *qazuq* (EDPT, 681) kazık
- q.+qa 241a/11
- qıçqır-** < çağırmaq, bağırmaq
- q.-dım 199a/2
- q.-dı 199a/2
- q.-adur 199b/12
- qıçqırış-** < feryat etmək, bağırışmaq
- q.-tılar 194b/10
- qıl-** < ET *qıl-* (EDPT, 616) kılmak,  
yapmaq
- q.-ur (haml qılır) 185b/3
- q.-ur (teklif qılır) 189b/5
- q.-ur (teklifi qılır) 190a/17
- q.-ur (fehm qılır) 195b/10
- q.-ur (uruş çağı qılır) 196a/12
- q.-ur (muğāşara qılır) 213a/5

- q.-ur** (küeyev qılır) 228a/7
- q.-ur** (teraqqi qılır édi) 234a/5
- q.-urlar** (vedā‘ qılurlar) 207a/4
- q.-urlar** (h̄areketler qılurlar) 217a/11
- q.-urlar** (istidlāl qılurlar) 220a/24
- q.-dım** (‘azm qıldım) 189b/11
- q.-dım** (cezm qıldım) 189b/11
- q.-dım** (seyr qıldım) 191b/11,  
214b/12, 225b/11, 233b/17
- q.-dım** (pāşne qıldım) 199b/1,  
204a/8
- q.-dım** (taşavvur qıldım) 199b/2
- q.-dım** (taqrīr qıldım) 201a/7
- q.-dım** (āzād qıldım) 201b/9
- q.-dım** (iṭlāq qıldım) 209b/3
- q.-dım** (ta‘yīn qıldım) 211b/14
- q.-dım** (‘ināyet qıldım) 212a/10,  
212b/4, 215a/15, 233b/14, 234b/17
- q.-dım** (‘aqd qıldım) 212b/14
- q.-dım** (faşd qıldım) 236a/5
- q.-dı** (mübālağa qıldı) 186a/3
- q.-dı** (raqş qıldı) 187b/1, 187b/2,  
190a/11
- q.-dı** (mürāca‘at qıldı) 187b/6
- q.-dı** (raqqāşlıq qıldı) 190a/11
- q.-dı** (muqarrer qıldı) 192a/2
- q.-dı** (cehl qıldı) 193a/7
- q.-dı** (te‘şīr qıldı) 194b/10
- q.-dı** (def‘ qıldı) 199a/8
- q.-dı** (ref‘ qıldı) 199a/8
- q.-dı** (iqdām qıldı) 201b/5
- q.-dı** (hayāl qıldı) 205a/6, 210b/4
- q.-dı** (şeyh qıldı) 205a/9
- q.-dı** (ma‘āş qıldı) 206a/9
- q.-dı** (iṣlāh qıldı) 206b/5
- q.-dı** (rūzī qıldı) 207b/14
- q.-dı** (mülāzemet qıldı) 208a/4,  
219a/13, 223b/12, 224b/4, 225b/12,  
228a/8, 231a/7, 236a/16, 238a/6,  
238a/14, 243a/14
- q.-dı** (‘arz qıldı) 209a/2, 243b/3
- q.-dı** (meyl qıldı) 213b/8
- q.-dı** (meşrūh-ı ‘arz qıldı) 215a/2
- q.-dı** (seng-tırāşlıq) 215a/14
- q.-dı** (keyfiyyet qıldı) 219b/6
- q.-dı** (kerem qıldı) 220a/26
- q.-dı** (istid‘ā qıldı) 227b/14
- q.-dı** (taḥvīl qıldı) 229a/8
- q.-dı** (cedel qıldı) 230b/6
- q.-dı** (qabūl qıldı) 235b/12
- q.-dı** (mübālağa qıldı) 237b/15
- q.-dı** (pīşkeş qıldı) 241a/17, 241b/19
- q.-dı** (h̄āzır qıldı) 241b/3
- q.-duk** (qabūl qıldı) 188a/14

- q.-duk** (sa‘ylar qılduk) 193a/13
- q.-duk** (ta‘yīn qılduk) 193a/14
- q.-duk** (tevaqquf qılduk) 195b/11
- q.-duk** (ṭay qılduk) 203a/10
- q.-duk** (mülāqāt qılduk) 207b/1
- q.-duk** (‘ināyet qılduk) 218b/2
- q.-duk** (iḥtiyār qılduk) 227a/16
- q.-duk** (şoḥbet qılduk) 227b/15
- q.-duk** (muqarrer qılduk) 229b/3
- q.-duk** (mürāca‘at qılduk) 229b/9
- q.-duk** (teferrüc qılduk) 232a/16
- q.-duk** (teferrüci qılduk) 232b/1
- q.-duk** (teferrüc qılduk) 232b/16
- q.-duk** (şabūḥī qılduk) 233b/15,  
235b/5, 240b/18
- q.-dılar** (mülāzemet qıldılar)
- 184b/11, 224a/12, 224b/9, 225b/17,  
231a/16, 232a/3, 233b/11, 233b/12,  
236a/12, 242a/12
- q.-dılar** (ḥāṭır-ḥ‘āh qıldılar) 187a/8
- q.-dılar** (qışlaq teklīfi qıldılar)
- 187b/16
- q.-dılar** (teklīf qıldılar) 188a/6
- q.-dılar** (bī-ciddraq qıldılar) 188a/7
- q.-dılar** (teklīfini qıldılar) 188a/8,  
188a/10
- q.-dılar** (‘azīmet qıldılar) 188a/16
- q.-dılar** (ta‘yīn qıldılar) 188b/11
- q.-dılar** (kerem-ḥūluqlar qıldılar)
- 190a/15
- q.-dılar** (tārāc qıldılar) 202b/14
- q.-dılar** (uruş-engīzi qıldılar)
- 203b/12
- q.-dılar** (devleth‘āhlıqlar qıldılar)
- 207a/8
- q.-dılar** (izṭırāblar qıldılar) 208b/1
- q.-dılar** (‘arz qıldılar) 208b/4,  
229b/13
- q.-dılar** (dék qıldılar) 210b/3
- q.-dılar** (imā‘ī qıldılar) 216a/10
- q.-dılar** (ta‘accüb qıldılar) 219b/11
- q.-dılar** (fāl qıldılar) 220a/25
- q.-dılar** (hem-vār qıldılar) 222a/5
- q.-dılar** (pādişāh qıldılar) 225b/4
- q.-dılar** (ma‘lūm qıldılar) 227b/6
- q.-dılar** (lā-ya‘qıl qıldılar) 227b/19
- q.-dılar** (şerḥ qıldılar) 228b/16
- q.-dılar** (qaṭ‘ qıldılar) 236a/3
- q.-dılar** (iḥrāc qıldılar) 236b/19
- q.-dılar** (mināre qıldılar) 239a/12
- q.-dılar** (sa‘y qıldılar) 242b/9
- q.-ğay** (iqdām qılğay) 185b/5
- q.-ğay** (‘amal qılğay) 186b/15
- q.-ğay** (irtikāb qılğay) 189b/3



q.-ğay (āgāh qılğay) 205a/14	q.-ur édük (köç qılur édük) 192a/9
q.-ğay (hātırh̄āh qılğay) 205a/15	q.-ur édük (taşavvur qılur édük)
q.-ğay (naşīhat qılğay) 216b/9	223b/16
q.-ğay (keyfiyyet qılğay) 219b/8	q.-urlar édi (ri‘āyet qılurlar édi)
q.-ğay (ra‘iyyetliq qılğay) 232a/7	186b/12
q.-ğay (tevaqquf qılğaylar) 240b/16	q.-urlar édi ta‘rīf qılurlar édi)
q.-ğaylar (ṭayyār qılğaylar) 216b/12	187a/12
q.-ğaylar (irtikāb qılğaylar) 233b/5	q.-urlar édi (hāml qılurlar édi)
q.-ğaylar (mest-i şarāb qılğaylar)	192b/9
236b/13	q.-urlar édi (mürūr qılurlar édi)
q.-ğaylar (irtikāb qılğaylar) 236b/13	218a/18
q.-ğularıdur (hāml qılğularıdur)	q.-sa édi (hayāl qılsa édi) 186a/7
185b/4	q.-a al- (men‘ qıla almaydur) 190a/8
q.-ğusıdur (rūzī qılğusıdur) 207b/10	q.-a al- (iş qıla almaslar) 192a/9
q.-alıñ (şāyeste hīzmeti qılalıñ)	q.-a al- (yasal qıla alurlar) 205b/2
227b/3	q.-a al- (hayāl qıla almaslar) 205b/3
q. 235b/11	q.-a al- (turuşın qıla) 223a/13
q.-sam (pāre pāre qılsam) 201b/6	q.-adur (ih̄tilāṭ qıladur) 205a/10
q.-salar (çağır teklifi qılsalar)	q.-adurlar (teklif qıladurlar) 189b/8
189a/16	q.-adurlar (sa‘ylar qıladurlar) 192a/3
q.-ur édim (kōrünüş qılur édim)	q.-adurlar (destāndāzlıqlar
188b/12	qıladurlar) 225b/18
q.-ur édim (ictināb qılur édim)	q.-adur édim (perhīz qıladur édim)
189b/2	236b/11
q.-ur édim (seyr qılur édim) 191a/3	q.-adurlar édi (ih̄māl qıladurlar édi)
q.-ur édi (iṭā‘at-gūne qılur édi)	226b/3
228b/3	q.-a (tevaqquf qıla qıla) 192a/9

- q.-a** (seyr qıla atlanıp) 214a/4
- q.-a başla-** (qıla başladılar) 226b/17
- q.-a kiriş-** (qıla kiriştiler) 227b/16
- q.-a** (seyr qıla atlanıp) 229a/9
- q.-a** (teklif qıla qıla) 243a/7
- q.-a** (həbar qıla kéledür) 244a/17
- q.-a başla-** (qıla başladılar) 205b/10
- q.-a atlan-** (seyr qıla atlandım) 218b/16
- q.-a kiriş-** (güft ü gū qıla kiriştiler) 226a/10
- q.-a barıl-** (seyr qıla barılıp) 231b/9
- q.-ay** (teferrüc qılay) 236b/14
- q.-ip** (deständəzlıq qılıp) 185a/1
- q.-ip** (tahmil qılıp) 185a/3
- q.-ip** (cezm qılıp) 185a/9, 185b/2
- q.-ip** (nā-merdlıq qılıp) 185a/15
- q.-ip** (ittifāq qılıp) 185b/1, 187b/3, 202b/8
- q.-ip** (ta‘aşşub qılıp) 185b/2
- q.-ip** (néçe qılıp) 187b/11, 231b/11
- q.-ip** (nāmūs qılıp) 187b/13
- q.-ip** (terraqqi qılıp) 188a/13
- q.-ip** (ta‘yīn qılıp) 188b/9, 209a/1, 214a/14, 218b/3, 226b/12, 229a/18, 229b/17
- q.-ip** (tertīb qılıp) 190b/2, 209a/10
- q.-ip** (ğāfil qılıp) 190b/6
- q.-ip** (penāh qılıp) 190b/6
- q.-ip** (tevekkül qılıp) 193b/1, 195a/8, 211a/12
- q.-ip** (yol qılıp) 194a/7
- q.-ip** (tāqat qılıp) 194b/5
- q.-ip** (terahhüm qılıp) 197a/1, 197a/4
- q.-ip** (pādişāh qılıp) 197a/7
- q.-ip** (müstahkem qılıp) 197a/12
- q.-ip** (təzlik qılıp) 198a/10, 208b/10
- q.-ip** (ri‘āyet qılıp) 198b/16, 199b/10, 203b/18
- q.-ip** (‘ināyet qılıp édim) 199b/11
- q.-ip** (hān qılıp) 200b/15
- q.-ip** (ta‘zīm qılıp) 201b/4
- q.-ip** (yād qılıp) 201b/9
- q.-ip** (ihtimām qılıp) 203b/17, 226b/4
- q.-ip** (ta‘accüb qılıp) 204a/13
- q.-ip** (i‘timād qılıp) 204b/4
- q.-ip** (rīz qılıp) 204b/5
- q.-ip** (qabül qılıp) 205a/8
- q.-ip** (şarṭ qılıp) 206a/4
- q.-ip** (nikāh qılıp) 206b/2
- q.-ip** (meşveret qılıp) 207a/12, 242b/9, 244a/18

- q.-ıp** (mülāhaza qılıp) 207b/13,  
211b/8, 213a/2, 219a/2, 231a/18
- q.-ıp** (ma‘lūm qılıp) 209a/15
- q.-ıp** (istimā‘ qılıp) 211a/16
- q.-ıp** (zabt qılıp) 212a/8
- q.-ıp** (seyr qılıp) 212a/12, 222a/3,  
225b/15, 228b/18, 233a/3
- q.-ıp** (‘ināyet qılıp) 211b/13,  
212b/6, 213b/4, 219a/6, 221a/7,  
228a/4, 229b/2, 241b/6, 242a/18,  
242b/1
- q.-ıp** (hayāl qılıp) 213a/2, 214a/3,  
227b/3
- q.-ıp** (tercīh qılıp) 213b/2
- q.-ıp** (dūr-endīşlik qılıp) 214a/12
- q.-ıp** (şulh-güne qılıp) 215a/10
- q.-ıp** (teğāfül qılıp) 216a/16
- q.-ıp** (temeshur qılıp) 217a/11
- q.-ıp** (tayyār qılıp) 217b/3
- q.-ıp** (hātır-cem‘ qılıp) 218b/13
- q.-ıp** (ihtiyār qılıp) 222a/6
- q.-ıp** (pīşkeş qılıp) 222b/15, 224b/9,  
225b/11, 225b/17, 231a/16, 236a/10
- q.-ıp** (mensüb qılıp) 223b/4
- q.-ıp** (ümīd-vār qılıp) 223b/11
- q.-ıp** (tārāc qılıp) 225a/10
- q.-ıp** (hürüc qılıp) 225b/4
- q.-ıp** (ser-kār qılıp) 226b/4
- q.-ıp** (yosunluq qılıp) 228b/5
- q.-ıp** (teferrüc qılıp) 228b/19
- q.-ıp** (cer qılıp) 230a/14
- q.-ıp** (rāst qılıp) 231a/8
- q.-ıp** (‘afv qılıp) 235a/7
- q.-ıp** (ta‘accüb qılıp) 235a/9
- q.-ıp** (bend qılıp) 236a/2
- q.-ıp** (in‘ām qılıp) 236a/3, 238a/8
- q.-ıp** (tartıp qılıp) 237a/12
- q.-ıp** (hizmet qılıp) 237b/14
- q.-ıp** (irtikāb qılıp) 240a/3
- q.-ıp** (ihtimām qılıp) 240b/5
- q.-ıp** (terk qılıp) 240b/11
- q.-ıp** (tavāf qılıp) 241a/4
- q.-ıp** (tenāvül qılıp) 241b/4
- q.-ıp** (‘azm-ı cezm qılıp) 242a/4
- q.-ıp** (rāst qılıp) 242b/11
- q.-ıp** (yarağını qılıp) 242b/14
- q.-ıp édi** (muḥāşara qılıp édi) 185a/9
- q.-ıp édi** (quşçı qılıp édi) 233a/7
- q.-ıp édük** (‘azīmet qılıp édük)  
243b/5
- q.-ıp édük** (taşavvur qılıp édük)  
226b/7
- q.-ıptur** (tay qılıptur) 185b/10

<b>q.-iptur</b> (ceng ü cedel qılıptur)	<b>q.-ğunça</b> (mürāca‘at qılğunça)
187a/6	221a/9
<b>q.-iptur</b> (mén qılıptur) 187a/6	<b>q.-ğunça</b> (kār qılğunça) 232b/4
<b>q.-iptur</b> (ħalāş qılıptur) 197a/1	<b>q.-ur</b> (uruş çağı qılur işlerini)
<b>q.-iptur</b> (ri‘āyet ü şefaqt qılıptur)	209a/15
201a/2	<b>q.-urnı</b> (élçilik qılurnı) 237b/6
<b>q.-iptur</b> (şikāyetler qılıptur) 201b/12	<b>q.-urnı</b> 204b/10
<b>q.-iptur</b> (tézrek qılıptur) 204b/2	<b>q.-urda</b> (ħamle qılurda) 232b/12
<b>q.-iptur</b> (şükrler qılıptur) 205a/12	<b>q.-ğalı</b> (sevdā qılğalı) 207b/6
<b>q.-iptur</b> (mazbūt qılıptur) 205a/13	<b>q.-ğan</b> (iş qılğan) 186b/16
<b>q.-iptur</b> (istifrāğ qılıptur) 228b/17	<b>q.-ğan</b> (torgamağını qılğan) 190b/14
<b>q.-ipturlar</b> (köprek qılıpturlar)	<b>q.-ğan</b> (ri‘āyet qılğan) 204a/2,
188b/18	216a/2
<b>q.-ipturlar</b> (taşvīr qılıpturlar) 189a/4	<b>q.-ğan</b> 211b/6
<b>q.-ipturlar</b> (ber-ṭaraf qılıpturlar)	<b>q.-ğan</b> (mülhid qılğan) 221b/18
190a/19	<b>q.-ğan</b> (bī-serlıq qılğan) 226a/1
<b>q.-ipturlar</b> (hücüm qılıpturlar)	<b>q.-ğan</b> (tevcīh qılğan) 229a/16
200a/5	<b>q.-ğan</b> (efşān qılğan) 232a/18
<b>q.-ipturlar</b> (tart part qılıpturlar)	<b>q.-ğan</b> (ṭarrāhlıq qılğan) 232b/2
204b/6	<b>q.-ğan</b> (sefer qılğan) 242a/9
<b>q.-ipturlar</b> (ħayāl qılıpturlar)	<b>q.-ğan</b> (sa‘y qılğan) 244a/2
206b/13	<b>q.-ğandur</b> (Bābur Mīrzā qılğandur)
<b>q.-ipturlar</b> (ħayāl qılıpturlar)	189a/3
215b/10	<b>q.-ğannıñ</b> (ta‘rīf qılğannıñ) 243b/15
<b>q.-ipturlar</b> (muqarrer qılıpturlar)	<b>q.-ğanda</b> (zıkr qılğanda) 231b/6,
223a/14	235b/2

<b>q.-ğandın</b> (qılğandın soñ) 185b/7	<b>q.-maduk</b> (pervā qılmaduk) 243b/5
<b>q.-ğanlarídın</b> (burunğı qılğanlarídın)	<b>q.-madılar</b> (teklīfī qılmadılar)
203a/2	187a/15
<b>q.-ğanlar</b> (mülāhaza qılğanlar)	<b>q.-madılar</b> (qabül qılmadılar) 188a/6
194b/10	<b>q.-madılar</b> (teklīfi qılmadılar)
<b>q.-ğanlarınıñ</b> (qısqalıq qılğanlarınıñ)	189b/15
240a/7	<b>q.-madılar</b> (pervā qılmadılar)
<b>q.-mas</b> (tefāvüt qilmas) 207a/5	212b/1, 217a/10
<b>q.-mas</b> (heves qilmas) 237b/14	<b>q.-mağan</b> (mundaq qılmağan)
<b>q.-mas</b> (teklīfī qilmas édi) 243a/7	189b/6
<b>q.-mas édim</b> (irtikāb qilmas édim)	<b>q.-mağandın</b> (fāide qılmağandın)
189b/1	237a/10
<b>q.-mas édi</b> (terk qilmas édi) 206b/7	<b>q.-mağay</b> (teklīfī qılmağay) 185b/7
<b>q.-mas édi</b> irtikāb qilmas édi)	<b>q.-mağay</b> (iqdām u ihtimām
240b/10	qılmağay) 243a/6
<b>q.-maslar édi</b> (iş qilmaslar édi)	<b>q.-mağaylar</b> (dañl qılmağaylar)
186b/13	236a/21
<b>q.-masa érdi</b> (harekātlar qilmasa	<b>q.-mağularıdur</b> (müzāyaqa
érdi) 208a/12	qılmağularıdur) 226b/9
<b>q.-masun</b> (güft ü gū qilmasun)	<b>q.-mañ</b> (taqşır qılmañ) 197b/2
227b/11	<b>q.-mas</b> (meyl qilmas) 190b/15
<b>q.-madım</b> (taqşır qılmadım) 200b/9	<b>q.-may</b> (pervā'ī qılmay) 184b/15
<b>q.-madı</b> (ta'zīm qılmadı) 187a/3	<b>q.-may</b> (mülāhaza qılmay) 202b/11
<b>q.-madı</b> (kār qılmadı) 199a/5	<b>q.-may</b> (muşahhaş qılmay) 204b/9
<b>q.-madı</b> (hem qılmadı) 236a/8	<b>q.-may</b> ('amal qılmay) 205a/13
	<b>q.-may</b> (pervā qılmay) 208b/3,
	218a/2

<b>q.-may</b> (iḥtiyāt qılmay) 212a/6	<b>q.-maqqa</b> (muqāvemət qılmaqqa)
<b>q.-may</b> (qabül qılmay) 216b/10	213a/11
<b>q.-may</b> (ḥabar qılmay) 234b/7	<b>qıldur-</b> < ET <i>qıldur-</i> (EDPT, 619)
<b>q.-maydur édim</b> (irtikāb qılmaydur	yaptırmak
édim) 189a/13	<b>q.-dı</b> (qınlar qıldurdı) 206a/13
<b>q.-maydur édim</b> (ri‘āyet qılmaydur)	<b>qılğuluq</b> < kılış, yapış
192a/16	<b>q.+tur</b> 213a/12
<b>q.-maydurlar édi</b> (zabṭ u ser-encām	<b>qılıç</b> < ET <i>qılıç</i> (EDPT, 618) kılıç
qılmaydurlar édi) 205b/16	<b>q.</b> 198b/3, 198b/17, 199a/4, 199b/2,
<b>q.-maq</b> (‘amal qılmaq) 186b/15	199b/3, 199b/4, 208b/14, 217b/14,
<b>q.-maq</b> (bedel qılmaq) 186b/16	232a/13, 232b/12, 238b/17, 239b/4
<b>q.-maq</b> (özlük bile qılmaq) 189b/6	<b>q.+qa</b> 184a/7, 184a/13, 192b/4,
<b>q.-maq</b> (téz qılmaq) 196a/8	239a/10
<b>q.-maq</b> (sitiz qılmaq) 196a/8	<b>q.+ım</b> 204a/10
<b>q.-maq</b> (‘azm qılmaq) 213a/13	<b>q.+ığa</b> 234b/2
<b>q.-maq</b> (cezm qılmaq) 213a/14	<b>q.+lar</b> 214a/4
<b>q.-maq</b> (ber-aşl qılmaq) 221a/5	<b>qılıl-</b> < ET <i>qılıl-</i> (EDPT, 623) kılılmak,
<b>q.-maq</b> (ma‘āş qılmaq) 223b/17	yapılmak
<b>q.-maq</b> (andaq qılmaq) 229b/14	<b>q.-dı</b> (āzād qılıldı) 197a/4
<b>q.-maq</b> (teşhīr qılmaq) 239a/16	<b>q.-dı</b> (ta‘yīn qılıldı) 211b/9, 225b/15
<b>q.-maqlarında</b> (mülāzemet	<b>q.-dı</b> (muqarrer qılıldı) 211b/16
qılmaqlarında) 207a/11	<b>q.-dı</b> (‘azīmeti qılıldı) 212b/7
<b>q.-maqni</b> (ṭay qılmaqni) 189b/11	<b>q.-dı</b> (meşveret qılıldı) 213a/6
<b>q.-maqqa</b> (ṭay qılmaqqa) 189a/14	<b>q.-dı</b> (men‘ qılıldı) 213b/11
<b>q.-maqqa</b> (seyr qılmaqqa) 202b/3	<b>q.-dı</b> (‘aqd qılıldı) 214b/9
<b>q.-maqqa</b> (maşlahat qılmaqqa)	<b>q.-dı</b> (seyr qılıldı) 218a/16
213a/10	<b>q.-dı</b> (mülāhaza qılıldı) 222a/3

- q.-dı** (ihtiyār qılıldı) 229a/2
- q.-dı** (qısmet qılıldı) 231b/15
- q.-dı** (taḥqīq qılıldı) 237b/4
- q.-ğay** (teklīf ü zevrī qılılgay) 194a/5
- q.-ıp édi** (ḥizāne qılılıp édi) 212a/16
- q.-ıp édi** (‘azīmet qılılıp édi) 222a/17, 242b/7
- q.-ıp édi** (‘uhde qılılıp édi) 238a/11
- q.-ıptur** (iltizām qılılıptur) 201a/5
- q.-madı** (pervā qılılmadı) 216a/11, 240b/17
- q.-maydur édi** (fikrini qılılmaydur édi) 14a/12
- qın** < ET *kın* (EDPT, 630) kın
- q.+lar** 206a/12
- qır** < ET *qır* (EDPT, 641) kır
- q.** 196b/5
- q.+lar** 196b/10
- qır-** < ET *qır-* (EDPT, 643) kesmek
- q.-dı** 203b/13
- q.-ıp** 225a/9
- q.-ıban** 196b/7
- qırā’at** < Ar. okuma, okumalar
- q.** 206b/7
- qıraq** < kenar, yan, kıyı
- q.** 194b/4, 226b/17
- q. édiler** 187b/9
- qırıl-** < ET *qırıl-* (EDPT, 658) kırılmak
- q.-ğandın** 239a/10
- qırıl-** < ET *qırıl-* (EDPT, 659) kırda kalmak, yabanda gezmek
- q.-p** 195a/1
- qırq** < ET *qırq* (EDPT, 651) kırk
- q.** 188a/3, 190b/4, 194b/13, 205b/4, 208a/16, 221b/17, 238b/13, 239a/9
- q.+ça** 230b/3, 231a/15
- qırq-** < ET *qırq-* (EDPT, 651) kırkmak
- q.-tım** 241b/8
- q.-ıp** 239a/16
- q.-ıpturlar** 232b/19
- q.-maydur édim** 241b/7
- qısmet** < Ar. nasip
- q. qıl-** 231b/15
- qısqalıq** < ET *qısqalıq* (EDPT, 667) kısalık
- q.** 240a/7
- q.+qa** 194a/13
- qısqaraq** < ET *qısqaraq* (EDPT, 667) daha kısa
- q.** 240a/19
- qış** < ET *qış* (EDPT, 670) kış
- q.** 187b/15, 188a/8, 192a/5, 215a/11
- q.+dur** 193a/5

- q.+larımıznı** 188a/5
- qışla-** < ET *qışla-* (EDPT, 673)  
kışlamak
- q.-ŋ** 192a/3
- q.-p** 187b/15
- q.-ğan** 193a/15, 195b/16
- q.-maq** 192a/4
- qışlaq** < ET *qışlağ* (EDPT, 672) kışlak
- q.** 187b/16, 192a/4, 192a/6, 192a/8, 237b/13
- q.+ı** 190a/9
- qışlaqlıq** < ET *qışlağ+IXk* (EDPT, 672) kışlaklık
- q.** 192a/6
- qışlıq** < ET *qışlık* (EDPT, 672) kışlık
- q.** 214a/16
- qıt'a** < Ar. parça
- q.** 206a/15, 219a/8
- q.+nı** 237b/19
- qıyās** < Ar. karşılaştırma
- q.** 203a/13
- qız** < ET *qız* (EDPT, 679) kız
- q.** 220a/10, 220a/16, 220a/21, 220a/24, 220a/24
- q.+ı** 200b/5, 207a/16, 212b/13, 214b/8, 220b/3, 234b/19
- q.+ımı** 191b/12, 192a/2, 220b/2, 221a/8, 228a/7, 235a/2
- q.+ığa** 236b/6
- q.+ları** 188a/19, 201b/8
- qızıq-** < kızışmak, hırslanmak
- q.-tı** 189a/11
- qol** < ET *qol* (EDPT, 614) el; taraf
- q.** 209a/16, 209a/16, 209b/2, 209b/6, 209b/7, 214a/6, 237a/22
- q.+nuŋ** 230a/16
- q.+da** 196b/5, 209a/14, 209a/14, 228a/1
- q.+umda** 186b/6, 209b/18, 210a/2
- q.+ımı** 238b/61
- q.+ığa** 214a/8, 217b/7
- q.+ıdın** 217b/12
- q.+lar** 196b/10
- qolda-** < himaye etmek, yardım etmek
- q.-p** 229a/4
- qon-** < ET *qon-* (EDPT, 580)  
gecelemek; durmak
- q.-duk** 195a/3, 241a/16
- q.-up** 214b/6
- qop-** < ET *qop-* (EDPT, 580) kalkmak
- q.-ar** 215a/8
- q.-tum** 201b/4



<b>q.-up</b> 186a/10, 186a/12, 190a/10, 201a/10, 237a/17	<b>q.+ıdın</b> 238b/2
<b>q.-ğaç</b> 238b/17	<b>qoy</b> < ET <i>koñ</i> (EDPT, 631) koyun
<b>q.-mağımı</b> 215a/8	<b>q.</b> 196b/9, 203b/9, 203b/10, 204a/1, 207b/11, 207b/15, 209a/4, 212a/18, 233a/12, 239b/2
<b>q.-maqda</b> 186b/13	<b>q.+da</b> 204a/2
<b>qoparı-</b> < kaldırılmak	<b>q.+ğa</b> 212a/18
<b>q.-dı</b> 203b/14	<b>q.+ları</b> 196b/11
<b>qorqağ</b> < korkak	<b>q.+lar</b> 195b/5, 195b/8
<b>q.+ı</b> 196b/1	<b>qoy-</b> < ET <i>koğ-</i> (EDPT, 595) bırakmak; koymak
<b>qorqunç</b> < ET <i>koşınç/koşunç</i> (EDPT, 654) korkunç	<b>q.-ar</b> 210b/4, 230b/13
<b>q.+dın</b> 201a/12	<b>q.-arlar</b> 215a/3, 220a/23
<b>qoş</b> < ET <i>koş</i> (EDPT, 670) çift; çiftin biri	<b>q.-dım</b> 227a/7
<b>q.</b> 200b/4, 223a/15	<b>q.-dı</b> 190b/16
<b>qoş-</b> < ET <i>koş-</i> (EDPT, 670) katmak	<b>q.-duk</b> 201a/14, 229b/4
<b>q.-sunlar</b> 204b/15	<b>q.-dılar</b> 190b/13, 198b/8, 203b/5, 214b/4, 217a/4, 220a/29, 234a/4
<b>q.-arnı</b> 216a/14	<b>q.-ğıl</b> 237b/7
<b>qoşul-</b> < ET <i>koşul-</i> (EDPT, 673) katılmak	<b>q.-sa</b> 237b/14
<b>q.-dı</b> 185a/12, 221b/16, 231a/4	<b>q.-ar érđi</b> 196b/4
<b>q.-ğay</b> 221b/12	<b>q.-a al-</b> 214a/7
<b>q.-ğaylar</b> 192a/10	<b>q.-adurlar</b> 196a/4
<b>q.-a al-</b> 209a/8	<b>q.-up</b> 186b/11, 192b/1, 200a/6, 208b/6, 210b/2, 210b/3, 216a/5, 217b/6, 220a/23, 221a/6, 238a/11
<b>q.-up</b> 200b/14, 222b/4, 224a/13, 224b/4, 230b/15, 230b/18, 232a/1	<b>q.-upturlar</b> 190b/12, 200a/6
<b>qotl</b> < Moğ. dar geçit, dar boğaz	

<b>q.-ğan</b> 203b/7, 232a/7	<b>q.-ğay</b> 242b/12, 244a/7
<b>q.-ğanda</b> 193b/11	<b>q.-up édi</b> 198b/16, 213b/4, 235b/15,
<b>q.-mas</b> 236a/6	237a/14
<b>q.-masa</b> 232a/8, 232a/9	<b>qozğalış-</b> < karışıklık çıkarmak,
<b>q.-masunlar</b> 224a/15	karıştırmak
<b>q.-madılar</b> 210b/17, 218a/1	<b>q.-ipturlar</b> 221b/6
<b>q.-may</b> 200a/14, 228a/7, 243a/7	<b>quçuş-</b> < ET quçuş- (EDPT, 593)
<b>q.-maydur</b> 211b/3	kuçaklaşmak
<b>q.-maydurlar</b> 196a/3	<b>q.-up</b> 207a/3
<b>qoyı</b> < ET qodı (EDPT, 596) aşağı	<b>qudret</b> < Ar. yaratıcı güç
<b>q.</b> 186b/3, 186b/6, 194a/4, 195a/2,	<b>q.</b> 213a/11
195a/8, 209a/4, 209a/7, 214a/8,	<b>qul</b> < ET <i>qul</i> (EDPT, 615) köle, esir
214a/13, 219a/16, 222b/4, 229a/5,	<b>q.</b> 193a/14, 216b/2
229a/13, 232b/17, 243a/15	<b>q.+ımı</b> 212a/4
<b>q.+nı</b> 196b/6	<b>q.+ıdın</b> 238b/2
<b>q.+ğa</b> 195a/7, 241a/18	<b>q.+ları</b> 190a/14
<b>q.+da</b> 193a/14	<b>q.+lardın</b> 203b/2
<b>q.+ğı</b> 217a/2, 225a/8	<b>qulaç</b> < kulaç, uzunluk birimi
<b>qoyıraq</b> < <i>qoyı+rAk</i> daha aşağı	<b>q.</b> 240a/17
<b>q.</b> 186b/9, 210b/12, 218b/14,	<b>qulağ</b> < ET <i>qulqak</i> (EDPT, 621) kulak
228a/16, 231b/13	→ <b>qulaq</b>
<b>q.+dın</b> 229a/13	<b>q.+ımğa</b> 194b/9, 216a/13
<b>qoyul-</b> < ET <i>qoyul-</i> (EDPT, 677)	<b>q.+larımnuj</b> 194b/9
koyulmak	<b>q.+ın</b> 190a/7
<b>q.-dı</b> 203b/9, 204a/4, 207a/12,	<b>q.+ıdın</b> 204a/9
213b/6, 220b/17, 221a/9, 222a/14,	<b>qulan</b> < ET <i>qulan</i> (EDPT, 621) yaban
230a/6, 242b/9	eşegi

q. 204a/5, 204a/5, 204a/11, 204a/14,  
204a/14

q.+mıñ 204a/6

q.+ı 204a/4

q.+ça 204a/15

qulaq < ET *kułkaq* (EDPT, 621) kulak

→ qulağ

q. 200a/12, 235b/16

q.+qa 235b/16

qulluq < ET *kułluq* (EDPT, 620)

kulluk

q. 216b/9

qumāş < Ar. dokuma, kumaş

q. 212a/13, 236a/18, 236a/19,

236a/19

Qur'ān < Ar. Kur'an-ı Kerim

q. 188b/5

qurğan < hisar, kale

q. 204b/9, 204b/17, 205a/13,

205b/10, 205b/16, 206a/6, 211b/3,

215a/7, 216b/11, 217a/7, 218a/2,

218a/8, 218a/16, 244a/18

q.+mıñ 206a/4, 211b/7, 217a/1,

217b/9, 217b/15, 219a/1

q.+nı 197a/11, 205b/15, 206a/4,

206a/6, 218a/16

q.+ğa 205b/17, 215a/10, 217a/5,

217b/3, 217b/5, 218a/7, 230b/8

q.+da 211b/5, 211b/11

q.+dın 215a/6, 217a/3, 234b/18

q.+dağı 198b/11, 199b/16

q.+dağılardın 201a/13

q.+dağılarını 198b/9

q.+ı 231a/1

q.+mıñ 214a/10, 216b/8, 216b/14,

216b/15, 218b/13, 226a/18, 230b/9

q.+mı 204b/12, 214b/16, 230b/8,

234b/13, 242b/10, 242b/11, 244a/6

q.+ığa 216b/7, 219a/5, 219a/6,

220b/10, 230b/7, 230b/12

q.+ıda 197a/10, 220b/8, 221a/9

q.+ıdın 241a/5

q.+larını 203a/2

quş < ET *kuş* (EDPT, 670) kuş

q. 190b/13, 202b/3, 202b/3, 219a/17

q.+tur 235b/2

q.+nı 235a/19

quşçı < ET *kuşçı* (EDPT, 671) kuşçu

q. 233a/7

quţb < Ar. kutup

q. 205a/10

q.+nı 203a/13

qutul- < ET *kuştul-* (EDPT, 650)

kurtulmak

q.-up 195b/7

quvvət < Ar. güç

q. 201b/17, 213a/11

quyruğ < kuyruk

q.+ı 219a/16, 227a/14

quzı < ET *quzı* (EDPT, 681) kuzu

q. 190a/12

## R

rağbet < Ar. istekle karşılama

r. 213a/9, 243a/11

rāh < Far. yol

r. 226b/18

rahım < Ar. acıma, merhamet

r. 238a/3

r.+nı 238a/4

rahmet < Ar. rahmet, koruma,

esirgeme

r.+iğā 234a/2

rahne < Far. gedik, yarık

r.+side 199a/15

raht < Far. ev eşyası

r.+lar 212a/16

rahtlıq < Far.+T. *raht+IXk* eşyalı

r. 212a/14

rahzen < Far. yol kesen, haydut, eşkiya

r. 196b/12, 196b/14

ra'ıyyet < Ar. halk, hükümdara bağlı

halk

r. 202a/5

r.+imizni 203a/9

r.+lerni 236a/21

ra'ıyyetlıq < Ar.+T. *ra'ıyyet+IXk*

hükümdara bağlılık

r. 232a/7

r.+qa 232a/7

Ramazān < Ar. Ramazan, oruç ayı

r. 192a/12, 195b/12, 229a/12,

241b/12

raqqāşlıq < Ar.+T. *raqqāş+IXk*

dansözlük

r. 190a/11

raqş < Ar. dans

r. 187b/2

r. qıl- 187b/1, 187b/2, 190a/11

rāst < Ar. doğru, düz

r. 186b/1, 201a/3, 203a/13, 203a/14,

203b/7, 210b/15, 211a/17, 227b/8,

227b/16, 231a/8, 242b/11

r.+mı 201a/6

r. zərb-ı r. 187a/5

ravza < Ar. bahçe, çimenlik

r.+sınığ 234a/3

rāy < Ar. fikir, düşünce

- r. 223b/5, 226b/17
- r.+ı 205a/12
- rāyic** < Ar. bir malın piyasa değeri
- r. 238a/16
- rāzı** < Ar. rıza gösteren, karşı çıkmayan
- r. **bol-** 205a/6
- Rebī'ü'l-āhir** < Ar. Hicri takvime göre yılın dördüncü ayı
- r. 233b/13, 234b/18
- Rebī'ü'l-evvel** < Ar. Hicri takvime göre yılın üçüncü ayı
- r. 226b/10, 229a/8, 229b/9
- Receb** < Ar. Hicri takvime göre yılın yedinci ayı
- r. 237a/24, 238a/17
- ref'** < Ar. kaldırma
- r. **qıl-** 199a/8
- r.+iğa 242a/3
- rencide** < Far. kırılmış, gücenmiş
- r. 202b/7
- reng** < Far. renk
- r.+idin 187b/8
- rengin** < Far. renkli
- r. 192b/6
- renglig** < Far.+T. *reng+IXg* renkli
- r. 219a/15, 219a/16
- resm** < Ar. resim
- r.+dür 220a/21
- r.+i 207b/16
- revā** < Far. uygun, layık
- r. **bol-** 203a/8, 223a/12
- revān** < Far. giden, akan
- r. 237a/9
- reviş** < Far. gidiş, yürüyüş
- r.+in 227a/1
- rey** < Ar. görüş
- r. 205a/1, 205a/2
- rızā** < Ar. uygun görme
- r. **bol-** 207b/8, 207b/13
- r.+sını 207b/9
- ri'āyet** < Ar. kollama, gözetme; saygı
- r. 201a/2, 212a/5
- r. **qıl-** 186b/12, 192a/16, 198b/16, 199b/10, 203b/18, 204a/2, 216a/2
- r.+i 200b/2
- ribāt** < Ar. bağ; sağlam bina
- r. 233a/1
- riyāzet** < Ar. perhizle nefsinin kırılması
- r. 242a/7
- rīm** < Far. iltihap, irin
- r. 239b/13
- rīv** < Far. düzen, oyun, hile
- r. 187b/8

**rīz** < Far. dökken, saçan, akıtan

r. 204b/5

**rubāʿī** < Ar. dörtlük

r.+ni 237a/1

**rubʿ** < Ar. çeyrek

r.-ı meskūn+da 188a/11

**rū-be-rū** < Far. yüz yüze

r. 189a/5, 208b/14, 210a/14,  
234a/13

**rūd** < Far. ırmak

r.+nı 208b/17

r.+ta 203a/16

r.+tın 203a/15, 231b/8

r.+ı 214a/16, 219a/3

r.+nı 219a/4, 242a/15

r.+ığa 203a/14

r.+larnı 208b/5

r.+larnı 208b/6

**ruḥṣat** < Ar. izin

r. 187b/13, 201b/10, 202a/9,  
202a/10, 207b/17, 212b/6, 213b/9,  
218b/6, 218b/12, 219a/6, 219a/8,  
221a/7, 221a/11, 226b/15, 228a/5,  
231a/9, 232a/13, 236a/3, 236a/20,  
236b/9, 237b/16, 237b/18, 238a/8,  
238a/9, 242a/18, 242b/13

r.-ı ʿāmm 190b/7

**rūstāʿī** < Far. köylü

r. 206a/9, 219b/14

**rūstāʿīlīq** < Far.+T. *rūstāʿī+LXk*

köylülük

r.+larıdın 208a/15

r.+lardın 208a/8

**rūstāʿīyāne** < Far. köylü gibi

r. 208a/8, 208a/11

**rūze** < Far. oruç

r. 235a/9

r. édim 235a/10

**rūzī** < Far. rızık, azık

r. qıl- 207b/10, 207b/14

**rūsūm** < Ar. vergiler

r. 237b/9

r.+ı 218a/12

**rūsivā** < Far. rezil

r. qıl- 205a/8

**rūzgār** < Far. zaman, devir; rüzgar

r.+ın 195b/18

## S

**sāʿat** < Ar. saat

s. 217a/7, 218a/8

s.-ı nücūm+ığa 216b/6

**sabā** < Ar. gündeğusundan esen

meltem

s. 238a/1	ay
<b>şabāh</b> < Ar. sabah	ş. 220b/12
ş. 243b/10	<b>sağın-</b> < ET <i>sağın-</i> (EDPT, 812)
ş.+ı 208b/7, 214a/2, 219a/1,	özlemek; arzulamak
225b/17, 226a/15, 226b/2, 239b/6,	s.-madı 238a/3
240a/15, 240b/6, 240b/18, 243a/9	<b>saḥāvet</b> < Ar. cömertlik
<b>şabūhī</b> < Ar. sabah içkisiyle ilgili	s.+i 192b/5
ş. qıl- 233b/15, 235b/5, 240b/18	<b>şāhib</b> < Ar. sahip
<b>saç</b> < ET <i>saç</i> (EDPT, 794) saç	ş.-i <b>ih̄tiyār</b> 205a/4
s. 232b/19	ş.-i <b>uṣūl</b> 190a/11
s.+ımmı 241b/7, 241b/8	<b>şāhib-rāy</b> < Ar. düşünce sahibi
<b>saçığ</b> < ET <i>saçığ</i> (EDPT, 796) hediye	ş. 207a/11
→ <b>saçıq</b>	<b>saḥla-</b> < ET <i>saḥla-</i> (EDPT, 810)
s.+ı 236b/7	saklamak
<b>saçıq</b> < ET <i>saçığ</i> (EDPT, 796) hediye	s.-dı 206a/5
→ <b>saçığ</b>	s.-y al- 206a/7, 220a/11
s. 215b/6, 241b/11	s.-p 228a/7
<b>sadaq</b> < içine ok konulan torba	s.-p <b>édi</b> 233a/5
s. 196a/10	s.-pturlar 220a/28
<b>şādr</b> < Ar. göğüs, yürek	<b>saḥlat-</b> < saklatmak
ş. bol- 206a/11, 206b/8	s.-ip 227a/2
<b>şafā</b> < Ar. gönül şenliği, zevk, eğlence	<b>şahrā</b> < Ar. ova
ş. 224a/10	ş. 230b/16
<b>şafālıq</b> < Ar.+T. <i>şafā+IXk</i> zevkli	<b>sā'ī</b> < Ar. çalışan, çabalayan
ş. 222a/5, 239b/1	s. 229b/2
ş.+qına 239b/17	<b>sākin</b> < Ar. hareketsiz duran
<b>şofer</b> < Ar. Hicri takvime göre ikinci	s. 223b/8

**sal-** < ET *sal-* (EDPT, 824) inşa etmek;

gündeme getirmek

**s.-ur** 238b/17

**s.-urlar** 215a/4

**s.-dım** 196a/15, 199b/2, 224a/9

**s.-dı** 199a/4, 222b/8, 230b/4,  
232b/14, 235b/8

**s.-duk** 208b/3

**s.-dılar** 189a/5, 222b/8, 237b/15

**s.-ğay** 238a/4

**s.-ğaylar** 215b/15

**s.-a al-** 200a/10

**s.-ip** 193b/2, 194a/4, 195b/18,  
196b/4, 199b/8, 205a/11, 205b/9,  
206a/5, 213b/5, 214b/17, 215a/8,  
215b/13, 229a/5, 232b/9, 234b/7,  
237a/22, 239a/5, 240a/4, 240b/7,  
242b/11

**s.-ip édi** 198a/6

**s.-ip édiler** 186a/15, 186a/17,  
186b/2, 186b/3, 186b/7,

**s.-iptur** 238b/16

**s.-ipturlar** 197a/8

**s.-ğan** 186b/6, 188b/15, 190a/9,  
191a/15, 198a/8, 199b/3, 233b/3,  
235a/16, 236b/16

**s.-ğanda** 202b/12

**s.-mağaylar édi** 200a/12

**s.-may** 235b/16

**s.-maqqa** 202b/3

**şalāh** < Ar. iyileşme, düzelme

**ş.** 188a/5, 202a/8, 207a/14, 208b/17,  
212b/5

**ş.+ı** 214b/10

**ş.-ı devlet** 208a/6

**saldur-** < ET *saltur-* (EDPT, 825) inşa  
ettirmek, yaptırmak

**s.-duk** 235a/17

**salıl-** < yapılmak

**s.-ip édi** 229a/15

**salṭanat** < Ar. sultanlık, hükümdarlık

**s.** 215a/17

**s.+ı** 226b/12

**sāmān** < Far. zenginlik

**s.** 192a/4, 192a/6, 209a/4

**sāmānlıq** < Far.+T. *sāmān+IXk*

zenginlik

**s.** 192a/6, 192b/5

**saṇa** < sana

**s.** 205a/10

**sana-** < ET *sana-* (EDPT, 835)

saymak, hesap etmek

**s.-dılar** 202a/14

**s.-ğaylar** 231b/2



<b>s.-mağnı</b> 212b/9	<b>ş.+i</b> 209b/5
<b>sanağlıq</b> < saymak, hesap, itibar	<b>sarhoşluq</b> < Far.+T. <i>sarhoş+IXk</i>
s. 211a/10	sarhoşluk
<b>sanç-</b> < ET <i>sanç-</i> (EDPT, 838) vurmak	s. 189a/13
s.-ip 204b/4, 241a/14	<b>sarı</b> < ET <i>sarı</i> (EDPT, 844) yön, taraf
s.-arda 232b/10	s. 184a/9, 189a/6, 196a/7, 198a/4,
<b>sançıl-</b> < ET <i>sançıl-</i> (EDPT, 836)	200b/12, 201b/9, 202a/9, 202b/9,
vurulmak	207a/15, 207b/17, 208b/7, 211a/6,
s.-ip 210b/12	211a/7, 211a/7, 211a/7, 211a/12,
<b>şandūq</b> < Ar. sandık	211a/18, 211b/2, 213a/13, 213b/9,
ş. 212a/16, 212a/16	216a/16, 216b/2, 218a/14, 222b/2,
ş.+lar 212a/15	222b/5, 223a/8, 223b/2, 224b/7,
<b>sapsağ</b> < sapsağ	225a/8, 226b/2, 227a/12, 227a/14,
s. 236b/13	235b/18, 236b/16, 237b/4, 237b/16,
<b>saqal</b> < ET <i>saqal</i> (EDPT, 808) sakal	238a/19, 238b/2, 238b/14, 239b/2,
s. 232b/19	239b/3, 239b/6, 240a/1
s.+ı 240b/12	s.+ğa 189a/5, 228a/2, 232b/7,
s.+ıdın 240b/13	238b/4, 243b/7
s.+larızını 239a/16	s.+dın 197b/2, 230b/9, 237b/4
<b>saqallıq</b> < sakallı	s.+ı 202a/1
s. 240b/14, 240b/14	<b>sarıq</b> < ET <i>sarıq</i> (EDPT, 844) sarı →
<b>sāqī</b> < Ar. içki dağıtan, içki sunan	<b>sarıq</b>
s.+ler 189a/9	s. 232a/16, 232a/17
<b>saqla-</b> < ET <i>saqla-</i> (EDPT, 810)	<b>şarīh</b> < Ar. açık, meydanda; belli
korumak, gizlemek	ş. 192a/7, 207a/8
s.-sa 200a/14	<b>sarıq</b> < ET <i>sarıq</i> (EDPT, 844) sarı →
<b>şarāfet</b> < Ar. bozulma	<b>sarıq</b>

s. 219a/17, 232b/2	s.+lar 192a/3, 193a/12
<b>sarıraq</b> < <i>sarı+rAk</i> daha sarı	<b>sebaq</b> < Ar. ders
s. 208b/12	s.+ı 237a/18
<b>şavābdīde</b> < Ar.+Far. uygun bulunmuş, onaylanmış	<b>sebeb</b> < Ar. sebep
ş. 207a/14, 213b/8	s.+din 225a/16
ş.+ñiz 208a/7	s.+idin 186a/2, 195a/13
<b>savġat</b> < Moğ. hediye, armağan; ihsan	<b>sebq</b> < Ar. üslup
s.+ıdın 233a/10	s. 206b/4
<b>şavma'a</b> < Ar. mabet, ibadethane	<b>sebze</b> < Far. yeşillik, sebze
ş. 232b/16	s. 202a/16
<b>savuq</b> < ET <i>soġı-(O)k</i> (EDPT, 808)	s.+si 202a/12
soġuk	<b>sefer</b> < Ar. yolculuk; savaşa gitme
s. 194b/10, 194b/14, 195a/4, 195a/5, 195a/6, 195b/7, 197b/8, 197b/8, 197b/13	s. qıl- 242a/9
s.+ġa 235b/9	<b>seher</b> < Ar. tan ağartısından önceki vakit
s.+qa 199a/3	s. 205b/9, 217b/3, 223a/4, 224a/11, 232b/6, 233a/16, 243b/13, 244a/13
s.+dın 197b/12	s.+ġa 229a/7, 230a/3
<b>say</b> < ET <i>say</i> (EDPT, 858) dere, çay	s.+i 233b/15, 235b/4
s.+ı 192b/15, 197b/7	<b>seher-hız</b> < Ar.+Far. sabah erkenden kalkan
<b>şayyād</b> < Ar. avcı	s. 206b/6
ş.+lar 235a/19	<b>selātin</b> < Ar. sultanlar
ş.+larnıñ 235a/18	s.+ġa 210b/8
<b>sa'y</b> < Ar. çaba, emek	<b>selh</b> < Ar. soyma, deri yüzme
s. 227b/19, 242b/9, 244a/2	s.+ide 237a/20, 242b/17
s.+ı 193a/9, 225a/8	

- seng-tirāşlıq** < Far.+T. *seng-tirāş+IXk*  
yontma için kullanılan taş  
s. 215a/13
- ser** < Far. baş  
s. 200b/6
- serāsīme** < Far. sersem, afallamış  
s. **bol-** 205b/2
- serāsīme-vār** < Far. sersem gibi  
s. 204b/10
- serdār** < Far. kumandan  
s.+**dın** 225b/3  
s.+**ları** 199b/9
- ser-efgende** < Far. başı önde, başı eğik  
s. 200a/9, 203a/3
- ser-encām** < Far. son; serüven, başa gelen  
s. 205b/15
- ser-gerdānlıq** < Far.+T. *ser-gerdān+IXk* şaşkınlık  
s. 222b/10, 238a/20
- serḥaddī** < Far.+Ar. kısa samur kürk  
s. 222a/10  
s.+**de** 238a/15
- ser-kār** < Far. iş başında olan  
s. 226b/4, 226b/5, 226b/5
- serkeş** < Far. itaatsiz, dik başlı, inatçı  
s.+**i** 196b/12
- s.+**leri** 218b/7  
s.+**lerge** 196b/14
- serkeşlik** < Far.+T. *serkeş+IXk*  
itaatsizlik, inatçılık  
s. 208b/4
- ser-küb** < Far. başa vuracak şey  
s.+**qa** 214b/3
- ser-müy** < Far. saçlı, sakallı  
s. 199a/4
- serv** < Far. servi  
s.+**niñ** 238a/1
- server** < Far. önder, lider  
s. 216b/2
- se-şenbe** < Far. salı  
s. 215a/19, 218b/13, 219b/16,  
220b/16, 221b/16, 226b/1, 228a/4,  
231b/16, 233b/19, 234b/19, 235a/8,  
235a/10, 236b/9, 237a/20, 240a/6,
- sevād** < Ar. yazı yazma  
s.+**ı** 230a/6
- sevdā** < Far. aşk, istek  
s. 207b/5
- sevdā-ger** < Far. aşık  
s.+**i** 207b/5  
s.+**niñ** 207b/8  
s.+**lerdin** 207b/16
- seyl** < Ar. sel

- s. 226b/2
- seyr** < Ar. yürüme, hareket, seyir
- s. 202a/18, 229a/2
- s. **qıl-** 191a/3, 191b/11, 202b/3, 212a/11, 214b/12, 218a/16, 218b/16, 222a/3, 225b/11, 225b/15, 226a/9, 228b/18, 229a/9, 231b/9, 233a/3, 233b/17, 242b/1
- s.+**ğa** 227a/9, 228b/9
- s.+**din** 218a/18
- s.+**iğa** 202a/11, 235a/9, 240a/11
- s.+**lerde** 191a/4
- seyrgāh** < Ar.+Far. gezinti yeri
- s.+**qa** 191a/4
- s.+**hardin** 191a/6
- sezā** < Far. layık, yaraşır, uygun
- s.+**sı** 239b/1
- sezā-vār** < Far. layık, yaraşır
- s. 201b/7
- ségrit-** < ET *ségrit-* (EDPT, 822)
- atlatmak
- s.-**me** 195a/8
- s.-**medin** 195a/15
- sékiz** < ET *sekkiz* (EDPT, 823) sekiz
- s. 193b/11, 199a/16, 208b/13, 208b/14, 217a/15, 224b/2, 230a/18, 233a/13, 234b/3
- s.+**ide** 185b/13, 219a/14, 220b/6, 234b/18, 236b/6, 237a/24, 240a/10, 241b/16
- séksen** < ET *seksen* (EDPT, 823)
- seksen
- s. 193a/14, 202b/17
- séksen miñ** < seksen bin
- s. 204a/1
- sémiz** < ET *semiz* (EDPT, 830) semiz
- s. 195b/5, 195b/8, 204a/4, 204a/11, 204a/13, 204a/15, 204a/15
- sén** < ET *sen* (EDPT, 831) sen
- s. 196a/12, 196a/12, 199b/14, 205a/11, 235b/12, 240b/14, 240b/15
- sıçqan** < ET *sıçğan* (EDPT, 796) sıçan, fare
- s. 240b/1
- sıĝ-** < ET *sıĝ-* (EDPT, 804) sıĝmak
- s.-**dı** 220a/32
- sıĝın-** < ET *sıĝın-* (EDPT, 813)
- sıĝınmak → **sıqın-**
- s.-**ip** 204a/9
- s.-**iptur** 208b/12
- şile** < Ar. şaire methiye karşılığında verilen ödül
- ş. 206b/6
- şın-** < ET *şın-* (EDPT, 833) kırılmak,

bozulmak

**s.-dı** 242a/6

**sınuğ** < ET *sınuğ* (EDPT, 837) kırık

**s.+larığa** 224a/2

**sıqarlāt** < Ar. *iskarlat* çuha

s. 212a/14

**sıqın-** < ET *sıqın-* (EDPT, 813)

sığınmak → **sıgın-**

**s.-ıp** 232b/11

**sīh** < Far. *şiş*

**s.+qa** 214a/10

**silik-** < ET *silik-* (EDPT, 826) silkmek

**s.-ip** 194b/12

**sinān** < Ar. mızrak, süngü

**s.+nıñ** 232b/11

**siñ(i)l** < ET *siñil* (EDPT, 839) küçük

kız kardeş

s. 205b/7

**s.+ni** 205b/11

**sipāhī** < Far. tımar sahibi sipahi askeri

s. 202a/5, 240b/9, 240b/14

**s.+ler** 220a/33

**s.+lerniñ** 229b/3

**sipāhīlıq** < Far.+T. *sipāhī+LXk*

sipahilik

s. 187b/8

**s.+nı** 240b/11

**sifiz** < Far. kavga, çekişme, savaş

s. 196a/8

**s.+leridin** 208a/15

**siyāset** < Ar. politika; kurnazca iş veya hareket

s. 211b/10, 214a/9, 239a/13

**s.+ler** 218b/11

**siz** < ET *siz* (EDPT, 860) siz

s. 190b/15, 197b/2, 235a/10

**s.+iñ** 208a/5, 208a/7

**s.+ler** 197a/16, 197b/1, 239a/15

**s.+lerni** 239a/15

**şohbet** < Ar. görüşüp konuşma; arkadaşlık

ş. 186b/10, 187b/7, 187b/7,

190a/12, 190a/15, 190b/8, 227b/6,

227b/15, 228a/1, 237a/16

**ş.+ni** 227b/8

**ş.+qa** 237a/16

**ş.+te** 189b/14, 190b/13, 220b/4, 233b/15, 237b/8

**ş.+dağı** 190b/7

**ş.+imdin** 235b/12

**ş.+i** 190b/9, 220b/3, 220b/15, 227b/7, 227b/8, 227b/12, 227b/15,

227b/15, 235b/4, 240a/14, 240b/8,

241a/3, 241b/9

ş.+iğā 236b/9	244a/10
ş.+ide 227b/13	s.+ça 200a/2, 201b/16, 204a/6
ş.+lerde 240b/9, 240b/12, 243a/6	s.+umça 198b/14
ş. āhır-ı ş.+te 191a/1	sonra < sonra
şohbet-engīz < Ar.+Far. sohbept ettiren	s. 185b/9, 194a/14, 207b/17,
ş.+i 235a/11	217b/1, 220a/8, 220a/26, 220a/27,
şohbetī < Ar. sohbet ile ilgili	225a/2, 227b/6, 233b/9, 234b/9,
ş. 192b/5	235b/5, 236b/18, 238b/1, 244a/10
sol < ET <i>sol</i> (EDPT, 824) sol	s.+lar 189b/4, 223a/10, 235a/5
s. 209a/14, 209a/16, 209a/16,	sor- < ET <i>sor-</i> (EDPT, 843) sormak;
209a/16, 209b/6, 209b/8, 209b/10,	incelemek
210a/1, 217b/7, 217b/12	s.-up 203a/4, 228b/20, 240a/7
soñ < ET <i>soñ</i> (EDPT, 832) sonra	s.-maq 200a/10
s. 184b/11, 185a/13, 185b/6,	söz < ET <i>söz</i> (EDPT, 860) söz
185b/7, 186b/16, 187a/9, 187b/5,	s. 187a/7, 192b/10, 204a/2, 210a/13,
188b/3, 188b/5, 188b/13, 189b/1,	216a/10, 244a/5
190a/9, 192a/13, 193b/12, 198b/10,	s.+niñ 201a/5, 220a/15
201a/11, 202a/3, 202a/9, 202a/10,	s.+ni 196a/9, 207a/12, 208b/6,
203b/11, 206a/3, 206b/10, 207a/13,	216a/4, 220b/17, 221a/6, 242b/9
208b/2, 210a/11, 212b/15, 213b/3,	s.+ge 205a/11
214b/14, 214b/17, 215a/2, 215a/11,	s.+i 226b/8, 228b/4
215b/3, 215b/4, 216a/16, 216b/1,	s.+ini 206b/15, 215a/8
218a/16, 219a/8, 225a/3, 225a/15,	s.+lerimizni 235b/16
225b/6, 227a/3, 227a/9, 229a/5,	s.+üñiz 208a/5
229a/6, 231a/3, 232a/11, 232b/13,	s.+leri 226b/14
233a/18, 234b/3, 234b/16, 235a/3,	s.+lerige 200a/12, 200a/14, 235b/16
238b/10, 239a/10, 240b/8, 241a/2,	s.+ler 185a/15, 201b/1, 213a/6,

215b/12, 222a/16

**s.+lerni** 197b/3

**sözleş-** < ET *sözleş-* (EDPT, 864)

sözleşmek

**s.-ip** 192a/1, 211b/5, 216a/4

**s.-mek** 208b/3

**su** < ET *su* (EDPT, 783) su

**s.** 211a/1, 214a/15, 216b/15,

220a/23, 226a/6, 226a/7, 226a/14,

226a/17, 228b/20, 229a/5, 229a/13,

231b/15, 231b/17, 231b/18, 232a/2,

232a/15, 232b/14, 241a/18, 244a/13

**s.+nıñ** 229a/4, 231b/14, 241a/10

**s.+nı** 208b/4, 217a/1, 226a/11

**s.+ğa** 184a/13, 235b/8, 240a/4,

241a/7, 241a/8, 241a/12, 241a/16

**s.+da** 184a/8

**s.+dın** 184a/7, 216b/15, 217a/3,

228b/18, 232b/14, 243b/13

**s.+yı** 184a/6, 189a/10, 219b/2,

220b/12, 224a/8, 231b/13, 240b/6

**s.+yınıñ** 184a/2, 219b/3, 219b/3,

220b/12, 222b/2, 222b/16, 223b/6,

224b/11, 230b/19, 231b/13, 241a/5,

242a/4, 243b/12, 244a/3, 244a/14

**s.+yını** 184a/3, 221a/2, 221b/3,

222b/18, 223a/4

**s.+yığa** 192b/11, 240b/6

**s.+yıdın** 225a/14, 231a/10, 243b/14,

244a/4, 244a/4

**s.+ları** 224a/6

**s.+lar** 229a/1

**s.+larını** 226a/9

**şuffe** < Ar. sofa

**ş.** 220a/32, 235a/17

**ş.+nıñ** 220a/33, 235b/3, 235b/5

**sugar-** < ET *suvar-* (EDPT, 791)

sulamak, yer ve araziye sulamak

**s.-ip** 197b/6

**sugur-** < ET *sugur-* (EDPT, 816)

ayırarak

**s.-up** 232b/12

**şulh** < Ar. barış

**ş.** 215a/7, 223b/16, 235b/15,

235b/15

**şulh-güne** < Ar.+Far. barışa benzer

**s.** 215a/10

**sultān** < Ar. hükümdar

**s.** 200b/17, 242b/15

**s.+nıñ** 234a/3

**s.+ığa** 216b/9

**s.+ları** 218b/6

**s.+larınıñ** 218a/19

**s.+lar** 234b/5

s.+larnıñ 218b/7	ş. 222b/15, 223a/16, 223a/16,
s.+larnı 234b/7	225b/14, 241b/11
şurāhī < Ar. sūrahi	ş. édi 236b/7
ş.+lerni 186b/11	şā'ir < Ar. şair, ozan
şu'ūbet < Ar. güçlük	ş. 215b/2
ş. 195a/4	ş.+çelerdin 215b/2
süder < hizmetçi, uşak	şāl < Far. şal
s.+din 200a/17	ş. 211b/2
s.+i 202b/17	şalayın < maskara, saçma sözler
sünbül < Far. sümbül	söyleyen
s. 212a/4, 231b/3, 231b/4, 231b/5	ş. 236b/19
sür- < ET sür- (EDPT, 844) sürmek	şalayınlıq < maskaralık
s.-üp 196b/11, 200a/6, 202b/19	ş. 228a/1
s.-üben 196a/15	şalı < kabuklu pirinç
süstraq < Far.+T. <i>süst+rAk</i> daha zayıf	ş. 214b/1, 243b/4
s. 186a/12	ş.+ni 214a/14, 214a/16
Ş	ş.+si 243b/4
şa'bān < Ar. Arap takviminin ikinci	şalı-zār < T.+Far. <i>şalı+zār</i> pirinç
ayı	tarlası
ş. 192a/8, 240a/5	ş.+ıda 214b/6
şāhāb < Far. kıvılcım	ş.+ları 214b/1
ş.+qa 229a/12	şām < Far. akşam
şāh < Far. dal	ş. 194a/14, 218b/3, 233b/18
ş.+nıñ 190b/11	ş.+nıñ 237b/2
ş.+qa 241a/11	ş.+da 219b/6, 220b/3, 233a/17,
ş.+larnıñ 190b/10, 190b/11	244a/11
şāhruhī < Far. bir para birimi	ş.+dın 240b/8, 243a/3



- ş. **namāz-ı** ş.194a/13, 195a/9
- ş. **namāz-ı ş.+dın** 190a/9
- şamyane** < büyük çadır, otağ
- ş. 208b/10
- ş.+**ler** 212a/14
- şarāb** < Ar. şarap
- ş. 236b/13, 240b/12
- şarq** < Ar. doğu
- ş. 202a/1, 217b/9, 218a/4, 218a/14,  
230a/11, 236b/16, 238a/19, 238b/4
- şarqī** < Ar. doğu ile ilgili
- ş. 184a/2, 230a/6, 238b/7
- ş.+**ıda** 224b/11
- şarṭ** < Ar. koşul; yemin
- ş. **qıl-** 206a/4
- ş.+**ım** 243a/5
- şatu** < ET *şatu* (EDPT, 867) merdiven
- ş. 216b/11, 217a/6, 217b/6
- ş.+**ğa** 217b/12, 217b/14, 217b/15
- ş.+**dın** 218a/6
- şāyed** < Far. şayet, olur ki
- ş. 184a/14, 185a/3, 191a/7, 217a/15
- şāyeste** < Far. layık, uygun
- ş. 227b/3
- şāyi‘** < Ar. yaygın, duyulmuş
- s. **bol-** 214b/14
- ş. **édi** 201a/7, 218a/12
- şeb** < Far. gece
- ş.+**qaça** 237b/9
- şebīḥūn** < Far. gece baskını
- ş. 234a/7
- şeb-ḥūn** < Far. gece baskını
- ş. 184a/3
- şefā‘at** < Ar. bağışlanma aracılığı,
- şefaāt
- ş.+**tı** 218b/5
- şefaqt** < Ar. şefkat
- ş. 201a/2
- ş.+**tı** 200b/2
- şefqat** < Ar. şefkat
- ş.+**ımızdın** 223b/11
- şehnişīn** < Far. binanın dış çıkıntısı,
- balkon
- ş. 189a/2
- ş.+**de** 189a/5
- şehr** < Far. şehir, il
- ş. 188a/11, 197b/4, 200a/5, 206b/6,  
216b/2, 233b/10, 233b/11, 237b/4
- ş.+**ğa** 205b/8
- ş.+**de** 205a/5, 205a/6
- ş.+**iğa** 189b/9
- ş.+**lerde** 239a/16
- şekl** < Ar. şekil, biçim
- ş.+**ide** 232b/3

**şemme** < Ar. az şey, biraz

ş. 202b/4

**şem'siz** < Ar.+T. *şem* '+sIz mumsuz

ş. 232b/18

**şenbe** < Far. cumartesi

ş. 226a/5, 229a/8, 233b/15, 235b/3,  
236b/5, 237b/2, 240a/14, 241b/16

**şenī'** < Ar. kötü, çirkin

ş. 201b/5, 217a/11

**şerbet** < Ar. şurup, şerbet

ş. 202a/3

ş.+ni 202a/4

ş.+i 203a/15

**şerh** < Ar. açıklama

ş. qıl- 228b/16

ş.+i 224a/10, 235b/2

**şer'ī** < Ar. şeriata özgü ve uygun olan

ş. 187a/2, 193b/7, 226a/17, 230a/5,  
231a/17

ş.+iğa 203b/8

ş.+din 193b/7

**şerīk** < Ar. ortak

ş. édi 199b/11

**şermende** < Far. utangaç, utanan

ş. 203a/3

**şeyh** < Ar. yaşlı, ihtiyar; tekke lideri

ş. 205a/9

**şeyhü'l-islām** < Ar. İslam dünyasında

din işlerine bakmakla görevli ve en üst  
düzeyde yetkili kimse

ş. 206a/3

**şiralğa** < belden yukarı olan kısım; av

ve ganimetten düşen hisse

ş. 222b/10

**şībe** < Far. okla vurma

ş. 217b/16

**şikāyet** < Ar. yakınma, şikayet

ş. émes 201a/3

ş.+ler 201b/12

**şimāl** < Ar. kuzey

ş. 189a/6, 191b/4, 214a/3, 216b/15,  
223a/8, 226b/2, 230a/15

ş.+i 202a/1, 217b/9, 218a/4, 230b/9,  
230b/17

ş.+ide 217a/1, 224a/7

**şimālī** < Ar. kuzeyle ilgili

ş. 189a/5, 225b/5

**şi'r** < Ar. şiir

ş. 206a/14

**şirb** < Ar. su hakkı, su payı

ş. 218b/17, 243b/6

**şīre** < Far. süt, şıra

ş. 186b/10, 186b/11

**şīrīn** < Far. tatlı, şirin

- ş. 192b/6
- ş.+ğma 188b/18
- şirket** < Ar. ortaklık
- ş. 205a/4
- şitāb** < Far. acele; koşu, hız
- ş. 215a/14
- şīverağ** < Far.+T. *şīve+rAk* daha cilveli
- ş. 192b/8
- şu‘be** < Ar. kısım, bölüm
- ş. bol- 223a/18
- şūr** < Far. şamata, gürültü
- ş. 187b/17, 201b/5, 226a/7
- şühelıq** < Ar.+T. *şühhe+IXk* şüpheli
- ş. 189b/2
- şügün** < Far. fal, uğur
- ş. 208b/16, 227a/6
- şükr** < Ar. minnet ifadesi, şükür
- ş. 237a/6
- ş.+ler 205a/12
- ş.+lerni 228b/19
- T**
- tā** < Far. ta; -den beri
- t. 192a/10, 197a/17, 220a/2, 222a/7, 239a/16
- ta‘accüb** < Ar. şaşma, hayret etme
- t. qıl- 204a/13, 219b/11, 235a/9
- ta‘alluq** < Ar. ilişkisi bulunma, ilgili olma
- t. 224b/16, 226b/8, 226b/13, 229a/15, 242a/16
- t. bol- 224a/14
- t. édi 192b/16, 225a/12, 228b/1
- t. ékendür 231a/2
- ta‘ām** < Ar. yiyecek, yemek
- ṭ. 188b/15, 241a/2
- ṭ.+dın 189b/2
- ta‘arruz** < Ar. saldırma, saldırı
- t. 201a/9, 227b/10
- t.+ları 227b/17
- ta‘aşşub** < Ar. dinde aşırı tutuculuk, din fanatikliği
- t. qıl- 185b/2
- t.+qa 185b/3
- t.+ı 185a/15
- tāb** < Far. güç, kuvvet
- t.+ını 229b/12
- ṭab‘** < Ar. huy, yaratılış
- ṭ.+nı 206a/14
- tabın** < bölük, birlik
- t. 212b/10

<b>t.+dur</b> 209b/7	<b>t.+ıdın</b> 197a/16, 197b/11
<b>t.+da</b> 209a/12, 209b/8	<b>t.+ları</b> 228a/9, 239b/18, 239b/19
<b>ta'biye</b> < Ar. askeri konuşlandırma	<b>t.+larığa</b> 228a/10
<b>t.</b> 209a/10	<b>t.+larıdın</b> 223a/19, 239b/19
<b>tabaqa</b> < Ar. halk kitlesi, sınıf	<b>t.+lar</b> 223b/1
<b>ṭ.+dın</b> 200b/6, 200b/16	<b>t.+lardur</b> 223b/2
<b>ṭāfiḥ</b> < Ar. dolu	<b>t.+larını</b> 239b/10
<b>ṭ.</b> 228b/12	<b>t.+largā</b> 204b/13
<b>tafşıl</b> < Ar. ayrıntılı açıklama	<b>t.+larda</b> 192a/5
<b>t.+i</b> 205a/9, 220a/15	<b>t.+lardın</b> 224a/6
<b>tağ</b> < ET <i>tağ</i> (EDPT, 463) dağ → <b>taq</b>	<b>ṭāğayı</b> < ET <i>tağay</i> (EDPT, 474) dayı
<b>t.</b> 188a/2, 193a/5, 203a/11, 211a/6,	<b>ṭ.+sı</b> 241b/22
213a/1, 214b/4, 221b/7, 221b/19,	<b>ṭ.+ları</b> 223b/6
223a/8, 223a/18, 223b/17, 224a/8,	<b>tağyır</b> < Ar. değiştirme, değişiklik
228a/13, 231b/3	<b>t.</b> 244a/1
<b>t.+nını</b> 214b/1, 219a/15, 220a/1,	<b>t.+i</b> 209b/3
223b/3, 233b/17, 235a/16, 239b/10,	<b>ṭahāret</b> < Ar. temizlenme; abdest
239b/11	<b>ṭ.+ğa</b> 208a/18
<b>t.+nı</b> 219a/15, 223a/8, 223b/4	<b>ta'hır</b> < Ar. gecikme
<b>t.+qa</b> 204b/16, 214a/3, 228a/16,	<b>t.</b> 187a/7
239b/18, 241a/7	<b>taḥmıl</b> < Ar. yükletme, yıkma
<b>t.+dın</b> 196b/4, 228a/16	<b>t.</b> 185a/3, 219b/13
<b>t.+da</b> 223a/10	<b>t.+lerni</b> 219b/14
<b>t.+dağı</b> 194a/9, 223a/11	<b>taḥmīnen</b> < Ar. yaklaşık olarak
<b>t.+ı</b> 223a/19, 238b/4	<b>t.</b> 218a/14
<b>t.+ınını</b> 197b/14, 208b/9, 221b/19,	<b>taḥqıq</b> < Ar. araştırma, gerçeği arama
224a/5, 241a/6	<b>t.</b> 216a/14, 216a/15, 221b/2

- t. qıl-** 237b/4
- tahrīr** < Ar. yazma  
t. 201a/5, 201a/6, 201a/8
- taḥṣīl** < Ar. elde etme, ele geçirme  
t. 192a/10  
t.+iḡa 219b/13
- taḥt** < Far. taht, saltanat  
t. 200a/16  
t.+ıda 187a/4  
t.-ı revān 237a/9
- taḥvīl** < Ar. değiştirme  
t. qıl- 229a/8
- tāib** < Ar. tövbe eden  
t. 233b/16, 235b/10  
t. édi 237b/8, 240b/10, 243a/5
- tal** < ET *tal* (EDPT, 489) dal  
t. 235b/4
- tala-** < ET *tala-* (EDPT, 492) yağma etmek  
t.-ḡay 232a/10  
t.-p 225a/9, 233b/6  
t.-ban 196b/6  
t.-maq 207b/8  
t.-maqqa 200a/6
- tālān** < Far. talan, yağma  
t. 195b/18, 202b/14, 224a/16, 226b/7
- tālār** < Far. salon  
t. 227a/12, 237a/11  
t.+nıı 227a/13
- talat-** < yağma ettirmek  
t.-ıp 202b/15  
t.-qan 202b/17
- talḥlīḡ** < Ar.+T. *talḥ+IXḡ* zambak ağaçlığı  
t.+ı 243a/12
- talıq-** < hastalanmak, yorulmak  
t.-ur 193b/17
- ṭāli‘** < Ar. talih  
ṭ.+im 220a/10
- tam** < ET *tam* (EDPT, 502) dam  
t. 199b/5, 237b/6  
t.+ıııı 237b/3  
t.+ıııı 217b/15  
t.+larda 218a/16
- ṭama‘** < Ar. çok isteme; aç gözlülük  
ṭ.+im 200a/11
- tamām** < Ar. tamam, eksiksiz, tam  
t. 184b/11, 188b/20, 190a/19, 192b/17, 194a/2, 194b/11, 195b/2, 196a/11, 197b/16, 202b/18, 203b/5, 203b/13, 205b/7, 205b/15, 208b/6, 209a/12, 209a/13, 210a/3, 211a/9, 217b/7, 218a/13, 218b/19, 219a/17,

220a/33, 220b/18, 222a/2, 222b/15,  
225b/5, 226a/6, 237b/11, 243b/4

**tamāmī** < Ar. bütün ile ilgili

**t.+si** 239a/10

**ṭammā** < Ar. gözüdoymaz

**ṭ.** 205a/8

**tanı-** < ET *tanu-* (EDPT, 516) tanımak

**t.-ır** 199b/6

**t.-madı** 199a/3

**tanıĝ** < ET *tanuĝ* (EDPT, 518) tanık

**t.+umuz** 212a/12

**tañ** < ET *tañ* (EDPT, 511) seher, tan  
vakti

**t.** 184a/3, 194a/15, 197b/14, 203b/2,  
233b/2

**tañla** < *tañ+la* yarın

**t.+sı** 188b/9, 195b/12, 195b/16,  
197b/4, 212a/6, 218b/4, 219a/3,  
220a/5, 221a/6, 221a/10, 221a/13,  
221b/13, 222b/12, 225b/10, 227a/9,  
235b/9, 236a/13, 237b/9, 240a/3,  
240a/13, 241b/20, 242b/1, 243a/16,  
244a/3

**t.+sıĝa** 194b/16, 207b/13, 228b/15,  
229b/16, 230b/17, 241a/4, 242b/15

**t.+sıda** 216b/7

**tap-** < ET *tap-* (EDPT, 435) bulmak,  
elde etmek

**t.-ar** 223b/5

**t.-tı** 187b/14, 236b/20, 244a/1,  
244a/5

**t.-tılar** 195b/5, 226a/17

**t.-a al-** 193a/13, 193b/2, 213b/15

**t.-ıp** 184a/11, 184b/7, 193a/11,  
193a/15, 201a/14, 201b/2, 215b/2,  
215b/3, 215b/10, 233b/9, 243b/2,  
243b/13, 243b/14

**t.-may** 220b/19, 227a/3

**t.-maydur édi** 212a/5

**t.-maq** 195b/7, 195b/8

**tapıl-** < ET *tapıl-* (EDPT, 439)

bulunmak

**t.-ur** 242b/8

**t.-dı** 242b/2

**t.-madı** 214b/10, 222b/9, 243b/15

**tapşur-** < ET *tapşur-* (EDPT, 447)

teslim etmek

**t.-dum** 212a/6

**t.-dı** 225b/1

**t.-ĝaylar** 216b/10

**t.-up** 196b/9, 200b/14, 226b/14

<b>taq</b> < ET <i>taġ</i> (EDPT, 463) daġ → <b>taġ</b>	<b>ṭ.+ı</b> 210a/18, 211b/2, 212b/17,
<b>t.+qa</b> 196a/1, 196a/15, 196b/2,	213b/1, 222b/5, 230a/6, 230a/12,
196b/5, 214a/5, 214a/7	230a/13, 238b/7
<b>ṭāq</b> < Far. büyük salon, divanhane	<b>ṭ.+ıdur</b> 208b/5
<b>ṭ.+ınnı</b> 216b/4	<b>ṭ.+ıġa</b> 232b/2, 244a/3
<b>ṭāqat</b> < Ar. güç, kuvvet	<b>ṭ.+ıda</b> 184a/2, 216b/15, 237a/11,
<b>ṭ. qıl-</b> 194b/5	239b/12, 239b/14
<b>taqrır</b> < Ar. yerleştirme, yerine koyma	<b>ṭ.+ıdaġı</b> 191b/4, 198a/9, 208b/18,
<b>t. qıl-</b> 201a/7	214a/3, 239b/18, 242a/4
<b>taqşır</b> < Ar. bir işi eksik yapma, kusur	<b>ṭ.+ıdaqı</b> 191b/4
<b>t. 186a/2</b>	<b>ṭ.+ıdm</b> 192a/5, 206a/5, 211a/1,
<b>t. qıl-</b> 197b/2, 200b/9	233b/18
<b>tar</b> < ET <i>tar</i> (EDPT, 528) dar	<b>ṭ.+ıdındur</b> 230a/16
<b>t. 198b/5, 237b/12</b>	<b>ṭarḥ</b> < Ar. kurma, düzenleme
<b>tār</b> < Far. karanlık; tel	<b>ṭ.+ın</b> 200a/10
<b>t.+ı</b> 234a/16	<b>ṭ.+ını</b> 208b/3
<b>tārāc</b> < Far. yağma, çapul	<b>ta'rīf</b> < Ar. anlatma; tanıma
<b>t. bol-</b> 224a/16, 226b/7	<b>t. 202b/4</b>
<b>t. qıl-</b> 202b/14, 225a/10	<b>t. qıl-</b> 187a/12, 243b/15
<b>t.+ġa</b> 195b/18	<b>t.+ı</b> 201a/4, 231b/3
<b>ṭaraf</b> < Ar. taraf, yön	<b>t.+ıde</b> 202a/14
<b>ṭ.+qa</b> 213a/13	<b>tārīḥ</b> < Ar. tarih
<b>ṭ.+da</b> 232b/3	<b>t. 225a/6</b>
<b>ṭ.+dm</b> 185b/15, 185b/15, 199b/7,	<b>t.+de</b> 201a/1, 201a/5, 211a/18,
199b/7, 203b/11, 213a/13, 216b/3,	214b/9, 228a/13
218a/15, 227b/16, 230a/14, 230a/17,	<b>t.+din</b> 225b/8
232b/10	<b>t.+ını</b> 215a/13

<b>t.+qaça</b> 200b/16, 215a/17	242a/5
<b>ṭarīq</b> < Ar. yol	<b>t.-tılar</b> 187a/12, 188b/7, 196a/1
<b>ṭ.</b> 194a/7	<b>t.-sa</b> 193b/15
<b>ṭ.+im</b> 240b/15	<b>t.-ar édi</b> 189a/15, 191a/5
<b>ṭ.+i</b> 236b/19	<b>t.-adurğan</b> 186b/10
<b>ṭ.+in</b> 211a/16	<b>t.-ip</b> 193b/17, 197a/7, 202b/8,
<b>tarqa-</b> < Moğ. dağılmak, ayrılmak; perişan olmak	222b/11, 223b/2, 228b/20, 231a/7, 237a/12, 237b/8, 241a/8, 243a/14
<b>t.-dı</b> 190a/15	<b>t.-ip édi</b> 209a/3
<b>t.-p</b> 209a/5	<b>t.-qan</b> 219b/14
<b>t.-ğandın</b> 227a/9	<b>tartı</b> < ET tartıq (EDPT, 535) tartı, ağırlık
<b>tarqaş-</b> < Moğ. ayrılmak, dağılmak, saçılmak	<b>t.</b> 199b/7
<b>t.-tılar</b> 228a/2, 237a/8	<b>tartıl-</b> < ET tartıl- (EDPT, 536) çekilmek
<b>ṭarrāhlıq</b> < Far.+T. <i>ṭarrāh+IXk</i> atış, bırakış	<b>t.-dı</b> 186b/10, 193b/3, 194a/2, 238b/1
<b>ṭ.</b> qıl- 232b/2	<b>t.-ur édi</b> 193b/15, 193b/17
<b>tarraq</b> < <i>tar+rAk</i> daha dar	<b>t.-adur</b> 243a/13
<b>t.</b> 194a/16, 232b/17	<b>t.-ip</b> 193b/4, 212b/9
<b>t.+tur</b> 239b/16	<b>t.-ğandın</b> 188b/7, 188b/15, 244a/10
<b>tart</b> < dağınık, perişan	<b>tartıq</b> < hediye, armağan
<b>t.</b> 204b/6	<b>t.</b> 204b/4, 204b/5, 237b/7
<b>tart-</b> < ET <i>tart-</i> (EDPT, 534) çekmek	<b>tarttur-</b> < çektirmek
<b>t.-tım</b> 196a/9, 242a/7	<b>t.-duk</b> 229a/2, 229a/6
<b>t.-tı</b> 184a/5, 186a/13, 234b/6, 236b/8, 237b/10, 240b/8, 241b/17,	<b>taşadduq</b> < Ar. sadaka verme
	<b>t.</b> 238a/6



<b>t.+qa</b> 236a/10	<b>t.-ur</b> 192b/11
<b>taşarruf</b> < Ar. sahip olma	<b>taşqarı</b> < ET <i>taşğaru</i> (EDPT, 563)
<b>t.+ı</b> 188a/12	dışarı, harici
<b>t.+ıda</b> 223b/15, 224b/14, 225a/6,	<b>t.+dın</b> 206a/5
225b/2	<b>t.+ğı</b> 204b/16
<b>t.+ıdın</b> 225a/5	<b>tavāf</b> < Ar. çevresini dolaşma
<b>taşavvur</b> < Ar. zihinde kurma	<b>ṭ. qıl-</b> 241a/4
<b>t. qıl-</b> 199b/2, 223b/16, 226b/7	<b>tavāif</b> < Ar. topluluklar, gruplar
<b>taşvīr</b> < Ar. resim yapma, betimleme	<b>ṭ.+dın</b> 228a/10
<b>t. qıl-</b> 189a/4	<b>tavr</b> < Ar. usul, tarz, biçim
<b>t.+leriga</b> 206b/4	<b>ṭ.</b> 187a/10, 208a/6, 224a/4
<b>t.+lerni</b> 189a/3	<b>ṭ.+dur</b> 196a/14
<b>taş</b> < ET <i>taş</i> (EDPT, 557) dış	<b>ṭavrī</b> < Ar. üstadca yöntem, usul
<b>t.</b> 206a/4, 208b/9, 211b/11, 214b/16,	<b>ṭ.</b> 187b/7, 190b/12, 206b/7, 241a/13
220a/32	<b>tavşif</b> < Ar. niteleme, vasıflandırma
<b>t.+da</b> 215a/12	<b>t.+ide</b> 202b/4
<b>t.+ımı</b> 218a/2	<b>tavuş</b> < ET <i>tağıgu</i> (EDPT, 468) tavuk
<b>t.+larını</b> 220a/33	<b>t.</b> 187a/11
<b>taşı-</b> < taşımak	<b>ṭay</b> < Ar. dürüp bükme, katlama
<b>t.-dılar</b> 220a/33	<b>ṭ. qıl-</b> 185b/10, 189a/14, 189b/11,
<b>taşla-</b> < ET <i>taşla-</i> (EDPT, 564) atmak,	203a/10
fırlatmak	<b>tayaq</b> < ET <i>tayağ</i> (EDPT, 568) dayak,
<b>t.-dı</b> 232b/8	değenek
<b>t.-p</b> 192a/17, 205b/12, 213b/16,	<b>t.</b> 200a/5
215a/7, 225a/14, 226a/13	<b>ta'yīn</b> < Ar. bir göreve atama
<b>taşlat-</b> < ET <i>taşlat-</i> (EDPT, 565)	<b>t.</b> 209a/13, 218b/2, 225b/15
çıkarttırmak	

- t. bol-** 226a/4, 226b/5, 235a/2,  
237a/19
- t. qıl-** 188b/9, 188b/11, 193a/14,  
209a/1, 211b/9, 211b/14, 226b/12,  
229a/18, 229b/17,
- ṭayyār** < Ar. uçucu, uçan
- ṭ.** 194a/3
- ṭ. bol-** 217a/7
- ṭ. qıl-** 216b/12, 217b/3
- ta'zīm** < Ar. ağırlama, saygı gösterme
- t.** 200a/8, 235a/3
- t. qıl-** 187a/3, 201b/4
- t.+ni** 187a/7
- t.+imde** 187a/6
- te'ālā** < Ar. "yüksek olsun" anlamında  
bir ululama sözü
- t.** 199a/7, 207b/10, 207b/14
- t.+nıḡ** 218a/7
- tecrübelıq** < Ar.+T. *tecrübe+IXk*  
tecrübeli
- t.** 213a/2
- tedbır** < Ar. önlem, çare
- t.+din** 226b/17
- te'enni** < Ar. ağırlık, yavaşlık
- t.** 186a/14
- te'essüf** < Ar. üzülme, hayıflanma
- t.** 233a/4, 233a/4
- tefāvüt** < Ar. iki şey arasındaki fark
- t. qıl-** 207a/5
- teferrüc** < Ar. gezinti
- t.** 233b/3
- t. qıl-** 228b/19, 232a/16, 232b/16,  
236b/14
- t.+i** 232a/19
- tefe'ül** < Ar. iyiye yorma
- t.** 220a/29
- tefsır** < Ar. dokunma içe işleme
- t.+din** 206b/3
- teğāfül** < Ar. anlamazlıktan gelme
- t. qıl-** 216a/16
- teh-be-teh** < Far. kat kat, dipten dibe
- t.** 202b/1, 239b/20
- te'hır** < Ar. geciktirme erteleme
- t.** 185b/18
- tekebbür** < Ar. kibirlenme,  
böbürlenme
- t.+din** 186a/2
- tekeddür** < Ar. bulanma; kederlenme
- t.+din** 186a/2
- tekellüf** < Ar. külfete katlanma
- t.** 188b/18, 189b/10, 227b/11
- t.+idin** 188a/12
- teklif** < Ar. öneri

- t. qıl-** 188a/6, 189b/5, 189b/8,  
194a/5, 243a/7
- t.+ni** 188a/7
- t.+i** 187b/16, 189a/16, 189b/15,  
189b/16, 190a/17, 240b/16, 240b/17
- t.+ini** 188a/8, 188a/10, 190a/19
- teklifi** < Ar. teklif ile ilgili, yükümlü
- t. qıl-** 187a/15, 243a/6, 243a/7
- tekye-nemed** < Far. dayanacak yer
- t.** 194a/17
- telef** < Ar. öldürme, ölme
- t. bol-** 204a/2
- temeshur** < Ar. maskaralık, alay
- t. qıl-** 217a/11
- tena'um** < Ar. bolluk içinde yaşama
- t.** 189b/10
- tenāvül** < Ar. yenilme
- t. qıl-** 241b/3
- tengi** < Far. darlık, boğaz; yoksulluk
- t.** 196a/4
- t.+de** 196a/2
- t.+si** 230b/9
- t.+sedin** 197a/15, 197b/5, 243b/10
- t.+lerde** 230b/7
- t.+lerdin** 230b/2
- tenk** < ET *ten* (EDPT, 512) denk, eşit
- t.** 212a/16, 212a/16
- tenke** < altın para
- t.** 212a/9, 215b/6
- t.+ni** 212b/10
- t.+ler** 212a/17
- tenqışlıq** < Ar.+T. *tenqış+LXk* eksiklik,  
sıkıntı
- t.** 209a/3
- t. bol-** 220b/19
- teqabbel** < Ar. kabul etsin
- t.** 226b/3
- teqāzā** < Ar. laf dokundurma, başa  
kakma
- t.+sıdın** 189b/4
- terahhum** < Ar. acıma, merhamet
- t. qıl-** 197a/1, 197a/4
- teraqqi** < Ar. yükselme; ilerleme
- t. qıl-** 188a/13, 234a/5
- terāzū** < Far. terazi
- t.** 212b/9
- terbiyet-kerde** < Ar.+Far. hizmetçi
- t.+leriniñ** 202b/6
- t.+leridin** 224b/16
- tercih** < Ar. yeğleme, üstün tutma
- t. qıl-** 213b/2
- tereddüd** < Ar. kararsızlık
- t.** 202a/8, 207a/11
- t.+tür** 193a/5

<b>t.+ümni</b> 189b/14	<b>t. qıl-</b> 192a/9, 195b/10, 233b/5
<b>t.+idin</b> 226b/2	<b>tevbe</b> < Ar. tövbe
<b>terk</b> < Ar. bırakma, vazgeçme	<b>t.</b> 235b/11
<b>t. qıl-</b> 206b/7, 240b/11	<b>t. qıl-</b> 235b/11
<b>tertīb</b> < Ar. düzene koyma	<b>tevcīh</b> < Ar. yöneltme, çevirme
<b>t.</b> 205a/14, 209a/10	<b>t. qıl-</b> 229a/15
<b>t. qıl-</b> 190b/2, 209a/10	<b>teveccūh</b> < Ar. yönelme
<b>teşhīr</b> < Ar. büyüleme	<b>t.+de</b> 184b/4
<b>t.+i</b> 227a/6	<b>tevehhüm</b> < Ar. kuruntuya düşme
<b>te'shīr</b> < Ar. dokunma, içe işleme	<b>t.</b> 224a/14, 225a/16
<b>t. qıl-</b> 194b/10	<b>t. bol-</b> 226a/11, 226a/12
<b>tesmīye</b> < Ar. adlandırma	<b>t.+iğa</b> 202a/4
<b>t.+si</b> 223a/9	<b>t.+idin</b> 207a/6
<b>teşhīr</b> < Ar. sergileme	<b>tevekkül</b> < Ar. her şeyi Tanrı'ya
<b>t. qıl-</b> 239a/16	bırakıp kaderine razı olma
<b>teşhīş</b> < Ar. tanı, ayırma	<b>t. qıl-</b> 193b/1, 195a/8, 211a/12
<b>t.</b> 209b/3	<b>teyemmünen</b> < Ar. uğur sayarak
<b>teşvīş</b> < Ar. karışıklık	<b>t.</b> 220a/29
<b>t.</b> 193b/3, 194b/3, 194b/5, 195a/13,	<b>tég-</b> < ET <i>teg-</i> (EDPT, 476) değmek,
197b/16, 237b/11, 242a/7	vurmak
<b>t.+ler</b> 190b/7, 241a/8	<b>t.-er</b> 215a/5
<b>tevābi'</b> < Ar. maiyette bulunanlar,	<b>t.-di</b> 203b/15, 211a/3, 211a/3
uşaklar	<b>t.-e</b> (tége yazıp kaldı) 204a/10
<b>t.</b> 202b/14, 210b/14, 224b/13	<b>t.-ip édi</b> 226b/12
<b>t.+i</b> 213a/15	<b>t.-gen</b> 214a/9
<b>t.+idin</b> 184b/16	<b>t.-mes</b> 186a/7
<b>tevaqquf</b> < Ar. durma, bekleme	<b>tégil-</b> < ET <i>tegil-</i> (EDPT, 476)

ulaşılmak

t. 198b/17, 210b/13, 230a/8

**tégirme** < ET *teğirme/teğirmi* (EDPT, 486) değirmen

t. 194a/12

**télbelik** < *télbe+IXk* delilik

t.+ige 205a/7

**télberek** < *télbe+rAk* daha deli

t. 205a/3

**Téñri** < ET *Teñri* (EDPT, 523) Tanrı

t. 199a/4, 199a/7, 203a/13, 203b/7, 207b/9, 207b/10, 207b/13, 210b/15, 211a/17, 218a/7, 220a/26, 234a/2, 242b/15

t.+dür 211a/14

t.+ige 211a/12

**tép-** < ET *tep-* (EDPT, 435) vurmak

t.-er 193b/8

t.-erler 205b/6, 207a/1

t.-tük 194a/1

t.-er édi 193b/11, 193b/12, 193b/14

t.-er édük 193b/10

t.-ip 193a/11, 193b/7, 194a/7, 194b/16

**tépe** < tepe, zirve

t.+niñ 232b/2

**tépil-** < ET *tepil-* (EDPT, 439)

vurulmak

t.-gen 194a/3, 194a/12

**tépre-** < ET *tepre-* (EDPT, 443)

hareket etmek

t.-rler 205b/10

t.-dim 203a/13

t.-di 184a/6, 210b/11, 211a/7

t.-dük 203b/2, 233a/17

t.-diler 213b/12

t.-p 232b/8

t.-cilep 222b/9

**tépret-** < ET *tepret-* (EDPT, 444)

hareket ettirilmek

t.-e al- 231b/11

t.-günçe 201b/17

t.-kendin 198b/10

t.-mey 239a/18

**tér-** < ET *tér-* (EDPT, 529) dermek, toplamak

t.-diler 186b/11

**téri** < ET *teri* (EDPT, 531) deri

t.-sin 232b/14

**térseñen** < dediği

t.+ini 216a/9

**téş-** < ET *téş-* (EDPT, 559) delmek, deşmek

t.-ip 226a/2

- t.-mek** 218a/3
- téşil-** < delinmek, deşilmek
- t.-ip** 218a/5
- téve** < ET *teve* (EDPT, 436) deve
- t. 212a/9, 222b/12, 224b/9, 231b/2
- t.+ni** 221a/13
- t.+si** 195b/2
- t.+sini** 231b/1
- t.+ler** 212a/13
- téz** < tez, acele
- t. 194a/10, 196a/7, 196a/8, 196a/9, 196b/2, 198b/13, 239a/3
- tézek** < ET *tezek* (EDPT, 574) tezek
- t.+ke** 195b/6
- tézlik** < *téz+IXk* tezlik
- t. 198a/10, 208b/10
- tézrek** < *téz+rAk* daha tez
- t. 204b/2, 208b/13
- tıq-** < ET *tık* (EDPT, 465) tıkmak, zorla sokmak
- t.-tılar** 198a/10, 210b/2
- t.-ip** 217a/5
- tıqıl-** < ET *tıkıl* (EDPT, 469) tıkılmak, zorla sokulmak
- t.-dılar** 198b/5
- t.-ip** 198b/3, 230b/2
- tıqılış** < dikiliş, zorla sokuluş
- t.+ıdım** 186a/6
- tıy-** < ET *tıy-* (EDPT, 567) önlemek, engel olmak
- t.-dım** 203b/6
- t.-mağınır** 203b/7
- tıyıl-** < önlenmek, engel olunmak
- t.-dı** 203b/8
- tık-** < ET *tık-* (EDPT, 476) dikmek
- t.-ip** 188b/6, 208b/10
- t.-e** (tike qıla başladılar) 214a/4
- tikil-** < ET *tikil-* (EDPT, 481) dikilmek
- t.-di** 235b/4
- t.-ip** 236b/17
- til** < ET *til* dil
- t. 221a/16
- tile-** < ET *tile-* (EDPT, 492) dilemek
- t.-dim** 187b/13, 194b/13
- t.-di** 190b/2, 210a/17, 215b/14
- t.-dük** 226b/13, 227b/14, 236b/20, 244a/10
- t.-diler** 190b/3, 207a/10, 211b/5
- t.-se** 223a/13
- t.-p** 194a/6, 212b/14, 213a/6, 213b/15, 220b/17, 225b/14, 227b/14, 229a/15, 236b/9, 240a/7

<b>t.-p édi</b> 207a/8, 241b/21	<b>t.</b> 233b/4
<b>t.-gü</b> 221b/2	<b>t.+sı</b> 221a/3, 221a/8
<b>t.-mey</b> 212a/10	<b>t.+sığa</b> 197b/4, 235a/19, 241a/10
<b>t.-mekdin</b> 208a/8	<b>t.+sıdın</b> 208b/15, 229a/13
<b>tilet-</b> < ET <i>tilet-</i> (EDPT, 494) diletmek	<b>tohta-</b> < Moğ. dinlenmek, saklanmak, yerleşmek
<b>t.-tiler</b> 185a/10	<b>t.-p</b> 202b/12, 210b/17, 214a/7, 239b/4
<b>t.-ip édi</b> 220b/2	<b>t.-y</b> 199b/1, 230b/7
<b>tiñç</b> < dinç	<b>t.-ğan</b> 210b/3
<b>t.</b> 195b/10	<b>tol-</b> < ET <i>tol-</i> (EDPT, 491) dolmak
<b>tindür-</b> < dindirmek	<b>t.-a</b> 227b/18, 227b/18
<b>t.-üp</b> 197b/6, 205b/9	<b>toldur-</b> < doldurmak
<b>tūr</b> < Far. ok	<b>t.-up</b> 189a/9, 239b/4
<b>t.-i gez</b> 230a/15, 226a/8	<b>ton</b> < ET <i>ton</i> (EDPT, 512) giyisi
<b>tirig</b> < ET <i>tirig</i> (EDPT, 543) diri, canlı	<b>t.</b> 218b/11, 235b/8, 236a/18, 236a/19, 241a/15
<b>t.</b> 241b/14	<b>t.+lar</b> 236a/19
<b>t.+ide</b> 215b/11	<b>toñ-</b> < ET <i>toñ-</i> (EDPT, 514) donmak, üşümek
<b>tirül-</b> < ET <i>tiril-</i> (EDPT, 547) kendine gelmek, iyileşmek	<b>t.-up</b> 235b/9
<b>t.-ür</b> 190a/6	<b>tonluq</b> < ET <i>tonluq</i> (EDPT, 520) giysili, elbiseli
<b>tişle-</b> < ET <i>tişle-</i> (EDPT, 564) dişlemek	<b>t.</b> 233a/9
<b>t.-di</b> 232b/11, 243a/12	<b>topçaq</b> < semiz at
<b>tiz</b> < ET <i>tiz</i> (EDPT, 570) diz	<b>t.</b> 190a/12, 191a/2, 212a/13, 225b/17, 237a/21
<b>t.+din</b> 192b/16	
<b>t.+ide</b> 197b/15	
<b>toğrı</b> < ET <i>toğuru</i> (EDPT, 473) doğru, karşı	

**topçaqlıq** < *topçak+IXk* semiz atlı

t. 211a/6

**toq** < ET *toḳ* (EDPT, 464) tok, aç

olmayan

t.+qa 237b/6

**toqunuş** < dokunuş

t.+ıḡa 241a/6

**toquz** < ET *toḳkuz* (EDPT, 474) dokuz

t. 225a/6

t.+ıda 218b/14, 235a/8, 236a/4,

238a/17, 241b/10, 242a/14

**torḡa-** < doğramak, bıçak ile

parçalamak

t.-p 190b/16

t.-maḡını 190b/14

t.-maḡdın 190b/15

**tovaçı** < haberci

t. 209a/17

t.+sı 233b/5

**ṭoy** < ET *toy* (EDPT, 567) ziyafet;

düğün

ṭ. 215b/7

ṭ.+da 186b/12

ṭ.+ı 215b/5

**toyḡar-** < doyurmak, açlığını gidermek

t.-ıp 233a/18

**tör** < ET *tör* (EDPT, 528) baş köşe,

onur yeri

t.+de 186b/2

t.+üm 187a/4

**töre** < ET *törü* < Moğ. (EDPT, 531)

töre, adet

t. 239a/15, 240a/7

t.+si 186b/14

t.+sini 186b/12

t. **ḡilāf-ı t.** 186b/13

**törlüg** < ET *törlüg* (EDPT, 546) türlü,

çeşitli

t. 196b/13, 196b/13, 199b/6, 201b/6,

201b/7, 202a/13, 202a/13, 206a/12,

234a/12

**tört** < ET *tört* dört

t. 186a/6, 186a/8, 186a/15, 187b/3,

187b/10, 188b/19, 188b/19, 188b/19,

189a/2, 191b/4, 191b/4, 193a/16,

194a/7, 194b/9, 196b/12, 198a/11,

198a/14, 198b/2, 198b/3, 202a/14,

210a/12, 210b/6, 210b/15, 212b/8,

214a/14, 215b/3, 222a/9, 226b/3,

230a/14, 234a/10, 241b/7

t.+ide 215b/1, 216b/13, 219a/6,

221b/16

**tört miñ** < dört bin

t. 219b/12



**tört yüz** < dört yüz

t. 234b/10

**tört yüz min** < dört yüz bin

t. 225b/14

**töşek** < ET *töşek* (EDPT, 563) döşek

t. 186a/15, 186b/3, 186b/6, 189a/5

t.+**ni** 201a/12

t.+**ni** 186a/17, 186b/1

t.+**de** 186b/1, 186b/2, 186b/7,

189a/6, 189a/7

t.+**te** 186b/6

t.+**din** 186b/6

t.+**idin** 186b/3

t.+**lerni** 189a/6

**tuğ** < ET *tuğ* (EDPT, 464) tuğ

ṭ. 219a/6, 229b/2, 232a/12

**tuğ-** < ET *tuğ-* (EDPT, 464) doğmak

t.-**sa** 220a/20

t.-**maydur édi** 220a/9, 220a/14

**tulum** < ET *tulum* (EDPT, 500) tulum;

kavga, mücadele

t.+**da** 218b/18

**tumşuğ** < ET *tumşuğ* (EDPT, 509)

zirve, sivri uç → **tumşuq**

t.+**tı** 211a/5

t.+**ını** 208b/9

t.+**ıda** 221b/19, 235a/16

t.+**ıdın** 214b/3

**tumşuq** < ET *tumşuğ* (EDPT, 509)

zirve → **tumşuğ**

t.+**dın** 196a/4

**tuqğan** < ET *tuğmuş* aynı anneden

doğmuş → **tuqqan**

t. 220a/17, 220a/19

t.+**lardın** 220a/15

**tuqqan** < ET *tuğmuş* aynı anneden

doğmuş → **tuqğan**

t. 200a/13, 200b/10, 201b/8, 220a/8,

220a/27, 227a/5

t.+**larımdın** 200b/16, 201a/2

t.+**ları** 213b/11

**tuqqanlıq** < *tuqqan+IXk* aynı anneden

doğma

t.+**nı** 200b/7

**tur-** < ET *tur-* (EDPT, 529) durmak,

kalmak

t.-**ar** 205a/6, 205b/5, 209a/14

t.-**dı** 194b/16, 196a/11

t.-**dılar** 198b/5

t.-**sa** 194b/5, 239b/1

t.-**sun** 200b/4

t.-**ayın** 194b/5

t.-**ar édi** 193b/13

t.-**a al-** 207b/3, 213b/5, 235b/19

**t.-up** 196a/13, 212b/9, 226b/1,  
236b/13, 238b/19, 239a/14, 239b/4,  
239b/7  
**t.-up édi** 232b/12, 234a/9, 234a/13,  
**t.-uptur** 196a/5, 199a/16  
**t.-upturlar** 196a/6  
**t.-arğa** 230b/13  
**t.-arımıznı** 212b/4  
**t.-ğan** 194a/14, 194a/14  
**t.-madı** 220a/8  
**t.-madılar** 220a/17  
**t.-mağıga** 205a/6  
**t.-mağımız** 207a/9  
**t.-maq** 188a/8, 188a/9  
**t.-maqını** 188a/14  
**t.-maqqa** 214a/13, 232a/4  
**tura** < ET *tura* (EDPT, 531) kalkan  
t. 216b/11, 217a/6, 217b/6, 237b/6  
**turguz-** < durdurmak, ikaz etmek  
**t.-up** 229a/4  
**turna** < ET *turna* (EDPT, 551) turna  
t.+nı 233a/6  
**turul-** < ET *turul-* (EDPT, 548)  
durulmak  
t.-dı 229a/5  
**turuş** < ET *turuş-* (EDPT, 554) duruş  
t. 184a/12

**t.+ın** 226b/17  
**tus-** < ET *tus-* (EDPT, 554) beklemek  
**t.-up** 196a/2, 239a/5  
**t.-maq** 214a/3  
**tuş** < ET *tuş* (EDPT, 558) sine, göğüs  
t. 204b/5, 238b/18  
**t.+dın** 204b/5  
**t.+ıdın** 205b/3, 214a/5, 238b/18  
**tuş-** < ET *tuş-* (EDPT, 558) rastlamak,  
karşılaşmak  
t.-ğay 216b/15  
**tuşluq** < taraf, yan, yön; kuşluk vakti  
t. 205b/3, 214a/5  
**tut-** < ET *tut-* (EDPT, 451) tutmak  
**t.-arlar** 235a/5  
**t.-tı** 211a/17, 226a/6, 235b/13  
**t.-tuk** 198b/9, 208b/16  
**t.-sun** 201a/9  
**t.-a** (tuta kırıştiler) 189a/9  
**t.-a** 190a/7  
**t.-up** 197a/8, 199b/11, 202a/6,  
210b/16, 211a/11, 212a/4, 214a/9,  
223a/2, 226a/14, 227a/6, 235a/19,  
242a/17  
**t.-maqqa** 200a/5  
**tuttur-** < ET *tuttur-* (EDPT, 459)

tutturmak

**t.-dı** 206a/13, 206a/14, 206a/15

**t.-up** 206a/12

**tutturul-** < tutturulmak

**t.-dı** 211b/18, 212a/1

**tutul-** < ET *tutul-* (EDPT, 456)

tutulmak

**t.-dı** 220b/15, 227b/12, 240a/4,  
240b/7

**tuyul** < arazi

**t.+ı** 241b/3

**t.+ıda** 235b/9

**tüfek** < *tüfeng* tüfek → **tüfenk**

**t.** 217a/10, 217a/11, 217a/12,  
217a/13, 217a/16, 217b/11, 217b/12

**t.+niş** 217b/1

**t.+ni** 217a/10

**tüfenk** < *tüfeng* tüfek → **tüfek**

**t.** 217a/13

**tüfenk-endāz** < T.+Far. *tüfenk+endāz*

tüfek atan

**t.+dur** 227a/5

**t.+lar** 217a/13

**tügme** < ET *tügme* (EDPT, 486)

düğüm

**t.+si** 236a/19

**tüket-** < ET *tüket-* (EDPT, 479)

tüketmek, bitirmek

**t.-tim** 202a/18

**tüle-** < ET *tüle-* (EDPT, 492)

biçimlendirmek

**t.-p** 233a/6

**tümen** < ET *tümen* (EDPT, 507) on

bin kişilik askeri kuvvet; on bin; ilçe

**t.** 185a/4

**t.+i** 214b/8, 215a/15

**t.+iniş** 214a/15

**t.+ini** 199b/10, 200b/11

**t.+ige** 214a/10

**t.+leridin** 200b/11

**tün** < ET *tün* (EDPT, 513) gece

**t.** 223a/5

**tünd** < Far. sert, şiddetli

**t.** 234a/1

**tüp** < ET *tüb* (EDPT, 434) alt

**t.+i** 239b/16

**t.+ige** 194a/8, 195a/3, 217a/5,  
217a/6, 217b/9, 224a/17, 231b/7,  
243a/16

**t.+ide** 214b/2, 237a/11, 240a/8

**t.+idin** 242a/6

**tüptüz** < düpdüz

**t.** 203a/11, 239a/14, 239a/17

**Türki** < T.+Far. *Türk+ī* Türkçe

- t. 190a/13, 209b/8
- tüş** < ET *tüş* (EDPT, 558) taraf, yan, yön
- t. 221b/2, 222b/18, 235a/8
- t.+ke 197b/5, 226a/16, 231b/13
- t.+din 235b/5
- tüş-** < ET *tüş-* (EDPT, 560) bir yerde, birinin yanında bulunmak; düşmek
- t.-er 209a/7, 217a/3, 242a/15
- t.-tüm 185b/15, 188b/10, 230b/12
- t.-ti 184a/8, 185b/15, 194a/15, 200b/6, 203b/9, 208a/17, 213a/6, 219a/17, 229a/16
- t.-tük 186a/5, 195b/4, 195b/17, 196b/11, 197b/6, 203b/16, 204a/16, 208b/3, 211b/1, 219a/4, 220b/7, 221a/10, 224a/3, 240a/13, 241b/3, 242a/19, 242b/3, 242b/15, 243a/14
- t.-key 217a/2, 217a/2
- t.-se 222a/11
- t.-edür *édük* 209a/1
- t.-üp 184a/13, 193a/10, 193a/13, 196b/3, 197b/12, 198b/6, 198b/8, 200a/8, 203a/16, 203b/12, 207b/15, 210b/3, 216b/8, 218b/14, 224a/17, 230a/2, 231b/8, 233b/1, 238a/18, 239a/11, 240a/3, 241a/1, 241a/19, 243a/12
- t.-üp *édi* 218b/7, 234b/21, 191a/5, 196b/12,
- t.-üptür 223a/8, 224a/5, 239b/12
- t.-keç 223b/10, 232b/18
- t.-ken 186b/17, 196b/13, 199b/4, 203b/10, 204a/14, 210b/5, 211b/12, 226a/7
- t.-kende 184b/14, 195b/5, 203a/5, 221b/16, 222a/12, 233a/12, 242a/7
- t.-kendin 203b/11, 215b/9, 235a/3
- t.-medi 222a/10, 238b/13
- t.-mey 194a/3
- t.-meydür *édi* 207b/15, 218a/15
- tüşlen-** < ET *tüşlen-* (EDPT, 565) öğle saatinde kahvaltı yapmak veya dinlenmek
- t.-ip 233a/16
- tüşül-** < gelinmek, varılmak
- t.-di 194a/11, 195a/9, 195b/12, 195b/14, 197b/4, 212a/11, 214a/11, 218b/4, 219a/3, 219b/3, 219b/10, 220a/7, 220b/13, 221a/8, 221a/16, 221b/3, 221b/10, 221b/13, 222b/17, 223a/1, 223a/5, 224b/11, 226b/3, 229b/10, 230a/4, 230b/17, 230b/20,

231a/10, 231a/17, 231b/9, 231b/14,  
233a/14, 233a/15, 235a/11, 240a/2,  
240a/12, 241a/2, 242a/5, 242a/15,  
242b/1, 242b/5, 243a/1, 243b/1,  
243b/11, 243b/15, 244a/3, 244a/4,  
244a/14

**tüşür-** < ET *tüşür-* (EDPT, 566)

düşürmek, düşmesine sebep olmak

**t.-ürler** 207a/3

**t.-diler** 234b/4

**t.-geyler** 236b/3

**t.-üp** 230b/5, 234b/12

**t.-üptür** 221b/2

**t.-mekke** 211a/9

**tütün** < ET *tütün* (EDPT, 457) duman

**t.+i** 203b/4

**tüz** < ET *tüz* (EDPT, 571) ova

**t.** 188a/3

**t.+ge** 203b/3, 203b/4, 203b/11,

222b/7, 238b/3

**t.+de** 238b/14

**t.+deki** 220b/18, 221a/3

**t.+i** 202b/9

**t.+ini** 203a/10

**t.+ide** 204a/3

**t.+lerni** 226a/6, 226a/14

**t.+lerde** 214a/14

**tüzük** < nizam, yasa

**t.** 209a/10

## U

**u** < Far. ve

**u.** 184a/1, 184b/6, 185b/2, 185b/7,

186a/2, 186a/5, 187a/13, 187b/7,

187b/18, 188b/15, 189b/9, 189b/9,

189b/10, 189b/10, 191b/9, 192b/4,

192b/6, 192b/6, 192b/7, 192b/7,

193a/5, 195a/4, 195b/7, 195b/18,

196b/5, 196b/6, 196b/13, 197a/11,

197b/11, 198a/6, 200a/9, 200a/9,

200a/16, 200b/3, 200b/14, 201a/8,

201b/6, 201b/7, 202a/5, 202a/7,

202b/5, 202b/6, 202b/14, 203a/11,

204b/13, 205a/2, 205a/8, 205a/9,

205b/10, 205b/15, 206a/3, 206a/8,

206a/9, 206a/11, 206b/3, 206b/4,

206b/8, 207a/14, 207b/11, 208a/7,

208a/15, 208a/18, 208b/3, 209a/15,

211b/4, 212b/3, 212b/12, 212b/18,

213a/12, 213b/7, 215a/13, 216b/4,

217b/13, 218a/2, 218a/3, 218a/7,

218a/7, 218a/18, 219b/4, 220a/10,

224a/2, 224a/3, 224a/16, 224b/10,

226b/16, 226b/16, 226b/17, 227a/1,

227b/15, 227b/17, 227b/19, 228b/19,

228b/19, 229b/1, 229b/12, 230b/16,  
231b/5, 233a/10, 236b/15, 237a/5,  
238a/15, 240b/15, 242a/10

‘**ubūr** < Ar. karşıya geçme, suyun karşı  
yakasına atlama

‘u. 195a/11, 195a/11, 215a/12,  
218a/18

**uç** < ET *uç* (EDPT, 17) uç

u.+ı 210b/11, 224a/2

u.+ı**dağılar** 227a/17

**uç-** < ET *uç* (EDPT, 19) uçmak

u.-**urdılar** 206a/6

u.-**up** 199b/2

**uçma** < uçurum

u. 195a/8, 195a/14

u.+**da** 195b/2

**uçra-** < Moğ. karşılaşmak, tesadüf  
etmek

u.-**may** 231a/5

**uçrat-** < Moğ. karşılaştırmak

u.-**tıp** 184b/8

‘**ūd** < Ar. ud, müzik aleti

‘ū. 233b/15

**uğan** < ET *uğan* (EDPT, 87) Tanrı;  
kudret sahibi

u.+**dın** 220a/34

‘**uhde** < Ar. görev, vazife

‘u. 238a/11

**ulağ** < ET *ulağ* (EDPT, 136) yük  
taşıyan hayvan

u. 243a/2

‘**ulūfe** < Ar. yeniçeri aylığı

‘u.+**lerini** 229b/4

‘u.+**leriğa** 212b/11

**uluğ** < ET *uluğ* (EDPT, 136) büyük →

**uluq**

u. 184a/7, 186a/15, 191b/4,

192b/19, 193a/2, 193a/12, 194a/12,

195a/10, 195a/10, 195a/12, 195a/13,

195a/14, 195b/1, 197a/17, 198a/2,

210a/3, 210b/15, 212b/11, 215b/5,

220a/16, 221a/15, 235a/16, 240a/17,

240a/19

u.+**dur** 187a/4

u.+ı 209a/13, 209a/13, 223b/5,

228a/12

u.+**ları** 216a/1, 242a/11, 242b/6

u.+**larığa** 236a/18

u.+**larıdın** 196b/12

**uluğluğ** < ET *uluğluğ* (EDPT, 139)

ihtiyarlık → **uluqluq**

u.+**ıdın** 193a/9

**uluğrağ** < dah a büyük → **uluqraq**

- u.+ı** 199b/14
- uluğraq** < daha büyük → **uluqraq**
- u.** 192b/15, 197b/7, 208a/10
- uluq** < ET *uluğ* (EDPT, 136) büyük → **uluğ**
- u.** 210b/12, 220a/32, 224a/6, 225b/1, 226a/8, 229b/17, 231b/5, 231b/10, 233a/3, 233a/13, 234b/19, 236b/6, 237a/17, 237b/3, 239b/12, 239b/13, 240a/16
- u.+ları** 236a/16
- u.+larımı** 220b/16, 225b/13, 231a/15
- u.+larığa** 233a/8
- u.+larıdın** 224b/3
- uluqluq** < ET *uluğluq* (EDPT, 139)
- ihtiyarlık → **uluğluğ**
- u.+ı** 228a/12, 228a/13, 228a/13
- ulus** < ET *uluş* (EDPT, 151) halk, insanlar
- u.** 187b/18, 194b/3, 242b/8
- u.+nıñ** 223b/7
- u.+nı** 202b/18
- u.+qa** 223a/12
- u.+dın** 202a/7
- u.+mıñ** 220b/1
- unut-** < ET *unit-* (EDPT, 179)
- unutmak
- u.-up** 201b/11, 211a/17
- ur-** < ET *ur-* (EDPT, 194) vurmak
- u.-ar** 229b/14
- u.-dum** 204a/6, 204a/7, 234a/14, 234a/14, 242a/6
- u.-mañ** 227b/9
- u.-up** 198a/10, 200a/6, 202b/12, 206a/6, 210b/1, 218a/1, 234a/8, 239b/5
- üret-** < uzaklaştırmak, sürgün etmek
- u.-ip** 239a/15
- uruğ** < ET *uruğ* (EDPT, 214) akraba → **uruq**
- u.+ı** 231a/11
- u.+ımı** 231a/5, 231b/18
- u.+ığa** 232a/13
- uruğluq** < ET *uruğluğ* (EDPT, 218) ailenin parçası
- u.** 201b/7
- urul-** < ET *urul-* (EDPT, 229) vurulmak
- u.-dı** 222b/7
- urun-** < ET *urun-* (EDPT, 235) vurulmak, çarpılmak
- u.-dı** 241a/11
- u.-up** 241a/6
- u.-ğaç** 241a/7

**uruq** < ET *uruġ* (EDPT, 214) akraba

→ **uruġ**

**u.** 221a/11, 221b/15, 221b/16,

229b/6, 231a/6, 231a/8

**u.+m** 221b/10

**uruş** < ET *uruş* (EDPT, 239) vuruşma,

savaş

**u.** 199a/3, 205a/13, 205a/15, 209a/8,

209a/15, 210a/16, 210b/6, 215a/4,

217b/4, 218a/15

**u.+qa** 202b/11

**u.+ta** 209a/8

**u.+larım** 189a/4

**uruş-** < ET *uruş-* (EDPT, 239)

vuruşmak, savaşmak

**u.-urlar** 202b/11

**u.-adur** 211a/11

**u.-up** 241b/14

**u.-maqım** 208b/17

**u.-maqqa** 204b/8

**uruş-engīz** < T.+Far. *uruş+engīz* vuruş

başlatan, savaş başlatan

**u.+i** 203b/12

**uşūl** < Ar. yöntem, metod; asıllar

kökler

**u. şāhib-i u.** 190a/11

**uş** < işte, şu

**u.** 219b/10

**uşaġ** < çocuk, küçük çocuk → **uşaq**

**u.+m** 195b/18

**uşal** < *uş ol* işte, şu

**u.** 219b/7, 222b/15, 229b/18

**uşanda** < orada, hemen orada

**u.** 194b/1

**uşandaq** < öylece, onun gibi

**u.** 194b/7

**uşaq** < çocuk, küçük çocuk → **uşaġ**

**u.+m** 205b/11

**u.+ları** 205b/14

**uşat-** < ET *uşat-* (EDPT, 258)

ufalamak, parçalamak

**u.-a** (uşata tişledi) 232b/11

**uşbu** < işte, şu

**u.** 184b/1, 186a/4, 190a/10,

190a/15, 193b/2, 193b/10, 193b/18,

194a/2, 194a/7, 194a/8, 194a/11,

195a/13, 197a/5, 199b/10, 200a/3,

202a/18, 202b/6, 203a/15, 203b/3,

204a/14, 205a/12, 205b/4, 207b/11,

208a/15, 211a/5, 211b/8, 212b/14,

214b/8, 214b/15, 215a/17, 215a/18,

215a/19, 216a/15, 218b/14, 219a/17,

219a/18, 219b/10, 220a/12, 220a/31,

221b/17, 221b/18, 222b/14, 223a/19,



223b/3, 225b/10, 225b/11, 228b/6,  
229a/8, 229a/14, 231a/3, 233a/5,  
233a/15, 235b/4, 237a/21, 238a/7,  
238a/9, 238a/13, 240b/3, 242a/9,  
242a/11, 242a/15, 242a/17, 242b/2,  
243b/1, 243b/6

**uşmunça** < böyle, böylece  
u. 240b/16

**uşmundaq** < böylece  
u. 185b/4, 215a/5, 232b/4

**uşmumu** < bunu, işte bunu  
u. 207b/13, 213a/2

**uşol** < işte bu  
u. 193b/4, 194b/9, 194b/16, 195a/6,  
197b/11, 203a/13, 209b/5, 216b/12,  
217a/7, 217a/12, 218a/6, 226a/11,  
226b/11, 230b/12, 231b/10, 240a/18,  
244a/13

**utru** < ET *utru* (EDPT, 64) karşı  
u.+**mda** 210b/3  
u.+**sığa** 221b/11, 221b/15, 230b/15  
u.+**sıda** 205b/4, 210b/13

**uy** < ET *ud* (EDPT, 34) öküz  
u. 209a/4, 221b/8, 233a/9  
u.+**larıdın** 220a/4

**uyat-** < utanmak  
u. 240b/13

**uyqu** < ET *uyqu* (EDPT, 271) uyku  
u. 194b/4

**uyqula-** < uyumak → **uyuhla-**  
u.-**duk** 233b/1, 235b/6  
u.-**p** 229a/6

**uyuhla-** < uyumak → **uyuhla-**  
u.-**rlar** 205b/9  
u.-**duk** 243b/12  
u.-**p** 203b/1

**uzaq** < ET *uzak* (EDPT, 283) uzak  
u. 223a/5

**uzat-** < ET *uzat-* (EDPT, 282)  
göndermek  
u.-**ğandın** 238b/10

**uzunluğ** < uzunluk  
u.+**ı** 190b/11, 240a/17

## Ü

**ü** < Far. ve  
ü. 187a/6, 187b/8, 187b/8, 187b/17,  
188a/12, 189b/1, 189b/9, 189b/10,  
190a/3, 190a/3, 190a/4, 190a/4,  
190a/5, 190a/6, 191a/13, 191a/13,  
192a/11, 192b/5, 192b/6, 193a/6,  
193b/3, 193b/5, 193b/6, 194a/5,  
194a/5, 194b/5, 194b/15, 196a/6,  
196a/10, 196a/10, 196a/13, 196b/8,  
196b/14, 199b/13, 200a/5, 200a/8,

200a/9, 200a/17, 200a/17, 201a/2,  
201a/7, 201b/5, 201b/6, 201b/10,  
201b/17, 202a/5, 202a/5, 202a/5,  
202a/7, 202a/16, 202a/17, 202b/4,  
202b/10, 202b/14, 203a/3, 203a/3,  
205a/3, 205a/8, 205a/10, 205a/14,  
205b/14, 206a/14, 206b/8, 206b/8,  
206b/8, 207b/11, 208a/8, 209a/10,  
209a/11, 209b/6, 209b/9, 210b/14,  
211a/14, 212a/13, 212b/10, 212b/10,  
212b/11, 213a/8, 213a/11, 213b/15,  
215b/5, 217b/14, 218a/9, 218a/9,  
218a/12, 218a/13, 218b/6, 220a/27,  
221a/13, 223a/13, 223b/13, 224a/10,  
224a/14, 227b/4, 227b/10, 227b/16,  
228a/11, 228b/4, 229b/2, 229b/4,  
230b/16, 232b/8, 232b/19, 235a/3,  
239a/13, 243b/3

**üç** < ET *üç* (EDPT, 18) üç

ü. 185a/3, 186a/6, 187a/14, 187b/3,  
188a/16, 188b/11, 192a/11, 192b/19,  
193a/16, 193b/9, 194a/7, 195b/17,  
202b/18, 206a/3, 210a/17, 210b/15,  
215b/3, 218a/8, 219b/5, 220a/16,  
220a/27, 222a/9, 223b/12, 224a/7,  
225b/6, 232b/17, 233a/6, 234a/9,  
234a/10, 234b/9, 234b/10, 236a/5,

239a/6

**ü.+er** 233a/9

**ü.+ide** 219b/16, 220b/12, 235b/3,  
236a/15, 236b/4, 238a/10, 240a/5,  
242a/3

**üç miñ** < üç bin

ü. 216a/4, 218a/14

**üç yüz** < üç yüz

ü. 222b/15

**üçün** < ET *üçün* (EDPT, 28) için

ü. 185b/10, 186a/7, 187a/5,  
192a/10, 192a/12, 192b/11, 195a/14,  
196a/12, 196a/12, 199b/9, 204a/3,  
206a/10, 206a/11, 209b/3, 209b/6,  
211b/10, 214a/9, 215a/14, 216b/12,  
218b/2, 224b/16, 227a/6, 231a/7,  
235a/13, 237b/15, 237b/16, 241a/11,  
242b/13

**ükül-** < ET *ükül-* (EDPT, 106)

yığılmak, toplanmak

ü.-di 215b/6

**üleşil-** < paylaşılmak, üleşilmek

ü.-di 212b/9, 212b/10, 231b/12

ü.-küçe 212b/8

**ümîd** < Far. ümit

ü. 238a/3

ü.+i 229b/8, 235b/15, 243b/16

**ümîd-vâr** < Far. ümitli

**ü.** 223b/11

**ün** < ET *ün* (EDPT, 167) ses

**ü.+ini** 211a/16, 217a/11, 232b/7

**ü.+idin** 217a/10

**üst** < ET *üst* (EDPT, 242) üst

**ü.+ümdeki** 194b/11

**ü.+i** 230a/12

**ü.+ini** 227a/12

**ü.+ige** 184a/4, 184a/9, 184a/11,  
184b/7, 185a/8, 185b/2, 186b/11,  
187b/11, 194b/9, 195a/1, 197a/15,  
199a/16, 204b/17, 206b/12, 206b/14,  
207a/13, 207b/6, 211a/3, 211b/13,  
211b/15, 213a/2, 215a/3, 215a/9,  
218a/5, 219b/2, 226b/3, 228b/7,  
229b/17, 230a/8, 230a/9, 231a/10,  
235b/3, 235b/18, 237b/3, 243b/5,  
244a/17

**ü.+ide** 186a/3, 194a/15, 195b/15,  
197a/17, 215a/12, 220a/32, 227b/4,  
232a/19, 235b/5

**ü.+ideki** 241a/14

**ü.+idin** 199b/5, 211a/4, 214b/4,  
215a/8, 218a/18, 237b/6

**üstâhâne** < Far. edepsizce, küstahça

**ü.** 206b/8

**üy** < ET *ev* (EDPT, 3) ev

**ö.** 188b/20, 195b/18, 218a/16,

220a/32, 236b/17

**ü.+niñ** 189a/2, 232b/18

**ü.+ge** 190a/10, 190a/11, 227b/13,

228b/16

**ü.+de** 186a/15, 190a/15, 194b/3,

200a/7, 237a/17

**ü.+din** 186a/10, 186a/11

**ü.+ümge** 188a/8

**ü.+ümde** 235a/12

**ü.+idür** 189a/1

**ü.+ini** 188b/6

**ü.+ige** 186a/9, 188b/7, 188b/13,  
190a/9, 190a/13, 211b/17, 235a/11,  
236b/10, 237a/24, 241b/16

**ü.+ide** 189a/8, 189b/13, 189b/13,  
192b/4, 202a/6, 218b/1, 218b/17,  
220b/14, 241a/16, 241b/2, 241b/18

**ü.+ideki** 237a/1

**ü.+mizge** 220a/28

**ü.+leri** 186a/16, 191b/9

**ü.+leriniñ** 235a/18

**ü.+lerini** 188b/10

**ü.+leriğa** 230b/12

**ü.+leride** 188b/11

**ü.+ler** 195b/5, 195b/7, 200a/3

<b>ü.+lerniñ</b> 199b/5	<b>vālide</b> < Ar. anne
<b>ü.+lerni</b> 201a/14	<b>v.+si</b> 199b/14
<b>ü.+kinedür</b> 232b/17	<b>vāqıf</b> < Ar. bir konuya hakim olan
<b>üz-</b> < ET <i>üz-</i> (EDPT, 279) eski ve kötü haline döndürmek; koparmak	<b>v.</b> 197b/11
<b>ü.-üp</b> 237a/22, 241a/15	<b>v. bol-</b> 186a/13
<b>üzdür-</b> < nehrin derin yerlerinden atları yüzdürerek geçirme	<b>vāqi'</b> < Ar. vuku bulan, olan
<b>ü.-üp</b> 226a/9, 226a/11, 226a/14	<b>v.</b> 201a/8
<b>üzengü</b> < ET <i>üzenü</i> (EDPT, 289)	<b>v. bol-</b> 188b/17, 210b/16, 220a/2, 222a/1, 222a/2, 223a/19, 224a/4, 224a/7, 224a/10, 229b/13, 230a/11, 230a/13, 239b/10
üzengi	<b>v.+i</b> 201a/4
<b>ü.+din</b> 192b/19	<b>v.+ini</b> 201a/6
<b>ü.+mge</b> 204a/10	<b>vaqt</b> < Ar. vakit, zaman
<b>ü.+siğaça</b> 193b/15	<b>v.</b> 206b/7, 225a/17, 233b/16
<b>V</b>	<b>v.+ımğa</b> 200b/6
<b>vācib</b> < Ar. gerekli, zorunlu	<b>v.+ı</b> 205b/9, 209a/8, 231b/7, 232b/4
<b>v.</b> 223b/17	<b>v.+ıda</b> 197b/17, 198b/9, 217b/4, 221a/5, 238b/3
<b>va'de</b> < Ar. Ar. bir iş için önceden belirlenmiş zaman	<b>v.+ığaça</b> 210a/16
<b>v.</b> 217a/9, 237b/11	<b>ve</b> < Far. ve
<b>v. hāne-i v.</b> 187a/5	<b>v.</b> 184a/9, 184a/13, 184a/13, 184a/17, 184b/5, 184b/8, 184b/15, 184b/15, 184b/16, 185a/2, 185a/2, 185a/6, 185a/6, 185a/7, 185a/13, 185b/6, 185b/16, 186a/2, 186a/13, 186a/18, 186b/2, 186b/8, 186b/8,
<b>v. hāne-i v.+niñ</b> 184b/3	
<b>vādī</b> < Ar. dere; iki dağ arasındaki uzun çukurluk	
<b>v.+ni</b> 189a/14, 189b/11	
<b>va'ıd</b> < Ar. yıldırma, korkutma	
<b>v.</b> 237b/11	

186b/11, 186b/12, 186b/12, 186b/13,  
186b/13, 187a/3, 187a/11, 187a/11,  
187a/13, 187a/16, 187b/7, 187b/7,  
187b/8, 187b/12, 187b/17, 187b/17,  
187b/17, 187b/18, 187b/18, 188a/2,  
188a/7, 188a/7, 188a/11, 188a/12,  
188a/15, 188a/16, 188a/17, 188b/19,  
189a/4, 189a/6, 189a/7, 189a/13,  
189a/13, 189a/14, 189a/15, 189b/4,  
189b/10, 189b/11, 189b/12, 189b/13,  
190a/13, 190b/3, 190b/13, 191a/7,  
191a/7, 191a/8, 191a/8, 191a/8,  
191a/8, 191a/8, 191a/8, 191a/9,  
191a/9, 191a/9, 191a/10, 191a/10,  
191a/10, 191a/10, 191a/11, 191a/11,  
191a/11, 191a/11, 191a/12, 191a/12,  
191a/12, 191a/12, 191a/13, 191a/13,  
191a/14, 191a/14, 191a/14, 191a/14,  
191a/14, 191b/1, 191b/1, 191b/2,  
191b/2, 191b/2, 191b/2, 191b/2,  
191b/3, 191b/3, 191b/3, 191b/3,  
191b/3, 191b/3, 191b/4, 191b/4,  
191b/5, 191b/5, 191b/5, 191b/5,  
191b/6, 191b/6, 191b/6, 191b/6,  
191b/6, 191b/7, 191b/7, 191b/7,  
191b/8, 191b/10, 191b/10, 191b/10,  
191b/11, 192a/3, 192a/4, 192a/5,  
192a/10, 192b/5, 193a/4, 193a/10,  
193b/8, 193b/9, 194a/3, 194a/3,  
194a/10, 194b/2, 194b/3, 194b/4,  
194b/8, 194b/8, 194b/13, 194b/13,  
194b/14, 194b/15, 194b/15, 194b/15,  
194b/16, 195a/14, 195b/2, 195b/5,  
195b/6, 195b/7, 195b/7, 195b/8,  
195b/10, 195b/15, 195b/17, 195b/18,  
196a/10, 196b/11, 196b/12, 197a/6,  
197a/8, 197a/10, 197a/10, 197a/10,  
198a/4, 198b/7, 199a/3, 199a/8,  
199b/9, 200a/3, 200a/4, 200a/5,  
200a/7, 200a/8, 200a/13, 200a/16,  
200b/2, 200b/2, 200b/3, 200b/4,  
200b/5, 200b/7, 200b/8, 200b/17,  
200b/17, 201a/1, 201a/6, 201a/7,  
201a/7, 201a/10, 201a/10, 201a/13,  
201b/5, 201b/8, 201b/11, 201b/15,  
202a/10, 202a/10, 202a/11, 202a/11,  
202b/3, 202b/3, 202b/4, 202b/6,  
202b/7, 202b/7, 202b/7, 202b/8,  
202b/10, 202b/15, 202b/18, 203a/1,  
203a/6, 203a/7, 203a/11, 203a/14,  
203a/16, 203b/2, 203b/12, 203b/17,  
203b/18, 204a/2, 204a/4, 204a/4,  
204a/5, 204a/5, 204a/12, 204a/14,  
204b/5, 204b/5, 204b/5, 204b/7,

204b/7, 204b/7, 204b/11, 204b/14,  
204b/14, 204b/15, 204b/15, 205a/2,  
205a/3, 205a/3, 205a/7, 205a/8,  
205b/7, 205b/7, 205b/11, 205b/11,  
205b/13, 205b/13, 205b/14, 206a/3,  
206b/7, 207a/6, 207a/7, 207a/7,  
207a/10, 207a/11, 207b/1, 207b/2,  
207b/11, 208a/5, 208a/7, 208a/12,  
208a/15, 208a/15, 208b/5, 208b/9,  
208b/16, 209a/4, 209a/4, 209a/4,  
209a/10, 209a/13, 209a/13, 209a/14,  
209a/14, 209a/15, 209a/16, 209a/16,  
209a/16, 209a/16, 209a/17, 209b/2,  
209b/2, 209b/2, 209b/3, 209b/4,  
209b/5, 209b/7, 209b/10, 209b/13,  
210a/8, 210a/14, 210b/9, 210b/15,  
211a/1, 211a/9, 211b/1, 211b/2,  
211b/4, 211b/8, 211b/13, 211b/13,  
211b/15, 211b/15, 211b/17, 212a/5,  
212a/13, 212a/13, 212a/14, 212a/14,  
212a/14, 212a/14, 212a/16, 212a/16,  
212a/17, 212a/17, 212b/3, 212b/10,  
212b/11, 212b/11, 213a/6, 213a/7,  
213a/8, 213a/12, 213a/15, 213a/16,  
213a/17, 213b/1, 213b/3, 214a/2,  
214a/2, 214a/2, 214a/6, 214b/11,  
214b/16, 215a/15, 215a/16, 215a/16,

215a/16, 215b/9, 215b/10, 216a/3,  
216a/17, 216a/18, 216b/1, 216b/9,  
216b/11, 217a/1, 217a/6, 217a/8,  
217b/7, 217b/10, 217b/14, 217b/15,  
218a/9, 218a/9, 218a/12, 218a/16,  
218a/17, 218a/17, 218b/7, 218b/8,  
218b/8, 218b/10, 218b/18, 219a/1,  
219b/9, 220a/4, 220a/17, 220a/29,  
220a/33, 220b/16, 221a/2, 221a/4,  
221a/6, 221a/7, 221a/11, 221a/14,  
221a/14, 221b/8, 221b/9, 221b/14,  
221b/18, 222a/2, 222a/5, 222b/12,  
222b/12, 222b/13, 222b/13, 222b/15,  
223a/6, 223a/8, 223a/11, 223a/12,  
223a/12, 223a/14, 223a/15, 223b/4,  
223b/7, 223b/11, 223b/14, 223b/15,  
223b/15, 223b/17, 224a/15, 224b/12,  
224b/13, 224b/13, 224b/13, 224b/13,  
224b/15, 224b/15, 224b/17, 225a/1,  
225a/2, 225a/3, 225a/3, 225a/4,  
225a/5, 225a/9, 225a/11, 225a/11,  
225a/16, 225b/4, 225b/13, 225b/15,  
225b/18, 226a/10, 226a/12, 226a/13,  
226a/13, 226a/15, 226b/2, 226b/7,  
226b/13, 226b/17, 227a/14, 227a/14,  
227b/6, 227b/7, 228a/5, 228a/9,  
228a/10, 228a/10, 228a/12, 228a/15,

228a/17, 228b/5, 228b/7, 228b/19,  
229a/12, 229a/17, 229b/3, 229b/6,  
229b/11, 230a/8, 230a/17, 230b/9,  
230b/14, 231a/5, 231a/12, 231a/13,  
231a/14, 231b/8, 231b/16, 231b/16,  
231b/17, 232a/5, 232a/6, 232a/6,  
232a/6, 232a/6, 232a/8, 232a/10,  
232a/13, 232a/13, 232a/16, 232b/2,  
232b/17, 232b/19, 233a/1, 233a/2,  
233a/2, 233a/6, 233a/8, 233a/10,  
233a/10, 233b/3, 233b/4, 233b/11,  
233b/12, 233b/12, 234a/2, 234b/9,  
234b/9, 235a/9, 235a/10, 235a/10,  
235b/3, 235b/14, 235b/15, 235b/16,  
235b/17, 236a/1, 236a/1, 236a/11,  
236a/18, 236a/21, 236b/2, 236b/10,  
236b/13, 237a/1, 237a/13, 237a/16,  
237a/23, 237a/23, 237b/1, 237b/6,  
237b/9, 237b/11, 237b/11, 237b/12,  
237b/13, 237b/15, 238a/6, 238a/11,  
238a/19, 238b/5, 238b/16, 239a/2,  
239a/15, 239b/2, 239b/6, 239b/7,  
239b/18, 240a/11, 240a/11, 240a/16,  
240b/7, 240b/9, 240b/14, 240b/14,  
240b/14, 240b/14, 241a/8, 241a/8,  
241b/6, 241b/20, 242a/3, 242a/11,  
242a/15, 242a/16, 242a/17, 242b/6,

243a/13, 244a/6, 244a/7

**vech** < Ar. sebep, neden, vesile

v. 212b/11, 229b/4

**v.-i istiḳāmet** 229b/1

**v.-i tesmīye+si** 223a/9

**vedā'** < Ar. ayrılma

v. **qıl-** 207a/4

**vefā** < Ar. sadakat

v. **+dım** 233a/16

**vehm** < Ar. şüphe, kuruntu

v. **+i** 194a/9

**velī** < Ar. ama, fakat

v. 187a/4, 187b/8, 188b/18, 189a/3,

189a/14, 189b/12, 192a/4, 192b/9,

193a/6, 195a/13, 198a/6, 204a/7,

204a/15, 205a/2, 206b/7, 209a/9,

209b/2, 222b/6, 223a/12, 230a/18,

234a/16, 234b/2, 239b/16, 240b/10

**velī** < Ar. ermiş

v. **-i 'azīz** 206a/13

**veḳāyi'** < Ar. olaylar

v. 192b/12

v. **+ni** 213b/15

**vilādet** < Ar. doğum

v. **+iniḳ** 215b/5, 220a/28

v. **+ini** 215b/2

v. **+idin** 215b/4

**vilāyet** < Ar. vilayet, il

v. 188a/4, 200b/3, 224a/15,  
224b/12, 225a/3, 229b/8, 232a/8  
v.+**ni** 207a/8, 225b/7, 228b/7  
v.+**ğa** 207b/7, 242a/18  
v.+**qa** 213a/7  
v.+**din** 185a/1  
v.+**i** 200b/12, 228a/16, 229b/18  
v.+**iniñ** 202a/12, 202b/4, 235b/19  
v.+**ini** 200b/15, 212a/8, 213b/3,  
218b/1, 228a/3, 228a/4, 234b/16  
v.+**iğa** 188a/15, 225b/8, 236a/20,  
242b/14  
v.+**ide** 220a/31  
v.+**idin** 236a/13, 242b/6  
v.+**iñizdin** 239a/16  
v.+**leri** 200b/3, 225b/5  
v.+**lerige** 238a/9  
v.+**leridin** 241b/21  
v.+**ler** 223b/14, 224a/13, 225a/6,  
240a/1, 242a/16  
v.+**lerniñ** 225b/5  
v.+**lerni** 225a/17, 226b/6, 226b/13,  
229a/15, 232a/5, 238a/11  
v.+**lerğa** 192a/10, 192a/12, 201a/10,  
226b/9  
v.+**lerde** 212a/2, 235b/14

**Y**

**yā** < Far. veya

y. 190b/10, 193a/8, 193a/8, 199a/3,  
203b/4, 203b/4, 203b/5, 213a/12,  
213a/13, 213b/8, 220a/21, 220a/22,  
223b/16, 229b/15, 235b/11, 241a/11,  
242b/10

**yād** < Fa. hatırlatma, anma

y. 195a/10, 201b/9, 238a/2

**yağ-** < ET *yağ-* (EDPT, 896) yağmak

y.-**dı** 192a/5, 194b/8, 219b/10,  
226a/6

y.-**ar édi** 193a/2, 194a/9

y.-**ar ékendür** 219b/11

**yağı** < ET *yağı* (EDPT, 898) düşman;  
isyan

y. 187a/5, 196a/8, 196a/11, 196b/4,  
198b/8, 202b/8, 205a/14, 205a/15,  
207b/7, 207b/14, 208a/6, 209a/2,  
217a/8, 218a/11, 218a/11

y.+**nıñ** 196a/6, 218a/1

y.+**dın** 210b/7

y.+**sını** 184a/10

**yağığ-** < ET *yağığ-* (EDPT, 901)

düşman olmak → **yağıq**

y.-**urı** 216a/15

**yağılıq** < ET *yağılıq/yağılıq* (EDPT,



903) düşmanlık

y. 207b/7, 226b/17

**yağın** < yağış, yağmur

y. 226a/10

y.+ı 198b/9, 210b/11, 211a/5,

211a/9, 211a/9, 211a/17, 230b/5

**yağır-** < ET *yağır-* (EDPT, 901)

düşman olmak → **yağır**

y.-p 202b/19

y.-qanda 234b/9

y.-maççı 216a/14

**yağırın** < ET *yağırın* (EDPT, 905) omuz

y.+ımğa 203a/13

**yağırnī** < Far. yahni, pişmiş et

y. 194b/13, 243a/13

**yağır** < ET *yağır* (EDPT, 908) iyi,

güzel

y. 184a/15, 184b/8, 185a/6,

186b/15, 186b/16, 188a/4, 190a/11,

192a/4, 192b/4, 194b/10, 197a/11,

202a/12, 203a/4, 203b/3, 204a/11,

206b/15, 209a/10, 212a/6, 212a/13,

215b/7, 217b/16, 223b/17, 224a/7,

230b/5, 230b/10, 232b/5, 233a/5,

234a/5, 234b/6, 234b/8, 234b/11,

239a/4, 239a/7, 239b/4

y.+ları 213b/16

y.+lar 210b/17, 217a/14, 217b/11,

234a/6

y.+ğına 239b/16

**yağırılığ** < *yağır+IXğ* iyilik → **yağırılığ**

y.+nı 200b/7

y.+ımnı 201b/10

**yağırılığ** < *yağır+IXk* iyilik → **yağırılığ**

y. 201a/7

**yağıraraq** < *yağır+rAk* daha iyi

y. 192b/3, 201a/2, 205a/7

**yağır** < ET *yağır* (EDPT, 929) çıplak

y. 199a/4, 200b/10, 218a/8

y.+dın 192a/12

**yağıraç** < çıplak

y. 198b/16, 202b/17, 239a/4

**yağıraçla-** < soyunmak

y.-p 226a/13

**yağır** < ET *yağır* (EDPT, 926) yalan

y. 205a/8

**yağır** < ET *yağır* (EDPT, 930)

yalnız

y. 206a/9, 208b/12, 208b/14,

238b/16

**yaman** < ET *yaman* (EDPT, 937)

kötü, fena

y. 185b/6, 186b/16, 195a/8, 206a/8,

206a/10, 229b/13

**yamanlıq** < *yaman+IXğ* kötülük,

fenalık → **yamanlıq**

y. 201a/7

**yamanlıq** < *yaman+IXk* kötülük,

fenalık → **yamanlıq**

y. 216a/5

y.+**qa** 213b/17

y.+**ları** 213b/16

**yamğur** < ET *yamğur* (EDPT, 936)

yağmur

y. 224a/6, 226a/6, 226b/2, 229b/10

**yan** < ET *yan* (EDPT, 940) taraf, yan

y. 186a/16, 209a/16, 209a/16,

209b/2, 209b/7, 209b/8

**yan-** < ET *yan-* (EDPT, 941) dönmek

y.-**ar** 214b/4, 215a/10

y.-**dım** 198b/13

y.-**dı** 187b/14, 222a/15

y.-**dılar** 216a/18

y.-**ğay** 203a/9

y.-**ıp** 193a/13, 193a/14, 204a/16,

214b/5, 218a/19, 221b/10, 222a/12,

222b/10, 226a/10, 229a/2, 232b/8

y.-**ğaç** 235b/17

y.-**ğan** 233b/6

y.-**ğandin** 214b/17, 216a/18

y.-**ğanını** 214b/16

y.-**maq** 186a/7

**yana** < ET *yana* (EDPT, 943) yine

y. 186b/1, 186b/3, 186b/5, 186b/6,

187a/9, 188a/1, 188a/11, 188a/19,

189a/7, 189b/8, 190a/7, 193a/2,

193b/9, 193b/13, 193b/17, 195a/6,

197a/6, 198a/12, 198a/12, 198a/13,

198b/7, 200b/8, 201a/13, 201b/15,

203b/8, 203b/13, 204a/6, 204a/14,

206a/1, 206a/1, 206a/2, 206a/2,

206a/13, 206a/14, 206a/14, 206b/1,

206b/2, 206b/4, 206b/5, 206b/13,

207b/3, 207b/18, 209b/5, 209b/7,

209b/8, 210a/11, 213a/16, 214a/9,

214a/13, 214b/5, 216a/2, 216a/3,

216a/13, 217b/15, 218a/1, 219a/16,

219a/17, 219b/5, 220a/16, 220a/17,

220a/22, 221a/4, 221a/15, 222b/3,

222b/9, 224b/8, 226a/10, 226b/5,

226b/5, 226b/6, 227a/13, 228a/10,

229a/6, 229a/17, 229b/5, 229b/6,

230a/15, 232a/17, 232a/18, 232b/8,

232b/9, 234a/11, 234a/11, 234a/12,

234a/14, 234a/16, 234a/19, 234b/9,

236a/1, 236a/19, 236a/19, 236b/1,

236b/4, 237a/10, 238a/12

**y.+da** 186b/8

**y.+dın** 216a/13

**y.+ımda** 202a/3

**y.+ımdın** 214a/8

**y.+ı** 221a/2

**y.+ıda** 186a/16, 186a/17, 186b/3,

216b/15, 236b/17

**y.+ıdağı** 226b/2

**y.+ları** 189a/6

**yandur-** < ET *yantur-* (EDPT, 947)

döndürmek

**y.-ur** 197b/13

**y.-urlar** 202b/13

**y.-dum** 234a/17

**y.-ğumuzdur** 197a/16

**y.-up** 197b/12, 198a/10, 199b/8,

203b/11, 210b/2, 230b/4, 234a/9

**yandurul-** < döndürülmek

**y.-dı** 197b/13, 230a/4

**y.-uñız** 197a/17

**yāne** < Far. havan

**y.** 198b/6

**yañı** < ET *yañı* (EDPT, 943) yeni

**y.** 190a/9, 235b/5

**yanıl-** < dönülmek

**y.-dı** 222a/7

**y.-ıp** 193b/2, 222a/7

**ya'nī** < Ar. uzun lafın kıyası

**y.** 185a/15

**yanla-** < yenilemek

**y.-p** 214a/8

**yapıl-** < ET *yapıl-* (EDPT, 877)

kapanmak, örtülmek

**y.-ıp** 227a/12

**yapış-** < ET *yapış-* (EDPT, 880)

yapışmak

**y.-tılar** 217b/6

**y.-qaylar** 217b/5

**y.-sunlar** 217b/3

**yaq-** < ET *yaq-* (EDPT, 896) yakmak

**y.-tı** 214b/14

**y.-maqqa** 195b/6

**yaqa** < ET *yaqa* (EDPT, 898) kenar

**y.** 192b/13

**y.+ğa** 193b/17

**y.+dın** 185a/2

**y.+sıdur** 242a/15

**y.+sığa** 219a/3, 219a/4, 243b/12

**y.+sıda** 187a/14, 224b/11, 232a/2

**y.+sıdadur** 230b/20

**y.+sıdağı** 191b/8

**y.+sıdın** 228b/13, 232a/15, 232b/6,

241a/18, 244a/13

**yaqın** < ET *yaqın* (EDPT, 904) yakın

y. 204a/8, 209b/9, 232b/12, 237a/7,

242a/16

y.+**da** 240a/18

y.+**ığa** 216b/8, 240a/16

**yaqınlaş-** < yakınlaşmak

y.-**tı** 216b/6

**yaqınraq** < *yakın+rAk* daha yakın

y. 208b/11

**yara** < yara

y. 234a/16, 239a/6, 239a/6

**yara-** < ET *yara-* (EDPT, 956)

yaramak

y.-**r** 196a/14

**yarağ** < ET *yarağ* (EDPT, 962)

malzeme, araç, alet → **yaraq**

y.+**tı** 196a/12

y.+**mı** 205a/13, 242b/14

y.+**larımı** 226a/13

**yarağlan-** < hazırlanmak

y.-**ip** 208a/18, 216b/14

**yarağlıq** < ET *yarağlıq* (EDPT, 964)

malzemeli, silahlı

y. 210a/13

**yaralıq** < yaralı

y. 198b/3, 211a/2

**yaramas** < yaramas, kötü

y. 215b/11

**yaramasraq** < *yaramas+rAk* daha kötü

y. 242a/5

**yārāne** < Far. dostça

y. 223a/12

**yaraq** < ET *yarağ* (EDPT, 962)

malzeme, araç, alet → **yarağ**

y. 196a/10

**yaraş-** < ET *yaraş-* (EDPT, 972)

uzlaşmak, barış yapmak

y.-**a** 229a/18

**yarım** < ET *yarım* (EDPT, 968) yarım,

buçuk

y. 185b/14, 193b/7, 205b/9, 216b/6,

230a/13, 231b/9, 235b/7

y.+**ğaça** 223a/5

y.+**tı** 243b/15

y.+**ıda** 223b/3, 223b/4

y.+**ıça** 219b/8

**yarmağ** < ET *yarmağ* (EDPT, 969)

para, akçe → **yarmaq**

y.+**ıda** 226b/3

**yarmaq** < ET *yarmağ* (EDPT, 969)

para, akçe → **yarmağ**

y. 212a/3, 233a/10, 236a/10,

237a/23

<b>y.+nı</b> 212a/2	<b>y.+qa</b> 215b/12, 218b/7, 226a/1
<b>y.+ını</b> 215b/7	<b>yasat-</b> < düzenlemek
<b>y.+lar</b> 229a/16	<b>y.-ıp</b> 204b/4, 244a/6
<b>yarmaş-</b> < tırmalaşmak	<b>yaş</b> < ET <i>yaş</i> (EDPT, 975) yaş
<b>y.-tuk</b> 196b/2	<b>y.+qa</b> 185b/17
<b>yaruq</b> < ET <i>yaruk</i> (962) yarık	<b>y.+da</b> 223b/12
<b>y.</b> 230a/4	<b>y.+ım</b> 187a/4
<b>y.+ta</b> 194a/13	<b>y.+ı</b> 240b/11
<b>yasa-</b> < ET <i>yasa-</i> (EDPT, 974)	<b>yaşul-</b> < gizlenmek
yapmak, düzenlemek	<b>y.-ğandır</b> 199a/15
<b>y.-dım</b> 194a/17	<b>yat</b> < ET <i>yat</i> (EDPT, 882) yabancı
<b>y.-ğan</b> 194b/7, 210b/11	<b>y.</b> 187a/5, 208a/6, 213a/7
<b>yasal</b> < sıra, dizi; asker, asker alayı	<b>yat-</b> < ET <i>yat</i> (EDPT, 884) yatmak
<b>y.</b> 205b/3, 208b/7, 209a/10, 224b/6	<b>y.-adur</b> 222b/9
<b>y.+dur</b> 209b/6	<b>y.-ıp</b> 218a/17, 232b/18
<b>y.+nı</b> 209b/5	<b>y.-ıptur</b> 232b/19
<b>y.+da</b> 205a/14, 209b/4	<b>yatış</b> < hükümdarın yattığı odayı
<b>y.+ı</b> 208b/12	korumakla görevli memur
<b>y.+ıdın</b> 234a/12	<b>y.</b> 216a/18
<b>yasal-</b> < yapılmak, düzenlenilmek	<b>yavuş</b> < ET <i>yaguk</i> (EDPT, 901) yakın
<b>y.-dı</b> 220a/32	→ <b>yavuş</b>
<b>y.-p</b> 187a/11, 194b/17, 200a/3,	<b>y.+umdağı</b> 198b/6
202b/9, 206b/16, 208b/7, 209a/2,	<b>y.+ıda</b> 185b/16, 226a/8, 232a/19
214a/4, 225a/15, 228a/11	<b>y.+ıdağı</b> 202b/14
<b>y.-maydur</b> 209a/11	<b>y.+ığa</b> 202b/10, 222b/17
<b>y.-maq</b> 209a/17, 244a/1	<b>yavuş</b> < ET <i>yaguk</i> (EDPT, 901) yakın
<b>yasaq</b> < kanun, nizam; idam	→ <b>yavuş</b>

y. 185b/14, 193b/7, 197b/5, 203b/8,  
205b/1, 216a/17, 219b/9, 220a/2,  
221a/18, 222a/10, 222b/8, 224b/7,  
226a/16, 229a/7, 230a/4, 231b/13

**y.+dağılarım** 190b/3

**yavuçraq** < *yavuç+rAk* daha yakın

y. 188a/2, 204a/6, 239b/11

**yavuş-** < ET *yağuş-* (EDPT, 908)

yakın olmak

**y.-tı** 229a/16

**y.-qay** 209a/6, 224a/7

**y.-up** 197b/14

**y.-qan** 215a/5

**yayağ** < ET *yağ* (EDPT, 887) *yaya*

→ **yayaq**

y. 200b/10

**y.+m** 202b/9

**y.+ı** 202b/12, 230b/3, 238b/14

**y.+mı** 184a/12

**yayaq** < ET *yağ* (EDPT, 887) *yaya*

→ **yayağ**

y. 193b/10, 193b/14, 205b/17,  
210b/5, 217a/4, 222b/13, 239a/14

**y.+larmı** 217a/5

**yaylağ** < ET *yaylağ* (EDPT, 981) *yayla*

→ **yaylaq**

**y.+ıda** 184b/10

**yaylaq** < ET *yaylağ* (EDPT, 981) *yayla*

→ **yaylağ**

y. 237b/13

**yaylıq** < *yaylı*

y. 199a/16

**yaz** < ET *yaz* (EDPT, 882) *yaz*,

*ilkbahar*

y. 187b/15, 215b/8

**yaz-** < ET *yaz-* (EDPT, 983) *hata*

**y.-ıp** 204a/10

**yazı** < ET *yazı* (EDPT, 984) *ova*

**y.+sı** 202a/11, 202a/17

**yegen** < *yeğen*

**y.+i** 206b/11

**yek-cilav** < Far.+Moğ. *tek dizgin*

**y.+228b/14**, 228b/14

**yek-dest** < Far. *tek elli*

y. 217b/6, 232a/17

**yek-endāz** < Far. *bir tür ok*

y. 230b/1

**yek-reh** < Far. *bir kez, bir yol*

y. 230a/14

**y.+dür** 230a/17

**yek-şenbe** < Far. *pazar*

y. 219a/5, 220b/6, 220b/14, 226a/6,  
229b/8, 235a/6, 236a/9, 240a/5,  
241b/18, 242a/13, 242b/17

**yemîn** < Ar. saġ; yemin

y. 209b/6, 209b/7, 209b/9

**yenge** < ET *yenge* (EDPT, 950) yenge

→ **yéng**e

y. 207a/15

**yer** < ET *yér* (EDPT, 954) yer

y. 191a/6, 192a/6, 194a/17,

194b/11, 194b/13, 202b/4, 203a/11,

203b/3, 208b/4, 208b/16, 213a/11,

214a/15, 222a/5, 222a/5, 224a/9,

224a/10, 225a/14, 227a/14, 229b/11,

232a/8, 233a/4, 233a/4, 239b/11

y.+**dür** 237b/12

y.+**niġ** 224a/5

y.+**ge** 184b/17, 186a/7, 186b/17,

193a/1, 193a/13, 194b/1, 194b/15,

197a/14, 203a/14, 227b/10, 242a/15

y.+**de** 185a/17, 186a/14, 186b/10,

187b/15, 189b/15, 192a/6, 193a/1,

194a/14, 198b/3, 199b/10, 200a/7,

207a/3, 208a/10, 215a/4, 215b/7,

216a/5, 217a/2, 222a/4, 230a/14,

235b/12, 239a/14, 239a/17

y.+**din** 194a/7, 199b/6, 203b/3,

226a/8, 230a/2

y.+**i** 192a/4, 201b/6, 202b/12,

209a/17, 214a/13, 224a/4, 224a/5,

230a/18, 240b/2

y.+**iniġ** 228a/15

y.+**ide** 243a/13

y.+**idin** 217b/5

y.+**leri** 228a/15

y.+**lerini** 200b/13, 209a/14

y.+**lerige** 202a/12

y.+**leridindür** 200b/8

y.+**ler** 187b/17

y.+**lerniġ** 202a/14

y.+**lerni** 191a/3, 228b/19

y.+**lerge** 225b/10

y.+**lerde** 232a/17, 232a/17, 232a/18

y.+**lerdin** 195a/9

y.+**lerçe** 202b/3

**yerlig** < ET *yérliġ* (EDPT, 967) yerli

y. 209a/17, 217b/5, 224a/11,

229b/3, 231a/8, 235b/18

**yesār** < Ar. sol; varlık, zenginlik

y.+**ımı** 209b/6, 209b/7, 209b/9

**yé-** < ET *yé-* (EDPT, 869) yemek

y.-**dim** 219b/5

y.-**dük** 225b/15, 243a/9

y.-**diler** 227b/11

y.-**sün** 227b/10

**y.-p** 198b/3, 198b/3, 232b/11,  
238a/18, 240b/6, 241a/2, 241b/2

**y.-genimizni** 227a/17

**y.-gü** 233a/4

**yégirme** < ET *yégirmi* (EDPT, 915)

yirmi

y. 188a/13, 191a/3, 191a/5, 192a/13,  
193b/14, 193b/18, 194a/2

**yégirme altı** < yirmi altı

**y.+sıda** 242b/3

**yégirme beş** < yirmi beş

**y.+ide** 220a/6, 226a/5, 235b/14,  
237a/18, 241b/5

**yégirme bir** < yirmi bir

y. **+ide** 235a/16, 242a/19

**yégirme iki** < yirmi iki

y. 223b/12

**y.+side** 225b/13

**yégirme sékiz** < yirmi sekiz

**y.+ide** 220a/12, 220b/6

**yégirme toquz** < yirmi dokuz

**y.+ıda** 236a/4, 238a/17, 241b/10

**yégirme üç** < yirmi üç

y. 223b/12

**y.+ide** 219b/16, 235b/3, 236a/15,  
238a/10

**yégirme yéti** < yirmi yedi

**y.+side** 241b/8

**yél** < ET *yél* (EDPT, 916) yel, rüzgar

**y.+ge** 194b/1

**yéngé** < ET *yéngé* (EDPT, 950) yenge

→ **yenge**

y. 191b/15, 192a/1, 192a/2

**yét-** < ET *yét-* (EDPT, 884) yetişmek

**y.-er** 220a/29

**y.-erler** 201b/16, 205b/9

**y.-tim** 211b/11

**y.-ti** 214a/1, 218b/7, 225b/18,  
233a/5

**y.-tük** 186a/9, 198a/1, 233b/8

**y.-key** 220a/3, 229b/15, 232a/9

**y.-señ** 238a/1

**y.-e** 198a/3

**y.-ip** 196a/3, 196a/7, 198a/9,  
199b/1, 203a/1, 203a/12, 204a/6,  
207b/7, 214b/5, 215b/12, 216b/2,  
232b/16, 233a/15, 235b/6

**y.-iptür** 205a/1

**y.-iben** 196b/2

**y.-keç** 197b/2, 230b/7

**y.-ken** 198a/14, 205b/5, 224b/7

**y.-kende** 185a/12, 192b/14, 194a/10,  
199b/5, 205b/2, 207b/5, 216a/17,  
233b/5, 234a/9, 235a/19, 240a/16,



241a/10	<b>y.-künçe</b> 195a/3, 230a/14, 233b/8,	<b>yétkür-</b> < ET <i>yétür-</i> (EDPT, 892)
238b/15		vardırmak, ilerletmek
	<b>y.-erdin</b> 198a/1	<b>y.-ür</b> 239b/4
	<b>y.-mes</b> 193a/2, 208a/12	<b>y.-di</b> 201b/13, 235a/12
	<b>y.-mesler</b> 238b/19	<b>y.-dük</b> 195a/14
	<b>y.-medi</b> 228a/1, 234a/17	<b>y.-diler</b> 214a/15, 217a/5, 217b/14,
	<b>y.-mey</b> 195b/13, 203a/9	222a/13, 242b/8
	<b>y.-meydür</b> 194b/1, 210a/5	<b>y.-geyler</b> 215b/13
	<b>y.-meydür</b> 205b/16	<b>y.-üp</b> 226a/2
	<b>y.-mektin</b> 208a/7	<b>y.-mesün</b> 224a/2
<b>yéti</b> < ET <i>yétti</i> (EDPT, 886) yedi		<b>y.-mey</b> 224b/10
	<b>y.</b> 193b/11, 199a/16, 208b/13,	<b>yétmiş</b> < ET <i>yétmiş</i> (EDPT, 891)
	208b/13, 212b/14, 217a/15, 223a/8,	yetmiş
	223a/16, 223a/18, 224b/2, 225b/3,	<b>y.</b> 193a/13, 195a/12, 202b/17,
	230a/18, 236a/15	231b/2
	<b>y.+side</b> 192a/8	<b>yéyil-</b> < <i>yiylmek</i>
<b>yéti miñ</b> < yedi bin		<b>y.-di</b> 232a/15, 240a/13, 244a/9
	<b>y.</b> 210a/12	<b>y.-se</b> 219b/8
<b>yétiş-</b> < ET <i>yétiş-</i> (EDPT, 894)		<b>yığ-</b> < ET <i>yığ-</i> (EDPT, 897) toplamak
	<b>y.-ür</b> 206b/16	<b>y.-a al-</b> 205b/2
	<b>y.-ti</b> 209a/2	<b>y.-ip</b> 184a/12, 202b/9, 204b/15,
	<b>y.-tük</b> 185b/14	235b/17
	<b>y.-e al-</b> 198b/9	<b>yığaç</b> < ET <i>ığaç</i> (EDPT, 79) ağaç
	<b>y.-e</b> (yétişe kélsünler) 240b/5	<b>y.</b> 208b/11, 208b/16
	<b>y.-ip</b> 230b/5, 234b/13	<b>y.+tın</b> 242b/2
		<b>y.+t1</b> 198a/6

<b>y.+ını</b> 233a/3	<b>y.+nın</b> 240a/17, 240b/1
<b>yığaç</b> < uzunluk birimi	<b>y.+dın</b> 240a/19
y. 185b/10, 187b/12, 195b/12, 203b/3, 203a/6,	<b>yıq-</b> < ET <i>yık-</i> (EDPT, 897) yıkmak
y.+ı 234a/7	<b>y.-ar</b> 198b/2
y.+ıda 207b/12	<b>y.-arlar</b> 238b/17
<b>yıgıl-</b> < ET <i>yıgıl-</i> (EDPT, 901)	<b>y.-tı</b> 217a/12, 217a/13, 217b/12
toplanmak	<b>y.-ıp</b> 208b/15, 239a/3, 239a/5
<b>y.-dılar</b> 188a/20	<b>y.-ıptur</b> 239b/5
<b>y.-ıp</b> 185a/17, 187b/3, 188a/1, 196a/5, 224a/6	<b>y.-maq</b> 208b/6, 217b/15
<b>y.-urığa</b> 209a/5	<b>y.-maqqa</b> 217b/10
<b>y.-ğanda</b> 219b/7	<b>yıqıl-</b> < ET <i>yıkıl-</i> (EDPT, 902)
<b>yığıştır-</b> < yığıştirmek, toplamak	yıkılmak
<b>y.-dum</b> 196b/9	<b>y.-ur</b> 241a/13
<b>y.-up</b> 184a/5	<b>y.-dı</b> 202a/2, 217b/1, 241a/12, 241a/13, 241a/14
<b>yıl</b> < ET <i>yıl</i> (EDPT, 917) yıl	<b>y.-dılar</b> 241a/7
y. 187b/14, 202b/6, 202b/18, 208a/16, 220b/17, 225b/8, 237b/11, 242a/1	<b>y.-ğuça</b> 204a/7
<b>y.+nın</b> 204a/17, 215a/19	<b>yıqıt-</b> < yıkmak
<b>y.+da</b> 221b/17	<b>y.-urlar</b> 238b/17
<b>y.+dın</b> 225a/15	<b>y.-a</b> 217a/15, 217a/15
<b>y.+ı</b> 225a/7, 233a/2	<b>yıraq</b> < ET <i>ıraq</i> (EDPT, 214) uzak
<b>yılan</b> < ET <i>yılan</i> (EDPT, 930) yılan	y. 187b/8, 194b/4, 226b/16
y. 240a/16, 240a/18, 240a/19	<b>y.+dur</b> 193a/7
	<b>yıraqraq</b> < <i>yıraq+rAk</i> daha uzak
	y. 205a/3, 213a/12, 238b/12
	<b>y.+tur</b> 193a/6
	<b>y.+tın</b> 228b/5

**yırat-** < ET *ırat-* (EDPT, 207)

uzaklaştırmak

**y.-ip** 239a/16

**yiber-** < ET *ıç-* (EDPT, 37)

göndermek

**y.-ürler** 207a/5

**y.-dim** 200a/2, 200b/15, 237b/18

**y.-di** 184b/12, 184b/13, 206b/12,  
227a/3

**y.-dük** 184b/7, 184b/9, 197a/14,  
216b/9, 220a/26, 220a/28

**y.-diler** 185a/14, 200b/13, 208a/8,  
216b/11, 234b/11

**y.-ip** 185a/10, 191b/15, 204b/2,  
207a/7, 207a/10, 215b/14, 221a/14,  
226a/1, 226b/12, 229a/14, 239a/2

**y.-ip ékendür** 215a/9

**y.-iptür** 190a/18, 204b/3, 208a/11

**y.-gen** 237b/10

**y.-gendür** 231a/5

**y.-mese** 208a/12

**yiberil-** < ET *ığıl-* (EDPT, 56)

gönderilmek

**y.-di** 197b/3, 197b/10, 198a/4,  
201a/11, 208a/5, 211b/17, 214b/11,  
215b/10, 218b/8, 218b/9, 219a/9,  
219b/13, 219b/17, 220a/5, 220a/13,

220b/9, 220b/10, 221a/12, 221a/17,  
221b/11, 221b/15, 222b/4, 223b/10,

224a/13, 224b/2, 224b/5, 225b/10,

226a/5, 230a/7, 230a/10, 230b/16,

230b/18, 231a/12, 232a/14, 233b/4,

237a/2, 237a/7, 238b/3, 238b/6,

238b/9, 240b/4, 243b/8

**y.-gen** 226b/13

**y.-ip édi** 184b/2, 201b/16, 221b/5,  
225b/16, 232a/2

**yigit** < ET *yigit* (EDPT, 911) yiğit

**y.** 192a/12, 198b/8, 218a/8, 234a/5,  
240b/9, 240b/14

**y.+ni** 201b/15, 214b/3, 230b/18,  
239a/15, 239a/17

**y.+idür** 209b/8

**y.+ler** 194a/3, 196a/5, 200a/2,  
202b/10, 203a/7, 205b/16, 214b/5,  
214b/11, 216a/4, 217b/16, 218a/1,  
238b/18, 242b/12

**y.+lerni** 190b/3, 193a/14, 194b/12,  
209a/12, 222a/14, 222b/3, 229a/18,  
234b/10, 239a/2

**y.+lerge** 198b/6, 237a/16

**y.+lerdin** 218b/2

**yigitlig** < ET *yigitlik* (EDPT, 912)

yiğitlik

y. 189b/4  
y.+leri 239a/8  
yoğanlıq < kalınlık  
y.+ı 240a/16  
yol < ET *yol* (EDPT, 917) yol  
y. 186a/6, 186a/8, 188a/3, 188a/3,  
193a/3, 193a/4, 193a/7, 193a/11,  
193a/12, 193a/15, 193a/16, 193b/2,  
193b/16, 194a/7, 194a/12, 194a/12,  
194b/17, 195a/1, 195a/7, 195b/12,  
203a/11, 203a/15, 203b/3, 203b/8,  
206b/14, 224a/15, 225a/16, 228a/6,  
230a/12, 230a/13, 233b/4, 236b/20,  
237b/4, 238a/19, 239b/9  
y.+dur 187b/12  
y.+mı 185b/10, 193a/6, 193a/9,  
229b/14, 230a/3  
y.+ğa 193a/7, 193a/10, 193b/2,  
194a/4, 238b/1  
y.+da 196b/14, 221b/2, 233b/19,  
239a/13, 243a/9  
y.+dın 188a/2, 197b/16  
y.+ı 188a/2, 188a/17, 193a/5,  
198a/4, 213a/1, 215a/12, 216b/3,  
221a/2, 221a/12, 221a/14, 221b/7,  
230a/11, 230a/15, 230a/17, 233b/2,  
239b/9

y.+m 211a/17  
y.+ığa 202b/16  
y.+ıda 193a/5, 239b/14  
y.+umızınıq 195b/15  
yoluq- < ET *yulq*- (EDPT, 924)  
karşılaşmak  
y.-ur 228a/7  
y.-up 197a/1, 231a/6  
yoq < ET *yoq* (EDPT, 895) yok  
y. 186b/10, 188a/9, 189b/5, 189b/6,  
192b/3, 195b/16, 196a/10, 196a/13,  
197b/7, 201b/17, 204a/2, 210a/4,  
210a/13, 213b/7, 226a/9, 227b/13,  
235b/11, 237a/4  
y.+tur 188a/11, 198b/13, 199b/15,  
211a/14, 230a/17, 230a/17, 230a/18  
yoqat- < ET *yoqad*- (EDPT, 900) yok  
etmek  
y.-tı 193a/9  
yoqqarı < ET *yoqaru* (EDPT, 906)  
yukarı  
y. 189a/8, 195a/1, 195a/2, 196a/15,  
202b/16, 209a/4, 209a/7, 214a/13,  
214a/16, 216b/14, 221a/2, 222b/4,  
226a/17, 229a/6, 236a/20, 238b/7,  
238b/9, 238b/12, 238b/12  
y.+dın 184a/11

- y.+ğı** 188b/18, 228a/6
- yoqqarıraq** < daha yukarı → **yoqqarraq**  
y. 184a/9, 220a/1, 231b/14
- yoqqarraq** < daha yukarı → **yoqqarıraq**  
y. 192b/16, 192b/20
- yosunluq** < Moğ.+T. *yosun+IXk* gibi,  
benzer  
y. 189a/2, 190a/18, 190b/8, 198a/6,  
207a/17, 223a/13, 228b/5, 232b/17
- yumalan-** < yuvarlanmak  
**y.-ıp** 199b/2
- yurt** < ET *yurt* (EDPT, 958) yurt  
y. 188b/9, 209a/1, 214a/12  
**y.+qa** 242a/7  
**y.+ta** 192a/9, 196b/13, 216b/12,  
219b/10, 220a/12, 220a/31, 220b/2,  
220b/8, 231b/3, 242a/9, 242b/2,  
242b/16, 243a/2  
**y.+tın** 193a/16, 204a/3, 216b/7,  
220b/9, 220b/14, 221a/10, 231b/7,  
232b/6, 242a/17  
**y.+ı** 214a/13
- yut-** < ET *yut-* (EDPT, 885) yutmak  
**y.-a** (yuta kırıstiler) 189a/10  
**y.-up** 240a/18
- yügür-** < koşmak, hareket etmek  
**y.-diler** 230b/9
- yügürüş** < koşuş, hareket ediş  
**y.+idin** 204a/8
- yük** < ET *yük* (EDPT, 910) yük  
**y.+i** 212a/9
- yükle-** < ET *yükle-* (EDPT, 912)  
yüklemek  
**y.-p** 212a/8, 212b/11
- yükün-** < ET *yükün-* (EDPT, 913)  
saygıyla eğilmek, diz çökmek  
**y.-düm** 186a/11, 235a/4  
**y.-diler** 235a/4  
**y.-gey** 186a/10  
**y.-üp** 188b/3, 188b/4, 202a/2  
**y.-mey** 188b/4
- yükündürül-** < diz çöktürülmek  
**y.-di** 241b/6, 241b/11
- yümn** < Ar. uğur, bereket  
**y.-i qadem+idin** 189b/1
- yürü-** < ET *yürü-* (EDPT, 957)  
yürümek  
y. 196a/7, 196a/7  
**y.-ür** 197b/16, 203a/2  
**y.-ürler** 193a/11  
**y.-düm** 196a/3, 196a/7, 196a/7,  
196a/11, 196a/15, 196a/15, 238b/11,  
238b/15, 239a/3

**y.-di** 184a/4, 184a/11, 186a/12,  
196b/1, 235b/18  
**y.-dük** 195a/7, 210b/2, 211a/12,  
216b/2, 221b/4, 230a/5  
**y.-gey** 196a/13  
**y.-geyler** 214a/5  
**y.-sünler** 204b/16  
**y.-ydürgende** 185b/2  
**y.-y** 196b/4, 198b/5, 205b/3, 210b/5  
**y.-üp** 184b/16, 185b/15, 186a/14,  
189a/9, 193b/10, 193b/11, 193b/17,  
195b/13, 196b/2, 196b/10, 198b/8,  
200a/8, 202b/16, 203b/17, 208b/2,  
210b/4, 211a/18, 213b/14, 216b/14,  
217a/4, 217a/6, 217b/5, 217b/16,  
221a/2, 221b/7, 222b/16, 225a/9,  
228b/7, 232b/12, 234a/8, 234b/14,  
235a/4, 237a/9, 239a/4, 239a/7,  
243b/14  
**y.-ben** 196b/3  
**y.-gen** 184a/6, 184a/12  
**y.-mek** 219b/2  
**y.-mekni** 185a/9, 207a/13  
**yürül-** < gidilmek  
**y.-di** 195a/8  
**yürüş** < ilerleme  
**y.** 226b/17

**y.+ke** 244a/1  
**y.+i** 222a/8  
**y.+te** 239a/9  
**y.+lerge** 229b/1  
**yürüt-** < ET *yörüt-* (EDPT, 959)  
yürütmek  
**y.-üp** 222b/5  
**yüz** < ET *yüz* (EDPT, 982) yüz 100  
**y.** 187b/10, 190b/5, 190b/7, 205b/5,  
210b/7, 217a/3, 237a/22, 237b/11  
**y.+çe** 234a/9,  
**yüz éllig** < yüz elli  
**y.** +çe 205b/4, 217a/4,  
**yüz miñ** < yüz bin  
**y.** 202b/2  
**yüz** < ET *yüz* (EDPT, 982) yüz  
**y.+ge** 208b/6, 237b/14  
**y.+din** 220a/25  
**y.+ümge** 199b/7  
**y.+ige** 188a/9, 201b/4, 203a/4,  
228b/14, 228b/14, 242a/6  
**y.+dağı** 228b/18  
**y.+deki** 237b/11, 240b/4  
**y.+dekilerinñ** 227a/16  
**yüzer** < ET *yüzer* (EDPT, 988) yüzer  
**y.** 233a/9

**Z**

<b>zabı</b> < Ar. hakim olma	z. 188b/5, 203b/1, 214a/7, 218a/6,
z. 205b/15	222a/6, 227b/11, 229a/4, 230b/12
z.qıl- 212a/8	z.+da 220a/18
<b>zād</b> < Far. doğum, doğmuş	z.+dın 208b/2
z. 200b/14	z.+ğaça 220a/15
z.+ı 206a/8	z.+ıda 188a/12, 225a/5, 227a/6
<b>zafer-nāme</b> < Ar.+Far. zaferi konu alan eser	<b>zamāne</b> < Ar.+Far. şimdiki zaman, yaşanılan günler
z.+de 223a/8	z. 200a/16
<b>zāh</b> < Far. doğum	<b>zamānī</b> < Ar. zamanla ilgili, zamansal
z. 206a/8	z. 236b/14
<b>zahıre</b> < Ar. sıkıntı zamanında kullanılmak üzere ayrılan yiyecek	<b>zarar</b> < Ar. zarar
z. 242b/11	z. 224a/2, 224b/10
<b>zāhid</b> < Ar. koyu dindar, aşırı sofu	<b>zarb</b> < Ar. ritim, vuruş, darp
z. 189b/1	z. 195a/4
<b>zāhir</b> < Ar. görünen, belirgin	z.+qa 217b/13
z. 207a/4, 218a/9	z.+ı 217a/16
z. bol- 236a/4	z.+ıdm 197b/13, 204a/8, 217b/2, 218a/2
<b>zaḥm</b> < Far. yara	z.-ı rāst 187a/5
z.+nıḡ 204a/7	<b>zarūret</b> < Ar. güçlük, sıkıntı, çaresizlik
z.+lar 204a/7	z. bol- 184b/13, 192a/7, 234a/17
<b>zaḥmet</b> < Ar. sıkıntı	<b>zāyi'</b> < Ar. kayıp; zarar
z. 224b/10	z. 218a/13
<b>za'ıf</b> < Ar. zayıf	<b>zelzele</b> < Ar. deprem
z. 213a/10	z. 216b/6
<b>zamān</b> < Ar. zaman	<b>zerāfet</b> < Ar. şaka

z. 192b/6	z. 215a/19
<b>zerrāq</b> < Ar. ikiyüzlü, riyakar	<b>zor</b> < Far. <i>zūr</i> zor, güç
z. 205a/7	z. 196b/4, 210a/16, 210a/18, 223a/6,
<b>zerre</b> < Ar. parçacık; azıcık, birazcık	223b/16, 230a/18
z. 218a/2	<b>zorla-</b> < Far.+T. <i>zor+IA-</i> zorlamak
<b>zevrī</b> < Far. ziyaretle ilgili	<b>z.-ŋ</b> 198b/6
z. <b>qıl-</b> 194a/5	<b>z.-p</b> 214b/5, 230b/5
<b>zeyl</b> < Ar. ek, devam	<b>z.-maq</b> 216b/7
z. <b>+ide</b> 192b/12	<b>zu‘afā</b> < Ar. zayıflar
<b>zīb</b> < Far. süs	z. 220a/21
z. 188a/12	<b>zürefā</b> < Ar. zarif kişiler
<b>zıkr</b> < Ar. anma, dile getirme	<b>z.+sıdın</b> 206a/15
z. <b>qıl-</b> 231b/6, 235b/2	
<b>zil‘</b> < Ar. kenar, yan	
z. <b>+i</b> 189a/2	
<b>zine</b> < merdiven, merdiven ayakları	
z. 232b/17	
<b>zināt</b> < Far. parlaklık	
z. <b>+ı</b> 188a/12	
<b>zindān</b> < Far. hapisane, zindan	
z. <b>+ğa</b> 215b/15	
<b>zinhār</b> < Far. aman, sakın, sakın ola ki	
z. 224a/14	
<b>zišt</b> < Far. çirkin	
z. 201b/5	
<b>zi‘lqa‘de</b> < Ar. Arap aylarının on	
birincisi	



### 3.1. Özel Adlar Dizini

#### 3. 1. 1. Kişi ve Boy Adları Dizini

‘Abdul Bāqī Mīrzā	A. 187b/18, 214a/8, 221b/6, 225a/16, 235b/17, 238b/14, 239a/9, 239b/3
‘A. 210b/9	A.+nı 203b/8, 207b/14
‘Abdullāh	A.+nı 214a/9, 214a/9, 221a/19, 221b/8, 239a/3, 239a/5, 239a/7, 239b/4
‘A. 235b/8	A.+ğa 239a/14
‘Abdullāh Kitābdār	A.+nı 219b/2, 231a/16, 236a/18
‘A. 211a/11, 219b/5	A.+ları 214a/2, 214a/3, 220b/16, 221b/9, 233a/8
‘Abdul Mülük Mestī	A.+lar 213b/14, 214a/6, 221a/18, 221b/6, 226b/16, 235b/18, 236b/2, 239a/10, 243b/5, 243b/13
‘A. 224b/1	A.+larnı 203b/14, 221a/5, 224b/3, 238b/16, 239a/4, 239a/11, 243b/14
‘Abdul Raḥīm Şıgavul	A.+larnı 214a/7, 221a/4, 222a/12, 238a/17, 242b/10
‘A.+ğa 224a/12	Afrīdī Afġān
‘Abdul Raḥmanī Afġān	A. 243b/3
‘A. 238a/15	A.+nı 244a/5
‘Abdul Rezzāq	Aḥī
‘A.+qa 211b/18	A.+nı 195a/6
‘Abdul Rezzāq Mīrzā	Āḥır Mīrzā
‘A. 186b/7, 207b/18, 209b/13, 211b/11, 213b/5, 215a/15, 216a/7	Ā.+ğa 184b/13
‘A.+nı 213b/4, 213b/6, 216a/14	Aḥmed ‘Alī Tarḥān
‘A.+ğa 211b/12, 213b/3	A. 211b/4
‘Abdul ‘Azīz Mīrāḥūr	
‘A. 239b/6	
Āfāq Bégim	
Ā. 188b/3, 188a/18	
Afġān	

<b>Ahmed Bég</b>	<b>‘Alī Aşğar Mīrzā</b>
A. 237a/13	‘A.+dın 225a/2
<b>Ahmed Élçi Buğa</b>	<b>‘Alī Hān Emīr</b>
A. 209b/14	‘A. 206a/1
<b>Ahmedī</b>	<b>‘Alī Hān</b>
A. 228b/10, 229a/10	‘A.+nın 224b/8, 225b/2
<b>Ahmedī Gedā’ī</b>	‘A.+ğa 225b/1
A. 227a/11	<b>‘Alī Qulı</b>
<b>Ahmedī Pervānçı</b>	‘A. 217a/12
A.+nı 221b/14	<b>‘Alī Seyyid</b>
<b>Ahmed Qāsım</b>	‘A. 216a/2
A. 197a/11, 199b/15, 234b/6	<b>‘Alī Seyyid Moğul</b>
A.+nı 234b/5	‘A. 209b/12
<b>Ahmed Qāsım Kūhber</b>	<b>‘Alī Sīstānī</b>
A. 201b/15	‘A. 232b/13
<b>Ahmed Yasavul</b>	<b>‘Alī Şīr Bég</b>
A. 197b/10	‘A.+nın 188b/10, 188b/11, 191a/7,
<b>Ahmed Yūsuf</b>	191b/8
A. 197a/10, 198b/13, 199a/2,	<b>Allāh Véren Türkmen</b>
217b/7	A. 209b/16
<b>Ahmed Yūsuf-ı Seyyid Yūsuf</b>	<b>Apaq Hān</b>
A. 198b/11	A. 225a/1
<b>Al</b>	<b>Argun</b>
A. 232a/6	A. 207a/12
<b>‘Alī</b>	A.+lar 211a/1
‘A. 220a/22	A.+larnın 208b/12, 210a/12

‘Ases	B. 239b/3
‘A. 228b/10, 229a/11, 244a/10	<b>Bābā Qaşqa Moğul</b>
‘Āşıq Muḥammed	B. 239b/2
‘Ā. 206a/4	B.+ğa 240a/8
‘Āşıq Muḥammed Argun	<b>Bābā Sultān</b>
‘Ā. 205b/16	B. 201a/1
<b>Bābā Cān Qanbūzī</b>	<b>Bābā Şeyḫ</b>
B. 227b/13, 227b/17, 228b/11, 229a/11	B. 210a/3, 235a/6
<b>Bābā Cān Aḫtaçı</b>	<b>Bābā Şīrzād</b>
B. 242a/5	B. 198b/7, 210a/2
<b>Bābā Çehre</b>	<b>Bābā Yasavul</b>
B. 215b/10	B. 217b/15, 232b/12
<b>Bābā Dost</b>	<b>Bābā-yı Peşāgarī</b>
B. 231a/12	B. 197a/10
<b>Bābā Hākī</b>	<b>Bābū Hān</b>
B. 204b/8	B. 228a/17
<b>Bābā Ḥasan Ebdāl</b>	<b>Bābur Mīrzā</b>
B. 208b/5	B. 188b/15, 189a/3
B.+dın 210b/12	<b>Bābur</b>
<b>Bābā Kābilī</b>	B.+nı 238a/3
B. 224b/17	<b>Bahār Mīrzā</b>
<b>Bābā Lūlī</b>	B.+nıñ 208a/2
B. 198a/4	<b>Bāqī Cağanyānī</b>
<b>Bābā Qara</b>	B.+nıñ 225a/8
B. 218b/4	<b>Bāqī Hīz</b>
<b>Bābā Qaşqağa</b>	B. 234b/1
	<b>Barlas Çekī</b>

B. 241b/13	<b>Cānik</b>
<b>Becūrī</b>	C. 190a/13
B. 217a/16	<b>Cān Nāşır</b>
<b>Bedaḥşānī</b>	C.+nı 241b/20
B.+ler 202b/13	<b>Celāleddīn Maḥmūd Nā'ī</b>
B.+lerdin 213a/16	C. 190a/1
<b>Bedī'ūzzamān Mīrzā</b>	<b>Cihāngīr</b>
B. 185a/7, 186a/10, 186a/12, 186a/17, 187a/2, 187a/9, 188a/7, 188a/16, 189b/12, 189b/15, 190b/1, 190b/14, 190b/15, 191a/1, 192b/9, 197a/8, 204b/7, 204b/12, 205a/4	C. 202b/7
B.+nı 186a/5, 186a/9, 186a/15, 186b/3, 187a/12, 191b/7, 205b/13	<b>Cihāngīr Mīrzā</b>
B.+ğa 188b/12, 192a/15	C. 184b/12 186b/7, 188b/14, 189a/7, 190a/5, 192a/17
<b>Behlūl</b>	C.+nı 190a/3, 208a/3, 215b/11
B.+nı 225b/4	C.+ğa 184b/8
<b>Behzād</b>	<b>Cihāngīr Türkmen</b>
B. 206b/4	C. 213a/16
<b>Belūrī</b>	<b>Çağatay</b>
B. 191a/12	Ç. 202a/5
<b>Bég Muḥammed Moğul</b>	Ç.+dın 213a/8, 216a/2
B.+nı 230a/4	<b>Çekī</b>
<b>Bibi Māh Rūy</b>	Ç. 241b/13
B.+ğa 198a/1	<b>Çelme</b>
<b>Bū Ḥān</b>	Ç. 216a/1
B. 242a/11, 242b/6	<b>Çelme Dostkēldī</b>
	Ç. 210a/7
	<b>Çelme Moğul</b>
	Ç. 209b/11

<b>Çelme Tağcı</b>	D.+nı 228b/3
Ç. 210a/8	D.+ğa 225b/9, 226b/13
<b>Çın Témür Sultān</b>	<b>Devlet Hān Tatar Hān Yūsuf Hāyl</b>
Ç. 200b/17	D.+ğa 225a/17
<b>Çiŋgiz</b>	<b>Devlet Hān Yūsuf Hāyl</b>
Ç. 186b/12	D.+nıŋ 224b/7
<b>Çiŋgiz Hān</b>	<b>Devlet Sultān Hānım</b>
Ç.+nıŋ 186b/14	D.+nıŋ 242a/9
<b>Damaçı Mendī</b>	<b>Dīve Hindū</b>
D. 210a/8	D. 224b/8, 236a/1
<b>Dervīş Muḥammed</b>	D.+nıŋ 242a/9
D. 237b/7, 241a/16, 243a/5, 243a/6, 243a/10	<b>Dih Afġān</b>
D.+qa 240b/13	D. 237b/4
<b>Dervīş Muḥammed Fazlī</b>	D.+da 216a/7
D. 240a/6	<b>Dih Ya‘qūb</b>
<b>Dervīş Muḥammed Sārbān</b>	D. 242a/4
D. 237b/5, 240b/9, 241a/12, 243a/4, 244a/9	<b>Dildār Aġaçā</b>
D.+ğa 241b/5	D. 220a/19
<b>Dervīş ‘Alī Piyāde</b>	D.+nı 220a/18
D. 227a/4	<b>Dilezāk</b>
<b>Deryā Hān</b>	D. 220b/16, 221b/9, 231a/16, 233a/8, 242b/7, 244a/2
D. 224b/17	D.+nıŋ 221b/18, 242a/11, 242b/6
<b>Devlet Hān</b>	<b>Dilezāk Afġān</b>
D. 225b/1, 227a/2	D.+ıdın 216b/8
D.+nıŋ 225b/3	<b>Dilezāk Ya‘kūb Hāyl</b>
	D. 233a/12

**Dost Bég**

D. 217a/3, 217b/9, 228b/9, 229a/10,  
230b/4, 230b/10, 233b/19, 234a/5,  
234a/18, 234b/14

D.+niñ 218a/4, 218a/5, 230b/11,  
234a/2, 234b/11, 234b/13, 234b/16

D.+ni 230a/9, 234b/4

D.+ge 233a/15

**Dost mühürdār**

D.+nı 229a/17

**Dost Nāşır**

D. 198b/7, 210a/2, 234a/10

D.+ğa 226b/5

**Dost Nāşır Bég**

D.+ni 211b/13

**Dost Piyāde Kütvāl**

D.+niñ 203b/14

**Dost Serpūlī**

D. 198b/15

**Ebū Müslim Kökeldaş**

E. 237a/20

E.+qa 238a/7

**Ebūn**

E.+niñ 241a/1

E. 212b/12

**Ebū'l Hasan**

E. 209b/13, 239a/7

**Ebū'l Hasan Qurbégi**

E.+niñ 198a/15

**Ebū'l Hasan Qurçı**

E. 210a/6, 239a/1, 239a/4

**Ebū'l Hāşim Sultān'Alī**

E. 244a/15

**Ebū'l Muḥsin Mīrzā**

E. 185a/12, 185b/14, 185b/15,  
186b/2, 188a/7, 188a/15, 206b/11,  
207b/3

E.+nı 206b/17

E.+dın 185b/17, 207a/4

**Ebū'l Qāsım**

E. 228b/11

**Ebū'l Velīd**

E. 191a/12

**Emīn Muḥammed Tarḥān Arğun**

E.+nı 230b/14

**Emīr Vāhid**

E. 191b/2

**Engü Şeyḥ**

E.+ni 192b/1

**Esd**

E. 223b/9

**Esed**

E.+dür 223b/7

E.+ni 223b/9

**Etrāk**

E.+niņ 237b/12

E.+ke 185a/2

**Eyyüb Bég**

E. 209b/12

**Ésen Qulı Sultān**

É. 235a/1

**Ésen Témür Sultān**

É. 200b/17

**Fahrudđın Ölümidin**

F. 184b/16

**Faqır ‘Alı Kerımdād**

F. 215b/9

**Fārsī**

F. 194b/6

**Fāṭma**

F. 220a/22

**Ferruhzād**

F.+niņ 212a/6

**Ferruhzād Bég**

F.+niņ 211a/18

**Frengī**

F. 217b/11

**Ġāzī Hān**

Ġ. 225a/2

**Gedā’ī**

G. 227a/14, 227b/2, 228b/10

**Gedā’ī Bilāl**

G. 207b/2

**Gedā’ī Tağayı**

G. 219b/5, 229a/11, 236b/11,  
238b/20, 244a/9

**Ġıyāş**

Ġ. 232a/6

**Ġıyāş Maşhara Keydī**

Ġ. 236b/18

**Ġulām Şādī**

Ġ.+niņ 190a/2

**Gücür**

G. 228a/10, 230a/3

G.+ni 230b/15

G.+larnı 223a/2

**Ġürī**

Ġ. 184a/17, 242a/16

**Ġürī Barlas**

Ġ. 209b/14

Ġ.+niņ 211a/3

**Güher Şād Bégim**

G.+niņ 191a/13

**Ĥabībe Sultān Bégim**

Ĥ. 191b/13, 207a/15

Ĥ.+ni 192a/1

**H̄āce Dost H̄āvend**

H̄. 215a/6, 227a/10, 229a/10

**H̄āce Hasan**

H̄.+ġa 235b/6

H̄.+da 235b/7

H̄.+dın 235b/7

**H̄āce Hızır**

H̄. 219a/3

H̄.+dın 221a/10

**H̄āce Hızırī**

H̄.+lerniġ 241b/2

**H̄āce H̄ānd Sa‘īd**

H̄.+niġ 241a/4

**H̄āce İsmā‘īl**

H̄. 203a/15

H̄.+din 203b/16

**H̄āce Kelān**

H̄. 220b/14

H̄.+niġ 218b/5, 218b/17

H̄.+ġa 218b/1, 219a/6, 219a/8,

219a/9, 221a/10, 243b/7

**H̄āce Kōkeldaş**

H̄. 240b/10

**H̄āce Mirmirān**

H̄. 221b/10

H̄.+nı 229b/16

H̄.+ġa 221a/13

**H̄āce Muḡammed ‘Alī**

H̄. 210a/2, 216b/3, 236a/11, 236b/9,

238a/8, 241b/20, 243a/3, 243a/7

H̄.+niġ 243b/6

H̄.+ni 211b/15

**H̄āce Muḡammed ‘Alī H̄āst**

H̄.+tın 236a/9

**H̄āce Muḡammed ‘Alī Kitābdār**

H̄. 198b/7

**H̄āce Muḡammed Emīn**

H̄. 215a/6

**H̄āce Qādı**

H̄.+niġ 189b/1

**H̄āce Rivāc**

H̄.+niġ 216a/6

**H̄āce Seyārān**

H̄. 235a/8, 240a/11

H̄.+niġ 240a/15

H̄.+ġa 235a/15

H̄.+da 240b/3

**H̄āce Tāq**

H̄. 191b/2

**H̄āfız Cübır Kātıp**

H̄.+niġ 237b/17

**H̄āfız H̄acı**

H̄. 190a/1, 190a/2



**Hāfız Mirek**

H. 215a/13

**Ḥalīfe**

H. 197a/10, 216a/9, 233b/3

H.+niḡ 236b/6, 241b/18

H.+ni 215b/13

H.+ḡa 226b/4

**Ḥalīfe Şāh Ḥasan Arḡun**

H. 217b/6

**Ḥalişek**

H. 208b/5, 208b/7, 209a/4

H.+niḡ 208b/17

**Ḥalvāçı Tarḡān**

H. 211a/1

**Ḥālvi Piyāde**

H. 232b/10

**Ḥamza**

H. 242b/16

H.+niḡ 236b/7

**Ḥān Qulı**

H. 210a/2

**Ḥānzāde Ḥānım**

H. 206b/1

**Ḥaqqnazar Çıpa**

H. 187b/9

**Ḥasan**

H. 220a/22

**Ḥasan ‘Alī Celāyir**

H. 187a/16

**Ḥāst**

H. 236a/11, 238a/9, 244a/7

H.+tin 242a/1

**Ḥātem Qurbégi**

H. 210a/6

**Hātī**

H. 228b/1, 228b/7, 230b/3, 230b/10,  
232a/6

H.+niḡ 228a/16, 231a/10, 231b/18,

232a/12, 238a/12

H.+ni 228b/3, 228b/5, 234b/14

H.+ḡa 231a/11, 232a/2, 232a/13

H.+din 232a/2

**Ḥatıce Bégim**

H. 188a/18, 188b/4, 188b/14,  
205b/12

H.+niḡ 188b/6, 188b/6

H.+ni 206a/11

**Hātī Keker**

H. 229b/13, 230b/6, 231a/2

H.+niḡ 229b/17

H.+de 228a/14

**Hātī Tatar**

H.+ni 231a/4

**Ḥavz-ı Māhiyān**

H. 191b/12	H.+largā 236a/3
<b>Ḥaydar ‘Alemdār</b>	<b>Hindū Bég</b>
H.+nı 225b/16	H. 235b/18, 238b/8
<b>Ḥaydar Taqī</b>	H.+niñ 235b/14, 235b/17
H.+niñ 237a/15	H.+ge 219b/16, 228a/3, 229a/16, 229b/2, 229b/4, 232a/4
<b>Ḥazret-i Vālide</b>	<b>Hindū Bég Quçm</b>
H. 220a/19	H. 244a/7
<b>Hemū Ḥayl</b>	<b>Hindüstānī</b>
H. 214a/2	H.+ni 235b/17
<b>Ḥırlcı</b>	<b>Ḥiṣārī Qunduzī</b>
H. 214a/2	H. 215b/16
<b>Ḥız</b>	<b>Ḥüb Nigār Ḥānım</b>
H. 234b/1	H.+dın 201b/8
<b>Ḥızır Ḥayl</b>	<b>Ḥudā Baḥş</b>
H. 214a/2	H. 216a/3
<b>Hind</b>	<b>Ḥudāy Baḥş</b>
H. 226b/11	H. 209b/13
H.+niñ 227a/6	<b>Ḥūgiyānī</b>
<b>Hindāl</b>	H. 214a/2
H. 220a/8, 220a/13, 220a/29, 227a/7, 241b/10	<b>Humāyūn</b>
H.+niñ 227a/5	H. 215b/1, 215b/3, 220a/8, 233b/9
H.+nı 220a/12	H.+niñ 215b/4, 215b/5, 231a/13
<b>Hindistānī</b>	H.+ğa 231a/13
H.+ler 223b/8	H.+dın 220a/7
<b>Hindū</b>	<b>Ḥurd</b>
H. 236a/1	H. 213b/13

**Hüseyn**

H. 239a/13, 240a/7

**Hüseyn Ékrek**

H.+ke 228a/4, 228a/4

**Hüseyn Hasan**

H. 238b/16

**Hüsrev**

H. 227a/10

H.+niņ 240a/6

**Hüsrev Kökeldaş**

H. 207b/1, 209b/18, 221b/14

**Hüsrev Mîrzâ Qulı**

H. 238b/5

**Hüsrev Şâh**

H. 216a/1

H.+niņ 192a/16, 192b/2, 216a/2

**‘İşqullâh**

‘I. 208b/13, 208b/13

**İbn-i Hüseyn Mîrzâ**

İ. 185a/13, 185b/16, 186a/3, 186b/5,  
188a/15

İ.+ğa 207b/2

İ.+dın 186b/9

**İbrâhîm**

İ.+ğa 227a/2

**İbrâhîm Bég**

İ. 209b/12

**İbrâhîm Çehre**

İ.+dın 237a/7

**İkele**

İ. 207a/2

**İkele Mîrzâ**

İ.+niņ 189b/16, 207a/5

**İkü Salîm**

İ. 216a/2

**İmâm Fahr**

İ. 191a/12

**‘İmâmeddîn Mes’ûd**

‘İ.+nı 184b/12

**İnanġu**

İ. 216a/10

**İşkemiş**

İ. 202b/15

**Kâmrân**

K. 233b/9

K.+niņ 241b/22

**Keker**

K. 228a/12

K.+niņ 229b/12

**Kemâl Şerbetçi**

K. 210a/1

**Kepe**

K. 240a/10

K.+niņ 195a/5

<b>Kerīmdād</b>	<b>Lenger Hān Niyāzī</b>
K. 234a/11	L.+ni 244a/11
<b>Kette Māh</b>	<b>Lenger-i Mīr Ġiyās</b>
K. 190a/13	L. 193a/4
<b>Képek Mīrzā</b>	L.+dın 192a/11, 192b/13
K. 185a/14, 207a/1	<b>Māh Çüçük</b>
K.+nıñ 206b/12	M.+ni 214b/8
K.+ğa 207a/4	<b>Māmā Hatun</b>
<b>Képek Qulı Bābā</b>	M.+ğa 240a/12
K. 210a/6	<b>Manşūr</b>
<b>Kıb</b>	M. 210a/8
K. 232a/6	<b>Maqşūd Suçı</b>
<b>Kıçık Māh</b>	M. 210a/3
K. 190a/13	M.+nı 211b/17
<b>Kıçkine Tunqaţār</b>	<b>Ma‘rūf</b>
K.+dın 240b/3	M. 233a/12
<b>Kilāgāhī</b>	<b>Ma‘şūme Sultān Bégim</b>
K. 202b/15	M.+ni 191b/12, 207a/16, 212b/13
<b>Lenger</b>	<b>Mehmend</b>
L. 198a/6	M. 203a/7
L.+dın 192b/14, 197b/4	M.+ni 203a/7
<b>Lenger Hān</b>	<b>Mehmend Afġān</b>
L. 227a/11, 231a/7, 243a/13	M.+nıñ 215b/8
L.+nıñ 223b/6	<b>Mehmend Afġānī</b>
L.+nı 223b/10	M. 207b/11
L.+ğa 224b/4, 229b/1	<b>Melik ‘Alī Quţbī</b>
	M. 217b/12

**Melik Bū Ḥān**

M. 233a/8

**Melik Hest**

M. 223b/7, 223b/10

M.+niņ 230a/3, 231a/1, 231a/2

**Melik Hest Cencūhe**

M. 229b/6

**Melik Mūsā**

M. 233a/8

**Melik Süleymān Şāh**

M.+niņ 220a/34

**Melik Şāh Manşūr**

M. 220a/34

**Melik Şāh Yanşūr Yūsuf**

M. 236a/15

**Mevlānā Mesnedī**

M. 215b/2

**Mevlānā ‘Abdulrahmān Cāmī**

M.+niņ 191a/11

**Mezīd**

M. 234b/9

**Mezīd Bég**

M.+niņ 205b/17

**Mihr-i Cān**

M. 220a/17

**Mihr Nigār Ḥānım**

M. 213b/10

**Minūçihir Ḥān**

M. 228a/5, 229b/5

M.+niņ 229b/5

M.+ğa 229a/3

**Mīr ‘Alī Bég**

M.+niņ 224b/16

**Mīr ‘Alī Ġāzī Ḥān**

M.+niņ 225a/11

**Mīr Bedir**

M. 187b/1

M.+niņ 187b/2

**Mīr Bedir Muẓaffer**

M. 187a/16

**Mīrcān**

M. 190a/4

**Mīrek Cān**

M. 192b/17

**Mīrekī Kūr Dīvān**

M. 206a/2

**Mīr Ḥān**

M. 211b/16

**Mīr Ḥurd**

M. 229a/11

M.+nı 241b/10

**Mīr Ḥurd Bekāvul**

M.+ge 239b/7

<b>MİRİM</b>	M.+nı 197a/7, 200a/14, 202a/6, 207b/17
M. 227a/10, 229a/10	
<b>MİRİM DİVÂN</b>	M.+ğa 198a/16, 201b/16, 202a/5, 211b/18, 213b/8
M.+nı 201a/13	
<b>MİRİM NƏŞİR</b>	<b>MİRZƏ MELVİ QARLUQ</b>
M. 210a/2	M. 231a/14
M.+nı 211b/17, 229b/16	<b>MİRZƏ QULI</b>
M.+ğa 234b/16	M. 228b/10, 229a/10, 241a/13, 241a/14
<b>MİR MUHAMMƏD CƏLƏBƏN</b>	<b>MİRZƏ QULI KÖKELDAŞ</b>
M. 241a/6	M. 234a/11
M.+nı 222b/3	M.+nı 241a/12
<b>MİR MUHAMMƏD MEHDİ HƏCƏ</b>	<b>MİRZƏ QULI MUHAMMƏDİ</b>
M. 224b/2	M. 227a/10
<b>MİRŞAH BƏG</b>	<b>MİRZƏ-YI MELVİ QARLUQ</b>
M. 240b/7	M.+nı 238a/11
<b>MİR ŞAH QOÇIN</b>	<b>MİŞL-I QARLUQ</b>
M. 209b/15, 238b/8	M. 232a/6
<b>MİRZƏ BƏG KEYHÜSREVİ</b>	<b>MOĞUL</b>
M. 206a/2	M. 199b/6, 202a/5, 228b/10
<b>MİRZƏ HƏN</b>	M.+dın 187b/17
M. 198a/7, 198a/11, 198a/14, 198a/15, 198b/10, 198b/12, 198b/13, 200a/12, 201a/10, 209b/11, 213b/8, 213b/9, 237b/5, 237b/10, 240a/10	M.+ları 209b/12
M.+nı 199b/3, 200a/2, 200b/2, 201b/15, 202a/4, 202a/8	M.+lar 216a/1, 216a/14, 234b/10
	M.+larmı 197a/6
	M.+lardın 210a/7
	<b>MOĞUL 'ABDUL VEHHƏB</b>
	M.+ğa 206a/13

<b>Mollā Abdül Melīk H̄'astī</b>	<b>Molla 'Alī H̄'ān</b>
M. 217a/5	M. 238a/13
<b>Mollā Bābā</b>	<b>Muḥammad Ağa</b>
M.+nıñ 198a/3, 198a/9	M. 240a/3
M.+ğa 216a/10	<b>Muḥammed 'Alī</b>
<b>Mollā Bābā Peşāğarī</b>	M. 209b/17
M.+ni 214b/10	<b>Muḥammed 'Alī Ceng Ceng</b>
<b>Mollā Bennā'ī</b>	M. 217b/13, 228b/10, 229a/11, 238a/10
M.+ğa 206a/14	M.+niñ 231a/12, 231b/19, 232a/4
<b>Mollā H̄'āce</b>	M.+ğa 232a/6, 232a/11
M.+ge 236a/7	<b>Muḥammed 'Alī Piyāde</b>
<b>Mollā Kebīr</b>	M. 215a/6
M. 236a/13	<b>Muḥammed Baḫşı</b>
<b>Mollā Kitābdār</b>	M. 239b/6
M.+nı 236b/20	M.+nı 211b/14
<b>Mollā Maḫmūd</b>	<b>Muḥammed Bég</b>
M. 237a/18	M. 185b/11, 209b/12
<b>Mollā Mīrek Ferketī</b>	<b>Muḥammed Burunduq</b>
M. 214b/15	M.+nıñ 205a/5, 205a/12
<b>Mollā Mürşid</b>	<b>Muḥammed Burunduq Barlas</b>
M.+ni 226b/10	M. 185a/7, 185b/9, 204b/7
M.+qa 226b/14	<b>Muḥammed Burunduq Bég</b>
<b>Mollā Sultān 'Alī Meşhedī</b>	M. 186b/8, 192a/3, 204b/11
M. 206b/4	M.+ge 187a/3
<b>Mollā Türk 'Alī</b>	<b>Muḥammed Dulday</b>
M. 217a/8	M. 242b/16

**Muḥammed Endicānī**

M. 197a/13

M.+nī 197b/3

**Muḥammed Ḥüseyn**

M. 198a/16

**Muḥammed Ḥüseyn Mīrzā**

M. 197a/5, 198a/7, 199a/14,  
199a/14, 199a/15, 199b/5, 201a/11,  
201b/5

M.+nī 201a/14, 201b/2, 201b/9

**Muḥammedī**

M. 227a/14, 227b/2, 229a/10

**Muḥammedī Kōkeldaş**

M. 244a/9

**Muḥammed Mīr Yūsuf**

M.+ġa 206b/2

**Muḥammed Qurçı**

M. 202b/7, 213a/17

**Muḥammed Sulṭān Mīrzā**

M.+nıñ 234b/20

**Muḥammed Şerīf Mūneccim**

M. 236a/10

**Muḥammed Zamān Mīrzā**

M. 238a/5

M.+nıñ 227a/7

**Muḥammed Ze'ī**

M. 221a/4

**Muḥammed Muqim**

M. 207a/6

**Muḥibb 'Alī Qurçı**

M. 192b/3, 197a/10, 209b/16,  
216a/9, 243a/3

**Muḥsin Mīrzā**

M.+nī 206b/17

**Muqim**

M. 207a/8, 208b/9, 210a/12,  
210a/14, 210b/13, 211a/11, 211b/1,  
211b/2, 212b/16

M.+nıñ 208b/10, 210a/15, 211b/11,

212b/2, 214b/8

M.+nī 204b/14

M.+ġa 208a/5, 210b/14

**Murād Béğ Bayındır**

M. 210b/9

**Mūsā**

M. 242a/11, 242b/6

**Mūsā Ḥ'āce**

M. 216a/13

**Muzaffer Ḥüseyn Mīrzā**

M. 185a/7

**Muzaffer Mīrzā**

M. 185a/15, 185b/16, 186a/3,  
186b/1, 188a/8, 188a/16, 188b/13,  
188b/13, 188b/15, 189a/6, 189a/8,



189b/15, 190a/9, 190a/12, 197a/8,  
204b/7, 204b/11

**M.+niņ** 187a/15, 189a/7, 190a/13,  
190b/1, 205b/13, 206b/1

#### **Mübārek Şāh**

**M.** 184a/9, 202b/7, 213a/16

#### **Mümin Ateke**

**M.** 239a/2, 239a/3

#### **Nārīn**

**N.** 202b/15

#### **Nāşır Mirzā**

**N.** 184a/5, 184a/10, 184a/16,  
202b/10, 202b/14, 202b/18, 203b/13,  
209b/16, 212a/9, 214b/15, 214b/17

**N.+niņ** 184a/3, 184a/14, 202b/6,  
212b/15, 215a/4

**N.+nı** 202b/13, 213a/5, 213a/17

**N.+ğa** 211b/17, 212a/8, 212a/10,  
212b/6, 212b/6, 215a/15

#### **Nazar ‘Alī Türk**

**N.** 229b/5

#### **Nevrüz**

**N.** 217b/14

#### **Nilābī**

**N.+ler** 222b/14

#### **Nür Bég**

**N.** 233b/15

#### **Nu‘mān**

**N.** 227a/11, 227a/14

#### **‘Ömer**

**‘Ö.+niņ** 206a/1

#### **Özbek**

**Ö.** 184a/14, 185a/6, 187b/5, 204b/5,  
207a/8, 208a/6, 213a/6, 213b/4,  
241b/13, 241b/14

**Ö.+niņ** 184b/6, 185a/5, 205b/4,  
205b/11

**Ö.+ni** 205a/11

**Ö.+ke** 187b/4, 204b/3, 213a/9,  
213a/17, 242a/16

**Ö.+ler** 184a/3, 184a/10

**Ö.+lerni** 184a/6

#### **Özbek Şıban Sultān**

**Ö.+lardın** 186b/4

#### **Papa Oğlı**

**P.** 209b/16

#### **Pāyende Muḥammed Qaplan**

**P.** 238b/20, 239a/6

**P.+niņ** 239a/8

#### **Pāyende Sultān Bégim**

**P.** 188a/18, 188b/3, 205b/12

**P.+ni** 191b/15

**P.+niņ** 188b/7

**Peşā'ī**

p. 193a/8

**Pīrī Bég**

P. 210b/6, 210b/7

**Pīr Muḥammed Mīrzā**

P. 208a/3

P.+nıñ 208a/3

**Pīr Sultān**

P. 193a/8

**Pūlād Sultān**

P.+ğa 237b/18

**Qāđī İhtiyār**

Q. 206b/2

**Qalmaqī**

Q. 232a/12

**Qanber 'Alī**

Q. 193b/9, 209b/14, 211a/1, 211a/2

**Qanber 'Alī Qāsım OBég**

Q. 198a/12

**Qanber Bég**

Q. 227a/7

**Qara Aḥmed Yurtçı**

Q.+nı 197b/10

**Qaraca**

Q.+nı 230b/14

**Qarluq**

Q. 231a/13, 231a/15, 232a/6,

238a/11

**Qāsım 'Alī**

Q. 228b/11, 229a/12

**Qāsım 'Alī Tiryākī**

Q. 227a/11

**Qāsım Bég**

Q. 186a/12, 186b/8, 190a/17,

193a/6, 193a/10, 193b/8, 203b/18,

209b/14, 210a/16, 212b/4, 213a/2,

213a/15, 233b/11, 237b/15

Q.+nıñ 193a/9, 197a/13, 211a/2,

214b/4, 215b/13, 236b/6, 241b/16

Q.+ni 184b/7

Q.+ge 196b/14, 212b/2, 237b/14

Q.+dın 210a/17

**Qāsım Hüseyn Sultān**

Q.+nıñ 186b/5

**Qāsım Kōkaldaş**

Q. 209b/18

Q.+qa 214b/9

**Qāsım Sultān**

Q. 186b/4, 186b/8

**Qayyām**

Q. 238b/8

<b>Qızıl</b>	Q. 238b/8
Q. 233b/5	<b>Qutluq Qadem</b>
<b>Qoç Argun</b>	Q.+niñ 233b/8
Q. 212b/3	<b>Ramazān Lūlī</b>
<b>Qoç Bég</b>	R. 228b/11
Q. 215b/9, 230a/7, 242a/13	<b>Rūḥ Dem</b>
Q.+niñ 226a/16	R. 227a/11, 228b/11, 229a/11,
Q.+ni 242a/16	241a/6, 241a/7
Q.+ge 220a/5, 242a/16	<b>Rüstem</b>
Q.+qa 226b/5	R. 210a/8
<b>Qul Bāyezīd Bekāvul</b>	<b>Rüstem Türkmen</b>
Q. 209b/19	R.+ni 221b/5
Q.+nı 211b/13	<b>Sāq-ı Selmān</b>
<b>Qulı Bég Argun</b>	S. 191a/12
Q.+niñ 211b/3	<b>Sāqī</b>
<b>Qurbān Çarḥī</b>	S. 215a/6
Q. 224b/1	<b>Semarqandī</b>
<b>Qutluğ Qadem Qaravul</b>	S. 190a/4
Q. 210a/3	<b>Semke</b>
<b>Qutluq</b>	S. 216a/2
Q. 240b/10	<b>Senger Ḥān Cencūhe</b>
<b>Qutluq Ḥāce</b>	S. 225b/11, 229b/6
Q. 241b/3	<b>Senger Qarluq</b>
Q.+niñ 235b/9, 240b/13, 241b/2	S. 231a/14
<b>Qutluq Muḥammed</b>	<b>Seydim</b>
Q. 242a/9	S. 192b/4
<b>Qutluq Qadem Ḥüseyn</b>	S.+ge 192a/17

<b>Seydim ‘Alī Derbān</b>	<b>Sultān Aḥmed Moğul</b>
S. 192a/15, 192b/3	S. 198a/13
<b>Seyyid ‘Alī</b>	<b>Sultān Aḥmed Tenbel</b>
S. 238b/5	S. 234a/7
<b>Seyyid ‘Alī Ḥān</b>	<b>Sultān ‘Alā’eddīn</b>
S. 225a/15	S.+ni 220b/4
S.+niḡ 228a/5	S.+ğa 221a/6
S.+ğa 225a/12	<b>Sultān ‘Alā’eddīn Sevādī</b>
<b>Seyyid Dervīṣ ‘Alī</b>	S. 219a/12
S. 210a/7	<b>Sultān ‘Alī Argun</b>
<b>Seyyid Efzal</b>	S.+ni 204b/13
S. 184b/1	<b>Sultān ‘Alī Çehre</b>
<b>Seyyid Hoşkéldi</b>	S. 209b/12, 216a/3
S. 210a/7	<b>Sultān ‘Alī Mīrzā</b>
<b>Seyyid Hüseyn Ekber</b>	S. 241b/22
S. 209b/14	<b>Sultān Bāyezīd</b>
<b>Seyyid Qāsım</b>	S. 243b/2, 244a/5
S. 226b/6	<b>Sultān Bégim</b>
S.+niḡ 198a/3	S. 234b/20
<b>Seyyid Qāsım Eşik Ağa</b>	<b>Sultān Ebū Sa‘īd Mīrzā</b>
S. 209b/16, 223a/1	S. 189a/3, 191a/14, 225a/5
<b>Seyyid Qāsım Eşik Aqa</b>	S.+niḡ 188a/19
S. 198a/11, 238b/8	<b>Sultān Ḥasan Mīrzā</b>
<b>Sikender Behlül</b>	S.+niḡ 234b/19
S.+niḡ 225a/12	<b>Sultān Humāyūn Ḥān</b>
<b>Sultān Aḥmed Mīrzā</b>	S. 215b/2
S.+niḡ 191a/9, 191b/12, 212b/13	<b>Sultān Hüseyn Mīrzā</b>

- S.+nıj 184b/2, 185a/10, 188a/11,  
188a/19, 191a/6, 205b/12
- Sultānım Bégim**
- S.+nıj 235a/1
- Sultān İbrāhīm**
- S.+ğa 226b/11, 226b/14
- Sultān Mes‘ūd Kābilī**
- S. 224b/16
- Sultān Mes‘ūd Mīrzā**
- S. 189a/7, 225a/2
- S.+nıj 224b/15
- Sultān Muḥammed Dulday**
- S. 209b/18, 237a/13, 243a/4
- S.+dın 184b/1
- Sultān Nigār Hānım**
- S.+nıj 200b/2
- Sultān Peşā’ī**
- S.+ni 193b/1
- Sultān Pūr**
- S.+dın 242b/5
- Sultān Qulançaq**
- S. 187b/4
- S.+nı 185a/9
- Sultān Qulıçanaq**
- S. 207b/2
- Sultān Sa‘id Hān**
- S. 200b/10, 244a/17
- S.+ğa 200b/14
- Sultān Sa‘id Mīrzā**
- S. 189a/3
- Sultān Sencer Barlas**
- S. 197a/6
- S.+nı 199b/10
- Sultān Sikender**
- S. 225b/6, 226b/11
- Sultān Tīrāhī**
- S.+dın 243b/7
- Sultān Veys**
- S. 221a/6
- S.+ni 219b/13
- Sultān Veys Sevādī**
- S.+nıj 219a/13, 219b/11
- Suyurgatmış Mīrzānıj**
- S.+nıj 224b/14
- Sürpā**
- S. 230a/3, 230b/15
- Süyüncük Hān**
- S. 234b/5
- Süyündük**
- S. 210a/9, 216a/3
- Süyündük Türkmen**
- S.+nıj 195a/5

**Şādī Beçe**

Ş. 190a/2

**Şāh Fīrūz Qadr**

Ş. 215b/3

**Şāh Bég**

Ş. 185a/8, 207a/6, 208a/5, 208a/9,  
208b/9, 210a/11, 210b/5, 211a/8,  
211b/1, 211b/2, 243a/4

Ş.+niņ 192b/10, 211b/14, 212a/4,  
233b/6, 238a/7

Ş.+ni 204b/14

Ş.+ge 192b/10, 210a/10, 211a/7

Ş.+din 212b/17

**Şāh Bég Argūn**

Ş.+niņ 233b/5

**Şāh Bégim**

Ş. 199b/14, 200a/3, 200a/7, 200a/8,  
200b/7, 213b/9

Ş.+niņ 200a/13, 213b/7

Ş.+ni 200a/4

**Şāh Ḥasan**

Ş. 226a/3, 243a/4

Ş.+niņ 214b/9, 237a/24

Ş.+m 226a/5, 244a/10

Ş.+ğa 233b/14, 236b/21

**Şāh Ḥasan Bég**

Ş.+ni 233b/3

**Şāh Ḥasan-ı Şāh Bég**

Ş. 236b/9, 241a/11

**Şāh Ḥüseyn**

Ş. 229a/14, 238a/12

**Şāh İsmā'il**

Ş. 200b/11

**Şāh İsmā'ıl Bayındır**

Ş. 210b/8

**Şāh Maḥmūd**

Ş. 198b/7

Ş.+m 211b/15

**Şāh Maḥmūd Pervāncı**

Ş. 209b/19

**Şāh Manşūr**

Ş. 236a/17

Ş.+niņ 220b/2, 220b/7, 221a/8,  
221b/13

Ş.+ğa 236a/18

**Şāh Manşūr Baḥşı**

Ş. 204b/1, 206a/12

**Şāh Manşūr Yūsuf Ze'ī**

Ş. 218b/10, 219b/3

**Şāh Mezīd Kōkeldaş**

Ş. 238a/5

**Şāh Mīr Ḥüseyn**

Ş. 242b/5

Ş.+ni 242b/11	Ş. 221b/17
Ş.+ge 242b/13	Ş.+niş 222a/3
<b>Şāh Muhammed Mühürdār</b>	<b>Şeyh Bahā'eddīn 'Ömer</b>
Ş.+mı 229a/17	Ş. 191a/10
<b>Şāh Nazar</b>	<b>Şeyh Ebū Sa'īd Tarḥān</b>
Ş. 210a/9, 216a/3	Ş.+mı 211b/18
<b>Şāhruḥ Mīrzā</b>	<b>Şeyhim Mīrşikār</b>
Ş.+niş 224b/14	Ş. 233a/5
<b>Şāh Şücā' Argun</b>	<b>Şeyh Muhammed 'Abdullāh Bekāvul</b>
Ş. 210a/10	Ş. 206a/1
Ş.+niş 237a/20	<b>Şeyh Pūrān</b>
Ş.+mı 226a/3	Ş. 206a/13
<b>Şaybaq</b>	<b>Şeyhü'l-İslām</b>
Ş.+qa 192b/9	Ş.+niş 191b/6
<b>Şaybaq Hān</b>	<b>Şeyh Zeynüddīn</b>
Ş. 187b/14, 201b/11, 201b/12, 204a/17, 205a/16, 206a/3, 206a/8, 207a/5, 212b/15, 213a/1, 213a/6, 214b/15, 214b/16, 215a/2, 215a/7	Ş. 191a/10
Ş.+niş 206b/14, 207a/6	<b>Şībānī Hān</b>
Ş.+mı 204b/2, 212b/17	Ş. 185b/1
Ş.+ğa 204b/2	Ş.+niş 185a/8
Ş.+dın 206a/10	Ş.+mı 200b/12
<b>Şaybaq Piyāde</b>	<b>Şīr Bég</b>
Ş. 227a/4	Ş. 210a/6
<b>Şehbāz Qalender</b>	<b>Şīrim Bég</b>
	Ş. 213a/15
	Ş.+ni 211b/8
	<b>Şīrim Tağayı</b>
	Ş. 198a/3, 204a/12, 209b/11, 234b/9

**Şir Qulı**

Ş. 209a/1, 216a/2

Ş.+nıñ 198a/13

Ş.+nı 198b/2

**Şir Qulı Qaravul Moğul**

Ş. 198a/12, 209b/17

**Tāceddīn Maḥmūd**

T. 212b/37

**Tagayı Şāh Baḥşı**

T.+nı 211b/16

**Tatar**

T. 228b/4

T.+nıñ 228a/15, 228b/7, 230b/12

T.+nı 229b/18

**Tatar Ḥān**

T. 225b/3, 225b/6

T.+nıñ 225b/7

T.+da 225b/5

**Tatar Keker**

T. 228a/14, 228b/3

T.+ge 228a/7

**Ṭāvus Ḥān**

Ṭ. 220b/7

**Tenbel**

T. 234a/12, 234a/13, 234a/15

**Terdi Muḥammed**

T.+qa 227b/18

**Terdi Muḥammed Qıpçaq**

T. 236b/20

T.+nı 227b/14

**Témür Bég**

T. 196b/11, 197a/13, 224b/12

T.+nıñ 213a/7, 215a/17, 224b/13

**Témür Sultān**

T. 206b/11, 206b/15

**Téñri Bérđi**

T. 193b/9, 209b/14, 211a/1, 237a/15

T.+nıñ 217a/8

T.+ge 238a/8

**Téñri Qulı**

T. 227a/11, 228b/11, 229a/12,

241a/6

T.+nı 241a/7

**Toḡta Buğa**

T. 200b/17

**Toqbāy**

T.+dın 197a/13

**Ṭūfān Argun**

Ṭ. 208b/11, 208b/14

**Tülek**

T. 241b/14

**Tülek Kökeldaş**

T. 199b/3

T.+nıñ 241b/12



**Türk**

T. 187b/17, 213a/8, 223b/15,  
226b/6, 229b/3

T.+ke 224a/14, 226b/8, 226b/13,  
229a/15

**Türkmen**

T. 195b/15, 196b/7, 196b/11,  
197a/5, 210b/7, 210b/9

T.+lerdindür 210b/7

T.+din 216a/3

T.+lerdin 210a/8

**‘Ubeyd Sultān**

‘U. 206b/16

‘U.+ğa 206b/11

**Uğan Bérđi**

U. 221a/19, 228b/10

U.+ni 221a/16

**Uluğ Bég Mīrzā**

U. 198a/5, 198a/7

**Urus ‘Alī**

U. 210a/7

**Üstād Şāh Muḥammed**

Ü. 215a/13, . 217a/12

**Üstād ‘Alī Qulı**

Ü. 217b/10

**Velī Ḥazāncı**

V. 210a/2

**Velī Ḥazāneçi**

V.+ğa 230b/17

**Velī Ḥāzin**

V. 217a/12, 217b/11

**Yārek Bég**

Y.+ni 211b/9

**Yārek Tağayı**

Y.+ğa 196b/9, 209b/11

**Yılbars Sultān**

Y.+nı 234b/21

**Yūnus Ḥān**

Y. 200b/4

**Yūnus ‘Alī**

Y. 229a/10, 236b/10

**Yūsuf ‘Alī**

Y. 227a/11, 228b/11, 229a/12,  
235a/9

**Yūsuf ‘Alī Bekāvul**

Y.+mı 220b/9

**Yūsuf ‘Alī Kökeldaş**

Y. 190a/10, 191a/4, 191a/5

**Yūsuf ‘Alī Rikābdār**

Y. 237a/21

Y.+mı 220a/13

**Yūsuf Ze’ī**

Y. 219b/1, 220a/34, 220b/1, 220b/7,  
221a/4, 236a/15, 236a/17, 243b/5

Y.+niġ 220b/3, 221a/3, 221b/17,  
236a/16, 242a/3, 242b/7

Y.+ge 218b/11

Y.+din 218b/10

### **Zemme Yaġsi**

Z. 197b/7

### **Zübeyr**

Z. 202b/7, 213a/16

### **Zübeyr Mīrzā**

Z.+din 184a/9

### **Zü'l Nūn**

Z.+niġ 211b/16

Z.+ni 205b/6

### **Zü'l Nūn Argun**

Z. 185a/8, 204b/7, 205a/2, 205b/3

### **Zü'l Nūn Bég**

Z. 186b/8, 190a/18, 192a/3, 204b/12

Z.+niġ 185a/6, 192b/17

Z.+ge 187a/3, 190a/17, 192b/16

### 3. 1. 2. Yer Adları Dizini

#### Ābdere

Ā. 202b/16

#### Ādīnepūr

Ā. 214a/10

#### Afġānistān

A.+nı 225a/9

#### Āhenīn

Ā. 216b/2

#### Aḥsi

A.+de 234a/19

A.+din 234b/2

#### Ala Qurġan

A.+nıı 205b/15

A.+ġa 197a/9, 205b/8

#### ‘Alī Mescid

‘A. 244a/13

‘A.+ġa 243b/10

‘A.+qa 233a/12

‘A.+tin 233a/14

#### ‘Alīšek

‘A. 214a/15

#### Aqsaray

A. 191a/15

#### Bādem Çeşme

B.+ġa 242a/19

#### Bādġīs

B. 184b/16, 192a/8

B.+qa 185a/12

#### Bādīc

B. 215a/11

B.+nıı 215a/12

#### Bāġāt Ḥumm

B.+ġa 241a/2

#### Baġlān

B. 237b/16

#### Bāġ-ı Benefşe

B.+ġa 233b/17

#### Bāġ-ı Bihişt

B.+nıı 200a/3

B.+qa 199a/14

B.+de 233a/16, 242b/3

B.+te 198a/8

B.+din 233a/16

#### Bāġ-ı Cihān-ārā

B. 188b/12, 190b/1, 191b/3

#### Bāġ-ı Ḥalvet

B. 235a/2

B.+te 216a/17

#### Bāġ-ı Ḥıyābān

B. 191a/13

#### Bāġ-ı Nażargāh

B. 191a/8

<b>Bāġ-1 Nev</b>	217a/9, 218a/11, 218b/1, 218b/13,
<b>B.</b> 191a/14	218b/14, 218b/16, 218b/17, 219a/4,
<b>B.+de</b> 188b/9, 188b/10	219a/6, 219a/14, 219b/3, 220b/8,
<b>Bāġ-1 Şafā</b>	220b/9, 220b/12, 220b/14, 221a/8,
<b>B.+ġa</b> 224a/9	221a/9, 222a/9, 234b/13, 236b/2
<b>Bāġ-1 Sefīd</b>	<b>B.+nıŋ</b> 218b/4, 218b/18
<b>B.</b> 191b/2	<b>B.+ġa</b> 219a/5, 243b/7
<b>B.+te</b> 188b/13	<b>B.+ge</b> 216b/8
<b>Bāġ-1 Şehr</b>	<b>B.+da</b> 222a/14, 237a/14
<b>B.</b> 191b/7	<b>B.+dın</b> 222a/7
<b>Bāġ-1 Yurunçqa</b>	<b>Bedahşān</b>
<b>A.+da</b> 216a/17	<b>B.</b> 202b/7, 213a/13, 213a/15,
<b>Bāġ-1 Zāġān</b>	213b/8, 213b/9, 213b/10, 218b/8,
<b>B.</b> 191a/4	244a/17
<b>Bāġ-1 Zübeyde</b>	<b>B.+ġa</b> 203a/1
<b>B.</b> 191a/14	<b>B.+da</b> 213a/16, 213b/7
<b>Bāmiyān</b>	<b>B.+dın</b> 244a/16
<b>b.</b> 195b/13, 242a/15	<b>Belĥ</b>
<b>Bārān</b>	<b>B.</b> 187b/4
<b>B.</b> 202a/10, 202a/11, 202a/17,	<b>B.+ni</b> 187b/5
240a/11	<b>B.+qa</b> 218b/8
<b>Bārīk Āb</b>	<b>B.+de</b> 185a/9
<b>B.</b> 242b/1	<b>B.+dın</b> 227a/7
<b>Bāzār-1 Melik</b>	<b>Belĥāb</b>
<b>B.</b> 191b/6	<b>B.</b> 184b/5
<b>Becūr</b>	<b>Belūc</b>
<b>B.</b> 216b/7, 216b/8, 216b/9, 216b/14,	<b>B.+largā</b> 225b/16

**Behet**

B. 225a/14

**Bigrām**

B.+ġa 232b/16

B.+da 233a/3

**Bihre**

B. 222a/7, 222a/10, 223a/11,  
223b/14, 224a/13, 224a/13, 224b/5,  
224b/6, 224b/10, 224b/11, 224b/12,  
225a/11, 225a/14, 225b/2, 225b/15,  
225b/18, 226a/6, 228a/3, 228a/9,  
229a/13, 231b/9, 232a/4, 232a/5,  
235b/14

B.+niġ 223a/18, 224a/4, 224b/8,  
224b/10, 225b/13, 226a/8, 226a/17,  
226b/2

B.+ni 220a/28, 225a/13, 225b/1,  
225b/10

B.+ġa 224b/7

B.+ge 231a/9, 235b/18

B.+de 228b/6, 229b/3, 232a/4,  
235b/19

B.+din 223a/8, 229b/9, 231a/7,  
236a/2

**Bihzādī**

B.+ġa 235a/10

**Bengeş**

B. 225a/8, 239b/19

**Bennū**

B. 225a/9, 233a/2

**Bīsūt**

B. 220b/8

B.+qa 228b/1

**Büt Hāk**

B. 242a/15

B.+dın 242a/14

**Caḥçarān**

C.+dın 192b/19

**Cānāb**

C. 224b/13, 225a/11, 228a/4, 228a/5

**Cemrūd**

C.+tın 244a/16

**Cencūhe**

C. 223a/11, 223a/18, 223b/4,  
223b/6, 229b/12

C.+niġ 228a/9, 228a/12

C.+ġa 223b/10

**Cenglik**

C.+ke 195b/13

**Cenyūt**

C. 223b/15, 224b/13

**Cet**

C. 228a/10

<b>Cevāz Kāgaz</b>	Ç. 184b/6
C. 191a/8	
<b>Cigdelik</b>	Ç. 216b/5, 219a/4, 219a/14, 219b/2
C. 214a/3	
C.+tin 214a/1	
<b>Cihān-ārā</b>	<b>Çerāgdān</b>
C.+nıñ 191b/4	Ç.+dın 193a/2
<b>Cūd</b>	<b>Çergālang</b>
C. 223a/11, 223a/18, 224a/5, 228a/9, 228a/12	Ç. 191b/2
C.+dur 223b/4	<b>Çeşme Tere</b>
C.+qa 223b/4	Ç.+nıñ 238b/2
<b>Curgātū</b>	Ç.+de 239b/7
C. 221a/14	<b>Çeştūbe</b>
<b>Cūy-ı Encīl</b>	Ç.+ 202a/10, 202a/11
C. 191a/8	<b>Çınār Bāğ</b>
<b>Cūy-i Şāhī</b>	Ç.+nıñ 236b/16
C.+ğa 233a/14, 242b/15	Ç.+ıdağı 237a/22
C.+dın 233a/16, 242b/17, 244a/16	<b>Çiçektū</b>
<b>Çaḥçerān</b>	Ç. 184b/16, 187b/10
Ç. 192b/15, 192b/16	Ç.+nıñ 187b/12
Ç.+ğa 192b/14	<b>Çihil Duhterān</b>
<b>Çālāk</b>	Ç. 188a/17
Ç. 216a/6	Ç.+da 185a/12
<b>Çānāb</b>	<b>Çine</b>
Ç. 223b/15	Ç. 241a/5
<b>Çehār-Yek</b>	<b>Dāmen Kūh</b>
	D.+nıñ 240a/11
	<b>Dehāne</b>
	D.+dın 184a/17

<b>Dere-i Bām</b>	<b>Ebūhe</b>
D. 184b/17	E.+ <b>din</b> 236a/20
<b>Dere-i Bāy</b>	<b>Ecer</b>
D.+ <b>ğa</b> 184b/14	E. 184b/5
<b>Dere-i Nūr</b>	<b>Elmar</b>
D. 215a/16	E. 184b/15
D.+ <b>din</b> 243a/2	<b>Enbāher</b>
<b>Dervāze-i Hoş</b>	E. 221a/1, 221a/15
D. 191b/6	<b>Endehūd</b>
<b>Dervāze-i ‘Irāq</b>	E. 204b/1, 204b/3
D. 191b/5	<b>Enderāb</b>
D.+ <b>nıñ</b> 191a/15	E.+ <b>qa</b> 238a/9
<b>Dervāze-i Melik</b>	<b>Enderāne</b>
D. 191b/5	E. 231a/1, 231b/19
<b>Dervāze-i Pırūzābād</b>	E.+ <b>ğa</b> 230b/19
D. 191b/5	<b>Endicān</b>
<b>Dervāze-i Qıpçaq</b>	E. 200b/12, 200b/15, 236a/1
D. 191b/6	E.+ <b>nıñ</b> 234a/7
<b>Dinkūt</b>	<b>Eter</b>
D. 235b/19	E. 214b/11
D.+ <b>nıñ</b> 223b/3	E.+ <b>din</b> 214b/12
<b>Duġlat</b>	<b>Ġarcistān</b>
D. 197a/6	Ġ. 192b/14
<b>Dükī</b>	Ġ.+ <b>nıñ</b> 192b/13
D. 225a/10	<b>Ġavrbend</b>
<b>Düvāzde Burc</b>	Ġ. 197b/5
D. 191b/3	

<b>Ġaznī</b>	240b/8
Ġ. 187b/17, 202b/4, 225a/5	<b>G.+dın</b> 241a/1
Ġ.+ni 192a/17, 215a/15	<b>Gürzvān</b>
Ġ.+ġa 192b/1, 215a/1, 234a/3	G. 184b/15
Ġ.+de 207b/1	<b>Ḥalāṣiye</b>
Ġ.+dın 234b/9	Ḥ. 191b/10
<b>Gāzürgāh</b>	<b>Ḥalīfe Bāġı</b>
G. 191a/7	Ḥ.+nıñ 198a/5
G.+nıñ 191a/9	<b>Ḥamçan</b>
<b>Gendemek</b>	Ḥ.+nıñ 202b/9
G.+nıñ 233a/17	<b>Ḥamel</b>
<b>Gerdāgirdi</b>	Ḥ.+ġa 229a/8
G. 224a/7	<b>Ḥavāl Qutī</b>
<b>Gerdīz</b>	Ḥ. 194a/8
G. 238a/15, 238b/2, 239b/14	<b>Ḥayber</b>
G.+nıñ 238b/4, 238b/6	Ḥ. 243a/16, 243b/10
<b>Germ Çeşme</b>	Ḥ.+dın 225a/7
G.+nıñ 243a/12	<b>Helāhil</b>
<b>Ġılcī</b>	H. 231a/12
Ġ. 203a/14, 203b/3, 207b/14	<b>Hemīn</b>
Ġ.+nıñ 203b/4	H. 227b/5
Ġ.+nı 203a/5, 207b/11	<b>Hemtātū</b>
<b>Ġürbend</b>	H. 224a/11
Ġ. 197a/15	<b>Ḥendeq</b>
<b>Gülbahār</b>	Ḥ. 216b/2
G. 202a/10, 202a/11, 202a/17,	<b>Herī</b>
	H. 189b/8, 190a/3



**H.+niḡ** 188a/12, 197a/8, 204b/12,  
204b/13, 206b/3

**H.+ni** 188a/11, 192b/9, 206a/8,  
206b/1, 206b/10

**H.+ge** 188a/16, 188a/17

**H.+de** 191a/3, 205a/3, 205a/9,  
206a/11, 207a/16

**H.+din** 185a/11, 187b/3, 188b/11,  
192a/8, 207b/2, 213a/1

### **Hermend**

**H.** 192b/11

### **Heşneḡar**

**H.** 242b/10

**H.+niḡ** 221a/2

**H.+ni** 243b/16

**H.+ḡa** 242b/9

**H.+da** 242b/8, 242b/9

**H.+daḡı** 243b/4

### **Hindikuş**

**H.** 223a/19

### **Hindistān**

**H.** 223b/14, 228b/4, 235b/2

**H.+ḡa** 224b/12, 225a/7

**H.+daḡı** 225a/3

### **Hindūstān**

**H.** 207b/5, 213a/13, 213b/1,

213b/13, 214b/10, 219a/16, 222a/8,  
226b/16, 231b/4, 233a/9

**H.+niḡ** 222a/10, 231b/5, 243a/11

**H.+ḡa** 213b/16, 222a/13, 225b/4

**H.+din** 228a/6

**H.+daḡı** 225a/6

### **Ḥorāsān**

**Ḥ.** 184b/3, 184b/14, 185a/5,  
187b/16, 188a/2, 190a/6, 191b/13,  
201b/9, 202a/9, 204a/17, 206a/15,  
207a/13, 207b/17

**Ḥ.+ni** 208a/6

**Ḥ.+ḡa** 184b/2

**Ḥ.+din** 207b/18, 212b/13

### **Ḥoşāb**

**Ḥ.** 223b/14, 224b/13, 225a/11,  
225b/16, 226a/3, 235b/19

**Ḥ.+ni** 229b/2

**Ḥ.+qa** 226a/4, 226a/5

**Ḥ.+din** 229a/14

### **Hūlī**

**H.+ḡa** 240a/2

### **Ḥūt**

**Ḥ.** 215b/1

**Ḥ.+qa** 220b/17

### **Ḥārezm**

**Ḥ.+ḡa** 234b/20

## İhlâşiye

İ. 191b/10

## ‘Irâq

‘ı. 210b/8

‘ı.+nıñ 191a/15

## İstâlîf

İ. 240a/13

İ.+de 240a/14

İ.+dın 240a/15

## İsterğaç

İ.+nıñ 215b/10

## Kâbil

K. 187b/17, 188a/2, 192a/5,  
197a/10, 202a/12, 202a/16, 202b/4,  
204a/16, 212b/6, 213b/13, 213b/14,  
215b/2, 224a/9, 224b/15, 225a/3,  
225a/5, 225b/8, 231b/13, 237b/12,  
237b/12, 239b/6, 242a/4, 243b/12,  
244a/3, 244a/4

K.+nıñ 197b/15, 200b/8, 215b/1

K.+ni 197a/7, 207b/17, 213b/16,  
237b/14

K.+ğa 192a/2, 193a/4, 197b/17,  
202b/16, 203b/15, 212b/12, 214b/11,  
215a/12, 218b/8, 220a/13, 222a/7,  
225a/6, 227a/3, 229b/9, 233a/2,  
233b/8, 235a/2, 235b/6, 236a/1,

236a/14, 240a/5, 241b/4, 242a/1

K.+de 192a/13, 197a/6, 198b/15,

198b/16, 202a/8, 213a/9, 213b/6,

220b/10, 222a/14, 233b/12

K.+dın 202b/19, 203a/5, 213b/5,

213b/13, 227a/5

K.+dağı 197a/14, 197b/10

## Kâfiristân

K.+dın 218b/19

## Kâhân

K.+m 233b/6

## Kâhmerd

K. 184a/16, 242a/15

## Kâlencer

K.+ni 228a/17

## Kâşğar

K. 200b/10, 236a/13

K.+ğa 242a/1

K.+dın 236a/13, 242a/10

## Kâtleng

K. 221b/10, 221b/13

## Kehdistân

K. 191a/8

K.+dın 206b/10

## Kehrâc

K. 219a/19, 219b/9, 219b/12,

220b/6	<b>Köteli-i Zirrîn</b>
<b>K.+niñ</b> 220a/7	K. 195a/2
<b>Kelde Kehâr</b>	<b>K.+niñ</b> 194a/7
K. 224a/4	<b>Küh</b>
<b>K.+dın</b> 224a/11, 231a/4	K. 231b/4
<b>K.+ğa</b> 224a/3, 229b/9	<b>Kühber</b>
<b>Kerk</b>	<b>K.+ni</b> 199b/15
<b>K.+de</b> 233b/1	<b>Küh-ı Beçe</b>
<b>K.+dın</b> 233b/2	<b>K.+niñ</b> 240a/18
<b>Kermäs</b>	<b>Küh-ı Cüd</b>
K. 238b/4, 239b/2, 239b/3, 239b/18,	K. 223a/9, 223b/4
239b/19	<b>Kühistân</b>
<b>Keşmîr</b>	K. 184a/11
K. 223a/19, 228a/10	<b>Küh-ı Şâf</b>
<b>Kettevâz</b>	K. 184b/9
K. 203a/10	<b>K.+qa</b> 184b/6
<b>Kéçeküt</b>	<b>K.+dın</b> 184b/14
K. 222b/16, 222b/18, 238a/10	<b>Küre Ketrî</b>
<b>Kégir</b>	<b>K.+niñ</b> 232b/19
<b>K.+teki</b> 204a/9	<b>K.+ni</b> 232b/16, 233a/3
<b>Kişm</b>	<b>Kühet</b>
K. 184a/2, 184a/3, 184a/6, 184a/9	K. 225a/9, 233a/2
<b>K.+niñ</b> 184a/1	<b>Külkine</b>
<b>Kökçe Suyı</b>	K. 233b/16, 233b/18
<b>K.+niñ</b> 202b/8	<b>Küner</b>
<b>Köşk</b>	K. 215a/16, 221a/12
K. 191b/3	<b>K.+dın</b> 214b/13

<b>Küner Nürgil</b>	<b>Mendağan</b>
K.+ni 214b/12	M. 184b/5
<b>Kürkhâne</b>	<b>Mendrāver</b>
K. 222b/5	M. 200b/11, 214b/8, 214b/11,
<b>Küttevāz</b>	215a/16
K. 204a/3	<b>Merv</b>
<b>Lāhūr</b>	M.+ğa 188a/15
L. 225a/17	M.+de 200b/12
L.+ni 225b/8	M.+din 185a/12
L.+da 227a/2	<b>Mervçaq</b>
<b>Lemgān</b>	M.+ta 185a/6
L. 200b/11, 213b/14, 241b/3	<b>Meşāf</b>
L.+ğa 213b/2, 221a/12, 222a/14	M. 189a/4
<b>Māhīm</b>	<b>Mescid-i Cāmi‘</b>
M.+ğa 220a/12	M.+ini 191a/14
M.+din 220a/9	<b>Mestung</b>
<b>Māndiṣ</b>	M. 211b/2
M. 220a/7, 220a/31	<b>Meşhed</b>
<b>Maqām</b>	M.+te 185a/14, 206b/12
M.+niṣ 221b/13, 221b/19	<b>Meşt</b>
M.+ğa 221b/16, 222a/12	M. 203a/6
M.+da 221b/11	<b>Meydān-ı Rüstem</b>
<b>Māşūr</b>	M. 239b/9, 239b/10
M. 211b/7	M.+niṣ 239b/14, 239b/18
<b>Menār</b>	<b>Moğulistān</b>
M. 197a/16, 197b/8, 197b/11,	M. 204a/12
197b/14, 197b/14	

M.+da 204a/13	N.+qa 231a/13
<b>Muqavvāhānede</b>	N.+dın 231b/14, 231b/14, 243b/2
M. 191b/3	<b>Ni‘metābād</b>
M.+de 190b/2	N. 191a/8
<b>Muqur</b>	<b>Nūrgil</b>
M. 215b/8	N.+ni 215a/16
<b>Murgāb</b>	<b>Pamgān</b>
M. 187a/14, 187b/12	P.+nı 200b/7
M.+qa 185b/12, 187b/3	<b>Pāncāb Şahne</b>
M.+da 187b/9	P.+niñ 238a/19
M.+dın 205a/16	<b>Pānī Yālī</b>
<b>Murgān Tağı</b>	P. 221a/2
M.+niñ 211a/5	P.+ğa 221a/16
<b>Namāzgāh-ı Muhtār</b>	<b>Pāre Yolu</b>
M. 191a/11	P. 243b/2
<b>Nekderī</b>	<b>Penchīr</b>
N. 204b/15	P. 241a/5
<b>Nirehtū</b>	<b>Penc Kūre</b>
N.+ge 215a/9	P. 219b/3, 220a/1, 220b/12
N.+da 215a/9	P.+niñ 219b/10, 220a/2
<b>Nigenhār</b>	P.+ğa 219b/16
N. 199b/10, 214a/10, 214a/18,	<b>Pend-Dih</b>
215a/15	P. 185a/6
N.+dın 216a/7	<b>Perpet</b>
<b>Nilāb</b>	P. 231a/5, 231b/18
N. 223a/11, 228a/9, 232a/3, 235b/19	P.+qa 231a/11
	<b>Perşādūr</b>

P. 225a/8	P. 207a/5
<b>Perşāver</b>	P.+ġa 206b/10
P. 242b/10	<b>Pür Emīn</b>
P.+niġ 232b/4	P. 214a/18, 214b/3
<b>Pervān</b>	<b>Qabal</b>
P. 240b/6, 240b/6	Q.+da 234b/6
<b>Pīşgrām</b>	<b>Qalma</b>
P. 219b/9	Q.+ġa 204a/1
<b>Pirāle</b>	<b>Qandahār</b>
P. 230a/11, 230b/12, 234b/15	Q. 193a/5, 204b/14, 207a/15,
P.+niġ 230a/8, 230a/9, 230a/13	208b/9, 208b/17, 211a/17, 211b/1,
P.+ġa 230a/16	212a/8, 212b/4, 212b/8, 213a/2,
<b>Pirhāle</b>	213b/3, 215a/3, 215a/8, 215a/9
P. 228a/15, 230b/9	Q.+niġ 212b/15, 214b/15
P.+niġ 230a/5, 230a/6	Q.+ni 212b/6, 213b/4, 214b/17
P.+ġa 229b/18	Q.+ġa 208b/5, 208b/6, 210b/15
P.+de 229b/19, 234b/14	Q.+da 213a/1, 213a/5
<b>Pūrān</b>	Q.+dm 208a/2, 213a/3
P. 191b/1	<b>Qara Bāġ</b>
P.+ni 214b/5, 214b/6	Q.+da 212b/8
<b>Pūrşāvūr</b>	<b>Qara Kūbe</b>
P. 244a/6	Q. 221a/14
<b>Pūlgāh</b>	<b>Qara Ribāt</b>
P. 191a/8	Q.+ta 205b/5
<b>Pül-i Mālān</b>	<b>Qaratū</b>
P. 191b/2	Q.+ni 242b/1
<b>Pül-Sālār</b>	

<b>Qarğa Bulaq</b>	<b>Q.+nıñ</b> 233b/2
Q. 201b/16	<b>Q.+ğa</b> 233b/5
<b>Qal'a-1 İhtiyāruddīn</b>	<b>Q.+da</b> 233b/3
Q. +de 205b/7	<b>Quruq-Say</b>
Q.+ığa 197a/9	<b>Q.+ğa</b> 213b/14
<b>Qayaqtū</b>	<b>Q.+da</b> 233b/4
Q. 203a/14	<b>Quşhāne</b>
<b>Qayşar</b>	Q. 212a/11
Q. 184b/16	<b>Rāğ</b>
<b>Qılat</b>	R. 202b/9
Q. 213b/3	<b>Ribāt-ı Zevraq</b>
Q.+nıñ 212b/2	R.+ta 234a/7
Q.+nı 213b/5	<b>Şafā'ıye</b>
Q.+ğa 207b/5, 207b/5	Ş. 191b/11
Q.+ta 213b/4, 213b/5	<b>Şahrā-nişīn</b>
Q.+tın 207b/15, 208a/1, 209a/3	Ş. 237b/13
<b>Qırq Arıq</b>	<b>Sān</b>
Q.+qa 242b/17	S. 184b/6
<b>Qızıl Su</b>	<b>Saygil</b>
Q. 202b/15	S.+din 214a/18
<b>Qudsiye</b>	<b>Semerqand</b>
Q. 191b/9	S. 187a/4
<b>Qunduz</b>	S.+ğa 187b/5, 237b/18, 238a/13
Q. 218b/8, 237b/15	S.+dın 204a/17, 237b/17
Q.+ğa 200b/12	<b>Seng-i Berī</b>
Q.+dın 242b/16	S.+de 241a/10
<b>Quratū</b>	

**Sengdākī**

S. 222b/18, 231b/7

S.+din 223a/4

**Seng-i Lahşek**

S. 208b/15

**Sengür-Mähūra**

S. 221a/3

**Serdih**

S.+ke 203a/5

S.+din 203a/6, 203a/10

**Setluc**

S. 225b/4

**Sevād**

S. 221a/2, 221b/3, 236a/20,  
243b/14, 244a/3, 244a/3

S.+qa 219b/1, 220b/19, 242b/7

S.+ta 236b/2

S.+dm 236a/16

**Sevātī**

S. 222b/5

S.+din 222b/10

**Sīr Kāy**

S. 205a/16

**Sīstān**

S.+dm 204b/13

**Sihkāne**

S.+de 203a/6

**Sihrind**

S. 225b/4

**Siktū**

S.+nuḡ 224b/8, 236a/1

**Sincid Dere**

S.+niḡ 240a/15

**Sind**

S. 222b/2, 222b/2, 223b/3, 231b/13,  
232a/5

**Siyāh Āb**

S.+idm 233a/17

**Soḡ Qurḡan**

S. 216a/6

**Şuffa-ı Tīrendāzān**

S. 191b/1

**Sūhān**

S. 223a/4, 223b/6, 230b/19, 231a/10

**Şūrethāne**

Ş.+niḡ 236b/16

**Surḡ Āb**

S.+dm 233a/18

**Surḡ Ribāṭ**

S. 213b/14

**Sūsenihāne**

S. 191b/3

**Şāhdān**

Ş.+da 184a/2



<b>Şehr-i Şafā</b>	T.+te 234b/5
Ş. 208a/17, 208b/11	T.+din 234b/8
<b>Şirküt</b>	<b>Taş Qurgan</b>
Ş.+mı 225a/14	T.+mı 215a/3
<b>Şibertü Kötel</b>	<b>Taş Ribāt</b>
Ş.+din 195b/13, 202b/16	T. 188a/17
<b>Şifā'ıye</b>	<b>Teng-i Vağçān</b>
Ş. 191b/11	T. 238a/18
<b>Şirūkān</b>	<b>Ternūk</b>
Ş. 234b/11	T. 213b/3
<b>Şive</b>	<b>Töşekhāne</b>
Ş.+ğa 214b/11	T.+siğa 201a/12
<b>Taht-ı Astāne</b>	T.+sidin 201b/2
T. 191a/8	<b>Tün</b>
<b>Taht-ı Berker</b>	T. 185a/13, 188a/15
T. 191a/10	<b>Tüp</b>
<b>Taht-ı Hācı Bég</b>	T. 184b/5
T. 191a/10	<b>Tutqavul</b>
<b>Taht-ı Nevā'ī</b>	T.+dın 197b/7
T. 191a/9	T.+ğaça 197b/7
<b>Taht-ı Sefer</b>	<b>Ulabatū</b>
T. 191a/9	U. 203a/14
<b>Ṭarabhāne</b>	U.+ğa 203b/16
Ṭ. 188b/16, 188b/17, 191b/3	<b>Unsiye</b>
Ṭ.+de 188b/16	U. 191b/9
Ṭ.+din 190a/9	<b>Üştür</b>
<b>Taşkend</b>	u. 197b/4

**Yede Bîr**

Y. 233a/14

Y.+ge 243a/14

Y.+din 233a/14

**Yeftel**

Y. 202b/8

**Yeke**

Y. 195b/4, 195b/4, 195b/10,  
195b/12

**Zâbil**

Z. 224b/15, 225a/3

**Zemîndâver**

Z. 211b/2, 212b/16

Z.+din 204b/14

#### 4. SONUÇ

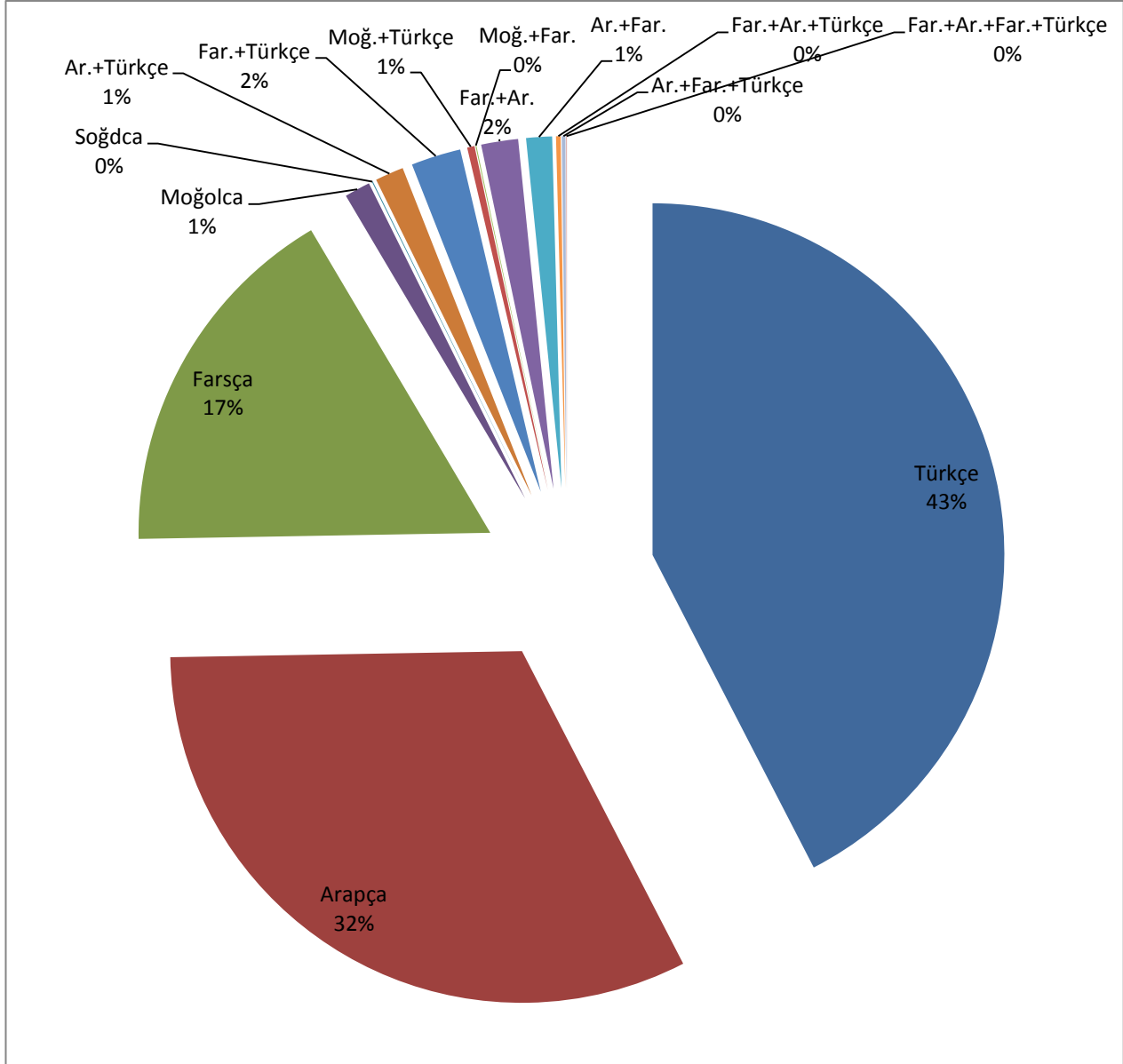
Türkçenin tarihî dönemlerine ait metinleri çeviri yazıya aktararak Türk dili ve edebiyatı alanına kaynak teşkil edecek eserleri kazandırmak amacıyla hazırlanan *Babur-nâme*'nin [184a-244b] Arasındaki Bölümü (Metin, Gramatikal Dizin ve Sözlük) adlı bu çalışmada, *Babur-nâme*'nin [184a-244b] arasındaki bölümünün transkripsiyonlu metni verilmiş, gramatikal dizini ve sözlüğü hazırlanmıştır. Reşit Rahmeti Arat'ın Türkiye Türkçesine çevirisini yaptığı eserin çeviri yazısının hazırlanmasının klasik dönem Çağatay Türkçesi ile ilgili dil çalışmalarına ışık tutacağı kanaatindeyiz. Eserin gramatikal dizini ve sözlüğünün hazırlanmasıyla da klasik dönem Çağatay Türkçesinin dil özelliklerinin incelenmesi ve söz varlığının ortaya koyulması amaçlanmıştır.

Tezimizin konusu olan bölüm, söz varlığı bakımından oldukça zengindir. Metinde ağırlıklı olarak Türkçe sözcükler kullanılmıştır. Buradan anlaşılmaktadır ki Babur Türkçeye büyük bir önem vermektedir. Bunun dışında Arapça ve Farsça sözcüklerin sayısı da oldukça fazladır. Az sayıda Moğolca ve Soğdca sözcük de kullanılmıştır. Metinde Arapça+Türkçe (*āheste+raq*), Farsça+Türkçe (*ārāy+lıq*), Moğolca+Türkçe (*cébe+le-*), Farsça+Arapça (*der-mahall*), Arapça+Farsça (*ḥarām-nemek*), Moğolca+Farsça (*cilav-rīz*), Farsça+Arapça+Türkçe (*bī-cidd+raq*), Arapça+Farsça+Türkçe (*devlet+hāh+lıq*) şeklinde türetilmiş sözcükler de karşımıza çıkmaktadır. Sözcüklerin kökenlerine ve türetiliş şekillerine göre oluşan istatistikleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir. Söz varlığı incelenirken birleşik kelimeler, yer adları ve kişi adları söz varlığının dışında tutulmuştur. Anlamı bulunamayan sözcüklerin yanına soru işareti konulmuştur.

Metinde geçen altı sözcüğün anlamı sözlüklerde tespit edilememiştir. Bunlardan üçüne metnin bütünü göz önünde bulundurularak anlam verilmiştir. Bu sözcükler *çapquda-*, *encüken*, *garbıçı* sözcükleridir. Anlamı tespit edilemeyen ve anlamlandırılmayan sözcükler ise *çehre-çürpe*, *delmege* ve *qanğşar* sözcükleridir.

*Babur-nâme* edebî değer bakımından başlı başına bir önem taşımaktadır. Konuşur gibi rahat ifadesindeki sadelik ve doğallığın yarattığı hususi güzellik, süse ve gereksiz kelime oyunlarına kaçmadan söylemek istediğini en az kelime ile

canlandırmasını bilen yalın ifade kudreti, *Babur-nâme*'yi sevimli ve okuyucuya yakın kılan özelliklerdir. Babur'un kullandığı sözlerin tek başına bütün bir Çağatay lehçesi sözlüğünü kuracak kadar zengin kadrosu, olay ve varlıkların en belirleyici taraflarını yakalayan olgun ve güzel işlenmiş dili ile *Babur-nâme* Çağatay edebiyatında nesrin şaheser seviyesine yükseldiği bir zirve olmuştur.



Türkçe	998
Arapça	763
Farsça	396
Moğolca	28
Soğdca	1
Ar.+Türkçe	31
Far.+Türkçe	54
Moğ.+Türkçe	8
Moğ.+Far.	1
Far.+Ar.	40
Ar.+Far.	28
Far.+Türkçe+Ar.	5
Ar.+Far.+Türkçe	4
Far.+Ar.+Far.+Türkçe	1
?	3

## 5. KAYNAKÇA

- (1983) “Babur”, Türk Ansiklopedisi, c. 5: s. 21-23.
- (2000) “Babür”, Türkiye Dışındaki Türk Edebiyatları Antolojisi, Özbek Edebiyatı, c. 15, s. 70-71.
- AKANSEL, M. Hakkı (1942). “Babur” Tanrıdağ, S. 12, 24, 7. s. 5-9.
- AKSAKAL, Ali (1991). “Baburname’de Avcılık ve Avlanma Usulleri.” Türk Dünyası Tarih Dergisi, S. 54: s. 34-36.
- AKSU, Cemal (2008). “Büyük Türk Hükümdarı Zahirüddin Muhammed Babür’ün Oğluna Verdiği Hediye”, Kültür Dergisi, Özel Sayı: Osmanlı’da Çocuk, S. 12: s. 126-129.
- AKÜN, Ömer Faruk, KONUKÇU, Enver (1991). “Babur.” TDVİA c. 4: s. 395-400.
- ALPARSLAN, Ali (1976). “Babür’ün İcat Ettiği ‘Bâbüri yazısı’ ve Onunla Yazılmış Olan Kur’an I.” *Türkiyat Mecmuası*, c. 18: s. 161-168.
- ALPARSLAN, Ali, (1977-79), “Babur’un İcad Ettiği Baburi Yazı”, *Türkiyat Mecmuası*, c. 19, S. 18: s. 207-211.
- ARAT, Reşit Rahmeti (1979). *Kutadgu Bilig III İndeks* (Haz. Kemal ERASLAN-Osman F. SERTKAYA-Nuri YÜCE). İstanbul: Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü.
- ARAT, Reşit Rahmeti (1987). “Babür ve Yazısı”, Makaleler, hzl. Osman F. SERTKAYA, seri IV, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü Yay., Ankara: c. I, S. A.20: s.961-964.
- ARGUNŞAH, Mustafa (2013). *Tarihi Türk Lehçeleri-Çağatay Türkçesi*, İstanbul: Kesit Yay.
- ATALAY, Besim (1970). *Abuşka Lügati veya Çağatay Sözlüğü*. Ankara: Ayyıldız Matbaası.
- AYKANAT, Timuçin (2013). “Bâbü Şâh Şiirinde Görülen Somutlayıcı Anlatım

- Yolları Tarz-ı Vâsûht ve Aşka İlişkin Bazı Tespit ve Değerlendirmeler”,  
Turkish Studies E-Dergi, c. 8, S. 4: s. 269-294.
- AZİMCANOVA, Sebahat, KAYUMOV, Aziz (1965). *Zahiriddin Muhammed Babir, Eserler, 3 Tomlik, Tom I. (Devan)*, Takent: Takent Bediyy Edebiyat Neşriyatı.
- BABUR, Ğāzī Zāhīrū’ d-dīn Muhammed (1987). *Vekayi, Babur’un Hâtıratı* (Çev. Reşit Rahmeti ARAT). I-II. Ankara: TTK.
- Baburnama, III C., (1993), (Çağatayca Aslı. Abdurrahim Hanhanan’ın Farsça Tercümesi ve İngilizcesi; hzl: W. M. THACSKTON; yayınlayanlar: Şinasi TEKİN, Gönül Alpay TEKİN), Harvard: Harvard Üniversitesi Yakındoğu Dilleri ve Medeniyetleri Bölümü.
- BALA, Mirza (1945), “Hümayun” TDVİA. İstanbul.
- BARTHOLD, Wilhelm (1942). *İslam Medeniyet Tarihi*. Akçağ Yayınları, Ankara.
- BAYDEMİR, Hüseyin (2010). “Babürname’de Folklorik ve Etnografik Unsurlar.” Gazi Türkiyat, S. 7.
- BAYRAM, Fatih (2004). “Garip Bir Memleket Garip Bir Sultan: Babürnâme’deki Hindistan.” Dîvân İlmî Araştırmalar, S. 17: s. 169.
- BAYUR, Y. Hikmet (1943), *16. Asırda Ekber Gurkan*. İstanbul.
- BAYUR, H. Y. (2006). “Baburname (Vekayi), Gazi Zahiruddin Muhammed Babur”, Önsöz, İstanbul: Kabalcı Yayınevi: 266, Şark Klasikleri Dizisi: 5.
- BENEDEK, Péri (2002). “Bâbür İmparatorluğu’nda Türkçe”, çev. Gökçen Sert, Türkler Ansiklopedisi, Yeni Türkiye Yay., Ankara: c. VIII, s. 812-818.
- BERBERCAN, Mehmet Turgut (2008). *Babur’un Hatıratında Geçen Hayvan Adları ve Bunların Türk Dili Açısından Değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- BEREZIN (1857), *Tureckaya Hrestomatiya*. Kazan.
- BEVERIDGE, A. S. (1905), *The Bâbar-nâma, GMS I*, Leyden-London.
- BEVERIDGE, A. S. (1922), *The Bâbur-nâma in English, I-II*, London.



- BEVERIDGE, A. S. (1971). *The Bábar-náma, Being the autobiography of the emperor Bábar, the founder of the Moghul Dynasty in India, written in Chaghatáy Turkish; now reproduced in facsimile from a manuscript belonging to the late Sir Sálár Jang of Haydarábád, and edited with a preface and indexes, London: E. J. W. Gibb Memorial Series.*
- BIYIKTAY, Halis (1989) *Timurlular Zamanında Hindistan Türk İmparatorluğu.* TTK Yayınları, Ankara.
- BİLKAN, Ali Fuat (1999). “Babür’ün Risale-i Validiyye Tercümesi Adlı Eseri.” *Bilig*, S. 8: s. 105-110.
- BİLKAN, Ali Fuat (2001). *Babür Risale-i Validiyye Tercümesi.* İstanbul: Kitabevi Yayınları.
- BİLKAN, Ali Fuat (2002). “Divan ve Babürname Işığında Babür’ün Hayatı.” *Bilig*, S. 21: s. 97-114.
- BİLKAN, Ali Fuat (2004/2). “Babürlü Devletinde Türkçe.” *Dîvân İlmî Araştırmalar Dergisi*, S. 17: s. 162-168.
- CEYLAN, Nimet (2009). *Gazi Zahirüddin Muhammed Bâbur Mirza’nın Eserlerindeki İkilemeler.* Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- CLAUSON, Sir Gerard (1972). *An Etymological Dictionary of Pre Thirteenth-Century Turkish.* Oxford.
- CÖHCE, Salim (2002). *Hindistan Tarihi* (Sakalardan Bâbürlülere), Malatya.
- ÇETİN, Ali (1987). “Büyük Türk Hükümdarı Bâbur”, *Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi*, S:1: s. 25-30.
- ECKMANN, Janos (2003). *Çağatayca El Kitabı* (Çev. Günay Karaağaç). Ankara: Akçağ Yayınları.
- ECKMANN, Janos (1996). *Harezmi, Kıpçak ve Çağatay Türkçesi Üzerine*

- Araştırmalar* (hızl. Osman Fikri SERTKAYA), Türk Dil Kurumu Yay.: 635, Ankara.
- EĞİLMEZ, Savaş (2011). “Babur-name’de Yer Alan Törenler”, Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi, S. 46: s. 237-254.
- MANO, Eiji (1995-1996). *Zahir al-Din Muhammed Bâbür: Bâbür-Nâme*, Kyoto/Syokada.
- ERCİLASUN, Ahmet B. (2008). *Başlangıçtan Yirminci Yüzyıla Türk Dili Tarihi*. Ankara: Akçağ Yayınları.
- GALİP, Mübarek (1990), Hindistan’da Türk Hükümdarları, Hazırlayan: Saadettin Gömeç, Ankara.
- GRENARD, Fernand (1971). *Babur* (çev. Orhan Yüksel). İstanbul: MEB Yayınları.
- GÜLENSOY, Tuncer (2011). *Köken Bilgisi Sözlüğü A-N, O-Z*. Ankara: TDK Yayınları.
- GÜNERİ, Mukadder (1994). *Baburname’nin Temel Konuları*. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- GÜNERİ, Mukadder (2001). *Babur’un Siyasi, Sosyal ve Kültürel Hizmetleri (1483-1530)*. Doktora Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- HANCIOĞLU, Selim (2008). “Gurbette Bir Sultan: Bâbür”, Yağmur Dergisi, S. 39: s. 29.
- HASANOV, Hamidulla (1960), *Zahiriddin Babir-Seyyah ve Âlim*, Takent: Özbekistan SSR Devlet Neşriyatı.
- İLMİNSKİY (1857), *Baber-Nameh*, Diagataice, Ad fidem codicis Petropolitani, Kazan.
- İNAN, Abdülkadir (1998). “Çağatay Dilinin Kuruluşu”, Makaleler ve İncelemeler, c. 2: s. II-35, Ankara.
- JENA, Krunachandra (1978). *Baburname and Babur*. Delhi: Sundeep Prakashan.
- KANAR, Mehmet (2009). *Arapça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Say Yayınları.

- BİLKAN, Mehmet (2010). *Farsça-Türkçe Sözlük*. İstanbul: Say Yayınları.
- KARABEYOĞLU, Adnan (2012). “Babürnamedeki Bazı Cümle Yapıları Üzerine.”  
Turkish Studies – International Periodical For The Languages, Literature and  
History of Turkish or Turkic Volume 7/4, s. 427-442.
- KOCA, Duygu, *Babur-nâme'nin [184a-244b] Arasındaki Bölümünün Gramatikal  
Dizini ve Sözlüğü*, Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli: Kocaeli Üniversitesi Sosyal  
Bilimler Enstitüsü.
- KOÇ, Bilal (2011). *Babürlüler Devleti'nin Kurucusu Babür Şah'ın Dış Siyaseti*.  
Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- KOÇ, Bilal (2012). “Türk Devletinde Akıl: Kutadgu Bilig ve Babur-nâme”, c. 31, S.  
52: s. 55-78.
- KONUĞU, Enver (2002). “Babürlüler Hindistandaki Temürlüler.” *Türkler*. Yeni  
Türkiye Yayınları c. 8: s. 744-760)
- KÖPRÜLÜ, M. Fuad (1979). “Babur.” *İslam Ansiklopedisi*. İstanbul: M.E.B. c. 2: s.  
180-187.
- LAMB, Harold (1956). “Babür'ün Bir Hususiyeti.” *Türkistan Sesi*. S. 5: s. 5-11.
- LESSING, F. D. (2003). *Moğolca-Türkçe Sözlük*. Çev. Günay Karaağaç, Ankara:  
Türk Dil Kurumu Yayınları.
- KAAN, Mengü (1914). “Büyük Bir İslâm Moğol İmparatoru (Bâbüşşah) Merhum”,  
İstanbul: İslam Mecmuası, yıl 1, S. 7: s. 199-203.
- KAAN, Oktay (1914). “Hindistan'da Türklük: Müslüman Türk İmparatorları  
[Zâhirüddin Muhammed Bâbüş Şah Gâzi]”, İstanbul: Bilgi Mecmuası, yıl 1, c.  
1, S. 6: s. 570-585.
- MERÇİL, Erdogan (1991), *Müslüman-Türk Devletleri Tarihi*, Ankara.
- NUR, Rıza (1925-1926). “Babür.” *Türk Yurdu*. Ankara: Tutubay Yay. c. 10, S. 177-  
16: s. 177-183.
- ORUNBAYEV, B., BAZERBAYEV, K. (2000). *Zahiriddin Muhammed Bâbüş*,

Bibliyografik K rsetki, Semerkant.

-  LMEZ, Zuhall (2007). “Çağatay Edebiyatı ve ağatay Edebiyatı  zerine Araştırmalar.” T rkiye Araştırmaları Literat r Dergisi, c. 5, S. 9: s. 173-219.
-  ZCAN, Azmi (1997). “Bab rl ler ve Bab rl -Osmanlı Devletleri Arasındaki İlişkiler”, İSAV-Ensar Neşriyat.
-  ZCAN, Azmi (2002). “Osmanlı ve B b rl  Devleti Arasındaki İlişkiler”, T rkler Ansiklopedisi, c. 8: s. 1346.
-  ZDİL, Hatice (2013). “Bab rname’de Bab r’e G re Bazı İsimlerin Koyulma Nedenleri” The Journal of Academic Social Science Studies, JASSS International Journal of Social Science, p. 1141-1148.
- PARLATIR, İsmail (2006). *Osmanlı T rkesi S zl ğ *. Ankara: Yargı Yayınları.
- PIRLANTA, İsmail (2001). *Bab r Şah ve Bab rl  Devletin Kuruluşu*. Y ksek
- RASHID, Sh.(1967), *A Short History of Pakistan (Book Three, The Mughul Empire)*, Karaçi.
- ROUX, Jean-Paul (2008). *B y k Moğolların Tarihi Babur*. İstanbul: Kabalcı Yayınevi.
- SEYHAN, Tanju Oral (2004). “Bab r’ n Aruz Risalesi’nde Yer Alan Bazı Dil Bilgisi ve Yazım Kuralları”, İstanbul  niversitesi Edebiyat Fak ltesi T rk Dili ve Edebiyatı Dergisi, c. 31, s. 217-241.
- SEYHAN, Tanju Oral (2003). “Zahuriddin Muhammed Bab r’ n M beyyen Adlı Eseri”, İlmî Araştırmalar Dil ve Edebiyat İncelemeleri Dergisi, c. 15, s. 91-112.
- SEYHAN, Tanju Oral (2004). *Zah r ’d-D n Muğammed B b r M r : M beyyen Der Fıķh (Giriş-Metin-Dizin-Tıpkıbasım)*, İstanbul: ağrı Yay.
- STEBLEVA, (Stebleva 1972), *Zah r ad-D n Muhammad Babur, Traktat Ob ‘Aruze/Aruz Ris lesi*, Moskva.
- STEINGASS, F. (2005). *A Comprehensive Persian-English Dictionary*. İstanbul: ağrı Yay.

- ŞEMSIYEV, Parsa (1990). *Zahiriddin Muhammed Bâbür: Bâbüname*, Taşkent.
- ŞEN, Mesut (1993). *Gazi Zahirüddin Muhammed Babur Giriş-Metin (Kabil ve Hindistan Bölümleri) Açıklamalı Dizin*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- ŞEN, Mesut (1997). "Babur'un Mektupları." *Türklük Araştırmaları Dergisi*, S. 8: s. 397-462.
- ŞEN, Mesut (2006). "Babur-nâme'de Meyveler, Meyve Kitabı." *Kitabevi*, s. 291-334.
- TEKCAN, Münevver (2007a). *Bayram Han'ın Türkçe Divanı*. İstanbul: Beşir Kitabevi.
- TEKCAN, Münevver (2007b). *Hakîm Ata Kitabı*. İstanbul: Beşir Kitabevi.
- TEKCAN, Münevver (2008). *Hakîm Ata'nın Hz. Meryem Kitabı*. İstanbul: Beşir Kitabevi.
- TEKCAN, Münevver (2013). "A Personal View of Description of Samarkant in the Babur-nama." *Historical And Philological Studies of Chinese Western Regions Dedicate to Professor Klaus Sagaster on His Eightieth Birthday*, Science Press Beijing s. 403-416.
- TEKİN, Talat (2003). *Orhon Yazıtları*. İstanbul: Yıldız Dil ve Edebiyat.
- TİMUR, Mujiburahman (2012). *Gazneli Devleti'nden Babürlüler Devleti'ne Kadar Bölgede Kurulan Hanedanlıklar: 1206-1526*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- TÖMÜR, Hamit (1991-1992). *Zahiriddin Muhammed Bâbür: Bâbüname*, Milletler Neşriyatı, Sincan.
- USLU, Mustafa (2002). "Edebiyat Tarihimizde Babür'ün Yeri ve Önemi", *Türk Dünyası Tarih Kültür Dergisi*, S: 190: s. 29-31.
- ÜLKÜTAŞIR, M. Şakir (1946). *Babur Şah*. İstanbul: Ahmet Halit Kitabevi Yayını.
- ÜNLÜ, Suat (2013). *Çağatay Türkçesi Sözlüğü*. Konya: Eğitim Kitabevi.

- VAROL, Ahmet (1998). *XVIII-XIX. Yüzyıllarda Osmanlı-Babürlü Münasebetleri*. Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya.
- YALÇINKAYA, Hamza (2013). Bâbur'un Hatıratında Geçen İnsan Yapımı Nesne Adları ve Bunların Türk Dili Açısından Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Fatih Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- YURDAKÖK, Murat (2007). "Bâbur Şah'ın (1483-1530) Ünlü Eseri Babürname'de Tıbbî Bilgiler", *Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları Dergisi*, S. 50, 73-77.
- YÜCEL, Bilâl (1995). *Babür Divanı*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

## **6. EKLER**















ایمان بر سر سبیل است یعنی خوش تو دشمنی هندستان جوانی فی ذکر کتبند تا کنگر  
شبه گمانی آئی نیک است - او پس اولی صفت نیک است کجا زمانی دلال بر هم نیکو غای  
پیشین بیان بر سر می بودی محرمی او شوی کی صفت نیک است سینه صوری صفت کنگر ش  
دین سوزا اوقه نیک است با نیت سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
داد که خود بدین نیک است با نیت سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
بعد از سوزا نوزانی جلوازی نیک است سوزا سوزا نیک است با نیت سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
کیلا آئی کجی تعلق خود نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
یعنی دین سوزا بود نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
فی الحال سوزا بود نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
بر نوزانی و قاعدتی سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
بند و سلیم بهره دامن لایت در دامن و صلح سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
سوزا بر نوزانی کوزا بود نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
بیشتر بند و سلیم بهره دامن لایت در دامن و صلح سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
بند و سلیم بهره دامن لایت در دامن و صلح سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای

کلیف

کلیف کلمه ای بود سوزا نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
هم و دینی بر سر نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
بر روی آئی نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
آتش لای لای کون آتش لای کون آتش لای کون آتش لای کون آتش لای کون آتش لای کون  
استان نوزانی ای ای کون آتش لای کون آتش لای کون آتش لای کون آتش لای کون آتش لای کون  
برای نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
نوزانی نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
نوزانی نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
کاش نوزانی نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
یک بر سر ای نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
سوزا نیک است سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
بیشتر بند و سلیم بهره دامن لایت در دامن و صلح سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای  
بند و سلیم بهره دامن لایت در دامن و صلح سوزا بود که خود او بدین نیک است بیخ و اینست غای



بارسیهیم که از غلظت راهی که در باره ای در مشرف کنی ای ملک من بره امجدی می نازد که  
بلندتر شام نیک است ای سر او تو کیو تر از نیک است ای نیک است سبک است چو سبک است ای که  
برنج و آتش و افغان مایه من اول چو شهر ساری او تو سبک از او در نفس من قلمدی خوش  
نور مدبان ایگان در کیم بر زان خان تا شیندین ای نیک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
چرا در اولک بیله کیم فوره و توره چو ای نیک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
نیک است ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
سوزد ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
کان چشک من ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
باق لانی کو چو در سبک ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
قرای من زانت بلو شکان و یلان بر ما سر نشین ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
نی موس تماس نام سبک است ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
نام سبک است ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
نصفت ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
نصفت چو سبک ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک

بنیم

ای نیک است ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
رحم ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
ای نیک است ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
چشک است ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
نصفت ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
ای نیک است ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
لانی ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
کیمی ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
کلیس ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
سعاد ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
بیار ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
دختر ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک  
ای نیک است ای که ای که در اول زمت تا سبک است ای که ای که در افغان و در نام تو سبک



بیق آرد میوه ای در دست بن سوزن را بودند با شیشو این قویین نوزد و قی داد و تو کلام متب  
 چاهقون جید میوه ای بر جولاک پر کسبانی که آن قی مادی نیکو کرد بزین کسب ن  
 جزوی و در چاهقون بود و در اصل چاهقونی نیکه تا بسوزن بر زمانه کسب است  
 نوز نیکه نیکه قوی فی جید میوه ای که بر کسبانی کرد و نیکه شرفی طریقی چاهقون  
 و چاهقون بود و در جولاک چاهقونی نیکه نسیب میوه تا کسب نیکه نایزنده نوسن نیکم  
 بنده و کسب شقی قدم سوسن با شیشو هادی جید میوه ای چون چاهقون نیکه کسب برای  
 جولاک و قوی ای و نیز چاهقون با سبب میوه ای که در جولاک نوز افغان نوز کسب نیکم  
 نیکه کسبی چاهقون بود و در جولاک و قوی ای اول بران جلا نوز و جلا و قوی ای  
 چاهقون نیکه کسب میوه ای بود و در جولاک و قوی ای نوز نیکه کسب نیکه چاهقون  
 باقی نوز و در جولاک و قوی ای تا سبب نوز و در جولاک و قوی ای نوز و در جولاک و قوی ای  
 چاهقون و در جولاک و قوی ای اول ماق بود و در جولاک و قوی ای نوز نیکه کسب نیکه  
 بافت و نوز نیکه کسب نوز افغان نوز نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 جلا و قوی ای ای نوز نیکه کسب نوز و در جولاک و قوی ای نوز نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 بود و در جولاک و قوی ای نوز نیکه کسب نوز و در جولاک و قوی ای نوز نیکه کسب نیکه

چلان

چلان او الحسن قوی سوسن که شیشو ای که در جولاک و قوی ای نوز و در جولاک و قوی ای  
 از هم هم نوز و در جولاک و قوی ای نوز و در جولاک و قوی ای نوز و در جولاک و قوی ای  
 کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 است نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 ای ای نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 ای ای نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 سوزن بود و در جولاک و قوی ای نوز و در جولاک و قوی ای نوز و در جولاک و قوی ای  
 بو قوی ای نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 نوز و در جولاک و قوی ای نوز و در جولاک و قوی ای نوز و در جولاک و قوی ای نوز و در جولاک و قوی ای  
 کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 و نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 سوزن ای کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه  
 کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه کسب نیکه

تو سر سزای و فغانی کرماس ساری به فغان پر یکسای تو شش داد بر ای سیکه ایلا  
 منول هم کرماس ساری به فغان پر یکسای به با شش فغان شش  
 شیکو در حال و از غمی تو سنا به دو سبب تو سبب بر افغان نی اور دو سبب  
 تو صبا کی کو چو سبب ساری سوز بود که سبب غمی و سبب غم ز بر او در غم زود  
 بلا دل لایم و لدی کم پشتر زه دا تو سبب لدین غم خا دل انیا لار او زوم بر غم  
 کیشی بلو میدان سستم بوی بلو کم کوه لالان ای دی به دو سبب میدان سستم غم غم  
 او سبب ادق تو بو تو ز غم شیکه شیکه با ده قراق غمی خالیس بر ای سبب  
 یکی غم شیکه سبب ایستک باک بلا ساری و شکر تو بر زوی هر چند پشتر شیکه  
 کید ایستک سبب پشتری بار اولوق اولوق ریم دوست لاری به میدان سستم  
 نیک کرد ز غم ز غم پشتر کیلور و لید پشتر لاری به دوست لاری غمی هم بار  
 بو کچی سبب دوست لار دور اگر بلا ساری آفاق تو لدی بو سبب دوست لاری  
 کولی کوب کله غمی پشتر او لکست و صبا سبب سبب به لار دور میدان سستم نیک  
 سبب سبب غمی با فغان سبب سبب کرماس غماری و شش غماری با فغان سبب  
 کورانه دور کرماس غماری به فغان شیکه لال بو لوت لاری به سبب کورانه اولوق

دوبت

دولت کرماسی کم شیکه لال بو لاس ایستک بو لوت کورانه دور غم ز غم پشتر  
 کیلور شیکه شیکه ای غماری غماری شیکه غماری سبب او شکر سبب غم ز غم  
 تکیب غماری و در سبب سبب سبب سبب با فغان تو لدی کیلور شیکه شیکه  
 نیکه ایستک لاله کید ملک شش ز کولی ای نیکه سبب او در غم ز غم غم  
 غم شیکه کرماس سبب ایستک ایستک ایستک ایستک ایستک ایستک ایستک  
 تو را مو به لار جرم مو را شکر غم شش غم پشتر پشتر پشتر پشتر پشتر  
 منول غم دوست غم اولدی او شکر کولی ای نیکه سبب او کرماس سبب  
 به سبب غمی کیلور شش غم ز غم ز غم ز غم ز غم ز غم ز غم ز غم ز غم  
 بر شکر غم ز غم غم غم غم غم غم غم غم غم غم غم غم غم غم غم غم  
 اول کون جرم غم ز غم شش کولی ایستک ایستک ایستک ایستک ایستک  
 دین او نیکه سبب دور و نیکه سبب ایستک ایستک ایستک ایستک ایستک  
 بر اولوق میلان کم و غم غم چو کورانه اولوق غم ز غم غم ز غم غم  
 بو اولوق میلان نیکه سبب غم ز غم ز غم ز غم ز غم ز غم ز غم ز غم  
 ایستک دور ایستک ایستک ایستک ایستک ایستک ایستک ایستک ایستک



خبر سوادک آرد که این از توبه بود خبر در جنگ آید آنی سید علی بن ابی طالب  
مقتول تو از جنگ نبوی معانی کسی که از شوال سخن تو باو از منی حاضر بودی تا ما  
تو از جانب لایق گویدی در شب که کنی ای جنگ بگر بچشدر او درین شهر ما  
با در خدمت ای که یک آیت عبادت تیسب که یک گاو که زور دلدی تو رب  
پیشای ساجم می زرقا به در او هم چهارشنبه کنی ای جنگ بگر بری سید اسام  
یزدستم بگویند با خبر صبی بودی آید بر کنی ای جنگ بگر تو تو زید امیر خود  
نی مندان اولی که گاو که زور در پیشگاه از می ما بین گوید ای چهارشنبه کنی معانی  
ای جنگ بشود اول که گاو که زور در پیشگاه از می ما بین گوید ای چهارشنبه کنی  
نی گیسو مددی تو زنگ با خبر صبی می اول تو از جمله گدگان ای که زور در تو گشت  
اور در تو سبب نور بر زنگ او زنگ بر این گیسو مددی بشود انشا ای جنگ  
سکیزه آقام یک جنگ او با سبب آنرا چونک بر اعلان یک آیت از  
بشود انشا جاننده ملک آید آنرا آید می بر اعلان یک آیت بشود فرقی  
انگاسی تو از هر دو معانی تو از هر دو معانی تو از هر دو معانی تو از هر دو معانی تو  
کبد لار چهارشنبه کنی ای جنگ آن گیسو الاگران جنگ معانی سید علی

برشا

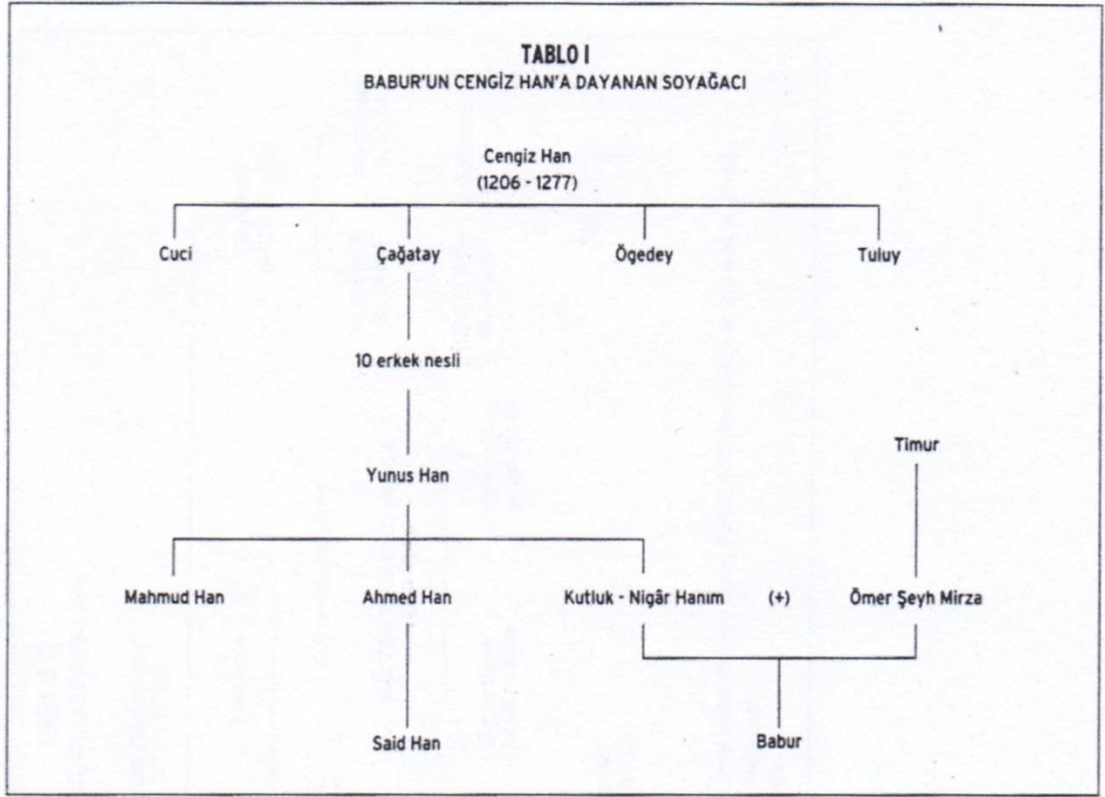
که من تو از شستن کابنه در درین کاشته بود با ریبی ای چونک کم مذکور بودی ای گیسو  
خست ز کنی ای جنگ آنچند او سنگلی او من در میزدیم و دم تیسب که تیسب که تیسب  
سوی جنگ لایق گویدی ای که گاو که زور دلدی ای که گاو که زور دلدی ای که گاو که زور دلدی  
امرا از آرمی معین بر شست بوزیک او در دوم عصر را با نیم تو بدین بندگی  
فرستنی او را ای گیسو بگر تو شکا تا اینی تشریح بر می تو چرخ می می با شست  
تو هم خط می الای ای هم آرم بر روی او شب و سفر تیفان و در شست یک عالم  
او است سلطان فایم جنگ خلق معانی اول که گاو که زور دلدی فایم تو شست  
عده چاک گیسو دوی او شگون و در زان جنگ او خط می فغان او می گیسو  
چکش در بر بود دست تیسب که گیسو کنی ای جنگ آن آیت سید علی بن ابی طالب  
چهارشنبه کنی ای جنگ آن تو تو زید اگر چوب چاک کن او تو سبب آتم تو شاد  
بر لایم او شنبو چاک دوی جنگ تیسب که سید و روش دوی با میان و کاه بود  
دودی تو یک لایق و کاه سید او با کاه ایض بشود تو چرخ می تو چرخ می تو چرخ می  
تو توبه بشود بر دست تین او زوم هر مانن مندیل و با شش ایض تیسب  
او شنبو دست بر لیدی آید بر کنی ای جنگ بگر بر جدا او او شنبو تو شست





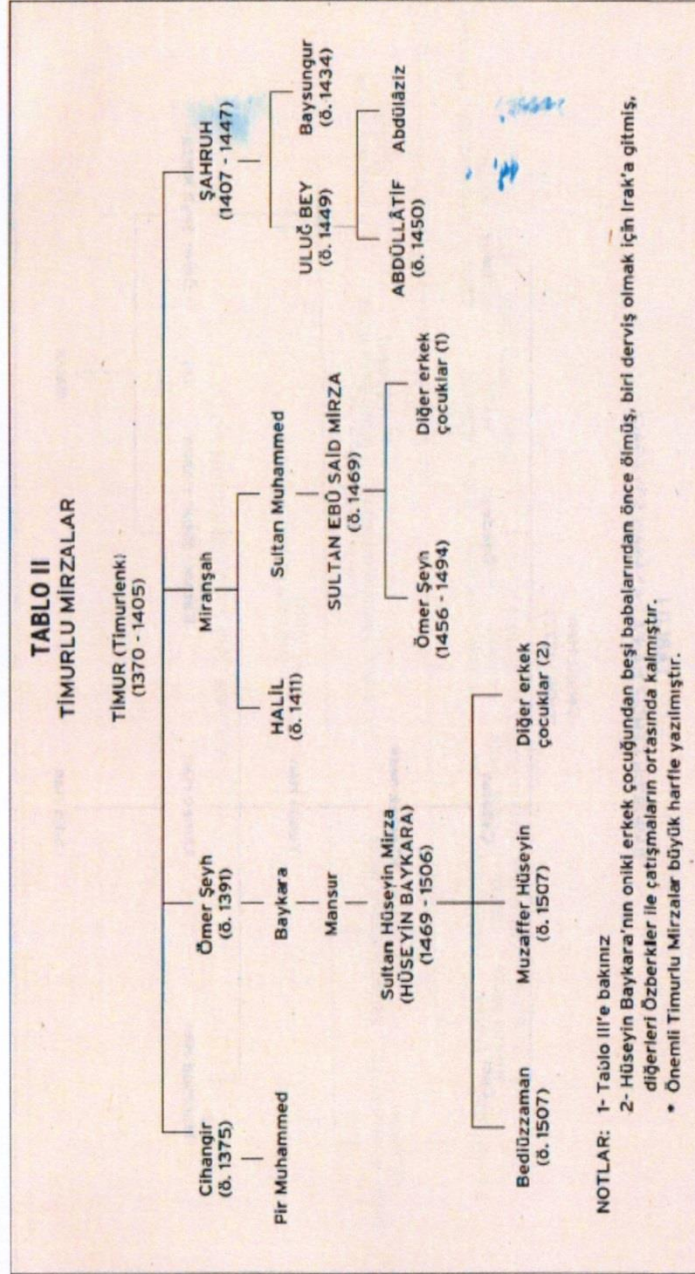
## 6. 2. BABUR'UN ŐECERESİNE DAİR TABLOLAR

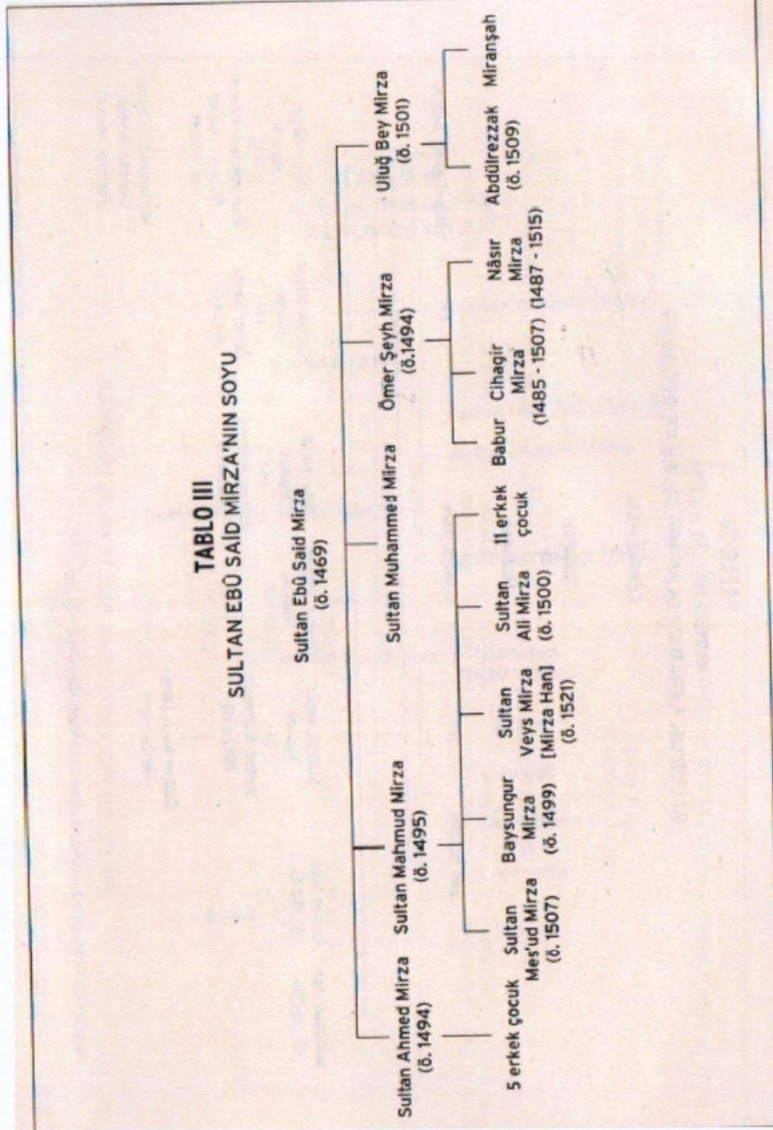
**TABLO I**  
BABUR'UN CENGİZ HAN'A DAYANAN SOYAĞACI

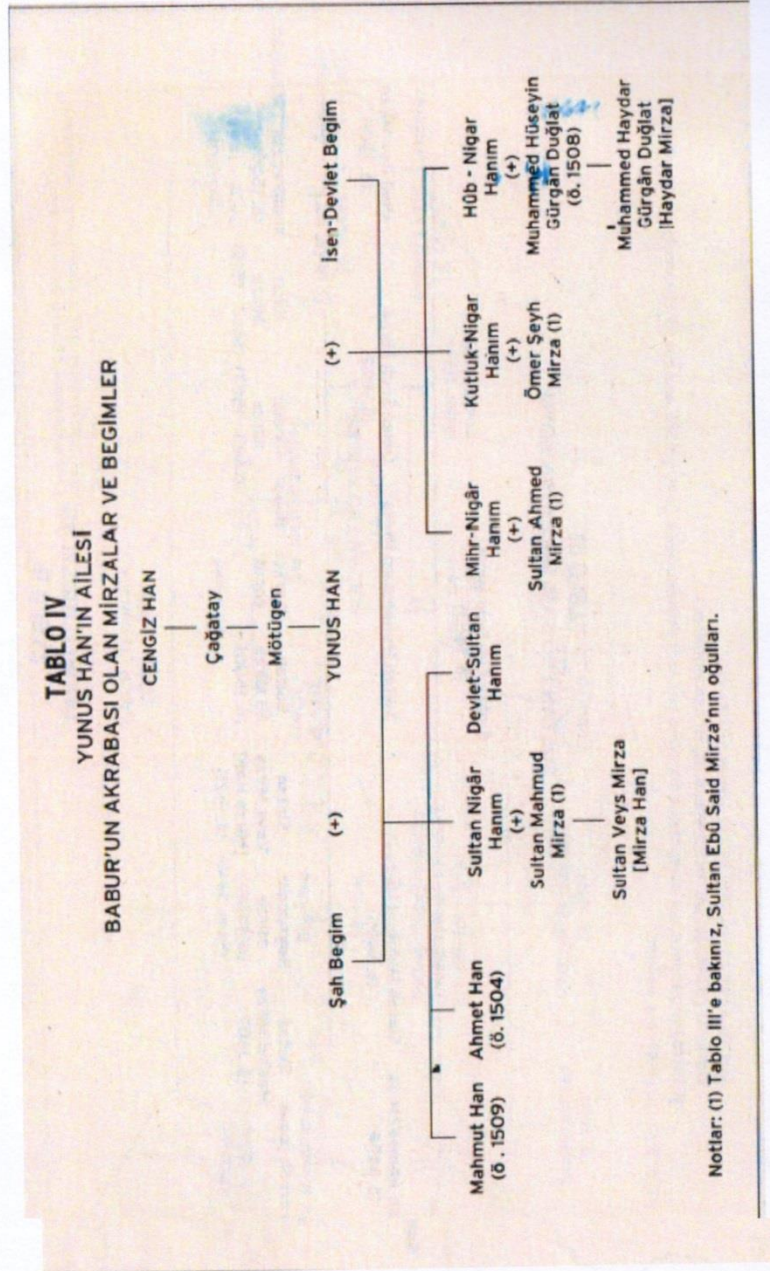


<sup>23</sup> Roux, 2008



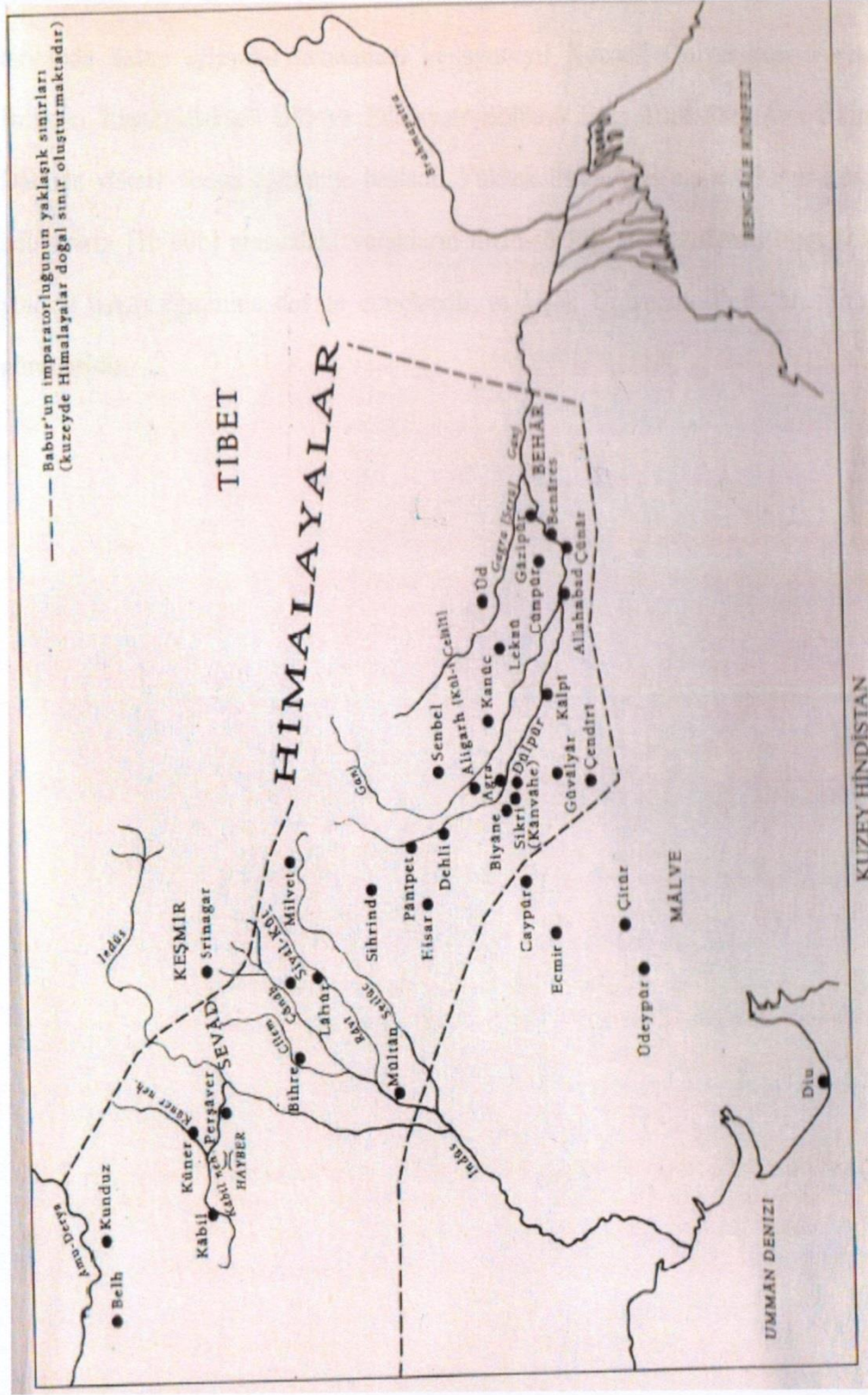






### 6. 3. HARİTA

27



<sup>27</sup> Roux, 2008

## ÖZGEÇMİŞ

Gökhan Çevik, 10 Kasım 1987 tarihinde Balıkesir'in Havran ilçesinde doğdu. İlk öğrenimini Havran'a bağlı Kalabak Köyü'nde, orta öğrenimini Havran'da tamamladı. 2008 yılında Kocaeli Üniversitesi Türk dili ve Edebiyatı bölümünde lisans eğitimine başladı. 2012 yılında lisans eğitimini tamamladı ve aynı yıl Kocaeli Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalında yüksek lisans eğitimine başladı. Yüksek lisans tezi olarak *Babur-nâme* adlı eserin [184a-244b] arasındaki varakların dizin-sözlüğünü hazırladı.